

Rubigo inis, f. *Vitium*, quod in metallis fitu quoddam contrahitur, Ross. Plin.

b **Rubigo**, idem quod *robigio*, est vitium in segetibus, cum culmi corrumpuntur, & spicae emarcescunt, der Brand im Getraide, Plin. 18. c. 17.

Rubinus i, m. est gemma diaphana rutilans, rubensq. (exigua porciuncula est caerulei coloris,) ac limam respuens, Graecè *ῥοπαζ*, Arabice *facut*, Latine *Carbunculus*, ein Rubin, Boët. de Boot. Schöd.

b **Rubinus** antimonii Mercurialis, medicamentum est, ex antimonio, Mercurio & oleo vitrioli, paratum, Schröd.

c **Rubinus**, arsenici diaphoreticus, qui ex arsenico paratur, idem.

Rubor oris, m. color rubens, qui & *rubedo* dicitur, Röthe, Plin. 1. 11 c. 37.

Rubrica a, f. Terra rubentis coloris, Rothel/Rothstein/Röthelstein/rothe Kreite/dictum de rubrica fabrilis, quod fabris lignariis crebro inferuiat, in ducendis lineis.

b **Rubrica** notabantur Tulli & capita librorum, Persl.

c **Rubrica Lemnia**, terra Lemnia, m. m. gleba, Cell. lib. 4.

d **Rubrica Masuri**, i. e. lex, quam Masurius interpretabatur, Mart.

Rubiceta a, f. color, quem mulieres genis inducunt, Schminke, Plaut. Truc.

Rubrica as, are, rubrica signare; Item rubrum facere, mit Rötel zeichnen/roth machen.

Rubiculus a um, idem quod *ruber*, Plin. 18. c. 17.

Rubicus vel Rubrus a um, idem quod *ruber*, Mart.

Rubus i, m. fruticis genus, ut: *Rubus grandis* vel *arvensis*, Kragbeer/Brombeer.

b **Rubus idaeus**, Himbeer, Matthiol.

c **Rubo aresatto praefectior**, Proverbium in diffidilem atq. inexorabilem, ac praefectum, & suorum, ut vulgo vocant, morum hominem, Eras.

Ructa, vel frumen in homine, rumen in bestia pars gutturis, gurgulioni proxima, Mart.

Ructator oris, m. &

Ructatrix icis, f. ructus inducent, Martial.

Ructio as, are, Frequ. officers rüngen, Colum. 6. c. 6.

Ructo as, are, ructus emittere, rüngen / einen Ructh lassen/ ut: Cui ructare turpe esset, & vomuit, Cic. 2. Philipp.

Ructor aris, are, Deponens idem significat.

Ructuosus a um, ructu abundans, Quint.

Ructus us, m. est violenta & sonora flatus in ventriculo flatibus.

Rudantis per superiora aruptio, ein Ructh / das Aufsteigen aus dem Magen, Cell.

b **Rudis** gravis herba, h. e. gravem odorem ipso rudis ore referens, quale est allium, Plinius 1. 24. c. 15.

Rudens is, m. funis nauticus crassior, ein großes Schiff, Seil, Festus.

b **Rudentes** ea causa sapientissimi dictos volunt, quod funes, cum vento verberantur, rudere existimantur, atq. hunc sonum proprium funium, non astorum, putant, Non.

c **Rudens** dicitur Comedia quaedam Plauti a fune Nautico: introducit enim piscator, qui in mari cepisset vidulum, Taubm.

Rudentisibilis, dictio composita, i. e. sibilus, qui rudendo emittitur, Calepin.

Ruderarium, cribrum vilis & furfuraceum, Apulejus dixit.

Ruderatio onis, f. das Bewerfen oder Lünchen, Vitr. 7. c. 1.

Ruderatus a um, veterum edificiorum materiae scatus, ut: *Ruderatus ager*, Plin. 21 c. 4.

Rudero as, are, rudus inducere, vertünchen/ mit einem Esterich beschlagen, Vitr. 7. c. 1.

Rudetum i, m. locus plenus rudis, sive terra, quae prius rudis fuerat, & inculta, tum autem arata, Cato 38.

Rudarius i i, m. rudarii dicitur ab officio.

sunt, qui impetrarunt missiōnem artis gladiatoria, donati ruda, Sveton. Tiber.

b **Rudarius**, qui sagarudia & nova polii, Fest.

c **Rudarius**, qui rudarium cribrum facit, & rudiora linaamina, For. Rom.

Rudicula a f, parva ruda, Gärtlein/Rüthlein/spatha, ligula, ut: illa, qua spumam deducimus, & quae coquuntur super igne, agamus, ein Ructh stecken/ item Ructhen, Essel, Cato.

Rudimentum i, n. prima institutio, quae rudis exercentur, der Anfang des Lernens/die erste Unterweisung/ut: Rudimenta & incunabula virtutis, Cic. in Sallust.

Rudimentum lucis, pro initio vite, Plin. 7. in Proem.

Rudimentum ponere, pro incipere, Cic. in Sallust.

Rudio is, ire, rudem docere, unde erudire, nusquam autem verbum hoc simplex legitur.

Rudis, Substantivum Forminae, est virga impolita, eine Spreß-Ruthe/ungeschälter Strecken/ ut: Hac rude misseto ter in die, Cat. de re Rust.

b **Rudem accipere**, est dimitti a munere, ut: Tam bonus gladiator rudem tam cito accepisti, 2. Philipp.

c **Rude donare** est dimis-

d Rude donatus, i. e. eme-
ritus.

Nequaquam rudis tra-
bandi animas hominum, der wol
mit den Leuten umgehen kan.
Curt. 430.

Rudis e, c. Adjectiv. est imperi-
tus, indoctus, ungelehrt / ut:
Rudis in jure civili. l. de Or.

Ruditas atq, f imperitia & ob-
tusitas ingeni; Grobheit/
Ungefehligkeit.

Rudo is, ere, proprie asinorum
est, wie ein Esel schreyen.
Pers. & Ovid.

b Rudere, de Leonibus &
hominibus etiam dicitur, Virgil.
l. 7. Aen.

Rudor oris, ruditus. Apul.

Rudus eris, n. quod & raudus
dicitur proprie significat rem
rudem asperam & imperfe-
ctam, ut: Rudus novum, ellum
vestibus, h. e. saxali. 35. c. 8.

reccus contrusa seu testa con-
fracta cum calce, ad pavi-
mentum faciendum, mit
Sand und Ziegelfücklein ver-
mengter Kalk zum Esterich.
Vitruv. 7. c. 1.

b Vetus rudus, est materia
pavimentorum & arduorum a-
dificiorum, Schutt. Plin.

Rudusculum, non modò protur de violentia, ac tumultu ho-
are infecto vulgus usurpat, sed stili. Esa. 5. 29. & de tonitru, Job.
etiam pro signato. Fest.

Ruellus ii, m. inelyti nominis, busq, dolentium. Plal. 22. 2.

Physicus ac Medicus. For. R.

Rufesco es, ere, unde:

Rufesco is, ere, rufum fieri,
roth werden. Plin. 10. c. 20.

Rufus as, are, rufum facere,
roth machen. Plin. 15. c. 22.

Rufuli, appellati sunt tribuni
militum, non a populo, sed
a Consule facti, quod de eo-
rum jure Rutilius Rufus la-
gem tulere: Hi postea muta-
tione unius literæ, Rutuli sunt
appellati. Festus.

Rufus a um, color non plene ru-
ber, röthlich. Plin. 12. c. 12.

Ruga a, f. cutis corrugata, eine
Runzel/ut Magna fuit quona-
dam capitis reverentia cani;
Inque suo precio ruga senilis
erat. Ovid.

b Rugis & supercilio ali-
quem decipere, einen mit sauer
sehen betriegen. Cic. post redit.
c Ruga dici solet etiam
eine Falte. Plin.

d Ruga in arboribus.
idem 12. c. 7.

Rugio is, ivi, vel rugii, rugitum,
rugire dicitur Leo, cum vocem
emittit, brüllen/wie ein Löwe.
Autor Philom.

Rugitus us, m. vox leonis, das
Brüllen des Löwens, ibidem.

b Rugitas, in sacris accipi-
tur. Mart.

Rumbus, vide Rhombus.

Rumen inis, n. est pars colli, quæ
esca devoratur. Fest.

Rumentum i, n. in Auguralibus
significare videtur abruptio-
nem. Fest. & Mart.

stibus in ventriculo, aut inte-
stinis discurrentibus, das Bauch-
Marren. Jonston.

Rugo as, are, unde Compositi
tum erugare.

Rugosus a um, rugis plenum,
runzlicht. Plin. 12. c. 13.

Ruidus, si ve ruidus a um, pra-
ferratus. Herm. in Plin.

Ruina a, f. significat casum ali-
cujus rei, ein Fall/ ut: Immi-
net ruina edibus, das Haus
wil einfallen. Solin. 139.

b Magna ruina impendet
ante haben uns eines grossen
Falls zu versehen / es ist ein
grosser Fall vorhanden. Cic.
ad Att.

Ruinofus a um, quod ruinam
miratur, hauffällig. Cic. 3. Off.
Rulla a, f. instrumentum ad vo-
merem detergendum, eine
Reue.

Rullus, mendicus, item rusticus
à rulla dictus. Mart.

Ruma a, f. mamma, quæ sugi-
tur, ex qua lac in os subrumi
attrahitur.

b Ruma, eminens pars
gutturis, quæ alimenta in al-
vum detrahuntur, & a quibus-
dam animalibus retrahuntur &
revocantur, ut bene comminuan-
tur. Mart.

Rumbus, vide Rhombus.

Rumen inis, n. est pars colli, quæ
esca devoratur. Fest.

Rumentum i, n. in Auguralibus
significare videtur abruptio-
nem. Fest. & Mart.

Rumex ieris, m. lipathisylv. stris
gen², dicitur & acetosa. Schröd.

b Rumex acutus, vide o-
xylapathum.

c Rumex, genus teli, simile
spari Gallici. Mart.

Rumia a, f. dicta est Dea, quæ
rumis, i. e. mammis h. e. pue-
ris lactentibus præsdebatur. Au-
gust. 4. de Civit. Dei.

Rumifero as, are, rumorem fer-
re. Plaut. Antiquè.

Rumigero as, are, idem, sed
obsoletum.

Rumigestri, telorum genus, quod
da apud antiquos. Gell. 10. 25.

Rumigo as, are, ruminare. Apul.
Rumina a, f. Dea, vide Rumia.

Ruminalis e, c. ad rumen perti-
nens, rumine utens, ruminare
solens, ut: Hostia ruminales.
Plin. 8. c. 51.

b Ruminalis, ficus, sub quæ
lupa Romulo & Remo dicitur
mammas præbuisse, ut ait Festus:
quæ & Romula vocata est O-
vid. 2. Fast.

Ruminatio onis, f. actus rumi-
nandi, Wiederkäuung. Plin.
l. 11. c. 37.

b Ruminatio, ipsa in me-
moriâ revocatio. Cic. ad Att.

Rumino as, are, &
Ruminor aris, ari, est revomere,
ac rursus consumere, quæ ci-
bum ad rumen revocare, Wied-
erkäuen. Ruminant autem
animalia, quæ superiori den-
tium ordine carent, ut oves,
caprae.

capra, &c. Arist. 9. Hist. 2. anim. c. 50.

b Animal quodvis superioribus carens dentibus plures ventriculos obtinet, & omnino ruminat; sicuti rursus, cui superior dentium acies concessa est, hoc nec ruminare potest, nec etiam multos habere ventres, sed unum tantum. Galen.

c Ruminant animalia, de solat saepe contra veritatem dum cibum è primo ventriculo spargi. l. fin. ff. de hered. inst.

respiciunt in os, ab ore deinde masticatum deiciunt in reticulum, ex quo illum postea transmittunt in omasum vulgo vocatum: Tandemque in abomasum deponunt. Mercur.

d Ruminasse etiam homines quosdam, exempla referunt: Ego me tua causa, no exres, non Aquapendens, Platerus & Prevotius.

e Ruminari significat in memoriam revocare, Var.

Rumis is, idem quod Ruma. Varr.

Rumido as, are, humidant, rumigerantur. Fest.

Rumo as, are, priore brevi, rumā alere. Mart.

Rumo as, are, priore longiorum mores afferre. Isidor.

Rumor oris, m. est sermo in populo sine autore, das gemeine Geschrey / die gemeine Sagen / das Gerucht / ut: Rumor irritus. Solin. 410.

Rumor perferet multa, durch das gemeine Geschrey wird man viel erfahren. l. 2. ep. 8.

b Gratos tibi optatosque, esse, qui de me rumores afferuntur.

non dubito, mir zweiffelt nicht / es werde dir lieb und angenehm seyn / was man dir vom mir sagt. l. 16. 21.

c Rumor publicus non omnino frustra est. Erasim.

d Rumor, est particularis sermo in populo recens natus. Un-

de solat saepe contra veritatem dum cibum è primo ventriculo spargi. l. fin. ff. de hered. inst.

e Rumor, pro favore. Virgil. 8. Aen.

Rumpo is, rupi, ruptum, rumpe-re est frangere, zerreißen / zerbrechen / ut: Quid si aufugisset, si vincula rupisset? 7. Verr.

b Rumpero est defatigare, ut: Ego me tua causa, no exres, non Aquapendens, Platerus & Prevotius.

c Mores rumpe-re, est festinare, in mora non esse, sich nicht säumen. 3. Georg. 9.

d Rumpero columbas, lites gen / daß sich die Vögel biegen.

e Rumpo, i.e. rumpi facio. Plin. 30. c. 4.

f Rumpor, passivè. Horat.

g Ruperit, in lege Aquilia corruptoris significat. l. 27. §. 19. ff. leg. Aquil.

Rumpotinetum, tradux, propagatio, ab arbore in arborem tracta. Varr.

Rumusculus, Dim. à rumor, ein Omürmel, Cic. p. Cluent.

Runa

Runa, genus teli significat. Paul. Runca a, f. pro runcina veteres usurparunt. Calepin.

Runcatio onis, f. ipsa runcatio, Aufrottung / Aufschüttung. Plin. 18. c. 21.

Runcator oris, m. qui runcare solet. Colum. 11. c. 3.

Runcina a, f. (Runcina majores ferru fabrorum,) eine Schrotzage. Plin. 16. c. 42.

b Runcina notat & platanum, quod la vigandis lignis fabri lignarii utuntur. ein großer Hobel / Schlicht. Hobel. Cels. 3. 4.

c Runcina Dea, frumento praesse, ab Ethnicis credita est. Varr.

Runcino as, are, runcinā la vigare. Varro.

Runco as, are, eruere, evellere noxias herbas, jäthen / außrotten. Cato.

b Runco idē quod Roncho. Runo is, rui, ruium, ruere est concidere, fallen / ut: Ruere illa non possunt, ut hac non eodem labefactata motu concidant.

pro Leg. Man.

Præceptum in profundum ruit, er stürzet sich ins Meer. Curtius 444.

b Ruere est festinanter irare, ut: Vide sis, ne quid imprudens ruas, sibe / das du nicht etwa fällst Heavt 3. 2. 123.

Ruere ad intaritum voluntarius, in sein Verderben williglich rennen. pro Marcello. IV

c Ruere, Activè est diruere, evertere, einreißen / ut: Cumulosque ruit male pinguis arena. l. Georg. 21.

d Ruere est impellere, ut: Ceteros rueram, agerem, tundere, prosternerem. Adelp. 1. 3. 2. 21.

e Ruere in perniciem, ins Verderben gerathen. Curt. 10. 2.

f Ruit ver, precipitatur, declinat, in finem vergit. Virg.

l. 1. Georg.

Rupes u, f. est prærupta pars terræ, ein Steinfels / eine Klippe / ut: Rupes altissima. Cels. 1. 2. Cell Gall.

Rupex, Rusticus. Mart.

Rupicapra a, f. quasi dicas rupium capra, eine Gemse. Gesn.

b Lapis rupicaprarum, quibusdam dicitur Bezoar Germanicum. Bauhinus de lapide Bezoar.

Rupina a, f. abrupta montium pars. Isid.

Rupio as, are, sabula suere. Mart.

Rupitix, Festus, rupitias in duodecim significat damni dederis.

Ruplus, vertebra est, cardo, & quo vertitur janua. Mart.

Ruppo onis, m. idem quod rumpo. Mart.

Ruptio onis, f. rumpendi actus.

Ruptor axis, m. qui rumpit, ut: Ruptor foederis, ein Bundbrecher. Liv.

Ruptura *a*, *f.* ein Riß oder Bruch.

Ruptus *a um*, zerrissen / zerbrochen / rupti aggeres. Virg. 2. Æn.

b Rupta pacis fides. Liv. 1.4. Pun.

c Testamentum ruptum & ratum, contraria. Cic. 1. de Or.

Ruralis *e*, *c.* quod ad rus pertinet. Macrob.

Ruratio *onis*, *f.* actio rurantis. Apul.

Rurestris *e*, *c.* agrestis. Mart.

Ruricola *a*, *o.* qui colit rus, ein Bauer. Colum. 10. c. 33.

b Boves ruricolæ. Ovid. 1.3. Metam.

Rurigena, ruri genitus. Mart.

Ruro *as*, *are*, & ruro aris, *ari*, ruri agere. Plaut.

Rursum & rursus, Adv. significant retro, hinder sich / wieder um / ut: Trepidari sentio, cursari rursum prorsum. Ter. in Hec.

b Id rursum si negant, laudo id quoq. Ter. Eun.

Rus rurs, *m.* locus est extra urbem, ubi agri sunt, das Feld / ut: Rus ibo, ich wil auff's Feld gehen.

b Rur assidius fuit, er ist ne contemseris, einen etnfältig stets auff dem Feld oder Meyerhoff gewesen. pro S. R. XXVI.

c Ruri & rure, auff dem Feld. Adv. Fest.

Rusculum *i*, *u.* Dimin. à rus. Gell. 19. c. 9.

Ruscus *a um*, sordidus. Mart.

Ruscum *i*, *n.* vel ruscus *i*, *f.* dicitur & Bruscus, vel myrthacantha, Mäuß-Dorn. Matth.

Ruscus, idem quod ruscus. Mart.

Rulina, Dea ruri proposita. Aug.

Rulina, metallicum quid, Turcis valde usitatum, ferri excremento persimile est, sed levius.

nigrum, adustumq. quippiam inferens, omnes Turcica femine adhibent pro psilothro.

Mart.

Ruspino *as*, *are*, radere, scalpere.

Mart.

Rusporaris, *ari*, est quatero crebro. Fest.

Russatus *a um*, russo coloratus, rubro infectus, ut: Russata vestis. Alex.

Russulus *a um*, nonnihil russus. Jul. Capit.

Russus *a um*, ruber certo modo, leibfarbe. Mart.

Rustarius *a um*, ut: Rustaria falces, quibus ruri secantur.

rubi, qui per agros serpunt, quasi rusticaria. Turn. ex Fest.

Rusticanus *a um*, ut: Homines rustici, i. e. rustici.

b Rusticanum oratorem

gen Mann / der die Wahrheit sagt / verachte nicht. Erasim.

Rusticarius *a um*, quod ad rusticum pertinet. Cat. 11. c. 4.

Rusticatum, Adv. pro rustice.

Rusticatio *onis*, *f.* das Bauer-Ge- ben. Cic. de Amic.

Ru-

Rustice, Adv. rustico more, imperite, häurisch / grob / unhöflich. Cic. 13. de Orat.

Rusticitas *atis*, *f.* vitium urbanitatis contrarium, häurischelumbelunges adversus Mezenit.

Grobheit. Plin. & Quint.

Rusticor aris, rusticari est ruri dedicaverunt, eodem autem die degere, ut: Pernoctant nobis.

Veneri templa sunt consecrata, eum peregrinantur, rusticantur studia. pro Archia.

Rusticula, avis pernici familis, quia in ipsius Dea tutela sunt.

hori. Festus.

b Rusticulam putant galinazinem minorem, ad stagnorum crepidines frequentem, eine Herr-Schnepffe / Wasser-Hühlein.

Rusticulus *a um*, Dimin. qui utcunq. moribus rusticis est praeditus, etwas häurisch. Cic. pro Sextio.

Rusticus *i*, *m.* ein Bauer / Bauer-Mann / Land-Mann.

Rusticus *a um*, est ad rus perti-nens, häurisch / ut: Vita hac rustica, quam tu agrestem vocas, parsimonia, diligentia, iustitia magistra est. pro Sext. Rose. XXIV.

Occupati circa rem rusticam in forum compellendi non sunt. 1. 1. ff. de feriis.

b Rusticus dicitur, qui est moribus incultus, grob / unhöflich / ut: Rusticus es, Corydon.

quando utuntur, eine Rotte. Eclog. 2, 12.

c Quod ira est in rusticis, savitia est in regibus. Sallust.

d Rustica finalia appellantur, mense Augusto quatuordecimo Calendas Septembris festus, quia Latini belati contrarium, häurischelumbelunges adversus Mezenit.

omnis vini libationem ei Deo

Veneri templa sunt consecrata, alterum ad Circum Maximum, alterum in Luco Libidineni.

Ruta caesa, sunt bona mobilia, was nicht nagel fest ist / ut: Grac. ἐπιπλά, proprie ruta sunt, quae eruta sunt, ut arena, creta & similia: Casa vero sunt arbores, carbones & similia. l. 17. §. 6. ff. de Act. Empt. Vend.

Ne in rutis quidem & ca-sis, i. e. nulla ex parte. Erasim.

Ruta *a*, *f.* herba species, ut: Ruta hortensis, Rauten / Weinauten. Matthiol.

b Ruta capraria, vide Galega.

c Ruta muraria, vide Adiantum.

d Ruta canina quidam ponunt pro siderite. Matthiol.

e Ruta sylvestris, Hämeln-Raute. Matthiol.

f Ruta, manipulus militum, Latini posteriores eo alibi utuntur, eine Rotte. Mart.

Rutabulum *i*, *n.* instrumentum, quo rustici muntur in prou-

ruendo igne, panis cogendi gratia, eine Ofen-Krücke/Feuerstörer. Colum. 12. c. 18.

Rutaceus a um, quod ex ruta factum est, ut: Oleum rutaceum.

Rutatus a um, ex ruta factus. Plin. 19. c. 8.

Rutela, vermes arborum. Cael.

Rutileco is, ere, rutilum flori, roth werden. Plin. 8. c. 55.

Rutilo as, are, splendere, glängen wie Gold oder Feuer. Plin. 1. 16. c. 11.

Rutillare, pro rutilum facere. Plin. 18. c. 12.

Rutulus a um, quod habet aliquid ruboris, cum nigro admi-

stum, ut conspiciuntur & lucidum videatur, dunkelroth/goltsalb / item feuer-roth. Plaut. Rud.

Ruto as, are, Frequ. à Ruo.

Rutrum i, n. instrumentum, quod eruitur aliquid. Cat.

Rutuam turbationem appellabant veteres. Non.

Rutulus a um, ad Rutulos Italiae populos antiquissimos, qui Latium tenuerunt, spectans, uti Colles Rutuli, Virg. 7. Æn.

Rutum i, n. quod rutum est. Fest.

Rutupinus a um, ad Rutupias Britanniae insulae portum (vulgo Sandwich) spectans. Lucan.

S.

S. Litera semivocalis, quae tantam habet cum H. aspirationem, ut veteres cognationem, ut veteres eam loco ipsius H. aspirationis posuerint, in huiusmodi vocibus & aliis & λς, sal; & ζ, sex; & πλς, septem; &, se. For. Rom.

S. Litera in fine dictionis male ponitur sequente voce, quae ab s vel x incipit, ut Sobrius Xenocrates, mollis servus. Unde Virgilius, ut evitaret xaxoφωνίαν, ubi s in fine detraxeris, invenitur, ut: Sed tamen iste deus, qui (pro quis) sit, da, Tityre, nobis. Eclog. 1, 19.

Item: Despectus tibi sum, nec qui sum; qualis, Alexi. Eclog. 2, v. 19.

S. littera in fine verbi à veteribus vitiose collocabatur, ut Servius habet, autore Quintiliano; unde Luciliu serenu fuit, dignu loco. quid. Sylvius Ambian. progym p. 239.

S. L. A. apud Medicos, secundum legem artis

S. S. idem est Astronomis, quod secundam signorum seriem. Chymicis notat stratum super stratum.

Saba & f. Sabaorum Arabiae felicitis metropolis; dicta à σεβειν, colere, venerari, quia ad sacrificia thus mittit, quamobrem & thuriferam Ptolemæus dixit, vel ab autore suo Saba, Filio Rahma, Genes. 10. ubi

Sche.

Scheba legitur. Nam Saba regalis Aethiopia civitas est, dicta à Sebo filio Chus. Martin. Sabaja, potus ex frumentis certis, videtur esse vox originis German. Gausse/est potare: ex Hebr. שָׂבָא potare. Martin. Sabanum, linteum ad tegendum, tergendum aut fricandum. id.

Sabaoth vox Hebraea est retenta quod, in Latina versione, Jer. 11, 20. Estque Plurale à Singulari שָׂבָא militia exercitus.

Est autem Deus Dominus exercituum, cui omnes exercitus creaturarum caelestium, & terrestrium militanti, ut iis, tanquam ministris suis uti possit, & soleat, bono suorum cultorum, & malo impiorum. Ita Joelis 2, 23. etiam insecta, locusta, melolontha, bruchus & eruca, dicuntur exercitus & copia Dei magna.

Sabazius Jupiter, Bacchus, sive Deus Dionysius dicitur, ab ιουζειν, Exod. 20.

quod Barbari σαβάζειν vocant, quod significat baschari tripudiare, & more furentium saltare. Suid.

Sabbatarius a um, religiosè sabbata observans. Martial.

Sabbaticus, fluvius, cuius mentionem fecit Josephus. lib. 7. iud. c. 24. Scribit autem peculiare miraculum habere, quod festos continuabatur. Iosephus 13. Antiquit. Jud. c. 16.

plurimus, neg. motu segnis: tamen interpositus sex diebus, à fontibus deficiens, sicum exhibet locum videre. Deinde quasi nulla mutatione facta septimo die similis exercitur. Unde à sacro Iudaeorum septimo die denominatus est Sabbaticus.

Sabbatismus i, celebratio sabbati. Calepin.

Sabbatizo as, are, sabbatum observare, vel requiescere. Hic.

Sabbatum i, n. scripture Graecè σαββατον. Sabbathum verò, qui scribunt originem Hebraeam sequuntur; dies quietis, quo Deus quiescit ad opere creationis, novas rerum species condere desistens. Is erat septimus inter primos mundi dies. Genes. 2, 3, derivatur a שָׁבַט quiescere.

b Sabbathum notat quod libet septimum diem, quem in lege Deus sanctificari praecipit. Exod. 20.

c Sabbathum, septimana: quam claudit septimus dies, ut potior pars, per synecdochen partitis. Lev. 23, 15. Amos. 8.

d Sabbathum, tempus festum, quo quiescitur. Ita duo sabbata continua, seu duo dies festiati esse poterunt, ut cum sabbatum ordinarium & solenne peculiarare miraculum habere, festos continuabatur. Iosephus 13. Antiquit. Jud. c. 16.

e Sab-

e *Sabbatum* vocamus diem Dominicā, qui dies hebdomadis prima, quā Christus non constituit, sed scribā, cubitos suos cepit quiescere ab opere re- demtionis post mortem.

f *Sabbatum* septenne, an- nus septimus, quo nec serere, nec metere licuit. Comput.

g *Sabbatum* magnum, i. e. valde solenne. Joh. 19. 31. cum eo anno dies Pasche in sabbatum incidere.

h *Sabbatum* septimum septennus est iubi. ann. quo omnia mancipia Judae sanguinis, septies septimo seu 49. anno liberantur, Comput.

i *Sabbatum* spirituale sanctum est quies à malis operibus. Deinde notat etiam quietem in aeterno gaudio & gloriam.

k *Sabbatum* Enoch, est septima pars perfecta periodi annorum solarium, quae constat septem millibus annorum: quia Enoch natus est anno mundi 700. juxta Aethiops: cum potius à conditu rerum, ad Enoch natum, anni tantum putentur 622. differentia 78. fortasse sabbatum Enoch dictum ab eo, quod Enoch septimus ab Adam, qui vivus in caelum sublatus est. Itaque, vetus schola Judaeorum Enoch dicunt esse symbolum sabbati caelestis, h. e. quietis aeternae. Nam Adam, Seth, Enos, Kainan, Mahalael, Jared mortui sunt, septimus Enoch mortem non sensit.

i *Sabbathi iter*, i. e. terminus Sabbathi, quem certum lex non constituit, sed scribā, cubitos (scil.) bis milles.

m *Sabbatorum una*, est hebdomadis prima, nempe Dominica.

Sabellus & **Sabellus** aum, ad Sabinos populos antiquissimos Italia inter Umbros & Latinos, à religione & cultu deorum sic dictos, pertinens. Virg.

Sabim, Deum Arabes appellant, & illi decimas mensurā, non pondere persolvunt. For Rom. Sabinae, f. planta nomen, & vendam / Siebendam, Matthiol.

Sabuletum i. n. locus sabulo abundans, cin sandiger Orsch. Plin 27. c. 8.

Sabulosus aum, plenum sabulo, sandat / ut. Solum sabulosum, sandigt sand. Col. 2. c. 9. Sabulum i. n. (quod & sabulo) arena tenuior & minutior, kleiner Sand / Krieff / ut: Campi alio obruit sabulo, Curtius 548.

Saburra a, f. arena crassior, grosser oder grober Sand / quā naves onerari solent. Plin. 10. 23. Saburratus aum, saburra oneratus: & per translationem plenus, oppletus. Plaut. Cist.

Saburro as, are, satagere in sabulo, in sabulo se mersare, sich im Sand wälzen / ut. saburra implere. Plin. 18. c. 35.

Sacae arum, populi ultra mare Caspium, nemora & specus habitant, sagittandi arte peritissimi. Ptolem. 6. c. 13.

Sacal, Aegyptiorum lingua ele- strum significare existimavit. Plin. 27. c. 2.

Saccarius, a um, ad saccum pertinens, ut. Saccaria negotiatio. Martin.

Saccarius, basulus, qui sacco desert, transfertq; merces, eth Sack-Träger. Schard. Saccatum, i. n. σάκχα, saccharum quod minus purgatum, unum, Sacchar, saccharum, de & minus candidum, quippe saccharum arundinaceū, mel quod magis depuratur, eo magis canna. Arab. zazar, judur. Germ. Zucker / succus est plantae cuiusdam arundinaceae in India, & multis Asia atq; Africa locis, quoniam & in Europa quibusdam regionibus vernacula. Schroderus.

A loco natali dicitur (1.) Saccharum Madariense, & postmodum inspissatum. Inq. vel Mederiense, à Medera Insula. (2.) Saccharum Canariense, parte perforatas, ut feculentus Canarium, à Canariis Insulis, glutinosus succus destuat.

(3.) S. Thomasi seu Thomaeum, ab Insula S. Thoma, (4.) Saccharum Maltanum, Melisum, siue Medum, crystallinum siue lucileum. Cibale à Malia seu Medum, Insula. Sic dicitur & (5.) Valentia Hispania urbs celebris est. idem.

Ratione elaborationis saccharum candi seu candum, est vel non finum, vel resinatum, vel candisatum, vulgò saporatum.

Non finum est quod sola coctione in aqua depuratum est. Affertur ad nos partim in pyramidales meatas fufum, partim in formam pul- veris, ac grumorum crassiorum materialistis cassonada vel casto-

nada vocari solet, forsā, à cistis, quibus inclusum ad nos advehitur; aliis saccharum miscella-

neum, quod ex diversis saccharis commisceatur. Etque hoc saccharum ium minus excoctum, saccharum quod minus purgatum, unum, Sacchar, saccharum, de & minus candidum, quippe saccharum arundinaceū, mel quod magis depuratur, eo magis canna. Arab. zazar, judur. Hinc diversi coloris exhibetur, album, gryseum, pallidum, citrinum purpureo-nigrum.

d Saccharum resinatum seu finum est, quod lixivio (ex calce viva cum aqua facto) solutum, excoctum, despumatum, & postmodum inspissatum. Inq. formulas effusum est, inferiore parte perforatas, ut feculentus Canarium, à Canariis Insulis, glutinosus succus destuat.

e Saccharum candisatum, vulgò saccharum candi seu candum, est vel non finum, vel resinatum, vel candisatum, vulgò saporatum.

f Sac-

f Saccharum penidium,
Penid-oder gewundener Zucker.

g Saccharum rosatum, fit ex
saccharo in succo rosarū soluto.

h Saccharum aluminis,
medicamentum ex alumine pa-
ratum. Schröd.

i Saccharum, siue sal Sa-
turni, quod mediante aceto de-
stillato extrahitur, cū affunditur
calci Saturni vel mini, idem.

Sacciperium ii, n. majoris modi
marsupium, quasi ex sacco &
pera compositum. Plaut. Rud.

Saccitum ii, n. Lex Angl. alias
saccatum, liquor est aqua fe-
ce vini admixtus, & sacco ex-
pressus. Isidor.

Sacco as, are, per saccum colare,
unde saccata vina, i.e. colata
per saccum. Martin.

Saccularius, dicitur, qui saccis,
h. e. loculis quibusdam pra-
stigiis quasdam exercet, ut
aliud fiat, aliudq; fieri videa-
tur, der aus der Gaukel-
schen spielet. l. 7. ff. de extra-
ord. crim.

Sacculus i, m. Dimin. parvus
saccus, ein Säckel, einbeutel.

b Sacculus medicamentor-
um, fomentorum genus est, con-
stans ex convenientibus medica-
mentis siccis, sacculo insutis.

c Est & sacculus odorife-
rus, i.e. odoriferis completus, ut
puum belli robur in his fuisse si-
naribus admoveatur. Schröd.

Saccus i, m. culens, instrumen-
tum ad arida, maxime fru-

menta, continenda, ein Sack.
Horat.

b Saccum & sacculum,
pro marsupio, loculis, crumena,
repositorio & reconditorio, nu-
morum dicunt Cti. l. 105. ff. de
solut. &c. Schard.

Sacellanus a um, ad sacellum
pertinens.

Sacellum i, n. notat locum par-
vum Deo consecratum cum
ara, eth Kirchlein/Capell.

b Sacella, dicuntur loca
diis sacra sine resto. Fest.

Sacer sacra, um, religiosum, con-
secratum, heilig/ut: Dies sacer.
b Piaculare sacrum fa-
cere, h. e. sacrificium pro expia-
tione sceleris. Liv. 9. Pun.

c Sacra stata, dicuntur,
quæ stato & certo tempore sine
gulis annis recurrunt, diversa ab
illis, quæ indicta vocantur: quæ
vel in alium diem re-
fici possunt, vel etiam omitti
possunt.

d Sacer manipulus olim
dicebatur, quemadmodum dici-
mus sacram ancoram jaciendā,
aut rem ad triarios rediisse, A-
thenæus l. 12. declarat apud The-
banos exercitus partem fuisse,
quam illi ἱεῖον ὀνομα-
bant, eam constituisse ex amanti-
bus & amatis, & ob id preci-
simum belli robur in his fuisse si-
naribus, quod amor reddat fortissi-
mos, ad mortis etiam contemptum
animans. Erasim.

e Sacer piscis dicebatur, de nimium tenui convivio, & in
vni nemo nocebat, sed sui juris e-
rat. Quidquid enim ingens ac-
mitur. id.

preclarum haberi volebant vete-
res, ἱερὸν ὀνύχου ἀλκυόνα, i.e.
sacra vis Alcinoui. Per jocum di-
ci poterit in hominem pragan-
dem, & in precio habitum, cum su-
perstidus & infans. id.

f Sacra celerius absolvun-
da, i.e. in rebus divinis acutum
esse convenit magis, quàm diu-
turnum, ne vilescant assiduita-
te, contra quorundam morem
sacerdotum, qui nimirum immo-
rantur sacro, precibusq; quæ
vocant horarias. id.

g Sacra hæc non aliter
constant: hoc Adagio licebit
ut, si quando fatebimur culpam
sed quæ rei loco conveniat. id. l. 6. §. 2. ff. de divis. rerum.

h A sacra linea salum
movere, vide Moveo.

i Sacram solvere anco-
ram, Prov. quoties ad extrema
presidia confugitur: translaturum
a nautis, qui maximam ac veli-
cissimam ancoram sacram vo-
cant, eamq; tum detinuit, tum
cū extremo laborant discrimine,
k Sacra nihil sunt præter
malas & cornu, Prov. dicitur de
victimis macilentis, trahetur non
inconcinne ad cibum minimè
esculentum. id.

l Sacra profanis miscere
dicuntur, qui nihil habent pensi,
quicquid nihil non audent. idem.

m Sacrum sine fumo, Prov.

de nimium tenui convivio, & in
quibus nihil cocti obsonii appo-
rat. Inter sacrum & sacrum
stare, pro in periculo summo esse.
Plaut.

n Inter sacrum & sacrum
stare, pro in periculo summo esse.
Plaut.

o Sacra à sanctus & reli-
giosis separantur. l. i. ff. de rerum
divers. l. 24. §. 1. ff. de rei vindic.

p Sacra certamina sunt,
quæ diis dedicata sunt. l. 4. ff. de
his, qui not. infam.

q Sacra res sunt, quæ pu-
blice consecratae sunt, non priva-
te, sed quæ rei loco conveniat. id. l. 6. §. 2. ff. de divis. rerum.

r Sacras etiam Imp. res ad
se pertinentes vocant: sic sacras
domos, sacras largitiones, sacra
ram, Prov. quoties ad extrema
presidia confugitur: translaturum
a nautis, qui maximam ac veli-
cissimam ancoram sacram vo-
cant, eamq; tum detinuit, tum
cū extremo laborant discrimine,
s Sacer ignis, vide
ignis. (x)

t Sacer morbus, idem
quod Epilepsia.

u Sacer, i.e. diris imprecia-
tionibus devotus, indeq; exorabi-
lis, ut: Quid non mortalia pesto-
ra cogis, Aut sacra fames? i.e.
dicuntur, qui nihil habent pensi,
quicquid nihil non audent. idem.

v Sacer, i.e. diris imprecia-
tionibus devotus, indeq; exorabi-
lis, ut: Quid non mortalia pesto-
ra cogis, Aut sacra fames? i.e.
dicuntur, qui nihil habent pensi,
quicquid nihil non audent. idem.

w Sacer, i.e. diris imprecia-
tionibus devotus, indeq; exorabi-
lis, ut: Quid non mortalia pesto-
ra cogis, Aut sacra fames? i.e.
dicuntur, qui nihil habent pensi,
quicquid nihil non audent. idem.

x Os sacrum, basis instar

ver-

vertebrarum struem sustentans. Vesling.

y Musculus sacer unus lumborum ventris infimi. id. Sacerdosotis, c. à sacris dandis, i. e. faciendis est appellatus, cum Priester/apud Romanos variis erant sacerdotum genera: Flamines, Diales, Martiales, Quirinales, Salii, Pontifices minores & maximi, Reges sacrorum, sacrificuli & Galli, qui Cybeles faciebant sacra.

b Summus sacerdos dicebatur magnus primus & princeps sacerdotum, qui fuit maximus natus ex posteris Aaronis, habens perpetuum regimen totius ministerii ecclesiastici, Exod. 28. v. 1. postea Græcorum Regum arbitrio in annum & annos pontificatus iste fuit distributus, unde Johannis ii. Caiphas pontifex anni illius dicitur.

c Sacerdos summus CHRISTUS dicitur, M. mbra autem comparationis constituit, in divina & mediata vocatione, Hebr. 5, 4, 5, 6. in natura humana participatione, c. 2, 15, 16. in precum effusione, c. 5, 7. in sacrificii oblatione, per ingressum in sancta, c. 9, 6. Glan Phil. Sacr.

d Sacerdos femina, sacrorum antistita, Martin. Sacerdotalis e, c, ad sacerdotem pertinet, priestertlich Livius.

Sacerdotissa e, f. eine Priesterin. Gell. 10. c. 15.

Sacerdotium ii, n. est dignitas sacerdotis, das Priestertthub/ ut: In sacerdotium venire.

Sacerdotio amplissimo præditus. Cic. 8. Att. epist. 3.

b Sacerdotium apud Gentiles dignitatem fuisse, constat l. 1. ff. ad leg. jul.

Sacio is, ire, occupare, apprehendere, Martin.

Sacodios gemma nomen. Plin. l. 37. c. 9.

Sacoma atis, n. ut: Aurum ad sacoma appendit redemptori, i. e. æquipondium, æquale pondus. Vitruv. 9. c. 3.

Sacramentalis e, c. ad sacramentum pertinet.

b Sacramentalis est, qui ad Sacramentum, i. e. Juramentum advocatur. Plin.

Sacramentarium ii, n. constitutio seu liber de sacramentis & ceremoniis, quæ vulgò Agenda nominantur. idem.

Sacramentum ii, n. id quod sacrat, seu quo sacrat.

b Sacramentum fuit pecunia à litigantibus deposita, hinc: judicare sacramentum justum, i. e. dare litem, das Recht verstaten. pro Cecin. XXXV.

c Sacramentum contendere dicebantur illi, qui deposita pecunia litigabant, ubi victor suam auferebat, victis verò pecunia re-

redibat ad ararium, mit einem wettten l. 7, 33.

d Sacramento petere, durch einen Eyd etwas erhalten wollen/ ut: Non injustis vindictis ac sacramentis alienos fundos, sed exercitu petebat, et begehret antio. (4.) Specialissime pro siderer teute Gut nicht durch unrechte Gerichts-Handelung/ oder Eydschwur/ sondern mit gewaltiger Hand an sich zu bringen. pro Mil. XXIV.

Sacramento raptum negare, mit einem Eyd behaupten/ daß man nicht gestohle. Sol. 213.

c Sacramentum, est militum juramentum, Kriegs-Eyd/ quo jurant, se omnia strenuè facituros, quæ præceperit Imperator, nunquam deserturos militiæ. Plin.

f Sacramentum, pro testimonio publico, ut: Non privato tantum testimonio, sed potius Senatus sacramento judicatus est Scipio. Solin. 134.

g Sacramenta in sacris sunt ritus, qui habent mandatum Dei, & quibus addita est promissio gratia.

h Sacramentum accipitur (1.) generaliter pro quavis re arcano & secreta, ut: Gentium vocatio. Ephes. 3. v. 3. CHRISTI incarnatio 1. Timoth. 3. v. 16. (2.) Specialiter pro signo externorum divinorum & sacramentum. Sic granum sinapi, semen, gemma, sunt sacramenta seu signa regni cælorum. Matth. 13, te lata sit.

v. 3. (3.) Specialius in Apol. A. C. sacramenta vocantur ritus seu ceremonia, quæ habent mandatum Dei, & quibus addita est promissio gratia, atq; sic inter sacramentis alienos fundos, sed sacramenta refertur etiam Absolutio. (4.) Specialissime pro signo gratia sive ceremonia & actione, & c. ut: Baptismus & coena Domini in Novo, Circumcisio & Agnus Paschalis in Veteri Testamento. Compend. Theol.

Sacrarium ii, n. locus sacer in templo, ubi sacra reponuntur, die Sacristen/ oder Kirchengérath-Kammer. Civ. Liv. 7. Urb.

b Sacrarium, i. e. Lararium, ut: Aquila argentea (signum imperiale,) Catilina sacrarium scelorum domi suæ fecit. II. Caril. VI.

c Sacrarium, pro sacello locoq; sacro. Sver. in Aug. Sacratum a um, geheiligt/ geweiht/ ut: Caput sacratum. Virg. 3. Æn.

b Sacrata recondere, id. i. Æncid.

c Opus alicui sacratum. Ovid. 2. Trist.

d Sacratissimæ leges sive sacrata, quibus sanctum est, ut qui quia adversus eas fecerit, sacer alicui deorum sit. l. 9. C. de leg.

e Sacrata lex apud Liv. lib. 2. dicitur, quod in sacro mon-

Sacres porci appellabantur, qui sanctificatio spiritus per verbum, puri erant ad sacrificium; ut nova obedientia, & mortificatio immolarentur, quamprimum carnis. Glass. Phil. sacr.

depulsi essent ab ubere; id autem contingebat die circiter decimo a partu. Plaut. Men.

Sacricola *e*, *c.* qui, vel quia sacra colit. Tacit. 19.

Sacri fer a um, qui fert sacra. Ovid. 4. Fast.

Sacrificialis *e*, *c.* ad sacrificium pertinens, ut: Apparatus sacrificialis. Tacit. 1. 2.

Sacrificatio *onis*, *f.* sacrificandi actus, Opfferung. Cic. 2. N. D.

Sacrificatus *us*, *m.* actio sacrificandi. Apul.

Sacrificium *ii*, *n.* sacrum seu res divina, ut: Passim peragere sacrificia, allenthalben seinen Gottesdienst verrichten. Curt. 10. 2.

b Sacrificia Veteris Testamenti sunt, in honorem Dei secundum verbum eius, oblata. Et hoc nomen primo & xpi & hoxi obtinet, satisfactio Christi, tota obedientia, passio & morte eius, pro peccato mundi, praestita. Ephes. 5. vers. 2. ad Hebr. c. 9. v. 23. cuius xpi & umbra prisca illi sacrificia fuerunt, ut passim in citata ad Hebraeos Epistola explicatur.

c Sacrificium vocatur totus Christianorum cultus. Esa. c. 19. v. 21. Specialiter sacrificii nomine veniunt, seria cordis contritio, fides in Christum &

facere, opfern/ ut: Si hercle istuc unquam factum est, tum me Jupiter faciat, ut semper sacrificem, nec unquam litem, i. e. ut semper votis & sacrificiis deos placare studeam, votum tamen nullum impetrem, wenn ich das gethan habe/ so gebe Gott/ daß ich nur allezeit opfern/ aber nichts erhalte oder aufreiche. Pen. Act. 2, 1. 40.

Sacrificulus *i*, *m.* rex sacrorum. Gell. 10. 15.

Sacrificus *i*, *m.* qui sacrum facit. Sacrificus a omi, ad sacrificium pertinens, vel ad sacrificium.

Sacrilegium *ii*, *n.* peccatum sacrilegi, Kirchen-Diebstal/ Kirchen-Raub. 1. 4. ff. ad leg. Jul. pecul.

Sacrilegus *i*, *m.* fur rerum sacrarum, ein Kirchen-Dieb/ Gottes-Dieb/ sacrilegi sunt, qui publica sacra compilarunt. 1. 6. & 9. ff. ad leg. Jul. pecul.

Sacrilego, sacrilegium committo.

Sacrimonium *ii*, *n.* conditio seu relatio rei sacre. Marturi.

Sacrum *i*, *n.* i. e. novum vinum, mustum, quod Libero sacrificabant pro vinctis & vinctis & ipso vino conservandis. Festus.

b Sa-

b Sacrificium, quod pro vobis primis fieret, appellabatur ab antiquis sacrima, idem.

Sacris *e*, *c.* sacer, aptus ad sacrum, unde sacrem porcum, dixit Festus.

Quanti sunt porci sacres? Plaut. vide Porcus.

b Sacris, absolute ponitur pro hostia. Festus.

Sacrila, thesaurarius ad cuius curam spectat custodia vasorum Ecclesiae, vestimentorum, thesauri, quae ad luminaria lampadum spectant, sive incensa, sive in oleo. Sic dictus sacrila, quasi sacris rebus praefectus, vel assistens. Atque hoc modo accipitur in ritu de offic. sacrila.

Sacrium, Scythia dicitur sacrum. Plin. 37. 2.

Sacrius a um, votivus, quasi consecratus; qui alitur dan-dus pro tributo. Gloss.

b Sacrius porcus, est defensor aliorum porcorum. Mart. Sacro as, are, sacrum facere, consecrare, weihen/heiligen/ ut: Sacrare templum Deo. Plin. 8. c. 16.

b Sacrare factus, pro sanare. Liv. 8. Maced. bell.

c Sacrare, devovere, & detestabile decernere, atque ita morti addicere, ut: Impune occidi & violari possit, in die Ach-thun idem.

Sacro sanctus a um, maxime

sanctum, gar heilig/ ut: Sacrosancta Trinitas. Comp. Theol.

b Sacrosanctus, i. e. non violandus, ut: In vastatione omnium, tuas possessiones sacrosanctas futuras putas? wenn alles verwüstet wird/ meinstest/ daß die das Deine unversehrt bleiben werde? Il. Caril. VII.

c Sacrosanctum, quod iurando interposito est institutum, si quis id violasset, eum morte poenas pendere oportuit. Budaus.

Sacrum *i*, *n.* significat sacrificium, aut quicquid Dei nomine instituitur, Gottesdienst/ ut: Sacra facere, Gottesdienst leisten/opfern.

b Sacra violare. Corn. 19. 2. Sadduceus *i*, *m.* Sadducei erant inter Iudeos haeretici. Dicti ab Ebraea voce *Pharisaeus* justus, Repudiabant isti omnes Prophetas, excepto Moysen; Messiam somniabant fore Regem politicum, docebant animas hominum mortales esse, & una cum corporibus interire, multo minus corpora mortuorum resurrectione esse. Negabant esse angelos & spiritus. Act. 23. Matth. 22.

Sapere, Adverb. i. e. frequenter, offit/ recipit Diphthongum, ut differat a sepe, Abiat. Nom. his sepes, ut: Sapere ac malum

Qq 2

thoc

hoc mecum cogitari, diese Gedanken habe ich oft und viel bey mir selber gehabt.

b Sapius, zum offtern. Cic. Sæpenuerò, Adverb. idem quod sæpè. Cic.

Sæpicule, Adverb. Dimin. a sape, significat teneritatem crebritatis, zimlich oft/etwas oft. Martin.

Sævio is, servivi & servii, servitum, (avire, est crudeliter agere, wüten/ut: Barbara feritate savire in aliquem, barbarisch gegen einen handeln. Curt. 265.

Savire in tergum, & in cervices nostras, pudicitia saltem in tuto esto. Liv. 3. ab Urbe.

b Savire, grausam thun/ut: Ne savi: tantoperè, stelle dich doch nicht so grausam. Andr. 5. 2. 26.

Saviter, Adv. crudeliter, grausamer weis. Plaut.

Savitas atis, f. idem quod savitia. Firmic.

Savitia a. f. crudelitas, inclementia, Grausamkeit/Grimm/ut: Nefanda savitiamos, parere morti perennia, i. e. crudele est hominem ita cruciare, ut non statim moriatur, sed effficere, ut elangveat, quòsim cruciatus graviores. Lucan.

b Trahere aliquid ad savitiam. Tacit.

c Savitia, pro inaccessa castigatione. Paul. ad Leg. Aquil.

Saxus a. um, durus, crudelis, unbarmherzig/grausam/graulich/feindselig/ut: Bellua saxa Hor.

b Gens saxa, ein grimmig Volk. Cic.

c Tempestas saxa, ein gräulich Ungewitter. Tac.

d Hyems saxa, ein harter Winter. Valer.

e Ira saxa Ovid. 1. Met. Saga a, f. mulier sacrorum perita, sacerdos incantatrix, eine Zäuberin/Here/Linholdin. Cic. 1. de Divin.

b Saga genus vestis, idem quod sagum. Cat.

c Saga, in 1. 12. C. de curi. publ. in strata eqvorum. Interpretes βασιλικὴν πάλαν verterunt. Schard.

Sagacitas atis, calliditas, Verschlagenheit/listigkeit. Cic. 1. 6. Verr. Ea esse sagacitate, ut decipi non possit, so verschlagen seyn/dass man nicht möge betrogen werden. Corn. 1. 197.

b Sagacitas narium, scharffer Geruch. 2. de Natur. Deor.

Sagaciter, Adv. perspektè, prudenter, callidè, listiglich/ut: Sagaciter pervestigare, listiglich außforschen. Cic. de Or. 1. 197.

b Odorare sagacissimè, sehr scharff riechen. id. 2. de Or.

Sagapenum i, n. sacoponium sesapinum, Sirapin. Cassi/est

est lacryma f. gummi arboris cujusdam ferulacea, ejusdem cum succo nominis, ex qua sauciata educitur. Nascitur in Media regione, unde Alexandria, atq. hinc Venetias, & in alia Europæ loca transportatur. Matthiol. Schröd.

Sagaria, negotiatio quædam dici- to: Vestimenta emimus & distrahimus lucri faciendi causa. 1. 52. §. 4 ff. pro socio.

Sagarius, sagorum venditor, ein Trädeler. Schard.

Sagatus a. um, sago indutus. Sver. in Cæf.

Sagax acis, o. acutus, solers, eal- nomine Propertius ludum gladi- lidus, wigig/ listig/ verschla- gen/ut: Mens sagax. Lucret. ipse se ultro saginabant, ut tan- dè in luctando currendq. majores vires & validiora latera com- pararent. Martin.

b Sagacissimus rerum na- in saginabam, ut tan- dè in luctando currendq. majores vires & validiora latera com- pararent. Martin.

Hunde. Vest.

Sagda, Gemma nomen, uti Sagda, à Chaldaeis ad nos usq. profluxit, haud facilis repertu, ni (ut perhibent) ipsa cape- sendam se daret. Namq. inge- nitâ spiritus efficacia super- meantes narves è profundo pe- tit, & carinis ita tenaciter adcorporatur, ut, nisi abra- sa parte ligni, agrè separetur. Solin. 754.

Sagena a. f. genus retis piscatorii, eine Fischertwade/ ein Zug- Farn Martin.

Sagenula a, f. Dimin. proprie

parva sagena, deinde nota navem latiusculam id.

Sagestre, operimentum crassum, (inquit Turneb. 1. 12. 16.) vi- detur esse, ut sagorum erat crassior pannus. id.

Sagibaro onis, m. quasi/agus ba- ro, i. e. sapiens vir. id.

Sagina a, f. cibus, quo quis pin- tur, vocabulo a sagis inclina- to: Vestimenta emimus & di- strahimus lucri faciendi caus- per vacua, arte, non natura, ad- aucta, per totum corpus dispersa.

b Sagina, pinguedo su- aucta, per totum corpus dispersa.

c Sagina dicendi, ubertas.

Sagatus a. um, sago indutus. Sver. Quintil. 2. c. 15.

d Sagina gladiatoria, quo nomine Propertius ludum gla- diatorium intelligit, quia athleta gen/ut: Mens sagax. Lucret. ipse se ultro saginabant, ut tan- dè in luctando currendq. majores vires & validiora latera com- pararent. Martin.

Saginarium i, n. locus, ubi sagi- nantur animalia, ein Mast- Stall/Stallung vors Mast- Vieh. Varr.

Saginarium a. um, quod sagina- tum est, ut: Saginarius bos, ein gemästetes Rind.

Saginatio onis, f. Mastung. Plin. 1. 8. c. 51.

Saginatus a. um, ut Porcus sa- ginatus. Propert.

Sagino as, arc, pingve efficere, mästen/feist machen. Colum.

b Saginari sanguine ci- vium, mit seiner Lando- Leu be

Qq 3 Schweiß

Schweiß und Blut sich bereichern. Cic. pro Sest.

Sagioris, vi, num. re, acutē sentire, sagacem esse, scharffen Verstand haben / scharffsin- nig sein. Cic. de Divin.

Sagittæ, f. jaculum, quod arcu erat Persicum, sic dictum à nota, emittitur, ein Pfeil / Polze / ut: Nervus aptare sagittas, die Pfeile auflegen. Virgil.

Sagittas undiq; ingerere, allenthalben mit Pfeilen schres- sen. Curt. 908.

b Arcus & sagitta, in fa- mendacem notandum abhiben- tur. Psal. 64. v. 4.

c Sagitta per diem vo- lans, denotat quod vis malum su- bito irruens, vel periculum. Psal. 91. v. 5.

d Sagitta Dei, dicuntur quandoque fulmina & grandines, Psal. 18. v. 15. quandoque etiam vis enthea verbi Evangelici in pñis salvandis, & impiis iudi- candis condemnandis. Psal. 45. v. 6. Glaff. Phil. Sacr.

e Sagitta pñlebotonum notat, quo veteris jumentis ve- sangvis detrahatur. Mart.

f Sagitta vocatur surculi pars novissima, das eufferste Spiglein am Rebschoß.

g Sagitta, herbe palustris genus, Pfeil-Kraut / estque vel major, vel minor. Matthiol.

h Sagitta, signum cœleste. Plin. 18. c. 16.

i Sagitta, Meteorum igni- tum, dicitur & bolis. Phytic.

Sagittalis e, c. ad sagittā spectans. Sagittarius ii, m. quē sagittas emittit, ein Schütz. Cic. ad Att.

b Sagittarius, numisma erat Persicum, sic dictum à nota, quod & Davicus dicebatur. Hinc illud celebre Agesilai A-

pophthegma, se ex Asia pulsum cum ea pecunia summa, corrupti à Persarum Rege, Athenienses

effecissent, ut de Provincia Age- silaus decederet. Plut.

c Sagittarius, signum zodi- aci, der Schütz. Plin. 17. 24.

Sagittarius a um, quod ad sagit- tam pertinet, f. idoneum est, ut ex eo fiant sagittæ, ut: Cal- lere artem sagittariam, einen guten Schützen geben. So- lin. 282.

b Sagittarius calamus. Plin. 16. c. 36.

Sagittator onis, m. qui sagittat. Sagittata favia, quæ animum fe- riunt & sauciant, ut sagitta, Plaut. Trinum.

Sagittifer a um, sagittas ferens. Virg. 8. Æn.

Sagittipotens, signum zodiaci sagittarius dicitur. Cic.

Sagitto as, are, sagittā petere, sa- guttam ex arcu emittere, schiessen / ut: Equitare & sa- guttare docent. Justin. 1. 41.

b Troglodyta tantā pollut- pernitate, ut feras quas sagit- tant,

tant, ipsi cursibus suis persequan- tur. Solin.

Sagma e, vel Sagma atis, n. stratum, cui onera aptantur, ein Säum / Sattel. Cael.

Sagmarium a um, ad sagma perti- nens, sagma ferens, sarcinarius sa, (marina scilicet vel fontana) sella seu instratum ferens, ab- solute, qui sagmata facit, pro evaporatione inspissata rema- net. Arabice Meluch, Melha,

Sagmen inis, m. verbera, herba ex sacro loco secta. Festus.

b Sagmina, sunt quedam herbe, quas legati populi Roma- ni ferre solent, ne quis eos viola- ret. 1. 8. ff. de divil. rerum.

Sagmo as, are, sagmate onerare. Martin.

Sagulatus a um, sagulo indutus. Svet. in Vitell.

Sagulum i, n. Dimin. vestis ge- nus, quod armis superindui so- let. Virg. 8. Æn.

Sagumi, n. vestis, index belli ut Togæ pacis. Cic. Philipp.

b Sagum, vestis, straguli genus, ein langer zotigter Win- ter-Pelz. Colum.

Saguntus, vel Saguntum, Oppi- dum Hispania, longā quondam obsidione Pœnorum ad extre- mam redactum famem, unde Prov. Saguntina fames, uber- aus grosser Hunger. Erasim.

Sapo onis, Gotthorum vox, ab mori nutritivo immixta, nec exigendo dicta. Martin.

Sal salis, m. dicitur, quo in con- diendis cibis utimur, Salz / ut: Aspergere salem carnibus,

& carnes sale, Fleisch ein sal- zen. For. Rom.

Hammonientes salibus do- mos extruunt. Solin. 111.

b Sal commune nihil aliud est, quam salugo aquæ sal- nens, sagma ferens, sarcinarius sa, (marina scilicet vel fontana) sella seu instratum ferens, ab- solute, qui sagmata facit, pro evaporatione inspissata rema- net. Arabice Meluch, Melha,

Salz / Küchen-Salz. Schröd.

c Sal gemma, salis com- mune genus est, quod in sodinis lapidum frangitur, specieq; cry- stallorum splendens eruitur, unde gemmeum, à gemmis ob colorem nuncupatur; dicitur alias sal fossile, Stein-Salz.

d Sal nitri, vide Nitrum.

e Sal Ammoniacum, vide Ammoniacus b.

f Salia artificialia, sunt vel simplicia, vel composita, seu mixta. Simplicia (proprie sic dicta,) totuplicia sunt, quotu- plices res naturales; quippe res nulla est, quæ salis prorsus sit ex- pers, imò constitutio rerum na- turalium primitus ex sale depen- det, ut sal absinthii. Schröd.

g Salia volatilia, (essen- tialia nonnullis dicta) nihil aliud esse videntur, quàm portio salis aliquantulū elaborata hu- dum substantia crassa insinua- ta. idem.

h Salia communiter etiā dicuntur, (sed minus apte) La-

pides, vel *metalla* nonnulla, a-
eido liq. vore corrosa, atq. iterum
coagulata, ut: *Sal corallorum*,
Sal Saturni, &c. idem.

i *Sal Mercurii* dicitur spi-
ritus vini. *Joh. n.*

k *Flos salis* duplex est i.
tenuissima favilla & candidissi-
ma salis. 2. *Sperma Ceti*, cito
auxilium, cito auxilians. id.

l *Sal*, interdum est vitium in
gemma, *Plin. 37. c. 2.*

m *Sal* aliquando mare
dicitur, quia *salsum* est, & ex
cujus aqua *sal* paratur, ut: *Me-*
ne salis placidi vultum, fluctus-
que quietos ignorare putes?
Virg. 10. Æn.

n *Sal* est etiam, ubi *sal* stitiam &
pro diuturnitate ponitur, ut: *Æ-*
disicium plus *salis*, quam sum-
cupaverit, servat, constatq. ex
zys habens, ein *Bau* / welcher
mehr auff die *Währ* als auff
den *Schein* gebauet. *Corn. 802.*

o *Sal*, i.e. *judicium*, sa-
pientia, ut: *Qui habet saltem*,
qui in te est, wer einen solchen
Verstand hat / wie du hast. *Eu-*
nuch. 3. 1. 10.

p *Sal* idem quod *urbani-*
tas, *jocus*, *Höflichkeit* / ut: *Nul-*
la in tam magno est corpore mi-
ca salis, i.e. nihil *venustum* aut
sapienter dictum. *Carul.*

Sale & facietis *Casar Ca-*
tull patris frater vicit omnes. *Cic.*
a. Offic.

q *Protervi sales*, grobe
Bothen. *For. Rom.*

r *Sale* *entum* *mancipium*,
dicitur in *Barbarum* ac *vilem*
homuncionem, quia *negotia* o-
lim in *mediterranea* *salem* im-
portantes, *mancipia* reportabant
a *Barbaris*. *Erasm.*

s *Sal* abiit, unde *venerat*,
dicitur in eos, qui *parta* *tueri* ne-
queunt. *Ortum* traxit a *nego-*
tiatore, *navem* *sale* onustam in

sal, ex aqua marina natum, in
eandem liquefactum est.

t *Sale & aceto* significatur
prandium *parcum* & *tenuis*, apud
Plautum. *Miseris* *obsoniorum* lo-
co *sal* est cum *aceto*. *Erasm.*

u *Salem* apponere, i.e. ju-
biere. *Sal* enim, quicquid oc-
cupaverit, servat, constatq. ex
rebus purissimis, aqua & mari.
Erasm.

x *Juxta* *salem* & *fabam*,
dictum in eos, qui se *simula-*
re respondent, quod nescirent, quia
responduri olim de *divinis* *fabam*
& *salem* apponebant. id.

y *Salem* & *mensam* ne
prater eas, i.e. ne negligas *amicu-*
lorum *consuetudinem*, aut ne
violens *amicitia* jura.

z *Sal* in *mensa*, symbo-
lum est *juris* *hospiti*, quod con-
trahebatur olim *salis* *mensa* con-
sortio.

aa *Oleum* & *salem* opor-
tet emere, i.e. *remediis* nonnun-
quam opus est *contrariis*, nunc
acri-

armonia, nunc *lenitudine*. *Sal*
enim mordet ac siccatur, oleum lenit
& humectat.

bb *Salem* *lingere*, dicun-
tur, qui perquam tenuiter vi-
sitant. *Perl.*

cc *Sale* & *Sole* nihil uti-
lius. *Salem* enim omnibus ad-
miscemus cibis, atq. olim vehe-
menter laudabatur *apricatio*.

dd *Sal* in *sacris* *Luc. 14.*
v. 34. Ob *virtutem* *conser-*
vandi a *putredine*, & *saporem*
cibis *conferendi*, transfertur ad
Apostolos, aliosq. *verbi* *Doctores*.
Matth. 5. v. 3.

ee *Salis* *statua*, *Sala-*
Seule / *Gen. 19. v. 26.* de *hujus*
materia *controvertitur* *variè*.
Rodinus l. 5. de *Rep. c. ult.* *sta-*
tuam *salis* *interpretatur*, non
quod ex *sale* *concreverit*, sed quia
sempiterna sit *futura*, sicut *se-*
dera *salis* dicuntur *perpetua* &
sempiterna. *Num. 18. 19.* Hinc
Vatablus vertit: *versa* est in *sta-*
tuam *perpetuam*. Sed *literæ*
textus *insistimus* *tutius*, quæ do-
cet, *statuam* *hanc* *constituisse* ex
sale *durabili* ac *solido*. Videatur
D. Gerhard. in *Genesin* p. 402.
403.

ff In *terre* *motu* *quodam*
quingvagina tam *homi-*
num, quam *animalium* *cadave-*
ra, in *salis* *statuas* *conversa* esse,
refert *Cicogna*, magiâ *omni-*
fariâ lib. 3. pag. mihi 427.

Sala a, f. *atrium*, *domus*, ein
Sahl, *Martin.*

Salacia a, f. dea aqua, a *salo* ci-
endo appellata. Unde & a
Poëtis pro aqua sumitur. *Cic.*
Salacitas *avis*, f. lascivia & pro-
pensio in *Venerem*, *Seilheit*.
Plin. 10. c. 36.

Salacoma *avis*, n. *inanis* *jaetan-*
tia. *Cic. ad Att.*

Salacon vel *Salaco*, fuit *Auto-*
lyci *pater*, *molliculus* & *deli-*
ciis *diffuens*, *diffamatusq.*
propterea. Hinc fit *substanti-*
vum *nomen* *Salaconia*, quo
delicia *molliores* *significantur*.
For. Rom.

b *Salacon* quidam extre-
ma *paupertatis* *homo* *effecit*, ut
omnes *fortuna* *tenuis* *salacões* *di-*
cerentur, & *ipsa* *paupertas* *Sa-*
laconia. *Erasm.*

Salamandra a, f. *lacerti* *genus*,
ein *Salamander* / *Molch* /
nunquam, nisi *magnis* *imbri-*
bus *proveniens*, & *serenitate*
deficiens. Huic *tantus* *rigor*,
ut *ignem* *tactum* *extinguat*,
non *alio* *modo* quam *glacies*.
Plin. 10. c. 67.

b *Salamandra*, *Molch* /
Moll / *Olm* / *Animal* est qua-
drupes ex *lacertorum* *genere*, ni-
grum, *luteis* *maculis* *respersum*,
incola *locorum* *frigidorum* & *hu-*
midorum, *fonticulorumq.* *limpi-*
dorum *admodum* *amans*, adeoq.
nonnullis in *terrestrem* & *aqua-*
ticam *distribuitur*. *Schrod.*

c *Salamandra* vocatur &
Amiantus *lapis*, quod *ignis* in-

jurias absq. noxa perferat. Boët.
de Boot.

*Salambo onis, Babylonis dicitur
Venus.* Lamprid.

Salamin vel Salamis inis, si vel. ult. ff. de in rem in vers. mer.
Salamina, insula in mari Eu-

boico, contra Athenas sita, in suo, in primis literario meretur.
quâ urbs est ejusdem nominis,

ubi Telamon, Ajacis & Teu-

cri pater regnavit, sed cum militiaq. interponitur, salarius in-

reverteretur Teucer à bello

Trojano, nec inimicos Ajacis

ultus fuisset, expulsus à patre

in Cyprum navigavit: Ibiq.

urbem aliam condidit, no-

mine Salaminam. Inde Jovis

Salaminii cognomen, Teucro

autore, qui ad Salaminem

huic Deo insigne & magnifi-

cum extruxit templum. Tac. 3.

Cic. 1. Offic.

Salaminus a um, ex Salamine

urbe, unde Selon Salaminus

dicitur.

Salaminicus a um, ut: Mare

Salaminicum, i. e. Salaminis

Insula. Luc.

Salaminus a um, ad Salami-

nam pertinet, ut: Salami-

num trophæum. Cic. 1. Tusc.

Salaputium ii, n. nutrices pue-

ros ita solent appellare. Senec.

Salar ii, m. piscis, apud Aulo-

nium, ein Salmeling oder ein

kleiner Lachs. Gefner.

Salutium ii, n. victus est unius

diei, a sale dictus, quod sala-

rium tam sit homini necessa-

rium, quam sal.

b Salarium est annua ero-

gatio, Jahr. Geld / jährliche

Besoldung / quæ alicui sui tuen-

di exhibendiq. causa præstatur.

Dial. Scholast. IX.

c Sal honoribus etiam

de dictis. Plin. 31. c. 7.

Salarius a um, quod ad sal per-

tinet, ut: Via salaria Roma,

per quam Sabini sal à mari

deserebant. Spon.

b Vestigal ex annona sala-

ria. Liv. 9. Pun.

Salarius ii, m. qui sal vel salsa-

menta vendit. Martial.

Salax acis, libidine pruriens,

geil. Columel. 7. c. 9.

b Salaces cibi, Venerem

concitantes. Ovid. 2. Amor.

c Aqua salaces, i. e. scatur-

ientes, quasi è terra prosi-

lentes.

Salabra arum, f. sunt loca in-

agvalia & aspera, quæ quasi

sine saltu præteriri non pos-

sunt, unebene / steinigte und

höckerichte Orther / ut: Luna

ministrat iter, demonstrant

aspra salebras. Propert.

b Salebra in Singulari, ut:

Salebra tristitia. Valer. Max.

Verborum salebra. Apul.

c Salebra, i. e. intricata

disputationes, vel horrida & in-

cultata oratio, verworrene und

zweif-

zweifelhaftige Fragen / ut: In-

cidere in magnas salebras. Cic.

II. de Fin.

Salebritas atis, f. inagualitas

loci, & ipse inagualis locus.

Apul. 6.

Salebrosus a um, quod multas

habet salebras, quodq. est a-

sperum, höckerichte / uneben.

b Salebrosa & exiliens o-

ratio. Quintil. 11. Senec.

Saletes, una ex Jovis filiabus,

quam, Nilo ortam, Minervam

Ægyptii fabulantur. Alex.

Salgama orum, n. dicebantur

omnis generis fructus in vasis

vel sicci, vel cum liquamine

& jure, allerley eingemachte

Früchte mit Zucker oder Ho-

ning. Colum.

Salgamarius ii, m. salgamorum

confector seu venditor. id.

Sali, arvicula sunt, fecunditatis

magna, ut perdices, gallinæq.

Plin. 10. c. 52. Græcè αἰχιδόες

Salus i, exponitur.

Saliarise, c. ut: Saliarise coena

vel dapes, i. e. opiparæ, copiosæ

& magnæ, quales solebant fa-

cere Sali sacerdotes Martis.

Festus.

Salicaria a, f. herba, quæ aliàs

dicitur Lyssmachia. Matthiol.

Salicastrum i, m. apud Plin. 1. 23.

c. 1. Quidam purant esse dul-

camaram, vel amaram dul-

cem idem.

Salicetum i, n. vel Salictum,

locus salicibus confectus, ein

Weyden-Platz. Varr.

Salicornia, vide Kali.

Salictarius a um, salicem scan-

dens, ut: Lupus salictarius,

Sylvestris enim Lupulus ad sa-

lices affertur, & is suam labi-

lem infirmitatem surrigit, cum

ad saligna proceris juxta de-

pactis palis sursum allicitur.

Martin.

Salictarius ii, m. qui salictum eu-

rat, & ex eo materiam sali-

gnâ viti pedanda, juvandaq.

parat. Cat.

Salictum i, n. vide Salicetum.

Salicula a, f. salix repens, Erbo-

Weyden. Matthiol.

Salicus a um, ad Salios pertinet,

i. e. Francos, ut: Gens Salica

i. e. Franci. Lex Salica, quæ

Francorum Orientalium pro-

pria. Martin.

Saliens ti, o. ut: Rivus saliens,

Spring. Brunn. Virgil. 5.

Eclog.

b Salientes dicuntur fistu-

larum capita & scaturigines, die

Wasser-Röhren / daraus das

Wasser hervor springet. Vitr.

Saligneus, vel Salignus a um, ex

salice factus, ut: Liber sali-

gneus, Weyden-Wasst oder

Schalen. Colum.

b Eustis salignus, ein Wey-

den-Knüttel. Horat.

Salillum i, n. Dimin. à salinum.

Plaut. Trin.

Salina a, f. locus, ubi sal coqui-

tur, ein Salzwerck. Cic. ad

Attic.

b Sa-

b *Salina* pro salibus & jo-
cis. id.

Salinator oris, m. qui salem fa-
cit, rem *Salzhieder*. Martin.

Salinum i, n. vasculum, in quo
sal reponitur, tum ad mensa u-
sum, tum ad sacrificia para-
tum. *Salgsaß* / *Salzmeister*
Persius.

b *Salinum* ponitur pro
quocunq; vase fictili mensa pau-
peris. Hor.

c *Regustatum* digito tere-
brare *salinum*, i. e. extremâ pre-
mi paupertate. Persius.

Salinus a u n, ut: *Salina* facul-
tas, sive vis. Schröd.

Salio is, i vi, ii & u, saltum, sa-
lire, hüpfen / springen / ut: *Sal-
lire* de muro. Liv. 3. Pun.

b *Aqua salientes*, Quelli-
Wasser. Plaut.

c *Salire* dicuntur animalia
ratione carencia, quando mares
ineunt foeminas. Ovid. 2. de arte.

d *Salio*, i. e. sale condio, al.
Salto, salgen.

Salissatio onis, f. salissandi actus.
Martin.

Salissator oris, m. salissatores vo-
cati sunt Magi, quia cum eis
membrorum quocunq; partes
salierint, aliquid sibi exinde
prosperum seu triste significari
praedicunt. Idid.

Salisso as, are, judicare ex saltu
& salatione Martin.

Salisubulus, ludius, quasi salius
substituens. Dicuntur enim o-

mnes ludii salis, & salisubuli
salatores, nempe qui ad
cantum & tibiam in sacris
ludant. Martin.

Salitura a, f. condimentum cum
sale factum, lacte / *Salz*
Wasser. Colum.

Saliva e, f. est sputum, Speichel /
ut: *Salivam* alicui movere,
est appetitum alicui instillare,
einem das Maul wässerig
machen,

Salivare vel *salviare*, ea freni est
pars, quæ salivâ equi imbui
solet, das Gebiß. Martin.

Salivaris e, c. ad salivam perti-
nens, ut: *Glandula salivaris*.
Warthonius.

Salivaris, herba dicitur *Pyethrû*.

Salivarium ii, n. quod excipien-
da saliva appenditur. Martin.

Salivarius a u n, ad salivam per-
tinens, vel saliva assimilis, ut:
Lentor salivarius. Plin 9 c. 15.

Salivatio onis, f. saliva proritatio.

Salunca a, f. herba statim è ter-
ra exiliens, idemque est, quod
nardus Celtica. Pancov.

Saluncula a, f. idem notat.

Salivo as, are, spuerè, salivam
emittere, aut humorem saliva
similem. Plin 9. c. 36.

b *Salivare*, est humore im-
buere (potione vel cibo.)
Martin.

Salivatium, qui à quibusdam sal-
viatum dicitur, potionis genus
est, quo in veterinis, jumen-
tiq; maxime utuntur veteri-

narii, hoc est medici veterino-
rum. Sunt a. veterini anima-
lia, quæ vehere possunt. *Saliva-*
tum a saliva, quasi succo di-
ctum videtur. Qui *salvatum*
legere mavult a *salva*, sive
sale nuncupationem trahit.
Martin.

Salivofus a u m, qui saliva sapo-
rem habet. Plin. 16 c. 38.

Salius ii, plur. *Salii* orum, fue-
runt sacerdotes Martis, sic di-
cti, quod in portandis ancili-
bus saltare consueverint. Liv.
1. II. C.

b *Salii*, Germania populi,
qui & Franci seu Francones di-
cuntur, die Francken. Ammia-
nus Marcell. Althamerus in Ta-
citi Germaniam à Sala, fluvio sic
dictos ab his legem salicam di-
ctam Alciatus censuit, quæ mu-
lieribus perhibet successionem.
Salios ad *Salios* sacerdotes
Martis pertinens, ut: *Salios*
mos. Horat.

b *Salia* virgines, i. e. con-
ductitæ, quæ ad salios adhibentur
cum apicibus paludatæ, quos
Ælius Stilo scripsit, sacrificium
facere in Regia cum Pontifice pa-
ludatas, cum apicibus in morem
Saliorum. Fest.

c *Salius*, i. e. Francus.
Salix icis, f. arbor, à saliendo di-
cta, amnicola fecunda, ama-
ra, lenta, Weydenbaum /
Weyde / Gelbinger / it. Fels-
ber, Hujus diversæ dantur dis,

species, ut: *Salix viminea*, si-
ve purpurea, rothe eder jâhe
Weyden, &c. Matthioli.

b *Salix Amerina*, vide
Agnus. (c)

Salho is, itum, ire, sale condire.
Prise.

Sallo is, salii, salsum, sallere, id.
quod sallire id.

Salmacis idis, f. nympha Cali &
Terra filia, fertur causa fontis
Halicarnassi, aqua appellanda
fuisse *Salmacidis*, quam qui
bibisset, vitio impudicitia mol-
lesceret. Fest.

b *Salmacis* fons in Caria,
juxta *Halicarnassum*, dictus *Ve-*
nereus, ab amoenitate incolarum,
ubi paulatim homines illecti, o-
citi Germaniam à Sala, fluvio sic
dictos ab his legem salicam di-
ctam Alciatus censuit, quæ mu-
lieribus perhibet successionem.
Strabo. 14.

Salmementum.
Salmo, & *Sulmo onis*, m. piscis
ille generosus fluvialis, cum
Salm / *lachs*. Gesner.

b *Salmo hybernus* mas-
cus anei coloris, ein Kupffers
lachs. Martin.

Salome es, soror ejus Herodis, quæ
datâ Antonio pecuniâ, regnum
Judaorum invaserat, (Strabo.
lib. 16. f. 326.) quo tempo-
re *Salvator* Mundi *Jesus* *Chri-*
stus de Maria virgine natus
fuit.

b *Salome* uxor *Zebedai*,
mater *Johannis* & *Jacobi*.

c *Salome*, filia *Herodia-*
ber, Hujus diversæ dantur dis, quæ primum saltationis

petit & accepit caput Johannis Baptistae. Matth. 14. Niceph.

Salomo onis, m. nomen Regis Israelitarum, exponitur pacificus (a *ḥilw* pax) pacem

enim habuit cum omnibus Regibus, sapientissimus iudicat⁹.

Salomonius a um, ut: Salomonium templum. Lactant.

Saloniani Catones, Catonis Censoris genus, apud Romanos celebre, ex Salonio cliente Catonis: cuius ille filium uxorem duxit, atq; genuit anno suae aetatis LXXX. Plin. 7. c. 14.

Salpa a, f. piscis marinus, quem haecenus plerique Germanico dixerunt vocabulo, Stockfisch / quia coqui non posset, nisi verberatū, Plinius scripserit, cum pisces, Stockfisch / Blochfisch / Rotscher / aere indurati, antequam in aqua macerandi consueverant, tundi & verberari, in trunco soleant, sintque species asellorum. Salpa igitur pisces est marinus, littoralis, squamosus, solitarius, capite parvo, lineis aureis, a branchiis ad caudam ductis, ein Goldstreimer / oder ein Arch Meerperschen / mit gelb Streimen durch die Seiten. Gesner. Fab.

Salsamentarius a um, quod ad salsamenta pertinet, ut: Salsamentarium vas, das Geßß / darinnen man einsalzet. Plin. 2. c. 10.

Salsamentarius ii, m. qui salsamenta vel facit vel vendit. Autor. ad Herem.

Salsamentum i, n. quod sale conditur ad usum diurnum, ut: Pisces, & cetera id genus, ein gesalzen Fleisch oder Fisch / Bofel / Fleisch.

Salsaparilla, vide Sarsaparilla.

Salsè, Adv. i. e. acurè, ut: Salsè dicere, i. e. acurè, & quasi cum reprehensione Quintil.

Salsè aliquid ridere, et nes Dinges artig lachen.

Salsedo inis, f. ipse salis sapor, salzigter Geschmack.

Salsicia, fartum intestinum salsum. Martin.

Salsicopoles, idem quod a *ḥilw* pax, qui vendit sarcinina, farror.

Salsilago inis, f. salus humor, Saße / Bofel. Plin.

Salsitudo inis, f. humor saporem salis referens, Feuchtigheit / so nach Salz schmecket.

b Salsitudo non est illi, es weder Lust noch Freude in ihm. Erasim.

Salsugo inis, f. idem.

Salsura a, f. salsamentum. Col.

Salsus a um, salis saporem habens, gesalzen / ut: Hoc salsum est parum, das hat zu wenig Salz. Terent.

b Salsum pro ridiculo. Quintil.

Saltatio onis, f. actus saltandi, ein

ein Tanz / Zangung / ut: Muliarum deliciarum comes est extrema saltatio. Cic.

Saltator oris, m. qui saltat, ein Zänger. Cic. 1. Off.

Saltatorius a um, quod ad saltationem pertinet, ut: Ludus saltatorius, in quo saltare docetur, eine Tanz-Schule. Macrobi.

Saltaticula a, f. Dimin. a saltatrix. Gell. 1. c. 5.

Saltatrix totis, f. eine Zängerin. Cic. in Pison.

Saltē, Coniunctio est, quasi saliter non potest, nur / zum wenigsten / ut: Si illud non licet, saltē hoc licebit, ist senes nicht zugelassen / wird doch zum wenigsten dieses hingehen. Eun. 4. 2. 14.

b Quid si totum tibi persuadere non possum, saltē, dum, quid de Hispaniis agamus, scitur, expecta, kan ich dieses dich nicht ganz überreden / so warte doch nur / bis man wissen mag, was wir mit Hispanien anfangen werden. Lib. 10 Ep. 11. Att.

Salticus a um, saltare solens. Ter.

Saltito as, are. Frequent. a salto. Macrobi.

Salto as, are, tripudiare, crebrò salire, tanzen / springen / ut: Nemo ferè saltat sobrius. Cic. pro Mur.

Saltare commode, zierlich tanzen können. Corn. 1.

b Saltare, nonnunquam einen Forst umstellen. 4. An. 24.

ponitur in vitio. Corn. 419. Saltuaris e, c. ut: Saltuaries insula, sic dicta, quod ad istos saltantium moventur. Plin. 12. c. 95.

Saltuarius ii, m. sylvarum seu saltus custos, ein Forstnecht / Förster.

b Saltuarius, tam tuendi & custodiendi fundi, quam colendi gratia paratur. l. 60. §. 3. ff. de leg. III.

Saltuatum, Adv. h. e. per saltus, vellicatum, ut: Saltuatum currere. Gell. 1. 9. c. 4.

b Saltuatum scribere, h. e. non scribere rem aliquam suo ordine, sed ut sese offert, i. e. per intervalla. Sisenia.

Saltuensis e, c. qui saltibus adscriptus est. l. 1. C. de fugitiv. colon.

Saltuenses fundi. l. 13. C. de fund. patrimon.

Saltuosus a um, salicibus plenus, waldigt / ut: Saltuosa loca, Derther / da es viel Wälder oder Förste gibt. Liv. 7. Pun. Saltura a, f. id est saltatio. Plaut. Curcul.

Saltus us, m. qualis est ferarum, ut: Viam superare saltu. Virg. 3. Georg.

Saltus us & i, m. dicitur sylva densior & intro, ein Forst / ut: Cadendo aperire saltum, den Wald aufbauen. Curt. 1205.

Cingere saltum indagine, 4. An. 24.

*Jam ego uno in salu lepidē
apros capiam duos, igit wil ich
aus einem Pusch zweene Hasen
fagen. Cal. 2. 8. 42.*

*b Saltus, vox planē diver-
sa à precedente; etsi origine eā-
dem. Ex eo dicitur, quod pecu-
des ibi saliant, sed fortē rectius
ex eo, quod arbuta ibi saliant,
h. e. germinent. Idid.*

*c Saltus, pro loco pascuo,
etiam si pars arata & adifica-
ta. Fest.*

*d Saltus, pro campo, unde
saluarius & camparius pro eo-
dem. Non.*

*e Saltus, est sylva quavis
aut mons. Virg.*

*f Saltus, est mansio fera-
rum. Turneb.*

*g Saltus, per Synecd. est
magna possessio. Sveton.*

*h Saltus, est ἡστος, na-
tura mulieris. Martin.*

*Salvara, idem quod ros solis
sive Rorella.*

*Salvatella a, f. vena, ut: Vene-
ditas puritas, ut: Salubritate di-
cephalica exterioris ramus
circa ulnam, conjungitur in
basilica ramulis, & sic adau-
tus intra auricularem & an-
nulare, Salvatellam, Ara-
bibus Syele dictam, sive plene-
ricam (die Milg-Alder) con-
stituit.*

*Salvatio omis, f. actus salvandi,
& salus ipsa, & salutis au-
tor. Martin.*

Salvator oris, m. qui salvat, ein

*Heyland/ Seligmacher/ ut:
Salvator Mundi, Christus
Jesus.*

*Saluber, hac salubris, & hoc salu-
bre, vel*

*Salubris, c. quod prabet sanita-
tem, heilsam/gesund nützlich/
ut: Salubres herba, heilsame
Kräuter/ salubris aer, gesun-
de Luft.*

*b Consilium salubro, ein
nütlicher Rath. Cic.*

*c Salubris pro sano. Liv.
1. 3. Urb.*

*Salubritas atis, f. sanitas, Ge-
sundheit/ Heilsamkeit/ ut:
Salubritatem corporis retine-
re, bey Gesundheit seines Lei-
bes bleiben. Gel. 2. c. 1.*

*Scriptores praestantissimi
reputant locorum salubritatem
(halten für gesunde und gute
Orther) celi temperiem, uber-
tatem soli, aprica collium, opaca
nemorum, &c. Solin. 149.*

*b Salubritas, i. e. commo-
dioris Attica, quasi sanitatem
circa ulnam, conjungitur in
basilica ramulis, & sic adau-
tus intra auricularem & an-
nulare, Salvatellam, Ara-
bibus Syele dictam, sive plene-
ricam (die Milg-Alder) con-
stituit.*

*Salubriter, Adverb. cum salute,
nützlich/ heilsamlich/ ut: Et
bellum trahi salubriter, & ma-
ture persici potest, Liv. 3. U.*

*Salve ere, Defect. verbum, &
vale, dixerunt veteres, pro sa-
lutandi formulis nostratibus
minus Latinis: bonus dies, bo-
nus vesper, ut: — Salve ater-*

num

*num mihi, maxime Palla-
dium, vale. Virg.*

*Here salve, saluum te ad-
venisse gaudeo. Phorm. 2. 1. 86.*

*b Salvere ubi Diony-
sium, ich lasse den Dionysium
grüssen. 1. 4. ep. 13. Att.*

Salve, Adverb. à saluus.

*Salveo, pro saluus & sanus sum.
Plaut. Trucul.*

*b Salvebis in Futuro di-
xit Cic. ad Att.*

*Salvia, f. herba, Arab. Alissa-
cos, Salbey/ ut: Salvia ma-
jor latifolia, brette Salbey.*

*Salvia minor angustifolia, batio,
similis jactationi in sala.
lenta, pinnata, Edel- & Boder
Creutz Salbey. Pancov.*

*b Salvia sylvestris, Lonic.
forte Sphacelos, Theoph. Al-
pen Kraut. idem.*

*c Salvia vita, vide A-
dianthum.*

*d Salvia Romana, Corym-
bifera, Graca, vide Alisma Tra-
gi. idem.*

*Salvianum interdictum, Salvius
Julianus, cognomento Sede-*

*rus, Mediolanensis, Hadriano fieri,
in judicis assessor, deinde An-
tonio Pio, ac divi fratribus
admodum carus fuit, anno 134. ne:
seign. Curt. 1045.*

*Ab eo igitur Salvia profectum
est Salvianum interdictum, de
quo tractatur l. 43. Pand. &
hoc datur ad prosequenda pi-
gnora, dictumque est aliis arit
delim, ut triduo hoc perpe-
salvando, quia salvatjus cre-
ditorum & dominorum, Schard.*

gere,

Salvatum vide Salivatum.

*Salvificus a um, saluum fa-
ciens, selig machend/ ut: Sal-
vifica fides, der seligmachen-
de Glaube Comp. Theol.*

*Salum, n. ora maris, in qua
naves ad ancoras stare pos-
sint, cum ad litus appellare ne-
quunt. Martin.*

*b Salum, per Synecd pro
mari, die See. Virg.*

*c Salum, est jactatio, ut:
Navis in salo mora, & deinde
quavis jactatio in mari. Mart.*

*d Salum etiam est pertur-
batio, similis jactationi in sala.
idem.*

*Salvo as, are, saluum & incolu-
mem reddere, gesund ma-
chen/ hehlen/ erretten/ n. se-
lig machen Quintil.*

Salus, idem quod Salum. Martin.

*Salus salutus, f. Idem quod in-
columnita, Hehl/ Gesundheit/
ut: Hic ille est dies, cum nulla
vita salus sperabilis est me-
cum. Captiv.*

*b Cum salute alicuius
ut: Ad salutem alicuius pertine-
re, zu eines Wolsahrt gemein-
Admodum carus fuit, anno 134. ne:
seign. Curt. 1045.*

*Ad perniciem cogitationem,
Utinam quidem (quod cum
salute ejus fiat), ita se defatiga-
hora, dictumque est aliis arit
delim, ut triduo hoc perpe-
salvando, quia salvatjus cre-
ditorum & dominorum, Schard.*

Sectio III.

Re

aus

im Leben nicht schädete / daß er
sich so abgemattet hätte / daß
er ganger drey Tage nicht ausget
die meine. pro Marcel. VI.
dem Bette kommen fonte. A-
delphn. 4, 1, 3.

c *Saluti alicui esse*, einem abhelfen. vide *Procedere*. Andr.
ersprießlich seyn / einem zuhülff.

fe kommen. Curt. 478. 1915. I Nosse hac *salus est* ado-
Corn. 58. 242. I. 1, 1. Qv. Fr. *prolescentulus*, wenn dieses ein jun-
S. R. XXIV. ger Gesell weiß / kommet es

Saluti fuit, quod se *sensim* ihm zu Heyl und Trost. Eun.
receperunt, es ist ihnen gar gut 5, 4, 16.

gewesen / daß sie sich allgemach- m *Salus aliqua potestas*
sam zurück begeben. Curt. 2005. in patria moriendi. I. 1, 3. Q. Fr.

d *Salutem ab aliquo pe-* n *Salutem dicere alicui*,
dere, ut: *Nec tamen is ipse*, à quo einen grüssen / ut: *Quintus pa-*
salus petitur, habet explicatam ter & filius vobis salutem di-

ant exploratam rationem sua, der cunct. I. 14. ep. 14.
jentige / von welchem wir Hülff
fe und Schutz begehren / ist impertire, einen freundlich grüß-
selbst seines Lebens nicht si- sen / ut: *Plurimā salute* Parme-
cher. I. 6, 1. nonem summum suum impertio

e *Salutem alicui afferre* Gnatho. Eun. 2, 2, 38.

cum suo periculo, einem mit sei- p *Salutem alicui nuncia-*
nem Schaden helfen. pro Mi- re alicuius verbis, einen eines
lone XX. andern wegen grüssen / ut: Chry-

f *Salutem dare alicui*, ei, sippus salutem mihi verbis tuis
nen erhalten / ut: *Tantum tei*- nunciavit, der Chrysippus hat
psum admonere, si ich absenti mir von dir viel guts gesagt.
salutem dederis, presentibus his lib. 7. ep. 14.

omnibus te daturum p Lig. XII.

Salutem alicui reddere, ei- q *Salutem tuo patri tuis*
verbis scribam, ich wil deinen
nen erhalten / das Leben schen- Vater deinem wegen grüssen.
den. Corn. 591. Bacch. 4, 4, 79.

g *Salutem suam expedire*, r *Salus*, dea est ab Ethni-
i. c. tueri. pro Cael. III. cis credita, ut: *Nec jam serva-*

h *Causa*, in qua *salus* re *Salus*, si vult, me potest, nec
est, e ne Sache / daran unsere copia est. Captiv. 3, 3, 14.

Wohlfahrt hanger. I. 10, II. Att. *Salutaris* o, e. est *saluber*, san-

tatem praebens, heilsam / ge-
sund / ut: *Remedium salutare*.
Cicero.

b *Quod tibi sempiternum*
salutare sit procreandis liberis,
volo te uxorem domum ducere.

Aul. 2, 1, 26.

c *Salutares literae*, quae
consolationem afferunt.

d *Salutaris litera diceba-*
tur A, quia absolutionis nota.

e *Salutaris digitus*, qui
pollicis est proximus, qui & in-
dex dicitur. Svet. in Aug.

f *Salutaris porta*, appel-
lata est ab ade *Salutis*, quod ei-
proxima fuit; aliis ob saluta-
tiones. Festus.

Salutariter, Adverb. *salutari* amore viveret: *Adulterum ego*
modo, heilsamlich / nützlich /
ut: *Salutariter uti armis*, der
Waffen sich nützlich gebrau-

chen. Cic. de Orat.

Salutatio onis, f. ein Gruß / Be-
grüßung / ut: *Quis te com-*
muni salutatione dignum pu-
tet? Cic. in Pison.

b *Salutationi amicorum*
se dare, guten Freunden zuspre-
chen. I. 7, ep. 28.

Salutator oris, m. qui salutat.

Quint. Cic. de petit. Consul.

Salutatorium ii. n. locus, in quos
ad salutandum advenientes
excipiebantur. Martin.

Salutatorius a um, ad salutatio-
nem pertinens, ut: *Epistola*
salutatoria.

Salutifer a um, ferens salutem,

ut: *Puer salutifer Orbi*, i. c.
Aesculapius. Ovid.

Salutiger a um, vel

Salutigerulus a um, qui salu-
tem nunciat, defert, alienis
verbis salutatur. Plaut.

Saluto as, avi, atum, are, est

salutem dicere, visitare, grüß-

sen / besuchen / ut: *Antequam*
me planè salutavit, che er sei-

nen Gruß ganz bey mir ab-

geleget. I. 9, 14.

b *Salutare aliquam pau-*
lo liberius, einer etwas freunda-

lich zusprechen / sich mit einer

etwas gemein machen / ut: *Sed*

vidua proterve, petulanter, di-

ves effuse, libidiosa meretricis

Salutari amore viveret: *Adulterum ego*

modo, heilsamlich / nützlich /

ut: *Salutariter uti armis*, der

berühmt salutasset. pro Cael. XIX.

c *Salutare aliquem beni-*
gnius. Aul. 1, 2, 37. blandius.

Aul. 2, 2, 8.

d *Exclusi eos*, quos tu ma-

ne ad me salutatum miseras, ich

habe die nicht eingelassen / nicht

für mich gelassen / welche du

frühe zu mir / mich anzuspre-

chen / sandest. I. Cat. V.

e *Salutare Deum*, est ve-

nerari. Ter. Phorm.

f *Salutare*, pro eo, quod

dicitur vulgò *valericere*. Plaut.

Milit.

Salvus a um, sanus, gesund / ut:

Te saluum venisse in Epirum,

vehementer gaudeo. Att.

b *Salvus*, i. e. tuus, sine

periculo, sicher / ohne Gefahr /
ut: Etsi Dionysii crudelitas Co-
noni displicebat, tamen saluum
esse propter necessitudinem magis
ariam suorum, causa, studebat.
Corn. 277.

Sam salvi esse possemus,
wir wären nunmehr durch / wir
hätten es nunmehr überstan-
den. lib. 9, 14.

e Salvi esse possumus, es
hat keine Noth mit uns, pro
S. R. L.

d Velle aliquem esse sal-
uum, l. 10, 33. vide Succuro,
e Salva res est, es hat
nichts zu bedeuten / es geht
ohne Schaden ab. l. 7. ep. 25.

f Ervult, salva res est,
er schämte sich / die Sach ist
noch gut. Adelph. 4, 5, 9.

g Quod salva fide possum,
so viel ich Gewissens halben
thun kan. pro S. R. XXX.

h Salvo officio, i. e. absq[ue]
gustâ reprehensione. Rosc. I.

i Salva intus sunt omnia,
es ist drinnen alles richtig. Au-
lul. 1, 2, 2.

k Neq[ue] enim isti, qui pos-
sessiones habent, alia ratione ullâ
salvi esse possunt, deni die / wel-
che Güter haben / können an-
derer Gestalt nicht ohne Scha-
den bleiben. II. Catil. VII.

l Salvus conductus, est
publica fides seu securitas, (si-
urbem Samariam conditam de-
cher Geleit) q[ui]a datur illi, q[ui]
timet se offendi vel gravari, & xisset: transtulit in Samariam

ista fides, tanquam publica, est
servanda etiam hosti & ban-
nito. Arnold. de Reyger.

m Salva q[ui]ardia, (q[ui]as
salva custodia, vide Q[ui]ardia)
quid, quibus: & q[ui]a forma
concedatur, & de pœnis eorum,
qui illam violant, vide Menoch,
c. 338. id.

Salva q[ui]ardia, & securi-
tatis validitas, & ejus vires in
dubitationem & contraversionem
revocari, citra sacrilegii crimen,
non possunt. id.

Samacia, & μανία, ornamenta
muliebria orbadam. Poll. 5, 16.
Samanzi, sunt Gymnosophista
apud Indos. Cœl. 13. c. 2.

Samardacus, homo ridiculus, ite-
terminus bifurcus. Martia.

Samaria, s. f. Judæa Palestina re-
gio est. Plin. 7. c. 13.

b Samaria, metropolis &
sedes regni Israel, in monte tribus
Manasse, condita ab Amri, à q[ui]a
regio tota nomen accepit. Ab-

milliaria Germ. intus circum-
plexa montem circumhabitatum
ab ima valle ad summum verti-

cem domibus privatorum instar
pinus, in cujus vertice arx Regia
fuit, ex qua usq[ue] ad Joppem &
Arabiam Petraam prospectus pa-
tebat. Cum autem Salmanaſſer

Rex Assyriorum Anno 200. post
publica fides seu securitas, (si-
urbem Samariam conditam de-
cher Geleit) q[ui]a datur illi, q[ui]
timet se offendi vel gravari, & xisset: transtulit in Samariam

gionem novos incolas, qui reli-
quos populi Israelitici misceban-
tur, Babylonios, Syros, Cutheos,
& alios gentiles, qui idola &
cultus idolatricos in sua patria
usque retinebant, & tamen in-
terea colere etiam Dominum
Deum Israel videri volebant, 4.
Reg. 17. Ideo Judæi à Samarita-
nis, perinde ut ab Ethnicis Idolo-
latriis abhorrebant, Joh. 4. &
Christo magni probri loco obis-
cunt, quod Samaritanus esset.
Joh. 8. Chyt. Onom. Theol.

Sambicus ii, m. famosi sacrilegi
nomen, qui cum Diana sanum
aliquoties expilasset, tandem
deprehensus, annum perpe-
tuum in q[ui]estione tormentisq[ue]
habitus, miserrimo mortis ge-
nere excarnificatus sacrilegii
pœnas luit. Hinc Proverbium
Samico graviora pati, cura si-
gnificari volumus, exquisi-
tissimo tormenti genere excru-
ciari. Erasim.

Sambuca, s. f. organum musicum
triangulum, quod quidam vo-
cant harpam, vulgò Hackbret.
Martin.

b Sambuca, machina ur-
bis oppugnandis, sic dicitur à
similitudine cithara. idem.

c Sambuca etiam affer-
tur pro Sambuciftria, q[ui]a movet
illud instrumentum dulcisonum,
idem.

Sambucetum i, &

Sambucum, locus, ubi cresce-
sambucus. Lex. Angl.

Sambuceus aum, quod ex sam-
buco est. Plin. de viris Illust.
Sambucearius, qui luditambu-
câ. Martia.

Sambucina a, &
Sambuciftria a, s. f. q[ui]a cithara
rusticâ canit, ein Sângerin
Auffpielerin. Plaut.

Sambucus i, s. f. arbor nota, ut:
Sambucus domestica. Holders
Holunder / Glieder. Rob sam-
buci, Holunder-Musl
Schipgen-Musl.

b Sambucus montana, sive
sylvestris, Wald-Holunder.
Marthiol.

c Sambucus aquatica,
Schwelcken. Pancon.

Sambucus rosea, Schucea
Salu / Wolcken. id.

d Sambucus humilis, vide
Ebulus.

e Sambuci utilitates re-
cenſet Martinus Blockviziſius in
Anatomia Sambuci, & Daniel
Beckerus.

Sambyce, est musicum instru-
mentum, quo primo usam Si-
byllam, produnt quidam à
Sambyce, quodam inventa,
unde & nomen. Est verò or-
ganum oxyphthongon, quo te-
trachordo, Parthi sunt usi ac-
Troglodyta. Cœl. 9. c. 4.

Samira a, s. f. vel Samara Semen
alni vel ulmi. Plin. 16. c. 17.

Samarius ii, m. qui ferramenta acuit. Martin.

Samiator oris, m. cotiarius, qui cote acuit instrumenta, eum Deuer/ein Schleiffer. id.

Samiatum a um, ut: Samiata ferramenta, Nonius acuta & mucronata explicat. Turneb.

Samio as, are, pro acuere, ponebant veteres, & quasi Samia testis acumen inducere. Non.

Samiolum, parvum sanium, vas fictile. Plaut.

Samium, n. testa vel vas e Samia terra: deinde per synecdo. quodvis testaceum seu fictile. Non.

Samius a um, quod e Samo Insula est, ut: Samia testa. Tibull.

b Samia Juno, Sibylla Samia, cui tribuuntur vaticinia de Christo.

c Samius Philosophus, i.e. Pythagoras.

d Samia terra, e Samo dicta, glutinosa & candida, medicamentis & vasculis necessaria. Martin.

e Samius lapis, in terra Samia repertus. Eo utuntur aurifabri ad nitorem auro comparandum. Boet. de Boot.

f Samia vasa, fictilia, quae in Samo, & ex eius terra fiebant. Plin. 35. c. 12.

g Samius, i.e. acutus, quia testa Samia sunt acuta.

h Samii mores, Prov. quod drabit in eos, qui suos quosdam

habent mores, a caterorum moribus dissidentes.

Samius, qui ex Samo est, ut: Samiorum flores. Prov. ubi quia extremam voluptatem decerneret. Hoc autem nomine dicebatur locus quidam, in quo mulieres cum viris convivium agitant, omniq; genere voluptatum affatim explebant sese. Samum enim Insulam olim *Ἰνδύμωρον* appellatam fuisse nimirum a floribus eandem etiam *παρθενα* fuisse vocatam, videlicet a virginibus, admonet Stephanus. Meminit & Athenaeus l. 12. demonstrans, locum ita vocatum, ob varias formas puellarum, quae veluti flores arri-

dent, ad libidinem invitabant. Aptè quadrabit in civitatem, domum, deniq; hominem voluptatibus perditè addictum. Erasmi.

b Samiorum laura, Prov. in turpibus additos voluptatibus. Laura apud Samios angustiorum quoddam erat, in quo cupedia, popinariaq; lautitia venditabantur a mulierculis in hoc paratis. id.

c Samiorum metus mala, Prov. de iis, qui metuerent prodicionem. id.

d Samium comatum, dicebant eum, qui ante ignavum

habitus, praclarus expectatione sese gessisset in negotio. Ajunt, pu-

gilem quendam apud Samios fuisse, qui cum ab adversariis haberetur ludibrio, quod comatus esset, commissus cum illis, vicit. Unde Prov. quod certamen suscipit cum iis, quos praeter opinionem experitur sese viribus superiores. id.

Samnites, Italia populi in Samnio i.e. Apudio. Strabo.

b Samnites (inquit Festus) ab hastis appellati sunt, quas Graeci *τὰ σαρνία* (missiles lapides) appellant. Has enim ferre assueti erant, siue a colle Samnio.

Samos, tres Insulae hoc nomine dictae, I. Jonica, in Ionio mari, e regione Jonia olim Parthenia dicta. Martin.

b II, Samos, in mari Aegeo, & Thracia opposita. Hac dicitur & Samothracia, olim Dardania. id.

c III, Samos maris Jonii prope Zazynthum. id.

d Fuit & Samos civitatis Lyciae nomen: & Calabria. id. Samothracia e. f. siue Samothrace Insula maris Aegei. Virgil. l. 7. Aen.

b Samothracia gemma, a loco sic dicta. Videtur politus esse Gagates. Boet. de Boot.

Samia, vel Sania, nucleus olivae. Colum.

Samfuchus, vel Sambfuchus. ii. Sambfuchum herba, quae ama-

raeus, majorana dicitur. hinc

Samfuchinus a um, ut: Samfuchinum oleum. Plin. 21. c. 22. Sanabilis e, c. quod facile sanatur, ut. Vultus sanabile, eine Wunden / so leichtlich zu heilen.

b Mentis bonorum sanabiles esse, dixit Homerus, frommer Leute Gemüther lassen sich raten und helfen.

Sanamunda a, f. herba, idem quod caryophyllata seu herba benedicta. Schröd.

Sanatio omis, f. restitutio valetudinis, Heilung / Wiederbringung der Gesundheit.

b Eorum igitur malorum in una virtute posita sanatio est. Cic. 3. Tusc.

Sanctio is, sanciri, sancitum, vel sanxi, sanctum, sancire, est sanctum & observandum facere, heilig machen / ut: Quae foedera fulmine sancit, (i.e. teste Servio, sancta facit, confirmat.) 12. Aen. 40.

b Sancire, est cavere, interdicere, ut: Sanxerunt, ne quis emeret mancipium. 2. de Fin.

Sanctre silentium vita periculo, bey Lebens-Strasse das Ausschweigen verbieten. Currius. 512.

c Sancire legem, Gesetze geben / ut: Haec prima lex in amicitia sancitur, ut neq; rogatus res turpes, neq; faciamus rogati. de Amic.

d Sancire aliquid lege.

durch ein Gebot etwas anordnen. l. 7. 3. Att.

e Jus imperii morte alicuius sancire, sein Reich durch einen andern Tod bestetigen. Curt. 20. 4. 6.

Sanctus, Adv. auguste, pië, heiliglich / ut: P^{ia} sancte, colere Deum. Cic. l. nat. deor.

b. Sancte adjurat, i. e. firmiter, er bezeugt gar hoch. Ter. Hec.

c Sanctissime observare, aufs fleissigste in acht nehmen. Cicero.

Sanctificatio onis, f. actio sanctificantis, passio sanctificati, & status ejus, Heiligung / Heiligmachung / specialiter regeneratio: & regenerati gubernatio ad studium bonorum operum.

Sanctificator oris, m. qui sanctificat.

Sanctifico as, are, 1. sanctum facio opere, 2. sanctum agnosco, aut prädico animo: 3. sanctum facio studio & effectu, sancte colo, heiligen / heilighalten.

b. Sanctificari, xel' orle' qogov, contaminari denotat. Exod. 29. 37. 43. &c qui enim contingebat aliquid rerum sacrarum, quas ei tangere non licebat, sanctificari dicebatur, i. e. vera contaminari, & coram

Deo immundum esse. Glass Phil. Sanctificium ii, n. locus sanctifici, benedictio ejus, qui in fraudem

qui sanctum quid facit. Mart. Sanctiloquus a um, qui sancta loquitur. Prud.

Sanctimonia a. f. idem quod sanctitas, Zucht / Frömmigkeit / Heiligkeit. Cic.

Sanctimonialis, e, c. sanctimonia deditus, ut: Sanctimoniales virgines, Deo consecratae, monachae, Nonnen. l. unic. ad fin. C. de rapt. virgin.

Sanctimoniura ii, n. sanctimonialium possessio. Martin.

Sanctio onis, f. ex eum terrore poenae, Striftung / Auffsehung / Sühnung / die streiff sel gebalten werden / ut: Sanctiones sacrae sunt, aut genere ipso, aut obtestatione & consecratione legis, aut poena, cum caput ejus, qui contra facit, consecratur. Cic. pro Corn. Balb.

b. Sanctiones vocatus eas, legum partes, quibus poenas constitimus adversus eos, qui contra leges fecerint. l. 41. ff. de poen.

c. Sanctio, quandoque dicitur, vel institutio: quandoque dicitur totius juris collectio. Et sumitur etiam stricte pro constitutione poenali. Scot. voc. Jur.

d. Sanctio legum, est triplex, 1. Summa, quae id, quod adversus legem commissum est, ipsa per se ac vi sua, i. e. sine ministerio operis rescindit, veluti Sanctio legis Aelia Sentia, quae li-

creditoria manumissus est, in agrorum forma referebatur, autem esse jubet. 2. Media, quae non per se, sed magistratus operibus, quod commissum est, referunt libri reponebantur, significat. Schard.

Sanctus a um, quod sanctum est, idem quod inviolabilis, heilig / ut: Temples deorum sancta habere. Corn. 106.

Nihil est tam sanctum, quod non aliquando violatur, testamentaria, quae plus mille asidacia, i. e. tanta est hominum testium legatum, mortis causa meritas, ut nullum maleficium capere vetat, & adversus eum, possit excogitari, quod non committere auserit. pro S. R. XXII.

b. Sanctissimus atq; ornatus, f. pietas, Frömmigkeit / Heiligkeit / Gottesfurcht. Cic. l. nat. deor.

b. Sanctitas matronarum, i. e. integritas. pro Cael. XVI.

Sanctor oris, m. qui aliquid sanctum citat. Tacit.

Sanctuarium ii, n. locus sanctus, ubi sacra peraguntur, ut Tabernaculum & templum erat in V. T. das Heilighumb / Kirche.

b. Sanctuarium, locus, ubi res habentur arcana, quae sanctuario, quod Christus est, tanquam sancta recluduntur. ingressus. Martin.

Plinius.

c. Sanctuarium, palatium Regis, sanctuario seu amplitudine, structura & magnificentia templo simile, & in quod ingredi non licet, nisi notis. Martin.

d. Sanctuarium, Principis liberos atq; commentarios, in quon

agrorum forma referebatur, autem esse jubet. 2. Media, quae non per se, sed magistratus operibus, quod commissum est, referunt libri reponebantur, significat. Schard.

Sanctus a um, quod sanctum est, idem quod inviolabilis, heilig / ut: Temples deorum sancta habere. Corn. 106.

Nihil est tam sanctum, quod non aliquando violatur, testamentaria, quae plus mille asidacia, i. e. tanta est hominum testium legatum, mortis causa meritas, ut nullum maleficium capere vetat, & adversus eum, possit excogitari, quod non committere auserit. pro S. R. XXII.

b. Sanctissimus atq; ornatus, f. pietas, Frömmigkeit / Heiligkeit / Gottesfurcht. Cic. l. nat. deor.

b. Sanctitas matronarum, i. e. integritas. pro Cael. XVI.

Sanctor oris, m. qui aliquid sanctum citat. Tacit.

Sanctuarium ii, n. locus sanctus, ubi sacra peraguntur, ut Tabernaculum & templum erat in V. T. das Heilighumb / Kirche.

b. Sanctuarium, locus, ubi res habentur arcana, quae sanctuario, quod Christus est, tanquam sancta recluduntur. ingressus. Martin.

Plinius.

c. Sanctuarium, palatium Regis, sanctuario seu amplitudine, structura & magnificentia templo simile, & in quod ingredi non licet, nisi notis. Martin.

d. Sanctuarium, Principis liberos atq; commentarios, in quon

Sancta autem res sunt, R. 3

ut in civitatibus & oppidis mu-
ri & portæ, l. 1. & 8. in fin. ff. de
rer. div. l. 2. ff. ne quid in loco
sacr.

h Sancta leges dicuntur pannus, quo equi nobilium so-
qvoque, propter sanctiones, qui-
bus leges se ipsas olim puniebant,
l. 9. ff. de rer. div.

i Sanctorum nomine olim
Christiani accipiebantur, ut
ex pificis constat scriptoribus.
Schard.

Sancus, unus ex iis diis, quos
in 16. Calorum ordinibus
Martianus recenset.

Sandalarium ii, n. ea fori pars
sive locus esse dicitur, ubi ven-
di solebant sandalia & cal-
ceamenta. Gell. Macrob.

Sandalarius, Apollo dictus est à
vico, cuius meminit Gell. 17.

Sandaligerulus a um, qui san-
dalia utitur. Plaut. Trin.

Sandalioris, Sardinia Insula de-
nominata est ab effigie sanda-
lii, h. e. solea, quam nonnulli
Ichnusiam vocant, à similitu-
dine vestigii. For. Rom.

Sandalis idis, sandalides, palma
genus à similitudine sandalii
dictum. Plin. 13. c. 4.

Sandalium ii, n. calceamenti
genus, ein Pantoffel / Sohle /
ut: Utinam tibi committigari
videam sandalio caput. Ter.
Eunuch.

b Sandalium, etiam est
aliquid simile sandalio, seu solea
ut: Solea, piscis, idem.

c Sandalium, vinculum
quoddam medicum, ad instar
rer. div. l. 2. ff. ne quid in loco
sacr.

d Sandalium, à sandyx,
pannus, quo equi nobilium so-
lent operiri: Item quo operi-
buntur vulnera, vel corpora
mortuorum. id.

e Sandalium, farris Galli-
ci genus nitidissimi. Plin.

Sandalotheca, theca sandalo-
rum. Pollux.

Sandalum i, n. frumenti genus.
Französisch Dinkelroin.
Dasyrod.

Sandapila a, f. genus feretri, ein
Zodten-Bar oder Sark.
Martial.

Sandapilarii, polliniores & libi-
narii dicebantur, penes quos
funerandi cura versabatur,
Zodiengräber. Schard.

Sandapilo, aliter sandapelo, qui
sandapilam gestat & burnat
mortuum. Martin.

Sandaracha vel Sandaraca a, f.
& quidem Cracorum, arse-
nicum rubeum, Rauschgelb.
Vitruv. 7. c. 11.

b Arsenicum crystallinum
factitium est, fitque sublimando
ex auripigmenti scobe & sale a-
uripigmentum.

c Sandaracha nativa sunt, nec
differunt, nisi quod sandaracha
auripigmento sit magis in terris
excocta. Schröd.

c Sandaracha Arabum est
Gummi juniperi, Matthiol.

San-

Sandarachatus a um, cui sanda-
racha admista est. Plin. 35. c. 11.

Sandarachinus a um, ut: Color
sandarachinus. Felt.

Sandaracurgium ii, n. mons est
concauus in Ponto propter me-
tallorum effossionem. Strab. 12.

Sandaistros, gemma, quæ & San-
dafer & Sandaserion falso no-
minatur, de qua Plin. 37. 7.

Sandonicum, vide Santonicum.

Sandix icis, m. (rectius Sandyx,
ή σάδωξ ex &, cerussa,) her-
ba olfactura delicata, brevis
caule & in aliis fœniculo si-
milis. Virg.

b Sandix, genus coloris.
Plin. 35. c. 6.

Sanè, Adverb. pro certè, gewiß-
lich / fürwar / warlich / ut:
Sanè molestè Pompejum id

b Sanè, pro valde aliquan-
do ponitur. Cic. de Senect.

c Sanè permissiva particu-
la, ut: Sit sanè, ut vis, Es mag
seyn / wie du wilt. Cicero.

d Non sanè pro non admo-
dum, nicht so gar eben. id. 3. T.

e Sanè, pro satis. Cic.

Sanefco is, ere, sanum fieri, ge-
sund oder heil werden. Col.
Sangenon, Gemma ex opalo-

rum genere. Plin. 37. c. 6.

Sangviculus i, m. sanguis hædi
sive suis, in cibum formatus.
Plin. 28. c. 14.

Sangvinalis, idem quod Sangvi-
naria. Colum.

Sangvinans is, o. sanguine
manans. Quintil.

Sangvinaria a, f. herba, idem
quod polygonum sive centum
nodia. Matthiol.

b Sangvinaria, idem quod
bursa pastoris. idem.

Sangvinarius a um, servus, cru-
delis, blutdürstig / ut: Homo
sanguinarius. Cic.

Sangvineus a um, plenum san-
guine notat, blutreich / ut:
Corpus sanguineum.

b Sangvineus, sanguinis
colorem habens, blutroth / ut:
Imber sanguineus. Cic. 2. Divin.

c Sangvineus, pro cru-
deli cruentoq. Apul.

Sanguino as, are, sanguine ma-
nare. Quintil.

Sangvinolentus a um, plenus
sanguine, & sanguine con-
fusus, voll Bluts. Varro.

Sanguis inus, m. vel Sanguen,
humor est ille in venis, qui ve-
hiculum vite dicitur, das

Blut / ut: Sanguinem suppri-
mere, das Blut stillen. Cur-
tius 524.

Nemo est tam firmo in-
genio, & tanta confidentia, quin
sund oder heil werden. Col.

refugiat timido sanguine, atq;
Sangenon, Gemma ex opalo-
exalbescat metu. 3. de Orat.

Sanguinis circulatio, vide

b Sanguis, idem quod
progenies, ut: Magnam vim,

magnam necessitatem, magnam
possidet religionem paternus ma-
ter-

seruusq; sanguis; ex quo si qua vulnerant, sich selbst unter eine macula concepta est, non modo o- ander verbunden. Seneca. in hui non potest; verum usq; eo per- Thyeste.

manat ad animum, ut sumamus

furoz atq; amensia sequatur. hominibus sanguinis effundendi, pro. Sext. Rosc. XXI.

c Sanguine larronis & trandi) cupidis. Esa. 33. v. 15. parricida imbui. pro Milon. VII. (Luth. Blut. Schuld.)

d Mittere sanguinem di- n Sanguis, pro eo poni- untur Oratores, cum ad versa tur, quod sanguineum colore- ziorum argumenta ita solvunt, rubedine resert, quam ob caus- at causa ipsa stare non possit. san vino tribuitur. Gen. 49. v. 11. Quintil. 1. 8. c. 6.

e Ex brachio sanguinem tur Luna eclipsata, seu obscure- mittere, est venam secare in bra- to. Joel. 3. v. 4. chio, am Arm zur Ader lassen. Cellus.

f Attingere aliquem sangvi- camp. aut aeternum exitum. E- no. eine mit Blut. Freundschaft zuech. 3. v. 13. zugethan seyn. vid. Attingo e q Sanguis, etiam pro ho- mine est. Psal. 94. v. 21. Glass. Phil. Sacr.

g Sanguis, idem quod vi- r Sanguis, uel ego n di- sa, ut: Sanguine suo aliquem ab- citur de sanguine Domini nostrae Acheronte redimere, cupere, eis Jesu Christi, quem is cum vita- nen mit seinem Leben aus dem sua dedit in precium redemptionis Tod wieder erlösen wollen. pro nobis: illius sanguinis fie- mentio rarius expresse in V. T. Corn. 319.

h Sanguis asarii, pro at per sanguinem victimarum substantia, qua in arario est. Cic. figuratus, ut passim docet epi- stolae ad Hebraeos.

i Sanguis, pro, vigore & s Sanguis draconis, est la- cryma arboris cuiusdam, instar vi. Cic. ad Att.

k Sanguine fieri, Blut sanguinis exiccati concreta. Sol- metueni Proverbialis hyperbole- vitur quidem in aqua, quam la- notans, nihil non fieri, quo flecta- deam quasi reddit, sed sine mix- tur aliquis, Erasim.

l Aeternum dare sangvi- subsidet iterum, parietibusq; va- num, dicuntur, qui se invicem adherescit. Drachen. Blut.

Ad

Advehitur ex novi Orbis Insula, cui nomen Portus sanctus, ubi mentis, & animo quieto ac trans-

partim sponte, partim vulnere quillo. Cic.

c Sannitas, dea, cuius tes- caudici illato, profuit. Arboris illius fructus Cerasis similes sunt, ram seu symbolum Alexander deiractag, pelle draconiculum co- Magnus tribunus militum dedit, aeternum repraesentant, unde & vestibus eorum insuendum.

nomen lacryma succo huic im- Martin. positum est. Sunt, qui Diosco- ridis cinnabarin esse volunt. de doctrina coelesti, & exinde ora- Schrod.

i Sanguis draconis her- Sanna a, si solutus derisus, live sa, quæ & pimpinella dicitur, est, que vel major vel minor, wä- sche Bibenel/Herr Gottes Bär- lein. Matthiol.

Sanguisuga a, si vermis in aqua degens, dicitur & hirudo. vi- de supra.

Sanicula a, si herba, quæ & dia- pensa dicitur, Sanickel. Schrod.

Sanicula Alpina, Berg- Sanickel. Matthiol.

Sanies ei, si quod ex vulnere ex- primitur, & exit nondum sa- nescente. Enter. Cellus.

b Sannas pro insectaria, ut: Rursus mergitur carminata, do- nec omnem ebibat saniem. Plin. 1. 9. c. 38.

c Olea sanies, pro fecu- ida. 15. c. 3.

Saniosus a um, sanie & impuro sanguine conspersus. Plin. 7. 15.

Sanitas atis, si naturalis in cor- pristino nitore. 4. de Fin. pore vivo dispositio partium, qua actiones naturales potest dolore, in vestro timore sanavi- obire, Gesundheit/ut: Petere i. c. vestra pericula in me trans- sanitatem egre, Quintil.

b Sanitas, pro bono statu

c Sannitas, dea, cuius tes- caudici illato, profuit. Arboris illius fructus Cerasis similes sunt, ram seu symbolum Alexander deiractag, pelle draconiculum co- Magnus tribunus militum dedit, aeternum repraesentant, unde & vestibus eorum insuendum.

nomen lacryma succo huic im- Martin. positum est. Sunt, qui Diosco- ridis cinnabarin esse volunt. de doctrina coelesti, & exinde ora- Schrod.

d Sannitas Metaphoricè de doctrina coelesti, & exinde ora- ta salvifica fide, dicitur. 1. Ti- moth. 1. v. 10.

Sanna a, si solutus derisus, live irrissio, Berlachung/ Spott/ Spötterey Juvenal.

Sannio onis, m. qui soluto risu & contortis corporis totius partis bus in moderatam quandam alios deridendi formam effin- git, ein Hoff. Narr/ Stock. Narr/ Spötter. Cic. 2. de Orat.

b Sanniones dicuntur à sannis, qui sunt in dentis fatui. Nonius.

Sanno as, are, unde composita subannare, desannare.

Sano as, ara, est sanum facere, heilen/gesund machen/ut: Citius repentinus oculorum tumor sanatur, quam diuturna lippitudo depellitur. 4. Tuscul.

d Sanare vulnera Reipu- blica, est Rompublic. restituere

c Mulca meo quodam qua actiones naturales potest dolore, in vestro timore sanavi- obire, Gesundheit/ut: Petere i. c. vestra pericula in me trans- sanitatem egre, Quintil.

tuli vel suscepi. IV. Catil. I.
Sanquälis *is*, f. avis appellatur,
 qua in commentariis augura-
 libus dicitur ossifraga, quia in
 Sangu Dei tutela est, Festus,
Aquila genus, Steinbrüchel.
Dasy pod.

Sanfucus, vide *Samsucus*.

Santalum *i*, n. lignum exoticum
 ex India ad nos transporta-
 tum, Santel / estque vel al-
 bum, vel rubrum, vel citri-
 num; præstantissimum est ci-
 trinum, succedit album, infi-
 mas tenet rubrum, planè ino-
 dorum. Schröd.

Santerna *a*, f. *Chrysocollam* no-
 tat. Plin. 34. c. 12.

Santonica *a*, f. *Wermuth*.
Dasy pod.

Santonicum *i*, n. semen Cina, vel
 sanctum, sementina, Zitter-
 Samen / Wurm-Samen.
 Affertur ex Alexandria Egy-
 pti. Confectio seminis Cina,
 überzogener Wurm-Samen.

Sanus *a* *um*, est integer, incorru-
 ptus, gesund / ut: *Facere* ali-
 quem sanum, einen gesund
 machen. 2. Phil.

b *Sana* ac *salva* Respu-
 blica. 1. 12. 23.

c *Sana* mentis homo, der
 seine fünf Sinne hat / verstan-
 dig. 2. de nat. deor.

Si *sana* mens esset, wenn er
 recht bey Sinnen were. Cor-
 nel. 110.

Sapa *a*, f. ex musto seu vino de-

cocto, tertia pars reliqua, ge-
 sortener Wein. Plin. 23. c. 2.

b *Sapa*, succus plantarum,
 idem quod Rob. Martin.

Saperda *a*, f. quasi sapiens & ela-
 gans, ut: Omnes videmur no-
 bis esse belli, *saperda*, festivi-
 cum finis canopi. Non. F. Ro.

b *Saperda*, genus concha-
 mali saporis. Persius.

Sapharium, atrium templi. Mart.
Saphena *a*, f. est vena in malleo-
 lo conspicua, die Rosen-Ader.
 Fernel.

Saphon, funis in prora positus,
 Isidoro καὶ ἰχθυή, nauticus
 funis intelligitur.

Sapidus *a* *um*, quod gratum ha-
 bet saporem.

Sapiens *tis*, dicitur, qui sapit,
 flug / ut: *Dictum* sapientis
 sat, (Ebr. שֵׂפִי) ei-
 nem Gelehrten ist gut predi-
 gen; wer flug ist / hat gnug
 gehöret / wird das übrige
 leicht verstehen. Phorm. 3, 3, 8.

Persa. 4, 7, 19. Al. intelligenti
 pauca se. dicta sufficiunt, it.
 strenuis abundè dictum.

b *Sapiens* non eget, Prov.
 i. c. magna sunt opes, habere bo-
 nam mentem; siue sapienti faci-
 le est ditescere, si velit. Erasim.

c *Sapiens* divinat, i. e. quod
 sapit, ex conjecturis prudenter
 collatis colligit verum, non solum de
 præteritis, verum etiam de futu-
 ris. idem.

d *Sapientum* octavus, di-
 citur in eum, qui sibi multum
 tribuit in sapientia. idem.

c *Sapientem* apud stultos videtur sci-
 re, & arte dictum sa-
 loqui molestum, quia quicquid stumpe.
 Festivus erit, si per hoc
 rectè dicitur ab homine stulto in miam efferatur in eos, qui res e-
 diversam rapitur partem: pro-
 gregas stultissime tractant. id.

inde apud huiusmodi cordatos
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

Sapienter, Adv. weißlich / ut: *Sapineus*,
 ad sapinum perinens,
 viam sapienter instituere.

Terent.
Sapientia *a*, f. est scientia & in-
 telligentia rerum naturæ præ-
 stantissimarum, Weißheit /
 Verstand. Ethic.

Capere sapientiam, zum
 Verstand gelangen. Curt. 17. 10.

Quis credat, inter vitia cu-
 ram esse sapientie? Wer wolte
 denken / daß man bey Zaster der
 Klugheit sich bestiesse? id. 1081.

b *Sapientia* prædictus propè
 singulari, hoch verständig seyn.
 lib. 4. 3.

c *Eateor*, me ad istum gra-
 dum sapientia non per-venisse, ich
 gestehe es / zu solchem Verstand
 bin ich nicht kommen. 1. 11. 28.

d *Sapientia* aras condi-
 tumentum est. Trinum. 2, 2, 82.

e *Principium* sapientie
 timor Domini, die Furcht des
 Herrn ist der Weißheit Anfang.

f *Sapientia* vino obum-
 bratur, wo der Wein einge-
 da gehet die Weißheit aus. Era.

g Nunc ipsa vivit sapien-
 titur in eum, qui sibi multum
 tribuit in sapientia. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

h *Sapientia* gubernatur
 viros aut silendum est, aut oratio navis,
 dictum est à sapientissimis
 moribus illorum accommodan-
 da. idem.

res, qui sunt capere candido. Mo-
rell. 5, 2, 27.

f. Si me sapere aliquid pu-
ras, wenn du mequest / ich ver-
möge auch etwas. lib. 7, 19.

Sapium *is*, genus piscis. Plin.
11, 6, c. 12.

Sapo *onis*, m. *in*negma, Seife/
ut: Sapo odoratus, wolrie-
chende Seife. Schröd.

Saponaria *a*, f. herba, viola a-
grestis, Seifen-Kraut /
Speichelmurz. Schröd.

Saponea *a*, f. linctus ex amy-
gdalis. idem.

Sapor *oris*, m. q. valitas, qua lin-
gua seu gustus percipitur,
der Geschmack / ut: Asper in
oro sapor. Virg. 4. Georg.

Acidulo sapore jucunda
pyra. Plin. 15. c. 15.

b Sapor, pro sermonis ju-
cunditate. Cic. de Orat.

Saporo *us*, are, saporem face-
re, inde:

Saporatus, sapidus factus, sapore
imbutus, delibutus.

Saporus *a* um, idem quod sa-
pidus.

Sappa, ligo, vtrum, dolabra.

Sapphicus *a* um, ad vatem mi-
liarem Lesbiam, Sappho di-
ctam pertinet, hve ab eadem
originem trahens, ut: Sapphi-
cum carmen.

Sapphiratus *a* um, sapphiris in-
tertextis variegatus.

Sapphirus *a* um, colorem Sap-
phiri referens, bläulich / ut:

Agrus sapphirus, ex fixuris
calcis vrbis cum aqua fonta-
na salis ammoniaci particula
adjecta in aneampelium fuso,
parata, oculis prodest. Schröd.
Sapphirinus *a* um, ad sapphirum
pertinens, ex sapphiro factus.
Sapphirus *i*, f. gemma est, cæ-
leo colore, pellucida & dia-
phana, ein Sapphir / sunt ali-
quæ colore cæruleo albide, aliæ
cæruleo saturo: hæc maris,
illæ fœmellæ appellantur, aliæ
omni colore carent, valbagi
vocantur.

b Sapphiri orientales in-
veniuntur in Calcutta, Cavanor,
Bisnagar, Zelan, & præstantis-
sima in regno Pegu. Boët de
Boët.

Sappho, Lesbica mulier vates, Sap-
phicæ carminis invenitrix, Tar-
quini Prisci tempore.

Saprophagus, qui: sapro vesti-
tur. Martialis.

Saprus *i*, n. genus potionis.
Plin. 28. c. 9.

Saprus *a* um, putris, ut: Omnes
videmur nobis esse beluli, &
festivi saporis, cum sumus sa-
pri, i. e. non sapidi aut sapien-
tes, sed putridi & insipidi.
Varrô.

b Saproton appellativè vo-
cant casum, qui cum sale &
forbis siccis à vino tritus potus
medetur celiacis. Martin.

Sapla, à veteribus dictum est pro
Sapphiri referens, bläulich / ut:

ipsa vel seipsa. Ennius.

Sap

Saraballum, vestis erat Partho-
rum fluxior. Hieronymus in
Danielem.

Sarabara, sunt fluxa ac sinuosa
vestimenta, alii interpretan-
tur crurum opperimenta &
indumenta. Martin.

Saracenus, Ismaëlitæ. Isidor.

b Saraceni dicti non à Sa-
ra, neque à Saraka, quod est
prædare, sed à Scherk, i. e. oriente,
idemque significat, quod orien-
tales. Hornius dissent. Histor.
pag. 349.

Sarapis, idolum gentile, deus
Sinopensis, in Alexandriam
circonatam Egypti, tanquam
inquinus, receptus; inde Sa-
rapia solennia, Sarapidi mense
Aprilis apud Egyptios olim
dicata. Martin.

b Sarapis etiam Persica
tunica. idem.

Sarcasmicus *a* um, irrisorius,
vel hostilis & amarus, bönsch.

Sarcasma, Ironia amarulenta
dicitur, irrisio hostilis odio
plena.

Sarcimen *inis*, n. futura. Apul.

Sarcina *a*, f. est utensilium re-
rum fascis, eine Bürde / ut:
Adveniunt sarcinam im-
nam seni. Cæsar. 2. bell. Gal.

b Colligere sarcinas, di-
cuntur milites, cum castra mo-
vere volunt, einpacken. For. R.

c Sarcinas alicui cum pra-
sidio relinquere, das Gerath/
(Bagage) an einem Ort wol-

verwahrt lassen. Curt. 1563.
d Annus octogessimus ad-
monet me, ut sarcinas colligam,
antequam proficiscar à vita. Varr.
de agricultura.

e Sarcinas etiam vocamus
res nostras, domi cistis capsisque
impositas. Vall. 4. c. 49.

f Sarcinas atis, Neutro
genere dixit Plaurus Mostell.
Sarcinalis *e*, c. ad sarcinas per-
tinens, Apul.

Sarcinarius *us*, m. qui sarcinam
fert, ein Bündelträger. Mart.

Sarcinarius *a* um, ad sarcinam
pertinens, ut: Jumentum sar-
cinarium. Cæsar. 1. Civ.

Sarcinator oris, m, sator, qui
resareit ac reparat, ein Glucker.
Lucil.

b Sarcinatoris est, sum-
mum centonem suere optimè.
Proverb. notat idem ac, Bonè

poëta est in extremo acta esse opti-
mum. Erasim.

Sarcinatrix *icis*, f. qua vestes
sunt & reficit, eine Gluckerin.
1. 25. §. ult. ff. locati.

Sarcinatus *a* um, sarcinis onustus.
Plaut. Pœn.

Sarcino *us*, are, suere, sarcinas
conficere. Calepin.

Sarcinula *a*, f. Dimin. ein Bün-
delein / Bündlein. Juven.

Sarcio *is*, sarxi, sartum, sarcire
est integrum facere, flicken /
ut: Sarcire vestes, est consuere.
For. Rom.

b Sarcire aliquid, etwas
Sæctio III. Ss wie-

wieder herein bringen / ut: Pri-
mum ago gratias, quod me omni
molestia liberat, deinde impuden-
tia prosequor, sed idem sarciam.
l. 13. ep. 62.

Quin honore mortuo, quā
viro injuriam fecimus, sarcia-
mus, laffet uns vielmehr an
dem Verstorbenen das Unrecht/
welches wir ihm bei seinen
Lebzeiten gethan / mit Ehren
wieder herein bringen. 9. Philip.

c Sarcire nummo, mit ei-
nem Pfennig außbessern / ut:
— Si quid nummo sarcire pot-
est, usq; manent (expectant) neq;
id faciunt, donec parietes
ruunt: adificantur ades tota de-
nudo. Mostell. 1, 2, 34.

d Sarcire damna est re-
parare, den Schaden ersetzen.
Colum. 9, 15.

e Sartum rectum diceba-
tur in adibus integrum & perfe-
ctum, ut nihil desideraret loca-
tor a redemptore, 3. Ver.

Item in genere probè cura-
tum, consummatum, in quo ni-
hil omisum.

f Sarta tecta tua praecepta
usque habui mea modestia, i. e. culus sive sepulcrum, in quo ca-
omnibus numeris obedientia tibi defuncti consumitur. Non.
parui, ungulam latum aut digi-
tum transversum a tuis praeceptis des vocantur, quibus mortuo
non discessi: durch meine Be-
scheidenheit habe ich deine Ge-
bote allezeit steif und unverlegt
gehalten. Trin. 2, 2, 36.

Sarcion, est veluti carnosa qua-

dam gemmarum vena, vi-
tiumq; Carchedonis, Smarag-
dis admodum peculiare. Plin.
l. ult. c. 5.

Sarcites, gemma, qua bubula
repraesentat carnos. Plin. 37, 10.
Sarcocolla a, f. est lacryma
gummea in granulis, manni
seu pollini Thuris similis, colo-
re subrusa, (vel flavo) sapore
amaro, dulcedinemq; (Cilicyr-
rhiza amulam, post se relin-
quente. Profluit ex arbore
quodam exotica, spinosa de-
nodosa, ejusdem cum lacryma
nominis, quae tum sponte, tum
sauciata lacrymam illam pro-
fundit. Schröd.

Sarcoma atis, n. est superfluum
carnis incrementum, quo ultra
modum corpora saginantur.
Hidor.

b Sarcoma, ein fleischthyl
Nasen. Gewächß. Bartholin.

Sarcophalon, σαρκόφαλος,
in umbilico incrementum car-
nis, mitis vel maligna. Martin.

Sarcophagus i, m. qui carnem
edere solet, der Fleisch ißet.

b Sarcophagus, dicitur lo-
cus, in quo defuncti consumitur. Non.

c Sarcophagi, vulgò lapi-
rum teguntur sepulcra. Verum
sarcophagus veterum, seu Affis
lapis est, qui in Affo Troadis car-
nem exedens reperitur. Plin.
l. 36. c. 17.

d Pro

d Pro Affo seu sarcophaga
lapide non ineptè haberi pos-
sunt, qui aumen, nigrum, & sal-
in se continent ac leues & spon-
giosi sunt. Boët. de Boot.

Sarcoticus a um, carnem resti-
tuens, ut: Medicamentum
sarcoticum, quod carnem per-
ditam inflatur.

Sarculario onis, f. idem quod
sarcitio. Plin. 18. c. 21.

Sarculo no, are, sarculo abscin-
dere, außrocen/ außsähen.
Colum.

Sarculum i, n. interdum &
Sarculus i, m. instrumentum ru-
ficum, quo segetes purgantur,
eine Egge/ it. Jäthau. Cat.

b Sarculum, ferrum fos-
sorium est, habens duos dentes,
ein Misthack/ Karst. Isidor.

Sarda a, f. piscis. Plin. 32. c. 11.
b Sarda, genus gemmae, ita
dicta, quia primum a Sardibus
reperita. Plin. 37. c. 7.

Sardachates, Achates, cui adna-
ta Sarda. Varii enim coloris
gemma est achates. Boët. de
Boot.

Sardanapalus i, m. Rex Assyrio-
rum ultimus, luxu infamis.
Justin. l. 1.

Sardi orum, n. sunt indigenae
Sardiniae, unde Sardi venales
homines sunt improbi & con-
temti, (Sardorum enim geni-
male audiebat Roma,) nichti-
ge lose Leute / ut: Habes Sar-
dos venales, alium alio ne-

quiores, du hast es mit lo-
sen Leuten zu thun / ist im-
mer einer schlimmer/ denn der
andere. l. 7. ep. 24.

Sardia, inter ornamenta mulie-
liebria recententur Pol.

Sardianus a um, e Sardibus, ut:
Sardiani balani, a Graecis di-
cta sunt Castanea. Plin. 15, 23.

Sardicensis, Synodus, non a Sar-
dibus, sed Sardica Illyrii civi-
tate dicta. Spieg.

Sardinia e, f. Insula maris Me-
diterraneae. Sallust.

b Sardinia, piscis genus, ad
condimenta & salutaris utilis.
Colum.

Sardiniensis is, incola Sardiniae.
Sardina, Sardena vel Sarda, pi-
scium sunt nomina, qui sal-
sura sunt idonei, eine Art

Meer-Farting / Sardellen /
Sardina salisamena prestan-
tissima vocat Gesnerus.

Sardius lapis, vide Sarda.

Sardo no, are, intelligere signi-
ficat, Festus.

Sardoa a, f. herba, felino simi-
lis, Paulianus. Sardoniam
Dioscorides vocat.

b Sardoa lex est, senescen-
tes jam parentes fustibus letha-
liter a filiis caedi, & mox con-
tumulari. Coel. 19. c. 6.

Sardonicus a um, ut: Tinctura
Sardonica: de colore praece-
lenti dicebatur, precipue pur-
pura. Per jocum autem
transfertur ad eum, qui pro-

Si 2

de-

desse, aut qui ob plagas sar-
guine tingitur. Erasmi.

Sardonius a um, ut: Ritus Sar-
donius, Prov. de risu ficto aut
amarulento. Dicitur autem
Sardonius risus, quod Sardi
captivos Saturno immola-
bant, qui ut suam fortitudi-
nem indicarent, ridebant; vel
quod qui iusta vita tempus
apud eos vixissent, dum fu-
stibus à filiis in fossam com-
pellerentur, in qua sepeliendi
essent, ridere solerent; vel
quod Sardi solerent ridere,
quando malum contra ali-
quem intendebant. Sunt, qui
dicunt, in Insula Sardorum
herbam nasci quandam, cuius
Sardoa cognomen sit, Apiastro
similem. Eam, sapore qui-
dem esse dulcem, verum gu-
statam ora hominum in victus
dolore contrahere, ut veluti
ridentes emoriantur, zu sei-
nem Unasüch lachen. Erasmi.
vid. Solinus.

Sardonichatus a um, Sardon-
iche ornatus. Martial.

Sardonichus i, m. vel

Sardonix ychis, c. lapis gemma,
ex Sardio & Onyche, à na-
tura simul compositis. Olim
intelligebatur Sardonix ita,
velut unguis carnibus im-
positus esset. Boët. de Boët.

Sardous a um, ex Sardinia,
vel ad Sardiniam pertinens.
Ovid. 4. Fast.

Sardus i, m. Herculis filius, qui
adhuc puer ab Iolas eorum fu-
rori subtrahitur, quos Her-
cles vivens laceraverat, cum fra-
tribus aliquot in Sardiniam
insulam pervenit, eamque,
quæ antea Sandaliotis seu
Ichnusa vocabatur, à nomine
suo Sardiniam, creditur, ap-
pellasse. For. Rom.

Sarepta a, f. urbs Sidoniorum,
ubi divinus vates Elias esu-
rientem viduam miraculo pa-
visse, scribitur in sacris literis.
Sargus i, m. piscis genus, qui in
Egytio mari ferè nascitur.
Festus.

b **Sargus**, piscis Melan-
chro similis, etne Ari Meerbrasi-
men. Gesner.

Sari, n. scapi, genus est fruticis
circa Nilum nascentis, comæ
papyri, cuius radix ferrarius
officinis utilis. Plin. 13. c. 23.

Sario piscis, atate media, inter
Salmonem & Salarem, qui-
dam legunt Fario. Martin.

Sarissa a, f. hasta Maceдонica
genus, ein langer Spieß/
Pieque. Festus.

Sarissophorus, sarissam ferens.
Alexand.

Sarmatæ, populi Scythia sunt,
qui à Grecis Sarmomata di-
cuntur. Plin.

Sarmatia a, f. duplex est, altera
Asiæ, quam nunc Tartariam
vocant, die Tartaren; Euro-
pæ altera, quæ Scythia olim

re-

regio fuit, cui Polonia, Polent/
nomen indiderunt. Sub Sar-
matia etiam sunt Borussi, die
Preussen/ Efflui, die Hefflan-
der/ Letvani, die Litauer/
Russi, die Reussen/ Pomerani,
die Pomerni. Alcham. in
Tacit.

Sarmaticæ, Adverb. Sarmat-
isch/ Polnisch.

Sarmaticus a um, ad Sarmat-
iam pertinens, ut: Mare Sar-
maticum.

Sarmatis idis, f. Patronym. ut:
Sarmatis umbra tellus. Ovid.

Sarmentitius a um, ad Sarmen-
tum pertinens, aut ex armen-
to factus, ut: Sarmentitius ei-
nis, Reben-Äsche. Colum.

Sarmentosus a um, sarmentis
abundans.

Sarmentum i, n. virgula, ab arbo-
re, (imprimis vite) resecta,
Reisig/ Reben/ die abge-
schnitten. Varr.

b **Ligna & sarmenta** cir-
cundare, ignem subicere cepe-
runt. Cic. 3. Verr.

c **Sarmentum**, pro palmi-
te. Colum. 3. c. 16.

Saron, Deus marinus, qui arti-
nautica præesse existimabatur.
Lilius Syntag. 5. hist. deor.

Saronicus, portus in Achaja, ad
Isthmum Corinthiacum. Pro-
lemæus sinum facit Saronicū.
Plin. 4. 5.

Saropoda, qui latos habet pedes,
eiusmodi ferunt fuisse Pitta-

co, sed minus rectè, quia a
σάρπη & πούς dicitur, ut notet
eum, qui disparatos ac distan-
tes habet pedum digitos. Mart.
Sarpédon, Gr. σαρπηδών, Jovis
filius ex Laodamiâ Bellerophontis
filia, teste Homero. Herodotus verò scribit, eum
fuisse Jovis filium ex Europa,
ac Minos fratrem.

b Est & Sarpédon Cilicia
promontorii finis aliquando re-
gni Sarpédonis, qui Ciliciam &
Pamphylia distinguit. Pomp.
Mela.

Sarpo is, ere, item quod putare,
apud Priscianum: Unde vi-
neta sarpta. Festus.

Sarra a, f. ira Tyrus, Phœnicie
urbis clarissima quondam di-
cta fuit. Gell. 14. c. 6. hinc:

Sarranus, qui ex sarra est. unde
sarrana vestes, dictæ sunt Ty-
ria, quæ & ostrina & purpurea,
Sarraceni, vide Saraceni.

Sarracum i, n. vehiculum, quo
onera & moles vehuntur, eius
Mist-Wagen/ Holz-Wa-
gen/ ut: Longa coruscet, sa-
rato veniente abies. Juven.

Sarrionis, i, v, itum, ire, segetem
leviter scalpere, & ab herbis
noxii repurgare, jäthen/ das
Unkraut aufrotten/ auf-
rauffen. Plaur.

Sarritionis, f. sarriendi actus,
ut: Peracta sementi, sequens
cura est sarritionis, Varro de
re Rust.

Ss 3

Sar.

Sarritor oris, m. qui sarrit. Colum. 2. c. 13. contracte sarritor. Nonius.

Sarritura a, f. & contracte (sarritura) actio sarrimenti. Plin. & Colum.

Sarsaparilla, smilax aspera Peruviana, dicitur & Zarzaparilla est radix lignosa, longa, fibrosa, uniformis.

b Sarsaparilla triplex est (monente Monardo) adfertur scilicet ex Hispania nova, quae candidior ad pallorem tendens & gracior, 2. Ex Provincia Honduras, quae cinerea, nigrior & crassior, priorque melior est, 3. Ex provincia Quinto, locis Urbi Guayaquil vicinis: (unde Zarzaparilla Guayaquilana dicitur) quae ex cinereo nigricans, major & crassior cibus est ceteris. Schröd.

Sartuca a, f. à sarricando dicitur, ut usura pro usu, Varr.

Sarta testis, vide Sarcio.

Sartagoinis, f. patella, in qua caro frigitur, ein Diegel/Ofen ober-Prat-Pfanne.

b Sartago, ponitur pro garrulitate, tracta metaphora à strepitu, ejus ad mutiloquium garrulitatis. Id quandoque ponitur pro ariditate, quia sartago arida est, & in ea arescunt omnia. Martin.

Sarte, Adv. integrè. Festus, Sarritor oris, m. non tantum à sarricando, quod vestes faciat

vel reficiat, ein Schneider/ sed & à sarricando, qf. sarritor deducitur, & notat purgationem, fossorem. For. Rom.

Sartorius a um, ad sartorem pertinens.

Satrix icis, f. quae sarcire solet, etne Materin.

Sartura a, f. refectio, instauratio. Colum.

b Sartura, idè q. Sarritura, Sars, Verrius putat significare eas, Veteres autem Sas pro sua, Sam pro suam dixere. Martin. Sassafras, arbor est fragrans, nascent in Florida, folio ficulneo, cortice ex subvo nigricante, aliquantulum acrisaporem, sed aromatico, odore fanticuli redolente. Schröd.

Sat, Adv. idem quod satis, abundè, gnug/ vollauff/ ut: Quantum sat est, so viel als gnug ist, de Senect.

b Sat diu vixit, et hanc long gnug gelebet.

c Sat scio, ich weiß es wol. Adolph. 3. 3. 6.

d Sat bonus, ziemlich gut. Epist.

Satago is, ere, est anxium esse, anxie torqueri difficultate rei alicuius conficienda, bekümmert und bemühet seyn/ ut: Satagere rerum suarum, i. e. satis curiosum esse, sich sehr in seinen Sachen bemühen/ in seinen Sachen gnug zu schaffen haben. Heavt. 2. 1. 3.

Satan, vox Hebraea שָׂטָן i. e. adversarius, & quidem Dei ac Piorum, Princeps malorum Angelorum, der böse Feind/ der Teuffel.

b Christus Salvator peritum vocat Satanam, cum ei discedendo possessionem instanter adversaretur. Matth. 16. v. 23.

Satelles itis, m. est miles mercede conductus, ut ab Imperatoris latere non discedat, ein Trabant/ ut: Sed prater hos & chabodes satellitesq. & ostiarii & ministri populantur. Plinius lib. 12. 14.

b Audacia satelles atq. ad minister, ein tragtiger Bursche. Geßell. 1. Cat. III.

c Satelles Jovis, aquila. Cic. 8. Tule.

d Satellites voluptatum, virtutes. Cic. 2. de fin.

e Satellites Jovis, Planetae f. Circum Joviales, quatuor dicuntur stelle, quae circa Jovem moventur. Hevel. Selenograph.

Satellitium ii, n. cæsus & custodia satellitum, ein Hauffen Trabanten.

Saterona, animal amphibium, Arist.

Satherium ii, n. castor, animal quadrupes ex mari vultum quarens. Arist. 8. Hist. animal. c. 5.

Satiabilis o, e. qui facile satiari potest.

Satiās, pro satietas, ut: Satias me jam tenet studiorum istorum, solcher Werke bin ich n. m. mehr müde.

Satietas atis, f. est odium, fastidium, ut: Satieta defessus, eines Dinges müde/ überdrüssig. lib. 2. Ep. 3.

b Ubi satiās coepit fieri, commuto locum, wenn ich an einem Orth es gnug habe/ andere ich denselben. Eun. 5. 6. 3.

c Ad satietatem usq. Cistell. 1. 1. 70.

Ad satietatē copia commensuum instructum esse, wenig Lebens-Mittel haben. Curt. 6. 25.

d Inter Tigridem & Euphratem jacentia tam uberi & pingvi solo sunt, ut a pastu repellere pecora dicantur, ne satietas perimat, die Gegend zwischen dem Fluß Tiger und Phrat ist so sehr fett Land/ daß/ wie man sagt/ das Vieh von der Weide muß weggetrieben werden/ damit es nicht von allzuvielen Fressen aufplage. Curt. 8. 34.

Satio as, are, saturare vel explorare, sättigen. Colum.

b Crudelitas inimicorum nondum calamitate nostra est satiata, unsere grausame und barmherzige Feinde sind unser Unglücks noch nicht satt worden. 1. 1. 3. Qu. Fr.

c Sanguine & vulneribus suis crudelissimi inimici mentem

rem oculosq; satiauit. pro Milon. XIIX.

d Satiare se auro ex longa fame, seinen Geiz sättigen. Curt. 8.28.

Satio onis, f. ferendi actus, das wol zufrieden/wenn er nur noch Sāen / Samen-Außstreuung/ut: Tempus sationis praterit, die Saat-Zeit ist vorüber.

b Magna satio sepe decipit, sera semper, lieber eher als langsamer/ besser früher als später. Colum.

Satis, Adv. idem quod sat, genug/ ut: Satis testis est in der verso, es ist genug Raum in der Herbrig. lib. 6.19.

b Sed jam satis multa de causa, extra causam etiam nimis fortasse multa. pro Mil. XXXI.

c Satis est mihi tantum temporis, ich habe daran Zeit genug. l. 11.21.

d Satis erit in perpetuum praesidii, es wird an der Besatzung nimmer mangeln. Att. 15.15.

e Pro peccato magno paululum supplicii satis est patri, ein Vater ist mit einer geringen Straffe gegen ein groß Verbrechen zu frieden. And. 3.3. ult.

f De Sabino satis, genug von dem Sabino. lib. 15. Ep. 20.

g Satis habeas, du seist dich begnügen lassen. Cornel. 7. lib. 3. Ep. 2.

Neq; id satis habuit, sed in violatus in navem ascenderet, curavit. Corn. 436.

h De fratre satis: de ejus filio, genug von dem Bruder; nun auch von dem Sohn. l. 10.13.

i Quidvis satis est, dum vivat modo, ich bin mit allem wol zufrieden/wenn er nur noch lebet. Heavt. 4.1.28.

k Mihi ad id, quod cogito, hoc, quod habeo, satis est. l. 1.3. Qv. Fr.

l Ne quid desit, quibus satis nihil est, pro Sext. Rosc. III. Quod non satis est, non multum est.

m Satis aetatis atq; roboris habere, er were alt und stark genug. pro S. R. XLIX.

n Satiatus est, es ist besser/ ut: Plus scire satis est, quam loqui servum hominem. Epid. l. 1.1.57. (Vide Liber.)

Satius duxit, Corn. 562.

o Satis superq;, mehr denn genug. 2. Aen. 129.

Satis accipio is, ere, ich lasse mich caution thun / ich lasse mich versichern/ut: Qua de causa Flavius, cum de tota lite faceret pactionem, neq; satis acciperet a Roscio, neq; iudicio absolveretur a Fannio. pro Rosc. Com.

Satisdatio onis, f. eodem modo dicta est, qvo satisfactio. Nam ut satisfacere dicimur ei, cuius desiderium implemus, ita satisfacere dicimur adversario, qvi pro eo, qui a nobis petit, ita

cavit, ut eum hoc nomine securum faciamus, datis fidejussoribus. l. 1. ff. qvi satisda. cog. Horat.

Satisdato, Adv. ut testato dicitur, inde satisdato cavere, promittere. i. e. fidejussoribus datis. l. 4. §. 5. ff. qvi caution. Satisdatum, n. Idonea cautio. l. 1. §. penult. ff. quod legat.

Satisdo as. are, ich leiste caution, ich versichere/ut: Si quid satisdandum erit, wenn etwa sie eine Versicherung zu thun/ oder Bürgschaft zu leisten. lib. 13. Ep. 28.

b Satisdatur fide mea, man setze mich zum Bürgen/ es geschehe auff meinen Eran und Glauben. l. 13.28.

Satisfacio is, ere, genugthun/ ut: Satisfacere alicui plaud, es einem gar recht machen l. 6.13.

b Iis, quibus non satisfacio, facile respondeo, denen/ welchen ichs nicht recht mache/ antworte ich leichtlichen. l. 8.15. Att.

c Satisfacere alicui aliquare, einem in etner Sache genug thun/ einen bezahlen/ ut: Turrium creditoris implere. l. 1. ff. nobis nisi literis, non video, quare alia satisfacere possis. l. 15.20.

d De visceribus suis satisfacere, von seinem Leib und Blut/mit seinem Leib bezahlen. lib. 1. ep. 3. Qv. Fr.

e Satisfacere immortalitati laudum tuarum mirabiliter cupit, er bemühet sich sehr/ dir

einen ehrlichen Namen zu machen. l. 13.17.

f Satisfacere hominibus pugnandi cupidis, denen zum Streit begierigen Leuten ihrem Willen erfüllen. lib. 8.15. Att.

g Nos autem satisfacere Reipubl. videmur, si istius furorrem ac tela vitemus. l. Caci I.

h Satisfacere alicui in pecunia, einen mit Geld bezahlen. lib. 8.12.

i Cateris satisfacio omninebus, mihi ipse nunquam satisfacio, jederman thue ich genug/ mich dünckt aber allezeit / ich thue mir nicht genug. l. 1.1.

k Ego illum aut deseram, aut satisfaciat mihi, atq; adjuvet insuper, nolle esse dicta, quare me insontem protulit, ich wil ihn (meinen Ehemann) entweder

gar meiden / oder er sol mir genugamen Abtrag thun / und mit einem Eyde betheuren / er wolte / daß er das nicht gesagt hätte / was er wider mich Unschuldige fürgebē. Amph. 3.2.70.

l Satisfacere, est desiderium creditoris implere. l. 1. ff. qvi satisd. cogan.

Satisfactio onis, f. excusatio, purgatio, Genugthuung/ Vergnügung. Cic.

Satisfatio is, fieri, ut: Satisfieri voluntati defuncti videtur, ff. ex fructibus vel aliunde satisfiat. l. 5. §. 24. ff. ut in possess. legat.

Satispræsto *as, are*, idem quod *satundare*.

Satius, vide Satis.

Sativus *a um*, quod feritur, sive plantatur, gepflanget / ut:

Sativa myrtus.

b Sativum tempus, satio-
ni aptum, die Saat-Zeit. Plinius 15. c. 7.

Sator *oris, m.* qui ferit aut plantat, ein Säemann / Pflanger / it. Gärtner. Varr.

b Sator coelestium, Crea-
tor, Genitor. Cic. 2. Tusc.

Sator litis, qui lites disse-
minat, vel causa litis est, der Ha-
der anrichtet. Liv. 1. Bun.

Satorius *a um*, quod ad satorem pertinet.

Satrapa, vel Satrapes, Provincia praefectus, dictio Persica est, ein Land-Pfeger / ein Land-Herr / ut: *Satrapes si fies a-*
mator, nunquam sufferes ejus
sumus quæat. Terent. Heaut.

Satrapæa, vel Satrapia *a, f.* officium & dignitas satrapæ, per Metonymiam provincia, cui satrapes præest.

Satrapicus *a um*, ad satrapam pertinet, satrapæ conveniens. Martin.

Satullo *as, are*, idem quod *saturare*, sättigen / satt machen. Nonius, antiquum.

Satullus *a um*, idem quod *satur*. Varr. 2. Rust. c. 2.

Satum *i, n.* mensura aridorum, sesquimodius, continens sex eudes. Martin.

b Sata pro segetibus. Quint.

Satur *a um*, idem quod *cibo plenus, satt / ut: Sed cum tu satu-*
ra aig, ebria eris, puer ut satur
fit, facito. Hecyr. 5. 2. 3.

b Ire, quod satiri solent, ei-
nen Abtritt nehmen / an einen
heimlichen Ort gehen seine
Nothdurfft zu thun. Curcul. 1. 2. 3. 83.

c Satur, i. e. fecundus,
abundans, ut: Rus satutum la-
dare. 2. Georg. 40.

d Satur color, i. e. plenus,
vehemens. Plin. 37. 10.

Saturatio *onis, f.* cibi comesti terminus & effectus est. Ea vero denotatur, cum quæcunque impletio, ut *senex dicitur satur*
diorum. Gen. 25. 8. tum specia-
lius ad vinorum bonorum
concessio, cum delectatione a-
nimi conjuncta, seu rerum uti-
lium gratiarumque sufficiens
perfructio. Psal. 16. 11. Psal. 17. v. 15. Matth. 5. 6. Tum denique rei aversatio, Psal. 85. 4. unde & ἀποσποράδω: Deo tribuitur. Psal. 1. 11. Glass. Phil.

Saturatus *a um*, idem quod *satiatus*: nonnullis *satiatus* dicitur *ventris*: *Saturatus* vero *animi.* Corn. Front. de voc. differ.

Satureja *a, f.* herba sativa & colinaris, Saturen / Sädeney / Sengen Kraut. Pancovius vocat, Garten-Isopp / Pfeffer-Kraut.

Satu-

Saturio *onis, m.* idem quod *sa-*
tur. Plaut.

Saturitas *atis, f.* Sättigkeit / ut: *Saturitas otium parit, satt*
seyn machet mühsellig.

b Saturitas, pro sacundi-
tate. Cic. pro Seneca.

c Saturitas, pro excre-
mentis. Plin. 10. c. 35.

Saturnalia *orum, vel Saturna-*
lium festivitas gentilis Roma,
mensa Decembri Saturno di-
monis, qui nunc est Capitolinus,
cata: erantque dies illi pleni
latitia, in quibus Romani syn-
thesin vestem simebant. Maer. fuerit. Saturnii quoque dice-

b Viri in saturnalibus bantur, qui castrum in imo citi-
(Calend. Januar.) servos ad ea vo Capitolino incolebant, ubi
nam admitterebant, tanquam ex arx dicata ei deo ante bellum
gratias agentes pro opera, toto Trojanum videtur. Festus.

c Saturnii versus, anti-
Cal, Martii servos coena excipie-
quissimi, quibus Faunus fata cro-
bant, tanquam exhortantes eos ciniisse hominibus videtur. idem.
in sequenti anni laborem. Sa-

d Saturnia lema, Prov.
turnalia igitur virorum mense in cacutientes ac stupidos dici-
Decembri erant, matronalia vo-
ro Calendis Martii.

c Non semper erunt Sa-
turnalia, Proverb. Es ist nicht
alle Tag Sonntag, vide Foras c.

Saturnalius *a um*, quod ad Saturnalia pertinet, ut: *Sa-*
turnalitia munera, quæ in sa-
turnalibus missabant. Svet.

Saturnia, vide Saturninus.

Saturniani, heretici fuerunt, à Saturnino quodam nomina-
ti, qui mundum solos Ange-
los septem, inscio Deo, fecisse,
dicebant. Irenæus 1. 1. c. 23.

Saturninus *a um, ad Saturnum*
spectans, ut: Saturnina vege-
tabilia vocantur, quæ sunt
aspectu horrido, odore ingra-
to, vel etiam venenato, sapo-
re stiptico, forma macilentia.
Jonston.

Saturnius *a um, ad Saturnum*
pertinens, ut: Regna Saturnia.
Virg. 4. Æn.

b Saturnia Italia; En-
mons, qui nunc est Capitolinus,
cata: erantque dies illi pleni
latitia, in quibus Romani syn-
thesin vestem simebant. Maer. fuerit. Saturnii quoque dice-
b Viri in saturnalibus bantur, qui castrum in imo citi-
(Calend. Januar.) servos ad ea vo Capitolino incolebant, ubi
nam admitterebant, tanquam ex arx dicata ei deo ante bellum
gratias agentes pro opera, toto Trojanum videtur. Festus.

c Saturnii versus, anti-
Cal, Martii servos coena excipie-
quissimi, quibus Faunus fata cro-
bant, tanquam exhortantes eos ciniisse hominibus videtur. idem.
in sequenti anni laborem. Sa-

d Saturnia lema, Prov.
turnalia igitur virorum mense in cacutientes ac stupidos dici-
Decembri erant, matronalia vo-
ro Calendis Martii.

Saturnus *i, m.* ἡρόος, ἡρόος
i. e. tempus, dictus, quod sa-
turaretur annis. Cic. 2. de n. d.

b Saturnus, Celi filius,
qui patrem execuit, postmodum
vinctus esse fingitur à filio Jove.
Physica ratio non inelegans in-
clusa est in impia fabula. Cœ-
lestem enim altissimam aethera-
que naturam, i. e. ignem, quæ per
se omnia gigneret, vocare vo-
luerunt, ea parte corporis, quæ
cor-

conjunctione alterius egeret ad procreandum, idem.

c Saturni lacryma, i. e. Mare, Erasmi.

d Saturni podex vel cutis, *ἡ δὲ πύξ*, Prov. de carnibus vetulis jamq. mancis & sensu vacantibus. Quicquid enim putre & effæctum intelligi volebant, olim id Saturnium vocabant. Erasmi.

e Saturni synecdochicè dicuntur seniores in familiis, Xenophon de Aequivocis: Saturni dicuntur familiarum nobilium, regum, qui urbes condiderunt, senissimi. Primigeniti eorum, Joves & Junones; Hercules vero nepotes eorum fortissimi. Patres Saturnorum Celi, uxores Rhea, & Celorum Vesta. Quot ergo Saturni, tot Celi, Vesta, Rhea, Junones, Joves, Hercules, idem quoq., qui unis populis est Hercules, alteris est Jupiter.

f Saturnus, est planetarum supremus, pallido colore apparens, cursum suum per Zodiacum 30. ferme annorum spacio absolvens. Quantitate terram superat vicibus 22. & quod excurrit, Marg. Phil.

g Saturnus, dicitur Chymicis plumbum, quia tum macrocosmico, tum microcosmico Saturno, i. e. lieni consecratum statuitur, Bley, Schröd.

Saturo as, are, explere, ad omnes sensus pertinet, proprie

tamen ad gustum, sättigen/ ut: Nuper nati mammæ appetunt, earumq. libertate saturantur. Cic. 2. nat. deor.

b Stercore saturare terram, das Land düngen. Colum.

c Cede armenti saturati leones. Ovid. 10. Met.

d Homines saturati honoribus, Cic. pro Planc.

e Saturatio color, eine völliger Farb. Plin. 21. c. 8.

Satus a um, gesät / gepflanzet / ut: Frumenta sata. Virg. 3. Georg.

b Aetas aurea sata est prima. Ovid. 1. Metam.

c Satus, genuet / geboren. Virg. 6. Æn.

Satus us, m. plantatio. Plin. 1. 17. c. 17.

b Conceptus & satus peccidum. Cic. 1. Divi.

Satyræ a, f. ein Straß. Gedicht / quæ satura dici videtur, ob carminis varietatem, seu propter copiam rerum, quæ ibi tractantur. Est enim Satyræ carmen maledictum, & ad carpenda hominum vitia compositum. Martin.

Satyræ a, f. *ῥέπεξ*, corvus, apud Florum.

b Satyræ apud Latinos cibarium confusaneum dicitur, veluti cibus ex variis rebus compositus. For. Rom.

Satyræ as, est pudendi palpiatio, inflammatoriam vasorum

hermæticorum affectionem censione consequens. Jonston. Satyræ, Adverb. acriter, cum convicto.

Satyræ a um, ad Satyræm pertinens, ut: Satyricum scriptum.

b Satyræ poëta, qui Satyras scripsit.

Satyræ a um, ad Satyræm pertinens, ut: Satyriæ signum, i. e. Priapi effigies, quæ in hortis constitui solebat, ad arcendas herborum fascinationes. Plin. 19. c. 4.

Satyræ Insula, in quibus habitant Satyræ. Paulan.

Satyræ mus, tuberculum pralongum, cuius visuntur modi sub ipsas Satyræm aures. Cæl. 1. 14. c. 8.

Satyræ ii, n. orchis, testiculus, Cynosorchis, Knabenkraut / Stendelwurz Matthioli. Pancovius.

b Satyræ erythronium, idem quod caninus. Matth. vide Pseudohermodactylus.

c Satyræ, fera quadrupes, quæ victum ex lacubus & fluxu perit. Arist. 5. hist. anim. cap. 8.

Satyræ i, m. animal ex simiarum genere. Plin. 8. 54.

b Satyræ & Faunos nemorum deos fingeant gentiles, Waldgözen / Waldgespenster / Waldreusel, Ovid.

c Satyræ de hominibus nihil aliud præferunt, quàm figuram. Solin. 660.

Sauciatio onis, f. vulneratio, Verwundung. Cic. pro Cecin.

Sauciatus a um, vulneratus, verwundet / ut: Sive quis, quod plerumq. accidit, sauciatus in opere noxam acciperit, adhibeat fomenta. Colum. 11. c. 1.

Saucio as, are, vulnerare, verwunden / ut: Servi nonnulli vulnerantur, ipse Rubrius in turba sauciatur. Cic. in Verr.

b Sauciare famam, etiam seipsum ehrlichen Namen verlegen. Plaut.

c Vites sauciare. Col. 4. 5. Saucius a um, vulneribus affectus, wund / blutend / ut: Gladiator confectus & sauciatus. Cic. in Catil.

b Saucius amore, verliebt, id ad Att.

Savice, pifana, vox Arab. *سويح* quia est aliquid forbile, a *نپو* bibere, haurire, ex Hebr. *שפ*. Martin.

Savillum i, n. placenta genus quoddam, a suavitate ductum. Cato.

Savina, vide Sabina.

Savium ii, n. idem quod fœvium, osculum, ein Kuß / ut: Dare alicui savia super savia, einem einen Kuß über den andern geben, Pseud. 1. 4. 138.

Sauma, *sagma*, *clitella*, *Isid.*
 Saumarius, *idem* quod *Sagmar*.
 Saura a, f. *lacerta*, ex *vermium*
genere, quae in *macris* & *se-*
pibus delitescit. Est & *piscis* no-
 men, quem Latini *Lacertum*
 nominant. For. Rom.

b Saura, apud Hippocra-
 tem sunt *viminea* quaedam tex-
 tura ex *palms*, ad *digitorum* ex-
 tensionem: à *lacertarum* simi-
 litudine.

Saurion, *senapi* est *species*. Plin.
 l. 19. c. 8.

Saurites, *caue* *trus*, *gemma*, quae
 in *ventre* *viridis* *lacerta* tra-
 ditur *inveniri*. Plin. 37. c. 10.

Sauroctonos, *lacerta* *neator*.
 id. 34. c. 8.

Sauromata, *incola* *Sarmatiae*.
 Martin. vide *Sarmata*.

Saxatilis e, c. quod *saxa* *incolit*,
 ut: *Pisces saxatiles*. Col. 8. 10.

Saxatiles aves, quae *saxa*
incolunt. Varr. 3. Rust.

b Complur. *inbre* *saxati-*
 li, mit *Steinen* gleichsam *beres-*
net werden. Solin. 3. 19.

Saxetanus a *um*, *inter* *saxa* *ba-*
bitans. Martial.

Saxetum i, n. *locus* *saxosus*. Cic.
 pro leg. Agr.

Saxeus a *um*, quod est de *saxo*.
 Plin. 12. c. 1.

Saxificus a *um*, ut: *Os saxifi-*
cum, i. e. *vultus* *temere* *aspi-*
cientes in *saxa* *vertens*. Senec.

Herc. *furc* *te*.

Saxifraga a, f. & quidem *alba*

tuberosa radice, *weisser*
Steinbruch. Matth. Schröd.

b Saxifraga altera, *wels-*
cher Steinbruch. Matth.

c Saxifraga, *idem* quod
ruta muraria, vide supra.

d Saxifraga major, *idem*
 quod *pimpinella*.

e Saxifraga rubra, vide
Alkekengi.

Saxonia a, f. *Sachsen*, *Land* / quod
 est vel *superior*, (ubi *Witten-*
berga) *Ober-Sachsen* / vel

inferior, *Untere* oder *Niedere*
Sachsen / quae complectitur

Holsatiam, *Stormariam*, &
Dithmarsiam. Munt.

Duces Saxonia, die *Hero-*
koge zu *Sachsen*.

Saxonicus a *um*, ad *Saxoniam*
pertinens, *Sächsisch* / *Domus*

Saxonica, das *Hauss* *Sächs-*
isches, *Germania* *populi*. gent

indiga, non aliunde *infusa* in
has terras, die *Sachsen*.

Crantzius.

Saxosus a *um*, *abundans* *saxi-*
steinigt / ut: *Montes saxosi*.

Virg. 2. Georg.

Frutex saxosus, in *saxi-*
 vel *saxosis* *locis* *crescens*. Plin.

l. 15. c. 7.

Saxulum i, n. *Dimin.* *etia* *Fels-*
lein. Cic. 1. Orat.

Saxum i, n. *lapis* est *major* & *du-*
rior, ein *grosser Stein* /

Werkstück / ut: *Quid igitur*
mirum, ex *spelunca* *saxum* in

crura *ojs* *incidisse*. de Fato.

b Lit-

b Inter *sacrum* *saxumq;*
sto, i. e. in *periculo* *sum*, das *Mes-*

ser *stehet* mit an der *Rähle*. Pro-

verb. à *victimis*, *nempe* *porcis*, *nomen* *invenit*, *Grand* *Stein*.
 quae in *sanciondis* *foederibus* à *sa-*

cerdote *saxo* *feriebantur*. Ca-
 ptiv. 3. 4. 84.

c Saxum volvere, i. e.
multum in *re* *eligu* à *desudare*,
 ut: *Satis* *diu* *jam* *hoc* *saxum* *vol-*

vo, in *dieser* *Sache* *habe* *ich*
nich *schon* *lang* *benühet*. Eun.

l. 5. 9. 55.

d Saxum, *idem* quod *sco-*
pulus, ein *Fels* / ut: *Saxo* *silire*

(*scil.* *Tarpeo*) von einem *Felsen*
springen. Trin. 2. 1. 31.

e Saxum Sisyphium vol-
 vere, est, *continuis* *laboribus* *ur-*
geri, in *steter* *Mühe* und *Arbeit*

leben. Ovid. lib. 13. Metam.

f Saxa, i. e. *homines* *duri*
 & *inconditi*, ut: *Amphion* *di-*
mandi *parte*, *praesentissimi* *in-*

citur *lyra* *duxisse* *saxa*, i. e. *assa-*
menitas *notatur*: tum *arca* *foe-*

tus *suavitate* *homines* *rupium* *deris*, in *qua* *speciali* *revelatione*
incolas, & *incultis* *moribus* *ru-*
suam *se* *praesentiam* *declaratu-*

des, ad *obsequi* *civilis* *pellexisse* *rum*, *Dens* *promiserat*. 1. Par. 28. 2.
disciplinam. Solin. 264.

g Saxum, pro monte. Vir-
 gil. 2. Aen.

h Saxum arenarium, est. *Glass*. Phil.

Sandstein / Rogenstein. Agric.

i Saxum molare, *Mühl-*
Stein. id.

k Saxi alterum genus,
Werk *Stein* / *Schlem* *Stein*.
idem.

l Saxum fissile, *Schieffere*. Cic. 3. Tusc.
Stein. id.

m Saxum calcis, *Kalk-*
Stein id.

n Saxum, quod ex *scabie*
nomen *invenit*, *Grand* *Stein*.
 id. Vide *Boöt* de *Boöt*.

Saxus, *item* *saxa*, *brevi* *gladius*,
 vox *Saxonica*. Affonat *Deo*

sact vel *tesact* / quo nomine
etiam *gladium* *vocamus* *Ger-*

mani, *nominatum* *eum*, quo *se*
ad *pugilatum* *exercent*. Vide-

tur *autem* *ea* *vox* *esse* *Sarma-*
rica. *Bohemis* *tesact* / est *gla-*

dus *tesact* / (à *testi*) est *exa-*
sciare, *secare*, *dolare*. Martin.

Scabellum i, n. *Dimin.* *parvum*
scamnum, ein *Päncklein* /

Schemel. Cic. pro *Cal*.

b Scabellum pedum *Deo*
tribuitur, quo *tum* *terra* *in* *signi-*

tur, *Esa*. 66. 1. Matth. 5. 35. quo

c Saxa, i. e. *homines* *duri*
 & *inconditi*, ut: *Amphion* *di-*
mandi *parte*, *praesentissimi* *in-*

citur *lyra* *duxisse* *saxa*, i. e. *assa-*
menitas *notatur*: tum *arca* *foe-*

tus *suavitate* *homines* *rupium* *deris*, in *qua* *speciali* *revelatione*
incolas, & *incultis* *moribus* *ru-*
suam *se* *praesentiam* *declaratu-*

des, ad *obsequi* *civilis* *pellexisse* *rum*, *Dens* *promiserat*. 1. Par. 28. 2.
disciplinam. Solin. 264.

g Saxum, pro monte. Vir-
 gil. 2. Aen.

h Saxum arenarium, est. *Glass*. Phil.

Sandstein / Rogenstein. Agric.

i Saxum molare, *Mühl-*
Stein. id.

k Saxi alterum genus,
Werk *Stein* / *Schlem* *Stein*.
idem.

l Saxum fissile, *Schieffere*. Cic. 3. Tusc.
Stein. id.

c Sca-

c *Scabrum* pecus, pro *scabioso*. Cato.
Scabius a um, *scabie infestus*, *schäbicht*. Martin.
Scabies ei, f. à *scabo*, vel corporis asperitate dicta est, seu *höeg*, qui est tumor à sanguine corrupto exortus, cum cutis intemperie, & exulceratione affligens, *Räude/Räudeigheit/Krätze*. Sennert.
 b *Turpis* oves tentat *scabies*. Virg. 3. Georg.
 c *Extremum* occupat *scabies*. Schindhund kömmt hinten nach. Erasim.
Scabile is, n. idem quod *scabellum*. Cato.
Scabillum, vel *Scabillus*, crepitaculi genus. Arnob.
Scabinatus is, m. *Scabinorum collegium*, der Schöpffen Stuhl.
Scabineus, idem quod *Scabinus*. Martin.
Scabinus, vel *Scabinus*, m. *Scabini* (Schöpff tollere succus viridis cicuta, fen) *auditores Comitum* aut *adjutores*? aut *auditores*, qui audiunt ex Comitibus causam & jus dicunt. idem.
 b *Scabini* solebant religio eligi, ut secundum jura, & a gravitatem a gravili lance judicarent. idem.
Scabiosa a, f. herba, crescit in arvis, *Scabiosen/Apostem Kraut/Grind-Kraut*. Matth. Schröd.

Scabiosus a um, qui *scabie laborat*, *grindigt/Krätzigt/räudeigt*. Plin. 29. c. 2.
Scabo is, ere, *salpere*, *fragen/frauben*/ ut: *Scabere caput*, Horat.
 b *Mutuum* muti *scabunt*. vide Muti.
Scabratus a um, *zertraget/zerrieben*/ ut: *Vitis laniata scabrataq; putrescit humoribus*. Colum. 4. c. 24.
Scabre, Adv. *asperde*. Varro.
Scabredo inis, f. idem quod *scabrities*. Hieronym.
Scabreo es, ere, pro *scabrum esse*, positum reperimus. Turneb.
Scabris, illuvies: sicut *scaber* *fordidus*, eo quod *fordes* in aqua *vallem* faciant *superficiem*. Varr.
Scabritia a, f. vel *Scabrities ei*, f. *asperitas*, ut: *Scabrities cuius in facie emendat oleum raphaninum*. Plin. 1. 23. c. 4.
 b *Potest* etiam *scabritiem* tollere *succus viridis cicuta*. id. 31. c. 9.
Scabro onis, qui *dentes aut gingivas illuvie scabras & spurcas* habet. Schard.
Scabrosus a um, idem quod *scaber*. Plin. 20. c. 21.
Scabrum i, n. idem quod *Scabrities*. idem.
Scachum i, n. vox Germanica, *Schach/est latrocinium*, puto à *sica*, unde *Schächer* & *Schach*.

Schachmann/latro, quasi *scavitus atis*, f. idem quod *insicarius*. Martin.
Scachus vel Scacus, *latrunculus vel calculus*, ein *Schachstein*. De ludo *latrunculorum*, vom König, oder *Schachspiel*/ scripsit *Gustavus Seleni*.
Scacurcula, est spiritus ossis de corde cervi. Paracels.
Schaddai, יְיָ omnipotens, quo nomine venit Deus in Hebraeis Bibliis, quod sit יְיָ לֵוִי אֱשֶׁר
 cui sufficientia, qui ipse nulla re eget, & de omnibus omnibonum, qui de se ipso Gen. 17. v. 1. proficitur: יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 Ego sum Deus omnipotens.
Scæa, porta Trojana, quam alii dictam volunt, quod in sinistra urbis parte esset; alii, quod Trojanis infelix: alii ab antrore. Serv. 3. Aeneid.
Scenicula, meretricula quidam sic dicta, teste Varrone ab scano nugario unguento. l. 6. de Lingv. Lat.
Scæva a, f. manus sinistra, die linde Hand.
 b *Scæva*, qui sinistra pro dextra utuntur, die da linde gvynt quidam, ut scala sit, quæ siud. l. 12. §. 3. ff. de edil. edict. huc atq; illuc transferri potest.
 c *Scæva*, notat auspiciū *Scala* vero latiores habeant gradus & immobiles permaneant. Deinde auspiciū felix. Sed hanc confundi differentiam signum eventus felicitis: tunc si ostendit l. ult. ff. de rer. divi. quum cujuslibet eventus, omen rei bona vel mala. Martin.
 c *Scala cochlides*, eine Schnecke/Wendeltreppe.

Scævitas atis, f. idem quod *improbitas*, veluti *scævum esse*, est infelicem esse, ut: *Scævitas murum*.
Scævola a, m. dictus est *Minutius nobilis Romanus*, quod scævā tantum uteretur, cum dextram sibi ultero exisset, quā Porcenam quidem necare destinaverat, at alium per errorem interfecerat. Liv.
Scævus a um, sinister, linde ut. *Scæva manus*.
 b *Scævus*, non rectus, curvus, obl. quus. Vitruv.
 c *Scævus*, perversus, malus, turpis, adversus, infelix. Apul.
 d *Scævus* aliquando est felix. Varr.
Scala a, vel *Scalæ arum*, à *scando*, quæ vel gradibus pluribus vel lignis sceribus aut funibus constant, eine Treppe oder Leiter/ metallicis dicitur *Sabot*/ ut: *Scalas applicare muro* Liv.
 b *Applicare* *scalas* *maenibus*, die Leiter an die Scab. Mauer werffen. Curt. 4. 22.
 b *Scala* à *scalis* distincta utuntur, die da linde gvynt quidam, ut scala sit, quæ siud. l. 12. §. 3. ff. de edil. edict. huc atq; illuc transferri potest.
 c *Scæva*, notat auspiciū *Scala* vero latiores habeant gradus & immobiles permaneant. Deinde auspiciū felix. Sed hanc confundi differentiam signum eventus felicitis: tunc si ostendit l. ult. ff. de rer. divi. quum cujuslibet eventus, omen rei bona vel mala. Martin.
 c *Scala cochlides*, eine Schnecke/Wendeltreppe.

d Scala altimetra seu quadratum, instrumentum est Astronomicum, quod dorso Astro-
labii quodam adungitur.

e Scala miliarium & qui-
dem Germanicorum in Geo-
graphicis, est mensura, unde duo-
rum locorum distantia beneficio
circini praepterpropter ex mappis
Geographicis conficitur.

f Scala perticarum, der
Maßstab, quæ est mensura pro-
portionaliter omnis generis men-
suras, videlicet pedes, uncias, di-
gitos, &c. representans. Geodæf.

g Scala, in Musicis est
systema, in quo voces ad sonum
musicum exprimendum depingi
solent.

h Scala, poculi genus, ei-
ne Schale. Isidor.

Scalaris e, c. scalaris simile, ut
Scalaris forma, dicitur incli-
nata ad modum scalarum, non
autem perpendiculariter ere-
cta; seu non in rectum statu-
ta. Martin.

Scalenus a um, scalaris, quod
tria inaequalia habet latera.
Euclid.

b Scalenum par musculo-
rum secundum cervicem moven-
tium. Vesling.

Scalmus i, m. lignum teres, cui
nata remos loro quodam al-
ligant, ut firmius navigent;
ein Ruder-Ring. Cic.

Scapellum i, n. vel

Scapellus i, m. Dimin. a scal-

per, ferramentum, quo clorur-
gi venas incidunt, eine Gli-
de oder saß-Eisen. Cels. 2. 10.

b Medium trinentem acu-
to scalpello permodicè findit.
Colum.

Scalper i, m. quo quid exciditur,
calatur, scinditur, ein Grab-
Eisen/Grabsichel.

Scalpo is, scalpfi, scalpum, scali-
pere, quod unguibus sic ex
pedibus a gallinis, tragen/
scharren. Plin.

b Scalpere gemmam, ein
Edelstein graben oder aufstei-
hen/schneiden. Non scalpere
autore Diomede.

c Scalptus non est de saxo
aut de robore dolatus: habet cor-
pus, habet animam, movetur
mente. Cic. 4. Acad.

Scalpratus a um, ad scalpfi si-
militudine formatum. Col. 9. 15.

Scalprum i, n. ferrum, quo præ-
paratur corium, ut. Scalprum
coriarium, ein Schabmesser.

b Scalprum sutorium, ein
Gerbmesser. Zehn.

c Scalprum librarium, ein
Federmesser. Sveton.

Scalptor oris, m. qui scalpfit, ein
Steinschneider. Plin. 37. c. 4.

Scalptura e, f. das Schneiden/
das Aufgraben. id. 37. c. 7.

Scalpturatus a um, ut: Scalpu-
rata pavimenta fuerunt, in
quibus pictura radendo fie-
bant. Plin. 36. c. 27.

Scalpturigo i, f. ut: Trochi-

lus

lus avis parvula, dum cibum Dein Armenium, Europæum
affectat, os bellua huiuscemodî prævum est.

(Crocodili) paulatim scalpfit,
& sensim, scalpfiturque blan- magna acrimonia, intensa ca-
diente, aditum sibi in usque liditatis & siccitatis, infensa ma-
fauces facit. Solin. 686. lignitatis, mordacis flatulentia.

Scalpturio is, i, m. tre, excessiva attractionis; adeoque
idem quod scalpere, quod pro- aptum natum, quod intestina
priè est galli gallinaces, tum erodat, viscera, cor, epas, &c.
terram frequentibus idibus conturbet, ventriculum flatibus
percutit. Plaur. Aul. mordacibus laceffit, vi sua calo-

Scama, alias Sacoma, quod est factoria ac exicatoria, (quas
agrip pondium. 3. gr. obtinet,) inflammet, & con-

Scamaris, prædo, idem. sequenter febres producat, vi at-

Scambia, vide Opalus. tractoria hypercatharses intro-

Scambus i, qui crura habet de- ducat, correctione opus habet.
pravata curvæq. Svet. Schröd. p. 259.

Scamillum i, n. parvum sca- Scamnatus a um, per scamum
mum, ein Bändlein. Prisc. divisus. Martin.

Scamma atis, n. ut scammata Scamnum i, n. quod lecto oppo-
arena, ubi athleta luctantur nitur, eine Banck/ ein Trutt/

Proprie est locus fossus quo- ne per id in lectum facilius an-
cunq. fire. Deinde est fossam scendatur. Varro.

athleticum per Synecdochē Generis. Martin. b Scamnum, pro subsellis
saepe ponitur, quoniam in his se-

Scammonca vel Scammonia, dere consuevimus. Ovid. 6. Fast.

planta exotica convolvuli spe- c Scamnum, dicitur terra
cies. Scammonien. Matth. altior inter duos sulcos, das auffo-

Scammonium vel Scammoniu, geworfene Erdreich zwischen
surtus est ex radice scammonia, zweyen Furchen. Plin. Colum.

planta, lacteo succo plena, ex- l. 2. c. 2.

tractus & inspissatus. Extra- d Scamma, etiam in arbo-
hitur autem vel radicem ad- ribus d cuntur rami & brachia,

huc crescentem incidendo (vi- per quæ vitæ ascendunt. Plin.

de Dioscor.) vel eandem (du- l. 12. c. 1.

bio procul cum foliis & can- Scandalizo as, arè, offendere,
le,) prelo submitiendo. Ergernis geben.

b Scammonium optimum Scandalum i, n. offendiculum,
est, quod ex Antiochia afferetur, ein Ergernis/ut: Scandalum
da-

datum est dictum aut factum primum, quo alius fit deterior.

b Scandalum acceptum sive Pharisaeum, est dicti aut facti prava interpretatio, quae quis virtuti & veritati irascitur, eamque conatur suppressere.

Compend. Theol.

Scandix icis, f. herba, quae inter olera sylvestria a Graecis ponitur Plin.

Scando is, scandi, [scansum, scandere, in altum ingredi, sicut] gen / ut: Scandere in aggerem. Liv.

Equum scandere. Virg. 2. Aeneid.

b Scandor eris, i. Passiv. ut: Etiam nunc scalis tectum Ephesia Diana scanditur viue una Cypria Plin. 14. c. 1.

Scandula a, f. scandula sunt, quibus tecta conteguntur; Schindeln / ut: Romam annu quadringentis tectam fuisset scandulis, autor est Cornel. Nep.

Scandularis e, c. ad scandulas pertinet, ex scandulis factum, ut: Scandulare tectum, ein Schindel. Tac. Apul.

Scandularius ii, m. qui scandulas, tegendis domibus aptas fabricat, ein Schindelmacher.

Scansilis e, c. quod scandi potest, ut: Ficum sic etiam scansilem fieri. Plin. 17. c. 11.

b Scansilis annus, vide Annus Climactericus.

Scansio omis, f. scandendi actus,

b Scansio in Prolocliacis est enumeratio pedum versus. Scansorius a um, vim scandendi habens, analogice quidem: sed est, per quod scanditur, ut: Scansorium est, cum machina ita fuerint collocata, ut ad altitudinem, tignis statutis & transversariis colligatis, sine periculo scandatur, ad apparatus spectationem. Viti.

b Scansoria machina, Græce acrobatica, putantur illae, quae in altum homines tollant, & in aërem sublimes levant. Vitruv. 10. Calepin.

Scansia, aliter scansile ferrum, per quod equum ascendimus, ein Stegreiff. Martin.

Scantiana poma, a Scantio in ventre dicta. Plin. 14. c. 4.

Scapano, lignem indicat, quem & scavium vocant. Cæl. 9. 22.

Scapha e, f. navicula ex ligno cavato, linter, ein Raan/Rachen/Weidling. Liv.

b Magis mutus, quam scapha, Prov. de his dici consuevit, qui propter humilitatem conditionis apud praestantiores non audent hiscere. Erasmi.

c Scapha, alveus pisciorum, ein Fischer-Nache.

d Scapha, alveus lotorius, pelluvium, alveus balneatorius. idem.

c Sca-

e Scapha, alveus cunabulum, cunabula. idem.

f Scapha supplicii genus. id.

g Scapha vinculi genus, quo summum caput, vel, quod inter ipsum & frontem est, vincire convenit. id.

Scaphophorus, qui scapham, i. e. machinam, in qua pinxitur, fert. Martin.

Scaphismus, tormentum Histor. Eccles. Goth. 1. 2 p. 286, a Scaphio vase stercorario, cui inclasi vermicibus, ex putredine exortis, infeliter consumebantur, vel a σκαφῆ, quod

Galeo capitalis vinculi genus est, & βάλας vocatur.

Scaphisterium ii, n. parva scapha it. alveus, in quo infantes & lenocamina lavabantur.

Scaphium ii, n. parva scapha. deinde, quod scapha simile est, nempe cavum & oblongum, aut etiam rotundum, in modum hemisphaerii, sicut concha, atque ita est vas potorium, lateribus in scapha similitudinem flexis. Plaut.

b Scaphium notat etiam ventilabrum, etne Wyrffschaufel. Martin.

c Scaphia dicuntur rotunda ex are vasa, quae horarum ductus styli seu gnomonis procedere discriminant. Cæl. 8. c. 3.

d Scaphicum, ea capitis pars, quae pilis tecta est; ut Scaptonura genus, quo calaries fron-

tem obumbrans ornatu gratius refecatur. Martin.

e Scaphium, vas est, in quo quod ventris sordes excipiuntur. Hammer. Topff / Nachtscherben. Martial.

f Scaphium, instrumentum rusticum ad fodiendum aut cadendum. Martin.

Scaphoides, scapha simile, ut: Os scaphoides, vide naviculare os.

Scaphus, cavitas in specie est aurium meatus tortuosus. Cæl. 3. c. 23.

Scaphium ii, n. vide Scapula.

Scapreo, est scabreo. Martin.

Scaptensula a, f. locus, ubi argentum effoditur; alii scaptensula scribunt: & volunt dici quasi σκαπτήν ὕλην, i. e. fossilis materia. Martin.

Scapula a, f. os humeri, das Schulterblatt / item die Schulter / ut: Sine meo sumtu parata sunt jam scapulis symbola, mein Rüde wird heut freye Rirneß haben. Epid. 1. 2, 22.

b Scapulas perdidit, ich habe meine Haut verkauft / ich muß Stöße einreiben. Phorm. 1. 2, 26.

Scapularis e, c. ad scapulas pertinet.

b Scapulares servi dicti sunt, quorum scapula vapulant.

c Scapularis vestis, quae scapulas tantum tegit. Martin.

Tt 3

Sca-

Scapulū i, n. *fusilis longus*, id.

Scapus i, m. *columna corpus*, medium scilicet inter basin & capitulum, das mittelfte einer Säulen/der Schaft oder die Säulen an sich selbst/ it. die Spindel. Vittuv.

b Scapi cardinales, die Säulen/ darein die Hacken getrieben werden / an welchen die Thü: sich beweget. id.

c Scapus pro plagularum taurus, ein Baum- Schröter/ congerie. Plin. 13. c. 12.

d Scapus, idem quod caulis, ein gerader Stengel. Ruel. 1. c. 2.

e Scapus, ut aliqui putant, dicitur, a quo semina quorundam herbarum dependent, ut in papavere. Cæl.

f Scapi, in quibus urvarum grana sunt, der Ram oder Trappe / daran die Beer hangen. Varro.

g Scapus, i. e. librile, die Wag-Stang / Wag-Baum/ oder Wag-Balken. Zehn.

h Scapus, in horologio dicitur der Arm. Zehn.

i Scapus instrumentum rectorium, cuius pulsu tela coarctatur die Lade/ Schlag-Lade.

Scara a, f. (ab igne & fœus, relictis ab igne carbones) in libris Græcorum medicis accipitur pro crusta, candente ferro vel medicamento caustico, induit. Martin.

b Scara, bellatorum acies, eine Schaar. id.

Scarabæolus, idem quod cantharis.

Scarabeus i, m. (Eras. Martinius scribit scarabæus) idem quod cantharus injectum, ein Rost-Käfer / à καύω, locusta, cui similis sit, vel a καλός, fullo, insecti species.

b Scarabeus cornutus vel pilularius, ein Rostkäfer.

c Scarabeus unctuosus, cantarellus, Radden/ Schmalz-Käfer/ Mey-Wurm.

d Scarabeus vel cantharus rutilus, & quidem major, Menen-Käfer / Erug-Käfer: minor, Brach-Käferlein.

e Scarabeus bufonius viridis, Kröten-Käfer.

f Pistrinarius, Mehle Käfer.

g Cadaverum, Aas-Käferlein, Schröd.

h Scarabeo citius persuaserunt, Prov. de iis, qui malis a se vererunt, a quibus tamen re-vocari non possunt. Eras.

i Scarabeus cuius facies mol, i. e. nunquam. idem.

k Abominandus scarabæus, Prov. de contemptissimo virgissimog, homunculo dicebatur. id.

l Scarabei umbra, Prov. de inani metu, quod hoc insectum sub nocte repente advolans horribi-

bili bombo, nonnunquam terret: soleat parum attentum. id.

m Scarabeo unguentum in visum, Prov. convenit cum illo: Nihil cum Amaracino suis. h. e. stolidis vel optima putent di-fflicentia, id.

n Scarabeo nigror, Prov. in fœdos & vehementer atros ad-fuscos. id.

o Scarabeus aquilam querit, Prov. cum imbecillior atq; impotentior mali quippiam molitur, struitq; insidias inimico longe potentiori. idem.

Scaramangis, vestis genus. Mart. Scaria, arbu/cula spinosa, rubrum ferens pomum. Martin.

Scarificatio onis, f. scarificandi actus, das Schrepffen/ Köpff-sehen.

Scarifico as, are, scalpello aperire, schrepffen/ Köpff setzen.

Scariola a, f. herba, quam quidam pro soncho levi interpretantur, ast corruptè pro seriola. Matthiol.

Scariphilus, oratio Philosophorum, tanquam umbra & a-nigma. Aristoph.

Scarites a, gemma, quæ scari pi-scis colorem refert. Plin. 37. c. 11.

Scarus i, piscis marinus est saxatilis, eine Art einer blaulich-ten Meerbräshmen. Gesner.

Scasteria a, f. pars quædam navis, ubi inter quiescente remi-gatione reponebantur remi. Plaut.

Scastlegi, armorum vocatur depositio, in capitulatione Ludov. Imperat. vox Germanica, fortè à Schloß legen. Martin.

Scatebra a, f. ebullitio aquæ surgentis, das Aufsteigen/ das Quellen/ Brunn-Quell. Virgil 1. Georg.

Scatebro as, are, idem quod scateo. Colum.

Scatebrosus a um, i. e. scatebris atq; impotentior mali quippiam molitur, struitq; insidias inimico longe potentiori. idem.

Scateo es, scatui, scaterere, ebullire, quellen/ übergehen. Cic. 1. Tule.

b Scatere in genere est plenum esse, ut: Pontus scatens belluis, h. e. repletus, pullulans, fremens. Horat.

Scatet amore tuus animus, dein Gemüth ist voller Liebe. Plaut. Persl.

c Scatet urtica plurimis remediis, die Nessel ist voll guter Mittel / i. e. dienet zu viel Sachen / ist zu viel Dingen gut. Plin. 23. 13.

e Terra scatet ferarum, es gibt viel Wild im Land. Lucr. Scatinialex, à Scatinio latore dicta, quæ coerceretur præposita Veneris usus. Juvenal.

Scaturiginosus a um, abundans scaturiginibus, voll quellen. Colum. 6. c. 8.

Scaturigo inis, f. eine Quelle/ Ursprung. idem.

b Doctrina sapientis est

scaturigo vita. Proverb 13, 14.
h. c. saluifera & consolatione
plena. Glaff. Phil.

c Scaturigo visa tecum
est, Psal. 36. v. 10. h. c. Tu Deus,
omnis vita & beat. tuus cele-
stis causa es. id.

Scaturno scaturis, i. vi, ire, idem
quod scaturere, enispringen/
quod est non solum aqua-
rum, sed & herbarum, & ca-
torum, sua sponte ubertim
nascentium.

b Scaturire, de sermone
hominis usurpatur. Psal. 19, 3.
& 78, 2.

Scaurus i, m. q. vitalis pedum tu-
mentes habet & porrectos, dem
die Knorren an den Füssen
sehr vorgehen. Horat.

Scaxon onis, m. claudicans, ein
Hinfender.

b Scaxon versus, est
Iambicus, in quo ultimus pes est
spondaeus: cuius respectu claudi-
care dicitur, ob tardum pedis ul-
timum incessum. Martin.

Scobruin, scourum, scuria, hor-
reum, Latino-barbaris scripto-
ribus ex Germanico, Scheu-
re idem

Scelca, scelcaq. inter genera cal-
ceorum polita a Poll. 1. 7. c. 22.

Sceleratè, Adv. schändlich/ut
Peccavi & celeratè feci, ich
habe es versehen und abel-
gehandelt 1. 1, 3. Qv. Fr.

Sceleratus a um, scelestus, nefa-
rius, lasterhaft/ schändlich/

ut: Nunc etiam illum impu-
rum & sceleratum puto, nun-
halte ich ihn auch für einen
Unflath und Bösewicht. Cic.
ad Att.

b Amor sceleratus habendi,
der schändliche Be. g. Ovid. 1.
Metam.

c Campus sceleratus, Ro-
mae appellatus est, proximè por-
tam Collinam, in quem virgines
vestales, quæ incestum fecerant,
defodiabantur.

Scelerosus a um, autor sceleris
proprie dicitur. Donatus.

Scelestus a um, qui scelus com-
mittit, schelmisch/schändlich
ut: Manus scelestas evitare,
den schändlichen Händen ent-
gehen. Seneca.

b Facinus scelestum ne-
cessarium. Cic. pro Roic. Amerin.

c Scelestus con ractus, quo
scelus committitur. Scharb.

Sceletum c, n. οὐλοτορ, corpus
aridum, omnium corporis os-
sum invicem connexorum u-
niversa syntaxis, ein Bein-
Corper.

Scelotyrbes, f. οὐλοτορ, crurum
turbatio est morbi ge-
nus, quo compages in genibus
resolvuntur. Plin 25 c 3.

Scelus eris, n. est flagitium faci-
nus, ein Dubsenstück, Schelma-
stück/ut: Alii errorem appel-
lant, alii timorem; qui durius,
speciem cupiditatem, odium, per-
tinaciam; qui gravissime to-

scelus præter se
adhuc nemo, pro Lig. VI

b Sator sator, scelerum
& messor maximus, ein Er-
bsäder. Captiv. 3. 53.

c Annis adhuc IX. absen-
tis solus tibi scelus, ich allein habe
des Abwesenden Schuld auff
mich geladen. lib. 10, 7. Art.

d Scelus, pro scelerato. Scenographia a, f. scena pictura.

Scematio, (rectius schematio a
schema diffiguratio corporis, Scenographicus a um, ad sceno-

graphiam pertinet. Martin.
gob. Fori a Germ. Schamē/
quod & ipsum a schema, Mart. Scenoma-
tis, n. οὐλοτορ, prima e-
nima & simplicissima habitan-
di ratio erat in scenis.
Martin.

b Scena est compositio a-
licujus carminis, quæ digna sit a-
gi in theatro, ut: Scena spectacu-
la amantur. Ovid. 3. de Arte.

c Servire scenæ est servire
tempori, & rebus presentibus se
accommodare, sich in die Zeit
schicken. 1. 9. ep. 2.

d Scena totius rei hac est,
i. e. hac est totius rei actio, diß ist
die ganze Sache/also ist es her-
gangen. lib. 8, 11

Scenalis e. c. idem quod scenicus.

Scenicè, Adv. auff Comœdian-
ten Art / ut: Facere aliquid
scenicè Quint. 6. c. 1.

Scenicus a um, quod ad scenam
pertinet, vel in scena agitur,
ut Scenici arti: fices, histriones.
Cic. pro Arch. 4.

Scenofacio, scenos, (vel rectius
schenos) facio, unde,

Scenofactor oris, m. funium con-
fector, sed tutius a scena, quod
est tabernaculum, deducitur.
Mart. n.

Scenofactorius a um, ut: Ari-
des Abwesenden Schuld auff
mich geladen. lib. 10, 7. Art.

Scenofactoria, quæ sunt um-
bracula, vel tabernacula.

Scenographia a, f. scena pictura.

Scenographus, qui scenas pingit.

Scenoma-
tis, n. οὐλοτορ, prima e-
nima & simplicissima habitan-
di ratio erat in scenis.
Martin.

Scenopegia, orum, n. festa taber-
nacularum, das lauber. Hüt-
ten Fest.

Scepticus a um, οὐλοτορ, specu-
latus, ut: Sceptici Philoso-
phi, quasi quastiores & consi-
deratores, qui omnia in sus-
penso relinquentes nihil defi-
niunt Gell. 11 c 5.

Sceptriatus, Philippiens, genus nu-
mismatis aurei apud Gallos.
Cæl. 10, c. 2.

Sceptifer a um, sceptrum ferens,
ut: Manus sceptrifera. Ovid.
1. 6. Fast.

Sceptrum i, n. insigne Regium,
ein Kön. g. Stab/ Sceptrer/
proprie autem sceptrum Jovis
erat, ab eo ad Reges & Prin-
cipes & Magistratus transla-
tum.

tum. Hinc ad fadera faciendā
semper adhiberi sceptrum con-
suevit. quando veteres in hoc
Jo vis simulacrum adhiberi so-
lebant cum scepro. For. Rom.
Regale sceptrū. Ov. 3. Amor.
b Sceptrum, per Meton. ipsa
potestas imperii. Gen. 49. 10.
Sceptruchus, sceptriger. Hom.
Il. 2. Ovid. Tacit. l. 1.
Schadon, animal quoddam pen-
nis & pedibus carens apud A-
ristot. Gaza vertit apum sobo-
les Martin.
Schasteria a, f. (οxαρεια, funis,
quo trochlea, quā organū du-
citur, h. e. intentum laxatur,
vel erectum demittitur. id.
Schasterium ii, n. scalpellus, quo
cutis laxatur, aperitur. id.
Scheda a, f. tabella sive
pagella phylracea, h. e. tilia-
cea, quā pro chartis prisce uti
solebant, eine Schreib-Zaffel.
b Scheda, folium charta,
sive papyri nondum compacta &
ligata, ein Blatt Papper. Plin.
c Scheda, pro libris mo-
numentisq; literarum. Martial.
Schedia a, f. ratis est, i. e. navi-
gium temerè factum & incon-
ditum, ein Stott/Stog. l. 1. ff.
de exercit. actio.
b Schedia pro ponte seu lo-
co fluminis quoq; modo juncto.
Suidas.
Schedia orum, incondita & ex-
temporanea carmina dicuntur.
Schemisma, vel Schedion, ex-

temporaneum, ac quicquid
inelaboratum, quicquid te-
merè factum est. Bud.
Schedicus a um, extemporaneus
tumultuarius, inelaboratus.
Apul.
Schedula a, f. Dimin. ein Zedel.
Cicero.
Schema atis, n. σχημα forma, fi-
gura sive cultus ornatus ve-
Schema a, f. pro ornatu & ha-
bitu. Plaut. Amphit.
Schematismus, figuratio, motus
corporis, figuratio vocis.
Schemhampho- שְׁחֵמְחָמְפֹה
ralch, nomen expositū, quod
est nomē Dei essentielle, יְהוָה
à cuius pronuntiatione super-
stitiose abstinent Judaei, sub-
stituuntq; appellativum אֲדֹנָי
Dicitur autem expositum,
quia exponitur primò per li-
teras 12.
אב בן ורור הקדש
Pater, Filius, & Spiritus
sanctus. Deinde per literas 42.
אב אל בן אל ורור
תקדש אל אכל לא
שלה אלהיה כי אם
אלה אחר:

Pater Deus, Filius Deus, ac
Spi-

Spiritus Sanctus Deus; at non
tres Dii, sed Deus unus. Petrus
Galatinus. De hac expositione
sic Buxtorfius in suo Lexico:
Magnum opera precium esset,
banc expositionem posse ex Ra-
binorum libris firmari, p. 159. l. 35. c. 15.
Cæterum beneficio huius no-
minis fingunt Judaei, Moſen &
Christum suū fecisse miracula
Scheſis, σχις, significat habitu-
dinem vel affectionem. Acci-
pitur autem pro figura anthy-
pophora, quā aduersariorum
affectum quemlibet fingimus,
cui mox respondeamus.
Scheticus a um, relativus, rela-
tionem habens: Schetica fe-
bris, quā facile soluitur. Mart.
Schibboleth, שִׁבּוּלֵת spica.
Schidium, σχιδιον, assula, unde
Germ. Scheidholz.
Schinalus, piscis notiore nomine
spondylus. Cæl.
Schinos, arbor est eadem cum
lentisco.
Schisma atis, n. scissura, eine
Spaltung/per Metaph. ani-
morum dissidium, concordia
diuulsio, deinde dissensio, ca-
ritati Christiana contraria,
et si maneat in fide concordia,
Trennung. Martin.
Schismaticus a um, ad schisma
pertinens, vel qui schisma facit
aut sequitur, atq; à fraterno
consortio separatur.
Schistus a um, fissilis, ut: Schistus
lapis, Glasstöpfe oder Blui-

Stein/ Nam multi Germani
non distinguunt eum ab ha-
matite. Agricol.
b Schistum lac, gerunne-
ne oder geschiedene Milch.
c Schistum alumen. Plin.
d Schista ova, i. e. tota lu-
tea post triduanam incubatio-
nem. Plin. 29. c. 3.
Schoenanthum i, n. juncus odo-
ratus, squinanthum, fennum
vel stramen camelorum, Eo-
meels: Heu / Cameel.
Strob. Matth. Schröd.
Schoeneius a um, χοιναίος, ut:
Schoeneia virgo, i. e. Atalan-
ta. Ovid. 2. Trist.
Schoeneus, χοινός, qui & Ja-
sius. Rex Arcadiae, filius Aban-
tis & Atalante pater.
Schoenicola a, f. olim schoenico-
las appellatas, Festus indicat,
scorta plebeja ac vilia, ab un-
guento vilissimo, quo obli-
nuntur, ut odoris gratiam sibi
accersant. Plaut. Turneb.
Schoenismus, dimensio per funē.
Schoenobates, qui per funes lu-
dendo gradiuntur, quāsi funam-
bulus, ein Seil-Tänzer. Ju-
venal.
b Schoenobatismus, genus
est tormenti, quod per funes fit.
Schoenobaticus a um, quod ad
schoenobatem pertinet.
Schoenophilinda, lusus genus,
des Hirtens Zehn.
Schoenoplocos, qui funes tor-
quet,

qvæ, quem Latini *restionem* appellant, ein Seiler.

Schœnopōla, *qvæ funes vendit*.

Schœnoprasum i, n. porri spe-locus erat, tanquam margo la-
cies, Dodon.

Schœnus & Schœnum, *exsivos* funis, item juncus. Plaut.

b Schœnus, *menstrua est*

Ægyptiaca, 60. capiens stadia, Herod.

c Schœnus, Schœnuntis,

flumen Athenis proximum (ut

ait Strabo) *ajuneis dictum*, sunt in sacro palatio, Nam &

Schola a, f. est ludus literarius, schola militum sunt; Vegetius,

eine Schule / ut: Homo de

schola atq; a magistro, i. e. li-

teratus, qui in scholis educa-

tus fuit, 2. de Orat.

b Schola idem est ac dis-

putatio, ut: *Porteste ad alteram*

scholam, *disseres de triumphis*.

Primam depracor, ne me

tanquam Philosophum putetis,

scholam vobis aliquam expli-

caturum, furs erste habe ich zu

bitten / ihr wollet mich nicht

achten als einē / der als ein Phi-

losophus in der Schulen was

zu lehren gedächte. Fin. II. I.

c Non discunt, *qvæcunq;*

scholas hinc inde frequentant,

qvod Germani eleganter qvq;

dicunt, ein fahrender Schüler

bleibt ein Schüler / ein Bagant

e Schola pro disputatio-

nibus & controversiis, qvæ in

scholis inter doctorem & discipu-

los otiose agitari solent, accipia-

tur apud Ciceronem i. Tusc.

f Schola *egritum* & pe-
ditum i. 6. de advoc. divers. jud.

g Schola etiam in balneis

brs. seu pars labri siue solis, aut

alvei. Philander in Vitruv. l. 5,

Scholarcha a, m. qui praest

schola, ein Schul-Oberster.

Scholaris e, c. ad scholam per-

tinens, studiis scholasticis va-

cans.

b Scholares, militantes

sunt in sacro palatio, Nam &

Schola a, f. est ludus literarius, schola militum sunt; Vegetius,

eine Schule / ut: Homo de

schola atq; a magistro, i. e. li-

teratus, qui in scholis educa-

tus fuit, 2. de Orat.

b Schola idem est ac dis-

putatio, ut: *Porteste ad alteram*

scholam, *disseres de triumphis*.

Primam depracor, ne me

tanquam Philosophum putetis,

scholam vobis aliquam expli-

caturum, furs erste habe ich zu

bitten / ihr wollet mich nicht

achten als einē / der als ein Phi-

losophus in der Schulen was

zu lehren gedächte. Fin. II. I.

c Non discunt, *qvæcunq;*

scholas hinc inde frequentant,

qvod Germani eleganter qvq;

dicunt, ein fahrender Schüler

bleibt ein Schüler / ein Bagant

e Schola pro disputatio-

nibus & controversiis, qvæ in

scholis inter doctorem & discipu-

los otiose agitari solent, accipia-

tur apud Ciceronem i. Tusc.

f Schola *egritum* & pe-
ditum i. 6. de advoc. divers. jud.

g Schola etiam in balneis

brs. seu pars labri siue solis, aut

alvei. Philander in Vitruv. l. 5,

Scholarcha a, m. qui praest

schola, ein Schul-Oberster.

Scholaris e, c. ad scholam per-

tinens, studiis scholasticis va-

cans.

b Scholares, militantes

sunt in sacro palatio, Nam &

Schola a, f. est ludus literarius, schola militum sunt; Vegetius,

eine Schule / ut: Homo de

schola atq; a magistro, i. e. li-

teratus, qui in scholis educa-

tus fuit, 2. de Orat.

b Schola idem est ac dis-

putatio, ut: *Porteste ad alteram*

scholam, *disseres de triumphis*.

Primam depracor, ne me

tanquam Philosophum putetis,

scholam vobis aliquam expli-

caturum, furs erste habe ich zu

bitten / ihr wollet mich nicht

achten als einē / der als ein Phi-

losophus in der Schulen was

zu lehren gedächte. Fin. II. I.

c Non discunt, *qvæcunq;*

scholas hinc inde frequentant,

qvod Germani eleganter qvq;

dicunt, ein fahrender Schüler

bleibt ein Schüler / ein Bagant

e Schola pro disputatio-

nibus & controversiis, qvæ in

scholis inter doctorem & discipu-

los otiose agitari solent, accipia-

tur apud Ciceronem i. Tusc.

f Schola *egritum* & pe-
ditum i. 6. de advoc. divers. jud.

g Schola etiam in balneis

brs. seu pars labri siue solis, aut

alvei. Philander in Vitruv. l. 5,

Scholarcha a, m. qui praest

schola, ein Schul-Oberster.

Scholaris e, c. ad scholam per-

tinens, studiis scholasticis va-

cans.

b Scholares, militantes

sunt in sacro palatio, Nam &

Schola a, f. est ludus literarius, schola militum sunt; Vegetius,

eine Schule / ut: Homo de

schola atq; a magistro, i. e. li-

teratus, qui in scholis educa-

tus fuit, 2. de Orat.

b Schola idem est ac dis-

putatio, ut: *Porteste ad alteram*

scholam, *disseres de triumphis*.

Primam depracor, ne me

tanquam Philosophum putetis,

scholam vobis aliquam expli-

caturum, furs erste habe ich zu

bitten / ihr wollet mich nicht

achten als einē / der als ein Phi-

losophus in der Schulen was

zu lehren gedächte. Fin. II. I.

c Non discunt, *qvæcunq;*

scholas hinc inde frequentant,

qvod Germani eleganter qvq;

dicunt, ein fahrender Schüler

bleibt ein Schüler / ein Bagant

e Schola pro disputatio-

nibus & controversiis, qvæ in

scholis inter doctorem & discipu-

los otiose agitari solent, accipia-

tur apud Ciceronem i. Tusc.

f Schola *egritum* & pe-
ditum i. 6. de advoc. divers. jud.

g Schola etiam in balneis

brs. seu pars labri siue solis, aut

alvei. Philander in Vitruv. l. 5,

Scholarcha a, m. qui praest

schola, ein Schul-Oberster.

Scholaris e, c. ad scholam per-

tinens, studiis scholasticis va-

cans.

b Scholares, militantes

sunt in sacro palatio, Nam &

Schola a, f. est ludus literarius, schola militum sunt; Vegetius,

eine Schule / ut: Homo de

schola atq; a magistro, i. e. li-

teratus, qui in scholis educa-

tus fuit, 2. de Orat.

b Schola idem est ac dis-

putatio, ut: *Porteste ad alteram*

scholam, *disseres de triumphis*.

Primam depracor, ne me

tanquam Philosophum putetis,

scholam vobis aliquam expli-

caturum, furs erste habe ich zu

bitten / ihr wollet mich nicht

achten als einē / der als ein Phi-

losophus in der Schulen was

zu lehren gedächte. Fin. II. I.

c Non discunt, *qvæcunq;*

scholas hinc inde frequentant,

qvod Germani eleganter qvq;

dicunt, ein fahrender Schüler

bleibt ein Schüler / ein Bagant

e Schola pro disputatio-

nibus & controversiis, qvæ in

scholis inter doctorem & discipu-

los otiose agitari solent, accipia-

tur apud Ciceronem i. Tusc.

f Schola *egritum* & pe-
ditum i. 6. de advoc. divers. jud.

g Schola etiam in balneis

brs. seu pars labri siue solis, aut

alvei. Philander in Vitruv. l. 5,

Scholarcha a, m. qui praest

schola, ein Schul-Oberster.

Scholaris e, c. ad scholam per-

tinens, studiis scholasticis va-

cans.

b Scholares, militantes

sunt in sacro palatio, Nam &

Schola a, f. est ludus literarius, schola militum sunt; Vegetius,

eine Schule / ut: Homo de

schola atq; a magistro, i. e. li-

teratus, qui in scholis educa-

tus fuit, 2. de Orat.

b Schola idem est ac dis-

putatio, ut: *Porteste ad alteram*

scholam, *disseres de triumphis*.

Primam depracor, ne me

tanquam Philosophum putetis,

scholam vobis aliquam expli-

caturum, furs erste habe ich zu

bitten / ihr wollet mich nicht

achten als einē / der als ein Phi-

losophus in der Schulen was

zu lehren gedächte. Fin. II. I.

c Non discunt, *qvæcunq;*

scholas hinc inde frequentant,

qvod Germani eleganter qvq;

dicunt, ein fahrender Schüler

bleibt ein Schüler / ein Bagant

e Schola pro disputatio-

nibus & controversiis, qvæ in

scholis inter doctorem & discipu-

los otiose agitari solent, accipia-

tur apud Ciceronem i. Tusc.

f Schola *egritum* & pe-
ditum i. 6. de advoc. divers. jud.

g Schola etiam in balneis

brs. seu pars labri siue solis, aut

alvei. Philander in Vitruv. l. 5,

Scholarcha a, m. qui praest

schola, ein Schul-Oberster.

Scholaris e, c. ad scholam per-

tinens, studiis scholasticis va-

cans.

b Scholares, militantes

sunt in sacro palatio, Nam &

Schola a, f. est ludus literarius, schola militum sunt; Vegetius,

eine Schule / ut: Homo de

schola atq; a magistro, i. e. li-

teratus, qui in scholis educa-

tus fuit, 2. de Orat.

b Schola idem est ac dis-

putatio, ut: *Porteste ad alteram*

b Scilicet pro id est, vel nempe, sive nimirum ponitur. id. Heavt.

c Scilicet, per Ironiam, hinder sich; ut: Scilicet is superis labor est, ach ja! da soltest du wol Gott groß umb bekümmern. Virg. 4. Aen.

d Id populus curat, scilicet! da bekümmert man sich sehr umb; hinder sich auß.

Scilla vide squilla.

Scilliticus vide squilliticus.

Scimborium ii, n. lectulus discubitorius Hesych.

Scineus i, m. animal est aquatile, squamis luteis vestitum, cauda, à capite ad caudam, decurrente linea insignitum, herbis odoriferis victitans. Ingreditur antidota & praeput Theriacam Andr. & Antidotum Matthioli. Schröd.

b Scineus, perna, ein Schincke / hinc compositum, Frisinga, qu. frische Schincke / Martin.

Scindapsus, genus planta similis hedera.

Scindo is, scidi, scissum, scindere, est findere, spalten / ut: Cuneis scindere robur, eine Etchen mit Pfeilen zerspalten. 6. Aen. 37.

b Scindere est discindere, ut: Asini ma mordicibus scindant, die Eseln möchten mich mit Zähnen zerreißen. Aulus 2, 2. 55.

c Penulam scindere hostiis, i. e. inopisus retinere & invitare prolixius, einen fest halten und bitten zu bleiben / ut: Penit ad me, & quidem id temporis, ut retinendus esset: sed ego ita egi, ut non scinderem penulam, ich habe ihn nicht groß gehalten / ich habe ihm den Mantel nicht zerrissen. Att.

d Scindere, idem quod distribuere. Solin. 57.

e Scindi, i. e. dirimi, sich spalten. idem 168.

Scindula vide scandula.

Scintilla a, f. proprie est, quae de silice, cum is caditur, exillare solet, ein Füncklein / ut: Parva scintilla saepe contempta, magnum excitavit incendium, öftters ist von einem Füncklein / das man nicht geachtet / eine grosse Feuersbrunst entstanden. Curt 169.

b Scintilla bolli, pro reliquis. Cic. ad Planc.

c Scintilla volitantes inter meteora referuntur. Physic.

Scintillatio nis, f. actus scintillandi, das Zwißern oder Fünckeln / ut: Oculorum caliginis scintillationibusque prodest. Plin. 20. c. 9.

b Scintillatio, (quae stella fixa à planetis discernuntur) Tycho pro venire creditur ab inter na aliqua stella dispositione, nemo

pe super suo centro rotatione Physic.

Scintillo as, are, splendere, micare, veluti scintillas quasdam emittere, fünckeln / glänzen / schimmern. Plaut. Men.

Scintillula a, f. Diminutiv. ein Füncklein.

b Scintillulas virtutum in pueris videmus. Cic. de Fin.

Scinyps, idem quod Cynips.

Scio is, sciri, scitum, scire, est nosse, wissen / ut: Quid sit, scimus, cum veneris, was es sey / werden wir erfahren / wenn du kommen wirst. lib. 2. ep. 3.

Attic.

b Parmenonis tam scio esse banc technam, quam me vivere, ich weiß so gewiß / als ich das Leben habe / dieses ist des Parmenonis seiner Füncklein eines. Eun. 4. 4. 51.

c Paratus veneram, cum aliunde potuisses. pro Lig. l.

d Scire ex aliquo aliquid, etwas von einem erfahren. pro Mil. XV.

e Quod sciam, meines Wissens. vide Recens.

f Scire Græcè, Griechisch können / die Griechische Sprache verstehen. Scire Latine, pro Cec. XXI.

Cum Græcè, ut videor, luculenter sciam. de Fin.

Non tam praeclarum est scire Latine, quam turpe nescire. de Clar.

g Scire, i. e. posse, ut: Quid uti scit, ei bona; illi, qui non utitur rectè, mala; wir es recht brauchen tan / dem ist es auch / anders aber nicht tan / dem ist es schädlich. Ter. Heavt 1, 2, 22.

h Scire fidibus, auff Seinspiet geübet seyn. Solin. 296.

i Mulcè laudabilis, in conducibilis est, multa scire modocriter, quàm unum ali quod insigniter.

k Nihil dulcius, quàm omnia scire. Cic. ad Att.

l Nihil inanius, quàm multa scire. Erasim.

m Scire volunt omnes, mercedem solvere nemo. Iuven.

n Culpa caret, qui scit, & prohibere non potest. l. 50. ff. de Restit.

o Scire, quandoque idem est atque astimare, consere, & iudicium facere de aliquo. 2. Corinth. 5, 16.

p Scire, idem est atque amare, fovere, curare. Exod. 1, 8.

q Scire & cognoscere de Deo usurpatum, specialem ejus providentiam, amorem & curam paternam notat. Exod. 2, 25. 1. Pat. 17, 18. Psal. 1, 6.

r Scire nomen Domini, est verà fide ipsi adhaerere. Psal. 9, 11. Glaff. Phil.

Sciulus, semidoctus, literis leviter imbutus, ein Klügling.

Sciomania a, f. divinatio, quae sit per umbram.

Selo.

Sciorericum, vide Sciatheras.
Scipio onis, m. baculus dieba-
tur antiquis, ein Stab.

b Scipioni arundines in-
niti, sich auff schwache Hülffe
und vergelbliche Hoffnung ver-
lassen.

c Scipio in vineis est, quia
ipsa uva veluti baculo sustine-
tur: scapum Varro, nostri cau-
dam appellant, alii pedem uva.

d A scipione gens patri-
cia Roma Scipionum nomen forti-
ta est, ideo quod Cornelius Sci-
pio, patrem suum oculis orbem
baculi vice incedentem rexisset.
Scipio Africanus, Cornelii filius.
Scipio Nasica, vir optimus, qui
eiusdem existimanti res Romanas,
posteaquam extincti essent Car-
thaginenses, in tuto deinceps fo-
re, Gracis etiam in servitutem
subactis: imò, respondit, summo
in periculo nunc sumus, quia nul-
li supersunt, quos vel timeamus,
vel vereamur Plutarch.

Scira, celebritas fuit peculio A-
theniensium, in qua umbra-
cula & scena fiebant, quae eo
nomine dicebantur, ferè nisi
milis esset scenopegia Hebrao-
rum. Lilius.

Sciras, Egina quondam dicta est
unde & Minerva Sciras ap-
pellatur, unde & Mensis Sci-
rophorion Strabo. For. Rom.

Scironia atis, n. vide Scirhus.

Sciron onis, m. latro fuit, cuius
ossa cum in mare eiecissent, in

scopulos conversa feruntur,
qua adhuc Scironia saxa vo-
cantur. Ovid. 7. Meram.

b Sciron, ventus Cantus,
spirans à saxis Scironis propo A-
ethonas, quae Sciron latro, quem
Theseus interfecit, incoluit.

Scirpea a, f. dicitur, quae virgine
scirpatur, h. e. colligando im-
plicatur, in qua sterens, aliud-
ve simile, vehitur in nentis,
eine Flechte/ Wagen. Korb.
Ovid.

Scirpeus a um, ex scirpo factum.
Plaut.

Scirpicula a, f. falx, quae in scir-
pandis, h. e. ligandis vinetis ne-
cuntur. Varro.

Scirpiculum i, n. canistrum,
quod scirpis aut vinnibus
confectum est. Colum.

Scirpiculus i, m. Dimin. parvus
scirpus. Varr.

Scirpus i, m. junct species, Semo
sen/binsen Marti.

b Scirpi Gellio dicuntur
serpentes nodosi & involuti, cae-
ptancula vel anigmata, per anti-
phrasin. 12. c. 6.

Scirrhomia atis, n. tumor indu-
ratus. Plin. 7. c. 15.

Scirrhophoris a, f. ex ipso pho-
restum Athenis, quod & ex-
est m. Erat festivitas, quae um-
braculim ex arce Athenis so-
lenni pompa deferrebat, &
signum edificandi dabatur.
Martini.

Scirrhus, i, m. ex ipso, est tumor

sine dolore durus, ab humore
melancholico crasso, viscido & den. Att.
leno exortus Sennert.

Sciscito as, are, Activum probu-
lit Plaut. in Mercat.

Sciscitor aris, ari, idem quod scit-
tari, ut: Nihil humile aut pue-
rile sciscitari, nach seinen
schlechten und kindischen
Sachen fragen. Curt. 23.

Scisco u, ere, idem quod scire.
Plaut. Amphit.

b Sciscere, sancire, edice-
re id. Curcul.

Scissilis e, c. quod scindi potest,
das sich schneiden oder the-
len lässt / ut: Scissilis lapis,
Schiefer. Stein.

Scissio onis, f. vel

Scissura a, f. Zerspaltung/ Zer-
ferbung/ ut: Penna insectis o-
mnibus sine scissura. Plin. 11. 28.

Scissus us, m. i. e. scissura vel scis-
sio, ut: Scissu materia fatiga-
tus, quiescebat in lectulo, als
er sich mit Holz spalten et-
müdet hatte / ruhete er auff
dem Bette. Varro.

Scissus a um, geschiefert/ gespal-
ten/zerrissen.

Scitamentum i, n. scite & argu-
tule excogitatum orationis or-
namentum. Gell. 18. c. 8.

b Scitamentum, scitum e-
st, aut niger. Agricola. de ani-
malium placens palato. Apul.

Scite, Adv. & pulcre, & scienter
significat, sein/häbsch/artig/
ut: Statua scite & venuste
facta. L. V.

b Scite dicere, zierlich re-
den. Att.

c Scite & commodè tem-
pus adiecit adieundi, er hat die
Gelegenheit / dich anzuspre-
chen / sein in acht genommen.
lib. 11. 16.

Scitor aris, ari, interrogare, seu
investigare, quae occulta ma-
gis ac secretiora sunt, ut: Sci-
tari causam vis. Ovid. 2. Met.

Scitulus a um, Dimin. ut: Sci-
tula forma. Plaut. Rud.

Scirum i, n. jussum, decretum,
sancitum. Liv. 10. Urb.

Scitus a um, non tam est a scio,
quam scisco, unde scitum dici-
tur id, quod venustatis habet
tantum, quantum ratio sciscit

deposcit, ut: Scitum est, das
steht wol / das lautet wol.
Heavt. 1. 2. 3. 6. Phorm. 5. 4. 2.

b Scitum est, man hat
getrußt / a scio, pro S. R. XXX.

Sciurus i, m. animal, sic dictum à
tegumento cauda villosa, quae
tanquam protectio & umbra
nitur, ein Eichhorn/ Eich-
hörlein.

b Sciurus Fennicus, ein
Fech/qui non à nostro differt nisi
colore: Nam in candido cinereus
est, cum sciurus nostras sit aut ru-

tilis, aut niger. Agricola. de ani-
malium placens palato. Apul.

Scius a um, idem quod sciens.
Macroh.

b Scius & consensus cum
alio sciens est. Non.

Sclarea a, f. herba, dicitur Hor-
minum, Scharlegen/Schar-
lach Maath.

b Sclarea sylvestris, will-
der Scharlach/ wilde Salben
idem.

Sclavonia a, f. die Wendische
Marck.

Sclavonicus a um, ad Sclavo-
niam pertinens, Schlawo-
nisch/ut: Sclavonica lingua.

Sclavus, Sclavi idem sunt, qui
Pantali, nimirum Bohemi, Po-
loni, Russi, Pomarani, Dalma-
ta, die Wenden.

Scleroma, σκληρωμα, tumor du-
riusculus, mola uteri.

Sclerotis, membrana quaedam o-
culi, ob crassitiem & habitu-
dinis modum sic appellata,
Vesling.

Scolopetarius ii, m. qui scolopetum
gerit, ein Musquetierer.

Scolopetum i, m. bombard, eine
Büchse/Musquete.

Scolopus, sonus ex buccarum in-
flatione, Pers. Sat.

b Scolopus vocari potest &
tubulus de sambucino ligno, quo
pueri, elisa glande stupea, vel si-
mili globulo, strepitum cient, eine
Klatzsch/Büchse.

Scnips, σκνιψ, pro σκνιψ, vermis
erodens ligna, culici similis,
Arist. l. 8 anim.

Scobina a, f. lima dicitur, eine
Feil. Vario.

Scobs scobis, generis dubii, est id,
lingua cervina, sive phyllitis,
quod ab aliqua materia mi-

nutissimum decidit, Feil-
Staub/ Feil- Spän.

Scoenicula, inter epitheta impu-
ra mulieris est apud Varro-
nem 6. Ling. Lat. ab scaeno,
nugatorio unguento, Martin.

Scolax, scolaces, quos nos funa-
lia dicimus, hos Romani fun-
es & funalia nominabant.
Isidor.

Scoleca arum, vermes, quorum
species aliquot sunt. Cael.

Scolecia a, f. alterum genus est
aruginis in Cyprio are. Plin.
l. 34. c. 12.

Scolecium ii, n. vermiculus, ge-
nus cocci. id. 24. c. 4.

Scolius a um, σκολιός, tortuosus,
pravius.

Scolopax, avis rostro oblongo,
eine Schnepff/Schnepffhuhn.

b Scolopax etiam piscis
quidam, a longo & acuto ro-
stro. Gefn. putat esse Plinii ser-
ram, & Germanicè nominat,
Sagefisch.

Scolopendra a, f. insectum, eine
Massel oder Oßel/Ägel.

b Scolopendra marina, pi-
scis, eine Meerassel.

c Scolopendra cetacea, eis-
ne Waißnassel. Gefn.

Scolopendrium ii, n. vel
Scolopendria, herba, quæ alias
asprenum sive ceterach, Misth-
kraut. Matthiol.

b Scolopendria vulgaris,
lingua cervina, sive phyllitis,
Hirschzung. idem.

Scolopomacharium ii, n. cul-
tellus pali imagine, interchi-
rurgica organa à Galeno nu-
meratus. Cael.

Scolymus, herba, quæ & stro-
bilus, quod echinum habent
nuci pinea similem, & cinera,
quod cineribus gaudet, appel-
latur, Strobeldorn. Plin.

Scumper & Scumprus, piscis
marinus, ex quo laudatissi-
mum garum faciebant vete-
res. Gefn.

b Scombrietiam sunt sto-
lidi, insipidi. Metaphora à falsis
muriaticis sumta, quæ ingrata.

Plaut.

Scombraria, Insula ponde Cartha-
ginem dicta à copiosa scom-
brorum piscatione. Ea & Her-
culis dicitur Insula. Strab.

Scomma atis, n. σκῆμμα, ca-
villum, Stichelwort / ein
heimlich Scheltwort. Est (ut
ait Macrobi. l. 7. Saturn.) mor-
sus figuratus, quia saepe frau-
de vel urbanitate tegitur, ut
aliud sonet, aliud intelligas,
nec tamen semper ad amari-
tudinem pergit.

Sconna, sponsa, Martin.

Scopa regia, herba, quibusdam
dicitur ruscus. id.

Scopæ arum, dicuntur fascies
virgarum, quibus pavimen-
ta verruntur, Bâseine / ut:
Munditiâs volo fieri hic, ferto
huc scopas, simulq; arundi-
nem, ut operam omnem ara-
nearum perdam. Stich.

b Scopa dissoluta dicun-
tur Cicero homines nihili nul-
liusq; prorsus consilii. Att.

Scopæus nanus; pumilus homo;
a scope ave. Martin.

Scopar, cumulus frugum demes-
sarum tectus, dici videtur. id.

Scoparius ii, m. minister, qui
scopis verrit sordida pavimen-
ta, der aufstebet / ein
Aufsteher. Ulp de fund. instr.

Scopevma, idem quod scopos.

Scopo as, are, scopis purgare, it.
in desolationem redigere. Cael.

Quidam legunt scopo is, ere.
Martin.

Scops, avis nocturna parva,
ein Kauz. Martin.

b Scops, saltationis genus.
idem.

Scoptes, cavillator, Spötter.

Scopticus a um, cavillatorius.

Scoptula opelta, ossa scapula-
ria, lata duo ossa ad scapulas
tendentia, die Schulter-
Knochen / Schulterbein.
Celsus.

Scopula a, f. Dimin. ein Rehr-
Bâsen. Colum.

Scopulosus a um, felsicht / ut:
Rupes scopulosa. Lucan.

b Mare scopulosum, die
fl pphiche See. Cic.

Scopulus i, m. saxum dicitur
eminens, eine Klippe/Stein-
Klippe / ut: Scopulum offen-
dere, an einen Felsen stoßen.
pro S. R. XXV.

b Ferre aliquem ad sca-
pam.

pulum & tranquillo, etnen aus
einem guten Wolfstand in al-
les Unglück bringen. Phorm.
4. 4. 10.

c Gestare scopulos in tor-
de, dicitur is, qui nullā movetur
misericordiā. Ovid. 7. Metam.
Scopus i, m. Græca vox, est
σκοπος, cui respondet Latīna
propositum, finis, &c. ein
Zweck/ Ziel/ ut: Quid est igitur
propositum his Reipubl. gu-
bernatoribus, quod intueri, &
quod cursum suum dirigere de-
beant? pro Sect.

b Hoc spectant leges, hoc
volunt, incolumem esse civium
coniunctionem Offic.

c Omnes sententia perve-
nerunt ad eum exitum, qui mi-
hi fuit propositus, alle meine Ge-
danken haben ihren vorgesez-
ten Zweck erlanget. 12. Philip.

d Scopum attingere, est vo-
ti compotem fieri. Erasim.

e Sine scopo jaculari, ubi
quis loquitur aliena ab eo, quod
agitur, darneben hinreden.

Scorbuticus a um, ad scorbu-
tum pertinens.

Scorbutus, cachexia est ab hu-
more melancholico, peculiari
modo corruptio, orta cum cru-
rum debilitate, maculis, gin-
givarum tumore, & sangui-
nolentia, dentium laxitate, & pius excubat, Prov. h. e. Semper
aliis symptomatibus affligens, & ubique periculosus est cum
der Scharbock. Joulton.

Scordalus i, m. velut scoroda-

lus, i. e. homo alliatu, foedus,
impurus & sordidus illuvie
sqvaloreq. Senec. epist.

b Scordalus, morbus in
oculis equorum, in angulo cre-
scentie caruncula. Turneb.

Scordiscus, ephippium. Hinc
scordiscarius apud Hieronym.
qui talia strata facit, & te-
gumenta. idem.

Scordium ii, n. herba alexi-
pharmaca, crescit in locis hu-
midis, estque vel majus, vel
minus, dicitur & trixago pa-
lustris, Lachentknoblauch/
Wasserbathenig. Matthiol.

Scordylus, σκορδύλ, reptile
quoddam maris, Gesnerus in-
telligit Aristotelis cordylum.

Scoria a, f. fex metallica, Schlas-
che/ Ergschaum. Plin. 33. 4.

Scorodon, σκορδον, allium.

Scorodoprasum i, n. quasi al-
lium porraceis foliis, Ufers
Knoblauch/ Feld-Knoblauch.
Matthiol.

Scorpana, genus pisces. Plin.
1. 32. c. ult.

Scorpio onis, vel

Scorpius ii, m. insectum, can-
cros formā amulans, eiu
Scorpion/ ut: Oleum scor-
pionum, Scorpion. Del.
Schrödd.

b Sub omni lapide scor-
pius excubat, Prov. h. e. Semper
calumniosus agere, calumniandi
occasionem undiq. captantibus,
der

der Busch oder das Holz ha-
Ohren/ das Feld hat Augen
Erasim.

c Scorpio signum Zodiaci.
Sphaeric.

d Scorpio & Scorpius pi-
scis, non, quod sit scorpio repti-
li similis figurā, sed actiōe. Est
enim πικρὺς, i. e. pungit &
ferit, & venenum effundit ritu
Scorpionis terreni. Isid.

e Scorpius, coma plexilis
puerorum, cincinnus crinium in
acumen desinens. Martin.

f Scorpiones, spina aculea-
ta, tanquam cauda scorpionis: ru-
bus aculeatus, velut scorpius.
Sic vocarunt scorpionum flagellum
virgarum, & scuticam habentem
in summitate glandes plum-
beas. idem.

g Scorpio instrumentum,
quo sagitta mittuntur, sicut bal-
listis lapides. idem.

h Scorpius, herba est, se-
men habens ad similitudinem
caudæ scorpionis. Plin. 22. c. 15.

i Scorpius etiam pro per-
sona, aut re noxia dicitur Martin.

k Scorpiones, in sacris ho-
minum malignorum, & perversi-
simorum notionem habent.
Ezech. 2. v. 6. itemque plagarum
atrocissimarum, durissimarumq.
operum. 1. Reg. 12. v. 11. Glass.

Scorpioides, σκορπιόειδης herba,
dicitur & Telephium angvilla-
re, Scorpion oder Raupen-
Kraut, Pancov.

Scorpionarii orum, qui scorpius.
i. e. arcubus utuntur, ut sagit-
tis feriant. Calepin.

Scorpionius a um, ut: Scorpio-
nius cucumis, efficacissimus ad-
versus ictus scorpionum. Pli-
nius. 20.

Scorpites, gemma. Plin. 37. c. 11.
Scorpiuron, herba, eadem quæ
& Scorpius, vide supra.

Scorpius, vide supra.

Scortator oris, m. meretricum
scortator, ein Huren-Jäger.
Cic 2. Catil.

Scortatorium ii, n. lupanar, Hu-
ren-Haus.

Scorteus a um, omne id, quod ex
pellibus factum est. Festus.

Scortillum i, n. Dimin. eine jun-
ge Hure/ Hürlein/ ut: Scor-
tillum mihi cum repente vi-
sum est, non sane illepidum, nec
invenustum. Catul.

Scortor aris, ari, meretricari,
huren/Hurerey treiben. Ter.
Heaut.

b Scortari & adulterari
pro idololatriam exercere & im-
pietati additum esse. Exod. 34.

v. 15. 16. Esa. 1. 21. Ezech. 26. 15, 25.
Glass. Phil.

Scortum i, n. pellis crassior, Leo-
der/Fell.

b Scortum, meretrix per-
contemtum, tanquam impudica
pellis dicitur, eine Hure/ leicht-
fertige Dirne/ gemeine Meze.
Festus.

Scorzonera, a, f. herba, alias vi-

peraria, serpētaria, Schlan-
gen-Wörd/ huius species re-
centet. Schröd.

Scoti orum, populi Britannia,
die Schotten/ Schottländer.

Scotia, f. verbum Græcum Ar-
chitecturæ proprium, quod He-
fyehius triglyphum dicit signi-
ficare. Vitruvius scribit Sco-
tiam à Græcis trochilon ap-
pellari.

b *Scotia, Schott-Land.*
Scotoma atis, n. vitium & infir-
mitas capitis, simile quiddam
habens cum vertigine. Her-
molaus exponit vertiginem,
der Schwindel. Ilid.

Scotomia, corruptè pro Scotoma,
admissus, nisi honesto loco, & fide,
Scotomaticus, scotomate labo-
rans, der den Schwindel hat.

Scrama, teligenus, sive culter,
quo cadimus. Martin.

Scramafaxus, gladiolus, culter,
quo casum secamus. id.

Scrancia, f. ariditatem in cor-
poribus mulierum significat.

idem.
Scrapte, dicebantur nagatoria
ac deficienda mulieres, ab his,
quæ screa idem appellabant,
i. e. quæ quis excræare solet,
quatenus id faciendo se pur-
garet. Festus.

Scraptia, vermiculus in frondi-
bis habitans. Martin.

b *Scraptia f. pl. mulieres*
impudentes, unflutige Dirnen.
Da'ypod.

Screa, pūita, quia screando e-
jicitur. Ilid.

Screabilis e, c. quod screari potest.
Screator oris, m. qui screat, der
sich reuspert. Plaut Milit.

Screatus us, m. das Neusperrn.
Ter Heavt.

Screo as, are, vel conscreare est
eum conatu quodam spiritum
ejicere, sich reusperrn/ ut: Ma-
gnificè conscreabor, ich wil
mich gravitâtisch reusperrn.
Perf. 2, 5, 7.

Scriba a, m. qui literas, vel gesta,
vel tabellas, & alia quacunq;
scribit, ein Schreiber. Festus.

Scriba, apud Romanos e-
xistimantur mercenarii, apud
Græcos verò ad officium id nemo

admissus, nisi honesto loco, & fide,
& industriâ cognita. Corn. 532.
b *Scriba ararius, sive qua-*
storius, ein Rent-Schreiber.
Cic Varr.

Scriba fodinarum, ein
Berg-Schreiber. Agricol.

Scriba partium, der Geo-
gen-Schreiber. id.

c *Scriba, vir doctus, lito-*
ratus, leguperitus. Martin.

Scribatus us, m. scriba munus &
officium. l. 4. C. de appellat.

Scribello, veteribus idem quod
scribo fuit.

Scribligo inis, f. solacismus, alias
scribligo. Gell.

Scriblita, cibi genus sic appella-
ta, quod in circuitu ad restis
modum torqueretur, Sprüz-
Kuchel/ (Screublein. Zehn.)
Cato.

Scribo is, scripsi, scriptum, scribe-
re, est literas exanare, schrei-
ben/ ut: In libro literas scribe-
re calamo. Pseud.

b *Scribere ad aliquem memoriam,*
ob aliquam rem, einer Sache
halben an einen schreiben. lib. 13.
strum. l. ult. C. de decurion. l. 3.
Epist. 1.

c *Scribere paulo severius,*
etwas scharff schreiben. l. 10. ep. 6.
d *Scribere ad aliquem*
Διπολεως, kûrtlich an einen
schreiben. l. 10. ep. 13. Att.

e *Scribo meâ manu, non*
propriâ. vide Manus.

f *Scriptum sequi, dem*
Buchstaben nachgehen. pro Ce-
cin. XXIV.

g *Scribere acuratè de re a-*
liqua, eigentlich von einem
Dinge schreiben. Corn. 175.

h *Scribitur adamantu*
Hyacinthus, man kan mit einem
Demant in einen Hyacinth
schreiben. Solin. 654.

i *Scribere etiam testamen-*
to, dare relinquereq; significat.
l. 7. ff. de acquir. hæred

k *Scribere quoque notam*
inurere significat. l. 17. C. de poen

l *Scribere & sculpere, pro*
insigere firmiter. Jerem. 17. 1
Glass.

Scribiarius ii, m. scriniorum cu-
stos. l. ult. C. de castr. pecul.

b *Scribiarius, vulgò, quod*
scrinia conficit, ein Schreiner
Scriniarius ii, n. vas, ubi secreta
servantur, ein Schrank/ ut:

Librarium scrinia, Bücher-
Schrank. Catull.

b *Scrinia palatii seu prin-*
cipum, quatuor memorantur,
memoria, libellorum, epistolarum,
dispositionum. l. 19. C. de fid. in-
strum. l. ult. C. de decurion. l. 3.
C. de Off. quæst. l. 3. & 4. & 11. C.
de prom. sac. scrin.

Scriptio onis, f. scribendi actus,
das Schreiben/ Schreibuna/
ut: Avarus fœnorator spelu-
cri rem scriptione duplicarat.
Varro.

b *Scriptio, Epigramma, si-*
ve id, quod scribitur. Cic. pro
Arch.

c *Scriptio spiritualis. 2. Cor.*
c. 3, 2, 3. ἐπιστολὴ ἡμεῶν ἡμεῖς ἐπ.

Scriptito as, are, Freqvent. (a
scripto as, are, quo in usu non
est) offe schreiben. Cic. ad Att.

Scriptor oris, m. qui scribit, ein
Schreiber / Geschicht-
Schreiber/ ut: Belli Trojani
scriptor, Humerus. Horat.

b *Scriptor legum, pro legum*
latore. Cic.

Scriptorius a um, quod apum
est ad scribendum, ut: Atra-
mentum scriptorium. Dinte.

Scriptulum, vide Scrupulum.

Scriptum i. n. quod scriptum est.

b *Scriptum in scholis di-*
citur exercitium styli.

Scriptura a, f. idem quod scribi-
mus, eine Schrift/ was man
schreibet oder dichtet / ut:
Postquam Poeta sensit scriptu-

ram suam ab iniquis obser-
vans. T. in Erol. Adelph.

b Scriptura pro stylo, die
Arch zu schreiben.

c Scriptura pro rationi-
bus vectigalium, das Zoll-Ampel
Zoll-Rechnung. Cic.

d Scriptura sacra, die heil-
lige Schrift. Comp. Theol.

Scripturarius a um, de quo certa
vectigalis scriptura est. Fest.

Scripturarius i, m. idem quod
Magister scripturae, qui vecti-
galia scribit, Zoll-Schreiber.
Cicero.

Scripturarius, ere, paratum ad
scribendum esse.

Scriptus a um, geschrieben / ut
Scripti libelli. Quid.

Scriptus us, m. idem quod scri-
ptum. Cael. 6. c. 9.

Scrito as, are, divartare & didu-
cere pedes, à Germanico
Schreiten. Martin.

Scrobiculus i, m. Diminut. ein
Gräßlein.

Scrobs scrobis, c. puteus, fovea,
ein Grube. Colum.

c Scrobis etiam in Nomini
nativo dicitur. id.

Scrofa e, f. porca, seu, quae fetus
caussa alicui, eine Sau /

Schweins, Mutter / Dausch /

ut: Scrofa probantur longissi-
mi status, & in sint reliquis
membris similes verribus.

id. 7. c. 9.

Scrofulaceus, qui scrofas pascit.
Plaut. Captiv.

Scrofula e, f. Diminut. parva
scrofa.

b Scrofula seu struma in
gutturis sunt tumores in glandu-
lis, à pituita lenta geniti, & pro-
pria membrana inclusi. Jonst.

Scrofularia, vel Scrofularia
herba, idem quod Chelido-
nium minus. vide supra.

b Scrofularia major ocy-
mastrum vel galeopsis, aliis fici-
strangula. Braunnurk / groß

Feigwarzen Kraut / Knoten-
Kraut / Sauwurk. Schröder.

c Scrofularia peregrina,
frembd Braunnurk.

Scrotum i, n. pellis, quae testicu-
los continet. Celf.

Scrupedus a um, qui agere ince-
dit, eo quod qui per scrupos &
lapillos incedunt, difficulter
ingrediuntur, der übel zu Fuß
ist. Varro.

Scrupulus a um, lapillosus, stei-
nigt. Virg. 6. Aen.

Scrupulus a um, plenus scrupis,
steinigt. Lucan.

Scrupularis e, c. scrupuli pondus
habens, eines Scrupels
schwer. Plin.

Scrupulatum, Adverb. per scrup-
ula. idem.

Scrupulose, Adverb. anxie, gar
zu nachsinnig. Col. 9. c. 8.

Scrupulositas atis, f. anxietas,
difficultas, Angsthaftigkeit.
Colum. 11. 1.

Scrupulosus a um, plenum scrup-
u-

pulis, steinigt / ut: Serupulus tam drachma notat, der dritte
sa via. Plaut. Captiv.

b Serupulosus, sollicitus
anxius. Plin. epist.

Serupulosissima saltatio, i. e.
que cum cura & studio exer-
cetur. Colum. in praef. lib. 1.

c Ventorum paulo scrupu-
losior observatio, eine genauere
Anmerkung der Winde. Plin. 18. c. 33.

d Serupulosus & conscien-
tiosus, gewissenhaft / minus La-
tina sunt vocabula, pro quibus

adhibe sanctus, rectus, iustus.

Scrutulum i, n. vel
Scrutulus i, m. proprie est la-
pillus in calceo latens, pedem-
que offensus, ein spizig
Steinlein / translatè pro soli-
citudine & difficultate poni-
tur, eine Gemüths-Irrung /

ut: Mihi unus scrupulus etiam
restat, noch eins irret mich.

And. 5. 4. 26.

b Scrutulum injicere ali-
cui, einen irre machen / einen
zweifelhaftig machen. Adelph.

2. 2. 20.

c Scrutulum alicui ovel-
lere, i. e. sollicitudine aliquem
liberare, ut: Hunc sibi ex animo
scrutulum, què se dies noctesq;
stimulat ac pungit, ut evellatis,
postulat, pro S. R. §. II.

d Scrutulus, est sexage-
sima pars gradus. Dicitur & mi-
nutum.

e Scrutulus, tertiam par-

Teil eines Quintleins / ein
Scrupel. Stathmic.

Scrupus i, m. lapillus brevis, ein
kleiner Stein.

b Scrupi dicuntur aspera
saxa, & difficilia atrectare.

Festus.

c Scruporum lusus. Quin-
til. 1. 1. c. 2.

Pila bene & duodecim scrupis
indere. Cic. de Orat.

d Scrupus, enigma signifi-
cat. Gell. 12. c. 6.

Scruta orum, veteramenta, al-
terley alt Gerumpel / Treu-
deltram / ut: Scruta laudas
scrutarius, i. e. improbum &
malefariatum commendat im-
probus.

Scrutaria orum, vilissima res
quæq; dicuntur.

Scrutatio oris, f. inquisitio, Er-
forschung. Senec.

Scrutator oris, m. qui scrutari
solet, ein Erforscher. Lucan.

b Profundi scrutatores, i. e.
qui scrutantur uniones, Perlens-
Fischer. Stat. 3. Sylv.

Scrutillus, ventriculus suillus
farius, eine Magen-Wurft.

Festus.

Scrutinium ii, n. investigatio,
examen, Nachforschung. Apul.

Scruto as, are, vel

Scrutor aris, ari, est inquirere,
nachforschen / ut: Arcanum
alicujus scrutari, nach eines
Heimlichkeit forsch. Hor. 1. 19.

Vie 5

b Scrut-

b *Scrutari omnes sordes*
excutere unumquemque, nach al-
ler Unfläthern genau forschend
und einen jeglichen fleißig exa-
miniren. l. i. ep. i. Qv. Fr.

c *Scrutari calles*, die Wege
suchen/den Fußsteig gehen 197.

d *Scrutari corda & renes*
dicitur Jehova, d. *ῥενεωραβωσ*
Psal. 7. v. 10. Glaff.

Scudicia a, f. dicta, quod circa
caudicem terram aperiat.
Hanc alii fossoriam vocant,
quod fossam faciat Martin. l. i. d.

Sculcator vel *scultator oris*, m.
qui sculcat, speculator, qui
hostium res exquirat. Martin.

Sculdaius ii, m. *Sculdais*, pe-
daneus iudex, ein Schul-
theiß / quod sonat, qui debet
ta jubet scil. prestare. Martin.
Forlan ab Ebraeo *שולאי* do-
minari.

Sculna, *sequester*, quasi *seculna*.
Gellius.

Sculpo is, *sculpsi*, *sculptum*,
sculpere, imaginem fingere,
bilden / Silber schnitzen. Plin.
l. 36. c. 4.

Ebur sculpsit mira arte.
Ovid. 10. Met.

Sculponea a, f. *calceus laneus*,
Socken oder Filtz / die man
über die Füße zeugt / Streiff-
ling.

b *Sculponea*, pro *calceis*
lignis, Holzschuh. Pausan.

c *Sculponeas* dici volue-
runt *castus plumbo ligatos*. Ful-
gentius.

sculponeatus, *sculponeis calcea-*
tus. Varr.

sculptilis e, c. quod *sculptum*
est. Ercavens *sculptile in V.*
Testamento p. *simulacro scul-*
pto legitur.

Sculptor oris, m. qui *sculpsit*,
ein Bildschmizer. Plin. 36. c. 5.

sculptura a, f. est, quae auro, ar-
gento, aere, ferro, ligno, ebore,
marmore, vitro, gemmis ope-
ra nostra efficit, allerley
Schmuckwerk. Plin. 16. c. 40.

scultator vide *sculcator*.

Scurra a, m. ein Lotterbub / ut
Scurra vagus. Horat.

b *Memini*, (vetus est ver-
bum,) de *scurra* multi *facilius*
divitem, quam *patremfamilias*
feri posse. Qui semel *scurra*,
nunquam *paterfamilias*. Cic.
pro Quint. ad hanc sententiam
alludunt Germani: Reich wer-
den ist seine Kunst / aber from
werden ist eine groſſe Kunst.

c *Scurra* videntur *priscis*
illis fuisse, non tantum, qui jo-
cularia & *scurrilia* loquerentur,
sed *homines* etiam *u. bani*, non
rustici, sed *elegantes*. Plaut.
Mostell.

Scurrans tis, o. qui *scurriliter*
agit. Horat.

Scurrilis e, c. *ridiculum cum tur-*
pitudine, lotterbubisch / *scur-*
rilis *jocus*, grober Scherz.
Cic. 2. de Orat.

b *Scurrilis lusus*, pro le-
vibus & nugatoriis, sine tur-
pi-

pituidine posuit Valerius l. 8. c.
Scurriliter, Adverb. *procaciter*.
Plin. epist.

Scurror aris, *ari*, *scurram* agere
Horat.

Scutale is, n. das Leder an der
Schleuder / darent man den
Stein leget. Turneb.

Scutarius is, m. qui *scutorum*
curam habet, vel qui *scut-*
facit. Plaut.

Scutarius a um, ad *scuta* perti-
nens. Veget.

Scutatus a um, *scuto* tectus &
munitus, ut: *Scutati* milites.
Livius.

b *Scutatus*, moneta no-
men, hodie ein Ducat.

Scutella a, f. Dimin. genus va-
sis concavi, rotundi, quo mi-
nuta ex carne vel oleribus in-
mensum exhibebatur, eine
Schüssel.

Scutellarium ii, n. loc^{us}, ubi repo-
nuntur *scutella*, Schüsselbret.

Scutellarius ii, m. qui *facit scu-*
tellas.

Scutica a, f. *flagellum* ex pelle
ab *exiguorum pomorum specie*,
sive *loris*, eine Peitsche. Hor.

b *Una scutica omnes im-*
pellit, Prov. in hos, quos eadem
impellit causa, puta, eadem spes

lucri, *studium commune*, idem
amor & *odium*. Erasim.

Scutiformis e, c. *instar scuti*, ut:
Scutiformis cartilago in *guia*.
Vesling.

Scutiger vel *Scutigerulus scu-*
rum gestans, armiger, ein

Wassenträger / *Schildträ-*
ger. Plaut.

cutra, genus *vasis*, à *scuti* figura.
Martian.

cutriscum, *vasis* genus. idem.

cutula a, f. *parva scutra*, *vas li-*
quidorum a scuti forma, eine
kleine Schüssel. id.

b *Scutula*, forma *rotunda*,
vales aranea contextit. Sipont.

c *Scutula*, particula *qua-*
li *ballista*, quae Graece *περίσπ-*
ρος appellatur. Vitruv.

d *Scutula*, pars *corticis*,
qua in *emplastratione* ex *arbori-*
us scuti forma eximitur, & ea-
dem forma imponitur. Plin. 17. 16.

e *Scutula*, *hasta* teres, quae
luna tunduntur, *Glach* & *bleuel*.

Scutulatus a um, forma *rotunda*
factum, quae *aranea* texit.
Plin. 11. c. 24.

b *Scutulata vestis*, ex fru-
tis seu *scutulis* facta: *divisa scu-*
tulis. Martin.

c *Scutulatus color*, ut: *E-*
quus scutulatus a scutulis, quem
ab *exiguorum pomorum specie*,
pomulatum vocant *equifones*,

apfelichte Farben / Apfelgrau.
idem.

Scutulum i, n. Dim. Cic. 1. n. d.

Scutum i, n. *clypeus*, à Graece
σκῦτος, *corium*, *pellis*, quod
non sine *pellibus* fiat, ein

Schild / ut: *Scuta* super ca-
pita conferere, die Schilde
über den Köpfen zusammen-

stoßen. Curt. 9. 12.

b Scutum & clypeus differunt. Supra enim seu scutum ex Polybii descriptione, & ex ipso nomine quadratus est; clypeus vero rotundus; deinde, quod mentio duplicis tabulati, & pelliceum tegumentum clypeo non convenit, qui totus erat areus, nec ullis tegebatur pellibus, sed are nudo splendebat. Martin.

c Scutum fidei, quo omnia jacula mali; ignita extinguere possunt, Paulus vocat Verbum Dei Eph. 6, 16.

d Scuta vel clypei, principes & magnates notant, Psal. 47, 10. Hol. 4, 18. qui subditos a vi iniusta, clypeorum instar protegere & defendere debent. Glass.

e Scutum & clypeus Deus ipse saepe dicitur, cum propitiis hominibus per Christum factus, eos defendit, protegit, omnesque hostium impetus, instar clypei, excipit & averit, in bonum iis convertit. Gen. 19, 1. Psal. 3, 4. &c. id.

f Scutum in genere topiorum stamachinum est solidius, scuti forma effigiatum, quod cum emplastri effigie & sacculi formari soleat, usus fere invaluit, ut & sacculus roborans sapius pro scuto usurpetur. Morell.

Scutus i, m. ut: Quia non minores res hominem, quam scutus tegit. Nonius For. Rom.

Scybalum i, n. εκύβαλον, quavisilla, rudus, stercus caninum.

Scylax, parvus canis, catulus. Suid.

Scylla, vide Squilla.

Scylla & f. dicitur saxum, in mari periculum nautis faciens, ein gefährlicher Anstoß im Meer/ ut: Non enim Charybdi tam infestam, neque Scyllam navitia, quam istum in eodem freto fuisse arbitror. 7. Verr.

b Evitara Charybdi incidere in Scyllam, est vitato alio quo malo in aliud incidere, aus dem Feuer ins Wasser fallen. For. Rom.

Scymnus i, significat leonis catulum. Pollux.

Scyphius, equus Neptuni. Livius.

Scyphus i, m. est vas pectorum, paculum, calix, ein Becher/ ut: Inter scyphos, im Trund/ unter dem Bechen. lib. 7. Ep. 22.

Scyriades, mulieres ex Scyria insula. Stat.

Scyron, progypso positum inveniri notat. Caelius 14, c. 13.

Scytala & f. vel Scytale es, f. οκυτάλη rarus est araneus, eis Spitz-Maus. apud Col. 6, 17.

b Scytala, idem ac vectis, fustis, clava & baculus.

c — scutica ex pelle facta, eine Carquatsche/ Peitsche.

d — pera ex corio, ein Knapsack/ Watsack/ Ranze.

e — caterva equestris.

f — tabula, in qua scripta fontium delicta proponebantur. Corn. 130.

g — epistola genus, apud Lacedaemonias, Gell. 17, c. 9.

h — ser-

h — serpens venenatus apud Aelianum.

Scytalides, articuli sunt, qui subsunt digitis pedis. Cael. 4, c. 3.

Scythia & f. & quidem septentrionalis, sive Europae. vide Sarmatia.

b Scythia Orientalis sive Asiatica, est citra & ultra Imaum montem. hinc:

Scythae, incolae Scythiae, Scythien/Scytha malus: tam erat barbaries immanitasque, Scythicae gentis, ut ipsa etiam appellatio cesserit in proverbium. Eralm.

b Scytharum oratio, i. e. barbara & humanitatis expers, idem.

c Scytharum solitudo, prosummis calamitatibus exitioque dicta est. id.

d Scytharum mores & vitam describit Justin. 1, 2.

Scythice, est, herba, ex Scytharum solertia cognita. Plin. 25, c. 8.

Scythicus aum, ad Scythiam pertinens. Ovid.

Scythiffare, apud Scytas, Proverbii figura erat, in temperantius bibere. Alex.

Scytotomus i, m. ein Riemen-Schneider. Zehn.

Se, Accusativus a sui.

Se, Praepositio inseparabilis.

Sebaja, idem quod cerevisia.

Sebajarius ii, m. idem quod Zythepfa, Bierbrauer. Decon Marg. Phil.

Sebaste, οὐρανός, urbs, ante Samariam dicta, quam Herodes in honorem Augusti Sebastam appellavit. Strab. 16.

Sebastani drum, sunt Samaritanii. 1. 21. §. 3. ff. de annuis legat.

Sebestina & f. Sebesten Baum/ arbor pruno similis, cuius fructus dicuntur sebesten. Matth. Sebum, vide Sebum.

Secale & n. frumenti genus, Drosent. Plin.

Secalitus a um, ex secali factus, ut: Secalix panis, Rotten-Brot.

Secamentum i, n. quod secando dividitur. Plin. 16, c. 10.

Secans, est linea in circulo recta, a centro per peripheria terminum usque, ad tangentem continuata.

Secarius a um, in quo secamenta vel segmenta ponuntur. Cato.

Secedo is, cessi, cessum, sedere, seorsum ire, auf die Seite gehen/ abtreten/ ut: Secedere in hortos vacuos. Ovid.

c Secedere, verbum iudiciale aut senatorium. Sene. Ep.

c Trabes pondere commo- to secescere. Stat. 12. Teb.

Secerno is, crevi, cretum, secer- nere est separare, dividere, zertheilen/ absondern/ ut: Secernit in iudiciis legendis amicos meos, i. e. ad iudicium hoc bonos viros selecturus, ad amicos meos per venit. pro Mil. l. VII.

b Se-

b *Secernere* est excipere, aufnehmen / auffsondern / ut *Hos ego homines excipio* & *secerno*. IV. Catil. VII.

c *Secernere*, pro *eligere*.

Horat.

Secespita, *secespitam* esse *cultrum ferreum*, putant, quo *flamines*, *flaminica* *virgines*, *pontificesq;* ad *sacrificia* utuntur; alii *securim*, alii *dolabram*, alii *cultellum* putant, ein Opfer-Messer / Schlacht-Messer *Festus*. it. *Paulus*.

Seccessio onis, f. *Abtretung* / *Abweichung*.

b *Seccessionem* *Cicero* pro *Muræna* dixit pro *secreta collocutione*, quæ sit sine arbitris, non sine *suspicionem* *conspirationis*.

c *Seccessio* ponitur aliquando pro *seditione*. *Cic.* pro *Ligar*.

Seccellus us, m. *discessus in locum solitarium*. *Virg.* 2. *Æn*.

b *Seccellus*, rus amœnum & suburbanum, quo animi relaxandi causa *secedimus*. I. 21. §. 9. ff. *recept.* qui arbit.

c *Seccellus*, locus à turba & tumultu separatus. *Plin.* *Epist.*

Secivium ii, n. *libum*, *Leblich* / est, quod *secespitam* *secabatur*. *Festus*.

Secius, *Adv.* vide *Secus*.

Secludo is, ere, seorsum claudere, beschließen / besonders schließen. *Cic.*

b *Nemus seclusum in valle reducta*, *Virg.* 6. *Æn*.

c *Secludere*, *excludere*, ein-schließen. id. I. *Æp*.

Secluforium i, n. in quo aliquid *secluditur*, ein Bestämmer-lein. *Varr*.

Seclusus a um, ut: *Seclusa sacra* à *priscis* dicebantur, ab eo, quod *separata*, ac *rursu clausa* à nobis propter *sanctitatem* aliquam esse debeant; id genus *sacra* *Plinius* appellat *operta* *nea*, quod in *operto* *occulta* sint, ne *oculis* *profanorum* *obvia* *polluantur*.

Seco as, *secui*, *sectum*, *secare*, schneiden / hauen / theilen / ut: *Pars in frusta secant*. *Virg*.

b *Campos salis are* *secare*, *secare mare* *navibus* *aratis*, mit Schiffen auff dem Meer fahren. *Virg.* 10. *Æn*.

c *Magna lites* *secantur* *bono viro* *iudice*, h. e. *dirimuntur*, *componuntur*, große Streitigkeit wird durch eine unparteiische Richter beigelegt. *Horat.*

d *Secare recte*, 2. *Timoth.* c. 2. 15. pro *prudenter distribuere* *docendo*, ex *usibus* *auditorum* *diversis* *accommodare*. *Glaff*. *Secordia a*, f. pro *ignavia* *quidam* *posterunt* *Fest*.

Secors, *viae* *Socors*.

Secretarium ii, n. *aula*, in qua *judices* *conveniunt*, & *jus* *redditur*. *Schard*.

Secretarius ii, m. cui *secretum* est *commissum*, ein *Secretarius*, *geheimer* *Schreiber*.

Se-

Secretio onis, f. *Absonderung* / ut: *Interitus est quasi discessus* & *secretio*. *Cic.* 1. *Tule*.

Secretio, *Adv.* sine arbitris, absonderlich / in geheim / ut: *Secretio cogvere consilia*, heimliche Anschläge *fochten*. *Liv.* 3. ab *urbe*.

b *Secretio* *hoc audi*, ich sage im Vertrauen / halts heimlich. 1. 7. *ep.* 25.

c *Est*, quod te volo *secretio*, ich wil dir was heimlich sagen. *Bacch.* 5. 2. 30.

In *secretio* *eum* aliquis esse, in geheim sich bey einem aufhalten. *Curt.* 1457.

In *secretio* agebatur *res*, man verflaget ihn heimlich. *Curt.* 2245.

d *Locus secretus* & *celebris* sunt *contraria*, ut: *Loco publico* *privatone*, *celebri* an *secretio*, *aliena* *civitate* an *rua*, in *castris* an *foro* *dicas*, *interest* *plurimum*. *Cic.* 2. *de leg*.

e *Secretum*, pro *secessu*. *Plin.* *Epist*.

f *Secretum*, pro *re secretata* & *separata*, quam *nulci* *communica* *vimus*. *Quintil*.

g *Secretum*, pro *sigillo* *minuto*, à *Barbaris* in *Cancellariam* *Principum* *irrepsit*. *Schard*.

Secta a, f. à *sequendo*, *doctrina* *disciplina*, *dogma*, quod *quod* *sequitur*. *Deinde* *ipse* *hominum* *catius*, *doctrinam* *certam* *sequens*. *Tum* *regula*, quam

quis, *conlegem*, *sequitur*; ad hæc *erronea doctrina* est; tandem *erroneam doctrinam* *sequentes*.

Sectaculum i, n. id quod *sequitur*, *propago*, *progenies*. *Apul*. *Sectarius*, qui *secta* seu *hæresis* *dixit* *Martin*.

b *Vervex* *sectarius*, qui *gregem* *agnorum* *præcedens* *ducit*, *leit*, *Hammel*. *Plaut*. *Captiv*. *Sectator oris*, m. qui *frequenter* *aliquem* *consequitur*, ein *Nachahmer* / *Nachfolger* ut: *Sectatores* *sapientia*. *Gell*.

Sectatrix is, f. quæ *est* *atur*.

Sectilis e, c. quod *sectum* est, aus *excidi* *potest*.

b *Sectiles* *lamina*, *secta*. *Plin.* 16. c. 43.

c *Sectilis*, pro *sectibilis*, quod *facile* *secari* *potest*. *ibid*. *Sectio onis*, f. *concisio*, *Theilung* / *Spaltung* / est in *Geometricis*, quæ *minimum* *unius* *magnum* *secat* *minimum* *alterius*.

b *Sectio*, *Musici* est *compositio* seu *primus* *sonorum* *diversorum* *minimo* *intervallo* *distantium*.

c *Sectio*, *Politici* idem est, quod *confiscatio* *bonorum* *damnati*, & qui illa *auctior* *abatur*, & *redimebat*, dicebatur *Sector*.

Sectivus a um, idem quod *sectilis*, ut: *Sectivum* *porrum*. *Colum.* 11. c. 3.

Se-

Sector oris, m. quasi secutor, est estimator redemptorq; bonorum damnari atq; proscripti, à se-
quendo dictus, quod reos & iudicia sectabatur, pro S. R.
XXVI.

b **Sector circuli** constitui-
tur per duplicem lineam rectam,
facientem angulum, sive in cen-
tro, sive in peripheria.

Sector aris, ari, est frequenter se-
ctari, einem nachahmen / ut:
Sectar: aliquem totos dies, pro
Muræ.

b **Sectari belum**, est ve-
hendo persequi, jagen / dem
Wild nachstellen. 3. Ecl. 15.

c **Sectari aliquem**, est con-
tinenter sequi, einem alles nach-
thun. Eun. 2, 2, 31.

d **Sectari aliquem clamo-
re**, einem nachschreien / mit
großem Geschrey einem nach-
lauffen. Cistell. 2, 2, 1.

Sectrix icis, f. ut: Unde enim illi
vitricus Sylla, Metella mater,
proscriptionum sectrix. Plin.
1, 3, c. 15.

Sectura, f. der Schnitt / der
Hieb. Plinius.

b **Sectura araria**, die Erg-
Grube. Cæli.

Secubatio omis, f. ut: Secubatio-
nibus dividi, in absonderliche
Läger eingetheilet werden.
Solin. 5, 4, 4.

Secubius as, m. das allein Et-
gen oder Schlaffen / ut: Se-
cubus puella. Catull.

Secubo as, cubui, cubitum, secun-
bare, separatim, sive seorsim
cubare, allein schlaffen. Svet.

Secula e, f. falx à secundo dicta.
Varro.

Secularis e, o. ad seculum perti-
nens, ut: Ludi seculares Ro-
ma, qui centesimo quoq; anno
instaurabantur. Plin.

b **Secularia iudicia**, i. e.
mundana. 1. Cor. 6.

c **Secularia desideria**, i. e.
rerum hujus vite, quæ ad ambi-
tionem, avaritiam, voluptates
pertinent. in Epist. ad Timoth.

d **Seculare brachium**, po-
testas mundana politici magistra-
tus, quæ externè cogit: opposita
ecclesiastica & spirituali.

Seculum i, n. est spatium centum
annorum, etne hundredi jähr-
ige Zeit / ut: Ex quo etiam
quidam Numam Pompilium
regem nostrum Pythagoræum
ferunt, qui annis permultis an-
tè fuit, quàm ipse Pythagoras
quo etiam major vir haberi-
tus est, cum illam sapientiam
constituenae civitatis duobus
propè seculis ante cognovit,
quàm eam Græci natam esse
senserunt. 2. de Orat.

b **In multa secula** videre;
est in multos annos præcognoscere,
auffente lange Zeit zuvor sehen /
ut: In multa secula videbamus
Rem liberatam. Lib. 11. Ep. 14.

c **Usq; in seculum**, h. e.
quamdiu vivis, 2. Sam. 12.

d **Gens**

d **Gens à seculo**, Babylonii
dicuntur, i. e. antiquissima, cujus
monarchia & respublica jam o-
lim fuit aliarum princeps, Glaff.
Phil. Sacr.

Secum, ex Ablativo se, & Propo-
sitione cum, quasi dicas cum se.
Secundæ arum, f. idem quod
secundina. Plin. 20. c. 9.

Secundanus a um, ad secundam
legionem vel cohortem perti-
nens, ut: Secundani milites.
Liv. 4. Maced. bell.

Secundarius a um, quasi se-
cundi ordinis, ut: Panis se-
cundarius, Rosten-Brot/
(Hausbacken Brot oder Ge-
sunder Brot.) Plin.

b **Secundarius**, qui est
secunda classis. Cic.

c **Secundarium**, pro pro-
ximum vel secundum. id. 2. de lav.

d **Secundarium**, Affter,
Meel. Plin.

e **Secundaria cerevisia**,
Rosend, vide Cerevisia.

Secundina, idem quod placen-
ta uteri, Affterbärde/Nach-
geburt.

Secundò, Adverb. zum andern
mal. Ter.

Secundo as, are, prosperum red-
dere. Propert.

Secundare, in melius
convertere, vel obsequi. Donat.
in Adelph.

Secundocerus, qui secundum
in ordine suum locum, gra-
dumq; obtinet, appellatur 1. 7.
C. de palat. sacr. larg.

Secundum, Propositio; eleganter
pro juxta sive prope, ut: Duo
vulnera accepit, unum in sto-
macho, alterum in capite, se-
cundum aurem, hinter dem
Ohr. lib. 4. epist. 12.

**Cæsar mihi secundum li-
beros ita est carus**, ut sis penè
par, der Cæsar ist mir nechst
meinen Kindern so lieb, daß er
ihnen fast gleich. Qv. Fr.

b **Secundum**, i. e. pro, ut:
Secundum te licem do, i. e. pro te.
Sveton.

c **Secundum arbitrium**
tuum, pro ad arbitrium tuum.
Cic. 7. Verr.

d **Secundum Platonem**,
i. e. juxta Platonis sententiam.

Secundus a um, est, qui sequi-
tur primum, der andere / ut:
Secundus de tribus. in Orat.

b **Secundus**, idem, quod
prosper, felix, ut: Res secunda,
glückseliger Zustand. de Am.

**Secundæ res valent com-
mutare naturam**, Glück ändert
die Natur. Curt. 2, 250.

Secundus rebus, quæ cir-
cumfluent vos, insannre æpi-
stus, obliti status ejus, quem bene-
ficio exivisti meo, die gute Sach-
maact rasend / ihr habt vergessen
eures vorigen Glends / daraus
ich euch geholfen. Curt. 2, 274.

Si quid secundi evenisset, abicere manubrium, dicitur is, wenn etwas glücklich abgegangen, qui ad levem fortunam istum de-
mere. Corn. 216.

c Secundis auribus ali- id, quod reliquum est subscitū,
quid accipere, i. e. benevole au-
dire. Livius.

d Secunda tabule dicun-
tur, quibus pupillaris substitutio
scripta est. l. 12. ff. de vulgar.
substitut.

Securiola a, f. ligneum retina-
culum capsularis usitatum,
ein Schwalben-Schwanz/
Klamback.

Securiculus a um, securicula mu-
nitus, ut: Securiculi ordines.
Vitruv.

Securicula a, parva securis, ein
Aertlein. Plin.

Securidaca, herba est ciceris fo-
lis pusilla, folliculos habens
corniculorum modo aduncos,
in his semen rufum secu-
ricula ancipitis figura, Pelti-
schen. Dodon. Matthiol.

Securifer, qui fert securim, O-
vid. 12. Metam.

Securiger, idem significat. Valer.

Securis is, f. instrumentum ad
secanda ligna, ein Beil/ein
Barthe. Virgil.

b Rara securis eo fertur,
i. e. eo raro venit cadendorum
dignorum gratia. Horat.

c Infigere securim, vel
infigere, dicitur, qui vellemen-
ter ledunt ac vulnerant. Cic.
pro Mur.

d Ad perditam securim

perat, & jactura quidam fasti-
dum est manibus abicere.

Securitas atis, f. est animi re-
sta placida, constitutio, ma-
lorum impendentium cura va-
cans, ut: Securitatem presta-
re Republica, das gemein
Wesen in Frieden setzen. l. 15. §.

b Securitas, pro salvo
conductu, sicher Geleit. Schard.

c Securitas, pro apocha,
eine Versicherung. l. 3. C. de
verb. signif.

Securus a um, dicitur quasi sine
ulla cura, sicher / ohne alle
Sorge / ut: Futuri securus,
des zukünftigen wegen un-
bestimmt. 6. Metamorph.

Securum esse de re aliqua,
eines Dings halben unbestim-
mert seyn. Curt. 1180.

De sua salute securum es-
se. id 1949.

b Caesaris Augusti vigi-
lantia non modo securum, verum
etiam tutum fuit imperium, durch
des Kaisers Augusti Wach-
samkeit ist das Reich nicht al-
lein ohne Sorg / sondern auch
ohne Gefahr gewesen. Sol. 47.

Secus, Adverb. i. e. aliter, ut:
Nunquam secus habui illam,
ac si ex me esset nata, ich ha-
be sie nie anders gehalten /
als wenn sie meine leibliche
Tochter were. Hec. 2, 3, 5.

b Si

b Si tu illam attigeris se-
cus, quam dignum est, liberam,
dicam impingam tibi grandem,
wirstu anders/ds sichs gebü-
ret/ mit ihr/ die frey geboren/
versahren/ so wil ich dich auff
höchste verklagen. Phor. 2, 3, 92.

c Quid diximus tibi se-
cuius, quam vellet, was haben
wir anders gesagt/ denn das dir
lieb gewesen. Aul. 3. 2, 22.

d Secus, Præpositio, est i-
dem, quod prope, ut: Secus de-
curfus aquarum seruntur sali-
es. For. Rom.

e Secius, i. e. minus, ut:
Impedimento est, quod secius fe-
ratur, er verhindert/ daß das
Gesetz nicht gegeben werde.
Herenn.

Sed, Conjunctio adversativa,
sondern/ aber/ ut: Sed quis
hic est senex?

b Sed interdum notat sed
etiam, ut: Non digito uno re-
dundat, sed capite, collo, &c.
Cic. de nat. deor.

c Sed enim, pro certe.
Plaut. Cureul.

Sedatè, Adverb. ut: Sedatè pla-
cidè, loqui, gelinde und
sanftmüthige Wort führen.
Cic. de Orat.

Sedatio onis, f. moderatio, pla-
catio, Stillung/ Befriedi-
gung/ ut: Animi perturbatio-
num sedatio. Cic. 1. Offic.

Sedatus a um, ut: Sedatus ani-
mus, ein ruhiges Gemüth/

Scripti sedatione animo, quam
proxime scripseram, jeso / da-
ich dieses geschrieben/ bin ich
etwas besser zu Muth / als
da ich neulich schriebe. lib. 8.
ep. 3. Att.

b In ipsa turbā, atq; in
peccato maximo, quod vix se-
datum satis est, potasti scelus, in
diesem verwirreten Zustand/
und in der größten Büberen/
welche noch nicht gar gestillet/
hastu/ Stückschelm/ noch dich
bezechst. Adelph. 5. 1, 11.

Sedecim, sechsgehen.

Sedecula a, f. parva sedes, ein
Siglein. Cic. ad Att.

Sedentarius a um, quod ad se-
dentem pertinet, ut: Labor se-
dentarius, qui sedendo pera-
gitur. Apul.

b Sedentarius opifex, qui
sedendo opus facit. Plaut. Aul.
Sedeo es, sedi, sessum, sedere,
est sedem capere, sitzen/ ut: Sō
non, ubi sedeas, locus est, est,
ubi ambules, kanstu nicht zu
sitzen bekommen/ kanstu doch
zu gehen bekommen. Captiv.
Prol. v. 12.

b Sedere cum accusatori-
bus, da sitzen / wo die Kläger
pflegen zu sitzen. pro Sext. R.
XXVII.

c Sedere compressis manibus,
est otiosum esse, nihil agere,
die Hände in den Schoß legen.
Liv. 7.

d Sedere ad gubernacula
Xx 2 Re-

Reipublica, am Regiment sitzen / im Rath sitzen. Cic.

c Nomen in ore sedet, der Name sitzt mir auff der Zungen. Statius.

f Vestis sedet, i. e. apta est, das Kleid ist eben gerecht. Quintil.

g Sedere, considerare, curare. Virg. 1. Aen.

h Sedere in sacris pro regnare, & judicare usurpatur. Psal. 29, 10.

i Sedere ad dextram Dei, de Christo, secundum humanam naturam exaltato, usurpatur. Psal. 110, 1. Ubi phrasia ea intelligenda non proprie de situ quodam locali in certo caeli loco; sed ἀντιστοιχῶς.

k Sedere Deus dicitur super Cherubim, Psal. 80, 2. ob peculiarem praesentia sua in eo loco manifestationem: & sedere super globum terra, Esa. 40, 22. ob maiestatem & gloriam, omnia terrena longissime superantem, ibi. Sedes is, f. in qua sedemus, ein Sitz / Stuhl. Ovid.

Assignare alicui sedem in theatro priorem, eum auf dem Schauplay die Oberstelle geben. Curt. 2, 291.

b Autoritas majorum in suis sedibus, das alte Ansehen / im vorigen Stande / ut: Patrietres huius curia tibi gratias agere gestiunt, quod brevi tempore futura sit illa autoritas in

his majorum suorum & suis sedibus, pro Marcell. III.

c Sedes, habitaculum aedificium. Cael.

d Sedes, pro statu. Cic. de leg. Agr.

e Sedes, sepulcrum. Virg. 6. Aen.

f Sedes, aliquando pronatibus, quod sedentes innitimur, Plin. 24, c. 7.

g Sedes dicuntur stationes militum. 1. ult. C. de restruct. milit.

Sedigitus, qui sex habet digitos. Plin.

Sedile is, n. super quo sedemus, eine Bank / ein Sessel / Sessel / ut: De viro saxo facta sedilia. Ovid. 5. Metam.

Sedimentum i, n. crassamentum, quod sedet seu haeret in imo: quod subsidit in liquore, Graec. ὑπόστασις, sex subsidens. Colum.

Seditio onis, f. tumultus, dissensio, ein Aufruhr / Aufrstand / ut: Oritur seditio, es erhebt sich ein Aufruhr. Non remedia seditiois, quam principia, maiora sunt. Curt. 2, 122.

b Maris seditio. Statius.

c Seditio, est quietis publicae perturbatio. 1. 1. C. de seditiois. Adverb. aufrührisch. Cic. pro Cluent.

Seditiosus a um, ad seditioem pertinens, ut: Seditiosis vocibus increpare Regem, mit aufrührer

1381
rührischen Reden auff die Obrigkeit schmählen. Curt. 2, 118.

Sedo as, are, est mitigare, placare, stillen / ut: Sedare seditioem, Aufruhr stillen. 1. 5, 14. Seduco is, ere, proprie seorsum ducere, auff eine Seite führen. Ter.

b Seducere significat decipere, verführen. Cic. ad Att. Seductilis e, c. qui facile seduci, i. e. decipi possit.

Seductio onis, f. abductio, seunctio. Cic. pro Mur.

Seductus a um, seorsum ductus. Liv. 10. Pun.

b Seductus, pro distincto seu discreto. Seuec. Epist.

Seductus us, m. pro secessu. id. de tranquill.

Seduculum i, n. quasi sudaculum genus est flagelli, quod vapulantes sudare facit, dictum. Festus.

Sedularium, lectica seu sella. 1. 4. de supell. legat.

Sedulè, Adv. idem quod sedulo. Colum.

Sedulitas atis, f. est diligentia, officium, Fleiß / ut: Sedulitatem alicuius premio dignam judicare, eines Fleiß der Vergeltung Werth achten. pro Arch. IX.

Sedulo, Adv. sine dolo, ex animo, fleißig / treulich / mit Ernst / ohne falsch / ut: Faciam sedulo. Terent.

Sedulus a um, dicitur, qui sine do-

lo instanter, alicui rei intentus est, fleißig / ut: Eloquentes videbare, non sedulos, velle conquirere. de Clar. Orat.

Sedum i, n. herba, semper-vivum, ut: Sedum majus, barba Jovis vel Aizoön, Haß-Wurz / Donnerbart.

b Sedum minus, Mauer-Pfeffer / plures species recenset Pancovius.

Segedonum i, Noriberga, Nürnberg.

Seges segetis, f. dicuntur fruges nondum demesse, eine stehende Saat / ut: Fertior seges est alienis semper in arvis, ande- rer deut Geträide oder Saat steht immer besser. 1. de Art.

b Seges pro copia, eine Menge / ut: Virorum seges. 2. Georg. Vitorum seges, eine grosse Menge der Laster.

c Seges & materia gloria, i. e. incrementum & causa gloria. pro Mil. XL.

Segetta e, f. dea nomen, a segetibus dicta. Tertul.

Segestre is, n. teges quodam pauperulorum. Varr. L. L.

Segmeninis, n. idem quod segmentum, ut: Segmina ungviu.

Segmentatus a um, ut: Vestes segmentata, gestrickte zerschnittene Kleider. Plaut.

b Segmentata cune, eine mit bundem Holzwerck eingelegte Wiegen / vulgò, turnirte Wiege. Juvenal.

Segmentum i. n. quicquid ab ali-
quo refecatur, Abschnitt. Plin.

Segmentum circuli com-
prehenditur à peripheriâ & re-
ctâ lineâ.

b Segmenta etiam incisura,
& virgula secta ex gemmis &
unionibus.

c Segmenta dicuntur par-
tes mundi sive climata. Plin. 6. 33.

d Segmentum, ornamen-
tum colli, quod monile vocatur,
sic dictum, quod ex segmentis fieri
consuevit, i. e. ex bracteolis ar-
genteis, aureisve.

Segnipes pedis, qui tardè inco-
dit. Juvenal.

Segnis, a. e. tardus, ignavus, trā-
ge/langsam/faul/ut: Indoles
segnis. Tac. l. 12.

b Segnis, infœcundus, in-
utilis. Virg. l. Georg.

Segniter, Adv. otiosè, negligē-
ter. Liv.

Segnitia a, vel Segnitie ei, f.
tarditas ac negligentia ad a-
gendum, Trägheit/Faulheit.
Ter. in Andr.

b Segnitie, infœcunditas.
Plinius.

Segrego as, are, est ab aliorum
grege vel societate separare,
absondern / ut: Segregare à
numero civium. pro Arch.

b Segregare ab se culpam
vel suspensionem, sich einer
Schuld entbrechen/eine Schuld
von sich ablehnen. Trin.

c Segregare aliquem abs

se, sich eines entschlagen. Hec.
5. 2. 30.

Segrex gregis, o. solitarius. Senec.
Segullum i. n. terra in summo so-
lo, index subius latentis vena-
auri. Plin.

Sega, dea, idem quod Segesta.
Sejanus equus, vide equus (b)

Seir, mons in terra Edom, in quo
habitavit Esau.

Sejugi, sive Sejuges, equi dicun-
tur seni ad unum currum iuncti,
sechsspännige Pferde. Apul.

Sejugo as, are, idem quod sejun-
gere. Cic. in Divin.

Sejunctio onis, f. Absonderung.
id. 3. de Orat.

Sejungo is, junxi, junctum, jun-
gere est seorsim jungere, auff
die Seite setzen; id. separare,
absondern/ut: Sejungere a-
liquem ab aliquo, einen von
den andern abwendig ma-
chen. l. 1. 1. Q. Fr.

b Quantum à rerum tur-
pitudine abes, tantum te à verbo-
rum libertate sejungas, je un-
schuldiger du bist / je weniger

sollst Wort machen. pro Marc.
Cael. IV.

c Sejunctum esse ab omni
interitū, vor allem Untergang
sicher seyn. l. 6. 1.

d Nihil mihi à te est sejunctū,
wir habē alles gemein / ich habe
neben dir kein eigenes. l. 12. 16.

Sela, הֶלָה vox Hebræa, quæ lo-
gitur tantum in Psalmis, &
Li-

Libro Habacuc, quam Para-
phrasis Chaldaica reddit jugi-
ter, perpetuò, semper. Est vo-
cabulum si venora Musica, per
se nihil significans, quam R. D.
Kimchi scribit, elevationem
significare, quæ admonen-
dus lector, ut diligenti medita-
tione attendat id, quod pra-
cessit. Hieron.

Selago is, f. herba. Plin. 24. 11

Selecti Dii, apud Romanos voca-
bantur præcipui & summates:
qui habebant ampliorempote-
statem, quique celebriores, &
in majori haberentur cultu ac
veneratione. A D. Augustino

ex Varrone viginti numeran-
tur, duodecim videlicet mares,
& octo femina.

Selectio onis, f. actus seligendi,
Auslesung/Erlesung. Cic. 2.
de Fin.

Selenites, gemma imaginem Lu-
nae continens. Plin. 37. c. 10.

Selenitium, hederæ genus, idem.
l. 16. 3. 34.

Selenium & Selenogonum, in-
ter appellationes Paonia sunt,
quod comitali morbo labo-
rantibus, auxilietur. Dodon.

Sella autem, quæ post eos vehe-
bantur, quibus sedentes iura di-
phiæ, vox nova, descriptio Lu-
nae, cuiusmodi edidit Hevelius.

Selucianus a um, ut: Selucia-
na regio, quæ à Selenio Ale-
xandri magni duce urbibus
aucta est.

Selucides, aui vocantur, quæ

rum adventum ab Jove preci-
bus impetrant, Cassii montis
incola, fruges eorum locustis
vastantibus. Plin. 10. c. 27.

b Seleucides, calceamen-
tum muliebri. Pollux. 7. c. 22.

Selibra a, f. dimidia libra, eiu
halb Pfund. Plin. 14. c. 16.

Selicastra, sedilia antiqui gene-
ris appellantur.

Séligo is, legi, selectum, seligere,
seorsim colligere, secernere, ab-
sondern.

Selinas, vel Selinois, brassica ge-
nus crispum. Plin. 20. c. 9.

Selinon, σελινόν herba, quæ La-
tinis apium dicitur.

Seliqvastrū, id. quod Selicastra.

Sella a, f. ein Stuhl / ut: Con-
sedit in regiâ sellâ, milid ex-
celstore, quàm pro habitu cor-
poris, er saß auff einem könig-
lichem Stuhl / der ihm viel
zu hoch war. Curt. 880.

b Sella curules, in quibus
magistratus sedentes iura redde-
bant; dictæ autem eurules, quia
apud veteres prætores & Coss.
propter itineris longinquitatem
quod comitali morbo labo-
rantibus, auxilietur. Dodon.

Sella autem, quæ post eos vehe-
bantur, quibus sedentes iura di-
phiæ, vox nova, descriptio Lu-
nae, cuiusmodi edidit Hevelius.

Selucianus a um, ut: Selucia-
na regio, quæ à Selenio Ale-
xandri magni duce urbibus
aucta est.

Selucides, aui vocantur, quæ

rum adventum ab Jove preci-
bus impetrant, Cassii montis
incola, fruges eorum locustis
vastantibus. Plin. 10. c. 27.

b Seleucides, calceamen-
tum muliebri. Pollux. 7. c. 22.

Selibra a, f. dimidia libra, eiu
halb Pfund. Plin. 14. c. 16.

Selicastra, sedilia antiqui gene-
ris appellantur.

Séligo is, legi, selectum, seligere,
seorsim colligere, secernere, ab-
sondern.

Selinas, vel Selinois, brassica ge-
nus crispum. Plin. 20. c. 9.

Selinon, σελινόν herba, quæ La-
tinis apium dicitur.

Seliqvastrū, id. quod Selicastra.

Sella a, f. ein Stuhl / ut: Con-
sedit in regiâ sellâ, milid ex-
celstore, quàm pro habitu cor-
poris, er saß auff einem könig-
lichem Stuhl / der ihm viel
zu hoch war. Curt. 880.

b Sella curules, in quibus
magistratus sedentes iura redde-
bant; dictæ autem eurules, quia
apud veteres prætores & Coss.
propter itineris longinquitatem
quod comitali morbo labo-
rantibus, auxilietur. Dodon.

Sella autem, quæ post eos vehe-
bantur, quibus sedentes iura di-
phiæ, vox nova, descriptio Lu-
nae, cuiusmodi edidit Hevelius.

Selucianus a um, ut: Selucia-
na regio, quæ à Selenio Ale-
xandri magni duce urbibus
aucta est.

Selucides, aui vocantur, quæ

c Sella gestatoria, ein
Trag-Stuhl. l. 1. ff. de servit.
rustic.

Sellaria a, f. locus, ubi sella dispo-
ni solent. Plin.

Xx 4

Sel-

Sellarius, *quos in sellula opus facit, sedentarius.*

Sellifare, *gloriosi fastuq, prae-tur-gidi, Proverbia joco diceban-tur, à moribus Selli cujus-*

pian, quicum re esset perquäl, 2. En.

pauper, affectabat tamen ha-

beri dives. Torqueri poterit

& in eos, quise doctrina jacti-

tant ac venditant opinione,

cum à literis sint alieni, Eras.

Semaxius, *vide tunica molesta*

& semissius, Martin.

Sembella, *semis assis, dimidium*

libellæ, Varr.

Semel, *Adv. est uno tempore, auf-*

et eine Zeit/ein einiges mal/ut:

Satis sum semel deceptus, es ist:

gnug/ daß ich einmal betro-

gen bin. Capt.

b Semel atq, iterum, ein-

mal oder zwey. pro Cluent.

c Semel est idem, quod

omnino vel prorsus, ita, ut iterum

obtinere necesse non sit, ut: Cum

facile exorari Caesar, tum semel

exorari solet. pro Dejot. Bud,

For. Rom.

d Semel est irrevocabiler,

ut: Deperit illa semel (scil. vir-

ginitas.) Ovid. Ep. 5. u.

Semele es, f. filia Cadmi Regis

Tricbarum, ex qua Jupiter

Bacchum genuit. Horat.

Semeleus a um, ut: Semeleja

proles, i. e. Bacchus. Ovid. 5.

Semen mis, n. ein Saame-

Roma/ut: Fortuicorum semi-

num fruges. von sich selbst-

wachsende Früchte. Curt.

lib. 1990.

b Semina dicuntur etiam

de virgultis & surculis. Virgil.

c Semina in Officiis phar-

maceuticis usitata recenset

d Semina quatuor calida

majora, sunt: Anisi, Fœniculi,

Carui, Cumini; Minora verò,

Ammios, Amomi, Apii, Dauci.

e Semina quatuor frigida,

quidam majora sunt: Cucu-

meris, Cucurbita, Citrulli, Melo-

Satis sum semel deceptus, es ist:

gnug/ daß ich einmal betro-

gen bin. Capt.

b Semel atq, iterum, ein-

mal oder zwey. pro Cluent.

c Semel est idem, quod

omnino vel prorsus, ita, ut iterum

obtinere necesse non sit, ut: Cum

facile exorari Caesar, tum semel

exorari solet. pro Dejot. Bud,

For. Rom.

d Semel est irrevocabiler,

ut: Deperit illa semel (scil. vir-

ginitas.) Ovid. Ep. 5. u.

Semele es, f. filia Cadmi Regis

Tricbarum, ex qua Jupiter

Bacchum genuit. Horat.

Semeleus a um, ut: Semeleja

proles, i. e. Bacchus. Ovid. 5.

Semen mis, n. ein Saame-

Roma/ut: Fortuicorum semi-

num fruges. von sich selbst-

wachsende Früchte. Curt.

lib. 1990.

b Sementina seria institu-

ta sunt, quasi ex iis fruges gran-

descere possent. Festus.

Sementis is, f. ipsa satio seu sem-

natio frumenti & leguminum,

it ferendi temp, die Sæe-Zeit.

b Sementem vel sementim

facere, sâen. Colum.

c Malorum facere semen-

tim, Unglück sâen. Cic.

d Ut sementem faceris, ita

& metes, wer wol thut/der wird

wol finden / was der Mensch

sâet / das wird er auch ernden.

Cicero.

e Sementem alii faciunt,

alii metent, diese sâen/ andere

werden einernden / diese haben

die Mühe / andere kriegen die

Ruhe. Erasim.

Sementivus a um, quod semina-

tur. Plin. 18. c. 7.

b Sementiva seria, Ernd-

te Serien. Varr. de re Rust.

Semento as, are, semen produce-

re. Plin. 18. c. 28.

Semestre is, n. sex mensium tem-

pus, ein halb Jahr.

Semestris e, c. quod est sex men-

sium, sechs Monat lang. Pli-

nus Ep.

Semet, Pronom. Accusativi vel

Ablativi Casus, ut: Ab semet

nominalus. Svet.

Semiambustus a um, halb ver-

sengt. Sveti in Calig.

Semiarnidus a um, halb beklei-

det. Apul.

Semianimis e, c. halb todt/ dici-

tur &

Semianimus a um, quasi ex ani-

matus. Plin. de Viris Illust.

Semiapertus a um, die Helfste

auffgethan. Liv. 6. Pun.

Semiaslus a um, halb gebraten.

Cic. 1. Tusc.

Semibos bovis. Ovid 4. Trist.

Semicaper, Pan dicitur. id. 14.

Metam.

Semicinctium ii, n. succincto-

rium, est genus vestis brevissi-

ma, ventrem tantum conte-

gens. Martial.

Semicircularis e, c. einem halben

Circul gleich. Colum.

Semicirculus, ein halber Ring

oder Circul. Cic.

Semicoctus a um, halb gekocht/

halb gar. Plin.

Semicrematus a um, halb ver-

brennt.

Semicremus a um, versengt. O-

vid. 2. Met.

Semicrudus a um, halb roh. Col.

Semicubitalis e, c. einer halben

Ellen lang. Liv.

Semicupium ii, n. vas, in quo

homo possit resupinatus jacere

in modo linternis. Martin.

Semideus a um, ut: Reges semi-

dei. Stat.

b Gens semideum. Ovid.

Semidiameter, ein halber

Durchschlag oder Schnitt.

Semidiapason, in Musicis est sal-

tus à clave in clavem cogno-

minem, sed voce dissimilem.

Semidiapente, saltus est vocis ex

mi, per quintam in fa, con-

stat-

statq; duobus tonis, & toti-
dem semitonis.
Semiditonus, qui constat tono
& semitono, alias tertia im-
perfecta.
Semidoctus, halb gelehrt / et-
was gelehrt. Cic.
Semidrachma, ein halbes
Quintlein.
Semiermis e, c. halb gewapnet.
Semifactus a um, halb aufge-
macht. Tacit.
Semifer vel semiferus a um,
halb wild / ut: Species homi-
num semifera. Lucr.
Semiformis e, c. halb formirt /
halb gebildet / ut: Semifor-
mes pulbi. Colum.
Semifultus a um, halb gestützt /
oder untersezt. Martial.
Semigermanus a um, halb
deutsch / ut: Gens semigermana.
Liv. 1. Pun.
Semigræus a um, ut: Semi-
græci pastores. Varr.
Semigravis e, c. ἡμισέπης, ut:
Magna pars semigraves pota-
bant. Liv. 5. Pun.
Semigros, are, est seorsim mi-
grare, von einem ziehen / ut:
Milo non modò permittente pa-
tre, sed etiã suadente ab eo se-
migravit. pro M. Cæl. IIX.
Semihomoinis, ut: Semihomi-
nis Cæci facies. Virg. 8. Æn.
Semihora, f. eine halbe Stund /
rectius, quam semihorium di-
citur, ut: In semihora circu-
ctum cogere. pro Rabir.

Semijugerum i, n. dimidia pars
jugeri. Colum.
Semilacer a um, halb zerries-
sen / zerfleischt. Ovid. 7. Met.
Semiliber a um, den halben
theil frey. Cic. Att.
Semilixa a, quasi dimidius lixa,
ein halber Koch / vilis homo.
Livius.
Semilixula a, Dimin. Martin.
Semimadidus a um, etwas naß
oder befeuchter. Colum.
Semimarinus a um, ut: Scylla
semimarina corporibus. Lucr.
Semimas aris, castratus, ein
halber Mann / Capaun.
b Semimares dicuntur Se-
mivogyni, Zwidder. Ovid. 7.
Metam.
Semimembranosus a um, halb
häutig. Vesling.
Semiminima, nota, in Muscis,
quæ valet sustinere, eine
schwarze Nota.
Semimiza a, inter ornamenta
mulieribus ponitur. l. 24. § 10.
ff. de auro & argent. leg.
Semimodi? ii, in Stethmica no-
tat ein halb Aeytheil / it. ein
Stübgen. Margarit.
Semimortuus a um, halb todt /
ut: Membra semimortua.
Catul.
Seminalis e, c. ut: Frumentum
seminale, Saatforn. Colum.
Seminans e, c. halb leer. Plin.
Seminarium ið, n. ein Pflanz-
Garten. Colum.

b Prin-

b Principium & semina-
rium Republica. Cic.
c Qui nisi pereunt, etiam-
f Catilina perierit, scitote, hoc in
Republ. seminarium Catilina-
rium futurum. Cic. in Catil.
Seminarius a um, ut: Semina-
ria vasa sive spermatica, quæ
somen genitale recipiunt.
Seminatio onis, f. Saug. Säung.
Colum.
Seminator oris, m. ut: Omnium
autem rerum, quæ naturâ
administrantur, seminator &
fator, & parens, ut ita di-
cam, atq; educator & alior
est mundus, omniaq; sicut
membra & partes suas nutri-
tatur & continet. Cic. 2. n. d.
b Seminatore omnium ma-
lorum. Cic. 3. nat. deor.
Seminervosus a um, ut: Semi-
nervosus musculus. Vesl.
Seminex necis, semimortuus Liv
Seminium ii, n. idem quod se-
men. Colum.
b Seminium, seminis lu-
crum. Plaut. Rud.
Semino as, are, semen in ter-
ram projicere, säen / Saamen
aufstreuen. Colum. 2. c. 9.
b Seminare marem, i. e.
generare. Colum.
c Seminare, Deo attributa,
benedictionem ejus & mul-
tiplicationem hominibus collatam
notat. Jerem. 31, 27. Cui con-
trarium est Nah. 1, 14. Non se-
minabitur de nomine tuo am-

plius, h. e. intercides & peribis.
Glossius.
d Seminari de corporibus
humanis usurpatum, mortem &
sepulturam eorum denotat. i. Co-
rinth. 15. v. 42. 43. id.
Seminosus a um, semine plenus,
ut: Seminosa cucurbita.
Seminudus a um, halb nackter.
Livius.
Semiobolus, species moneta, eiv
Dreyer. Stathm.
Semiotica e, f. Medicina pars,
quæ per præsentia symptoma-
ta ad morbi causam progred-
ditur.
Semipaganus a um, halb bäu-
risch. Perf.
Semipater patris. Ovid. 8. Fast.
Semipedalis e, c. quod dimidia
pedis habet longitudinē, halb
schubht. Plin. 13. c. 4.
Semiplacentinus a um, sic Cice-
ro Pisonem vocat, quod ma-
trem ex Placentino municipio
habuerit.
Semiplagium, minus rete vel li-
nea adjuncta retibus. Nam re-
tia plaga dicuntur. Papius.
Martin.
Semiplenus a um, halb voll.
Liv. 5. Pun.
Semiputatus a um, halb be-
schnitten. Virg.
Semiqviniarius a um, ut: Semi-
qviniaria divisio est, cum in
scandendo quinq; pedes per di-
midium dividuntur, ita ut post
duos pedes ultima dictionis su-
per-

perfit, ut: *Arma vi-rumq; ca-ro*. *Semiseptenaria* autem *diviso*, quum post tres pri-mos pedes syllaba similiter re-lingvitur dictionem termi-nans, ut: *Arma vi-rumq; ca-ro Tro-ja*.
Semiramis is, vel *idis*, f. *Nini Regis Assyriorum uxor*. Justin. hinc:
Semirameus a um, ut: *Semira-meo sanguine cretus*. Ovid. l. 5. Meta.
Semirasus a um, una parte *rasus*, *semiras* erant, qui ad publi-cum aliquod opus damnati e-rant. Martin.
Semirefectus a um, halb wieder gemacht/ut: *Classis semirefe-cta*. Ovid. Epist.
Semirutus, quasi *Semidirutus*, halb nieder gerissen oder ge-schleift. Liv. 2. Maced.
Semis, vel potius *semi*, indeclina-bile significat *dimidium*, halb.
 b *Semis* vel *semis* in *stath-mica* sex in se habet uncias.
Semisenex, vel *semiseneus an-tique*, halb alt/ut: *Olepidum semiseneum*, na, si quas memo-rat virtutes, habet! ubi quæ-dam exemplaria legunt *semi-senem*. Plaut. Mil.
Semiseptenarius, vide *semiqui-narius*.
Semiseptus a um, halb begra-ben. Ovid. Ep.
Semiformis e, c. &
Semiformis a um, halb schlaf-

ferig / schlafferucken. Cic. 7. Verr.
Semisonarius, qui *crota lia soni-tat*, quæ veluti *insidiæ tintina-buli* formam gerit. Plaut. Aul.
Semisopitis a um, idem quod *se-misomnis*. Liv. 5. Pun.
Semispadium i, n, brevior ensis. Isidor.
Semissalis e, c. quod est unius *se-missis*, halbiret. l. 10. ff. de pol-licitat.
Semissarius a um, ut: *Heres se-missarius*, i. e. ex *semisse*, ein Erbe/ dem die Helffte zuste-her. l. 116. §. ff. de leg. & fid. commiss.
Semissis e, c. idem quod *semis*, *dimidium*, ein halbes/ Adje-ctivè exponitur, halbpfündig; translate idem est, quod *vilis*, inutilis, ut: *Homo semissis*, i. e. *vilis precii*. l. 5. 10.
 b *Semisses usura sunt*, quæ-rum *mensura quantitas ducen-tesima pars est sortis*, suntq; si pro-centum aureis singulis annis sex præsentur, wenn sechs von hun-dert gegeben werden. Schard.
Semissius, Cæl. Rod. l. 16. 48. an-notat, ab importunis homini-bus Christi cultores *semissios*, nuncupatos, & *sarmentarios* de leti genere, quod ad assis di-midii stipites destinati, super-jectis accumulatisq; *sarmenti-tis fascibus*, concremari con-suessent.
Semilupinus a um, der halb auff dem

dem Rücken oder auff der Seiten ligt. Martial.
Semita e, f. *via actor*, ein Steig/ Fußsteig/ Fußpfad. Plaut. b *Semita pro via*. Cic. in Verr.
 c *Velox semita Luna*. Claud. d *In semitam rectam deo-rum reverti*. Plaut. Casin.
Semitalis e, c. ut: *Semitales dii*, *semitarum præsidēs*.
Semitarus a um, qui *semitas per-curit*, ut: *Semitarum mæchi*, qui *vulgaria scorta*, & *inse-mitis prostituta*, sectantur. Cat.
Semitarum, Adv. per *semitas*.
Semitertiana febris, ex quodidia-na continua, & tertiana inter-mittente composita, continuo, sed tertio quovq; die cum rigore *infectans*. Jonston.
Semito as, are, eo modo dictum, quo *limito*, einen Fußsteig machen. Plin. 17. c. 22.
Semitogium i, n, brevis & quasi *dimidiata toga*, unde *semito-gatus*. Calepin.
Semitonium ii, n, in Musicis est vel minus, nempe interval-lum continuum, quando fit saltus de mi in fa; vel majus, quod fit in una linea, aut et-iam spacio diversos per sonos sub signo *semitonii*. ¶ X b.
Semitritus a um, halb zerrieben. Colum.
Semivietus a um, mollis, ferè con-sumtus, ut: *Uva semivietæ*,

halb verweltete Weintrau-ben. id.
Semivir, effeminatus. Liv.
Semivivus a um, halb lebendig. Cicero.
Semivocalis e, c. habens sonum *dimidia vocalis*. Isid.
Semiustus & Semiustulatus a um, halb verbrandt / ge-schmeigt. Cic.
Semizonarius, qui *zonulas mi-nus dimidio latas*, quam *justa zona est*, facit. Martin.
Semneum vel Semneion, σπυειον, locus venerabilis, a-pud Scythas *monasterium*.
Semo onis, Semones, inquit Ful-gentius, dici voluerunt deos, quos nec Cælo dignos adscribe-rent, ob meriti paupertatem, sicut sunt *Priapus*, *Hippona*, *Vertumnus*, nec terrenos eos deputare vellent, pro gratia re-muneratione. Varr.
Semodius ii, quasi *semimodius*.
Semodialis, placenta à *semodi-quantitate*. Cato. 76.
Semoverco es, movi, motum, mo-vere, seorsim movere, auff die Seite thun. Plaut.
 b *Semoverenda est volu-ptas*, non solum ut recta sequami-ni, sed etiam ut loqui deceat fru-galiter. Cic.
Semper, Adv. allezeit/ut: *Sem-per Agricola in novum annum dives*, Prov. dicitur de iis, qui spe futuri compendii divites sunt, ac sibi met expectatione rerum

vertem amplarem blandiuntur; ductum à colonis, qui proxima astat ubi orè proventus sibi semper pollicentur. Erasim.

b Semper illium mala, Prov. dicitur de vehementer calamitosis & afflictis, quia Trojanorum excidium multa Tragediarum argumenta ministravit Poëta. id.

c Semper aliquis in Cydonis domo, Prov. Cydon Corinthius quissam erat, adeo insignis hospitalitate, ut Proverbio locū dederit, de homine liberaliter hospites accipiente. id.

d Semper superiori anni proventus melior, αἰ τὰ πρὶν βελτίω, quia presentia displicent, sumta Metaphora ab agricolis, qui de presentis anni fructibus semper queruntur apud dominos. idem.

Semperlenitas atis, f. siete Sanftmüthigkeit. Terent.

Sempervivum ἢ, n. siue sedum, & quidem majus, vide sedum.

b Sempervivum arboreascens, gebäumte Hauswurze. Matthiol.

Sempervivum marinum, aloe species. id.

Sempiternò, Adv. i.e. in sempiternum Nonius.

Sempiternus a um, quasi perpetuus, semper durans, ewig, sietswarend. Plaut.

Sempronius ἢ, m. senator Roma-

nus. Evenerunt plures hujus nominis, de quibus apud Livium, Sempronius horrea, qui locus dicitur, in eo fuerunt lege Gracchi, ad custodiam frumenti publici. Felt. For. Rom.

Semuncia a, f. pro semuncia, uncia pars dimidia. 1.21. §.2. ff. de annuis legatis.

Semuncialis e, c. a. v. d. ad semunciam pertinet. Plin. 33. c. 3.

Semunciarium a um, idem Liv. Semurium, campus erat Roma propinquus, in quo templum Apollinis fuisse putatur.

Sena, vide Senna.

Senaculum ἢ, n. ubi senatores consultandi gratia consistunt, eius Rath's Stube. Felt.

Senarius, a senus (1.) continens sex res, (2.) numerus sex unitates continens, (3.) versus sex pedum.

Senator oris, m. vir consularis, ein Rath's Herr / Rath'sper-son / dictus à senio vel senectute. Solis enim senibus cura Republica demandabatur, Schard.

b Senatores triplicis ordinis fuisse, Fenestella autor est, de magistrat. Rotnan; alii Patritii, alii Pedarii, nonnulli vero conscripti appellabantur.

c Senatorum item tria sunt genera, alii enim senatores sunt clarissimi, alii spectabiles, alii illustres. 1.2. C. de dignit. & 1.15. ff. de excof.

Senatorius a um, ut: Munera senatoria. Cic. 1. Tusc.

Senatus us, m. notat ipsos senatores, der Rath / die Rath's-Herrn / ut: Cogere senatum die Rath's-Herrn zusammenfordern. 1.5.2.

b Senatus idem quod locus, in quem senatores conveniunt, ut: Movere senatum est ex senatu rejicere, aus dem Rath's stossen. Plin. de Vir. III.

c In senatum venire, zu Rath's gehen. 1.11.6.

d Senatum alicui dare, est copiam alicui senatusconsulti facere, einen vor den Rath's kommen lassen. Cic. pro Flac. Sic: Dare alicui torcionem, i.e. in aliterius gratiam populum convocare.

e Senatui se dare, i.e. vitam suam pro senatu offerre. pro Mil. XXXII.

f Senatum habere, Rath's Tag halten / ut: Munitissimus senatus habendi locus. 1. Catil. I.

g Senatusconsultum in a quo restituca hereditate fidei- ligrem habere vehementer & gravem, einen starken Schluß wider einen aufweisen können. 1. Catil. II.

h Habemus senatusconsultum in tabulis inclusum, tanquam in vagina reconditum. 1. Catil. II.

i Senatusconsulti forma duplex erat: altera, ut singuli senatores per consulem interrogan-

ti, dicere sententias, quod semper de rebus gravissimis (modo si tempus ferret) fieri solebat. Altera, ut cum primus dixisset, discedens mox in aliquam partem ceteri tum, qui ejusdem sententia essent, eodem irent. Quod per discessionem appellabatur, & in sententiam ire, vel, pedibus in sententiam ire. Item, in eandem sententiam concurrere. Schard.

k Senatusconsultum Macedonianum est jus à senatu Romano sancitum, quo pecunia filiusfamilias mutuo data repetitio abjudicatur.

l Senatusconsultum Orficianum, quod intestata matris hereditatem ad solum filium, vel filiam deferre, testatur Imp. Alex. in l. ult. ff. fin.

m SCtum Pegasianum, quo heredibus rogatis hereditatem restituere, perinde quartam partem retinere permissum est. Calvini Lex.

n SCtum Trebellianum, quo restituca hereditate fidei- ligrem habere vehementer & gravem, einen starken Schluß wider einen aufweisen können. 1. Catil. II.

o Vellejanum, quo fidei- nis alienam obligationem in se suscipientibus subvenitur. Cal- vin. Lex.

p Senecio onis, f. vel Senecium ἢ, n. herba pappas, Grind-Kraut / Kreuzwurz / dicitur & Erigeron. Matthiol.

b Senecio major, siue flos S. fa-

S. Jacobi, S. Jacobs-Blume. idem.

Senectus a, f. senilis atas, ut: Longe senectus extrema tempora. Ovid. G. Met.

b Senectus, Ablativus pro in senectute. Plin. 17. c. 18.

c Senectus leonis praestantior est hinnulorum juvenia, Pro- verb. i. c. Senectus viri fortis ac strenui praestantior est juvenia quorundam ignavorum & imbecillium juvenum; it. Si quod ingenium docti senis & exercitati praferat ingenio parum eruditi juvenis. Erasim.

d Senectus serpentium vernatio, est corium illud, quod verno tempore exiunt, Plin. l. 20. c. 23.

Senectus senectutis. f. das hohe Alter / ut: Senectus ipsa est morbus, alt seyn ist krank seyn / das Alter ist selbst eine Krankheit. Phorm. 4. 1. 9.

b Ego hoc uno torquor, quod precipiti senectute diu frui nolo, ipsum jam & fama senectutis bonitate non possum, das je nescere & viribus. Liv. Bell. Pun. ninge fructet mich / daß ich hohen Alters wegen deiner nicht länger genießen kan. Curt. 1203.

c Expectare per otium corporis obscuram & ignobilem senectutem, durch Müßiggang eines unrühmlichen Alters erwarten. Curt. 2157.

d Senectute diem subire supremum. Corn. 640.

e Dentes monstrant senectutem.

Autem (in equis,) an den Zähnen siehet man / wie alt sie (die Pferde) sind. Solin. 443.

f Optimum obsonium labor senectuti, Prov. laborandum in juvenia, quod seni suppetat commodius vivendi facultas. Erasim.

g Senectus sapientia rationem habet, unde seniores consilarii vel senatores sunt, in quibus non semper atas, sed prudentia respicitur. 2. Reg. 10. 1.

Senectus a um, Adj. ut: Hic ille est, senectus atate, qui factus est puer, dieser ist es / der in seinem Alter ein Kind worden. Trin. 1. 2. 5.

Senescere, ere, vel alt werden / ut: Tempora labuntur tacitisque senescimus annis. Ovid. 6. Fast. 155.

b Fama senescere dicitur is, qui declinat ab estimatione & autoritate, sein Ansehen allgemassin verlieren / ut: Hanc gemasam verliere. Liv. Bell. Pun. nescere & viribus.

c Consilia senescunt, quae nimia diuturnitate, & mora vana fiunt. Liv. Bell. Maced.

d Luna senescens, i. e. decrepescens, der abnehmende Mond. Varro.

e Morbus senescit, i. e. remittitur, relaxatur, die Krankheit nimbt ab. Cic.

f In sola Sparta expedit senescere, Prov. dictum est, quod

apud

apud Spartanos summus honos senibus habebatur olim, & nusquam senectus honoratior. Er. Seneschalcus, Regia mensa propositus dictus fuit. Martin.

Senex senis, c. idem quod vetus, alt / ut: Senex miles, ein alter Soldat / der im Alter einen Soldaten gibt. Ovid. 1. Amor.

Senex memoria, alt Gedächtnis. pro Sest.

b Si albus capillis hic videtur, nuntiavim ingenio est senex, ob dieser gleich an Haaren weiß oder grau ist / ist er doch in seinem Sinn und Muth kein confectus senio, ein alter Mann / alter Mann dünkt er sich doch nicht unvermögen. Mil. glor. perdant. Eunuch. 2. 3. 10.

Seni a, a, ex sex distributum, je sechs Cic. 4. Verr.

b Anni decies seni, i. e. sexaginta. Ovid. 5. Fast.

Senica, senex. Nonius.

Senilis e, c. quod ad senem pertinet, ut: Prudentia senilis. Cic. 3. de divin.

b Ruga senilis Ovid. 3. Tr.

c Judicio senili adolescens, ein junger Mensch / vom Verstand einem alten gleich.

Seniliter, Adverb. senili modo, ut: Tremere seniliter, wie ein alter schwacher Mann zittern. Quintil.

Senio onis, m. in talis sex puncta continet, a senario numero dictus, die sechs Augen auf den Würfeln. Suet. in Aug.

Senior oris, m. (1.) magis senex. (2.) admodum senex. (3.) honorabilis persona ob atatem. (4.) ob senium & sapientiam ad dignitatem vocatus. (5.) etiam in genere praeses, licet atate juvenis. Martinus.

Senioratus us, m. dignitas senioris, idem.

Senium ii, n. idem quod senectus, atas senectus, das Alter / ut: Confici senio, alt werden / veralten.

b Senium dicitur etiam confectus senio, ein alter Mann / ut: Ut illum dii deaque senium perdant. Eunuch. 2. 3. 10.

c Senium idem quod squalor, tristitia, ut: Tota civitas confecta senio est, squalens

municipia, die ganze Stadt ist für Betrübnis ermattet / die Frey-Städte sind in erbärmlichem Zustande. pro Mil. VII.

Senna vel Sena a, f. planta cujusdam folia, ob vim purgantem usitata. Cenerblätter / estque vel Alexandrina Aegyptiaca live orientalis, folia nimirum acutis, quae praestantissima; Vel Italica, quae prior substituitur. Match. Schröd.

Senfatus a um, intelligens. Firm.

Sensibilis e, c. dicitur tam quod sensit, quam quod sentitur.

Sensibilitas actus f. vis, quae quid sui sensum vel indicium alteri facere potest.

Sensiculus i. m. Diminut. à sensus. Quintil.

Sensifer a um, sensum ferens. Lucret.

Sensificus a um, quod sensus causam præstat. Macrobi.

Sensilis e, c. idem quod sensibile. Lucret.

b Sensile aliud est per se, quod non interveniente alio percipitur, ut calor; aliud per accidens, ut substantia, quæ non nisi viso colore ejus videtur.

c Sensile aliud est proprium, quod ab uno tantum sensu comprehenditur, ut: Color à solo oculo: aliud commune, quod à pluribus potest cognosci sensibus, ut: Motus, quies, &c.

Sensim, Adverb. paulatim, allmehlich / gemächlich / langsam / sachte / ut: Sensim & modice crescere. Plin. 5. c. 9.

Sensim progredi. Cic. 5. de Finib.

Sensitivus a um, sentiens, ut: Sensitiva anima est principium sensuum, affectuum, & motuum in corpore organico. Physic.

Sensorius a um, ut: Sensoria instrumenta sunt spiritus, e. g. visorii & acustici, qui recipiunt species; & membra spirituum vehicula, cetera sunt oculi & aures, Scholastici vocant sensoria.

Sensualis e, c. ad sensum pertinet, vel sensui sive corpori, quia oculi argenti dolorem

deditus, vel sensui percipienti unde sensualiter.

Sensualitas atis, f. est pars appetitiva sensus, & luminatur tripliciter: (1.) ut sensitiva est absolute, (2.) ut est volentia, (3.) ut est mota deliberatione. Martin.

Sensum i, n. quicquid animi concipitur, sentitur, cogitatur, ut: Exprimere sensa dicendo, was man gesinnet ist und gedendet / mit Worten zu erkennen geben. Cic.

Sensus us, m. dicitur id, quod sentimus, Sinne / ut: Omnis sensus hominum multo antecellit sensibus bestiarum. 2. de nat. deor.

Quicquid animo cernimus, id omne erit à sensibus, was wir in Gedanken haben / dasselbe hat alles seinen Ursprung von den eusserlichen Sinnen. Cic. 1. Fin.

b Præferre sensum aperte, dei Augen-Schein für sich haben / ut: Cum præferemus sensum aperte, ut, quid defensus est, wir augenscheinlich sahen / daß dasjenige / welches wir pertheidigen wolten / keine Gefahr hatte. 1. 10. epist. 8.

c Est, quocumque in loco quisque est, idem est ei sensus, & eadem acerbitas ex interitu rerum & publicarum & suam

obs

obgleich assenthalten / wo einer & ad internos sensus transmittit / er gleichen Unmuth und zunt, ut: Visus, auditus, olfactus, Schmecken / nicht allein an sei-gustus, tactus; Vel interni, quæ nem / sondern auch gemeinem species rerum sensibilibus tam Unter gang erfährt / so mehr præsentium, quam absentium, ordoch der Augenschein den ganis interioribus apprehendunt. Schmecken. 1. 6. 1.

d Sensus est mentis conceptus, ut: Ad mentis sensum, nach meinem Verstand / wie ichs ansehe. 1. 15. ep. 6.

Barbaris rudis & inconditus sensus est, Barbarische Leute sind grob und unverständig. Curt. 1710.

e Sensus alicujus orationis, der Inhalt oder Meynung einer Rede / ut: Lectis tuis literis, liquidius de toto sensu judicavi, nachdem ich dein Schreiben ganz durchlesen / habe ich dessen Inhalt etwas deutlicher eingenommen. 1b. 10. ep. 10.

f De meo sensu judico, ich nehme bey mir ab / puto alios eodem modo affectos esse, atq; ego sum. IV. Caül. VI.

g Si quis etiam inferis sensus est, wenn die Todten auch noch einen Verstand haben. 1. 4. ep. 5.

h Extremum sensum Reipubl. reservare, est memorem esse Reipublicæ usq; ad mortem, promenne / meiner Meynung nach. Cæl. XXV.

i Sensus pro ratione. 1. 1. §. 1. ff. si quadrup.

k Sensus sunt vel externi, Meynung bringen / einen übera qui objecta externa percipiunt, reden. 1. 2. Ep. 3.

ad internos sensus transmittit / er gleichen Unmuth und zunt, ut: Visus, auditus, olfactus, Schmecken / nicht allein an sei-gustus, tactus; Vel interni, quæ nem / sondern auch gemeinem species rerum sensibilibus tam Unter gang erfährt / so mehr præsentium, quam absentium, ordoch der Augenschein den ganis interioribus apprehendunt. Schmecken. 1. 6. 1.

d Sensus est mentis conceptus, ut: Ad mentis sensum, nach meinem Verstand / wie ichs ansehe. 1. 15. ep. 6.

e Sensus alicujus orationis, der Inhalt oder Meynung einer Rede / ut: Lectis tuis literis, liquidius de toto sensu judicavi, nachdem ich dein Schreiben ganz durchlesen / habe ich dessen Inhalt etwas deutlicher eingenommen. 1b. 10. ep. 10.

f De meo sensu judico, ich nehme bey mir ab / puto alios eodem modo affectos esse, atq; ego sum. IV. Caül. VI.

g Si quis etiam inferis sensus est, wenn die Todten auch noch einen Verstand haben. 1. 4. ep. 5.

h Extremum sensum Reipubl. reservare, est memorem esse Reipublicæ usq; ad mortem, promenne / meiner Meynung nach. Cæl. XXV.

i Sensus pro ratione. 1. 1. §. 1. ff. si quadrup.

k Sensus sunt vel externi, Meynung bringen / einen übera qui objecta externa percipiunt, reden. 1. 2. Ep. 3.

In alicujus sententiam transire, einem Beyfall geben. Curt. 14.13.

Sententiam alicujus sequi, et nes Gutachten folgen. Corn. 24.

c Quot homines, tot sententia, viel Köpff / viel Sinn. Phorm. 2, 4, 14.

f De sententia alicujus aliquid facere, auffeines Gutachten etwas thun. pro S. R. IIX. Catil. V. Cat. XXX.

g De sententia alicujus aliquid constituere. p Cecin. IIX. ter. III. Catil. V.

h Mea quae sit sententia, was meine Meynung sey. 1.8.15. Attic.

i De sententia deducere, abwendig machen. II. Catil. VIII.

k Ex sententia dicimus, pro vulgato ad votum, nach Wunsch. Heavt. 4, 3, 5. Adelph. 3, 4, 8.

l Sententia puerilis, kindische Possen vide Ludificor.

m Sententiam ferre, einen Ausspruch thun. 1. II Ep. 21.

n Sententiam in aliquem dicere, ein Urtheil wider einen fällen / einen Ausspruch wider einen thun 1.5.2.

o Sententias diversas sequi, unterschiedlichen Partheyen anhangen / ut: Quidvis prius futurum, quam ut his fratres diversas sententias fortunasque sequerentur. pro Lig. XI.

p Sententiam dividere in iudicia, dicimur quando nomi-

nam interrogamus, quid quisque sentiat de singulis partibus (articulis.) pro Cael. V.

q Sententiam alicujus sequi, ut: Cujus sententiam sententus omnis de salute mea gravissimam & ornatissimam secutus est. pro Mil. XIII.

r Dicta sunt à principibus acerriima ac fortissima sententia. III. Catil. V.

s Sententias dictas sine ul- la varietate sequi, i. e. simpliciter. III. Catil. V.

t Sententia judicialis duplex est: videlicet diffinitiva, (ein Endurtheil /) sive res judicata, quae finem controversiae pronuntiatione iudicis ac-

ceptis; quod in condemnatione vel absolute coningit, Vel sententia interlocutoria, (et ut Beyurtheil / Bescheid /) quae super-

incidentibus questionibus fertur. Schard.

Sententiola a, f. Dimin. ein fettes Sprüchlein. Cic.

Sententiosè, Adverb. mit schönen Sprachen lehrbafftig / ut: Sape etiam sententiosè dicuntur ridicula. Cic. 2. Orat.

Sententiosus a um, sententiis abundans, dictis quibusdam breviter collectis, idem.

Senticetum a, n. locus, in quo sentes sunt, Dorn-Busch. Plaut.

Senticosus a um, sentibus plenum, spinosum & asperum, dornicht / stachelicht. Lucil.

Sentina a, f. est pars navis inferior, ut: — Durum est condescendere navim: Tunc sentinam gravem, tunc summam vertitur aer. Juv. sat. 6, 10.

b Sentina dicitur receptaculum sceleratorum hominum, item, ipsi scelerati homines, aliter loquens, scelerati homines, ut: O fortunatam Rempubl. si viderem hanc sentinam hujus urbis ejecor. II. Catil. III.

c Sin tu exieris, exhaustur ex urbe tuorum comitum magna & perniciose sentina Reipubl. wirstu dich hinaus machen / wird die Stadt eines schädlichen Unflats los werden. I. Catil. VII.

d Sentina, pro infimo loco. Cic.

Sentino as, are, satagere, dictum à sentina navis, quam quis, ut aqua liberet, evacuat contendit. Itaque sentinare subtiliter notat periculum vitare. Festus.

Sentio is, re, est sensu percipere, ut: Quin porro varios rerum sentimus odores: Nec tamen ditius est, qui non malit, vel ad nares venientes cernimus. Lucet. 1.1.60.

Corpore nihil nisi praesens, quod adest, sentire possumus, animo autem & praeiterita & futura. Cic. 1. Fin.

b Sentire est intelligere, ut: Si sensero, haud scio, unde offendo.

quicquam te fallacia conari, wenn ich ihnen werde / daß du geringsten auff Betrug umbo gehen wirst. And. 1, 2, 25.

c Sentire pro bonis contra improbos, wider die Bösen es mit den Frommen halten. pro Mil. II.

d Sentire est opinari, einer Meinung seyn / ut: Quod tu sentire dicebas, Brutus sensisti, was du sagest / es meynest bis ejecor. II. Catil. III.

e De isto genere bonorum quid sentirem, scripsi ad te and. pub. wirstu dich hinaus machen / wird die Stadt eines schädlichen Unflats los werden. I. Catil. VII.

f Sentire aliter, anderer Meinung seyn / ut: Tusi hic sis, aliter sentias, wenn du an meiner Stelle wärest / würdestu viel anders pfeiffen. And. 2.1.10.

g Sentire ab aliquo seor- sum, einer andern Meinung wider einen seyn. Capt. 3, 5, 52.

h Sentire cum aliquo, einer Meinung mit einem seyn. II. Catil. III.

Quis mortalium ita per- sentimus odores: Nec tamen ditius est, qui non malit, vel ad nares venientes cernimus. Lucet. 1.1.60.

optime sentire. Vita Scano- made) pag. 185.

i Sentire aliquid de aliquo, etwas an einem merken / ut: Si sensero, haud scio, unde offendo.

ut: Si sensero, haud scio, unde offendo.

ut: Si sensero, haud scio, unde offendo.

k Sedens iis assensu, qui
mibi lenissime sentire vixi sunt.
ich bin sitzen geblieben / und denen
vorgefallen / welche mich ge-
dünkt haben / den aller gelinde-
sten Weg zu gehen. l. 5, 2.

l Sentire de re aliqua, sei-
ne Meinung von einem Dinge
an Tag geben. l. 11. Ep. 21.

m Omnia praclara atq;
egregia de aliquo sentire, alles
Gutes von einem halten. III.
Catil. II.

n Sentire de aliquo gravi-
ter, est male alicui cupere. F. R.

o Plaudere sentire aliquid,
ein Ding gar eben merken / ut:
Nihil cogitas, quod ego non modo
audiam, sed etiam videam, pla-
ude sentire. I. Catil. IV.

p Sentire de aliquo bene,
viel Gutes von einem halten /
ut: Si de me vir bonus bene sen-
tit, eodem loco sum, si omnes boni
idem sentirent. Omnes enim si
me cognoverint, idem sentiant:

par illis idemq; iudicium. Sen.
Sentis is, m. spina, quod a tan-
gentibus quamprimum sen-
tiatur, ein Dorn / Stachel.
Plin.

b Sentis aspera Virg. 2. A.

c Sentis canis, major ille
rubus in agris crescens, & nu-
merosa atq; crassior mora ferens.
Colum. 11. c. 3.

Sentisco is, ere, Meditativ. sen-
siva. Lucrer.

Sentio as, are, in animo sen-
siva dijudicare. I. I. d.

Sentix is, f. dicta à sen, quod
est terra inculta, in qua sen-
tices spinag; nascuntur. id.
Sentus a um, sentibus obitus, it.
asper, horridus situs & squalo-
re. Donat. in Terent.

Senus, vide Seni.

Seorsum vel Seorsum, Adverb.
separatim, beiseits / beson-
ders / neben sich / ut: Seorsum
cives in custodiam tradidit.
Liv. 2. Pub.

Seorsus, idem quod seorsum,
(antiquè.) Plaut. Rud.

Separ is, o. i. e. dispar, ungleich /
ut: Flumina duo natura sepa-
ri, Flüsse die ungleicher Art.
Solin. 270.

Separabilis e, c. quod separari
potest. Cic. 1. Tusc.

Separatè, Adverb. divisim, be-
sonders / absonderlich. Cic.
2. Juven.

Separatim, Adverb. idem notas.
Cael. 7. Gall.

Separatio onis, f. Absonderung/
Trennung.

Separo as, avi, atum, are, est
dividere, distrahere, von ein-
ander scheiden / absondern /
ut: Separare vera à falsis, die
Wahrheit von der Unwahrheit
scheiden. 4. Acad.

b Si mihi quicquam esset
abs te separatim, wenn ich mit
dir nicht alles gemein hätte /
wenn wir nicht so gute Freun-
de wären. l. 1. 1. Qv. Fr.

Sepelibilis e, c. quod sepeliri
de-

debet, aut sepultum est. Plau-

Sepelio is, i. vii, sepultum, sepe-
rumpenti in Ecclesiam diligenter
ire, sepelire est humo in-
tertere, begraben / zur
den bestatten / ut: Hominem
mortuum in urbe ne sepelito,
neus aristo. 2. de Leg.

b Sepelire dolorem, est de-
ponere, regere, den Schmerzen
ablegen. 2. Tusc.

c Sepelire se vino, sich dich
te vollsaufen / einen guten
Rausch in Wein trinken. Sen.

d Sepelire se somno, sich
schlafen legen. Virg. 2. Aen. 53.

e Sepultus sum, i. e. perii.
Phorm. 3, 8, 50.

Sepes is, seps, sepi, f. quæ ob-
ducta agris vel hortis accessum
prohibet, ein Zaun. Virg.

b Qui dissipat sepem, mor-
debitur à colubro, scriptum est
in Ecclesiaste, i. e. Autores mu-
tationum non necessariarum in-
current poenas.

Sepia a, f. piscis marinus, à so-
lido, quod intus continet, di-
ctus. Blackfish / Ruttetfisch.
Aristot.

b Os sepiæ, Schröd.
Sepimentum i, n. quo aliqua
sepitur, ein Zaun. Varr.

Sepio is, i. vii, sepitum, vel sepsi,
sepitum, sepi, zäunen / umb-
geben / verwahren.

b Sepire se difficultate ab-
rogationis lex dicitur. Cic. At.

c Sepire sepem super do-

mun Israel, & in fracturas a-
scendere, est, Satana & malo ir-

rumperenti in Ecclesiam diligenter
obstistere. Ezech. 13, 5. Glasf.
Sepiola a, f. Dimin. parva sepiæ.
den bestatten / ut: Hominem
mortuum in urbe ne sepelito,
quo unguentarii negotiaban-
tur. Valer. Max. 1. 9. hinc:

Seplasiarius ii, m. unguentarius,
Salben-Krämer / Theriaks-
Krämer / effæminatus. Lamp.

Sepono is, ere, seorsum ponere,
neben sich legen / besonders
legen. Cic. Att.

b Sepositum ac recondi-
tum. id. 7. Verr.

c Fontis sepositi aquam
quarere. Propert.

Seps m. parvus serpens, ex cu-
ius ichu percussa membra pu-
rescebant. Lucan.

Septa, vide Septum.

Septana febris. Jonston.

Septangulus a um, quod septem
habet angulos.

Septem, Numeralo indeclin.
sieben / ut: Obloquitur nume-
ris septem discrimina vocum.
Virg. 6. Aen.

b Septem convivium, no-
vem convivium, i. e. in convi-
vium adhibendi sunt pauci, a-
liquo fit tumultuosum & in-
suave.

Septemagium, portio septimana
dicitur, ut: Multati sunt ma-
gnæ agri portione; quod ovis is-
magior, septimanam portionem
vocant. Plaut. in. R.

September is, m. septimus mensis a Martio, der Herbst-Monat.

Septemfluus a um, das sich in sieben Flüß theilt/ siebenfach fließend. Ovid. 15 Metam.

Septemgeminus a um, siebenfältig/ siebenfach. Catul.

Septempedalis e, c. quod est longum septem pedes, sieben Schubicht/ sieben Schub lang. Plaut. Curc.

Septemplex isis, o. siebenfältig. Virg.

Septemvir i, m. septemviri olim erant, qui sacris praeerant, canarumq; Pontificum, quae adiectales dictae sunt, curam agerent: Epulones appellati, qui, si quae iusta & solennia sacris deessent, ad Pontifices referebant. Alex.

b Septemviri hodie dicuntur Electores Romani Imperii, die Churfürsten des Römischen Reichs.

Septemviralis e, c. ad septem viros pertinens, ut: Septemvirale iudicium, quod a septem viris exercebatur. l. 1. & l. 28. & l. 31. ff. de inoffic. testam.

Septemviratus is, m. septemvirorum dignitas. Cic. 2. Philipp.

Septenarius a um, idem quod septimus.

b Septenarius versus, qui constat septem pedibus.

c Septenarius, Synthesis

vasorum dicitur, quae septies mutari poterant, pro vario mensa ornatu. Martial.

Septendecim, siebenzehnen. Cic.

Septennis e, c. vel septuennis, septem annorum, siebenjährig. Plaut.

Septennium ii, n. spacium annorum 7. sieben Jahrs-Zeit.

Septentrio onis, m. septem stellas, ex quibus quass iunditrones figurantur, der Wagen oder der grosse Bär am Himmel. Varro.

b Septentrio, polus septentrionalis, der Nord-Polus, Mitternacht. Plin. 6. c. 22.

c Septentrionales, venti Boreales. Cic. ad Att.

Septentrionalis e, c. ad Septentrionem spectans, Mitternächtsch / Nordisch. Plin. 1. 9. c. 17.

Septentrionarius ventus, qui a Septentrione flat. Gell. 2. c. 22.

Septenus a um, idem quod septem. Cic. in Somn. Scip.

Septiana mala: aut verius sextiana, a quodam Sextio libertino, eorum primo insicore, insigni rotunditate praeclata. Colum. 5. c. 10.

Septiceps, septem capita habens, siebentköpfigt.

Septicollis e, c. urbis Romae Epitheton, quod septem habeat colles.

Septicus a um, vim putrescendi habens. Plin.

Septies, Adv. siebenmal. Cic. Septifariam, Adv. dicitur, ut Multifariam. Non.

Septimana, septem dies collecta, eine Woche.

b Septimana, septem hebdomades inter Pascha & Pentecosten, deinde solennitatem norat ad finem illarum hebdomadarum, quae Pentecoste dicitur.

c Septimana magna, quae Pascha antecedeat, ob varios pietatis ritus, qui ad meditationem passionum Christi pertinebant, ita dicta. Chrysostom.

Septimanus a um, qui ex ordine septimorum, & septimo mense editus. Martin.

Septimontialis e, c. ad septimontium pertinens, ut: Septimontiale Sacrum. Svet. in Domit.

Septimontium, dies festus appellatus mense Decembri, qui dicitur in fastis Agonalia, quod in septem montibus sacra sunt. Fest. Plutarchus docet, festum hoc celebratum, ob inclusum pomeriis, & muro circumseptum septimum collem.

Septimum, Adv. zum siebenden mal. Cic.

Septimus a um, der siebende/ ut: Septimus annus.

b Septimus bos, Prov. Olim in stupidos brutosq; dicebatur, inde ortum esse tradunt, quod antiquitus post sextam Lunam bovis imaginem in farina pinserunt, qui septimam Lunam

nam cornibus reserret. Sunt, qui malint hinc natum, quod cum a veteres sex animalium genera machari diis soleant, ovibus, capra, bos, gallina, anser: Pauperes non habentes vivim mades inter Pascha & Pentecosten, quod immolarent, bovis simulacrum in farina fingere consueverunt. Is, quoniam sensu vitisq; careret, in stoliditatis abiit

Proverbium. Erasim. Septingenarius a um, das siebenhundert hat/ ut: Septingenarius grex. Varro.

Septingentesimus a um, das siebenhundert. Liv. Septingenti a, a, siebenhundert. Plinius.

Septingentes, Adv. siebenhundertmal.

Septizonium, hebdomas, quasi zona temporis a septem diebus confabulata. Martin.

Septuagenarius, das von siebenzig ist/ it. siebenzigjährig.

Septuagenus a um, idem quod septuagesimus. Colum. Septuagesimus a um, das siebenzigste.

b Septuagesima scil. Dominica dicitur ea, a qua LXX. (numero rotundo, sunt enim tantum 64.) dies usq; in sabbatum post Pascha numerantur.

Septuages, Adv. siebenzig mal. Septuaginta, decies septem, siebenzig.

Septuennis, vide septennis. Septum i, n. locus munitus, &

quodam sepimento vallatus, unde & septa aliquando ponuntur pro ovilibus. Virg.

b Septum, sepes, & sepimentum, idem significare declarat Varro l. i. Rust. c. 14.

c Septa pro obicibus elausuris, quibus utimur ad impetus fluviorum coercendos. Thamm. l. i. ff. de Liv.

d Septum transversum, idem quod Diaphragma.

Septuncialis e, c. ut: Septuncialis satio, quando media & ultima pars sementis fertur. Colum. 2. c. 10.

Septunx septuncis, m. pondus septem uncias, sieben servit. l. 5. & 6. ff. cod.

Zwölfftheil, Colum.

b Septunx, pro septem vitis, quando se paulo liberius vitabant, tot vini cyathos ebibere, quod erant litera in suorum amicorum, amicorumve nominibus, singulosq; cyathos appellabant uncias Martial.

c Septunx, semijugerum, & jugeri pars duodecima.

Septuosè, Adv. i. c. obscure. Liv.

Septuplexicis, o siebenfältig.

Septus a um, umbzäunet / Durbgeben / ut: Aggore septus. Sil.

b Comitatu septus. Cic.

Sepulcralis e, c. quod ad sepulcrum pertinet, ut: Fax sepulcralis. Ovid. Epist.

Sepulcretum i, n. locus, ubi sunt sepulera, ein Gottes-Acker. Catull.

Sepulcrum i, n. locus, in quo corpus ossaq; demortuorum conduntur, ein Grab / ut: Condere corpus sepulcro, zur Erden bestatten. Ovid. i. Met.

b Sepulcri appellatione omnis sepultura locus continetur. Non est autem domini nostri, l. i. ff. si serv. vindic. præterea statua, monumentum, & ossuaria.

c Sepulcrum familiaria dicuntur, quæ quis sibi familiaris satio, quando media & ult. sua constituit. l. 5. ff. de relig. Ha-

tima pars sementis fertur. redditaria, quæ quis sibi hereditariis suis constituit: vel quæ patrum, iure hereditario acquiruntur. l. 5. & 6. ff. cod.

d Vivum sepulcrum, Prov. in eum, qui sic vivit, ut nihil amittat vitæ dignum. Erasim.

c Sepulcrum, pro sepulchro, Metaphorice transfertur, ad peccatam hominis naturam peccato depravatam. Psalm. 5. 10. Rom. 3. Glaff.

Phil. Sacr.

Sepultura a, f. sepelendi actus, Begräbnis / ut: Maximam curam sepultura alicujus impendere, einem ein ansehnliches Begräbnis bestellen / einen aufs ehrlichste zur Erden bestatten. Curt. 53.

b Sepultura aliquando sepulcrum notat. Sulpit. ad Cic.

Sepum, idem quod sebum. Non.

Seqvaciter, Adv. seqvaciter modo. Arnob.

Se-

Seqvax acis, o. gefolgt / ut: Natura seqvax in vitium. Plin. Paneg.

Seqvela a, f. Nachfolgung.

Seqvester i, m. est adiutor seu ad-

minister in petitione honoris, seu magistratus, ein Beistand in einer Werbung um ein Amt. pro Cal. VII.

b Alias seqvester iudex est inter duos altercantes, ein Schieds-Mann.

c Seqvester dicitur, apud quem plures rem, de qua controversa est, deponunt. l. 109. ff. de verb. signif. l. 5. §. 1. l. 6. l. 7. ff.

Seqvestrarius a um, ut: Actio seqvestraria, quæ adversus seqvestrum datur. l. 12. §. 2. ff. depositi.

Seqvestratio onis, f. est rei, de qua agitur, controversa, vel separatio, vel compositio, vel possessionis interdictio. Estque duplex quædam voluntaria: quando partium consensu deponitur res litigiosa, & hoc semper potest fieri ante iudiciū, vel pendente iudicio. l. 1. in princip. ff. depositi. quædam vera est contentiosa, seu (ut nonnulli vacant) necessaria.

Seqvior, & hoc seqvius, deterior, debilior. Svet.

b Seqvior sexus, i. e. femineum genus.

c Seqvius pro secius, Adv. Seqvo, loquor. Martin.

Seqvor eris, secutus sum, seqvi est succedere, folgen / ut: A tergo seqvi, von hinten nachfolgen. l. Aen. 38.

Cursum quam potest maxime seqvi, eilend / als immer möglich / nachfolgen. Curt. 266.

b Seqvi est intendere, nachtrachten / ut: Neq; (enim) attinet, repugnare natura, nec quicquam seqvi, quod assequi Schard.

Seqvestratorum ii, n. locus, ubi non quædam, es ist unnöthig / daß man

aliquid seqvestratur, vel depositum servatur. Martin.

Seqvestro, Adv. apud seqvestrum, in manibus seqvestri.

Seqvestro as, are, notat apud seqvestrum deponere, vel deponere servandum, vel seqvestrum agere. Martin.

Seqvestropositum i, n. à deposito differt hoc; quod, rei deposita proprietate apud deponentem manet: sed & possessio; at seqvestropositi possessio ad seqvestrum transit. l. 17. §. 1. ff. depositi.

Seqvestror ari, ari, secerni, addici, seu assignari. Martin.

Seqvestrum i, n. depositi species est: sumitur etiam vulgo pro scripto illo, quod de seqvestratione conficitur. Schard.

Seqvior, & hoc seqvius, deterior, debilior. Svet.

b Seqvior sexus, i. e. femineum genus.

c Seqvius pro secius, Adv. Seqvo, loquor. Martin.

Seqvor eris, secutus sum, seqvi est succedere, folgen / ut: A tergo seqvi, von hinten nachfolgen. l. Aen. 38.

Cursum quam potest maxime seqvi, eilend / als immer möglich / nachfolgen. Curt. 266.

b Seqvi est intendere, nachtrachten / ut: Neq; (enim) attinet, repugnare natura, nec quicquam seqvi, quod assequi Schard.

Seqvestratorum ii, n. locus, ubi non quædam, es ist unnöthig / daß man

man wider die Natur strebe/
und nach einem Dinge viel
erachte / das man doch nicht er-
langen kan. i. Offic.

c *Sequi alicujus consi-*
lium, est facere, quod alter su-
adet, eines Rath nachkommen/
ut: Id sequar, quod tu optimum
putas, dem wil ich nachkommen/
welches du fürs beste ansiehst.
lib. 10. Ep. 4.

d *Sequi officium est ami-*
co gratificari, amico adesse in pe-
riculo. pro S. R. I.

e *Sequi iter aliquod, etne*
Reise fürnehmen. l. 3. ep. 16. Att.

f *Sequi spem prada & ra-*
pinarum, auff den Raub außzie-
hen/ außgehen. l. 12, 12.

g *Miror, quid sequatur,*
mich wundert / was er doch nur
drauff haben muß. Ex lib. 3, 8.

h *Sequi moros alicujus,*
einem nachahmen. Corn. 3.

i *Sequi patrem & ma-*
trēm, liberi etiam dicuntur l. 14.
ff. de statu hom. i. e. conditio-
nem patris & matris.

Sera, Adv. idem quod serō. Vug.
4. Georg.

Sera e, f. *instrumentum, quo*
clauduntur ostia, ein Schloß.
Festus.

Seraphim, vox est Hebraica plu-
ralis à שרפים, Angeli,
qui igni apparere solebant,
tanquam incendiarii hostium
Dei. & meri pro populo Dei.

b *Seraphim, puritatem ab o-*

mini labe, sordis & gravitate alio-
rum significant, qualis est ignis
purissimus, adeoque illi Dei mini-
stri, quos Esaias vidit, c. 6. v. 2.

c *Purgatorium & purificatricem*
vim ad Dei ministerium, & ho-
minum utilitatem, obtinent.
Gloss. Phil.

Serapias, herba, quæ & Orchis di-
citur. Dioscor.

Serapinum, vide Sagapenum.

Serapis, & Seraphis, serpens
deus apud Egyptios, qui ap-
ud Græcos Pluto, quem co-
lunt, qui Nilum inhabitant.
Martial.

b *Serapis omnium maxi-*
mus Egyptiorum Deus. Id.

c *Serapis fuit idolum Ale-*
xandria, ex variis metallorum
generibus & ligno, quod pro Nu-
mine ab impiis & superstitiosis E-
gyptiis colebatur. Dejectum au-
tem est & exustum à Christia-
nis sub Constantino. Histor. & Ec-
cles. Rust. Socratis & Theo-
doreti.

Serenatus a um, *serenus reddi-*
tus, clarus. Silius.

Serenissimus a um, *plonissimus,*
nimirum tranquillitate.

b *Serenissimus princeps*
Justinianus.

Serenitas atis, f. *tranquillitas,*
claritas, schön/ hell Wetter.
Plin. 10, 67.

Serenus a um, *tranquillus sine*
nubibus, schön/hell/ klar/ ut:
Cælum serenum. Martial.

b *Frons*

b *Frons tranquillæ & se-*
rena, ein fröhliches Angesicht.
Cic. 3. Tusc.

Seres, *Scythia Asiatica populi,*
à quibus nobilis illa lana ex
arboribus, ex quâ fit sericum,
advehi dicitur. Plin. Strab.

Seresco is, ere, *quali serescere,*
significat secum fieri. Lucret.

q *Serescere, in serum abi-*
re. Plin. 11. c. 41.

Sergia, *Oliva genus. Colum. 5, 8.*

Seria e, f. *vas vinarium oblon-*
gum, item olei. Liv. Varr.

Serica, idem quod Jujubæ.
Matthiol.

Sericarius i, m. *textor sericorum,*
ein Seiden-Weber / Sam-
metmacher. Frmic.

Serieatus a um, *sericâ veste in-*
ductus. Svet. Calig.

Sericum i, n. *textura opus, quod*
ex bombycum lanificio depecti-
solet, Seyden / Seiden.
Zeug/ Sammet. Plin.

Sericus a um, *quod confectum*
est ex serico, ut: Vestis serica,
ein Seydin-Kleid. id. 21. c. 3.

Series ei, f. *ordo, eine Ordnung/*
ut: Continuatio seriesq; re-
rum. Cic. de nat. deor.

b *In familia Curionum*
tres continuâ serie oratores fue-
runt. Solin. 125.

Serilia, vel serilla, *funiculi, qui*
sparto conseruntur. Fest.

Serid, Adv. *sine joco, ernstlich.*
Plaut. Amphit.

Seriola e, f. *Dimin. parva seria.*
Persius.

Scriphum i, n. *genus absinthii,*
quod & scripbium, & mari-
num dicitur, Wurmsamen
Kraut. Plin. 27. c. 7.

Seris u, *cichorii genus, Endo-*
pten. Matthiol.

Serius a um, *quod tam assertione,*
& non per jocum, dicitur,
Ernst/ ernstlich/ ut: Rem a-
gere seriam Ter. Eun.

Serius a um, *ut: Rem in seriuo*
vertere, aus Schimpff Ernst
machen. Curt. 999.

Serius, Adv. *langsamer.*

Sermo onis, m. *est orationis con-*
textio, eine Rede/ ut: Deco-
rus est sermo senis, quietus, &
remissus. Cic. de Senec.

Sermo patrius, *Muttere-*
Sprache Titull.

b *Plurimum sermonis ha-*
bere de re aliqua, viel Redens
von einem Dinge machen / ut:
Totis castris unus omnium senescit

ac sermo erat, plus amissum vi-
ctoria, quàm bello quæsitum esse.
Curt. 1241.

Primus annus habuit de
hac reprehensione plurimum ser-
monis, *das erste Jahr hat man*
von dieser Einrede oder Dero-
besserung viel geredet. Lib. Ep. 1.

Qv. Fr.

c *Multum sermonem de re*
habitu esse, mihi narravit, et
erzehlet mir / wie demer weis
läufigt were gedacht worden.
lib. 11, 20.

d *Sermo sempiternus de no-*
bis

bis est futurus, man wird unser
in Ewigkeit gedenken, vide rurs. Ep.
Deduco.

Sermonem ad finem deduco, Corn. 428.

c In omnium sermonem incidere, sermonem dare omnibus, allen Leuten in den Mäulern ligen / allen Leuten / jeder man das Maul auffperren / ut: Vide quaso, satisne rectum sit, nos hoc tanto incendio civitatis in istis locis sedere: dabimus sermones iis, qui nesciunt, nobis, quocumque in loco sumus, eundem cultum, eundem victum esse? quid refert? tamen in sermonem incidimus, lieber bedencke doch / obs auch recht sey / daß wir in so obelalem Zustand des gemeinen Regiments hier dieser Orthen still ligen oder sitzen: wol len wir den Leuten die Mäuler auffperren / welche nicht wissen / was wir / wir seyn auch / wir wollen / nur einerley vorhaben / und gleich leben? was ligt dran? wir kommen doch den Leuten in die Mäuler. Ep.

f In sermonem hominum atque in magnam visoperationem venire, den Leuten in den Mäulern ligen / und sehr gescholten werden, in Verr.

g Sermoni alienius operam dare, auff eines seine Rede acht haben. Epid. 2. 2. 54.

h Excitare sermones, ein ses Sinnes oder dieser Meyß

Geschrey auffbringen / ut:

Nuncii varis sermones excita-

1 In sermonibus de Republica versari, von dem gemeinen Regiment reden. l. 2. 8.

k Horas multas saepe suavisimo sermone consumere, offitel Stunden ein liebliches Gespräch mit einem halten. l. 11. 27.

l Sermones cadere, mit einander schwagen. Heavt. 2. 3. 1.

m Sermones hominum effugere, den Leuten aus den Mäulern kommen. pro Cael. XIX.

n Per vulgata & percelebrata sermonibus res, i. e. quae est omnium in ore, in ore omni populi. pro Cael. XXX.

o Sermonem cum aliquo exequi, mit einem reden / ut: Per pietatem nolo ego, cum improbis de viris, Gnate mi, neque in via, neque in foro ullum sermonem exequi. Trin. 2. 2. 4.

p Sermonem hominum ferre, der Leute Reden vertragen / und gleich leben? was ligt dran? wir kommen doch den Leuten in die Mäuler. Ep.

q Crebris sermonibus aliis quid usurpare, offi von einem Dinge reden. pro Marcell. II.

r Dialogus, Dialogus, Græcè, at Latine sermo dicitur, ut: Hac me mente fuisse, tu in

nostris sermonibus collocutionibusque ipse saepe vidisti, daß ich also

gemeiner gewesen / daß ich die gemeine gewesen / hast du aus uns

serm

sern Reden und Gesprächen offte

Cum aliquo sermonem facere, mit einem reden. Curt. l. 1856.

s Sermonem de Philosophia habere, i. e. disputare, disserere.

t Sermo, i. e. lingua, eine Sprache / ut: In sermone, quore totius populi toritur, nihil necessum est per artem & regulas formari, die gemeine (Mutter-) Sprache bedarff keine Regeln. Bibliand. p. 33.

Sermonis Latini suavitatis, schön Latein. Corn. 755.

Sex mensibus sermonem perdoceri, in sechs Monaten eine Sprache lernen. Sol. 938.

u Sermone uti servile & cellario, i. e. impuro & futili, qualis est servorum & ancillarum.

Sermocinatio onis, f. dialogismus dicitur Rhetoribus, cum tamina, i. e. movere lites & dissensiones, Zank anrichten. Liv. 2. ab Urbe.

Sermocinator oris, m. qui sermonem facit.

Sermocinatrix acis, f. qua sermocinatur. Quintil.

Sermocinator aris, aris, loqui, colloqui. Plin. 10. c. 42.

Sermonior aris, aris, id. Gell. l. 17. c. 2.

Sermunculus, m. Diminutivum, ein sehr kleine Rede. Plant. epist. Serò, Adverb. tarde, langsam. Plaut. Trin.

b Serò, vespere, spät. Cic. ad Att.

c Metuo, ne serò veniam, depugnato praelio, ich besorge, ich möchte zu langsam kommen. Menæch. 5. 6. 31.

Serò is, servi, satum, serere, est seminare, saen / ut: Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi eadem metis, tibi denique iste pariet latitiam labos, du pflanzest dir / du egrest dir / du erndest auch dir / dir wird dermaleins diese Müheverwaltung wol bekommen. Merc. 1. 1. 71.

b Mihi istic nec seritur, nec metitur, in diesem Handel sae ich nicht / so erndet ich auch nicht / ich gewinne hierin nichts / so verliere ich auch nichts. Epil. 2. 2. 80.

c Serere cum aliquo certamina, i. e. movere lites & dissensiones, Zank anrichten. Liv. 2. ab Urbe.

d Discordias serere, Uneinigkeit anrichten. Liv. 3. ab U.

e Serere sermones, est colloqui. Curcul.

Sero seris, seris, sertum, serere, admoovere, unde asserere manum, veteres dicebant comprehendere, cum eam reprehendebant in libertatem. F. R.

b Se-

b Serere, texere, ordinare, regnum, Tyrannidem ac vi-
re. For. Rom.

Serolus a um, mollicht/abun-
dans sero.

Serotinus a um, à sero, pro ve-
stire, ut: Serotina hora.

b Serotinus à sero, pro tar-
de, ut: Poma serotina, langsam

Obst/ Winter-Obst/ das lang-
sam zeitiget. Colum.

Serpedo inis, f. rubor cutis cum
membrorum extantia, di-
eus eo, quod serpat per membra.

Isidor.

Serpentis, e. communiter quod
serpit, ita enim scorpis, aranei,
pediculi, serpentes, i.e. reptilia
dicuntur.

b Serpens, eine Schlang/
animal est astutissimum, atq. sub
hoc nomine multa serpentum
species comprehenduntur.

c Serpentis oculus, Prov.
de his dici consuevit, qui acerbis
& intensis intuerentur oculis.
Erasinus.

d Serpens ne edat serpen-
tem, draco non fiet, Prov. poten-
tes aliorum damnis crescunt, &
optimatum fortune non in tan-
tum augerentur, nisi essent quos
exurgerent. idem.

e Serpens ad figurandum
Diabolum à Deo, Genes. 3. v. 15.
adhibetur, quia nimirum in ser-
pente naturali latens, hominem
seduxerat.

f Caput serpentis summam
atq. omnem Diabolorum potesta-

tem, regnum, Tyrannidem ac vi-
rulentiam notat. Glass. Phil.

g Serpentes aspidēs &
mordentes. Jerem. 8. 17. Chal-

dæos significat hostes Judæorum
virulentos & implacabiles, in-

star aspidum. ibid.

h Serpens, ornamentum
muliebre. Martin.

Serpentaria a, f. herba, vide
bistorta.

Serpentigena, ex serpente natum.
Ovid. 7. Met.

Serpentiger a um, serpentem ge-
rens. id. 4. Trist.

Serpentina a, f. herba, vide Co-
ronopus.

Serpentinus lapis, est marmor
instar porphyrite, durissimum,
Serpentin, Stein. vide
Ophites.

Serpentulus, m. Dimin. parvum
serpens.

Serperalium i, n. instrumen-
tum, quod geniculis puero-
rum, ambulare discuntium,
alligabatur, ne vari fierent aut
compertes, it. Gehe. Stuhl.
Varr.

Serpigo inis, f. idem quod Her-
pes. vide supra.

Serpo is, serpsi, serptum, serpere
est repere, kriechen/ut: Vipe-
ra serpit humo. Ovid. 3. de
Font. El. 3. 21.

b Obscurè serpere, helmi-
lich sich ausbreiten/ut: Malum

hoc obscurè serpens multas jam
provincias occupavit. IV. Cat. III.

Serpula, serpens dicitur à Festo.

Serpillum i, n. vel serpillu vulga-
re minus, Quendel/Röhlin/
Hüner-Kohl/wild-oder Feld-
Poley. Schröd. Pancov.

b Serpillum hortense, vide
Thymus.

Serra a, f. est instrumentum fer-
reum, ad secundum ligna faciens,
eine Sägen/ut: Serram du-
cere, sägen/mit der Sägen
schneiden.

b Serram reciprocare
cum aliquo, est altercari, con-
certare, sich mit einem zanken.

c Serra, vox militaris est,
inquam serrata quædam ad
incidendum dispositio. Veget.

d Serra, piscis nominatur,
quia serratam habet cristam.
Isidor.

Serrago, quod serra de ligno de-
teritur, Sägespân. Martin.

Serrantia rostra, absolute pro ser-
rata, vel quæ serrare possunt.
Martin.

Serrata, herba, dicitur & trissago.
Plin. 24. c. 15.

Sarratula a, f. herba, vide Cha-
mædrys.

b Serratula idem quod be-
tonica.

c Serratula tinctoria, Ser-
ber. Schaaren/Schaarten.

Serratus a um, ad modum serræ
factus, ut: Serrati dentes. Plin.

b Serratus musculus in po-
pore, Vesling.

e Serrati nummi, ab im-
pressa serra nota appellati. Tac.

Serro as, are, serrā diffecare, ent-
zwey sägen/ zerschneiden mit
einer Sägen.

Serta campana, vide sertula.

Serticulum i, n. falsæ graminis de-
metendo. Martin.

Serto as, are, dense serere, i.e.
ordinare.

Sertoris, m. à serendo, adser-
tor, cum aliquem serat peten-
do in libertatem eandem, quæ
ipse sit. Fest.

Sertula campana, idem quod
melilocus, wälscher Stein-
Klee. Matthiol.

Sertum i, n. corolla ex floribus
conserta, ein Kranz/ut: Lau-
rea sertā ponere in coma. O-
vid. 2. Trist.

Serva a, f. ancilla, eine Magd/
ut: Servam etiam pœna mu-
lierem factam legibus, quod
accidebat, cum vel in opus sa-
linarum, vel in ministerium
metallicorum damnabantur.
l. 6. ff. de statu lib. l. 2. §. 1.
ff. ad Tertullian.

Servabilis e, t. quod servari pot-
est, das zu erhalten ist. Ov.

Servaculum i, n. pro ancora di-
ctum suspicatur l. 29. §. 1. ad
leg. aqu. Hotoman.

Servatio onis, f. servandi actus.

Servator oris, m. qui servat &
liberat, ein Erhalter/ Erlö-
ser/ Helffer/ Heyland. Liv. 4.
Maced.

b *Servator*, i. e. salutis au-
tor corporis & anima, uel ego-
xpi dicitur CHRISTUS JESUS,

generis humani Redemptor.
Servatrix icis, f. quæ servat,
eine Helfferin / Erlöserin.
Ter. Hecyr.

Servatus a um, erhalten/erlöst/
ut: *Servati* cives. Ovid.

Servia a, f. *sertum* è floribus.
Plin.

Servilis e, c. quod ad servum
pertinet, knechtisch/ut: Indo-
les *servilis*. Liv. 1. Urb.

b *Servilem* capillum pra-
se fert. Prov. de iis, qui agresti-
bus & inelegantibus sunt mo-
ribus, Erasim.

c *Servilia* nomina. Schar-
Serviliter, Adv. servorum mo-
re, knechtisch. Cic. 2. Tusc.

Servio is, *serviri*, *servitum*, *ser-
vire*, est veribus praeceptis
parere, dienen / dienstbar
seyn/ut: *Heri imperium exe-
quor bene*, & *sedulo servio*,
ich richte recht aus/ was mir besser/
als die Zinse auff sich ste-
mein Herr befiehlt/ und thue
ihm treue Dienste. Menach.

b *Servire* tempori, sich in
die Zeit schicken/ den Mantel
nach dem Wind hengen. l. 10. 3.
Cæli. 2. Bell. Gall.

c *Servire* constantia, der
Beständigkeit sich befeßigen.
1. 5. 16.

d *Servire* alicui rei, sich
in ein Ding richten oder schi-
cken. l. 4. 5.

e *Servire* alicuius digni-

tati & laudi, eines Ehre und
Lob befördern. l. 9. 14.

f *Servire* consolationi
veritati, einen nicht allein
trösten/ sondern auch die War-
heit sagen. l. 3. 16. Att.

g *Servire* alicuius com-
modis, eines Nutzen suchen, vi-
de Commodum.

h *Servire* in alterius do-
lore vel pietati, vel indulgentia
sua, pro Cæli. XXXIII.

i *Rei familiari* maxime
servire, dem Hauswesen meiste-
lich obliegen/ und ergeben seyn.
pro Sext. Rosc. XIII.

k *Servire* tribuitur etiam
fundis & pradiis, unde possessor
vestigalia solvunt, zu haben seyn/
zu lehen gehen/ ut: *Aedes Sergio
serviebant*. Offic.

Pradiis omnia, quæ ser-
vire, non *servient*; solius
meliore in causa sunt, quam ob-
ligata, alle inßbare Güter sol-
ten frey seyn/ die bezahlte sind
ich richte recht aus/ was mir besser/
als die Zinse auff sich ste-
mein Herr befiehlt/ und thue
ihm treue Dienste. Menach.

l *Servire* alicuius auri-
bus, sich in bus, est blandiri, et
necm zu lie-
den. Cæli. 2. Bell. Gall.

m *Servitur*, Imperson.
Cic. 1. Offic.

Servitum a, n. tam multitudi-
nem significat servorum, quam
actione & rem ipsam, Dienst-
leute/ Dienst. Cic. 4. Catil.

b *Servitium* superbum, i. e.
sub domino superbo. Propert.

Servitudo inis, f. idem quod
servitus. Liv. 4. Pun.

Servitus servitutis, f. *serviendi*
vel *servorum* conditio, Kirch-
schafft / Dienstbarkeit / ut:
Vinculum servitutis. Tac. 13. *Servo* as,
avis, atum, are, est li-
berare, erlösen / ut: *Me qui-
dem cerid servavit consiliis*
*quis domino alieno contra natu-
ram subicitur*. l. 2. ff. de stat. hom.

c *Servitus* a *serviendi* est
jus, quod quis vel in re, vel ex
re sua alteri constituit; eaque est
duplex, una personalis, veluti
mecum *servos* potius, quam me
ususfructus, usus, habitatio: al-
tera realis, ut *Servitutes* pra-
diorum urbanorum & rustico-
rum. l. 1. ff. de servitud. h. e. jus
wider mich fechten wilt. l. 5. 4.

in alieno pradio, aliquid agendi,
quod alteri agere non licet, ab
apso domino permissum.
d *Servitus* tribuitur vete-
ri Ecclesia, per Moysen a DEO
constituta & ordinata, quæ gra-
ve illud legis onus designatur.
Ad. 15. 10.

e In *servitatem* redigere
se, Paulus dicit 1. Cor. 9. 27. h. e.
veterem hominem spiritui relu-
stantem seu peccatum, edomare,
& dominium illi, virtute spiri-
tum, adimere.

f *Servitus* oritur ex pec-
cato, in metu mortis aterna. Ebr.
c. 2. v. 15. a quæ nos clementif-
simè & potentissimè afferuit Chri-
stus. Glass. Phil.

Serum i, n. aqua lactis, Mol-
cken. Virg. 3. Georg.

b *Serum* notat aquam
serosam, quæ per ureteres ad
vesicam vehitur. Vesling.

Serum i, n. prima. prod. extrema
schafft / Dienßbarkeit / ut:
pars diei, der spate Abend Svet.
berare, erlösen / ut: *Me qui-
dem cerid servavit consiliis*
suis, mit seinen Einschlügen
hat er mir recht durchgeholf-
fen. Epidic.

b *Servare* aliquem, etnem
re sua alteri constituit; eaque est
duplex, una personalis, veluti
mecum *servos* potius, quam me
ususfructus, usus, habitatio: al-
tera realis, ut *Servitutes* pra-
diorum urbanorum & rustico-
rum. l. 1. ff. de servitud. h. e. jus
wider mich fechten wilt. l. 5. 4.

c *Ipsa* si cupiat salus ser-
vari Ecclesia, per Moysen a DEO
constituta & ordinata, quæ gra-
ve illud legis onus designatur.
Ad. 15. 10.

d *Servare* jura belli,
& dominium illi, virtute spiri-
tus, adimere.

e *Servare* se ad pericula,
sich auff Gefahr sparen. Curt.
2154.

Serus a um, tardus, spat/lango-
sam / ut: *Sera* gratulatio re-
prehendi non solet. Cic

b *Seguites* sera, quæ se-
ros.

ros, i. e. tardos facit. Virg. 2. Æ.
c. Serum, grave, triste.

Servus a um, das zu leben ge-
het / ut: Serva pradia, quæ
alicui obstricta sunt. Cic. 3.
pro Leg.

Immunia meliore conditio-
ne sunt, quam serva, Frey. Gü-
ter sind besser / als Zins. Güter.
cont. Rul. 1. 20. §. i. ff. de ac-
quir. rer. dom.

b Manus serva, eine
dienstbare Hand. Ovid 6. Fast.

Servus i, m. idem, qui minister,
ein Knecht / ut: Plus oportet
scire servum, quam loqui, & B-
Knecht darff nicht alles sagē/
was er weiß. Mil. gl. 2. 5. 76.

Hominem servum suos do-
mitos oportet habere oculos &
manus, ein Knecht muß seine
Hände und Augen inne halten.
Mil. glor. 2. 6. 80.

b Servus tolerabili condi-
tione servitutis, ein Knecht/
der einen leidlichen Dienst hat.
IV. Catil. 11 X.

c Servus hominem caus-
sam orare leges non sinit, neq;
testimoniū dictio est, einem Knecht
ist es von Rechte wegen nicht
zugelassen / daß er für Gericht
practicire / er kan auch nicht zeu-
gen. Phorm. 2. 1. 62.

d Servi iuncto modo di-
cuntur carentes libertate; sed haud secus, quam oleo, artus
largo modo etiam servientes
pro pecuniis & mercede, dicun-
tur servi a serviendo. Schardius.

e Servus cum sis, cumam
habes. Proverb. de eo, qui prasti-

decorem quippiam faceret. Vel
uti si quis conditione humili pa-
triorum cultū imitaretur. Erat
f Servorum civitas. Prov.

de cetero convellit, hominum im-
proborum, furacium, aut igno-
bilium disci potest. id.

g Servum haud voho, i. e.
non admitto servum, nisi multis
magnisq; spectatum experimen-
tis. idem.

h Servus iura natura est,
qui pra impotentia mentis fa-
miliam regere nequit; interm
robore corporis pollet, & alii po-
rere potest, seq. illi ea potestate
tradit, ut regatur & sustentetur.
Aristot.

i Servus iura gentium &
civilis est, qui domino alieno sub-
jicitur contra naturam cen lo-
guntur. Cti.

k Servus natiuitate dici-
tur, qui nascitur ex serva.

l Servus adscriptus, vide
Ascriptitius. d.

m Servus publicus, cuius
ministeria & opera magistratus
utuntur,

Sesama a f. genus frumenti In-
dici, ex quo oleum conficiunt.
Plin. 18. c. 10.

Succo ex Sesama expresso
perungebant. Curt. 1365.

Sesaminus a um, ut: Sesaminum
oleum. Plin. 23. c. 4.

Sesamis idis, idem quod Se-
sarium.

Sesamum ii, n. placenta ex se-
samo, meße & olgo. Marcin.

Sesamoides, herba, Sesamoi-
des. Kraut. Matthiol.

Sesamoidea, ossa, quæ super
sunt ossibus digitorum, dicta,
quod cum parvitate, tum
compressa rotunditate semina
referant. Vesling.

Sesamum c, n. herba. Matthiol.

b Sesamum psevadolinum,
Seindotter / Glachsdotter.

Sesuncialis e, c. quod ad ses-
unciam pertinet. Plin. 13. 15.

Seseunx cis, vel
Sesuncia a, f. unciam significat
& uncia dimidium, 3. Loth.

Budæus.

Sescuplum i, n. siue
Sesquiplum, quod numerum,
pondus aut mensuram totam
in se continet, & prater ea ejus
dimidium, idem.

Sese, Accusat. à sui. Gell. 5.

Seseli n. vel Seselis f. herba, ut:

Seseli Massiliense, vel Siler
montanum, gemetner Gesel/
Gesel. Kraut / Marfilscher
Gesel / Roß-Kümmel / Zir-
met / Silermontan. Schröd.

b Seseli Æthiopium ve-
rum, Ethiopischer Gesel / vel
vulgare, weiß Hirsch-Wurk.
Matthiol.

c Seseli Peloponnense,
Griechischer Gesel. idem.

Sesqui, semis & totum. Cic.

Sesquialtera, i. e. pars altera di-
midia major, quam prior,
anderthalb Theil. idem.

Sesquiculare dolium, quod cu-
lei mensuram continet, & di-
midii, Colum. 12. c. 18.

Sesquicyathus, anderthalb Be-
cher. Cels.

Sesquihora, anderthalb Stund.
Plin. Epist.

Sesquijugerum, iugerum unum
cum dimidio. Plin. 18. c. 19.

Sesquilibra, anderthalb Pfund,
Colum.

Sesquimensis, anderthalb Monat,

Sesquimodius, qui continet u-
num modium cum dimidia
parte alterius.

Sesquinummus, ein Drenhels-
lers-Pfennig. Zehn.

Sesquiohelus, Athenis erat, qui
Romæ sestertius. Cic.

Sesquioctavus, continens semel
terminum consequentē & in-
super ejus partem octavam,
Arithmeticis notis scribitur
1 1/8. Martin.

Sesquiopera, opera diei unius &
dimidiati, anderthalb Tag-
werck. Colum. 2. c. 13.

Sesquipes, pes unus cum dimi-
diato. Varr.

Sesquipedalis e, c. anderthalb
schuh. Plin.

b Sesquipedalia verba,
i. e. gravida & turgida, qualia
Poëtis Tragicis solent esse fami-
liaria. Horat.

Zz 3

Sesquialtera, i. e. pars altera di-
midia major, quam prior,
anderthalb Theil. idem.

Sesquiculare dolium, quod cu-
lei mensuram continet, & di-
midii, Colum. 12. c. 18.

Sesquicyathus, anderthalb Be-
cher. Cels.

Sesquihora, anderthalb Stund.
Plin. Epist.

Sesquijugerum, iugerum unum
cum dimidio. Plin. 18. c. 19.

Sesquilibra, anderthalb Pfund,
Colum.

Sesquimensis, anderthalb Monat,

Sesquimodius, qui continet u-
num modium cum dimidia
parte alterius.

Sesquinummus, ein Drenhels-
lers-Pfennig. Zehn.

Sesquiohelus, Athenis erat, qui
Romæ sestertius. Cic.

Sesquioctavus, continens semel
terminum consequentē & in-
super ejus partem octavam,
Arithmeticis notis scribitur
1 1/8. Martin.

Sesquiopera, opera diei unius &
dimidiati, anderthalb Tag-
werck. Colum. 2. c. 13.

Sesquipes, pes unus cum dimi-
diato. Varr.

Sesquipedalis e, c. anderthalb
schuh. Plin.

b Sesquipedalia verba,
i. e. gravida & turgida, qualia
Poëtis Tragicis solent esse fami-
liaria. Horat.

Zz 3

Se-

Se-

Se-

Se-

Se-

Se-

Se-

Sesquipedaneus, longius pedem & semis. Plin. 9. c. 27.

Sesquipleus, idē quod sesquialter, la, ut: Sessores veteres ejicere, anderthalbmally. Cic. in O.

Sesquiplus a um, vide Sescuplū.

Sesquitercius, continens semel tertium aliquem, & insuper tertiam partem, I $\frac{1}{3}$.

Sesqui-Ulysses, pro astutissimo & callidissimo, in cuiusdam Sisyri titulo Varro posuerat. Turneb.

Sesquo, unde sesquati numeri, tanquam sesquifacti. Martin.

Sesquunx, vide Sescunx.

Sessibulum i. n. super quo sedemus. Plaut.

Sessilis e, c. quod sedere potest, vel, in quo sederi potest, ut: Teru n sessile. Ovid. 12. Met.

b Sessilis lactuca, quæ & sedens dicitur, h. e. quæ ita humi projecta est, ut sedere videatur. Martial.

c Verruca sessiles, vide c. 31250 unciales. Myrmeciae.

Sessimonium ii. n. templum, locus ubi deorum simulacra collocata quasi sedent. Vitruv.

Sessio onis, f. actio sedentis.

b Sessio, dicitur ordo dignitatis in sedendo, deinde sedile, per Adverbia numeralia loquuntur catus sedentium, ut in synodis, tum conclusio sedendo facta, præterea sessio ad iudicandum; Metonymicè ponitur pro gubernatione iudiciali. Martin.

Sessito as, are, Freqvent. Cic. de Orat.

Sessor oris, m. qui sedet. Horat.

b Sessor, idem quod incolder, ut: Sessores veteres ejicere, die alten Einwohner verjagen. Corn. 133.

Sestans ris, vel sextans, sexta pars assis, h. e. uncia dua; deinde mensuram continens sextam partem jugeri. Varro.

Sestantarius a um, quod sestantis habet pondus. Plin. 33. c. 36.

Sestertianus, qui sestertia erogat. Isidor.

Sestertiolum i. n. Diminut.

Sestertius ii. m. idem quod nummus apud Romanos, quasi semis tertius, quæ est quarta pars drachmæ, quarum 32 faciunt uncialem, 1000 faciunt 31 $\frac{1}{4}$ Th.

b Sestertium, (pro sestertium, vel sestertiorum mille) nominat sestertios 1000. Unde sestertia 1000 faciunt 1000000, sestertiorum.

c Nota sestertii est HS. e. sestertium.

CCC. HS. 300 sestertia, vel 300000. sestertiis.

M. HS. 1000. sestertia.

d Romani supra 1000. sestertia per Adverbia numeralia loquuntur, ut: Decies sestertium, i. e. decies centena millia nummorum (sestertiorum. Gell. 1. 2. c. 24. vide Stathmic. Marg.

e Sestertium, instrumentum, à mensura modo, quod duobus

pedes & dimidium esset longum. Colum. Martin.

f Sestertium, genus vel triplici licio texti, ut tertium filum duobus impar sit. Svet. Aug.

g Sestertium, locus servilibus pœnis sepositus. Martin.

Sestiana mala, à Sestio cognominata. Colum.

Seta a, f. pilus crassior, horridus & erectus, cuiusmodi in suis sunt & caudis equinis. Borsten.

b Seta equina, Pferdhaar. Cic. 5. Tulc.

c Prius in hac manu nascuntur seta, i. e. nunquam. vide Erasim. Apophtheg. p. 138.

c Seta dicuntur etiam crassiores barbitii pili. Plaut. deinde seta vocatur linea piscatoria è seta. Adhuc Penicillus è seta compositus Vitr. 1. 7. 9. Tandem, Seta aliquid simile. Plin. 11. 37.

Setaceum i. n. eine Bürste.

Setaceus a um, è seta factum, ut Setaceum cribrum, è setis equinis, setacea scopula, eine Rehrbürste.

Setarium, instrumentum purgandi farinam, ein Sieb. Martin.

Setarium, quasi sine tamio, rapicæ, i. e. sine penu & arario. Martin.

Setania, cepa, è cunctis minima. Plin. 19. 6.

Setanium, bulbi species. id. 19. 5.

b Setanium mespilum, id. 37. 7.

Setanius a um, hornotinus. Mart.

Setiger a um, setas gerens, ut: Sus setigera. Virg. 12. Æn.

Seto as, are, caput & crines purgare seta, büßten/pro quo rectius seta purgare.

Setosus a um, quod setis abundat, ut: Aper setosus. Virg. 7. Eclog.

Seu, Conjunct. Disjunctiv. idem ac sive, oder/entweder/ut Setu recte seu perperam facere, entweder wol oder übel thun. Cicero.

Sevectus a um, egressus & seorsum vectus. For. Rom.

Severè, Adv. graviter, asperè, ernstlich. Cic.

Severiana pyra, ab insucre Severo. Plin.

Severiani, à Severo orti, vinum non bibunt, vetus Testamentum & resurrectionem non recipiunt Isid.

Severitas atis, f. ipsa severorum gravitas, Ernsthaftigkeit/ut: In summa severitate versari, i. e. pœnam severissimam statuere. IV. Catil. III.

Severiter, idem quod severè.

Severus a um, est gravis & censorius, ernsthaftig/ut: Sed ipse egreditur, quam severus, aber da tömpt er heraus/wie so ernsthaftig. Heavt. 53. 20.

b Summa in iure dicendo

severitas, Schärffe im Recht sprechen l. 1. 1. Qv. Fr.

Sevir, seviri, sex erant Romano-

rum equitum decuria, his qui praeerant, serviri vocabantur.

Turneb.

Sevium, libum, à veteribus dicebatur, quod in sacrificio secespitata secabatur. Fest. al. Setium.

Sevo as, are, sevirum imponere, seu candelas ex sevo facere, *Secht ziehen*. Colum. 2. c. 22.

Sevoco as, are, seorsum vocare, auff einen Orth bescheiden / neben sich beruffen / abfordern. Plaut.

b Sevocare in montem.

Cic. pro Mur.

c Sevocari à societate. idem 1. de Divin.

Sevosus a um, sevo abundans, voll Unschlitt / ut: Medulla sevosula pecudum. Plin.

Sevum i, n. vel sebum & sepum, pinguedo duriuscula, sumitur, quae à solis quadrupedibus cornu, Unschlitt, Talch.

Sex, Nomen numerale, sechß.

Sexagenarius a um, sexaginta comprehendens, deinde LX annos natus, sechßig-jährig.

b Sexagenarios de ponte deicere; est natu maiores, perinde quasi deliros, & ad omne vitæ munus inutiles, in otium rejicere, atq; ab omni functione negotia non relegare. Erasim.

Sexagenus a um, idem quod sexaginta.

Sexagima, scilicet Dominica, habens LX dies ante Pascha.

Sexagesimus a um, der Sechzigste.

Sexages, Adverb. sechßig mal. Cic. 4. Philipp.

Sexaginta, sexies decem, sechßig.

Sexangulatus a um, sechßeckigt / ut: Sexangulata crystallus, radiis icta solis, rutilo aëris repereussu coelestis arcus ex se jacit speciem. Solin. 726. Idem præstat & triangulatum prismata. vide Opticam.

Sexangulus a um, sex habens angulos, sechßeckigt. Plin.

Sexcentenus a um, idem quod sexcentus.

Sexcentesimus a um, der sechshunderte.

Sexcenti a a, sechshundert.

Sexcenties, Adverb. sechß hundert mal. Cic.

Sexcentoplagus, qui sexcentas plagas accipit, Fictum à Plauto in Captiv.

Sexcenus a um, pro sexcentenus, der sechshunderte. Cic. 7. Verr.

Sexdecies, Adverb. sechßig mal.

Sexennise, c. sechß-jährig. Plaut. Pœn.

Sexennium ii, n. sechs Jahr lang. Cic. 1. Div.

Sexies, sechß mal. Liv.

Sextans vide Seltans.

Sextanus a um, ad sextum ordinem spectans.

Sextarius ii, m. dicitur, quod sit sexta pars congi, ein Rösel.

Sextilis is, m. dicebatur, qui nunc Augustus mensis. Hor.

b Sextilis, aspectus Planetarum, ex duobus signis, quorum

rum unum ab altero distat sex. ta parte circuli, ita ut interponatur saltem unum signum. Theor.

Sextula a, f. sexta pars unctæ. Cic. pro Cecin.

b Sextula, mensura agri.

Sextium, Adverb. zum sechsten mal. Cic.

Sextus a um, der sechste.

Sexus as, m. naturam & habitum significat, Art und Geschlecht / ut: Sexus masculinus, männliches Geschlecht.

b Sexum muliebri motu mentiri, sich wie eine Weibsperson stellen. Colum.

c Sexus distinctio non in animalibus solum, sed & in stirpibus conspicua est: nec nomine tantum, sed & rei. Mares in stirpium genere magna ex parte sunt infructiferi, foemina fructum edunt, ut: Pœonia mas, pœonia foemina; Mercurialis mas, mercurialis foemina, &c. Hinc oritur & virium distinctio, &c.

Si, Coniunctio causalis, wenn / so / ob / ut: Si illustrantur, sterumpunt omnia. Cic. 1. Catil.

b Si Subiunctivis iungitur, quoties conditionalis & incertus sermo est, velut, si faceres, &c. Diamed.

c Si pro cum, vel post conviciis & sibilis confectantur. quam. Ter. Phorm.

d Si pro utinam, Virg. 6. Æneid.

e Si pro siquidem. Virg. 1. Georg.

Sialis avicula, item piscis bienus, puto à σιαλ & σάλινα; quod salivosus sit, aut macosus. Martin.

Sialochi, qui inter loquendum una cum verbis salivam expuunt, dicuntur.

Sibi, Dativus, à Pronom. Sui, vide infra.

Sibilatio omis, f. Deo tribuitur, qua hominum, in certum locum, advocatio divina innuitur, Esa. 5. 26. c. 7. 18. Sic enim alicubi moris est, ut homines, cæces, &c. sibilo advocentur. Glass.

Sibilo as, are, sibilum emitte-re, zischen. Cic. Att.

Sibilus a um, ut: Ora sibila, i. e. sibilantia. Serv. 2. Æn.

Sibilus i, in Singul. m. in Plur. gen. m. & n. est oris sonus, qui compressis dentibus & parum diductis labris fieri solet, das Zischē / ut: Sibilo allestari possunt, quod libentius bibant, man- tan sie mit Zischen herbey lo- cken / daß sie desto eher trin- cken. Colum. 2. c. 3.

b Sibilo alicui signum dare, einem bissen. Liv. 2. bell. Pun.

c Sibilo aliquem confectant, einen aufzischen / aufbrau- schen / ut: Fusum clamoribus & conviciis & sibilis confectantur. Attic.

d E scena explodi sibilo & convicio, aufgerauscht und geschmähet werden. p. Rose.

Sibus, *callidas vel acutus*. Fest.
Sibylla *a*, f. puella, *cujus pectus non decipit*, & *quia vaticinatur*, inquit Varr. veteres à consiliis deorum nuncianda hoc nomen imposuerunt. Aoles enim *εἰς*, deos dicunt, *βελῆ* verò sententia seu consilium dicitur, quod *Dei sententias enunciant*. Sibyllas alii decem, alii pauciores, alii plures fuisse indicant. Fortassis una fuit *virax & longeva*, quæ in locis & temporibus diversis conspecta pluribus existimata fuit. In libro certè tertio Oraculorum Sibyllinorum extantium, Sibylla se nurum fuisse Noë predicat, *scē*, cum eo ex deluvio evasisse, ac Babylonem profectam, per Graciam esse vaticinatam.

Sibyllinus *a* um, quod est Sibylla, vel quod à Sibylla fit, ut: Sibyllini libri. Plin. de vir. illustr.

Sibyna, genus erat hasta Gracis. Ennius.

Sic, Adv. idem quod ita, also/so/ ut: Sic est factum, also/ ist es hergangen.

Sic est res, so/ stehts umb die Sache.

Sica *a*, f. genus gladii brevioris, ein Dolch/ kurzer Degen/ Mordmesser. Cic. in Catil.

Sicarius *i*, m. qui sicam gerit/ malefici alicujus grata, &

pro interfectore accipitur, ein Strassenräuber / Mörder. Cic. pro Rose.

Sicambri, pl. populi, hodie Westphali, dicti à Cambre, Regina, uxore Regis Francorum Belini. vide Chronic. Trittenhemii: Germ. redditum à Schenckio, vom Ursprung der Franken. p. II.

Sicaneus *a* um, cui contrarium est irriguum, ut: Pratum sicaneum, eine dürre Wiesen. Colum.

Siccans medicamentum, vide Siccum.

Siccatus *a* um, ut: Ulmus siccanus, i. e. quæ non sit rigua. Plin. 16. c. 17.

Siccatio onis, f. Drocknung/ ut: Additur & in emplastris, quibus lenis quæritur refrigeratio & siccatio. Plin. 34. 13.

Siccatus *a* um, aufgedrocknet/ aufgedorret.

Siccè, Adverb. ut: Pecudes siccè stabulari convenit, es ist gut/ wenn das Vieh im Drockenen steht. Colum.

b Siccè dicere, jejune seu potius terse & breviter. Cic. de Orat.

Siccelco *is*, ere, pro desiccari, drocknen / drocken werden. Colum.

Siccificus *a* um, idem quod desiccativus. Macrob.

Siccinè, Adv. interrogantis, pro an sic vel sicne. Ter. in Eun.

Sic-

Siccitas atis, f. humoris vacuitas, Dürre/ Drockne/ Dürreheit. Varr.

b Siccitas, firmitas. Non.

c Siccitas orationis, Cic. 2. de nat. deor.

Sicco *as*, are, siccum effilere, drocknen/ ut Capillos rorantes sicabat. Ovid. 4. Fast.

b Siccans medicamentum, quod siccitatem inducit.

Siccoculus *a* um, qui siccis est oculis. Plaut.

Siccus *a* um, idem quod aridus, drocknen/ dürre/ ut: Siccaq; in rupes edit, er hat sich an einem drockenen Felsen niedergelassen oder gesetzt. 5. Æneid. 36.

b Siccum esse etiam notat non ebrium esse, ut: Vinolentorum & furiosorum visa imbecilliora esse dicebat, quàm siccorum & sanorum, die volle und tolle Leute/ sagestu/ sehen dunckler/ als die nüchtere und gesunde. Acad.

c Sicca mors dicitur, quæ sine sanguine obtingit, ut: Ad generum Cereris sine cade & sanguine pauci descendunt Reges & sicca morte Tyranni, wenig Tyrannen sterben eines natürlichen Todes.

Sicelion, herba, quam alii Psyllion appellant. Plin.

Sicelis idis, forma Græca, à Sicilia fit, ut: Sicelides musa, i. e. Theocritea. Virg. 4. Ec,

Sicelisso vide Sicilisso.

Sicera *a*, f. nuncupatur omnis potio apud Hebræos, quæ inebriare potest, starkes Trand.

Sicleo *es*, ui, vel

Sicilio *is*, i. vi, itum, sicilire, quæ male secta sunt, secare, ut fit, cū quid scemifeces pratercunt, in pratis, nachmähnen. Plin. l. 18. c. 28.

Sicilia *a*, f. à Siculo, Neptuni filio dicta, vel quasi Sicilita, h. e. exsecta. Nam olim agro Bruttio annexa, mox interfuso mari Siculo avulsa.

Siciliana, herba, idem quod Androsamon. Matth.

Sicilices, hastarum spicula lata. Festus.

Sicilicula, parvula quædam spicula, aut falcula, quæ in crepundiis interdum puerorum habebantur. Turneb.

Sicilicum *i*, n. vel

Sicilius, quarta pars uncia, sic dicta, quod semunciam secet. Festus.

Siciliensis *e*, c. qui est ex Sicilia, sine sanguine obtingit, ut: Ad generum Cereris sine cade & sanguine pauci descendunt Reges & sicca morte Tyranni, wenig Tyrannen sterben eines natürlichen Todes.

Sicilio, vide Sicleo.

Sicilisso vel siculisso *as*, are, Sicilissare, pro eo, quod est

asserum *triticum* esse. Er.
Siculum, vel sicula, quicquid se-
candi vim habet. Martin.

Sicinium ii, n. cum unus canis
singulari voce, puto, quasi se-
ciorum id.

Sicinnis, saltationis satyrica ge-
nus, teste Athenæo, a Sicinno
inventore, sive is barbarus
fuit, sive Cretensis, ita dictum,
a quo & Satyri ipsi sicinnista
appellantur.

Sicinnista, qui sicinnim exercet.
Sicinnista fuerunt genus quod-
dam tubicinum. Gell. 20. c. 2.

Sicinnotyrbæ, motus quidam ti-
bræ inridiculis. Martin.

Sicla, vel sicula, herba, idem quod
beta. Matthioli.

Siclus i, m. nummus & pondus
Hebræorum שֵׁקֶל אֶשְׁכָּל ap-
pendere, librare.

b Siclus fuit vel vulgaris,
vel regius, vel templi sive san-
ctuarii: ille valuit duas drach-
mas; ille æquipolluit tribus
drachmis, 3. Qventlein; hic con-
stitit semuncia, et habet Cha-
ler. Stathm.

Sicubi, Adverb. i. e. si alicubi.
Ter. Eun.

Siculus a um, ad Siciliam perti-
nens, ut: Siculum mare.

Siculus, Sicilia incolæ vel indige-
na, et Sicilianer. Quint.

b Siculus omphacizæ, at
vide Omphacizo.

Sicunde, Adv. si alicunde. Liv.

Sicut, vel sicuti, Adv. gleichwie.
Sicyon, vetus urbs Achæie, a qua
Sicyonii.

b Sicyonem fuisse officina-
rum omnium metallorum pa-
triam, Plin. 36. c. 1. scribit; in ea
etiam teste Cicerone, molles &
muliebres calcei confici solebant,
unde Sicyonia calceamenta di-
cta sunt.

Sicyopepon, cucumeris genus.
Side, vel sida, malum Punicum,
vel fructus similis malo Puni-
co. Martin.

Sideralis e, c. quod ad sidus per-
tinet. Plin. 18. c. 24.

Sideratio onis, f. morbus est ar-
borum, idem quod carbuncu-
latio. Plin.

b Sideratio dicitur astro-
bolismos, quasi sideris percussio,
quam sphacellismos, οφάκελι-
σμός quidam appellant, Theoph.
c Sideratio, idem quod a-
plexia. For. Rom.

d Sideratio, constellatio,
sive siderum in genitura conpta-
tio. Firmic.

Sideratus a um, qui siderationis
morbo affectus est. Plin. 28. 16.

Sidereus a um, quod ex sidere est,
ut: Splendor sidereus. Virgil.
1. 10. Æn.

b Sidereus, altus, Martial.

c Sidereus, fulgens. Vir-
gil. 1. Æn.

Siderites, οιδειτης, herba, qua
& Heraclea, Ferrumatrix,
Tetrabit, Glied-Kraut. Panc.
b Si-

b Sideritis idis, f. vertu-
minum, Zeiß-Kraut. id.

Siderites is, m. adamantis genus.
Plin. 37. c. 4.

Sideror aris, ari, sidere affari.
Plin. 9. c. 16.

Sido is, priore prod. sedi, sessum, quuntur disciplinam, i. e. Astro-
sidere, deorsum tendere, sich
niederlassen / nieder sinken.

Virg. 6. Æn.
b Nova rostro percussa si-
dere caput. Corneli. 345.

Sidon, urbs Phœnicie, cuius in-
cola dicuntur Sidonii. Iust. 18.

Sidonius a um, ad Sidonem per-
tinentis.

b Sidonia vestis, i. e. pur-
purea. Virg.

Sidus eris, n. est plurimum stella-
rum in certam formam colle-
ctio, ein Gestirn / ut: Nova
sum sidus Plejadum. Stat.

Chaldaei siderum motus &
statas temporum vices ostendere
soliti, die Chaldeer haben sich be-
stehen die Bewegung des Ge-
stirns und Umbewechselung der
Zeiten zu lehren. Curt. 344.

b Ferre sidera vertice, est
eælum contingere vertice, an den
Himmel rühren. Horat.

c Tangere sidera vertice,
est felicissimum esse, liberaus
glücklich seyn. Ovid. 7. Met. 12.

d Ferre ad sidera nomen
alicuius, est summis laudibus ce-
lebrare, hoch loben. Virg. Ecl. 9. 6.

e Dextro sidere editus,
zur glückseligen Stunde gebo-
ren. Stat.

f Gentis sua fidus, est decus
& ornamentum patriæ, der sein
Vaterlande eine sonder-
bare Ehre ist. Ovid. 4. de Ponto

Eleg. 3. 1.
g Hi, qui siderum se-
nomi. Solin. 508.

Sich, i. e. collyrium siccum.

Sifilator oris, m. dicebatur anti-
quis pro sibilator, & sifilare,
quod nos sibilare dicimus.

Nonius.

Sigæus a um, ad Sigæum Trojæ
promontorium pertinens. O-
vid. 4. Fast.

Sigillaria, Plur. Viculi erant Ro-
ma, ubi sigilla vendebantur.
Gell. 5. c. 4.

b Sigillaria, dies festi Sa-
turnalibus additi. Macrob. 1. 1.
Sat. 10.

Sigillaris e, c. quod ad sigilla per-
tinet, unde sigillaria opera di-
cuntur parva imagines fœtuli-
bus descriptæ.

Sigillatum, Adv. per signa addi-
ta, quasi nota, vel per singulos.

Sigillatus a um, ut: Scyphi sigil-
lati, Becher / die mit Widern
gezieret. Cic. 6. Verr.

b Sigillata terra, vide
Terra.

Sigillo as, are, sigillum alicuius
appondere, vorliegen.

b Sigillare, claudere. Varr.

Sigillum i, n. Dimin. parvum si-
gnum, ein Bildlein / Sigel /
Putscher / ut: Apposuit patel-
lam,

lam, in qua sigilla erant ege-
gia. Cic. Verr.
b Imprimere sigilla annu-
lo, ein Pitschier auffdrucken. id.
in Acad.
c Sigillum, confirmatio-
nem vel autoritate certa, vel te-
stimonio factam, denotat. Ro-
man. 4. v. 11.
d Sigillum Hermeticum
Chymicis est, cum vitrum clau-
dunt fusione. Schröd.
e Sigillum Salomonis, her-
ba, quæ alias Polygonatum,
Weißwurz. Matthiol.
Sigillolum i, n. Dimin. à sigillis,
parvum signum aut simula-
crum, effigies, idolum. Arnob.
Siglum i, vel Sigla a, compen-
dia lectionis & scriptura e-
rant sigla, quibus librarii in-
scribendo uti solebant. Justin.
de composit. digest.
Sigma atis, n. mensa exculta, quæ
sex caperet convivæ, in sumi-
litudinem elementi Græcæ
facta, spiritusq; involuta. Lamp.
Signaculum i, n. idem quod si-
gillum. Scharf.
Signatè, Adv. ut: Proprie & si-
gnatè loquere. Macrobius. 6. c. 7.
Signatio onis, f. signandi actus.
Tacit.
b Signatio est, quæ docet
medicamenta cognoscendi & di-
gnoscendi. Schröd.
Signator onis, m. qui testamentis
signandis adhibetur. l. 22. ff. de
testibus.

b Signatores etiam ap-
pellantur, qui sacculum pecuniæ
signis suis obsignarunt. l. ult. ff. de
leg. com.
Signatorius a um, quod signa-
tor, seu quod ad signandum utitur,
ut: Signatorius annulus, ut
Pitschaff/Pitschier.
Signatura a, f. idem quod signa-
tio, Svet. in Neron.
Signatus a um, insignitus, h. e.
quod signum habet impres-
sum, ut: Pecunia signata.
b Tabellis signatis aliquid
mandare. Tibull.
c Signatus, pro insigni ali-
quando captum à veteribus le-
gitur. Non.
Signifer i, m. qui signa fert mili-
taria, ein Fähnrich. Cic. 4.
Tusc.
Signifer a um, signum ferens, ut
Puppis signifera. Lucan.
b Signifer orator, i. e. oro-
natu signis. Valer. Arg.
c Signifer circulus, id est,
Zodiacus. Plin.
Significanter, Adv. quod vulgus
intelligibiliter dicit vel nota-
biliter. Quint. 6. c. 3.
Significatio onis, f. indicatio, in-
dicium, Bedeutung / Anzei-
gung, ut: Exclamatio est, quæ
conficit significationem dolo-
ris. Aut. ad Her.
b Significatio, notat num-
cium. Cæsar. i. Civ.
c Significatio magna sit,
non adesse constantiam. Cic. Off.
d Si-

d Significatio, notatio,
vis, potestas, rectius, quam signi-
ficatum dicitur.
e Significatio rerum ex ip-
sis est rebus, sine ministerio ver-
borum.
f Significatio vocis, seu ver-
bi est vis & potestas ejus ad si-
gnificandum,
Significativus a um, ut: Quo fit,
ut boni appellatio non sit certa
rei significativa. l. 75. §. 2. ff. de
verb. oblig.
Significatus us, m. idem quod
significatio. Plin. 18. c. 25.
Significo as, a vi, atum, signifi-
care, est per signa indicare, de-
monstrare, anzeigen, ut: Ne
inter vos significetis, ego ero
paries, damit ihr einander
nicht Zeichen gebet / wil ich
darzwischen treten. Trucul.
b Significare est ostendere,
bedeuten, ut: Quid hac tacita
cita celeritas festinatioq; signifi-
cat? Was bedeutet das grosse
Eilen? pro Sext. Rose.
c Significare per literas,
durch Schreiben zu verstehen
geben. Att.
Signinus a um, è Signia Italiae
urbe. Strab. 5. ut: Signinum o-
pus, sit è testis addita calceolig-
quod ad bene sperandum, eunt
(quæquam & aliter) ad
aquis excipiendas imprimis
utile. Vitruv. 8. c. ult.
b Signinus rivus, è testis facere,
das sol das Zeichen seyn,
Signinis factus, l. 1. ff. de rivis.
c Signina pyra, è Signia, vel
à testa Signina colore. Plin.

d Signinum vinum. C.
l. 4. capit.
Signo as, a vi, are, est signum im-
primere, zeichnen, ut: Humum
signare l. mite. Ovid. 3. Am.
b Signare argentum, silo-
berne Münze schlagen. Cic.
c Signare aliquid appel-
latione, einem Dinge einen Na-
men geben. Quintil. 1. 6. c. 3.
d Albo lapillo diem ali-
quem signare, einen glückseligen
Tag wol merken.
e Atro lapillo diem ali-
quem signare, an einen unglück-
seligen Tag gedenken
Signum i, n. est exigna signifi-
catio, eine Andeutung, ut: Mi-
de, num ejus color pudoris si-
gnum usquam indicat? Sie-
he / ob auch seine Farbe je-
gend eine Anzeigung der
Schame von sich bliden las-
se? Andria 5. 3. 7.
b Signa ad salutem, dicun-
tur salutis prognostica, Zeichen
der Gesundheit und guten
Wolstands. And. 3. 2. 2.
c Mortis signa, sunt mor-
tis prognostica, Anzeigung zum
Tode. Lucr. 1. 6.
d Tollere alicui signum a-
pud, sit è testis addita calceolig-
quod ad bene sperandum, eunt
(quæquam & aliter) ad
aquis excipiendas imprimis
utile. Vitruv. 8. c. ult.
b Signinus rivus, è testis facere,
das sol das Zeichen seyn,
Signinis factus, l. 1. ff. de rivis.
c Signina pyra, è Signia, vel
à testa Signina colore. Plin.

f Signa maximarum virtutum expressa habere, gewisse Zeichen grosser Tugenden an sich haben. pro Cael. V.

g Signa virtutum adumbrata habere, falsche Zeichen der Tugenden von sich spüren lassen. ibid.

h Signa dare, mercken lassen/ut: Magna signa dedit animi erga te mitigati, er hat sich folgen mercken lassen / daß er mit dir versöhnet. lib. 6. 1.

i Signum etiam idem est, quod sigillum, ein Pitschier/Pitschast/ut: Signum epistole detrabere. Corn. 134.

Littera omnes integris signis pratoribus traduntur, mandaten.

übergibt alle Brieffe unerbrochen den Richtern. III. Catil. III.

k Nec signum tuum in epistola, nec dies appositus est, anbricata, Bildet/ut: Delum vobis deinem Brieff war weder deinigt, ibi ex fano Apollinis religiosum Sigel oder der Tag hinzu gesetzt. ad Brut.

l Signum cognoscere, sein eckig, in onerariam suam hanc cognovit, nos linum incidimus, ab Urbe.

legimus, erat scriptum ipsius manu. III. Catil. IV.

Introductus est Statilius, cognovit & signum, & manum suam; recitatis sunt tabella, in eandem fere sententiam confessus est. III. Catil. IV.

m Signum, idem quod vexillum, ab effigie animalium in augurio. Cic. 1. de Divin.

in, eine Fahne/ Kriegs-Fahne/

ut: Signa convertere, zum Abzug sich wenden. Curt. 8. 8.

Legiones habeo quinq; sub signis, & sua fide virtuteq; Resp. conjunctissimas, ich habe fünf Regimente gemusterte und geschworne Knechte / welche dem gemeinen Vaterland treu und hold seyn. 1. 10. Ep. 8.

Sequitur signa, dem Fähnlein folgen Curt. 150.

Scriptur mihi, Antonium habere equitatum ac legiones sub signis armatas tres. 1. 10. 33.

n Milites sub signis dicuntur, qui sunt instrati & auctorati, militia sacramento obligati, gemustert- und geschworne Soldaten.

o Signa dicuntur sculptilia, sive fusilia, ad similitudinem animalium aliarum rerum facta, sive fustilia, ad similitudinem animalium aliarum rerum facta, Bildet/ut: Delum vobis deinem Brieff war weder deinigt, ibi ex fano Apollinis religiosum Sigel oder der Tag hinzu gesetzt. ad Brut.

p Signum dare buccinā, mit der Posaune ein Zeichen geben. Curt. 164.

q Signum dare receptui, zum Abzug blasen. Curt. 5. 6.

Signa praeire dare, zum Streit auffordern. Corn. 326.

r Signum, pro ostento & s Signa Astronomis dicuntur.

1469 Sil cunctur XII. imagines in Zodiaco, & diversis stellis collecta, de quibus vericuli:

Sunt Arius, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Arcubent, Caper, Amphora, Pisces.

t Signa sunt (in Musicis) ejus vel longi, (quae durationem denotant) vel lati, (quae proportionem textus sonum vel submissum, vel clarum, vel plenum fieri debere, significant:) Vel crassi, (ut linea parallelae, quibus inscribuntur notulae.) Music.

u De signis diagnosticis & prognosticis Medicinæ pars semiotica tractat.

Sil filis, n. genus pigmenti, luteum colorem, quem admodum ochra, reddens. Plin. 33. 22.

Silaceus a um, sile compositus & luteus, ut: Silaceus color. Plin. 35. c. 6.

Silaris vel Silarus, Lucania amnis, in quo lapidescere dicuntur virgulae & folia immerfa. Plin.

Silatum, juncaculum antiquis Festus.

Silaus, nascitur glareosis & perennibus rivis, cubitalis apicis similitudine Plin. 26. c. 8.

Sile is, herba, idem quod Seseli. Festus.

Silens is, qui silet, ein Stillschweigender.

b Max etiam lemures animas dixere silentum, h. e. mortuorum, Ovid. 3. Fast.

c Caelum silens, pro tempeste sereno. Plin. 18. c. 28.

d Flos silens, qui non amplius crescit, & quodammodo declinat. Colum.

e Luna silens, deficiens, & declinans, quando non amplius apparet super terrā. Plin. 16. 39.

Silentiarius ii, m. silentiarius, qui audientiam faciunt, murmur voce compescunt, & exhibent, quorum Schola erat in aula Constantinopolitana, de his viris spectabilibus meminit I. ult. C. de excusat. tutor.

Silentio, in der Stille. Liv. 9. II. Silentium ii, n. est silendi adus, das Stillschweigen/ut: Silentio subest facinus, es steckt es was hinter dem Schweigen. Curt. 134. 2.

Silentio aliquid praeire, etwas mit Stillschweigen übergehen / von einem Ding stillschweigen / nichts von einem Ding sagen 1. 5. ep. 8.

Amycla silentio suo peffata, die durch ihr eigen Stillschweigen zu Grund gerichtete Stadt Amyclae. Solin. 251.

b Silentium orationi adicius tribuere, eines Rede stillschweigend zuhören. p. Cael. XV.

c Silentio diuturno uti, sich lang nicht hören lassen / ut: Diuturni silentii, quo etiam his temporibus usus, p. Marc. 1.

d Altum silentium, dici-

tur esse de re aliqua, quando nihil curatur, wenn eines Dings ganz nicht gedacht wird / ut: *Altum silentiū de solutione*, was die Zahlung anlangt / wird der selben gar nicht gedacht / ist dieselbe noch in weitem Felde.

c *Rumpere silentium obstinatum*. Curt. 2091.

f *Silentiipremium periculo vacat*, Prov. Germani sic: Schweigen und denken kan niemand tranken: Mit Still-schweigen verräth man sich *lens leges inter arma*, i.e. legum nicht / h. e. *Tacendo in periculum vox non auditur inter armorum* non incurritur, Schweigen ist strepitum. pro Cael. III. für viel Unglück gut.

g *Nullam difficiliorem quam silentii, credo virtutem*, adeoq; promptissimo sermone facile delinquimus. Schweigen ist eine Kunst. Quintil.

h *Multas amicitias silentium dirimit*, Prov. admonet, assiduo convivio ac frequentibus alloquiis necessitudines ali, in- zomissione & absentia dissolvit. Erasmus.

i *Mulierem ornat silentiū, maximè apud viros, unde de rebus agitur servit*. idem.

k *Silentium*, pro taciturnitate. l. 7. ff. fam. ereisc.

l *Silentium*, pro interdictione advocatorum. l. 8. ff. de postul.

m *Silentio convenisse videtur*, i.e. tacito consensu, qui di, ex silentio presumitur, ubi quoniam

contradicendo actum impeditur. l. 51. ff. locati.

n *Silentium pro quiete*. Liv. 7. Maced.

Sileo es, silui, silere, est non loqui, still schweigen / ut: *Silere de re aliqua*, von einem Ding still schweigen. Cic. a Verr.

b *Silere aliquid*, etwas verschweigen. Ovid. 2. Tr. 42.

c *Silere*, est non exerceri, nicht gebraucht werden / ut: *Silicernium* is, n. *cena funebris*, *siro epule in festis Feralibus super silices posita*, quam alio nomine *exequium* scriptores vocant. Festus.

d *Sileri*, nicht gedacht werden / verschwiegen bleiben. pro Mil. VI.

Facile patior sleri, ne in hac civitate tanti facinoris immanitas aut non extitisse, aut non vindicata esse videatur. I. Cael. VII.

e *Cave tibi à cane muti & aqua silente*; Periculosissima enim sunt, quæ latent.

Siler is, n. herba, vide Sefeli.

b *Siler*, fluvius, juxta Silernum, qui & Silarus.

Silescio is, ere, idem quod silere. Terent.

Silex icis, m. durissimum genus saxi est, Kiesel / Kieselstein.

b *Silices liquabiles sunt* & plerumq; foris albi & pellucidi, Flusstein / weisse Kiesel / Bachsteine.

c *Silices duri dicuntur pyrita*, Feuerstein / Hornstein.

Schröd. Agricol.

Silbum, herba quibusdam dicitur *carduus luteus*, live Maria. Matthiol.

Silicarius is, m. ein Pfasterer / Steinseger. Front. Zehn.

Silicatus a um, quod ex silice factum, unde *strata via dicuntur silicate*.

Silicernium is, n. *cena funebris*, siro epule in festis Feralibus super silices posita, quam alio nomine *exequium* scriptores vocant. Festus.

b *Silicernium est epulum*, quod senibus exhibebatur.

c *Donatus silicernium dicit esse cenam*, qua infertur diis manibus, quod eam silentes cernant, i. e. umbra possideant, vel rationis, vel rationis, cernant, nec degustent. Hinc umbra extingtorum, ad epulas venientes errasse circa sepulcra, & der Judas Baum. idem.

pasci silicernio, credebantur.

c *Vulgo silicernium dicitur senex decrepitus*, & capularis.

Silicernius, senex, vel silicer, n. dignum, vel cui silicernium fiat, vel qui ad silicernium vocatur.

Siliceus a um, quod ex silice factum est. Cato.

Silicia a, f. herba, idem quod fenogracum. Matthiol.

Siliginarius is, m. custos siligi-

nis dicitur & siliginarius. l. 52 §. II. ff. de furtis.

Siliginus a um, ex siligine factum, ut: *Siliginea farina* das schönste weizen Meel Plin. 18. c. 9.

b *Siliginum panem*, (weiß Brot) pro delicato famie Seneca.

Siligo inis, f. *delicias tritici* significat, ap. *tenerriam parum*, klarer Weizen / schön Weizen Meel.

Siliqua a, f. *folliculus seu integumentum*, ubi grana legitimum includuntur. Schotte / Hülse / ut: *Siliqua pisorum*, Erbes Schotten.

Siliqua fabales, Bohnen Schotten. Zehn.

b *Siliqua edulis* live *Cornu*, Johannes Brot. Matthiol.

c *Siliqua sylvestris*, arbor Juda, wild Johannes Brot oder Judas Baum. idem.

d *Siliqua pro cibo vili*. Pers.

e *Siliqua*, ponderis quoddam minutia, quod & Græcè *xæcor* est, à grano siliqua, qui fructus est arboris, digitorum hominis longitudine & pollicis latitudine. Bud. 3. de Alle.

Siliqua Romana continet tritici grana quatuor; granum autem lentem unam & semissem. Repartior Africana quatuor grana Africa. Siliqua Onuphrii

pendet grana Romana tris.
Martin.

Siliquastrum i. n. herba, piper
Indicum, Indianischer oder
Kalecutischer Pfeffer. Matth.
Siliquor aris, ari, siliquas face-
re, h. e. integri siliquis, quod
de leguminibus, siliquis testis,
dicitur, Schotten gewinnen.
Plin. 17. c. 9.

Sillographus i. m. sillorum, i. e.
salium atq. dicacitatum scri-
ptor, quasi oras Timon Phila-
sius.

Sillogmus, vide Syllogismus.

Sillus, carmen dicax & mor-
dax. Gell. 3. c. 17.

Silo onis, qui prominentia habet
supercilia, à Sileno quodam,
quem hirsutus superciliis fuisse
tradunt. Fest.

Silphe, insecti genus. Martin.

Silphium i. n. idem quod la-
serpitium. Plin. 19. c. 3.

Silva, vide Sylva.

Silvanus, Silvani tres finguntur.
unus domesticus, possessione
consecratus: alter agrestis, pa-
storibus: tertius dicitur Orien-
talis, cui est in conspectu lucus.
Vel in illos, qui barba pallio
positus: à quo inter duo plu-
resve fines oritur. Martin.

Silurus, piscis est Danubii & quoe,
Prov. dicitur in callidos ter-
reni, cuiusicola piscem gerentes,
qui coargui non
sunt vocant, ein Scheid/ sive quoniam.

à danno, quod voracitate
sua infert, sive à figura vagi-
antis. Silurus parvus, qui de-
ipso genere sunt vitiosa, neq. pro-
liantur quod est, Viennae ap-
pellatur ein Dick? adulsior
verò, ein Scheiden. Dicunt
& ein Waller oder Weller/
Wels. Gesner. Silurus à vi-
bratione cauda dicitur à veim,
& epa, cauda.

Silybum, vide filibum.

Simbella a. f. quasi semilibella,
h. e. dimidia libella. Est præ-
terea simbella, instrumentum
parvum, quo singuli ponder-
antur numi. Sipont.

Simethis, Nymphe. Ovid. 13. Met.

Simethius a. ut: Terga fuga
dederat conversa Simethius
heros, h. e. Acis filius Nymphe
Simethidis. ibid.

Simia a. f. ein Affe/ ut: Simia
fucata, dicitur de informia-
nu, fucata tamen & meretrici
cuius culta lenociniis. Erasim.

b Simia dicitur, qui alium
imitatur. Plin. Epist.

c Simia in purpura, Prov.
dicitur in hos, qui tametsi ma-
gnifico cultu sint ornati, tamen
eiusmodi sint, ex ipso vultu mo-
ridusq. cognoscitur. Vel in eos,
quibus dignitas indecora addi-
talis, cui est in conspectu lucus.
Vel in illos, qui barba pallio
positus: à quo inter duo plu-
resve fines oritur. Martin.

d Simia non capitur la-
tis, cuiusicola piscem gerentes,
qui coargui non
sunt vocant, ein Scheid/ sive quoniam.

e Simiarum pulcerrima
sua infert, sive à figura vagi-
antis. Silurus parvus, qui de-
ipso genere sunt vitiosa, neq. pro-
liantur quod est, Viennae ap-
pellatur ein Dick? adulsior
verò, ein Scheiden. Dicunt
& ein Waller oder Weller/
Wels. Gesner. Silurus à vi-
bratione cauda dicitur à veim,
& epa, cauda.

f Simia dicitur, qui alium
imitatur. Plin. Epist.

g Si quid huius simile for-
mæ aliquando venerit, wenn sich
dergleichen etwan mehr zu tra-
gen wird. Heaut. 3. 2. 49.

h Similis, cum Dativo
plurumque externam aliquam e-
qualitatem significat, ut: Nec
seu membrana. Quibus addun-
tur pinguedo, medulla, unguis,
pili, humores.

i Similem esse fœderi, i. e.
vim fœderis habere, eines Bero-
bündnis. Proff haben. 1. 2. 8.

k Anni puri similes.
Horat.

l Similitas acut. f. antiquum pro si-
militudine, Nonius.

m Similiter, Adv. simili modo, glei-
cherweise / gleichgestaltig
gleichfalls. Cic.

corum, quæ sunt in ordine homo-
necat, ut: Similem esse alienus,
etnem gleich geartet seyn. 1. 16. 12.

f Simia est simia, etiam
aurea gestet insignia, Prov. ad-
monens, fortuna ornamenta non
mutare hominis ingenuum. id. Trin. 2. 2. 6.

Simila a. f. similitudo. Martial.

Similagineus a. ut: ex similagi-
ne, ut: Panis similagineus, bitis,
vestri similes famina sint-
Weiß. Brot/ Semmel. Sen. no Roma? 1. 14. 14.

Similago in. f. farina alba, &
ros farina, Weizen. Mehl/ similem
præbeas, welche du lo-
schon, oder Semmel. Mehl. best/
denen soltu dich gleich ver-
halten. 1. 6. 16.

Similaris e. c. est pars, quæ idem
nomen retinet cum toto, nec ex-
diversis essentis est com-
posita.

b Similares partes in a-
lias sibi similes partes dividi pos-
sunt: & dicuntur alias homoge-
neæ partes, quarum vulgo nume-
rantur novem in corpore huma-
no, nempe: caro, ossa, cartilago,
ligamentum, chorda seu tendo,
nervus, vena, arteria, panniculus,
membrana. Quibus addun-
tur pinguedo, medulla, unguis,
pili, humores.

Simile, Adverbialiter positum,
gleichwie. Cic. 1. Acad.

Similis e. c. ferè idem, quod a-
qualis, gleich/ ut: Ne simila
utamur fortunâ, atq. usi su-
amus, damit es uns nicht ge-
he/ wie zuvor. Phorm. Prolog.
v. 32.

Similia cum Genitivo si-
militudinem, morum plerumque
similitudinem, morum plerumque

Similis, cum Dativo
plurumque externam aliquam e-
qualitatem significat, ut: Nec
seu membrana. Quibus addun-
tur pinguedo, medulla, unguis,
pili, humores.

i Similem esse fœderi, i. e.
vim fœderis habere, eines Bero-
bündnis. Proff haben. 1. 2. 8.

k Anni puri similes.
Horat.

l Similitas acut. f. antiquum pro si-
militudine, Nonius.

m Similiter, Adv. simili modo, glei-
cherweise / gleichgestaltig
gleichfalls. Cic.

n Similis, cum Dativo
plurumque externam aliquam e-
qualitatem significat, ut: Nec
seu membrana. Quibus addun-
tur pinguedo, medulla, unguis,
pili, humores.

Similis vestri, eueris
gleichen/ ut: Optimè considera-
ne, ut: Panis similagineus, bitis,
vestri similes famina sint-
Weiß. Brot/ Semmel. Sen. no Roma? 1. 14. 14.

d Eorum quos laudas te
ros, farina, Weizen. Mehl/ similem
præbeas, welche du lo-
schon, oder Semmel. Mehl. best/
denen soltu dich gleich ver-
halten. 1. 6. 16.

e Homo sui similitudinis, et
leichter Gesell. 1. 11. 20.

f Sui similem esse, einmal
bleiben / wie das andermal.
lib. 9. 14.

g Si quid huius simile for-
mæ aliquando venerit, wenn sich
dergleichen etwan mehr zu tra-
gen wird. Heaut. 3. 2. 49.

h Similis, cum Dativo
plurumque externam aliquam e-
qualitatem significat, ut: Nec
seu membrana. Quibus addun-
tur pinguedo, medulla, unguis,
pili, humores.

i Similem esse fœderi, i. e.
vim fœderis habere, eines Bero-
bündnis. Proff haben. 1. 2. 8.

k Anni puri similes.
Horat.

l Similitas acut. f. antiquum pro si-
militudine, Nonius.

m Similiter, Adv. simili modo, glei-
cherweise / gleichgestaltig
gleichfalls. Cic.

n Similis, cum Dativo
plurumque externam aliquam e-
qualitatem significat, ut: Nec
seu membrana. Quibus addun-
tur pinguedo, medulla, unguis,
pili, humores.

o Similis, cum Dativo
plurumque externam aliquam e-
qualitatem significat, ut: Nec
seu membrana. Quibus addun-
tur pinguedo, medulla, unguis,
pili, humores.

p Similis, cum Dativo
plurumque externam aliquam e-
qualitatem significat, ut: Nec
seu membrana. Quibus addun-
tur pinguedo, medulla, unguis,
pili, humores.

q Similis, cum Dativo
plurumque externam aliquam e-
qualitatem significat, ut: Nec
seu membrana. Quibus addun-
tur pinguedo, medulla, unguis,
pili, humores.

r Similis, cum Dativo
plurumque externam aliquam e-
qualitatem significat, ut: Nec
seu membrana. Quibus addun-
tur pinguedo, medulla, unguis,
pili, humores.

Similitudo *inu*, f. est ipsa rei similitudo forma, Gleichheit/ ut: Nilit amabilius, quam morum similitudo bonorum. i. Of.

b *Vim* verborum similitudine rerum aucupamur, i. e. quærimus vel sumimus vim verborum ex rerum similitudine, vel ex rebus similibus verborum significationem asstimamus, pro Cecin. XXXII.

Similodas, *are*, simit in esse. Mart. Simiolas, *a*, m. ein Aefflein/ ein Nârrlein / ein Stocffisch.

Simius *it*, m. bestia est homini figurâ quâ proximâ, ein Affe/ Simulator humani oris simius, Claud.

Simoas, *are*, deprimere. Aantiqum Nonius.

Simoas, *onis*, idem quod simus.

Simoesius *a um*, dicitur campus Troadis, Simoente irrigatus, Simoesius nomen adolescentis, quodam Trojani, quod apud

Simoesium fluxum esset natus. Homer.

Simoniae, f. à Simone Maga dicta vox, quâ soli Theologi utuntur, muneris ambitus, fludivola voluntas vendendi & emendi spiritualia, vel spiritualibus annexa per temporalia.

Simoniacus, qui simonia peccato obnoxius.

Simoniani, heretici, dicti à Simone magica disciplina perito, cui sunt, ac natae ad differentiam Petrus in Actibus Apostolorum

maledixit, pro eo, quod ab Apostolis Spiritus Sancti gratiam pecuniam emere voluisset. Hi dicunt, creaturam non à Deo, sed à virtute quâdam superna creatam. Hieron.

Simonides, Simonidis Cantilena, Prov. de vasis ac subdolis dictum est. Hunc tradunt primus astutiam & quæstum in artem induxisse. Brasen.

Simplarius *a um*, ut: Simplicia venditiones sunt, pro quibus necesse venditor non habet dupla emtori repromittere. Bud. Simplex *icis*, o. opponitur duplici, einfach/ ut: Duplex, quæ ex argumento facta est simplici. Prol. Heavt v. 6.

b Simplex, idem quod verum, sincerum, auffrichtig/ ut: Trebatio nostre magnas ago gratias, quod tuum erga me animum simplicem atq; amicum aperuit.

c in docendo simplicem esse, in lehren gleich zu gehen/ einfaltig und deutlich lehre. Quint.

d Homo simplex dicitur, qui purus est & apertus, & nihil occultum simulatumve habet. 4. Ac.

e Simplex etiam dicitur aliquis vel per negationem compositionis, ut: Deus; vel per negationem perfectionis, ut: Matera prima.

f Simplicia medicis idem sunt, ac natae ad differentiam

g Simpliciores homines, pro imperitis, rusticulis. l. 14. J. 4. ff. de relig.

Simplicitas *atis*, f. Einfaltig/ auffrichtig/ ut: Aufſrichtigkeit.

b SimPLICITAS opponitur subtilitati. & notat imperitiam & ruditatem.

Simpliciter, Adv. pure, aperte, einfaltig/ auffrichtig/ ut: Amice & simpliciter reprehenderunt. Plin. Epist.

b Simpliciter, pro generalliter. l. 66. ff. de leg. II.

Simplones, forte à simpulo, simplones, rectius: dicuntur conviva. Nam & amicus sponsi, qui cum eo per convivia ambulat, simplator dicitur. Non.

Simpludiarum funera sunt, quibus adhibentur duntaxat ludicorboresq;. Dicta quasi simpludiarum, quasi simpli ludicorboresq;. h. e. saltatores, siue cernuatores. Festus.

Simplus *a um*, non multiplex. Martin.

Simpulatrix *icis*, f. mulier rebus divinis dedita dicitur. Fest.

Simpulo, qui sponsum convivia discurrentem comitatur.

Simpulum *i*, n. Festo teste, est vas parvum, & autore Varone, minutim fundens, ein Gieß-Kanne; unde: in simpulo aliquid facere, est clanculum, vel in re humili occupatum esse. Cic. 3. de leg. F. R.

Simul, Adv. idem quod una, zu-

gleich/ ut: Simul esse, bey einem seyn. l. 13. 20.

b Simul atq; vel simul ac, notat quâprimam, ut: Simul ac potestas data est in V.

Simul atq; ille despexerit, so bald er nur die Augen wendet. pro S. R. VII.

c Simul, deinde etiam vel præterea. Ter.

Simulacrum *i*, n. propriè dicitur alicujus rei ficta imago, ein Gleichnis/ Bild/ ut: Effigies simulacrumq; Mithridatis. Cic. 4. Verr.

Inusitata simulacra, non homines videbantur, sie sahen nicht aus wie Menschen. Curtius 953.

b Simulacrum civitatis, pro signo, & nota ejusdem. Cic. Simulamen *is*, n. idem notat. Ovid.

Simulatio, Adv. non ex animo, falschlich/ ohne Ernst. Cic. Simulatio *onis*, f. est fictio, Gleichnerey/ ut: Non mea est simulatio, ich kan nicht Gleichnerey treiben. Heavt. 4. 5. 34.

b Duarum rerum simulationem tam cito amisit, man verlor in Metello, divitiarum in arario, den Schein zweyer Din-ge hat er so bald verlohren/ nemlichen der Sanftmuth bey dem Metello, und des Reichthums bey der Renth. Rame-mer. l. 10. 7. Att.

Adeo humanis ingenio

parata simulatio est, so gar ist das menschliche Gemüth auff die falsche Gemüths-Stellung abgerichtet. Curt. 10.49.

c Simulatio etiam notat spem falsam auxilii, ut: Copias, quas diu simulatione Reipublicae comparavans, subito ad patriae periculum convertarunt, die Hülfe / welche sie lang unter dem Schein für das gemeine Wesen zusammen gebracht / führen sie geschwind wider das Vaterland. l. 11. 13.

Simulator oris, m. dicitur, qui simulat, ein Gleisner / ut: Pompejum etiam simulatorem puro. lib. 1 Ep. 3. Ov. Fr.

Simulatrix icis, f. simulatrices, scribit Festus, esse mulieres Sallustias & expiatrix, vel sacerdos, quae expiare sunt solita. Quod verbum putem, ex eo natum, quod in sacris multa simularentur, & simulata pro veris haberentur.

Similitas, vox nova, (qualis est prioritas,) a Simul Logicis.

Simulo as, are, sich stellen / als wäre etwas / und ist doch nicht: Dissimulare, sich stellen / als wäre etwas nicht / und ist doch / ut: Simulans paupertatem, dissimulat divitias, wer sich arm stellt / verhöhet sein Gut.

b Nunquam diffitebor, multa me, ut ad effectum bonorum consiliorum per venirem, &

simulasse inquit, & dissimulasse cum dolore, ich wil es nicht in Abrede seyn / daß ich / damit ich den Zweck meiner Anschläge erreichen / mit Unwillen viel davor sehe / und mit Schmerzen verhältet. l. 10. 8.

c Si non ipsa re tibi istuc doles, simulare certè est hominis, wenn dir in der Wahrheit gleich nicht wehe thut / so soltestu dich doch auffe wenigste / als ein Mensch / also stellen / als wenn dir wehe thäte. Adelph. 4. 7. 15.

d Omnia se simulant scire, nec quicquam sciunt, sie thun / als wüßten sie alles / und wissen doch im geringsten nichts. Trin. l. 1. 2. 67.

Simultas aris, f. est odium latens, heimlicher Groll / ut: Simultatem cum aliquo gerere, einen Groll wider einen haben / mit einem görden. l. 16. 12. Att.

b Simultas subest, es stecket ein heimlicher Groll dahinter, pro Cael. XXVII.

c Simultas multis rebus audit, ein durch viel Dings vermehrer Groll. Corn. 286.

Simultum i, n. vermis in cornu arietis. Martin.

Simulus a um, Diminut. simulacrus, personatus.

Simus a um, quod est pressum, deslivo.

b Simi dicuntur, qui navibus sunt depressi, ut: Tumor

vera attendens sima virgulta capolla. Virg. 2. Ecl.

c Sima, partes in summis egrovnis, obtusiores, instar nasi caprarum. Vitruv. 3. c. 3.

Sin, idem est, quod si vero, wenn aber / ut: Si mihi veniam, quam peto, dederit, utar illius conditione: sin minus, impetrabo aliquid à me ipso, wenn mir / wie ich begehre / vergeden wird / wil ich seinen Vorschlag annehmen; wo nicht / wil ich meines Willens in etwas leben. Cic. Att.

b Sin non semper notat fverè, sed interdum idem, quod si, ut: Sin autem est, quod mecum communicare velis. lib. 4. 2.

Sina, mons in Arabia, ubi lex Dei per Moysen lata, Exod. 19. dicitur etiam Horeb ab ariditate, habet (inquit Schindlerus in Lexico) duo cacumina, quorum occidentale Horeb; Orientale Sinai vocatur.

b Sini Deus, qui in Sinaida, via, melius est Sneidera, à German. Schneide / est caesura, via dividens territorium.

Sinapi, Indeclin. Neutr. planta Arab. Cardel / luteum sativum, Genff.

b Sinapi sylvestre, wilder Genff. Matthiol.

c Sinapi, quia est aeris saporis, crassos attenuat cibos,

& inter condimenta reponitur. Sinapismus, est cataplasma, vel massa, ex sinapi & aliis, ejus vires amulantibus, parata, vim habens cuti ruborem vel ardorem, vesicæve inducendi: adeoq; continet sub se phlegmum, (φλογίς, rubedo,) & vesicatoria. Schröd. Sincere, Adverb. pure & integre, rein / aufrichtig / ut: Sincere loqui. Tib.

Sinceritas atis, f. puritas, integritas, Reinigkeit / Lauterkeit / Aufrichtigkeit. Plin.

Sinceriter, Adverb. idem quod sincere. Gell. 13. c. 15.

Sincerus a um, integrum notat, incorruptum, non fucatum, rein / lauter / aufrichtig / ut: Sincerus est nisi vas, quod nunq; infundis, acescit.

b Sincerus, purum, sine fæco & simplex, ut mel sine cera. Non placet id Valla l. 6. 37. qui ait, imò cum cera potius, & dicit à οὖν & ὀπός, (hinc scribenda apparuit Mosi. Psal. 68. 8. dum esset sincerus,) quasi cum

cera mel, quod integrum est & solidum, & nulla sui parte fraudatum, ut si dividere fructum communium alveariorum cum

socio velim, partemq; mellis assignem, nimirum non ago sincere, quod sine cera mel dedi. Martin.

c Sincera fide agere. Liv. 9. Pun.

d Sincerus quidam à carie deducunt qf. sine carie. For. R. 1.

Sincinia, *cantio solitaria*. Fest.
Sinciput itis, *antextor pars capitis*.

Sindon onis, n. *velum subtilissimum, lineum tenue, subtiliter fleiner Leinwand*. Mart.
Sine, *Prepositio*, idem significans, quod absq̃, ohne/ut: *Sine fine*, ohne Ende. Ovid.

b *Sina cortice nare*, est sine aliorum adminiculo progredi, ohne eines andern Beyhülffe fortkommen können/ ut: — *Sinul ac duraveris aetas, membra animamq̃ tuum, nabis sine cortice*. i. e. *citra custodem ac pedagogum ipse te reges ac moderaberis*. Horat. 1. Serm. Sat. 4. 25.

Singa, *Palladis nomen* apud Phoenices, cuius nominis simulacrum Thebis Cadmus constituit. Pausan.

Singilo onis, ex singulo seu uno, non e gemino panno. Lex. Angl.

Singillatim vel Sigillatim, Adv. idem quod singulatim. Cic.

Singularie, Adverb. pro singulariter.

Singularis a, c. quod est unicuique, eingel/ut: *Rate singularem fluctum secans*. Senec.

b *Singularis numerus* Grammaticis est, quo unum quidsi significatur.

c *Singularis*, pro excellenti, est tam in bonum, quam in malum sumitur. Cic. pro Syl.

d *Singulares* milites vocat Caesar 4. Gall. qui ab aliis separati sunt.

e *Singulares*, pro singulis. Cic. Acad.

f *Singulare*, Metaphysicis, quod unum est numero, ut: *Petrus, Paulus*.

Singulariter, Adverb. magnopere, mire, besonders / sonderlich / insonderheit. Plin. epist.

Singularius a um, ad singula pertinens. Apul.

Singulatim, Adverb. insonderheit / ut: *Singulatim unicuique respondere*. Cic.

Singulator oris, m. qui uno servit egro, ein Einspänniger. Martin.

Singultans, qui frequenter singultus emittit, sicuti ferè nunc quoniam solus singultus auditus. Quintil.

b *Singultans anima*, i. e. anima cum singultu exhalans. Ovid. 5. Metam.

Singultim, Adv. ut: *Singultim loqui*, i. e. *verbis interruptis*. Horatius.

Singultio is, iui, ium, ire, singultum emittere, schlucksen. Plin. 23. c. 1.

Singulto as, are, significat singultum pati, & cessare interrupta voce. Martin.

Singultus us, m. das Schlucksen / est motus ventriculi convulsivus.

Singulus a um, quasi sine angulo, quod ea, quae unica sunt, nequeant constituere angulum, eingela / ein jedes für sich /

sich. Effertur autem pluraliter singuli, singula, singula, ut: *Pandere singula ordine*. Virg. 6. Aeneid.

Singulos consecrari cogitur. Corn. 71.

b *In singulos dies*. Cic. ad Atticum.

c *Singulum* video vestigium, h. e. *unum tantum*, vel *unius tantum hominis*.

Sinister a um, dicitur, quod ad sinistram est, linck / zur linken Hand / ut: *Sinistrum (aenei) cornu*, der lincke Flügel. Liv. 3. ab Urbe.

b *Sinistrum*, in auguriis idem quod prosperum, ut: *Is averse sinistrâ dictus populi magister est*. 3. de Leg.

Haud ignoro, quae bona sint, sinistra vos dicere, etiam si dextra sint. 2. de Divin.

c *Sinistrum* idem quod adversum, noxium, unglückselig / ut: *Arboribusq̃ satisq̃ Notus, pecoriq̃ sinister*. 1. Georg.

d *Sinistra diligentia*, unnothet / schädlicher Fleiß. Plin. ep.

e *Sinistris sermonibus aliquid carpere*, einen schmähen. Plin. Epist.

Sinisteritas atis, f. perversitas, improbitas. Plin. Epist.

Sinistra a, f. manus laeva, die lincke Hand. Ovid. 3. Fast.

b *Sinistra*, pro parte, quae versus manum sinistram est, die lincke Seite. Cic. de Div.

Sinistrâ, Adv. pro a parte sinistra, zur lincken Hand / auff der lincken Seiten. Cic. 4. Ac.

Sinistrè, Adverb. unrecht Tac.

Sinistrorsum, Adverb. versus sinistram, zur lincken Hand. Horatius.

Sino is, firi, situm, sinere, est permittere, zulassen / ut: *Sine te hoc exorem*, laß dich dies doch erbitten. And. 1. 1. 26.

b *Res non finit*, die Gelegenheit leidet es nicht.

c *Quantum est situm in nobis*, pro nostra virili, so viel an uns ist / so viel wir thun können. pro Arch. 1.

Sinodontes, pisces quidam, e quorum cerebro gemma ejusdem ferè nominis eruitur. Plin. 37. c. 10.

Sinopicus a um, ad Sinopidem pertinens, ut: *Sinopica rubrica*. Vitruv. 7.

Sinopis idis, f. color quidam nativus, seu rubrica. Plin. 35. 6.

Sinuo as, are, in sinus flectere, främmen / biegen. Virg. 2. Aen.

Sinuosus a um, quod habet multos sinus, ut: *Mare sinuosum*. Claud.

b *Vestis sinuosa*, ein Kleid voll Falten. Ovid. 5. Met.

Sinum i, n. vas lactis Varro.

Sinus us, m. Valla dicitur, pars hominis intra pectoris brachiorumq̃ complexum, der Schoß / ut: *Hic non amandus? hic non gestandus in sinu est?*

Solle ich den nicht lieben? *corporis, circa pectus; & Metonymia*
sol ich den nicht auff dem uestem pectori proximam,
Händen tragen? Adolph. *qua sinus legitur*, notat. Ex-
l. 4, 5, 76. *od. 4, 6.*

b Sinu *fovere*, est *intimè*
alere & colere, alles gutes er-
weisen. Seneca,

c *Esse de alicujus delectu*,
complexu ac sinu, est *maximè a-*
mari ab aliquo, *intimè alicujus*
esse, einem sehr verraulich seyn/
des rechten Korns seyn. II. Ca-
tilia. X.

d In sinu suo habere, est in
sua potestate habere, in seiner
Gewalt haben/in guter Obacht
haben. Qv. Fr.

e In suum ipsius sinum in-
spuere, est domesticorum malo-
rum recordatione desinare alios
arrogantius insectari, über seine
eigenen übeln Zustand andere
Leute zu verfolgen vergessen.
Erasin.

f Gaudere in sinu, est ta-
citam apud se voluptatem senti-
re, sich heimlich freuen/es in das
Häuslein lachen. For. Rom.

g Soluti sinu ad aliquem
venire, est plenè liberalitate, &
copià effusà adire. Seneca.

h Confugere in alicujus
sinum, Schutz bey einem suchen.
Plin. Paneg.

i Sinus vocantur litora
curva, ad similitudinem sinus
mare amplectentia, ut: Augustus
sinus, 2. Georg. 16.

k Sinus partem anteriorem

1 Sinus, pro medio vel con-
cavitate curvus sumitur. i. Reg.
c. 22. v. 35.

m Sinus Abraha, vocatur
vita aeterna. Glas. Phil.

n Sinus tribuitur Deo tri-
bus locis, Psal. 74. 11. Esa. 40. 11.
Joh. 1. 18.

Sio as, are, mejo, à *si*, colare.
Martin.

Sion, vel *sum ii*, n. herba no-
men. Wassermelck. Matthiol.

Sion, mons urbis Hieroso-
lymae, ubi David arcem regiam
habuit.

b Sion, ipsa, arx Davidis,
ut & arca foederis dicitur.

c Sion, Ecclesiam tam Vi-
teris, quam Novi Testamenti
notat.

Siparium ii, n. *velum mimicum*
vel *scenicum*, ein Fühhang
oder Teppich. Juvenal.

Siphonius as, are, pro eo, quod est
manum admovere postico:
à moribus Siphniorum, qui li-
bidinis causa id facillime con-
sueverunt. Erasim.

Sipho ovis, instrumentum ad-
versus incendium compara-
tum, eine Feuer-Sprünge.
Hesych.

b Siphon, tubulus, canalis
ille, unde aqua effluit. Martin.

k Siphunculus s, m. Dimin. par-

1491 Sir
vum siphon, ein Sprüngelein/ein
Röhrelein.

Sipillus, novacula, quasi scipi-
lus. Martin.

Sipos, are, jacio, spargo: quod
& sup. Hinc dissipare, &c.

Siqua, pro siquo modo. Virg. i.
Aeneid.

Siquando, Adv. i. e. si aliquando.
Ter. Eun.

Siquidem, Conjunct. significat
certè, quoniam, sicut, & c.
denotat: ut: Antiquissimum &
dedit genus Poëtarum: Si-
quidem Homerus fuit & He-
siodus ante Romam conditam.
Tusc.

b Siquidem, idem quod circa syrtis sunt, in quibus unda
si modo, wann anders/ ut: Haud compressa, & consistantes, argu-
stulsi sapit, siquidem id sapere etiam quendam edunt sonum, quo
est, velle te id, quod non potest percepto prater navigantes &
contingere, du bist kein Kind, fluctibus se credentes, una cum
wenn anders das flug seyn
beist/ das jenige begehren/wel-
ches sich nie begeben kan / oder
unmögliche Dinge begehren.

Heavt. 2, 3, 82.
Siquis siqua, siquid, vel siquod,
Pronom si aliquis.

Sira linea catenata seriei Martin.
Siracus aum, decoctus, ut: Siracum
vinum ex musto coctum. id.

Siremps, ponitur pro eadem, vel
proinde, qualis similis res ipsa,
ut: Siremps lex esto, ac si dicas
similis lex omnibus est. Cuius
in Ablativo Sirempse.

Siren, enis, f. vel sirena a. f. mon-
strum maris, ein Meerwun-

det/ ab *ειρ*, quod connectere
vel retinere significat. Vel ab
σειρα catena, eo quod libidinis
vinculum Sirenes fuerint. Qvi-
dam hoc nomen à *ειρα*, tra-
ho, deducunt & per y cribunt,

b Sirenes finguntur partim
virgines, partim volucres fuisse,
Acheloi fluminis & Calliopes,
Musa filia.

c Sirenes significant illo-
cebras voluptates, quae blandie
praeistigis omnes homines irre-
ducunt: ut: Antiquissimum &
dedit genus Poëtarum: Si-
quidem Homerus fuit & He-
siodus ante Romam conditam.
Tusc.

b Siquidem, idem quod circa syrtis sunt, in quibus unda
si modo, wann anders/ ut: Haud compressa, & consistantes, argu-
stulsi sapit, siquidem id sapere etiam quendam edunt sonum, quo
est, velle te id, quod non potest percepto prater navigantes &
contingere, du bist kein Kind, fluctibus se credentes, una cum
wenn anders das flug seyn
beist/ das jenige begehren/wel-
ches sich nie begeben kan / oder
unmögliche Dinge begehren.

d Siren, tunica tenuis
& perspicua, nimirum serica. Suid.

c Siren, insecti genus, apè
non dissimile, unde Prov. Siren
amicum nunciat apì hospitem;

quoties complures eadem de re
bene ominentur: aut, ubi sua
quidq; spei blandiens, ex levibus
argumentis quibusdam divinas

futurum, quod optat. Erasim.

Sirialis is, f. morbus puerorum est
cerebri, & membrarum in-
flammatiò, quam incipit &
oculorum consequitur cavi-
tas. Jonston.

Siraum, cense vestimentum, tan-
quam

quam messorum, quo subfiri
astu utebantur.
Sirius *is, m.* stella in ore canis per-
niciosa, continet enim hoc a-
strum stellas 18. der Hands-
Stern. Statius. l. 1.
Sirpex *ieis, i. e.* Irpex. Sirpices vel
irpices sunt astri ferrei, plu-
res habentes dentes ad extir-
pandas herbas in agris. Varro.
Sirpiculae, vocatae a sirpando,
i. e. ab alligando. id.
Sirpus, idem quod scirpus.
Sirus, foras cavata, in usum gra-
narii aut apotheca: tanquam
spelunca sub terra. Varro.
Sisachthia, lex apud Lacedamo-
nios, qua faenoris obruiis
succursus est. Alex.
Sisania *a, f.* genus leguminis. vide
lesania.
Sisara *a, f.* frutex, quem & eri-
cam vocat Plinius. 11. c. 16.
Siserra, avis major. Varro.
Sisarum *i, n.* rapunculus horten-
sis, Garten-Rapunzel. Panc.
Sifer *is, n.* Möhren oder gelbe
Ruben / It. Zuckermur / de
Gierlein. Matthiol. Pancov.
Sison, semen exiguum in Syria
nascent, apio simile. Dioscor.
Sispitem, faenorem, quam vulgo
sospitem appellant, antiqui
dicebant. Fest.
Sistartia *a, f.* vas est repositorium,
sicut sacus vel pera; & sunt
sistartia nautarum, dictae,
quod sine suta substantia vel
vascula, in quibus portantur
cibi. Martin.

Sisto *is, sciti, statum, sistere* est fa-
cere, ut aliquid consistat, sto-
bend machen / bleibend ma-
chen / ut: Sangvinis profu-
vium sistere, das Blut stillen.
Plin. 26. 12.

Via hostium sisti non potest,
der Feind kan nicht abgetrieben
werden. Curt. 900.

b Sistere gradum, stehen
bleiben / ut: Siste gradum, tege
aspectu ne subtrahere nostro. 6.
Aeneid. 136.

c Sistere se, sich stellen /
recte dicitur pro vulgato illo
comparere, ut: Fac, ut te ante
Calendas Jan. ubique; erimus,
sistas, sihe zu / sey dran / daß du
dich vor dem ersten Jenner / mar-
seyn auch wo wir wollen / bey
uns stellest. Att.

d Sistere est confirmare,
bestätigen / ut: Hic rem Roma-
nam magno turbante tumultu
sistet egress. 6. An. 171.

e Sisti iudicio dicunt ICI
promiscue, tam de ipso reo, quam
de de iussore ejus, zu Recht ste-
hen / oder zu Recht stellen. l. 2. ff.
li quis caution.

f Sistere, pro consistere &
stare. Cic. 5. Verr.

Sistrum *i, n.* instrumentum mu-
sicum, h. e. cornu recurvum,
peculiare Aegyptiorum, quo u-
tuntur in Isis sacris. hinc:
Sistratus *a um, i. e.* sistrum pul-
sans, quod est proprium epi-
theton sacerdoti Isis. Mart.

Sisymbrium *ii, n.* Sisymbre /
ut: Sisymbrium domesticum,
sive balsamita, krauser Bal-
sam. Matthiol.

b Sisymbrium sylvestre,
sive mentha aquatica, Wach-
Mang / it. Fisch-Mang id.

Sisyphus *i, m.* Aesthetus, qui la-
trociniorum suorum poenas
dans apud inferos, saxum in-
gens in montem altissimum ad-
volvare fingitur, ita ut magno
vix labore advolutum semel,
statim relabatur. Ov. 13. Met.

b Sisyphi saxum volvere,
Prov. quod inexhausto & mu-
tuli defatigari labore est, grosse
Arbeit thun / und damit nichts
aufrichten. Erasmi.

Sisyra, pellis lanata, proprie ovis
ad tegendum, & vestis hind
facta. Martin.

Silyrinchium *ii, n.* bulbi genus.
Plin. 19. c. 6.

Sitanium *ii, n.* frumenti genus.
Martin.

Sitarcha, praefectus annonae.

Sitarcia, vituperia, annonae, suffi-
cientia frumenti, specialiter
annonae militaris in menses
singulos stipendii loco dari soli-
ta; notat insuper annonae rece-
ptaculum. Martin.

Sitibundus *a um, vehementer si-*
tiens, sehr durstig.

Sitices, sitientes, qui apud fune-
ratos, vel viros sanctos & sepul-
crum, spiritualium cumprimis bo-
erant, honoris causa, cantus
lamentabiles. Gell.

Siticulosus *a um, idem quod si-*
tibundus, durst g. Plin. 23. c. 6.
b Siticulosa loca, aspera &
arcta, dörre Orther. Colum.

Sitiens *tis, o.* durstig.
b Sitiens annus, ein dör-
res Jahr. Plin.

c Sitiens aures, lästern-
de Ohren. Cic. ad Att.

d Sitiens virtutis. id. pro
Planc.

Sitientia, i. e. loca siticulosa.
Plin.

Sitienter, Adverb. ardentem,
durstiglich / heftig.

Sitienter aliquid expetere.
Cic. 4. Tusc.

Sitio *is, vi, sitire, est bibendi cu-*
piditate laborare. Durst lei-
den / dürsten / Translate idem
quod vehementer cupere, hefti-
tig begehren / ut: Sitire sine
præsidio, durstig seyn / und
nichts zu trinken haben. So-
lin. 84. 6.

Nec sitio honores, nec de-
sidero gloriam, ich achte der Eh-

ren nicht groß / es ist mir umb
Ehre so sehr nicht zu thun.
Quint. Frat.

b Sitire sangvinem, eient
nach dem Leben trachten. s. Phil.

c Sitire, pro vehementer
cupere. Cic.

d Sitire in sacris usurpa-
tur de ardenti desiderio & affe-
ctus, spiritualium cumprimis bo-
norum. Glaff. Phil.

Sitis, est cupiditas nutrimenti
fri-

frigidi & humidi, siue appetitus bibendi, Durst/ ut: Miserum est opus, igitur demum fodere putem, ubi situs fauces tenet, es ist ein armer Handel/ denn erst einen Brunnen graben wollen / wenn der Durst schon da ist. Mostell. 2, 1, 32.

Sitis praecipue sanctos & fatigatos perurebat, die Verwundeten und Ermüdeten lieten grossen Durst. Curt. 800.

b Sitis, est nimia alicuius rei cupiditas, ut: Cupio te amplecti, neq; aliter sitim, iam diu conceptam, sedare possum. Plaut. c Argenti situs, Geld-Begehrde. Horat.

Sittle, aurium muliebrium ornamentum apud Dores. Poll.

Sitocomia, nomen magistratus est, qui frumenta & annonam curabat; cuiusmodi cura & officium videtur fuisse Cerealius olim edilibus. Alciat.

Sitionia a, f. curatio frumento coemendo. l. 2. ff. de vacat. & immun.

Sitostasius, erat qui vendendo frumento praerat. l. 1. C. de frument. Alexand.

Sityba, membrana, quae teguntur libri. Martin.

Situatus a um, a situo as, are, gelegen/ an der Lage/ ut: Numantia edito in tumulo, apud flumen Durium situata. Flor. 2.

Situla a, f. cista, quae populi suf-

fragia in creandis magistratibus legibusq; ferendis, colligebantur, Plaut. Cael.

b Situla vas ad hauriendam aquam, ein Wasser-Eimerlein.

b Situla, serpens, sitim morsu afferens, vide Diplas. Situlus, vas aquarium. Cato.

Situs a um, positus, gesetzt/ gelegen/ ut: In te spes omnis sita, auff dir stehet alle Hoffnung. Livius.

b Situs, conditus, Tacit. Situs us, m. Lage/ Gelegenheit/ ut: Erant ejusmodi fere situm oppidorum. Cael.

b Situs, est idem quod mici, verschimmeln/ schimmeln werden.

c Sitis corrumpti, i. e. otio diffluere, stund faul seyn. Trucul. d Sitis, Pradicamentum in Logicis est nonum.

Sive, Coniunct. oder/ entweder/ ut: Sive ista uxor siue amica est. Terent.

Smaragdinus a um, quod factum est ex Smaragdo.

Smaragdus i, m. gemma pellucida & diaphana, grato suo virore pulcherrima, omnium gemmarum fragilissima, Arab. Zamarrut, nonnullis Prasinus, Schmaragd. Boet de Boot.

Smaragdis hic locus patriae est, an diesem Ort findet man die Schmaragd. Solin. 400.

Sma-

Smaragdites, Marmoris genus referens Smaragdum. Martin.

Smaris idis, piscis exigui genus, maris peculiare. Plin. 22. c. 2.

Smegma atis, n. omne illud dicitur, quod purgat & absterget, Geisse/ Fleck. Riegel.

Smegma odoratum, wolriechende Geissen.

Smegmaticus a um, ad smegmatur pertinet. Plin.

Smegmatopola e, qui smegma vendit. Martin.

Smilax acis, f. planta genus, ut: Smilax aspera, stachelnde Winde. Matth.

b Smilax, wälsche Dohnen oder Streigfäseln. id.

c Smilax, puella, quae amore Croci juvenis tabescens, mutata fertur in herbam sui nominis, quae similis est hedera. Ovid. 4. Metam.

Smilium ii, n. pharmacum peracre quoddam. Galen.

Smintheum siue sminthium, Apollinis delubrum. Strab.

Smaurna, ea est, quam vulgus Myrrham appellat. l. ult. §. species. ff. de publican. & vetigal.

Smyrna a, f. Asiatica urbs in Ionia. Strabo.

Smyrnion, herba est ex danci generibus, vulgus levisticum appellat. Plin.

b Smyrnium, vide Olusarum. Matth.

Smyrus, piscis. Plin. l. 32. c. 12.

Soboles is, f. propago, proles, ein Geschlecht / Kinder / ein Kind.

b Robur & soboles militum interit, der beste Kern des Kriegesvolcks ist umkommen. Cicero.

c Mittuntur equi ad sobolem resciciendam, i. e. admittuntur foetus propagandi gratia. Solin. 836.

Sobolesco is, ere, subnasci, succrescere. Liv. 9. Pun.

Sobrie, Adverb. temperanter, mässig/nüchtern. Cic. 1. Off.

Sobrietas atis, f. virtus, quae moderatur affectum circa potum, Mäsigkeit/ Nüchternheit.

Sobrinus a um, Sobrini duarum plarumve dicuntur sororum filii, Geschwister / Kinder / quasi sororini. lib. 3. Instit. de grad. cognat.

b Sobrini, sobrina, i. e. qui, quae ex fratribus vel sororibus, patrue libus vel consobrinis, vel amitinis progeniuntur. Donat.

c Sobrinus, pro quocunque cognato. Ter. Phorm.

Sobrius a um, qui in cibo ac potu temperans est, mässig/nüchtern. Cic. 4. Acad.

b Sobrius, sana mentis. Ter. Andr.

c Sobria terra, steriles. Stat. Sylv.

Socamilauchum, σοκαμίλαυχον, pileolum interius, quale

sub pileo gestant senes. Martini.
Soccatus a um, socis indutus.
Sveton.

Socculus i, Dimin. parvus soc-
cus. idem.

Socer i, m. dicitur uxoris pa-
ter, Schweher / Schweher-
Vater / ut: Nostro quidem
more cum parentibus puberes
filii, cum soceris generi non
laxantur. i. Offic.

Socerus i, m. idem. Plaut.

Socia a, f. ut: Socia tibi, ein
Ehegemahl.

Sociabilis e, c. quod facile con-
jungitur alteri, gesellig / das
sich gesellen oder fügen lässt.
Plin. 16, 42.

Socialis e, c. quod est sociorum,
ut: Amor socialis. Ovid. 7. M.
narum domina fortuna in istius

b Sociale bellum, quod cum se
societatem gloria non offert.
sociis gestum est. Cic.

c Sociale, quod ad ser-
vandam societatem aptum est
Socialitas atis, f. pro societate
seu sodalitas. Plin. Jun.
Socialiter, Adverb. geselliger
weise. Horat.

Sociatrix icis, f. ut: Sociatrix
fides. Valer.

Socienus i, m. idem quod so-
cius, antiquè Plaut. Socienus

suo iam interstringam gulam
quo. Corn. 537.

Societas atis, f. est participa-
tio, Gesellschaft / ut: Socie-
tatem facinoris alicujus intro-
sich mit andern in eine böse
Gesellschaft einlassen. Cur-
tius 1020.

Societatem habere cum
aliquo, mit einem Gemein-
schaft haben. Corn. 132.

Mo non oratio tua solum
Societas agilitudinis, sed etiam
auctoritas consolatur, mich trö-
stet nicht nur deine Rede / und
lässt gleichmäßige Bestimmer-
nis / sondern auch dein Anse-
hen. l. 4, 6.

b Societatis negotia praes-
se, den Gesellschaften vorste-
hen / und ihr bestes suchen / Bar-
bari der Compagny Nutzen
schaffen. lib. 13, ep. 6.

c Offerre se in societatem
gloriae, auch von einer so wol-
lügen That Ehre haben wol-
len / ut: Illa ipsa rerum hama-

se societatem gloria non offert.
pro Marcel. II.

d Societatem muneris la-
befacere, wider die Vereini-
gung in Ampt / welches etliche
mit einander verwalteten / han-
deln. l. 5, 2.

e Societatem coire, i. e. in-
ire vel facere, sich in eine Ge-
sellschaft einlassen. pro S. R. VII.
Corn. 259.

Societatem facere cum ali-
quo. Corn. 537.

f Societatem demigratio-
nis petere, Reise Gesellschaft
begehren. Corn. 10.

g Facilius societatem ali-
cujus, quam imperium accipere,
leinen lieber zum Bundsgenos-
sen /

sen / als Oberherrn haben.
Curt. 415.

In societate non manere,
einem die Gesellschaft absagen.
Corn. 258.

h Ad periculi societatem
perduci, in gleiche Gefahr ge-
bracht werden. Corn. 193.

i Societas publica, quam
natura constituit inter omnes ho-
mines, nihil est aliud, quam na-
turalis omnium hominum co-
gnatio. l. 3. ff. de iustit. & iure.

k Societas vitæ, pro com-
munionem victus, qua inter vi-
rum & uxorem est. l. 1. ff. rer.
amot. l. 52. ff. de re jud.

l Societates, etiam colle-
gia vocabantur, Zunftten. l. 1. tractatu habito, societatem coe-
ff. quod cujusque universi. l. 31.
ff. de furt. quibus qui præerant,
magistri societatum vocabantur.
l. 14. ff. de pactis.

Socio as, are, quali socium so-
cio adungere, zusammen ge-
fellen / zusammen fügen.

Socius ii, m. dicitur, qui pari
consilio & auctoritate rem a-
liquam simul aggreditur, ein
Gesell / ut: Bellorum socii pe-
rulatorumq. consortes. Plin. Pan.

b Socius religionis est, qui
agvè integer & bonæ conscientia.
pro Cæl. XXV.

c Socius iurijurandi est,
qui agvè juravit. p. Cæl. XXV.

d Socium gloria habere
neminem, allein eine glorwür-
dige That gerhan haben; Item,

an Ehren seines gleichen nicht
haben / ut: Hujus gloria, quam
es paulo ante adeptus, socium ha-
bes neminem, pro Marcell. II.

e Socium te meorum com-
modorum semper esse volui, ich
habe dich alles meines Guts
heilhaftig gemacht. l. 16, 21.

f Socium ascribere, ut:
Hominum opinio socium me as-
scribit tuis laudibus, der gemei-
ne Mann rechnet mich unter
diejenige / welche dir Lob nach-
sagen. l. 19, 14.

g Aestimare aliquem pro
socio, einen vor seinen Bunds-
genossen halten. Curt. 401.

h Socii dicuntur, tam qui,
tractatu habito, societatem coe-
ff. quam qui in communio-
nem inciderunt; & generaliter,
qui aliquid communiter possi-
dent, socii dicuntur. Ita com-
munium praedictorum dominos so-
cios appellat l. 19. & l. 34. ff. de
servi. rust.

Socius a um, ut: Arma socia
fererat auxilio. Silius.

b Nox socia, qua alicu-
jus facinoris perpetrationem ju-
vat. Cic. 2. Phil.

c Sanguis socius. Ovid. 2.
Amor.

Socordia vel Secordia a, f. est
ignavia, Trägheit / ut: So-
cordiam omnem ab se rejice-
re, sich hurtig erzeigen. A-
fin. 2, 1, 6.

Socorditer, Adverb. ignavè. Liv.
Bbb 2 So-

Socors vel secors, *socordis*, dicitur, qui tardus est vel negligens in consulendo, meditando prospiciendoque, quid opus facto sit, *faul/träg*/ ut: Futuri socors, der sich umbs künfftige nicht bekümmert. Tacit.

Socrates, Philosophus Atheniensis omnium sapientissimus, Laert. Socraticus a um, ad Socratem maci Judaeorum populo, ob similitudinem cum iis, in impietate.

Socrus us, f. est uxoris mater, Esa. 1. v. 10.

item mariti mater, Schwieger/Schwieger-Mutter/ ut: ma & Egyptus dicitur, Apoc. 11. Uno animo omnes socrus ode. v. 8. illud ob scortationem corporum nurus, alle Schwieger-Mütter hassen ihre Schwiere einmüthiglich. Hec. 2. 1. 4.

Sodalis is, dicitur, qui de rebus levioribus participat, ein Spiel- oder Tisch-Gesell/ ut: At hoc Anaximandro populari & sodali suo non persuasit. 4. Acad.

b Facere se alicui nimis sodalem, sich allzugemein mit einem machen. Martial.

c Sodales sunt, qui ejusdem collegii sunt, l. ult. ff. de nicht. Curt. 330.

d Solis meatus non ante Sodalitas atis, f. collegium multo recentissimum & sexagesimum torum, tribus, Gesellschaft/Brüderschaft. Cic.

Sodalitium ii, n. catus sodalitum: & relatio inter sodales, Gesellschaft. Aut. ad Herenn.

Sodalitius a um, ad sodales pertinens, Amian.

Sodes, blandientis vel exhortantis, Adverbium, pro si audis. Terent.

Sodoma & Sodomum vel Sodomorum, Plur. oppidum Palestina, ob nefanda peccata igne caelitus perditum. Genes. 19. 24.

b Sodoma & Gomorrbano mina tribuuntur rebus ac consuetudinem cum iis, in impietate.

c Antichristi sedes Sodoma, apparatis epulis semper refertus. Cael.

k Solis ostia, loca sunt apud indios extrema, ob aestum intolerabilem, & aquarum longotratu penuriam, sic dicta. Diod.

l Solillum inferre. Prov. dicitur, qui rem per se evidentissimam conaretur argumentationibus probare. Erasim.

m Solis aqua dicitur fons in Hammonis nemore, cujus aqua sub lucis ortum tepida, medio die frigida, vespere calida.

n Sol & Luna indefinenter splendentes, aeternam beatitudinem in caelis Metaphorice notant. Esa. 60. v. 20.

o Occidit sol ejus, die ad huc existente, calamitates, maxime rorem & arumnas significat. Jerem. 15. 9.

p Sol & lux dicitur Christus, non ratione essentia solum divina, & Persona a Patre distincta.

c In

Sodoma & Sodomum vel Sodomorum, Plur. oppidum Palestina, ob nefanda peccata igne caelitus perditum. Genes. 19. 24.

b Sodoma & Gomorrbano mina tribuuntur rebus ac consuetudinem cum iis, in impietate.

c Antichristi sedes Sodoma, apparatis epulis semper refertus. Cael.

k Solis ostia, loca sunt apud indios extrema, ob aestum intolerabilem, & aquarum longotratu penuriam, sic dicta. Diod.

l Solillum inferre. Prov. dicitur, qui rem per se evidentissimam conaretur argumentationibus probare. Erasim.

m Solis aqua dicitur fons in Hammonis nemore, cujus aqua sub lucis ortum tepida, medio die frigida, vespere calida.

n Sol & Luna indefinenter splendentes, aeternam beatitudinem in caelis Metaphorice notant. Esa. 60. v. 20.

o Occidit sol ejus, die ad huc existente, calamitates, maxime rorem & arumnas significat. Jerem. 15. 9.

p Sol & lux dicitur Christus, non ratione essentia solum divina, & Persona a Patre distincta.

c In sole esse, von der Sonnen bescheinet werden/ ut: Nunquam ita coelum nubilum est, ut in sole Rhados non sit. Solin. 38.

f Mundus nec duobus solibus potest regi, nec duo summa regna, salvo statu terrarum, potest habere. Curt. 666.

g Sol, Chymicis idem quod aurum, Schröd.

h Solis gemma, quae ad instar solis fulgentes in orbem habet radios. Plin. 37. c. 10.

i Solis mensa Aethiopia locus, apparatis epulis semper refertus. Cael.

k Solis ostia, loca sunt apud indios extrema, ob aestum intolerabilem, & aquarum longotratu penuriam, sic dicta. Diod.

l Solillum inferre. Prov. dicitur, qui rem per se evidentissimam conaretur argumentationibus probare. Erasim.

m Solis aqua dicitur fons in Hammonis nemore, cujus aqua sub lucis ortum tepida, medio die frigida, vespere calida.

n Sol & Luna indefinenter splendentes, aeternam beatitudinem in caelis Metaphorice notant. Esa. 60. v. 20.

o Occidit sol ejus, die ad huc existente, calamitates, maxime rorem & arumnas significat. Jerem. 15. 9.

p Sol & lux dicitur Christus, non ratione essentia solum divina, & Persona a Patre distincta.

c In

Sol, Chymicis idem quod aurum, Schröd.

h Solis gemma, quae ad instar solis fulgentes in orbem habet radios. Plin. 37. c. 10.

i Solis mensa Aethiopia locus, apparatis epulis semper refertus. Cael.

k Solis ostia, loca sunt apud indios extrema, ob aestum intolerabilem, & aquarum longotratu penuriam, sic dicta. Diod.

l Solillum inferre. Prov. dicitur, qui rem per se evidentissimam conaretur argumentationibus probare. Erasim.

m Solis aqua dicitur fons in Hammonis nemore, cujus aqua sub lucis ortum tepida, medio die frigida, vespere calida.

n Sol & Luna indefinenter splendentes, aeternam beatitudinem in caelis Metaphorice notant. Esa. 60. v. 20.

o Occidit sol ejus, die ad huc existente, calamitates, maxime rorem & arumnas significat. Jerem. 15. 9.

p Sol & lux dicitur Christus, non ratione essentia solum divina, & Persona a Patre distincta.

sed & ratione officii, beneficiorum & operationum. Mal. 4. v. 2. Matth. 11. v. 10. Glass. Phil.

q Solis ros, vide Ros. Solamen inis, m. idem quod solatium. Cic. de Amicit.

Solanum i, n. herba species, ut: Solanum hortense, Nachtschatten. Matthiol.

b Solanum halicacabum, vide alkekengi.

c Solanum Indicum, Indianische grüne Jüden, Döcklein oder Schlotzen.

d Solanum majus, sive somnificum, grosse dölle Nachtschatten. Matthiol.

e Solanum somniferum, vel somnificum, Schlaf-Beer. idem.

f Solaris e, e. ad solem pertinet, ut: Radii solares.

b Solaris, i. e. ad aurum pertinet, ut: Minera solaris.

Solarium ii, n. horologium solare, eine Sonnen-Uhr/ Atque puero (verba parafrasi Plautini apud Gellium. 1. 3. c. 3.) uterque erat solarium multo omnium optimum & verissimum, da ich jung war / war mein Bauch die allgeriffeste Uhr.

o Occidit sol ejus, die ad huc existente, calamitates, maxime rorem & arumnas significat. Jerem. 15. 9.

p Sol & lux dicitur Christus, non ratione essentia solum divina, & Persona a Patre distincta.

c In

Solatium is, n. oblectamentum, quod & solamen dicitur, ein Trost/ ut: Habet hac res aliquid solatii. Cic.

Solatia non adhibere, sich nicht trösten lassen. Curt. 633.

Magna mutui doloris solatia. Curt. 631.

b Annum temeritatis solatium perpetua felicitas. id. 2198.

Solator oris, m. qui solasium adhibet, ein Tröster. Stat.

Solatrum, idem quod solanum.

Solatum, genus morbi maxime à rusticis dicitur Festus.

Solatus a um, sole correptus. Plin.

Soldanella e, f. idem quod brastica marina, Meerwinden. Matthiol.

Soldarii vel soldarii, dicuntur milites alienigenae, mercede conducti. Martin.

Soldata, stipendium militi concessum in pecunia vel annona sub conditione fidei atq; obsequii. Leg. Angl.

Soldum, Gold / dicitur à sale, quo milites obligantur, ut memores sint, se illud accipere, quod firmam incorruptamq; fidem servare teneantur, quasi incorruptibili fœdere ducibus suis devincti; quod sale comestis fides confirmaretur, optimo juramenti symbolo. Qui enim

sale comesto jurat, idem dicere etiam sonderlich im Brauch habet, ac si diceret: Sic ego ben/ ut: Certe novae nuptae inconvener, atque hoc, quod promitto, sum servaturus. bene, postea eo (adipe iusto) at Martin. Unde & fœdus salis, tingere. Plin. 28. c. 9.

ein Salz-Bund. vide supra.

Solea e, f. super, crepida, ein Pantoffel / Schuhsohle.

b Solea ferrea, ein Hufeisen. Catull.

c Solea instrumentum oleo conficiendo aptum. Col. 12. 50.

d Solea, piscis planus, à similitudine solea, cujus plurima sunt genera magnitudine tantum differentia, ut passeris, rhombi, buglossi, lingulae, pectines, &c. Schollen / Stachfisch / Halbfisch / Plateisen / Plateiflein / Borten. Geln.

e Solea, materia roborea, super quam paries cratitius extruitur. Festus.

Solearius ii, m. solearium furor, ein Schubfalter. Plaut. Aul.

Soleatus a um, soleis indutus. Gell. 3. c. 20.

Solenes, genus coneborum, qui & dactyli & ungues dicuntur. Geln.

Solenistae, qui id genus coneborum piscantur. Cael.

Solennis vel sollemnis e, c. dicitur, quod omnibus annis praestari debet, jährlich / feyerlich / ut: Festum solenne. Ovid. Fast. Munera solennia. l. 12. §. penult. ff. de admin. tutor.

b Habere aliquid solenne, sale comesto jurat, idem dicere etiam sonderlich im Brauch habet, ac si diceret: Sic ego ben/ ut: Certe novae nuptae inconvener, atque hoc, quod promitto, sum servaturus. bene, postea eo (adipe iusto) at Martin. Unde & fœdus salis, tingere. Plin. 28. c. 9.

c Solenne esse alicui, est solitum esse, ut: Gladiatores promissum spectari solenne olim erat. Sueton.

d Solennia tempora in l. ult.

ule. C. de excus. veter. Quing. viginti dies sunt D. Marci constitutione ad allegandas excusationes praefinita. l. 18. C. de excus. tut.

c Solemnis numerus restitutum, pro septem testium numero, rem sumpta, ut: Decipere hoc qui testamentum faciendū adhibere debet. l. 21. ff. qui testam. fac. circa in omni re fugienda est talis pot.

Solennitas arie, f. anniversaria celebratio. Gell. 2. c. 24.

b Solennitati pristinae redere, wieder berühmt machen. Solin. 257.

Solenniter, Adv. nach jährlicher loblicher Gewohnheit. Liv.

Solennitus, Adv. pro solenniter. id.

Soleos, solitus sum, solere, pfergen / ut: Quod vulgus servorum solet, &c. wie gemeinlich das Dienst-Gesinde pflegt zu thun. Terent.

b Solui praeterito usus est Sallust. l. 2. Hist.

c Solet. solitum est, impersonal. ut: Solet, pro ut fere fit, wie es pflegt zu gehen.

Solers res, o. dicitur, qui in omni re est prudens, geschickt / ut: Solerem aliquem dare, einen gewähren. vide Periculum.

Solertes, Adv. ingeniose, subtiliter, geschicklich / flüglig. Cic. 1. de leg.

Solertia e, f. industria, ingenii celeritas, Witz / Geschicklichkeit / Beendigkeit / in bonam & malam partem. In bonam; liquet ab aliquo, etiam instā.

Cicero de senectute dixit, mirari se non modo diligentiam, sed etiam solertiam ejus, à quo essent illa descripta.

b Solertia in malam partem sumpta, ut: Decipere hoc quidem est, non judicare. Quotidi debet. l. 21. ff. qui testam. fac. circa in omni re fugienda est talis solertia. Cic. 1. Off.

Latruncularum & furum ista solertia est, quam praecipitis mihi; quippe illorum votum u-

dere, wieder berühmt machen. nium est fallere, dieser Spitzfindigkeit gebrauchen sich

Solenniter, Adv. nach jährlicher loblicher Gewohnheit. Liv.

Solennitus, Adv. pro solenniter. id.

Soleos, solitus sum, solere, pfergen / ut: Quod vulgus servorum solet, &c. wie gemeinlich das Dienst-Gesinde pflegt zu thun. Terent.

b Solui praeterito usus est Sallust. l. 2. Hist.

c Solet. solitum est, impersonal. ut: Solet, pro ut fere fit, wie es pflegt zu gehen.

Solers res, o. dicitur, qui in omni re est prudens, geschickt / ut: Solerem aliquem dare, einen gewähren. vide Periculum.

Solertes, Adv. ingeniose, subtiliter, geschicklich / flüglig. Cic. 1. de leg.

Solertia e, f. industria, ingenii celeritas, Witz / Geschicklichkeit / Beendigkeit / in bonam & malam partem. In bonam; liquet ab aliquo, etiam instā.

c Solitare aliquem aliter, in bonam & malam partem. In bonam; liquet ab aliquo, etiam instā.

dtg von einem begehren/ hefftig anhalten. III. Catil. II.

d *Solicitare pacem*, est in-
pave, ut pax fiat, umb Frieden
hefftig anhaltē. Liv. 4. Bell. Mac.

e *Solicitare aliquem pe-*
cuniā in alterius perniciam, ei-
nem Geld bieten dem andern
zum Schaden. Curt. 214.

f *Solicitare aliquem in-*
gentis pecunia spe, ad faciendum
aliquid, einen durch grosses
Geld etwas zu thun antreiben.
Curt. 385.

Solicitare alicujus ani-
mum premium, einen durch Ge-
schenck antreiben. id. 1010.

Solicitare spe libertatis a-
liquem. Corn. 132.

Solicitudeinis, f. est cura men-
tisq; inquietudo, Sorge/Be-
kummernis/ut: Liberare ali-
quem magnā curā & *solicitu-*
dine, einem aus grosser Sorg
und Kummer helfen. I. 15. 15.
Attic.

b *Bidui aut tridui est hac*
solicitude, deinde desinet, es ist
umb zweene oder drey Tage zu
thun/das einem wehe thut/ dar-
nach hats ein Ende. Ter. Act. 2.
Sc. 5, 8.

c *Ut ferē solitudine*, wie es
pfllegt herzu gehen/ wenn man
in Angst steckt. Curt. 162.

Solicitus a um, idem est, quod
inquietus. & curis affectus,
bestimmt/ verunruhiget,
ut: *Solicitum esse* uebemen-

ter, sehr bestimmt seyn,
lib. 6. 1.

b *De periculo suo solici-*
tum esse, wegen seiner bevorsten-
henden Gefahr bestimmt seyn,
IV. Cat. I.

c *Solicitum esse in re aliqua*,
eine Sache ihm sehr angelegen
seyn lassen. Quintil.

d *Solicitum aliquem ha-*
bere, einen in Sorgen aufhalte-
ten. Cic. I. 7. 3.

Solidago inis, f. herba, idem
quod *consolida*.

Solidamentum i, n. ut: *Solida-*
menta corporis, i. e. ossa. Lact.

Solidē, integrē, omnibus modis
gänglich/eigentlich. Plaut.

Solidescō is, ere, solidus fo, Plin-
nius II. c. 37.

Solidipes, edis, o, quod *solidos* ha-
bet pedes. Plin.

Soliditas asis, f. forma *solida*.
Cicero.

Solido as, are, roborare, firmare,
dicht oder fest machen. Virg.

b *Facies solidata veneno*,
c. medicamento firmata contra
putrefactionem. Lucan.

Solidus a um, apud Geometras
dicitur, quod *trinam* habet di-
mensionem, nec tantum super-
ficiem, (Unde ex *solido* nasci,
i. e. integrum & plenum fieri.)
idem quod *integer*, plenus,
vollständig/dicht/ ut: *Soli-*
dum argentum, dicte Sil-
ber/eitel Silber/lauter Sil-
ber. Virg. 9. En. 72.

b *Annus solidus*, i. e. inte-
ger. Liv. I. Urb.

c *Solidum suum cuiq;* sol-
vere, einen jeglichen vollständig
bezahlen, pro Rab.

d *In solidum colligere*, ut
les zusammen rechnen. Solin. 44.

e *Nostra gloria cum sit*
ex *solido*, (i. e. ex omni parte in-
tegra, plena) plus tamen habet
nominis, quam operis. Curt.
I. 208.

Solifer a um, ut: *Plaga solifera*,
quasi solem ferens.

Soliferreum ei, n. genus teli, qua-
sitotum ferreum, quod sit ex
solo ferro. Liv.

Solifuga a, f. animal perexi-
guum, simileq; araneis formā,
a fugiendo sole dicta. Plin. 22.
c. 25. Solin. c. 10.

Soligena a, Adject. ut: *Nec fa-*
ma fessit *soligena* Aeten
media regnare sub Arcto. Va-
ler. 5. Argon.

Soliloquium ii, n. dicitur, cum
ad interrogata ipsi nobis re-
spondemus.

Soliloquus a um, qui solus se-
cum loquitur.

Solino as, are, idem quod *con-*
sulere esse, ait Messala.

Solipuga, *Solipaga aliis* & *Sol*
puga, genus bestiola malefica,
quod acius concitatusq; pun-
gat in sole. Festus.

Solistimum i, n. tripudium in-
ter fatidica signa veterum
Romanorum auguralis su-

perstitio ponebat, cum scili-
cet puls in auspiciis oblatus
pullis, avide ab eis ederetur,
adeo ut etiam ex ore ossa ex-
cideret, & terram pariret, ex
quo *terripadium*, & postea
terripudium. Cum verò ossa
jam cecidit ex ore pulli, in so-
lum: tum auspiciandi tripu-
diū solistimum nunciant. Fest.
Solitanus a um, ut: *Solitana co-*
ehlea ab Africa loco sic nomi-
nata. Plin.

Solitarius a um, solus & uni-
cus, vitans frequentiam, de-
sertus, einsam/ ut: *Solita-*
rius, ein einsamer Mensch,
Cicero.

Solitauriola orum, n. Festa erant
sive solennia sacrificia Roma-
norum, in quibus trium diver-
si generis bestiarum immola-
tio fiebat, tauri, arietis, &
verris: quia omnes solida, in-
tegriq; corporis sint. For. R.

Solito as, are, frequent. a sole-
re. Gell. 7. c. 1.

Solitudo inis, f. locus est ab ho-
minibus separatus, Einsam-
keit/ ut: *In solitudine mihi vi-*
deor esse, mich deucht/ ich
sen ganz verlassē. Curt. 292.
Solitudo non amara, eine
nicht unangenehme Einsam-
keit. I. 3. 7. Att.

b *Solitudine delectari*,
gern allein seyn. I. 5. 14.

c *Solitudinem hosti* parare,
Bbb 5

dem Feinde ein wüß. Land machen. Curt. 187.

d Omnia nobis vitia soligendo persuadet, Einsamkeit lehret nichts gutes.

c Solitudo hominis dicitur, quando neminem habet, qui eum defendat. Ter. Adelph.

Solvagus a um, qui solus vagatur, ut: Aves solvaga. Cic.

Solum i, n. sedes Regia, ein Königlichcr Stuhl od. Thron: ut: Solum regale. Ov. 6. Fast.

b Solum, armarium ex uno ligno factum, in quo reges ob corporis tutelam sedebant. Servius.

c Solum, seu thronus Deo tribuitur in sacris, Exod. 17, c. 16. Plal. 9. y. 8. &c. quo majestas, sublimitas & auctoritas ejus superexcellensissima indicatur. Glail. Phil.

d Solum pro vase saligno vel abiegno ponitur: eo etiam utimur ad vinum, plurimosq.

liquores transferendos: & ad pannos lineos cum lixivio calido & cinere emaculandos. Est & constructa. Laert. in Zenoe.

solum vas, quo in balneo utebantur mulieres, & in quo sedentes lavabantur. Unde nobiles Romanas, ait Plin. 1. 33. c. 12.

argenteis ad delicis usus.

c Solum, loculamentum sepulchrale, in quo conduntur defuncti. Plin. 11. Curtius.

Solla, solia vel sola appellantur sedilia, in quibus non plures dicuntur, quicunque perpetam

singulis possint sedere, ideoque solia sternere dicuntur; qui solisternium habent, & solaria vocantur Babylonica, quibus eadem sternuntur; quia, ut ait Verrus, omnia dicta sunt à solo. Alvei quoq; larvandi gratia instituti, quo singuli descendunt, solia dicuntur, quia à sedendo potius dicta videntur, quam à solo. Fest.

Sollicitura, in omni re curiosa: Nam solia Osci, dicitur id, quod nos totum vocamus, id.

Solo as, are, solum & de seipsum facere locum aliquem, vermisten. Stat.

Solocessimus i, m. solocessimus, Solenses imitari, à soloi av. quae urbs fuit Cilicia, à Solone condita, in qua cum Athenienses habitantes patriam vocem corrupissent, solocessimus dicti sunt. Diog. Laert. p. 34.

b Solocessimus est oratio incongrua & constructa. Laert. in Zenoe. p. 473.

c Solocessimus, est impar & inconveniens compositio partium orationis, ut: Barbarismus & solocessimus scditas absit. Quintil.

d Solocessimus vetustioribus Latinis dicebatur stribligo. Gell. 5. c. 20.

e Solocessimus admittere

solocessimus, f. vide solipuga. Solsequium i, n. idem quod He-

nec recte & ordine quid faciunt: sic saltando committit solocessum, qui extra numeros vel rythmos movetur.

f Solocessimus est etiam Mathematicis, qui dicitur Pseudographia; Ethicis, ut: solocessus; Rhetoricis, ut: solocessus.

g Solocessimus manu admissum, Polemon dixit, esse ab Histione Tragediarum, qui in Olympio. O Jupiter, pronuncia-

vat, ostensa terra; O terra, manum in celum porrecta. Erasim. in Apophtheg. p. 781.

Solocophanes, apparens solocum, quod solocum videtur, cum non sit. Martin.

Solocus, Solorum habitator, dein de illo Solorum ineola, qui Atticus ortu, inter Solenses

vivens, decus sua lingua corripit; ut & barbarus, agrestis, de sermone & vita. idem.

Solon, fuit genere Salaminus, unus de septem sapientibus tempore Cræsi. Stob. Aufon.

Solor aris, ari, solatium adhibere, tröstlich seyn/ trösten/ ut: Dictis amicis solari aliquem, einem mit freundlichen Worten trösten. Virg. 5. Æn.

b Amorem solatur Musa, id. 10. Æn.

Soloxocis, m. lana crassa, quasi solida: it. pecus lana testum. Festus.

Solpuga a, f. vide solipuga. Solsequium i, n. idem quod He-

liotropium. vide supra.

Solstitialis e, c. ad solstitium pertinet, ut: Signum solstitiale. Theoric.

Solstitialis dies, der kürzeste oder längste Tag. Cic. 1. Tusc.

b Solstitialis herba. Plin. 1. 6. c. 3.

Solstitium, quasi solis stitium, sic, dicitur, quod sol videatur, quasi stare, cum non ulterius ascendit, descenditve versus septentrionem vel meridiem.

Solstitia duo sunt, unum æstivum, cum sol ingreditur cancerum, & diem facit longissimam; alterum brumale, cum sol ingreditur capricornum, & diem facit brevissimam. Sphær.

Solubilis e, c. quod solvi potest, auflösllich.

Solum i, n. dicitur omne, quod sustinet, unicuique rei subiacet, der Boden/ ut: Solum fossa. Caesar. Solum stellarum, i. e. cælum. Ovid.

b Solum, idem quod terra, die Erde/ ut: Bonitas solis. Quintil.

Solum argenti dives, ein silberreiches Land. Solin. 209.

c Natale solum, i. e. patria. Ovid.

d Solum vertere, i. e. sedem ac locum mutare. pro Cæcin. XXXVI.

e Sterile nudumq; solum relinqvere, ein untragbar und bloßes Land hinterlassen. Curtius 187.

f Di-

f *Diruere urbem ad solum*, eine Stadt schleiffen. Curt. 299.
 g *Solum* appellant [C]ti-
 neam, cui *adificium* superponitur,
 eine Hoffstett. l. 21. ff. de pign. act.
 h *Res soli* dicuntur ades,
 agri, fundi, & casera res immobi-
 les solo conjuncta. l. 1. ff. de rei vin-
 die. l. 7. ff. de usufruct.
 i *Solum*, mensam appella-
 vit Virg. 7. Æn.
 k *Solum*, inferior pars pe-
 dis, quam vulgus *soleam* vocat.
 Cic. 5. Tusc.
 l *Solum*, pro solea calcea-
 menti, & corio. Martial.
Solum, Adv. i. e. tantum, nur
 allein / ut: *De re una solum*
 dissident. Cic. de leg.
Solvo is, solvi, solutum, solvere,
 est ligatum religare, auflö-
 sen / ut: *Solvere capillos*. Ov.
 b *Solvere*, est debitas pe-
 cunias creditori numerare, be-
 zahlen / ut: *Quantum tu scri-*
pseras, tantumdem Capioni solu-
tum est. lib. 1. 3. Qv. Fr.
 c *Sequere ad prætorem*, in-
 de rem solvo omnibus, quibus de-
 heo. Curcul. 5. 3. 44.
 d *Solvere rem pugnis*, sel-
 ne Schulden mit Schlägen be-
 zahlen. Curcul.
 e *Solvi scolare aliquo*, i. e.
 abscholvi pro Mil. X.
 f *Solvenda ari alieno esse*,
 zu zahlen haben / seine Schul-
 den bezahlen können. Liv.
 g *Solvere susceptum vo-*

tum, das gethane Gelächde be-
 zahlen. Corn. 171.
Solutus a um, solius, totus, allein
 einig / ut: *Utilius visum est, so-*
lum se regnare, quam cum al-
tero. Cic. 3. Off.
 b *Solutus*, ponitur aliquan-
 do pro solitario & deserto. Vir-
 gil. 3. Georg.
Solutus e, a, quasi solubilis, quod
 facile solvi potest, vel quod so-
 lutum est, & non fideliter consu-
 tum est, ut *navis*, quæ Nero
 matri Agrippinæ fecit naufran-
 gium. Svet. in Nerpn.
Solutio onis, f. solvendi actus,
 Auflösung / Bezahlung / hu-
 jusque appellatione omnia li-
 beratio, quoquo modo facta,
 & satisfactio; quæ creditor
 contentus fuerit, continetur.
 l. 4. 7. l. 176. ff. de verb. signif.
 b *Solutio stomachi*, quæ &
 dissolutio dicitur, est, cum vires
 ventriculi infirmæ dissolvuntur.
 Plin. 20. c. 22.
 c *Solutio* dicitur etiam ob-
 jectionis refutatio.
 d *Solutio Chymica*, est i-
 yocia, sive operatio, quæ corpus
 naturale mixtum in tria sua
 principia, mercurium, sulphur &
 sal, ex quibus à natura consti-
 tum est, separatis heterogeneis,
 recluditur. Bëgvinus.
Solutus a um, expeditus, liber,
 aufgelöst. Cic. ad Att.
 b *Legibus solutus*, vom
 Recht loß gesprochen.

Solutus jurejurando, des
 Eides entlediget. idem.
 c *Oratio solata*, quæ me-
 retricia lege non tenetur, alias
 Prosa. Quintil.
 d *Risus solutus*, i. e. cachin-
 nus, Gelächter. Virg.
Soma, soma corpus.
Somaticus a um, corporalis, sub-
stantialis, personalis & verus.
 Martin.
Somatophylax acis, m. corporis
 custos.
Somatopoeia a, f. incorporeis re-
bus corporum attributio.
Somniator oris, m. qui somniat,
 vel qui multum somniare so-
 let. Martin.
Somniculosè, Adv. negligenter.
 schläfferig / faul / träg. Plaut.
 Captiv.
Somniculosus a um, est somno
 plenus, ignavus, schläfferig /
 faul; & Latinius dicitur, quàm
 somnolentus, ut: *Iners, igna-*
via & somniculosa senectus.
 de Sen.
Somnifer a um, idem quod sopor-
iferum. Plin. 18. c. 25.
Somnificus a um, idem notat,
 ut: *Somnifica vis*. Plin. 29. c. 4.
Somnio as, are, est per somnium
 videre, träumen / im Traum
 sehen / ut: *Num ille somniat*
ea, quæ vigilans voluit?
 Träumer ihn irgend von
 dem / was er wachend gern
 gehabt hätte? Geht ihm in
 Traum etwan vor / womit er

des Tages umgangen?
 Curcul.
 b *Somniare aliquem, i. e.*
 nunquam ex memoria & sensu
 aliquem amittere, einen immer
 im Sinn behalten / an einem
 stets gedenken. Eun. 1. 2. 114.
Somniolus a um, quod crebris
venatur somniis. Plin. 38. c. 19.
Somnium est illusio, quæ
patimur dormientes, ein Traum
 ut: *Alicui enarrare somnium,*
 einem einen Traum erzählen.
 i. de Divin.
 b *Per somnium, in einem*
 Traum. 2. de Divin.
 c *Somnium, idem quod*
ingra, silentium, ut: Quid ais?
G. cum ejus conservit matre o-
lim in Lemno clanculum P. so-
mnium, Narr. Poffen / stille!
 Phorm. 5. 6. 34.
 d *De argento somnium,*
 i. e. argenti nulla sit mentio; des
 Geldes wird nicht gedacht. A-
 delph. 2. 1. 50.
 e *Species per somnium ob-*
lata, das einem im Schlafe vor-
kommt. Curt. 167.
 f *Res mihi videtur somnio*
 similis, mich dünket als träumet
 mir / mir ist als wenn mich träu-
 met. id. 396.
 f *Somnium tuum tibi nar-*
 ro, i. e. narro tibi, quod ipse me
 actius nosti. Erasim.
 g *Somnium hybernum, di-*
 neur proluxa narratio, sed inepta,
 quod hyeme noctes sunt longiores.

Et proinde longiora somnia id.
Somnia a um, qui dormi-
tar, der gern schlaffen wil/ut:
Somnolentum (elephantum)
arbor sustinet, wenu ihu (den
Elephantē) schlaffert/lehnet
er sich an einen Baum. So-
lin. 454.

b Somnolentus, idem quod
sardus, ignavus.

Somnorinus a um, apud anti-
quos dicebatur id, quod in so-
mno videtur, Nonius.

Somnus i, m. dormientis actus,
der Schlaf/ut: Tempora so-
mni industriis arctiora sunt,
quā noctis, die Fleissigen
schlaffen nicht die ganze
Nacht durch. Curt. 152.

Gravatum animi anxie-
tate corpus altior somnus oppres-
sit, er ist für grosser Sorge in
einen tieffen Schlaf gefallen.
idem. 709.

Perfugium omnium labo-
rum, & solitudinum somnus
2. Divin.

Illum siue securitate nimis
siue fatigatione resolvent, somnus
oppressit. Curt. 1326.

b Non bonus somnus est
de brandio. Mostell. 3. 2. 8.

c Agi per somnum specie-
bus imminentiū rerum, im-
Tran wegen bedorffender
Sachen gewarner werden.
Curt. 152.

d Somno solvi, erwachen/
ut: Ille discessit, ego somno solu-

tus sum, darnach erwacht ich.
Cic. Somn. Scip. et in Egypto
per, deinde expurgabar. Arist.
c Somnus, Deus stulta
Nocte natus: alatus, ut qui in-
opinatus veniat & abeat: Moris
ut sororis frater, quod somnus
imago mortis.

f Somnus in sacris, &
tranquillam mortem piorum no-
tat. 1. Thell. 4. 12. & peccatorum
studium atq; infidelitatem. Ro-
man. 13. 11.

g Somnus & expurgatio
tribuantur a. Span-
wad. Psal. 44. 24. Psal. 78.
v. 65. Jerem. 31. 26. Quorum
illo, auxilii divini dilatio: hac
verò potentia contra hostes, &
gratia erga Ecclesiam, post fa-
tam dilationem, exercitio in-
nuitur. Glaff. Phil. sacr.

Sompho, cucurbita sylvestris
genus, quidam cucurbitam
marinam vocant. Plin. 20. c. 3.

Sonabar, idem quod pisus.
Pancov.

Sonabilis e, c. sonorum. Ovid.
9. Metam.

Sonchus i, herba species, ut:
Sonchus aspera, Gänspistel.
Matthiol.

b Sonchus levis, Hasen-
Rohr. idem

Sonipes pedis, m. significat ce-
lerem equum, a sonitu pedis,
quod pedibus sonet. Cic. 3. Or.

Sonitus us, m. idem quod sonor,
est

ein starker laut / Geschöß/
Laut/Klang/ut: Sonitus a-
ris. Stat.

b Ingeniem sonitum ignis
dedit, Virg. 2. Georg.

c Ventis ferunt sonitum ad
litora. id. 12. Aen.

d Terrere aves sonitu. id.
1. Georg.

Sonivius a um, sonans, Festus.
Sono as, sonus, raro sonavi,
sonare, est sonum
facere, lauten/ut: Amabo tu-
a vox auribus sonat procul,

lieber/was für eine Stim-
me klinger mir für meinen
Ohren von fernem? Cureul.

q Sonare aliquid pingve
& peregrinū, ein grob und fremb-
des Ansehen haben / ut: Pōtis
pingve quiddam atq; peregrinum
sonantibus, tamen aures suas de-
dit, pro Arch. IX.

c Idem sonare, est idem
significare, eine Bedeutung ha-
ben. Solin. 334.

Honestate dirigenda utili-
tas est, & quidem sic, ut hæc
duo verba inter se discrepare, re-
unum sonare videantur. 3. Of.

Sonor oris, m. vehementior so-
nus. Virg.

Sonorus a um, gravis sonans,
laut klingend oder tönend/
ut: Cithara sonora. Tibul.

Sons fontis, o. nocens, reus,
sträfflich/schuldig/ut: Puni-
re fontes. Cic. 1. Off.

Sonticus a um, ut: Sontica
est

caussa, i. e. gravissima, eine
hochwichtige Sache Trans-
lactum a XII. Tabulis, quæ
sonicum morbum vocant non
vulgarem, sed tam molestum,
ut reus non cogatur apud iu-
dicem comparere.

Sonus i, m. omnis vox, & quic-
quid auribus percipi potest,
ein laut / Klang oder Ton/
ut: Nemora vallesque cir-
cumjactas terribili sono im-
plere, ein groß Geschrey ma-
chen. Curt. 691.

Sophia a, f. σοφία, sapientia,
Weisheit.

Sophista atis, n. σοφιστα
fraus, deceptio siue cautela;
unde pro fallaci argumenti
genere accipitur, Cic.

Sophista, vel sophistes a, sapiens
olim dicebatur, & sapientia
professor; sed postea nomen
in invidiam abiit, ut Sophista
dicerentur, qui ostentationis,
aut quæstus gratia philoso-
pharentur. Quin & hodie so-
phiste dicuntur, qui fallacibus
& contortis ludunt conclusi-
onibus.

Sophistica a, f. est simulata &
apparens sapientia, cum reve-
ra non sit.

Sophisticus a um, ad sophistam
vel sophisticam pertinens, fal-
sus, ut: Sophisticus syllogismus.
Sophocles, atheniensis Poëta
Tragicus, a quo Periclis.
Eralin. hinc:

Sophocleus a um, ut: Carmina Sophoclea, Cic.

Sophron onis, m. temperans, sobrius, modestus. Cic.

Sophronista, magistratus quidam erant apud Athenienses non dissimiles iis, quos Romani Censores dixerunt. Eo. Rom.

Sophronisteres, dentes duo, qui omnium nascuntur extremi, circa annum aetatis vigesimum, h. e. circa id tempus, quo iam sapere incipimus.

Sophronisterium ii, n. καφρονιστήριον, locus, ubi dissoluti homines καφρονιστήριον, domus emendationis, carcer correctionis, ein Carcer, Narren-Haus / Zucht-Haus.

Sophronium, καφρονιον, meretricula nomen, apud Plautum, amatoriam quadam adulatione per diminutionem prolatum, a temperantia, modestia, seu castitate.

Sophrósyne es, f. σωφροσύνη, temperantia, Cic.

Sophus, Persarum imperator, Scalig. l. 5. de emend. temp. Hodie vocantur Reges illi (Persarum) Sophi, quia Σοφί, Traphi Arabice significat pura religionis hominem, & in melius reformatum: cuiusmodi suam religionem esse contendunt, eoque nomine capitale sunt reliquis Muhammedanis, sicut venit oaium, ut Samaritanos Judas, Martini.

Sopio es, vi. itum, sopire, soporem inducere, einschläffern / schlaffend machen. Ovid. 7. Met.

b Sopitus ignis, notis apparet, occultus. Virg. 8. Aen.

c Sopitus, qui sensus amissus, eingeschläffert. Liv.

Sopor oris, m. somnus gravis, ein harter und fester Schlaf / ut: Occupat artus sopor. Virg. l. 4. Georg.

b Soporem alicui dare, et neminem Schlaf-Brund geben. Corn. 385.

c Perpetuus sopor urget illum, i. e. mortuus est. Horat.

Soporatus a um, id. quod soporatus, ut: Soporatus color. Curt.

Soporifer a um, quod sopit, selt soporem inducit, das schlaffend macht / Schlaf bringend / ur: Soporiferum paratur. Virg.

Soporosus, are, soporem inducere, einschläffern. Plin. 28. c. 8.

Soporosis a um, ut: Nox soporosa. Lucan.

Sora, oppidum Campania.

Soracum i, n. est, quo ornamenta portantur scenicarum, Paulus ex Festo. For. Rom.

Soranus, Plito est cognominatum. item Hircini Sorani dicti sunt, veluti Diti patris lupi: tum quia is Deus inibi coleretur: tum quod rapto viverent ex responso. Cael.

Sorbeo es, sorbi & sorpsi, sorpsi, sup.

suppe / sorbere, est melle deglutire, ut: Simul flare sorbere, flaterem / Betteley. l. 7. 23. hand facile est. Molt. 3. 2. 104.

b Sorbere alicujus odia, et cetero homines nequam, vel potius Zorn einfressen / ut: Eius est cius plebem, ut: Apud bonos ista odia non sorbeam solum, sed dem sumus, quos reliquisti: a- & concoquam. Quint. Stat.

Sorbilis e, e. quod facile sorbetur, ut: Quod sorbilis, weiche quisti. At.

Ener. Cels.

Sorbillo es, are, parum & frequenter sorbere. Ter. Adelph.

Sorbillum i, n. patio sorbitioni apta. Plaut. Pæn.

Sorbitionis, f. sorbendi actus. Pers.

b Sorbitio, jusculum ad sorbendum preparatum. Colum.

Sorbum i, m. fructus arboris sorbi, Eperitling / Spör-äpfel. Matthiol.

Sorbus i, f. arboris species, Eperber-Baum. idem.

Sordeo es, ui, ere, sordidum esse, unflätig oder stinkend seyn.

b Sordere, idem quod contemni, verächtlich oder gering seyn / ut: Sordebat ei Provincia, quam victor sibi sumserat Caesar. Cic.

Sordent prima, cum majora quaque sperantur, in dem sich vermuthet / achtet man das vorige nicht. Curt. 2274.

Sordes ii, f. idem quod immundicia, Unreinigkeit / Unsauberkeit / ut: Parum sordis, eto was Unflätigkeit. Pœnol.

b Sordes hominis. Unflätigkeit, ut: Simul flare sorbere, flaterem / Betteley. l. 7. 23.

c Sordem urbis, vocat Cicerone homines nequam, vel potius Zorn einfressen / ut: Eius est cius plebem, ut: Apud bonos ista odia non sorbeam solum, sed dem sumus, quos reliquisti: a- & concoquam. Quint. Stat.

d Sordes pro avaritia, Kargheit / ut: Ineusanejus sordes, calceos cum veteres dicebat vendere solere. Quinil.

e Sordes, pro pecuniaria corruptione. l. 3. §. 1. l. 9. §. ult. ff. de recept. qui arbit.

Sordesco is, ere, unflätig / stinkend und verächtlich werden. Horat.

Sordidatus a um, ut: — Quamvis ego sum sordidatus: Fruge tamen sum, ob ich gleich zerrissen und zerlumpt hergehe / bin ich doch ein gut Gesell / ehrlichen Gemüths. Asin. 2. 4. 90.

Sordide, Adverb. idem quod avarè. Plin. epist.

Sordiditas atis, f. apud Celsum l. 6. c. 7. alii tamen legunt surdiditas.

Sordido es, are, sordidum facere, sadare. Plaut. Asin.

Sordidulus a um, Dimin. ut: Toga sordidula. Juven.

Sordidus a um, est sordibus plenus, unflätig / ut: Sape etiam sub palliolo sordido pientia. 3. Tusc.

b *Sordidus homo*, est vilis, egens & nullius dignitatis; item *avarus*, ut: *Quis non odit sordidos, varios, leves, futiles?* 3. de Fin.

Si quis esset sordidior, ferres eatenus, quoad per se negligeret eas leges, quibus est astratus, wenn sich einer etwas unerbar halten wolte/liddestu ihn so fern / biß er selbst diese Gesetze / an welche er verbunden / breche. lib. 1. 1. Qv. Fr.

c *Sordidi ac furiosi hominis* vocibus moveri, sich durch eines lumpichten und thörichen Menschen Geschrey bewegen lassen. l. 1. 1. Qv. Fr.

d *Sordido loco natus*, i. e. ignobilis. Liv. 2. Bell. Pan.

Sordiscum, corium crudum. Isid.

Sorditudoinis, f. idem quod *sordes*. Plaut.

Sorex soricis, m. muris est species, eine Epiz. Maus / ut: *Ego meo indicio miser quod sorax hodie perii*, ich habe mich zu meinem Unglück selbst verrathen / wie eine Epiz. Maus. Eun. 5. 7. 23.

Soribla, navigia Isthica vocantur, quod lena & sparto confertur & condensentur. F.R.

Soricus & *Soricinus a um*, appellabatur locus sacer in honorem periculis Plaut.

Sortes, Syllogismus coacervatus quidam statuerat causa sororis, a Cicerone dictus est, in a se interfecta, ab suam expiationem plures Propositiones, tantumquam in cumulum coacervantur.

Soriticus a um, ad Soritem pertinens.

Sorodæmon onis, f. sepulchralis larva Cael.

Soror oris, f. dicta est, quod quali seorsum a sua stirpe nascitur, separaturq; ab ea domo, in qua oritur, & in aliam familiam transgreditur; vel quali diversa sorte orta, eine Schwester / ut: *Soror germana*, eine leibliche Schwester. Cic.

b *Sorum alia consanguinea*, alia uterina sunt. l. pen. & l. ult. C. de legit. haered.

c *Soror*, pro amica sine sortio nonnunquam a Clericis flagitiosis appellabatur. l. 19. C. de Episc. & Cler.

d *Sorores arbores*. Plin. c. 13. c. 4.

Sororcula a, f. Dimin. Schwesterlein.

Sorocida a, f. qui sororem occidit, ein Schwester-Mörder. Cic.

Sorior aris, ari, mamma dicuntur, cum jam intumescunt. Plin.

Sororius a um, ad sororem pertinens.

b *Sororium sigillum*, appellabatur locus sacer in honorem Junonis, quem Horatius quidam statuerat causa sororis, a Cicerone dictus est, in a se interfecta, ab suam expiationem plures Propositiones, tantumquam in cumulum coacervantur.

c *Sororius*, cui soror mea

mea nupit, ein Schwager. geringe Person. idem 2076. *Sororius*, simpliciter dicitur, h. *Sortes*, oracula seu refrater & sororis filius. Schard. sponsa, live syngrapha, quibus *Sors sortis*, f. dicitur fortis responsa inscripta continebantur. rei alicujus eventus, ein Valer.

Glücks-Fall; ut: *Arripere id, Sorti*, Adverb. ex sorte. Serv. quod fors fert, dasjenige annehmen / was das Glück gibr. 6. Ver.

Quicquid manibus sors Sortilegium ii, n. a divinatione per dat, was einem ungefähr in die fortes, Weissagung durchs Loß. Hände kömmt. Curt. 476. *Sortilegius*, qui sorte legit, i. e. per sortem aliquid coll. ut, vel das Loß werffen. pro Lig. VII. eligit, & hinc divinat. Martini.

c *Sors*, idem quod munus, Sortio is, ire, antiquum pro ut. *Gravari facere id*, quod non est sortis sua negotium, sich bei schweren dessen / was seines Amptis nicht ist. Livius.

d *Sors* dicitur fatalis necessitas, ut: *Ferrea difficilisque fors vita me premit*, ein harter und beschwerlicher Zustand be- trifft mich. Ovid. 5. Trist.

e *Sors* est summa seu prima pecunia, quam quis confert alteri, ut inde capiet lucrum, die Haupt-Summa / ut: *De sorte venire in dubium*, in Gefahr stehen wegen Verlusts der Haupt-Summa. Adelph. 2. 235.

f *Sors*, i. e. oraculum seu responsum, ut: *Sors edita est ab oraculo*, das Oraculum hat zu Antwort geben. Curt. 130. g *Humana sortis oblivisci*, seines menschlichen Zustandes vergessen. Curt. 562.

Ultima sortis homo, ein

geringe Person. idem 2076.

Sortis, oracula seu refrater & sororis filius. Schard. sponsa, live syngrapha, quibus Sors sortis, f. dicitur fortis responsa inscripta continebantur. rei alicujus eventus, ein Valer.

Glücks-Fall; ut: Arripere id, Sorti, Adverb. ex sorte. Serv. quod fors fert, dasjenige annehmen / was das Glück gibr. 6. Ver.

Quicquid manibus sors Sortilegium ii, n. a divinatione per dat, was einem ungefähr in die fortes, Weissagung durchs Loß. Hände kömmt. Curt. 476. Sortilegius, qui sorte legit, i. e. per sortem aliquid coll. ut, vel das Loß werffen. pro Lig. VII. eligit, & hinc divinat. Martini.

c Sors, idem quod munus, Sortio is, ire, antiquum pro ut. Gravari facere id, quod non est sortis sua negotium, sich bei schweren dessen / was seines Amptis nicht ist. Livius.

d Sors dicitur fatalis necessitas, ut: Ferrea difficilisque fors vita me premit, ein harter und beschwerlicher Zustand be- trifft mich. Ovid. 5. Trist.

e Sors est summa seu prima pecunia, quam quis confert alteri, ut inde capiet lucrum, die Haupt-Summa / ut: De sorte venire in dubium, in Gefahr stehen wegen Verlusts der Haupt-Summa. Adelph. 2. 235.

f Sors, i. e. oraculum seu responsum, ut: Sors edita est ab oraculo, das Oraculum hat zu Antwort geben. Curt. 130. g Humana sortis oblivisci, seines menschlichen Zustandes vergessen. Curt. 562.

Ultima sortis homo, ein

Sortis, oracula seu refrater & sororis filius. Schard. sponsa, live syngrapha, quibus Sors sortis, f. dicitur fortis responsa inscripta continebantur. rei alicujus eventus, ein Valer.

Glücks-Fall; ut: Arripere id, Sorti, Adverb. ex sorte. Serv. quod fors fert, dasjenige annehmen / was das Glück gibr. 6. Ver.

Quicquid manibus sors Sortilegium ii, n. a divinatione per dat, was einem ungefähr in die fortes, Weissagung durchs Loß. Hände kömmt. Curt. 476. Sortilegius, qui sorte legit, i. e. per sortem aliquid coll. ut, vel das Loß werffen. pro Lig. VII. eligit, & hinc divinat. Martini.

cujus Roma erat statua, è ce-
dro ex Seleucia advecta.
Plin. 13. c. 5.
Sospes itus, c. saluus, gesund/
unbeschädigt.
b Sospitem pro servatore
posuit Ennius.
Sospita a, f. servatrix. Cic. de
nat. deor.
Sospitalis e, c. qui sospitem fa-
cit. Plaut.
Sospito as, are, incolumem ser-
vare. idem.
Sostrium i, n. σῶστρον, das
Ungelohn. Zehn.
Sotadeum, carmen constat
quing. pedibus.
Soter eris, m. σωτήρ, qui sa-
lutem dedit. Cic.
Soteria a, f. σωτηρία n. salus.
Soteria prum, σωτηρία τῶν
munera, quae convalescentibus
ab amicis mittebantur. Mar-
tialis.
Soterichus, faber quidem fuisse
putatur, cuius opera praeferantur
simplicitatem pra se tulerint, denique
unde: Soterichii lecti, Proverb.
de re vili praefata, & minime
ambitiosa, & rudis artificii,
Erasmus.
Spaco, uxor fuit Mithridatis,
bulbulci Aspygis. Medorum
Rogis, & nutrix Cyri: quae 15.
voce, quoniam Medorum lin-
gua canem significat, factum
est, ut Cyrus sit creditus à ca-
ne nutritus. Herodot.
Spadicarius ii, m. spadiceo colo-
re infectior. Firm.

Spadiceus a um, puniceus, sive
bajus, quod coloris genus in
equivis potissimum commenda-
tur, Kastanien-braun. Thya-
lestius in libell. de color.
Spadix icis, m. termes avulsus
à palma, & color fructus ejus
arboris, braunroth / Kastan-
nien-braun. Gell 2. c. 26.
b Spadix, instrumentum
musicum, Quintil.
Spado onis, m. idem quod En-
nuchus, Kappann / Ber-
schnittener. Plin.
b Spadonum, tria viden-
tur esse genera; alii enim sunt,
quibus aut penis aut testes aut
utraq. adempta sunt, qui pro-
prie ac speciatim Spadones à
Græcis appellantur, & ὀφθαλμο-
ῖς, quod avellere significat,
4. ff. ad leg. Corn. de sicar.
Alii, quibus attiti sunt testes,
qui proprie Thlibia & Thlasia
vocantur. l. 128. ff. de V. S. l. 5.
ff. ad leg. Corn. de sicar. Alii
denique Spadones sunt, qui mem-
bris quidem sunt integris, &
de re vili praefata, & minime
vicio quodam affecti, generare
prius non possunt, quam id utrius
Erasmus.
Spadones, surculi qui
nihil fructus adferunt. Colum.
l. 3. c. 10.
Spado as, are, Spadonem face-
re, castrare.

Spadonius a um, sterilis, ut:
Spadonia laurus. Plin. 15. 30.
Spagas, piscis genus. Plin. 14. 20.
Spagyria a, f. seu ars spagyrica,
chymia dicitur, quia est ars
segregatoria puri ab impuro.
Beguin.
Spagyris i, m. Chymista, qui
purum ab impuro separat.
Spanadrapus i, m. (quibusdam
Sparadrapus,) tela vocatur u-
ring, imbrastica, vulgo te-
la Gvalteri, forsitan ab autore:
nihil autem est aliud, quam tatis
luteum v. rustico detritum, in
modum fascia effictum, vel a-
lia figura, immersum in em-
plastrum liquidius, exentum,
extensum deinde, & ubi re-
frixerit, ad usum lavigatum.
Morell.
Spanga, in ll. Bojor. Spangatra-
bes exteriores vocantur, Mart.
Spania, vide Hispania.
Spannum vel Spanna, Spithama,
Martin.
Spanopogon, malibarbis, cui
mala, (h. e. non plena non
spissa,) barba est. idem.
Sparadrapus, vide Spanadrapus.
Spargana a, f. infantia, cuna-
bulum. Martin.
Sparganium, herba, quae & ca-
rex dicitur, groß Ried. Matth.
Spargo is, sparsi, sparsum, spar-
gere est, quasi per spatium ali-
quid agere, streuen / sprengen /
ut: Spargite humum foliis.
Virg. Eclog.

b Spargere semen, auß-
sden. Cic.
c Herba spargit se in eri-
tas, das Kraut breitet sich aus.
d Sparsent se toto pas-
sim campo, sie hatten sich zerthei-
let über das ganze Feld. Liv.
e Spargere, madefacere.
Lucil.
f Capillis sparsi. Propert.
g Tempora sparsus rari
canis, etwas grau. Ovid 8. Met.
h Litera sparsa humi
etn freundlicher und
lieblicher Brief. Cic. ad Att.
Sparsim, Adv. huc atq. illuc, hin
und wieder. Plin.
Sparsio onis, f. spargendi actus,
Streuung, Sprengung. Stat.
Sparta a, f. & Sparte, Spartes,
urbs Lacedamon, a Spartio Pho-
rones filio, qui eam condidit. l. 1.
b Sparta generosior, Prov.
dicebatur excellentis animo ho-
mo, minimeq. timidus aut humi-
lis. Spartanis enim olim indoles
aderat generosa, & ingenium o-
mnis impatiens servitutis, ac ve-
lut imperio natum, unde nec mo-
nibus urbem cingebant, legibus
ita subentibus, abunde munitam
arbitrantes fortibus viris. Eras-
mus.
c Sparta, fors seu portio,
vel provincia, quae alicui obigit
administranda. Eras-
mus.
Spartani, vel Spartiatae, idem
quod Lacedaemonii.
Spartarium ii, n. locus, in quo
Cec 3 spar-

spartorum frequentia est, vel
spartis confusus. Plin. II. c. 28.
Sparteoli, opinor a funibus, quo-
rum multus usus in resingven-
da incendiis: vela sparteis tu-
nicis, quibus erant amicti;
vel etiam a genere calceamen-
torum. Nam huiusmodi bo-
num solea è sparteis funi-
bus contexebantur interdum.
Martin.
Sparteum ei, n. sparteae sunt u-
tensiles, ad maioris summa pe-
tuntis capiendas.
Sparteus a um, idem quod jun-
ceus, ex sparto factus. Colum.
Spartium, vel Spartum, est fru-
tex virgatus sine foliis, Psrie-
men Matth.
Spartopola, quos vendit sparteae
flores. panduntur. Dioscor.
Spartopolus, a Plinio inter gem-
mas censetur, quae a caniciei
colore dicta.
Spartopolus a um, cui sparsi
sunt per tempora cani. Pollux.
Spartum, vide Spartium.
Sparvarius, avis accipitri similis.
Martin.
Sparum i, n. vel Sparus i, n. te-
lum rusticum, in modum pe-
dis recurvum. Serv. II. f. n.
b Sparo cinisus aliquem
precutere, eum in eum He-
be-Baum von weitem schlagen.
Corn. 4. 58.
Spasina atis, n. vel Spasimus i, m.
est musculo um involuntaria
perpetua & dolorifica, versus

suum initium retractio, ob ner-
vosarum partium abbrevia-
tionem, quam rigor & figure
depravatio sequitur, exoria,
der Krampff. Jonst.
Spasicus a um, trahendi vim
habens: & passivè, qui patitur
tractionem, spasmo obnoxius,
krämpfig. Plin.
Spatha a, f. av. adn, rudicula, quae
spumam inter cogendum de-
trahimus, deinde etiam agita-
mus cibos, pharmaca, &c.
b Spatha quia est oblonga
& lata, fere etiam in acutum de-
sinens, inde alia per similitudi-
nem dicuntur, quomodo spatha
dicitur involucrium, seu vagina
palma florentis, quo debiscite,
palmae flores panduntur. Dioscor.
c Spatha, gladius, & in spe-
cie oblongior. Veget. 2.
d Spatha instrumentum
textoris, quo licium tela inculcat
& apprimat. Martin.
e Spatha, instrumentum
egvisonis, quo pilos egvisi perpur-
gat. id.
Spathalium ii, n. Palma ramulus
cum dactylis dependentibus.
b Spathalium, ornamen-
tum muliebre, inter delicias mu-
lierum annumeratum. Plin.
Spatharius ii, m. qui facit spa-
thas, item satellites. id.
Spathomèle, specillum chirurgi-
cum. id. ex av. adn, & μύδα.
Spathula a, f. parva spatha, seu
rudicula. id.

1545 Spa
Spatiator oris, m. pro erratore po-
sui Cato. Festus.
Spatiolum i, n. Diminut.
Spatior ari, ari, deambulare.
umbher gehen/ut: In umbra
spatiari. Propert.
b Spatiari, pro latius va-
gari. Senec. de Ira.
c Brachia (arborum aut
vitium) spatiantia compescere.
Ovid. 14. Met.
d Litore curvo spatiata
conflux. Ovid. 3. Fast.
Spatiose, Adv. diffusè, ut: Spa-
tiosè fructicat. Propert.
Spatiosus a um, amplum notat,
geräumig/weit. Colum.
b Bellum spatiosum,
quod diu durat. Ovid. 13. Met.
Spatium ii, n. est intervallum
temporis, Zeit / Weile / ut:
Cum erit spatium, utrumq;
præstabo, wenn ich Zeit haben
werde/wil ich beydes verrich-
ten. lib. 5. ep. 14.
b Spatium, significat et-
iam locum, ubi spatiari, currere,
vel exercere nos solemus, ut: In
sylvestribus spatiis. de leg.
c Cicero orator non ex Rhe-
thorum officinis, sed Academia
spaciis extitit.
d Compendium spatii bre-
vioris reperire, eum tunc Cæl. III.
Weg finden. Solin. 618.
e Spacium pro curriculo.
Lucret.
f Spatium hominis a ve-
ligio ad verticem, mensura, di-

mensio altitudinis. Plin. I. 7. c. 17.
g Spatium, pro mensura
et temporibus pedum in carmine.
Ctc. in Orat.
h Spatium, pro dilatione.
Livius.
Specialis e, c, non tam particu-
lare; quam proprium, & velu-
ti peculiare significat, etwas
sonderliches für andern/op-
poniturque generali.
b Specialis actio, actio sin-
gularum petitionis dicitur. I. 1.
l. 28. l. 37. ff. de rei vindic.
Specialitas atis, f. conditio ejus,
quod speciale. Martin.
Specialiter & Speciatim, Adv.
insonderheit. Colum. Quint.
b Specialiter, idem quod
diserte, mit außgetruckten Wor-
ten. l. 2. ff. si quis caut.
Species ei, f. est imago, facies,
Gestalt/ut: Turba majorem,
quam pro numero, speciem
gerens, ein grössers Volk /
als man von aussen oder euse-
ferlichem Ansehen nach ver-
mehnet. Curt. 14. o.
Valere praeceteris specie, an
Schönheit andern fürgehen.
Solin. 308.
Forma & species liberalis.
eine schöne Gestalt. pro Mil.
Barbari magnorum ope-
rum capaces putant eos, quos
eximia specie donare natura di-
gnata est. Curt. 1229.
Speciem praebeere alicuius
rei

rei, einen blinden Lärmen machen. Curt. 267.

b Specium boni viri praesentat, eines ehrlichen Mannes Ansehen haben. 2. Off.

c Species est simulatio, ut: Fortes viros & bonos specie quadam virtutis adsimulata terrebat, er schreckte tapffere und ehrliche Leute unter dem Schein einer Gleichheit. inum, oleum, frumenta, logischen Tugend abe. p M Cxl. VI. min. l. ult. ff. de mun. & hon.

Odio suo pietatis speciem praeferre, unterm Schein grosser Treue seinen Haß bemäandeln. Curt. 1308.

d Per speciem simulationis, quas pondere, numero & mensura constant. l. 6. ff. si cert. pet.

e Horum hominum species est honestissima, die Gesellen haben ein ehrliches Ansehen. II. Catil. VII.

f In speciem preces jactantur, i. e. simulate, nur zum angelegenen Waar. l. 12. C. de Schein berühmet man sich. Curt. 1308.

g Speciem insula praesentat corporibus seu quantitativum, wie eine Insel aussehen. Curt. 127.

h Magnorum collum procul species est, es siehet von fern wie grosse Hügel. Curt. 1309.

Speciem ignis praebere, wie Feuer aussehen. Curt. 682.

Speciem corra praesentat sa ferre, stantes intelligit Budæus, quia ex einem runden Schild gleichen/ praterito debentur aufsehen wie ein runder Schild. Curt. 142.

i Species fortuna, ein Exemplar des Glücks. id. 324.

Species fortuna pristina. id. 647.

k Species in officinis dicuntur simplicia (ingredientia) Speceren / pro compositis inde conficiendis coordinata, ut: Species Theriaca, ex quibus Theriaca compilatur Sic species decoctorum usualium. Schröd. August. Phar.

l Species Icti dicunt, quas veteres Latini fruges, i. e. vinum, oleum, frumenta, logi-

m Species apud Jctos singula corpora significat, l. 54. ff. de verb. oblig. Separaturque inter-

n Species communis contineri dicuntur, quia in suo genere functionem recipiunt. l. 29. ff. de solut.

o Species adarata, an Geld

p Species pro annuariis corporibus seu quantitativum, l. 10. & l. 11. C. de Sacros. Eccl.

q Species, pro controversia. l. 18. ff. de minor.

r Species, pro prae-textu, sub hac specie, unter dem Schein.

s Species resistentes, pro resistentes intelligit Budæus, quia ex praterito debentur

t Species, in Grammaticis est accidens vocis, quatenus est vel primitiva, vel derivata.

u Species

Species, in Physicis est forma rei aut pulcritudo; item imago externa quolibet modo sensibilis, nec non interna & intelligibilis imago.

x Species, in Logicis est Predicabile secundum, e.g. vel specialissima, ut Homo: vel subalterna, ut Animal respectu corporis.

y Species, est vel predicabilis tantum, quia supra se genus non habet, ut Punctum; vel sub-jicibilis tantum, ceu est species monadica, ut Sol, Luna: vel sub-jicibilis simul & predicabilis, ut Homo.

z Species (apud Rhetores) causa dicitur, de qua litigatur.

Specificatio onis, f. Jctis est, quia res nostra sit, cum ex aliena materia species bona fide a nobis facta, ad pristinam formam seu rudem materiam reduci non potest, salvo interm. manente precio, materia domino.

Specificativè, Adv. verb. in Logicis sumitur vox quatenus, quando restrictio fit subiecti, e.g. homo quatenus homo, est modicum.

Specificè, Adv. adinac, specifico modo.

Specifico as, are, speciem facere, i. e. determinare, limitare, restringere.

Specificus a um, speciem conspiciens, ut: Differentia specifica.

Specillum i, n. Diminut. idem

quod conspiciillum, etne Brille.

b Specillum, instrumentum, quod curandis auribus adhibetur. it. Wund. Eisen. Zehn.

Specimen ini, n. argumentum quoddam, & probatio dicitur, exemplum, indicium, etne Probe/Anzeigung/Exempel/ ut: Specimen habuit hac civitas innocentia, Cic.

Speciosus, specxi, spectum, specere, apud antiquos in usu fuit, quod videre significat. Unde augures specere, h. e. inspicere aves dicebantur. Enn.

Speciosè, Adv. ornate, ut: Equus tuus speciosus instratus erit, quam uxor vestita. Liv. 4. Maced.

Speciosus a um, pulcor specie & formâ, scheinlich/ scheinbar lich/ ut: Triticum quod celerius, ad speciosus & robustius. Plin. 19. c. 30.

b Speciosas personas accipere debemus, inquit Ulpianus, clarissimas personas acriusq. speciosus: item eorum, qui ornamentis senatoriis utuntur. l. 100. ff. de verb. sign.

Specito as, are, Frequenter, antiquum, à specio. Plaut.

Specium ii, n. instrumentum, idem quod specillum. Martin.

Specabilis e, e. spectatione dignus, admirabilis, magni nominis, furtrefflich/ ut: Opus spectabile, ein Werk/das wol zu sehen. Valer. i. Argon.

b Heros *spectabilis*, ein trefflicher Held. Ovio. 7. Met.

c *Spectabilis*, *titulus est dignitatis*, quo ornabantur praefectus Augustalis, comes Orientis, Proconules & Vicarius. l. un. C. de ratione oper. publ. l. un. C. ut omnes jud. l. 32. C. de appel. *Spectabilitas atis*, f. inferior erat illustri dignitate. Schard.

Spectaculum i. n. dicitur id, quod spectatur, ein Schau-Spiel. n. Schau-Haus / ut: Ludus & *spectaculis* teneri. Cicero.

Spectaculo esse alicui, sich schauen oder sehen lassen. Cornel. 5. Solin. 785.

b *Spectaculum* inter memorabiles titulos annotatum, ein Schau-Spiel / das unter denckwürdige Sachen zu rechnen. Solin. 550.

c *Spectacula* loca sunt erecta, ut ex eis ludi spectentur, theatra vulgo appellant. Schard.

Spectamen i. n. idem quod specimen. Plaut.

Spectare, Adv. egregie, maxime, ut: *Quae spectatissime florent*, celerrime marcescunt, welche am schönsten blühen / verwelken am ersten. Plin.

Spectatio onis, f. probatio. Cic.

Spectativus a um, idem quod contemplativus. Quintil.

Spectator oris, m. dicitur, qui attendere in Graciam, sein Absehen

Cur ego non adsum spectator laudum tuarum? En / daß ich

nicht da seyn sol / und deine herrliche Thaten mit ansehen? l. 2, 7.

Spectatrix icis, f. quae spectare solet, ut: *Spectatrix* scelerum turba Lucan.

Spectatus a um, Idem quod probatus, bewährt / ansehnlich / ut: *Spectatus* & honestus vir. 5. Verr.

b *Spectatus* servus, ein ehrlicher guter Knecht. Adelph. l. 5, 6, 5.

Spectio onis, f. vox proprie est ad Augurum disciplinam pertinens, in qua officia, ut distributa erant, ut qui spectationem habebant, nuntiationem non haberent. Varr. Fest.

Specto as, avi atum, are, est fixis intueri oculis, steiff ansehen / ut: *Ne me spectes*, me impulfore hac non facit, sihe nicht an / auff mein Gesicht / hat er das nicht. Eun. 5, 6, 18.

b *Spectare* aliquem ex bono, est considerare, einen aus seinem guten Leben und Wandel betrachten / den ehrlichen Wandel an einem ansehen. pro Rosc. Com.

c *Spectare* Orientem, est e regione Orientis esse, gegen Aufgang ligen. Plin. 6, 17.

d *Spectare* Graciam, est attendere in Graciam, sein Absehen auff Grieden-Land haben. Att.

c *Vitam* alicujus non ex oratione, sed ex moribus spectare de-

debemus, von eines Leben und Wandel sollen wir nicht aus seinen Reden / sondern aus seinen Sitten urtheilen. Cic. in Salust.

f *Spectare* ad aliquid, est habere, ut sol admittebatur in pertinere, gehören / ut: *Aliquid* ades, ut hodie per vitreamina inquirere, quod ad bene beateq. & chartacea sit. l. 12. §. 16. ff. vivendum valeat & spectet, de instruct. & instrum. leg. nach etwas / welches zum guten Schard.

und seligen Leben dienet und gehöret / trachten. 2. Off.

g *Hoc* longe aliò, atq. videri volebant, spectabat. Cornel. 79.

Spectrum i. n. simulacrum, imago sensibus occurrens, ein Gesichts / Gespenst. Cic.

Specula e, f. locus editus & eminent, unde aliquid longe videri potest, siue sit mons, siue turris, siue lapis, siue arbor, alumen Scapula, Frauen-Eis / siue quid aliud eminens, eine Wart / hoher Orth / darauff man Wacht hält / ut: *Ex specula* prospicere tempestatem futuram Cic.

Philippus velut e specula libertati omnium insidiatus est, Philippus hat gleichsam / als auff einem hohen Thurm gelauert / wie er jederman umb seine Freyheit bringen möchte. Curt. l. 17. Justin.

b *Specula* fornacea, Drecht-Warten Agric.

Specula e, f. Dimin. à spes. Plaut. *Speculabile*, in Metaphysicis est, cujus essentia potissimum est speculabilis. Marg.

Speculare is, n. per Apocop. *specular*, & *specularium*, idem quod *speculum*.

b *Specularia* appellabantur, quibus lumen transmittitur, quibus lumen transmittitur.

c *Specularia* Seneca in Epist. accepit pro fenestris vitreatis.

Specularis e, c. ad speculam pertinet, ut: *Specularis* significatio, Plin.

b *Lapis specularis* (à speculo dictus) est lapis fossilis instar CrySTALLI pellucidus, ac in-

bracteis tenuissimas sectilis; dicitur, siue sit mons, siue communiter selenites, aliis turris, siue lapis, siue arbor, alumen Scapula, Frauen-Eis / Marien Glas. Boët. de Boot.

Specularius ii, m. qui speculam facit, & vitrea specilla, fenestrarum specularia, ein Spiegel- Brillen- und Fenstermacher. Alciat.

Speculatio onis, f. speculandus actus.

Speculativus a um, idem quod contemplativus.

Speculator oris, m. qui tacite & à longè speculatur ac rimatur, ein Wachter / Wartman / it. Kundschafter / ut: *Speculatores* tuta omnia annunciant, die Kundschafter berichten / es sey alles sicher. Curt.

b Spe-

b Speculatores militum numero adscribuntur, sic dicti, quod essent in speculis. Festus. Speculatorius a um, quod ad speculatores pertinet, ut: Speculatoria navis. Cael.

Speculatrix icis, f. ut: Furia dea sunt speculatrices, credo & sunt speculatrices, credo & vindices facinorum. Cic. de nat. deorum.

Speculator aris, atus sum, speculari, quali a specula prospectare, lauren. Plaut.

b Speculari obitus & ortus signorum. Virg. i. Georg.

Speculum i, n. est, in quo imago nostra contemplatur, ad usque inferna patens, ut: Inspecere Grundlofes Loch. Solin. 8. 8.

tanquam in speculum in vitas animarum suben, atque ex aliis specia, hoc specum speco: & hoc exemplum sumere sibi, ich heis: specu indeclinabile. For. Rom. se ihn / sich an allen andern bespiegeln / und von andern ibiue ein Exempel nehmen. Adelph. 3. 4. 52.

b Speculum naturale, est aqua, & est amplius & rotunda. Vitruv.

vel animatum, ut Oculi animalis; Vel inanimatum, quod vel caeleste, ut stella; Vel elementare, ut Aer densus, nubes, aqua limpida, gemma, marmor, crystallus. Optic. Marg.

c Speculum artificiale, est corpus arte ita factum, ac in tenet positum.

d Speculum & inspectio illius ad imperfectionem cognitionis mysteriorum Dei in hac vita notanda, adhibetur i. Corinth. 13. 12. Glas. Phil. sacr.

e Speculum astrologicum, est figura seu tabella, uno intuitu exhibens positi, aspectus, & configurationes planetarum. Astr.

f Speculum lucidum dicitur septum quoddam cerebri. Vesl.

g Speculum matricis, instrumentum chirurgicum, quo in difficilimo parvi uti solent.

Specus i & us, tam masc. quam femm. Generis spelunca, eme Höhle / it. Schacht / Bruff / ut: Ingens specus in latere excelsi montis. Virg. 4. Georg.

b Specus, i. e. vorago, ut: Specus foraminis caci profundo genem nostram contemplamur, ad usque inferna patens, ut: Inspecere Grundlofes Loch. Solin. 8. 8.

c Lectum est hoc specia, hoc specum speco: & hoc specu indeclinabile. For. Rom.

d Specus, est altus locus supra terram, per quem ductur ibiue ein Exempel nehmen. Adelph. 3. 4. 52.

Speleum i, n. idem quod spelunca. Virg.

Spelta a, f. frumenti genus, dicitur & Zea, est natura tritico proxima, & nutrit plus bordeo, minus tritico; (fit ex ea Alica.) Spelz / Dinkel.

Spelunca a, f. rupes excavata, eine Höhle. Virg.

b Spelunca latronum a Christo vocatur templum Hierosolymitanum, Matth. 21. v. 13. Mare

Marci 11. 17. Luc. 19. 46. Ob dicimus, h. e. hominem magnam falsam nempe doctrinam, & per- verborum vim inaniter profuturam vitam, oppressiones, indigentem, em. Lotterbub. Actor. iustitiam, &c. Glas. Phil. sacr. v. 17. 18.

Sperabilis e, c. quod sperari potest. Plaut. Captiv.

Speratus a um, quod speratur, das man verlangt / darauff man hoffet / ut: Aura sperata dejerat. Ovid.

b Speratum veteres dicebant, qui uxorem petit: & speratam virginem, qua petitur. Nonius.

Speres u, pro Spes, spei, antiqui dixerunt, autore Festo; Unde asperè, quali sine sperere, & prosperere, quali prosperere.

Sperma atis, n. arispa, semen, Saame.

b Sperma ramarum, Froschleich.

b Sperma ceti, bituminis genus, quod alii ambram subalbidam, alii florem maris, seu salis veterum interpretantur, Wolmar. colligitur in mari, cui cum huma supernat. Schröd.

d Spermatiscoria & exuvium in metallurgia, Sinter und Schwader. Solea.

Spermatiscus a um, ad semen pertinens, ut: Vasa spermatuca.

Spermologus i, m. avicula nominis apud Aristotelem, quam frugilem interpretatur Gaza.

b Spermologon, Graeci appellant, quem nos locustulem

Spermax acis, contemptor. Sil.

Sperno is, sperni, sperum, spernere, fastidire, despicere, verachtere / verschmähen / ut: Voluptates spernere. Horat.

b Spernere, pro separare posuerunt veteres. Non.

c Fides spreta Senec.

Sperulus, qui spernit. Martin.

Spero at, avi, acum, sperare, est spem habere, hoffen / ut: Mul- tos esse provinciales viros bonos, sperare licet, iudicare periculose est, daß unter dem Land. Viel viel frommer Leute seyn / mag man wol hoffen / aber von einem jeglichen urtheilen / ist gefährlich. 1. 1. 1. Q. Fr.

Magna indolis est, sperare semper, allezeit in guter Hoffnung stehen / ist eine Anzeigung meines tapffern Gemüthes. Flor. b Spero te bene sperare & bono animo esse, ich heisse dich gutes Muths seyn. pro Deiot.

c Sperare, quod vix optandum, etwas hoffen / das man kaum wünscht darff. 1. 11. 21. Act.

d Bene de aliquo sperare, eine gute Hoffnung von einem haben. 1. 10. 8. Corn. 9.

c Magna sperare ab aliquo, viel auff einen halten. Curt. 59.

Spes spei, f. est affectus boni ejusq. mihi posse asferre mutandarum futuri, Hoffnung/ ut: Quidorum. lib. 3. Att. Ep. 7.
 enim est, quod me retinet? i Nihil in Lepido spei est, praesertim, si ea spes non est, zum Lepido ist keine Hoffnung qua nos proficientes prosequere zu machen. lib. 10. 33.
 batur? Was hält mich doch k Itane parastite, spes nuda zurück? sonderlich / weil die la reliqua in te sit tibi? Hoffu-
 Hoffnung / welche wir bey denn deine Sachen also ange-
 unserer Reise hatten / nicht stellen / daß ganz und gar keine
 mehr vorhanden. l. 3. 7. Att. Hoffnung in dir blieben? Eu-
 Spes pertimax, eine starke such. 2. 2. 8.
 Hoffnung. Curt. 19. 43.
 Inter spem & desperatio. Hoffnung / ich hoffe / ich bin der
 nem habere, zwischen Hoffnung Hoffnung. lib. 14. 3.
 und Verzweiflung schweben. m Eram in spe magna, si-
 id. 786. re, ut possemus concordiam con-
 b Spem maximam in ali- stituere. l. 8. 15. Att.
 quo videre, große Hoffnung Dum in spe pax fuit, als
 bey einem verspüren. l. 14. 13. Att. man Hoffnung zum Frieden
 c In spe habere, hoffen. hatte. l. 8. 15. Att.
 l. 11. 21. Att. n Spem alicuius mollibus
 d Spem optimam habere sententiis alere, i. c. spem alicuius
 de aliquo, sehr gute Hoffnung lenitate non nihil confirmari. l.
 von einem haben. l. 11. 13. Catil. XIV.
 e Afferre aliqui ad spem, o Spe aliqui teneri, eine
 etwas auff die Bahn bringen Hoffnung haben / sich durch ei-
 oder anführen / einem damit eine Hoffnung aufhalten lassen.
 ne Hoffnung zu machen. l. 3. 16. lib. 5. 13.
 ad Attic. p Incitari spe non dubia.
 f Summam spem salutis lib. 10. 7. Att.
 bonis omnibus asferre. pro Mi- q In spem maximam addu-
 lon. XIV. ci. gute Hoffnung bekommen.
 g Spem asferre victoria, pro Mil. XXVI.
 Hoffnung zum Sieg machen. r Insicere alicui spem, ei-
 lib. 11. 24. nem eine Hoffnung machen.
 Spem alicui asferre deces- Phorm. 4. 4. 12.
 sonis vide Desperatus. Facere aliquem plenum
 h De Republica video te spei bona, einem große Hoffnung
 colligere omnia, quae pntes, spem machen. Curt. 227.

s Spem falsam alicui osten- bb Quid ad spem est pa-
 dere, einen in vergeblicher Hoff- rati? was hat man für gewisse
 nung stärken. pro S. R. XXXV. Hoffnung. l. 8. ep. 3. Att.
 Spem vanitatis alicuius in- cc Prater spem evenire,
 flare, einem vergebliche Hoff- unverbessert sich zutragen. And.
 nung machen. Curt. 14. 7. 4. 1. 55.
 c Pro re certa spem falsam dd Nihil tam prater spem
 domum referre. pro S. R. XXXV. ungavam, man hat sich nie nichts
 u In eo spes opesq. nostrae ventigers versehen / es solte sich
 sita sunt, auf seine besseher um nicht jemand träumen lassen,
 ser Heil und Trost. Adelph. l. 11. 14.
 3. 2. 33. ee Eripere alicui spem, ei-
 Magna imminere spei, schrauen seiner Hoffnung berauben /
 auf etwas hoffen. Curt. 392. ut: Eripit etiam spem, quae sola
 x Repositus in spe opti- hominem in miseriis consolari
 ma, der eine gute Hoffnung solet. IV. Cautil. IV.
 hat / dem gute Hoffnung ge- Fortuna primas spes desti-
 macht worden / der wol verbro- tuit, die erste Hoffnung fehlet.
 stet worden. l. 14. ep. 14. Att. Curt. 402.
 y Spem alicuius fallere, ei- Spem obtinendi aliquam
 nen in seiner Hoffnung betrie- rem amittere, die Hoffnung ein-
 gen / ut: Ex aliquo conceptam Ding zu erhalten / verlihren.
 spem damnare, die von einem ge- Curt. 403.
 schöpfte Hoffnung fallen lassen. Ab ingenti destitui spe.
 Curt. 2273. Curt. 457. ii. 1944.
 Quid si meam spem vis ff Spe duplici uti, eine
 improborum fefellerit atq. ve Zwischmühl haben. Phor. 4. 2. 13.
 superaverit, commendo vobis gg Ego spem precio non
 parvum meum filium. IV. Ca- emo, ich gebe mich nicht bloß /
 tilin. XI. daß ich das gewisse fahren lasse /
 z Spes salutis pertennis und mich mit der Hoffnung /
 ostenditur, es läßt sich geringe dardach solches wieder zu er-
 Hoffnung spüren / man spüret langen / begnüge. Besser ein
 schlechte Hoffnung. l. 14. ep. 3. Sperling in der Hand / als eine
 aa Commemoratio poste- Gaus überland Adelph. 2. 2. 11.
 ritatis ad spem immortalitatis hh Spes in plurali Nume-
 me rapit, wenn die Nachkom- ro quoque apud Ciceronem in-
 men meiner gedencken / habe ich ventur, ut: Animadverti duas
 Hoffnung zu einem unsterbli- et spes esse propositas, ich habe
 chen Namen. l. 5. 12. ver-

verstanden / er habe zweyerley
Hoffnung bekommen / es seye
ihme zweyerley Hoffnung ge-
macht worden. l. 10. ep. 11.

11. *Deturbare aliquem*
spe, einen aller Hoffnung berau-
ben/ ut: *Neg; solum spe, sed cer-*
tare jam & possessione deturba-
tus est. l. 12, 25.

kk Spem suam ad aliquem
conferre, seine Hoffnung zu et-
nem stellen/ut: Cuius spem sa-
luti ad clementiam victoris
sapientia consulisse. pro Marc. V.

11 *Spes omnis consistit in v*
loci natura, man verläßt sich nur g
auff den Orth. Corn. 400. tu

mm Spem precio emere, est ra-
lucrum incertum, & in eventu sh-
positū, certo affectare damno. Er. pr

nn *Spesali i exules, Prov. q*
ubi quis excussus à prastina for-
suna semper id agit, ut restitu-
tur. idem.

00 *Ægrotō dū animo dū
est, spes esse dicitur, Prov. admo-
nens, ne in afflictiſſimis quidem
rebus abſciſcendam eſſe ſpem.*

pp Spes, pro Deo, in quo
 speratur, & à quo omne bonum
 expectatur. Psal. 71, 5. & pro Mes-
 sia seu Christo, in specie, Act. 28.
 v. 20. accipitur.

q q Spes, pro hominibus, Sph
à quibus bona sperantur, seu in
quibus confiditur. Est 20, 5. item
pro re sperata. Prov. 13, 12.

Spetile, vocatur infra umbilicum
suis, quod est carnis proprii cu-

iusdam habitus exos, quidam
legunt Spectile. Martin.

peulicus & ism, prosperare so-
lens, ut: Spemfici panes, festi-
nanter cocti, idem.

Splacchismusi, m. morbigenui,
ipsis etiam plantis cum anima-
lib⁹ communis. vide Sideratio

Sphacelus 1, m. est perfecta par-
 tis mortificatio, non molliores
 duntaxat partes, sed & ipsas
 sa invadens. Jonston.

b Faciunt & sphaceli im-
munitatem, Prov. de his, qui qu-
vis prætexit, quod volunt, effe-
quuntur, natum ajunt, ab evoc-
tu hujusmodi: *Pisistratus* &c.

trannus decimas exigebat ab
urbemienſibus eorum, quæ in agro
proveniſſent. Itaq; cum ali
quando obambularet, videre ei
ſenem quendam in ſaxis quibus
dam, hoc eſt, loco perriſcoſo labo
rantem, rogabat, quos nam fru
ctus inde colligeret. At iſ reſpon
dens: Dolores, inquit, & ſphac
tus, atq; horum decimas exigit Pro
ſtitutus. Porro, rannus & rannus

obvius nominis libertatem, deci-
mus Athanienſibus remiſit.

c *Sphacelus*, dicitur *sal-*
via femina, seu *minor*. Matth.
Sphacos, vide *Sphagnos*.

Sphæra 2. f. globus, eine Kugel/
Ball / ut: Sphæram inter se
reddere, den Ball einander
zu schlagen/ Prov. In mutuo
sibi assentantes & colludentes.
Erasmus.

Sphæra per præcipitium.
Prov. quadrabit in eos, qui vitæ
genus aliquod nati sunt, ad
quod videntur esse naturæ pro-
pensi. idem.

b Sphæra est Astronomis
analogica calæ aut terræ imago,
certis circulis aut armillis distin-
cta, unde vocatur Sphæra armil-
laris.

c Sphæra in Sphæricis est
corpus absolute rotundum atq[ue] so-
lidum, unâ superficie contentum,
in cujus medio est punctum, quod
CENTRUM dicitur, à quo omnes
lineæ ductæ ad superficiem ejus-
dem sunt longitudinis.

d Sphæra activitatis Phisicis dicitur terminus circulari quem agentia naturalia per limitatam agendi virtutem egredi vel præterire non possunt. Hinc dicitur omne agens, non nisi intra sphæram activitatis sue agere. Sic ignis agit intra certos terminos in circulo: qui termini sunt ipsa activitatis sphæra

Sphaëralis e, c. idem quod Sphaëricus, ut: Sphaëralis forma.

Sphærica e. f. est scientia de cir-
culis cœlestibus & motu cœl-
primo.

b Sphærica, placenta ge-
nus, quæ ex multis globulis in
sphæram & rotundam formam
coactis, ac deinde simul compa-
ctis, fiebat. Cato.

Sphæristerium ii, n. locus balneo
in quo veteres frictiones sua

¶ varia exercitiorum genera instituire solebant. Svet.

b Sphaisterium, locus,
bi pila ludus exercetur, ein
Wall, Haus/ie Kugel-Platz.

phæromachia *a, f. pugna vel*
certatio, que fit pila. Senec.

phagnos sive bryon, sive Spha-
cos, sunt cani arborum villi,
quales in quercu maxime
videmus, sed odore praestantes.
Plin. 12, 23.

phagitides, & φαιριδες, Venæ
duæ insignes, utrinq; ad jugu-
lum apparentes, omnes tum
colli, tum capitis partes nu-
trientes; Latine dicuntur ju-
gulares. Galen.

Sphatula foetida, herba, v. Xyris
Sphendamnus, arbor, idem quoque
acer. Matth.

Sphenida, (vel Sphentida,) pi-
la genus, majus paganica, &
tenuius quam follis, ex pan-
no ferè constans, nonnunquam
ex pelle, rectius dicitur Pha-
ninda. Sipont, Cael.

Sphenoïdes os, *vid. cuneiformis*
Sphincter eris, *strictorium*, pe

Synecd. est *musculus*, e. g.
sphincter vesicae. Vesing.

Sphinx sphingis vel sphingos, j
Æthiopicum animal est, è s
miarū genere, fusco pilo, man
mis in pectore geminis, a
hominis spectem accedens, fol
pilo & solitudine feram ass
milans. Poëtæ id monstrum
faciē habere virginis fingun

pennasq; avium, pedes leonis.
Plin. 18. c. 21.

b Sphinx ab effectu no-
men sortita, quod homines suis
questionibus ita stringeret, ut se
expedire non possent. Nam Græ-
cè σφίγξ, constringere vel vin-
cire dicitur. Ita Lactantius in
prim. Thebaid. scribit: Sphirga
monstrum fuisse, alas & ungues
habens in similitudinem Har-
pyiarum: quod insidens scopu-
lo via imminenti, insolubilia &
nigmata transeuntibus propone-
bat, qua cum solvere non pos-
sent, ex improvviso veniens, alis ten-
ebat. Hoc autem ænigma pro-
ponebat: Quod animal bipes,
idemq; tripes ac quadrupes esset.
Cujus locutionis ambages tan-
dem calliditate sua ita Oedipus
dissolvit, ut hominem esse dice-
ret, qui in infantia manibus &
pedibus nitens, quadrupes est;
Factus vir, ut qui nullo alio,
quàm pedum radiatur auxilio,
bipes; At in senectute, viribus
deficientibus, baculo utens, tri-
pes. Inde origo huius adagii a-
pud Terentium: *Durus sum,*
non Oedipus.

Sphondylium ii, n. herba, vulgo
branca ursina, Deutscher
Böhrenflau. Matthiol.

Sphragis, species est optima ru-
brica. Plin. 36. c. 6.

Sphygmus, σφυγμός, pulsus
arteria.

Sphyræna piscis, ein Spies-
fisch. Gein.

Spica a, f. & spicus i, m. an-
tiquè autore Festo, & spiculus
i, n. dicitur supremum in cul-
mo frumenti, eime Aehre; ut
Spica in hordeo & tritico tria
habet continentia, granum,
glumam, aristam: & etiam
primitus. spica cum oritur, va-
ginam. Varro.

b Spica Celtica, sive nar-
dum Celticum, Eeldischer Narden.

c Spica Indica, sive nar-
dus Indica, Indianisch Spis-
narden.

d Spica mas, sive spica
nardi, Spisenarden.

e Spica fœmina, sive la-
vendula, Lavendel. Matthiol.
Pancovius.

f Spica, nucleus, quo nu-
meroso caput alii compactum
est, ein Knobloch's Haupt. Plin.

g Spica virginis, sidus
coeleste in Astronomicis, stella
nobilis in 18. gr. ♀.

Spicata a, f. idem quod pota-
mogéion.

Spicatum, unguentum Roma-
dici solitum, Galenus prodi-
dit, & fœminis præsertim di-
vitiis familiare.

Spicatus a um, quod habet spi-
cas. Plin. 21. c. 17.

Spiceus a um, quod ex spicis
est, ut: Corona picea. Tibul.

Spicifer a um, quod fert spicas,
ut: Dea spicifera Ceres. Sen.

Spicilegium ii, n. spicarum col-
lectio. Varr.

b Spicilegium relinque-
re, ut opus aliquod non usq; adeo
solvere, ut nihil ei addi posset,
sed ubi alius quoq; adhuc in ve-
mat, in quo se exercere qvent.

Spicio is, spexi, spectum, spice-
re, antiquum. Plaut.

Spico as, are, spiculo & ferro
asperare, spizen.

b Spicari, pro spicas e-
mittere, dixit Plinius.

Spiculator oris, m. spiculatores
dicti sunt satellites principum,
à spiculis, quæ gestant.

Spiculo as, are, cuspidem acue-
re, zuspigen. Plin. 11. c. 2.

Spiculum i, n. lancea brevis:
seu, ut Vegetius ait, telum
missile, cuius ferrum est tri-
angulum unciarum novem,
hastile pedum quinq; & semis.

b Spiculum, pro sagitta.
Virg. 1. Aeneid.

c Spiculum sagitta fer-
reum, seu cuspis ipsa, & aculeus,
ut sunt spicula sagittarum, &
aculei apum, idem 4. Georg.

Spicum, l. spicus vide spica.

Spina a, f. nomen aliquod com-
mune, spina alba, weisse Berg-
Distel. Matth.

b Spina merula, infe-
storia, cervicalis, cervina, f. rha-
minus solutivus, Wegdorn,
Beer/Creuz-Beer, idem.

Succus spinae cervicalis,
(Saffegrün / Vertgrün) à pi-

florib; ex bacis spina paratur. id.
c Spina murina dicitur a-
sparagus, petraus, sive sylve-
stris. idem.

d Spina S. Francisci, idem
quod Eryngium.

e Spina in plantis vel fru-
ticibus aculeum significat. Sta-
chel / Dorn / ut: Armata spina
rosas. Claudianus.

f Cum parvula est, bona
videtur spina, Proverb. Pueritia
semper amabilis. Jactatur & in-
ter Theologos illud: Qui ma-
ior est aetate, major est iniqui-
tate. Era.

g Spina, in lacris tum ma-
los noxiosque homines signifi-
cant Num. 37. v. 55. tum objecta
impedimenta. Hof. 2. v. 6.

h Spina ponuntur pro dispo-
sitionibus. Cic. 4. de Fin.

i Spina in homine & ani-
malibus, contextus est vertebra-
rum, der Rückgrad / spina pi-
scium, Stich-Grät.

Spinacea, vel spinachia a, f. &
Spinacium, olus, Spinet /
Bienerssch. Matth.

Spinalis e, c. ad spinam perti-
nens, ut: Spinalis medulla,
das Rücken-Mark. Macro-
binensis, deus, qui spinas ex a-
gris eradicare putaretur i. a
Romanis cultus est. August.
de civ. Dei. (Schleeh.

Spincoli, pruna sylvestris.
Spinetum i, n. locus spinis ab-
undans, Dorn-Gebüsch.

Spineus a um, ex spinis factum.
Spinifer a um, spinas ferens.
Cicero.

Spinosus a um, spinis abundans, voll Dorn oder Disteln;
ut: Ager spinosus.

b Spinosa oratio, h. e. a. spera. Cic.

Spinthereris, n. significat aut scutulum in humeris aut armillam, eine Spange. Fest.

Spintria a, f. monstrore libidinis repertorem notat Sveton.

b Spintria, qui muliebriatur patitur. idem.

Spinturnix icis, f. avis inaspicata, quæ & incendiaria dicitur. Plin. 10. c. 13.

Spinus i, f. agrestis sive sylvestris pruni genus, Schleen-Dorn/Schwarzdorn.

b Spinus alba, Hagdorn/Weißdorn.

c Spinus, avis parva & canora, similis passeri. Martin.

Spio, Nympha marina, Nereus Doridis filia: sic a spelunca maris appellata, in quibus Nympha marina habitare dicuntur. Virg.

Spionia, vitis, quæ & spinea quibusdam dicitur. Col. 3. 2.

Spionicus a um, ut: Spionicus gustus, i. e. gustus urve spionie. id. 7. c. 21.

Spira a, f. quicquid in orbem convolvitur, ut: Spira serpentum funium, was sich Eirculs weise krümmt.

b Spira, ligula est, quæ a pileo dependens sub mento colligatur. Juven. Item eine Hutschnur.

c Spira, ornamenta sunt puellaria, Zopff, oder Flechtbänder. Plin. 19. c. 35.

d Spira, basis columna, cuius tori aut duorum. Festus.

e Spira in arboribus, ubi sese convolvunt vena atque nodi. Plin.

f Spira, hominum multitudo, cohors, quia spira est plurimum orbium. Festus.

g Spira, linea curva, inæqualiter distans a centro, ad quæ species helicis. Geom.

h Spira, genus operis pistorii, Bregel. Cato.

Spirabilis e, c. vitale, quo spiramus, ut: Spirabilis natura. Cic.

Spiraculum i, n. per quod spiritus exit, ein Lustloch.

b Hic specus horrendum, & vi spiracula Ditis monstrantur, i. e. aditus. Serv. 7. Æn.

Spiræum, quicquid lentum & vitile ac torqueri facile: & sic spira herbam, Græci vocant, & ægæon tamen adjectivè vix legas. Martin.

Spiramen inis, n. per quod exit spiritus, ut: Naris spiramina, die Nasenlöcher. Lucan.

Spiramentum i, n. idem, ut: Hoc videtur facere, relaxatione

is spiramentis ad satietatem infusus aer. Colum.

b Spiramentum fumum ein Rauchloch/Schlot. Plin. Spirarchus i, m. ex ægæo & ægæos dux, quali principiaris Calepin.

Spiratio onis, f. spirandi actus, efflatio. Deo tribuitur, Gen. 2. v. 7. & spiravit in faciem ejus spiraculum vite; significatur, Deum corpori hominis formam animam vitalem, imagine Dei pradam, indidisse. Ezechiel. 21. v. 31.

b Spiratio, viam Dei notat, ab iratis hominibus, fortius spirantibus desumpta Metaphora. Act. 9. v. 1. Glass. Phil. sacr.

Spirillum i, n. capra barba, quod sit tanquam spira seu funiculum sub mento capra. Fest.

Spiritalis e, c. & per Syncope spiritalis, quod halitum emittit; Unde spiritales auræ dicimus, i. e. vitales.

b Spirituale, est incorporeum.

c Spirituale, in Theologia eis oppositum carnali, est, quod tranquillum atque otiosum spirituum, alienum a terrenis & carnalibus affectibus, & Deo summo & optimo spiritui confor- me. Deinde quod spiritualementum adjunctam habet, aliquid spirituale & celeste significat: ut manna & aqua petra in deserto, capere spiritus, einen Muth faß- so. 1. Cor. 10. 6. Tum quod effici- spirituales, ut verbum Dei & sa-

cramenta, æstimata ex institutione Dei, & pie usurpata. Adhæc quod a spiritu producitur, ut fides, spes, charitas, &c. Præterea spirituale stabile, immortale, perpetuum: cui opponitur corporale & caducum. (do.

Spiritualiter, Adv. spirituali modo. Spirituosus a um, spiritibus abundans, ut: Vinum spirituosum, i. e. generosum. Spiritus us, m. est halitus, ein Dæm/ut: Antequam ultimus spiritus deficiat, eheman gar stirbt. Curt. 2138.

Cujus tu legiones disflavisti spiritu, quasi ventus folia. Mil. Nihil est mortalibus spiri-

tu carior, das Leben ist edel.

Curt. 1186. Omnes unius spiritui vivunt, aller Leben hängt an einem. id. 2146.

Idem regni mei, qui & spiritus, finis, mein Reich und Leben wird Ein Ende haben. Curt. 1014.

b Spiritum ducere tranquillum, geruhig leben, ut: Usque ad extremum spacium nullum

tum ducere. pro Arch X.

c Cæli spiritus, i. e. aer, ut: Potestne tibi hujus vita hac lux, aut hujus spiritus cæli esse jucundus? I. Catil. VII.

d Nobilitate sua dignos ut manna & aqua petra in deserto, capere spiritus, einen Muth faß-

so. 1. Cor. 10. 6. Tum quod effici- spirituales, ut verbum Dei & sa-

In Spiritu regii sanguinis
numen patris sui referens. So-
lin. 287.

c Intercluso spiritu extin-
ctus. Curt. 1597.

f Spiritus in Pneumaticis
est substantia simplex immorta-
lis, immaterialis & insensibilis,
ein Geist.

g Spiritus, in sacris pro a-
nima hominis. Psal. 31. v. 6. Luc.
5. 23, 45.

h Spiritus, pro anima san-
ctificata facultate, qua homo vir-
tute Spiritus S. Deo unitur. Luc.
c. 1. 47. Rom. 8, 16.

i Spiritus sanctus tertia
persona Trinitatis, der Heilige
Geist Comp. Theol.

j Spiritus, pro effectis &
operibus Spiritus sancti, 2. Co-
rinth. 3, 6. ubi caeleste Evangelii
Christi verbum dicitur Spiritus.
Glass. Phil.

l Spiritus, ab anima di-
stinguitur in homine, ita ut vox
Spiritus anima regenerata vim omnes corporis partes diffundi-
quasi & impetum, divinitus in-
tur; Iste per arterias in totum cor-
pus notet, quo toto affectu in-
pus distribuitur; Hic per nervos
Deum fertur, et unitur, Luc. 1.
v. 46. Exultavit spiritus meus.

m Spiritus opponitur car-
ni, Joh. 3, 6. Quod natum est ex
carne, caro est, & quod natum
est ex Spiritu, spiritus est, ubi
Spiritus priore loco ipsum
Spiritus sanctum denotat, po-
steriori vero loco spiritus sancti
salutare emergens significat,

n Spiritus opponitur lue-
ra, ubi per litteram lex divina, per
spiritum vero doctrina Evangeli-
i intelligitur, 2. Cor. 3, 6.

o Spiritus, pro affectu ani-
mae, sive bono sive malo. Genes.
c. 45, 27. 1. Corinth. 2, 12.

p Spiritus finiti, sunt An-
geli atq; anima, quorum historia
commemoratur apparitiones Spiritu-
um varias, Spectra Oracula, Va-
ticia, Divinationes, Prædictiones,
Visiones, Revelationes. Hall.
Margar.

q Spiritus, Physicis est
pars corporis contenta, aëria, ac
vaporosa, primum anima instru-
mentum ad functiones suas obe-
undas. Estque vel insus, siue
corpori congeneratus, vel in-
fluens.

r Spiritus influens, est vel
Naturalis, vel Vitalis, vel Ani-
malis, Ille in Epase, Iste in cordi-
bus.

s Spiritus, est substantia
subtilissima (in Medicina) vi-
creationis primum producta, ac
postmodum vi benedictionis pro-
pagata, pollens facultatibus, qui-
bus curriculum secundum suam
speciem peragit. Philosophis non
nullis dicitur sulphur, quod ta-

men

men diversum quid esse, scias,
ab oleo vel spiritibus illa ac in-
flammabili substantia materiali,
cuius idem sulphuris nomen im-
poni solet. Schröd.

t Spiritus est aqua sol-
vens: re simplici, atq; acris produ-
cta cum ignis halitus natura, Po-
tissima eius pars est halitus igne-
mista tamen parte vaporosa.
Johnson.

u Spiritus Minerales sin-
guli ferè peculiare sibi vendi-
cant modos. Vegetabiles nature
volatilioris eliciuntur è foliis, flo-
ribus, fructibus, seminibus, aro-
matibus: fixioris, è lignis, cor-
ticibus, viscis. Ex animalium
familia spiritus exhibent, cornua,
ossa, sanguis, urina. Schröd.

Spiritus vini, Brandtwein.
Spiro as, are, exhalare, flare spi-
ritum reddere, athenien / bla-
sen / wehen / ut: Sine cura
quiescere, & sine metu spirare.
Cic. pro Sext. Rosc.

b De caelo magnam ele-
mentiam aura spirare salubriter.
Solin. 4, 12.

c Ara spirant odoratis flo-
ribus die mit Blumen bestreute
Altar geben einen Geruch von
sich. Stat.

d Spirans, quod spirat, &
aliquando, quod redolet. Virg.

e Spirans, pro vivente.
Cic. pro Mil.

Spiro onis, idem quod aolopila,
das selb-Gebläß / W. v. Ku-
gel, Nic. Solca. 15,

Spirula a, f. Dimin. à spira, basis
columnarum. Serv.

Spissamentum i, n. damit etwas
flüssiges zusammen hält,
Stopfwerk. Colum. Senec.

Spissatus a um, condensatus, ut:
Spissata nubes. Lucan.

b Spissatus humor. Plin.
1, 2, c. 49.

Spissè, Adv. dense, dicht. Plin.
Spissescis, ere, spissum fieri, dicht
werden. Cels.

Spissigradus a um, qui tardus pas-
sum motu in ambulando uti-
tur. (Antiqui tamen spissum
dicebant pro tardo. Plaut.

Spissitas atis, f. vel
Spissitudoinis, f. spissa vel quana-
ritas vel qualitas, dicte.

Spisso as, are, spissum facere,
dick machen / gerinnend ma-
chen / ut: Omne lac igne spis-
satur. Plin. 11, c. 41.

b Spissari in panem fari-
na modo. id 13, c. 4.

Spissus a um, densus, dick / dicke /
fest an einander / ut: Corpus
spissum. Lucret.

b Grandine spissa glome-
ratur corpus. Ovid. 9. Met.

c Spissus tactus, qui rem
aliquam spissam esse deprehendit.
Plin. 12, c. 24.

d Spissa theatra, i. e. fre-
quentia, Schau-Bühnen / so
voll Volks. Horat.

e Spissus, tardus. Plaut. P. n.

f Spissum opus, & opexo-
sum. Cic. Qu. Fr.

Spithama a. f. seu palmus major, valet digitos 12. sive tres quartas pedis, eine Spanne. Geod.
 b Spithama vita, Prov.
 c. modus vite perussillus. Erasim.
 Spithamaci, pygmaei, qui ternas spithamas non excedunt. Plin. 1. 7. c. 2.
 Splenensis m. σπλην, idem quod lien, infimi ventris organica pars, quae chyli portionem aqvosiorem quidem, sed admixta portione terra lulentam in sanguinem commutandam suscipit, das Milz. Vesling.
 Splenaria, vide Scolopendrium verum.
 Splendeo es, splendi, splendere, lucere, glängen / leuchten, ut: Colore claro splendere. Lucret.
 b Virtus lucet in tenebris, 1. 1. Fin.
 splendetq; per se semper, neq; alienis unquam sordibus obsolescit, die Jugend leuchtet und behält ihren Schein allezeit für sich selbst. Cic. pro Sext.
 c Splendentes habeo autores, in equestri ordine, ansehnliche vornehme Leute / von denen ich solches habe. Plin. 1. 9.
 Splendescere, ere, splendidum fieri, herfür leuchten / anfangen zu glängen / ut: Vomer atroxus fulco splendescit. Virgil. 1. Georg.
 b Quum iam aurora splendesceret, als die Morgen-Roth anbrach. Apul.

c Nihil tam horridum, quod non splendescat oratione, tanquam excolatur, nichts ist so ungestalt / das nicht einen Schein durch eine zierliche Rede gewinne. Cic. in Parad.
 Splendide, Adv. laute, magnifice, scheinbarlich / herrlich / ut: Splendide & ornate dicere. 1. Offic.
 b Magnifice & splendide ornare convivium. Cic.
 Splendidus a um, clarus, fulgens, scheinlich / scheinbar / ut: Fons splendidior vitro. Horat.
 b Splendidus non minus in vita, quam victu. Corn. 1. 7.
 c Lucifer splendidior, quam cetera sidera, der Morgen-Stern ist heller / denn die andern Stern. Ovid. 2. Metam.
 d Nomen splendidum. Cic. 1. 1. Fin.
 Tama splendida. Propert.
 c Magnificentius & splendidus oratorum genus. Cic. de Orat.
 Splendor oris, m. idem quod lux, leucht / Schein / Glanz / ut: Caelum splendore plenum. Mercat.
 b Splendor, idem quod dignitas, eminentia, Vortrefflichkeit / ut: Homo eo splendore, et virtute, quae omnes existimant. 5. Verr.
 Spleneticus a um, ex splene laborans, Milz-süchtig. Plin.
 b Spleneticus ad splenem per-

pertinens, ut: Medicamenta splenetica, dem Milz dienliche Arzeneien. Jonston.
 Splenicus a um, idem quod Spleneticus, Firm.
 Splenius a um, instar splenis, ut: Musculi splenis in capite, quibus à laterum figura nomen inditum. Vesling.
 Split, vide Corydalis.
 Spodium is, n. & quidem minuale idem est, quod Pompholyx, vide supra.
 b Spodium ex ebore, est ebur ustum. Schröd.
 Spodos f, idem quod Spodium, ut: Spodos cinerea vel nil griseum, grauer Hütten-Rauch. Agricola.
 b Spodos lutea, gelber Hütten-Rauch / als über dem Treib-Herde. id.
 c Spodos subterranea cinerea, gelber Zechen-Rauch. id.
 d Spodos subterranea nigra, schwarzer Zechen-Rauch / ut. Riß. id.
 c Spodos subterranea viridis, grüner Zechen-Rauch. id.
 Spoliarium ii, n. locus, ubi quis spoliatur, ein Raub-Schloß. Plinius.
 b Spoliaria, cellula balnearium exteriores, ubi loturi se spoliant vestibus, i. e. exuunt. Idid.
 Spoliatio onis, f. spoliatorum detractio, Beraubung / Plünderung. Cic.
 Spoliator oris, m, qui spoliat,

etiam Räuber / Plünderer. Cic. 1. 6. Verr.
 Spoliatrix icis, f. quae spoliatur. Martial.
 Spolio as, are, privare, berauben / plündern / ut: Spoliare opibus. Cic. Att.
 b Spoliare sanum, eine Kirche berauben oder bestehlen. Cicero.
 c Spoliare auxilium, omnem dignitate. Cic.
 d Spoliare vitam, occidere. Virg. 6. Aen.
 c Spoliare vitem pampinis. Colum.
 Spolior ari, ari, deponens fuit apud antiquos autore Nonio.
 Spolium ii, n. quodcumq; hostibus detrahitur, Raub / Beut / geplündert Gut / ut: Alorum spoliis suas augere opes. Cic. pro Corn.
 Spolia alicui detrahere, etiam plündern. Solin. 35.
 b Spolia etiam dicebantur, quibus indutus est, qui ad supplicium ducitur. 1. pen. ff. de bon. damn.
 c Spolia serpentum, idem quod exuvia. Lucret.
 d Folium & spolum (Matalli) der Schimmer und Glimmer. Nie. Solea.
 Sponda a, f. ein Bettbret / it. Span-Bett.
 Spondæus i, m. pes in Prosodia ex duobus longis syllabis constans, ut: Felix.
 Ddd 5 Spon-

Spondeo es, spondendi, sponsum, spondere, est sponse promittere, versprechen/ angeloben/ ut: Pansa aut morte aut victoria se satisfacturum Republica spondit. 14. Philip.

b Spondere pro aliquo, für einem Bürge werden / ut: Deprehendendum tibi est, quod mihi pro illo spondisti. 1. 9. c Spondere sibi, aliquid de aliquo, i.e. polliceri, etwas einem guttrauen. 1. 19. 21.

d Spondere alicui puellam, est polliceri futuram uxorem. Curcul.

Spondæus a um, ad spondaum pertinenens, ut: Versus spondæus.

Spondialise, c. ad spondaum pertinenens, inde spondalia vel spondialia carmina. Martin.

b Spondialia, tibicen dicebatur, qui in sacris canebat; quod nomen à Spondeo profectum initio est, cujus carmine Græci libamentis eorum & sacrificiis uti solitierant. Isid.

Spondyla, vel Spondylis, ὀστέον, Plinio serpentis genus est. 1. 27. 13.

b Spondylis insectum, quod emoriens pessimum emittit foetorem, unde Prov. Spondyla fugiens pessime pedit, er nimit einen stinkenden Abschied / er lässt einen Stank hinter sich. Eras.

Spondylum ii, n. herba, idem quod spondylium.

Spondylus i, m. verticillum, quod opponitur fufis, ut nendo melius vertantur, ein Wirtel. Martin.

b Spondyli, idem quod vertebra in spina dorfi. id.

c Spondylus, genus ostræi. Galeno.

d Spondylus, caliculus aeneus, quo suffragia sua iudices Athenis dabant. Pollux.

e Spondylus, callus, sive caro interior ostrearum. Plin. 1. 32. c. 6

Spongia a, f. partus maris, qui saxis adnascitur, ein Schwamm.

b Spongia marina, ein Meer-Schwamm.

c Spongia rara, ein Badeschwamm. Zehn.

d Spongia durior sive tragus, Filz-Schwamm. Plin.

e Spongia Cynosbati, Schlaf-Kauz/ Schlaf-äpfel. Schröd.

f Spongiæ Olitores anti-qui appellabant radículas asparagorum inter se implicatas. Colum. 11. c. 3.

g Spongia etiam vocatur pumex, quia cavernis plenus est.

Spongiatores, qui spongiæ captant. Cæl.

Spongio as, are, spongiæ extergere, mit dem Schwamm aufwischen. Calepin.

Spongiolæ a, f. Dimin. à spongia. Plin.

Spongiolosus a um, quod similitudini-

dinem habet spongia, Schwamm. id.

Spongites, vel Spongiæ lapis, idem quod Cystolithus, Schwamm-Stein. Schröd.

Sponsa a, f. puella, quæ spondetur, eine Braut.

b Sponsa solis, idem quod ros solis. Pancov.

Sponsalia orum, sunt promissio & repromissio futurarum nuptiarum, Ehe, Stistung/ he-Veredung / Verlobniss/ Verlobde. 1. 1. ff. de sponsalib.

Sponsalitiu a um, quod ad sponsos aut pertinet, aut refertur, ut: Sponsalitia largitas, h. e. quid abscere, freywillig ihm donatio propter nuptias, die Morgen-Gabe. Schard.

Sponsio onis, f. est stipulatio & restipulatio, ut: Sponsionem facere, einen Vorstand bey dem Richter machen. pro Cecin. XVII.

b Sponsionem vincere, est obtinere tertiam partem ejus, de quoligatur. pro Cecin. XXXIII.

c Sponsionis condemnari, Corn. 13. i. e. tertiam partem ejus, de quoligatur, amittere. pro Cecin. XXXIII.

d De sponsione certare. pro Cecin. XXXIII.

Sponso as, are, promittere, sponsalia contrahere, stipulari sibi uxorem dari. 1. 38. ff. de ritu nupt.

Sponsor oris, m. qui pro aliquo spondet, & qui puellam spondet.

Sponsus us, m. idem quod sponsio. Gell. 4. c. 4. l. 6. ff. de V. S.

Sponsus i, m. cui spondetur puella, vel qui desponsus est, ein Bräutigam.

b Sponsus vocatur Christus, Matth. 9. 15. c. 25. 1. ob multas causas, præsertim ineffabilem amorem erga Ecclesiam, quam fide sibi spiritualiter desponsavit. Hof. 2. 19. Glass.

Sponsalis e, c. quod sponte est vel sit. Martin.

Spontaneus a um, minus Latine dicitur, pro quo voluntarius.

b Spontaneo damno aliquid abscere, freywillig ihm zum Schaden etwas wegwerfen. Solin. 183.

Sponte, Ablativus, (cujus Genitivus in rariore est usu,) significat voluntate propria, suapte naturâ, freywillig / gern / für sich selbst. Cornel. 104.

Sponte tuâ facis, du thust es freywillig. vid. lib. 6. epist. 9.

c Sponte meâ facio, ich thue es aus freyem Willen.

b Si hic non insanit satis suâ sponte, instiga, wenn dieser nicht für sich selbst nârrisch genug ist/ biß ihm vollends darzu. Andr. 4. 2. 9.

c Sponsus sua statuerat finem. Gell. 13.

Sporades, sive sporadici morbi sunt, qui inter se specie dist-

crepantes, diversos homines,
eodem tempore, & eadem in
regioneprehendunt. Jonston.
Sportella a, f. fiscella, ein Korb,
Colum. Sueton.
Sportella a, f. Dimin. parva
sportula, & genus cibi, quod
in sportula apponeretur. Cic.
Sportularius ii, m. qui sportu-
lam portat. Martin.
Sportula a, f. est vas eduliorum
seu obsoniorum, ein Markt-
Korb/Markt-Tasch/ut: Spor-
tulam cape atq; argentum;
eccos tres nummos habes,
nimb hin den Korb und das
Geld: siehe/da hast du drey
Pfennig. Stich. 1, 4, 1.
b Sportulae sunt cava, quae
a tenuioribus instituuntur, forte
a comportandis symbolis: No-
strates dicunt, die Töpfflein zu-
sammen tragen.
c Sportula dicuntur mu-
niscula, quae alicui pro introi-
tu officii offeruntur, Anzuge
Geld Ulpian.
d Sportulae hodie vocan-
tur sumus, qui in iudiciis re-
guntur a litigantibus, al. ex-
pensa litis, Gerichts-Kosten.
Spretor oris, m. qui spernit, ut:
Spretor deorum. Ovid. 8. Met.
Spudarcha a, f. anxie dignita-
tes expectans & imperia,
Caelius.
Spudastes a, f. fautor, studio-
sus, qui aliquem amat. Hier.
Spuma a, f. superfluitas ex ebul-

litione & agitatione, Schaum/
Gescht/ ut: Albida spuma,
Ovid. 3. Metam.
Spumans, vide Spumo.
Spumatus a um, spuma asper-
sum, ut: Saxa q; cana salis ni-
væ spumata liquore. For. R.
Spumatus us, m. Schäumung/
das Schäumen Stat. 1. Syl.
Spumelco is, ere, spumoso, fo,
schäumen/schäumt werden,
Ovid. ep.
Spumeus a um, quod colorem
spuma refert, ut: Spumea un-
da, spumea ora. Virg. Lucan.
Spumifer a um, ut: Fluvius
spumiferi. Stat.
Spumiger a um, ut: Fons spu-
miger. Ovid. 11. Metam.
Spumo as, are, spumas emitte-
re, schäumen/ ut: Aper spu-
mans. Virg. 1. Aeneid.
b Easis spumans cruori.
id. 4. Aeneid.
Spumofus a um, spuma abun-
dans, voll Schaums/ ut:
Aqvor spumofum. Lucan.
Spuo is, spui, sputum, spueri,
spügen/ Speichel aufwerf-
fen. Plaut.
Spurcè, Adverb. unflätiglich/
häßlich/ ut: Disere in ali-
quem spurcè. Cic. 2. Phil.
Spurcidicus a um, qui spurca
& obscena dicit, ut: Neque
spurcidici insunt versus. Plaut.
Spurcificus a um, qui spurca
& fæda facit, idem.
Spurcicia a, f. vel

Spur-

Spurcicies ei, immunditia, Un-
flätigkeit/ Unreinigkeit. Plin.
Spurco as, are, fædare, vitiare,
re, bestechen/ verunreinigen.
1. 27. §. 11. ff. ad leg. Aquil.
1. 1. §. 1. ff. de extraord. crim.
Spurcus a um, impurum, ob-
scenum, unflätig/ unsauber/
unrein. Nonius. a spuendo
dictum, quod tale sit, ut de
eo spuiatur.
b Spurcum vinum, dice-
bant antiqui, cum aqua admi-
sum, tanquam non amplius pu-
rum foret. Festus.
c Spurcatempestas, i. e.
vehemens. Cic.
Spurius a um, spurios Plutarchus
dictos esse existimat, quod a
duabus his literis prenotari so-
leant S. P. hisque significari
sine patre.
b Spurius & nothus sic
differre videntur, quod illo no-
mine appelleretur, qui non ex
matrimonio, siue iusto siue inju-
sto natus est; sed vulgo est con-
ceptus, ut docet Modestinus, l. 23.
ff. de statu hom.
c Spurius appellatur etiam
is, qui ex iustis nuptiis est susce-
ptus, nimirum, quum uxor ab
hostibus cum marito capta, cum
servitute enixa est: verum so-
la deinde cum filio reversa est.
l. 25. ff. de capt. & postlim.
Sputatilis a um, levis, conspu-
tatione dignus. Cic.
Sputatio oris, f. sputandi actus, erbärmliches Wesen und trau-
ris

ut: Sputatio nimia in scor-
buto. Sennert.

Sputator oris, m. ut: Minime spu-
tator, creator sum. Plaut. Mil.
Sputo as, are, Freqv. offi spügen.
Plaut.

Sputum i, n. vel Spuetus i, m. sa-
liva, Speichel. Martial.

b Sputum cruentum & pu-
rulentum (in Phibisi) Jonst.

Sqvaleo es, sqvalui, sqvalere, est
horridum, sordidum esse, häß-

lich und unflätig seyn/ ut:

Sqvalentem barbam, & con-
cretos sanguine crines. Virg.

l. 2. Aen.

b Sqvalens auro, fulgens.

Virg. 2. Georg. Sic Servius; Si-
pontinus autem plenum inter-
pretatur.

Sqvalide, Adv. häßlich/garstig/
unflätig. Cic. 4. Fin.

Sqvalidus a um, sordidus, incul-
tus, unsauber/ garstig/ un-

rein. Ter. Liv. Ovid.

Sqvalitas asis, f. idem quod sqva-
lor, obsoletum. Non.

Sqvalitudo inis, f. idem quod
Sqvalor antiquis. Nonius.

Sqvalor oris, m. est iniquitatio,
sordes, Unflätig/ ut: Obsita e-

rat (sqvalore vestis, fædior cor-

poris habitus pallore ac macie
peremti. Liv. 2. ab Urbe.

b Sqvalor, ein elendes We-

sen oder Wesen/ ut: Mihi an-

te oculos dies noctesq; versatur
sqvalor vester, & maior, euer-

trio

riger Zustand gehet mir Tag und Nacht für meinen Augen umb. Lib. 14. Ep. 3.

c Immundas fortunas a-
quum est squalorem sequi, wenn
man Unglück hat/ist billich/dass
man elendiglich sich bekleide.
Cistell. 1. 1. 16.

d Habitum splendidum
cum squalore permutare. köstli-
che Kleider für alte Lumpen ge-
ben. Curt. 395.

Squalus i. piscis genus. Plin. 1. 9.

Sqama a. f. qva pisces aut ser-
pentes reguntur. Schuppe. Plin.

b Sqama loricarum ca-
renula dicuntur, die Panzer-
Ringlein/ ut: Duplici sqama
lorica. Virg. 9. Æn.

c Sqama aris, Kupffer-
Hammerschlag und Kessel.
Braun. Agric.

d Sqama ferri, Eisen-
Hammerschlag. id.

e Sqama stomomatis,
Stahl. Hammerschlag. id.

Squamaria a. f. herba, idem quod
dentaria.

Squamatum, Adverb. Schuppen
weise. Plin.

Squameus a um, plenum squalas,
mis, schuppicht/ ut: Squamea na mentis esse videretur. Hac e-
angvis. Virg.

Squamiger a um, quod squamatur. id.

habet, das Schuppen hat/
ut: Squamigerum genus, i. e. genere, caudam habens, sed forci-
piscis. Plin. 11. c. 37.

Squamo as, are, idem quod de-
squamare. Cæl. Rhod.

Squamofus a um, squamis abun-
dans, voll Schuppen/ schup-
picht. Plin.

Squamofus pecus, i. e. pi-
scis. Plaut. Rud.

Sqvara, vel Squarra a, f. idem
quod Scara pro crustis, ab igne
carbonis modo & colore, reli-
ctis. Martin.

Squarofus a um, squara plenus,
ut: Squarofi ab eadem squa-
marum similitudine dicti,
quorum cutis exurgit od assu-
duam illuviem. Festus.

Squatina, a. f. piscis planus aspe-
rima cute, qva lignum & ebo-
ra poluuntur. Plin. 9.

Squatrara, vel Squatorara, piscis
ex squatina & rana natus, ein
Engel-Rod. Geln.

Squilla, vel Scilla, radix bulbosa,
dicitur & major, pancratium,
crescit copiose in Apulia, Sici-
lia, Portugallia, Meer-Zwi-
bel. Schröd.

b E squilla non nascitur
rosa. Prov. i. e. Non nascitur pro-
bus a patre improbo filius, ein Eul-
dicit keine Tauben. Erasim.

c Squillas a sepulcro velo-
sa. Prov. in cum, qui parum sa-
mis, schuppicht/ ut: Squamea na mentis esse videretur. Hac e-
angvis. Virg.

d Squilla ex gammarorum
genere, caudam habens, sed forci-
pibus carens, ein kleiner Meer-
Krebs. Aristot.

Squil-

Squilliticus a um, quod ex squilla
paratum est, ut: Oxymel squil-
liticu, Meer-Zwibel-Safft/
acetum squilliticum, Meer-
Zwibel-Essig. id.

Squinantherum i, n. idem quod
Schœnantherum, vide supra.

St, sonus est silentium indicentis.
Terent. in Phorm.

Stabilimen inde, n. &
Stabilimentum i, n. quod ali-
qua firmiter retinet, Aufsent-
haltung / Befestigung / ut:
Hac ventris sunt stabilimenta,
panis, & assa bubula. Plaut.
Curcul.

b Stabilimen regni. Cic.
1. 4. de nat. deor.

Stabilio is, ire, est stabile facere,
firmare, fest machen/ bestän-
gen/ ut: Libertas magna vir-
tute stabilita, die/ so theuer
erarnete / erworbene Frey-
heit. IV. Cat. IX.

Stabilis a, e, firmum & fixum, agris & sub dio, ut sint veluti
fest/ steiff/ stet/ beständig/ ut: quodam animalium stationes,
Stabile est, h. e. certum & sta-
tutum. Plaut. Bæch.

b Bonum permanens, fi-
rum & stabile. Cic. 5. Tusc.

c Domicilium certum & loco,
ubi quis stare consuevit.
stabile habere. id. pro Marcell.

d Vita stabilis, felix, & Stachys 705, f. herba, marrubio
non variis casibus subjecta. Luer.

e Mala stabilia, non deci-
dua poma, & qui diutius in ar-
bore durant. Cato.

Stabilitas atis, f. firmitas, Bestän-
digkeit. Cæl. 4. Gall.

Stabularius ii, m. hospes viatores
precio pec. pens. Apul.

b Stabularius, qui curam
gerit stabuli, Stallmeister. Co-
lurn. 6.

Stabulatio onis, f. mansio in sta-
bulo. id. 6. c. 3.

Stabulo as, are, & Frequ.

Stabulor aris, ari, stare, diverte-
re, & quasi stationem habere,
herbergen/ einkehren/ wohn-
nen/ ut: Centauri stabulans
in foribus. Serv. 6. Æn.

b Unum serpentem in illis
locis stabulantem, inusitata im-
manitatis. Gell.

c Stabulare pecus. Varr. 1. R.
Stabulum i, n. hospitium, ein
Wirths-Haus / Gasthoff/
Herberge. 1. 198. ff. de V. S.

b Stabulum confidentia
nusquam est. Plaut.

c Stabulum, locus, in quo
armenta gregesq; consistunt, in
armen. gregesq; consistunt, in
ein Stall / ir. Hürte / Pferch.
Virg. Ovid.

d Stabulum, pro quacun-
que statione, seu habitatione &
loco, ubi quis stare consuevit.
Virg. 7. Æn.

Stachys 705, f. herba, marrubio
similis, riechender Andorn.
Plin. 24. c. 15 Matth.

Stacte es, f. pinguedo recentis
myrrha cum exigua aqua tu-
sa, & organo expressa. Diosc.

Stacteus a um, stillantius, ut
Stacteus a um, stillantius, ut

Stactea myrrha, quæ *stacten* producit, & destillat unguentum, quasi stillatitia, hanc *plaster*, h. e. *fictissimam*, vocat Theophrastus.

Stacula a, f. vitis genus, quam Campani *Sirculam*, alii *Veniculam* appellant. Plin. 14. c. 2.

Stadialis e, c. ad stadium pertinet, vel habens mensuram *stadii*, unde *stadialis* ager. Isid.

Stadiata porticus, Vitruv. 1. 5. c. 11. ubi tanquam in *tectis stadiis* athleta exercebantur.

Stadiodromus i, qui in *stadio* cursu certat, & *stadium* percurrit. Firmic.

b *Stadiodromus* etiam locus, in quo ludæ & cursus exercentur. For. Rom.

Stadium ii, n. curriculum seu locus certaminis, ein Laufplatz / Renn-Bahn / c. g. ut in *stadio* cursores, exclamant quam maxime possunt. Cic. Tusc.

b *Stadium*, est terra mensura, passus simplices, sive minores 125. habens. Geograph.

Stagnatus a um, aqua stagnante humidus. Colum.

Stagno as, are, de aqua dicitur, quæ non effluit, nec sorbetur. Proprieque de mari aut flumine dicitur, cum litora aut rivus in opere textorio, Weberi prætergressum, aliquo in loco stagnum efficit.

b *Stagnare* pro inundare. Tacit.

Stagnuth i, n. a stando dicitur lacus parvus, qui nec recipit nec emittit fluvios, ein See oder Wasser / so weder Ein- noch Ausfluß hat. Varen Georg.

b *Stagnum*, pro parte maris profundissima posuit Virgil. 1. 1. Æn.

Stalactites, sive stillatitius lapis, Trapff. Stein / Wall-Stein. Boet de Boot.

Stalagma atis, n. unguentum, quod succo constat, quasi destillatio, hinc:

Stalagmias o. *σταλαγμίας*, quasi stillatitius, i. c. *stiria*. Plin. 1. 34. c. 12.

Stalagmus, *σταλαγμύς*, destillatio, deinde genus ebullientis purissimi. Schuster Schwärze.

Stallo as, are, in vulgari sermone Thuseo & Germanico equos dicunt perorare, cum ad urinam emittendam quiescunt, quia cum receniter veniunt in stabulum, quod nunc stallum vocant, tunc ferè urinam solent emittere, id verò malum ducere a *stilla*, quam a *stallo*, scribit Martinus.

Stamen tris. n. quicquid in colo ad nendum ponitur, ein angeo ferbter Rocken Plin.

b *Stamina*, dicuntur filamenta, in opere textorio, Weberi prætergressum, aliquo in loco stagnum efficit.

c *Stamina*, in ligno & herbis filamenta sunt, die Säferlein

lein in den Blumen / die Strie-men im Holz. Plin.

Stamineus a um, ut: *Staminea vena ligni*. id. 16. c. 43.

Stannarius faber, ein Kännengießer. Oecon. Marg.

Stanneus a um, quod ex stanno est, zienern / ut: *Stannea pyxis*. Plin. 29. c. 7.

Stannum i, n. est metallum molle, album, splensens cum luore quodam, constans ex mercurio puriore (in genere ignobiliorum) molliore fugacioribus, quam metalla duriora, fixiore verò, quam plumbum, & sulphure albo minus maturo, Zien / weiß Blei. Chymicis dicitur Jupiter. Schröd.

Stapes edis, Stegreiff / fulcrum pedum equestre.

b *Stapes*, instrumentum auditus, estque ossiculum tertium tympani, à figura conve-nienti sic appellatum. Vesling.

Staphysagria a, f. herba pedicularis, Lause. Kraut / Speichel-Kraut / Bismünz / Mäuß. Ratten-Pfeffer. Schröd.

Staphylinus i, m. erratica sive agrestis pastinaca. Col. 9. 4.

Staphylodendros, arbor, quæ in Alpium jugis crescit, wilde Pimpernuß. Plin. 1. 16. c. 16. Matthiol.

Stapula, potestas sistendi & restringendi merces in vectas in suo foro, composens certis ci-

vitatibus speciali beneficio emporii, ita, ut non prius aliò transferantur, quam publico foro ibi fuerint divendita. Vocatur etiam jus gerantii exonerationis, Niederlage. Micraël.

Statanus, Deus puerilitatis praeses credebatur antiquis. Varro.

Statarius a um, quasi stabilis sive idoneus ad standum. Ter-

Stater eris, m. *στάτης*, à πρὸ τῆς ἰσῶναι, ponderare, qui valuit Thalerum dimidium, qualem Petrus ex ore piscis Matthæi 17. 27. traxisse legitur. De auro *stater* ponderabat quatuor aureos ungaricos. Stathmic.

Statéra a, f. instrumentum ponderandi sine lancibus, eine wälsche oder schnell Wag.

Stathmica vel *Statica* a, f. est scientia de Quantitate ponderabili.

Stathmus i, m. significat stabulum, diverforium vel stationem; Item mensura genus apud Persas maxime usitatum, quorum regnum universum in stathmos regiones divisum erat, à spoliis certo intervallo diverforius, quò vel quæ in extremis regni angulis gererentur, celerius ad Regem possent perferri. Herodot.

Statice es, f. genus herba. Plin. 1. 26. c. 8.

Staniculum i, n. genus vehiculi

seu gestatorii Plin. I. 34. c. 17.
Staticulus i, m. vel staticulum,
salvationis genus, in quo nunc
subito quasi standum, nunc
prosilendum.

Statim, Adverb. priore producta,
constanter, perseveranter, con-
tinuo. Nonius.

b Statim priore correpta,
mox, illico, fluch/ als bald/ ut:
Statim ad Messianam literas de-
dit. Cic.

c Statim ut, pro statim
ac, sæpe habet Cicero, ut:
Quasi statim, ut Romam re-
dierit. pro Quint.

Philippus, ut me saluta-
vit, statim Romam profectus
est. Att.

Statio onis, f. locus, in quo na-
herum aut patronum stabat, &
ves aut milites tunc ad tem-
ei presso erat, & si quem qua-
pus stant: vel in quo frequen-
rebat, accerserat sistebatque.
ter constituitur, ein Hafen/ ei-
ne Wacht. it. Lager/ ut: Qui
stationis munus relinquit,
plusquam emansor est. l. 3. §. 5.
ff. de re militari l. 4. §. 11.
ff. eodem.

b Stationis loca, Lager.
Solin. 981.

Stationalis e, c. firmiter stans.
Plin.

Stationarius, stationarii milites
dicuntur, quibus custodia
aut presidii gratia statio assi-
gnata: Item qui in urbibus
aut provinciis tenentur ad po-
pulorum quietem tuendam.
Sipontin.

Stativa orum, vel stativæ arum,
stationes dicuntur, sive mun-
itiones, in quibus, ut propius
pugnent, milites confidunt, ut:
Stativa habere in loco aliquo,
an einem Ort sein Lager ha-
ben. Curt. 185.

Statiuncula a, f. parva statio.
Stativus a um, ut: Stativa ca-
stra. Cic. 7. Verr.

Stator oris, m. sic dicebatur Ju-
piter apud Romanos, & Sta-
tilio, quia post susceptum vo-
tum aciem Romanam stitisset,
Seneca autem aliam rationem
assignat, quia ejus beneficia
stant omnia, de benef. l. 4. c. 7.

b Stator olim servus di-
cebatur, aut libertus, qui propè
herum aut patronum stabat, &
ei presso erat, & si quem qua-
pus stant: vel in quo frequen-
rebat, accerserat sistebatque.
Petron. Arbitr.

Statua a, f. simulacrum, (ein
geschnitz/ gegossen oder ge-
hauen Bild /) & est imago,
quæ alicui vel mortuo, vel
etiam viventi antiquitus de-
cernebatur, & in foro aut a-
liquo loco conspicuo colloca-
batur, ad alicujus rei bene-
gesta memoriam. Quamquam
nonnulli hoc inter se differre
putent imagines & statuas:
quod statuas sint anea, eborea,
lapidea: imagines cereæ, & pi-
ctæ, ut: Omnibus viciis sta-
tua facta sunt. Cic.

Statuaria a, f. ars faciendi sta-
tuas,

tuas, Bildhauer. Kunst. Plin.
l. 35. c. 12.

Statuarius a um, quod ad sta-
tuarum conficiendarum ratio-
nem pertinet. Plin. 34. c. 7.

Statuarius ii, m. pro statuarum
artifice & sculptore ponitur,
ein Bildhauer. Quintil.

Statuliber, est, qui statutam &
destinatam in tempus, vel con-
ditionem habet libertatem. l. 1.
& de statu lib.

Statumen inis, n. palus vel pe-
damentum, quo vitis fulci-
tur, ein Rebstück / Wein-
Pfahl. Colum.

b Stamen, ein Nachstall.
id. 6. c. 19.

Statuminandi onis, f. statumi-
nandi actus. Vitruv.

Statumino as, are, statumini-
bus firmare, stützen oder un-
tersetzen, ut: Vineam statumi-
nare, den Wein bestecken.
Plinius.

b Statuminare lapidibus,
mit Steinen belegen. id.

Statuo is, statui, statutum, sta-
tuere, est decernere, beschlies-
sen/schlüssig seyn/achten/ut:
Statuit ab initio, & in eo per-
severavit, er hat es anfäng-
lich bey sich beschloffen/ und
ist auch darbey verharret. Cic.
ten. l. 1. i. Qv. Fr.

de provinc. Consul.

b Statuere de se, est sibi cuiusq;
ipsum mortem inferre, non expe-
ctata iudicis damnatione, ut: Eo-
rum, qui de se statuiebant, hu-

manabant corpora, manebant
testamenta, precium festinandi
Tacit. l. 5.

Exemplum statuere, vide
Exemplum n.

c Statuere aliquid gra-
vius in aliquem, ein hartes Ur-
theil wider einen fällen / einem
zuviel thun. Cæf. l. 1. bell. Gall.

d Statuere aliquid severe
in scelere nefario, ein hartes
Urtheil wider eine böse That
sprechen. IV. Catil. VII.

e Statuere, beschließen/
bey sich eins werden/ut: Quan-
quam statueram in senatum non
venire, ob ich gleich mir für-
genommen in den Rath nicht
zu kommen / nicht zu Rath zu
gehen. l. 11. ep. 6.

f Statuere aliquid, etwas
anordnen/anstellen/ut: Hac &
cetera plena severitatis, quæ sta-
nuisti in ista provinciâ, non fa-
cile sine summâ integritate sus-
tinebimus, dieses und anders/
was du in diesem Land ziem-
lich scharff angeordnet / wer-
den wir nicht leicht ohne son-
derbahre Aufrichtigkeit erhal-
ten/es sey denn / daß wir den
Leuten richtig unter Augen ge-
hen/ und uns ungescholten hal-
ten. l. 1. i. Qv. Fr.

g Nunc quicquid est, quon-
que sententia, statuendum vobis
ante noctem est. IV. Catil. III.

h Statuere aliquem capite

in terram, einen mit dem Kopff
auff die Erden stürzen. Adelph.

3, 2, 18.

Statura a, f. corporis quantitas,
die Grösse oder Länge des Lei-
bes / ut: Velim mihi dicas,
quâ facie fuerit, quâ statu-
râ, du solst mir sagen / wie er
ausgesehen / und wie groß er
gewesen. Cic. Philipp.

b Statura arboris, i. e. cras-

situdo aut altitudo. Col. 5, 5.

Status a um, firmus, standhaft,
tätig / fest / stetig / ut: Stati-
derum cursus. Plin.

b Stati dies, dicuntur, qui
iudicii causa cum peregrino in-
stituuntur, ut ait Festus.

Status us, m. i. e. habitus, con-
ditio, ein Zustand / ut: Status
minax, i. e. habitus aut gestus
minitabundus. Horat.

b Statum suum tenere, i. e.
salvum & integrum esse, noch
richtig seyn. lib. 6, 1.

c Status temporum, der
Zeit Zustand / ut: Brevi sic ha-
beto, in eum statum temporum
reditum tuum incidere, künftlich
magst du dieses wissen / daß deine
Wiederfunfft in eine solche Zeit
gerathen sey / 1c. 1. 2. ep. 3.

d Status, pro ordine, Se-
nec. de benef.

e Status est, quo res suam
perfectionem retinet, & opponi-
tur rationi, quâ quid de statu
dimovetur. Plat.

f Status, Logis & Ora-

toribus, est principalis quæstio,
de qua disceptatur, diciturque
ἡ ἐρώδεια, status controversia.

g Status, in Genere ju-
diciali apud Oratores numeran-
tur quatuor, 1. Conjecturalis, 2.
legalis seu legitimus, 3. juredi-
cialis seu qualitatis, 4. quanti-
tatis.

h Status hominis, apud
Theologos est vel integritatis
ante lapsum, vel corruptionis post
lapsum, vel reparationis & gra-
tia, vel glorificationis & æternæ
vita.

i Status Christi, est vel
exinanitionis, vel exaltationis.

k Status, idem quod Hier-
archia, ein Hauptstand / quo-
rum quatuor: Ecclesiasticus, Po-
liticus, Oeconomicus & Scho-
lasticus.

l Status in Politicis, est
vel monarchicus, vel Aristocra-
ticus, vel Democraticus.

Statutum i, n. idem quod lex
civilis, vel municipalis. Scharf.

b Statutum in sacris pro
cibo ordinario, necessario, & qd
demerso. Gen. 47, 22. Ezech.
c. 16. v. 27.

Statutus a um, idem quod con-
stitutus, ut: Statuta dies. Liv.

b Solenne sacrificium &
statutum. Cic. 2. Tusc.

c Statuti pali, quasi stan-
tes, defixi. Varro.

Stauropegium ii, n. crucifixio,
item diæcesis episcopi, in qua
ille

ille crucis figenda jus habe-
bat. Martin.

Steatites, lapidis genus, ad quod
referri potest terra saponis,
Seiffen-Erde / si durior sit &
lapidi similis. Boët. de Boët.

Steatoma attis, n. adipis effusio
sub cute. Plin. 26. c. 14.

Stega a, f. trigurium, eine Hüt-
te / it. locus, in navi contentus.
Plaut. in Bacch.

Steganomium ii, n. mansionis
precium, Herber. Geld. Mart.

Stegnoticus a um, astringendi
vim habens, ut: Stegnotica
medicamenta crassitie sua
foris ita poris incumbunt, ut
frigiditate & siccitate sua par-
tem contrahant. Jonston.

Stegnus a um, strictus. Plin. 23, 7.

Stela a, f. ὀστρα, lapis à terra ex-
tans, munitio vel signi-
gratia erectus. Item columna,
vel pila surrecta, in qua fœ-
dera inscribi solebant, ut o-

mnibus innotescerent, & in
quibus etiam homines pro scri-
bi solebant. Plin. Hodie stela
proprie vocari possunt lapides
crucis; vel ejusmodi monu-
menta, quæ ad vias collocari
solent, steinerne Creutz oder
Seulen im Felde.

Stelis, visci genus. Plin. 16. c. 44.

Stella a, f. est corpus cœlestis lu-
cidum, globosum, mobile, ad
salutem inferiorum, à Deo
conditum, ein Stern. Phys.

b Stella sunt vel fixæ, vel
erratica. ibid.

c Stella, pro sidere ex mul-
tis stellis compacto Ovid. 3. Fast.

d Stella, piscis marinus,
sic dictus à picta specie; Habet
enim quinque radios, ein Stern-
fisch / Meer-Stern. Geln.

e Stella dicitur Christus,
tum in genere, ob cognitionis sal-
utis splendorem, quem de se e-

dit, unde lucifer in cordibus ho-
minum, per sermonem propheti-
cum exortus dicitur. 2. Pet. 1. 19.

f Stella nomine viri
vita & salutis æterna. Glaff.

g Per stellas intelligun-
tur quoque ministri, sive Docto-
res verbi divini. & Ecclesiarum
presides. Apoc. 1. 15.

Stellaria a, f. idem quod Alechi-
milla, sive pes leonis, Stinnau/
Löwen-Fuß. Matthiol.

Stellatura a, f. nomen erat anno-
næ militaris, quando annonæ
loco pecuniæ, in solutum militi-
bus dabatur. Bud. Martin.

Stellatus a um, stellis plenum,
gestirnt. Plin.

Stellifer a um, Olympus stellifer,
gestirnter Himmel. Sen.

Stelliger a um, stellas gerens, ut:
Stelliger Polus. Statius.

Stellio onis, m. animal venena-
tum nitens in dorso maculis
quibusdam, eine sprenglichte
Endex. Plin. Zehner.

Stellionatusus, m. crimen, quo
Ecc 3

nomine fraudem omnem atq;
imposturam, appellant J. Cui,
quæ propriam significatio-
nem non habet, & in proprium
delicti nomen non cadit. leg. 7.
§. 1. ff. ad Turpil. veluti, si quis
rem alienam sciens obliget, vel
alii jam pignoratam, alii de-
nudo obliget, vel in pignore dan-
do pro auro as subjecerit, stel-
lionatus crimen committit, l. 1.
ff. Stellionatus. Est autem à
Stellione vasro animali lacer-
ta non absimili, & guttis stella-
tis distincto, hoc nomen di-
ctum. Schard.

Stemma atis, f. coronamentum,
quod ex multis floribus com-
positum est. Firmic.

b Stemmata imagines di-
cuntur majorum, der Vorfahren
Wappen. Martial.

c Stemma, pro facinore
nonnunquam accipitur, quo-
niam mos erat apud antiquos, ut
qui quicquam bene gesserant,
coronis donarentur, & eadem sta-
tuarum capitibus imponeren-
tur. id.

d Stemmata, inscriptio-
nes saxorum. id.

Stentor oris, m. s. ut ap. clamosus
ille apud Homerum in exercitu
Græcorum, qui clamores alio-
rum quingvagina supera-
bat. unde Prov. Stentore cla-
mosior, eingräulicher Schrey.
Hals. Erasim.

Stephanitæ vitæ, coronaria, qua

in orbiculos & gyros flectun-
tur, gebogene Weinstöck/
rings weise / wie ein Kranz
oder Reiff. Colum.

Stephanopola, seu Stephanoplo-
cos, venditor sertorum seu co-
ronarum, Kranz-Krähmer.
Plin. 37. c. 11.

Stercorarius a um, quod ad ster-
cora pertinet, ut: Crates
stercoraria, Mist-Feitern/
Mist-Flechten. Varr. 1. Rust.

Stercoratio onis, f. stercorandi a-
ctus, Tüngung/ Besserung.
Colum.

Stercoratus a um, stercore infe-
ctum, gerünget / ut: Ager
stercoratus.

Stercoreus a um, ex stercore fa-
ctus, poniturque pro vili &
nullius pretii, dreckigt. Plaut.

Stercoro as, are, fimum agrusæ-
cunditatis gratiâ aspergere,
tüngeu/ misten/ ut: Colere &
stercorare agrum. Cic.

b Vicia & faba agrum
stercorare dicuntur. Colum.

Stercorosus a um, plenum sterco-
ris, mustigt/sothigt/dreckigt/
ut: Pingve & stercorosum
solum. id.

Sterculius, vel Stercurius ii, m.
Deus apud Macrobius, i. e.
Saturnus, quod stercorando-
rum agrorum rationem indu-
xerit & docuerit.

Stercus oris, n. excrementum a-
nimalium per anum exere-
tum, Mist/Roth/Dreck/Un-
flath/

flath/ ut: Stercore saturare
agrum. Colum.

Quod stercus optimum? Do-
mini vestigia, der beste Mist auf
dem Acker ist/ den der Herr mit
den Schuhen drauff trägt. Er.
Stereobata, sepe & rna, qui fir-
miter incedit seu stat; firmam
habens basin. Vitruv.

Stereometria a, f. doctrina Geo-
metricæ de corporibus solidis,
cui sunt pyramides, coni, cylin-
dri, sphaera.

Sterilefco is, ere, sterilem fieri,
unfruchtbar werden/ ut: Ca-
pra pinguedine sterilefciunt.
Plinius.

Sterilis e, c. est infæcundus, fru-
ctum non ferens, unfruchtbar/
ut: Sunt autem sterilia, &
minora ac minus jucundi sa-
poris ova. Plin. 1. 10. c. 60.

b Manus steriles, leere
Hände. Trucul.

c Adatis sterilem esse, nicht
viel spendiren. Trucul. 2. 1. 30.

d Steriles pecunia si ve
nummi, quibus usura non pari-
tur, l. 3. ff. de contrar. & ult. l. 7.
ff. de usur.

Sterilitas atis, f. infæcunditas,
Unfruchtbarkeit. Cic.

Sterilus a um, pro Sterilis. Lucr.
Sternax acis, ut: Equus ster-
nax, qui facile sternit insiden-
tem. Virg.

Sterna is, stravi, stratum, sterne-
re, extendere, außbreiten/
streuen/ ut: Passim strata e-

rant itinera sarcinis viliori-
bus, der Weg lag allenthal-
ben voll von geringem Gerä-
the. Curt. 322.

b Sternere equum, ein
Pferd sattelt. Liv.

c Sternere lectos, adornare,
instruere, apparare. Ter. Heaut.

d Sternere, dejicere, &
quali in terram extendere, unde
etiam pro occidere sumitur.
Liv. 7. U.

e Sternere se somno, pro
ad jacendum se collocare. Virgil.
l. 4. Georg.

Sternohyoides, par musculorū
primum ossis hyoidis. Vesling.

Sternothyroides, par musculorū
catilaginis thyroides. id.

Sternum i, n. s. pectoris,
cuius substantia est spongiosa,
& rubicunda, ex tribus fere
partibus compacta; quamvis
ad senectā properantibus annis
paulatim in os unum coale-
scant, das Brust-Bein. Vesl.

Sternuo u, sternui, sternutum,
sternuere, niesēn/ brausen. Plin.

Sternutamentum i, n. idem quod
Sternutatio. Plin.

b Sternutamenta dicun-
tur etiam medicamenta sternuta-
tiones moventia. id.

Sternutatori a um, ptarmicum,
sternutationem movens, ut:
Sternutorius pulvis, Schnup-
Tabak/ Niese-Pulver.

Sternuto as, are, Frequ. offi nie-
sen. Plin.

Ecc 4

Ster-

Stierquillinium ii, n. locus sterco-
ribus plenus, seu stercoreis rece-
ptaculum, ein Mist-Hauffen.
Mist-Grube. Colum.

Sterto is, sternui & i, ere, dormi-
re, sive dormiendo ronchos
emittere, schlaffen / schnar-
chen Ter, in Eun.

Stelichorites, in talis numerus
octonarius: ita dictus, teste
Polluce, a Stelichori Poëte se-
pulcro, quod omnibus suis par-
tibus octonis constaret angu-
lis, videlicet columnis & gra-
dibus. For Rom.

Stelichorius, Alex. ab Alex. Ta-
xillorum ludus ex octo punctis
vel figuris constabat, inter
quos unus Stelichorius nomi-
ne, h. e. octonarius, preci-
pius erat.

Stipadium ii, n. pro sella & aba-
co, quos fulci discumbunt con-
viva: quod primo herbidum
fuit, postea invalescente lu-
xuria, marmoreum.

b Stibadia, ut alii volunt,
parvæ coenationes erant, in qui-
bus scriptum esse solebat, quot per-
secutiones & quas vult tribula-
cones coenatio caperet. Mart. tiones, quas propter confessionem

c Fiebant etiam Stibadia Christi, ejusque verbi predicatio-
in tabulis, quæ ebore atque auro or-
nabantur; transferbanturque
de loco ad locum, prout libido a-
nimis ferebat. idem.

Stibium ii, n. vel Stibi seu anti-
monium, est corpus minerale,
natura metalline finitimum,
constans i. ex Sulphure mine-

rali, partim purissimo natura
solaris, eoque in rubedine funda-
to, partim combustibili, (in-
star alterius sulphuris. 2. Ex
copioso Mercurio metallico in-
digesto, fuliginoso, (coagulato
ramen, magisque cocto, quam
est Hydrargyrum) participan-
te de natura Saturnina. Et 3.
ex substantia quadam terre-
stri & salina per paucas
Septemglas. Schröd in Pharm.

Stibinus a um, stibio similis vel
ad stibi pertinet. Martin.

Stica tunica, Isid. item stigia tu-
nica, Stigina, ornamenta regia.

Stigium i, n. genus vestimenti.
Erat vestis diaconorum & sa-
cerdotum alba & fluviata seu
undulata. Martin.

Stigina atis, n. nota, iniusta, etn
Brand-Mahl / Zeichen / ut:
Frons hæc stigmate non meo
notanda est. Martial.

b Stigma pro suggillatio-
ne & infamia Svet.

c Stigmata & cicatrices
quasi vulnerum, vocat Paulus
persecutiones & quas vult tribula-
cones, quas propter confessionem
Christi, ejusque verbi predicatio-
nem sustinebat. Galat 6. v. 17.

d Stigma ἀναγκασίας, in-
famis ingrati tudinis nota.

Stigmatias &, servus compunctus
notis. Cic. de Off.

Stigmaticus a um, famosus &
nocens, qui nota aliqua adu-
stus est, ut semper appareat. Cic.

Sti-

Stigmofus a um, idem quod
Stigmaticus. Plin Jun.

Stigo as, are, stimulare, irrita-
re, unde instigare.

Stilbon onis, Mercurii stella di-
citur, i. e. radians. Cic.

Stilla &, f. (Dimin. à stria Fe-
tus facit) significat guttam,
ein Tröpflein.

b Stilla assidua saxum
excavat, Prov. admonet, nihil
tam durum esse, quod non emol-
liat, nihil tam arduum, quod non
efficiat assiduitas. Erasim.

Stillarium ii, n. additamentum,
vel auctarium, quod supra le-
gitimam mensuram in liqui-
dis velut stillando datur. Sen.

Stillatio onis, f. stillandi actus,
Trießung / Tröpfelung.

Stillatim, Adverb. idem quod
guttatim.

Stillatius a um, ut: Refina stil-
latilla. Plin.

Stillicidium ii, n. quasi stillaca-
dium, quod guttatim cadat,
ubi è rectis gutta fluunt, die
Trauff.

b Is, in cuius area stillici-
dium cadit, recipere & excipere
& suscipere dicitur. l. 17. § ult.
& l. 20. in fin. ff. de servitut.
urban.

Stillo as, are, guttatim fluere,
trieffen / tröpfeln / ut: Stillare
lacrymam & lacrymā Afric.

b Culter stillans sangui-
ne. Ovid. 2. Fast.

c In aurem stillare, i. e. a.

licui alium noxiis mendaciis
clanculum traducere. Juven.

d Stillare in sacris dicitur
de sermone, doctrina, prophetia,
vel quod pluvia aut roris instar
minutatim auribus influit; vel,
quia ut pluvia & ros terram, ita
doctrina hominis animum rigat,
quasi & fecundat. Job. 29. 22.
Deut. 32. 2.

e Stillare cœlum & ather
iustitiam dicitur, cum Deus cœ-
liat, nihil tam arduum, quod non
litis beneficia confert, Esa. 45. 8.

quod pertinet cum montes mu-
stium stillaturi, tempore Messia
dicuntur, Joel. 3. v. 23. Amos. 9. 13.
quod beneficiorum cœlestium, me-
rito Christi partorum, copia in-
telligitur. Glasf.

Stimmi, idem quod Stibium.
Stimulatio onis, f. concitatio, in-
citatio, Reizung / Streichung.
Plin.

Stimulator oris, m. concitator,
Treiber / Anreizer. Cic. pro
Domo.

Stimulatrix icis, f. quæ stimulat,
eine Anreizerin / Antreiberin.

Stimuleus a um, tanquam ex
stimulis factus, ut: Stimuleum
supplicium, quod stimulis in-
figitur. Plaut.

Stimulo as, are, idem quod pun-
gere, anstechen / ut: Verbere
cauda stimulatit se leo. Luc.

b Stimulare ac ungere a-
liquem, einen fräncken / peini-
gen / plagen. pro S. R. §. II.

c Stimulari irā simul ac
Fec s

dolore, den Zorn und Schmerzen getrieben werden. Curt. 12. 19.

d Stimulare aliquem, et nen anfeischen / anhegen. id. 439.

Stimulus, m. est fustis acutus et spidis, quo boves punguntur, ein Stachel / ut: Si stimulos pugnīs cadis, manibus plus dolet, wenn du die Stachel mit Häuten schlägst / thutes den Händen weher. Trucul.

b Stimulus idem quod incitamentum, eine Antreibung / ut: Admoovere alicui stimulos, einen antreiben. pro Sextio. Stinga, vel Stingvo is, stinxi, stinctum, stingvere, idem quod exingvere. Cic.

Stipa, vide Stupa.

Stipatio nis, f. stipandi actio, ut: Fessi proferuntur ad primos, ita ceteri stipatione naturali propellant eos. Plin.

Stipator oris m. qui in navibus stipam, siue stupam componit. Sertv.

b Stipatores dicuntur, qui regunt, vel aliorum corpora custodiunt, à stipe, quam accipiebant: vel quod reges stipent, et undiq; circumdant, Trabanten. Cicero.

Stipendialis e, c. quod pertinet ad stipendium.

Stipendarius a um, non dicitur, qui accipit, sed qui solvit stipendium, alias tributarius, quibus ut: Oppidum stipendiarium Plin. l. 5. 14.

b Stipendiarium vestigal, i. e. certum s. Verr.

Stipendius i, m. qui stipendio afficitur, qui mercedem accipit, sed inusitatum Latinis.

Stipendior avis, ari, stipendium recipere seu facere, Besoldung verdienen. Plin. 6. c. 19.

Stipendiosus a um, stipendiosus Vegetius vocat ararios milites, siue mercenarios, qui stipendia faciunt: quamvis et stipendiosi dicantur, stipendii pleni, h. e. qui stipendia plurima fecerunt.

Stipendium i, n. est as seu primum, quod meretur milites, Gold / ut: Quod me manet stipendium? Was sol mein Gold seyn? Was sol ich zur Besoldung haben? Horat.

b Mereri stipendia in bello, für einen Soldaten dienen. pro Caelio.

c Stipendium ferre alicui, einem Besoldung geben. Curtius 10. 17.

d Stipendium imponere vi-
his, den Überwundenen eine Geld-Steuer auflegen. idem 2071. it. 2171.

e Stipendium hodie dicitur, quod studiosa iuventuti à Magistratu in subsidium expenditur, eamq; obligat ad diligentiam in studiis adhibendam.

Stipes stipitis, m. est fustis terra defixus, ein Pfahl / Stock / ut: stipitibus inniti, auf

Pfählen

Pfählen ruhen. Curt. 44. 7. Stipitibus levare onus, et ne last mit Heb. Bäumen auff-
wiegen. ibid.

Fossas transversas viis pro scortio. Plin. 10. c. 63. perducit, atq; ibi sudes stipitesq; praecutos defigit. Caes. l. bell. civ.

b Stipes, i. e. fultus, infultus, fatuus, ein Klotz / ein Narr / ut: In me quidvis harum convenit verum, quia sunt dicta in stultum, caudex, stipes, asinus plumbens, wie man einen Narren nennen mag / dasselbe schicken sich alles auff mich / nemlich ein Klotz / ein Stock / ein plumber Esel. Heavt. 5. 1. 4.

Stipo as, are, est claudendo co-verb. quoties è vestigiis quibus arctare, densare, verstopfen / dam in senecta reliquis, congedit auff einander drücken / Auram facimus, cujusmodi fuerit quis in adolescentia. Erasmus. liquoribus stipare, foetibus ex-

pleni. Colum. b Stipare, est circumdare aliquem defendendi ejus causa, umgeben / ut: Cateruā magnā stipante incedere, mit vielen Trabanten umgeben einher-

treten. 1. Aen. v. 100. Stips stipis, vel stipis is, f. dici-
tur pecunia, quam antiqui vel interroganti. Schard. in ararium reponebant, vel diis offerebant, vel mendicis nec fit sub conditione, nec in diem porrigebant ad sustentationem sed purè, ut dicendo: dabis hoc vita, eine Steuer / Ritter-
zehrung / Gold / Almosen / Zohn / ut: Stipem cogere, Zehrung auffbringen. Cic.

b Stipe exigua colere a-

grum seu hortum, umb eien geringen Lohn das Land oder Garten bauen. Curt. 39. 2.

c Mercenaria stipis ancilla, pro scortio. Plin. 10. c. 63.

d Stipem non minimam confert hac res, i. e. fructum, Colum. 8. c. 1.

Stipticus, vide Stipticus.

Stipula a, f. à stipa siue stupa deducitur: siue quod stupa instar uratur, siue quod ea quoq; stipari tectorum rima confverunt; calamus est frumenti, Stroh / Stoppfel / Rechstroh. Virg. Ter.

b E stipula cognoscere, Pro-

stipulatio nis, f. est promissio stipulando confirmata, ein An-
gelöbniß / ut: Pecuniam sine ulla stipulatione alicui credere. Corn. 782.

b Stipulatio, est firma verborum conceptio, qua quis aliteret. 1. Aen. v. 100. quid se facturum daturumve promittit alteri, super hoc ipsum

e Stipulatio pura est, qua diis offerebant, vel mendicis nec fit sub conditione, nec in diem porrigebant ad sustentationem sed purè, ut dicendo: dabis hoc vita, eine Steuer / Ritter-
zehrung / Gold / Almosen / Zohn / ut: Stipem cogere, Zehrung auffbringen. Cic.

d Stipulatio conditiona-
lis, sub conditione fit hoc modo: promittis mihi dare centum, se

si navis ex Asia venerit? & respondes, promitto.

e Stipulatio in die fit hoc modo: dabis mihi decem in Kalendis Julii? & respondes, dabo.

f Stipulationum aliae sunt judiciales, aliae conventionales aliae communes pratoria. l. 5. in princ. ff. de V. Oblig.

Stipulationum a, f. Dimin. Cic. 1. Orat.

Stipulator oris, m. qui per interrogationem obligat promissorem. Cic. pro Quint.

Stipulatus a um, idem quod stipulatio. Plin.

Stipulator aris, ari, postulare sibi promitti aliquid solennibus verbis, treulich und auff guten Glauben lassen angeloben/ dicitur à stipe, i. e. pecunia, quia, qui pecuniam obligat, stipulari dicitur. Schard.

b Stipulari dicitur non istantum, qui interrogat, sed etiam, qui respondet & promittit. l. 7. ff. quod certo loc.

c Stipulari de aliquo, pro ab aliquo Jcti dicunt. l. 19. ff. ad Vellejan. l. 100. ff. de V. Oblig.

Stiria a, f. aqua frigore concreta, pendens, ein Eiszacken/ Erzhapfen / ut: Stiriaca, implexis induruit horrida barba. Virg. 3. Georg.

Stimulidum ii, n. quasi stillicidium.

Stimulum i, n. barba capre, quae

pendet ad modum stiria. Mart. Stirpesco is, ere, in stirpem converti. Plin.

Stirpitus, Adverb. radicatus, mit Strumpff und Stiel / von der Wurzel aus.

b Hunc errorem stirpitum se exacturum Philosophia pollicetur. Cic. 4. Tusc.

Stirps stirpis, dubii gen. sed cum de arborum germinibus intelligitur, Masculinum plerumque, de hominibus femininum est, quoniam id non perpetuo observatur, cum Stamini/ Geschlecht/ ut: Lucevellere stirpibus, unten vom Stammi/ oder von der Wurzel aufreißen. Virg. 12. Aen.

Arborum stirpes, sprichseling/ was vom Stammi aufspriesset. Schard.

Stirpes brassica, Krautdorfschen/ Krautstrüncke Zehn.

b Stirpes alias stultitia dicit Cic. 3. Tusc. tieff eingeseßene oder eingewurzelte Thorheit.

c Stirps, pro origine seu progenie, ut: A stirpe enumerare familiam ad hanc atatem, i. e. ab initio familiae, &c. eines Geschlechts Ursprung und Ahnen erzehlen. Corn. 823.

d Stirps quæstionis, origo, fundamentum Cic. 4. Fin.

Stiva a, f. manica aratri, Pflugsterge/ Pflugrümme/ Handhabe des Pflugs. Virg. Scla-

Stlata, navigii genus, (inquit einern stehen/ auff eines Seiten Festus,) latum magis, quam seyn / ut: Sed quid de equitate, altum: à latitudine sic ap. quæ cum adversario staret, depellatum, sed ea consuetudine rogasset. de Invent.

ne, quæ storum pro lotum: d Stare, Stand halten/ stitem pro litem, dicebant anbeständig bleiben/ im guten Zustiqui, qui dictionibus ab istand bleiben / ut: Nullo modo incipientibus, & literas præposse video stare istum diutius, quin ipse per se, etiam languentibus nobis, concedat. l. 10. 7. Att.

Stlatis, vestis piratica. Martini. e Civitas neglecto judicio Stlatis a um, quod per mare stare non potest pro Marc. Cael. I. portatum est, quasi stlata ad vestum. Juven.

Stlatis ii, m. qui stlata vestit, & administer est nautæ. f Stare etiam significat

Stlatus, gravis, tardus. Lucil. illud, una vivere in studiis, wenn wir nur dessen gewiß sind/ daß wir mit einander studiren können. Epist.

Stlatus i, m. sonus ex inflatione buccarum erumpens. Pers. Sat. 5. g Stare significat etiam

Sto as, steti, statum, stare, est acquiescere, ut: Stare decretis sua mole consistere, stehen / Abschied halten. ut: Stant adversis vestigiis h Qui his rebus judicatis standum putat. pro Cl.

des. 4. Acad. i Stare promissis, seine Zusage halten. Off. Dum stas, reditum oportet, die Weil/ daß du stehst/ k Stare convenis, dem/ hättestu sollen wieder kommen was man mit einander eingeseyn. Pers. 3, 3, 43. worden/ nachkommen. 3. Offic.

Callidum inventum, quem admodum stans jumentum cale- l Stare pacto, idem. Liv. 9. ab Urb.

fieri exerceri, posset. Corn. 553. m Stare per aliquem,

b Stare ab aliquo, est con- durch einen verhindert werden/ septire cum aliquo, auff eines ut: Faciam, per me stetiße, ut Seiten seyn/ einem Beyfall ge- credat, ich wil dran seyn / daß ben/ ut: Stare à mendacio con- er meynen sol/ ich habß gehintra verum constanter, der Luthert. Andr. 4. 2, 19.

gen beyfallen wider die War- n Scare alicujus judicio, heit. de Inv. vid. §. 1. (d.) i. e. obtemperare alicui, adharere

c Stare cum aliquo, bey alicujus judicio. Att.

o Stat sententia, i. e. certum est, es ist alles beschloffen. Eun. 2, 1, 18.

p Tantulo impendio ingens statit victoria, durch einen so geringen Verlust ist ein grosser Sieg erfolgt. Curt. 329.

q Pro meliore causa stare, der gerechten Sache beystehen. idem 386.

r Stare pro opere, in der Arbeit begreifen seyn. id. 434.

Stoa a, f. porticus, tentorium. Martin.

Stoebe es, σάβη, frutex, aculeatus, cum caule, folio, semine molli, radice, pecoris pabulo gratissima, in aquaticis nascens herba idonea ad culcitras & tomenta. Plin. 21, 15. Item Theophr. Martin.

Stoechas adis, vel Stichas Arabica, herba, Arabibus Astochodes, Römischer Wälscher, frembder Rummel oder Thymian/ Stechas, Kraut/ creseit copiose in Insulis Galliae, quae Stoechades dicuntur, optima tamen censetur Arabica, huic succedit Cretica Schröd.

b Stoechas citrina, quae & Elicbrysum, amaranthus luteus, coma aurea, aliis tinearum dicitur, Rhein-Blum / Motten-Kraut. id.

Stoice, Adv. Stoico more, ernstlich/stracks/ut: Agit mecum Stoicè & austerè Caro. Cic.

Stoici, Philosophi, quorum prin-

ceps fuit Zeno, (unde & Zeni dicti sunt, à porticu, in quo convenire solebant, appellati. Stoicus a um, ad Stoicos pertinens, ut: Stoica philosophia inter alia, omnia fieri necessario, affectus esse opiniones, animasque igneas, asseruit. unde Fatum Stoicum.

Stola a, f. quodlibet indumentum, deinde vestis honesta matronarum ad talos usque dimissa, ein langer Frauen- oder Weiber-Rock. Tibull.

b Stola, pro honesta muliere. Stat.

Stolatus a um, honestus, matronalis. Martial.

b Stolata mulier, prole cuplete & primaria: contra togata pro plebeja & secunda classis. Budorus

Stolidè, Adv. stultè, thöricht/närrisch. Liv.

Stoliditas atis, f. id. quod stultitia. Stolidus a um, excors, stultus, unverständig/ thörlisch/ närrisch. Terent.

Stolo onis, m. ramus superfluus, enatus ex radice arboris, aut stirpe, ein Neben-Schoß/ Aussprossling auß der Wurzel. Plin.

b Stolo, stolidus. Aufonius.

Stomacace, idem quod scorbutus. Plin. 25. c. 3. Jonston.

Stomachicus a um, è stomacho laborans, der Magen-Weh hat. Plin.

b Sto

b Stomachica medicamenta sunt, quae ventriculum calefaciunt vel refrigerant: idque seu intus assumpta, seu extra applicata, dem Magen-dienliche Arzneyen. Jonst.

Stomachor aris, ari, est indignari, zornen/ ungedultig oder unerblicklich seyn/ ut: Stomachabatur senex, si quid asperius dixeram. i. de nat. deor. Stomachosus a um, qui facile indignatur. Horat.

b Stomachosiores literae, zornigere/ beschwerlichere Brieffe. Cic.

Stomachus i, m. idem quod gutta, guttur, der Hals/ ut: Linguae ad radices ejus herens stomachus excipit, quo primum illabuntur ea, quae accepta sunt. 2. de nat. deor.

b Stomachus, idem quod ventriculus, der Magen/ ut: Latrantem stomachum bene lenit cum sale panis, Salz und Brot stillen den hungerigen Magen. Horat.

c Stomachus pro animo, ut: Noster non modo stomachi mei, cujus tu similem quondam habebas, sed etiam oculorum in hominum insolentium indignitate, fassidum. 1. 2, 15.

d Stomachus, pro ira, ut: Epistola plena stomachi & querelarum. Qv. Fr.

Homo exarsit stomacho & iracundia, die Lauffließ dem Kerlen über die Leber. I. V.

b Sto

c Stomachum alicui facere, est dolore aliquo commovere. lib. 1, 9.

Stomargus, σόμαργος, loquax, nugator.

Stomaticus a um, oris vitio laborans.

b Stomatica medicamenta, quae ori conveniunt.

Stomia, à Polluce inter ornamenta colli posita.

Stomoma atis, f. ex ferro sapius liquefacto, & à recrementis purgato, Stahl/ Agricola dictum à σόμα, quod roboro, durum facio significat.

Storacifluus a um, floracem stillans, ut: Arbor storaciflua crevit in Syria, Sicilia, Pamphylia. Schröd.

Storax, seu Styraç acis, duplicis generis in officinis prostat, succus & liquidus: Succus storax calamita (à cannarum calamis sic dictus, in quibus olim ex Pamphylia apportabatur) ex arboribus cujusdam gummeus, resinosisque, succus concretus, aridus, odoris suavissimi. id.

b Styraç liquidus, est liquor pingvis, instar Balsami crassus, graveolens. id.

Storcia a, f. teges vilior, ex junctis aut stramentis, quae humi sternitur, ein geflochtene Decke von Schilff/ Flechte. Plin.

Storarius, equus admissarius (à Germanico Stunte.) Martini. Sira-

Strabismus i, m. est quando pupilla à medio declinatur ita, ut in una oculi parte plus appareat, quam in alia, das Schielen. Jonston.

Strabonius, oculos habens distortos, der schielet / scheel sihet. Javen.

Strabus, idem quod strabo, ut inter cecos strabus regnat, vel strabo rex est, unter den Blinden ist der Schielere König. Prov. i. e. inter indoctos semidocto sapere facile est. Era.

Strages is, f. cada verum uno in loco jacentiu acervus, ein Haufe Todten auff der Walstat / ut: Per vicos stragem dedero. Era.

Tot filiorum pater adjicitur stragi, es wird auch der Vater so vieler Kinder dazzu nicht gemacht. Curt. 2313.

b Strages, multitudo arborum esarum. Silius.

Stragula a, f. & Stragulum i, n. ris conjuncta, à vapore maligno dicitur, quicquid infestum ex utero elevato procedens. Sen- vel mensa, vel lecto, vel eqvo.

quæ & stragula vestis dicitur, ut: Stragula vestis, Decken / Leppichte pro S. R. XLIII.

b Stragulum est lectorum opertorium, ut: Textile stragulum, eine gewirkte Decke. s. Tufcul.

Strameninis, n. stipula, vel quidvis aliud stramineum, quod solo quiescendi gratia infertur, Strohh.

b Stramine contexta ca-

sa, ein mit Stroh gedecktes Häußlein. Ovid. 5. Met.

Stramentitius a um, quod ex stramento fit, ut: Tectum stramentitium, ein Stroh-Dach.

Stramentum i, n. id. ut: Noctem in stramentis pernoctare perpetem. Plin. 18.

Stramineus a um, quod est ex stramine, strohbern / aus Stroh gemacht. Ovid.

Stramonia a, f. herba, solano similima. Nauchapffel / Stechapffel Matthiol.

b Stramonia altera, Egelkoltben / Stachel-Nuß. id.

Strangulatio onis, f. vel Strangulatus, us, m. das Erwürgen.

b Strangulatio veri. live suffocatio, est symptomatum, nuntiationes naturales, nunc animales, nunc & sapius vitales, per potodos oppugnantium congeries, cum refrigeratione totius corporis.

b Strangulatio veri. live suffocatio, est symptomatum, nuntiationes naturales, nunc animales, nunc & sapius vitales, per potodos oppugnantium congeries, cum refrigeratione totius corporis.

Stranguio as, are, stringendo guttam necare, erwürgen / ersticken / erdroffeln / töden.

b Plures nimia congesta pecunia curâ strangulat. Juven.

c Strangulat segetes nimia terræ latitia, gar zu grosse Gettigkeit oder Heilheit des Landes erstickt die Saat.

Quintil.

Stranguria a, f. est urina guttatim facta cum vel sine dolore,

continuo ad mingendū stipotest, quoniam omnia ferè vultu, excretio, ab assidua ex-nera ferro facta intra dies quinpultrici vesica, propter affe-que sanat ex oleo imposita, dum sphincterem, stimulat. Schaffgarbe. Plin. 24. c. 18.

Stratagema vel Strategema a, f. n. στρατήγημα, militaris, astutia, eine Krieges List.

Cic. 3. nat. deor.

Strategia a, f. militatio, pratu- ra, imperium rei militaris, & gubernatio. Plin.

Strategus i, m. dux exercitus. Plaut.

Stratificatio onis, f. totum calcinationis actum comprehendit, quo lamina stratificata in igne friabilis redditur, quod & camentate dicitur. Begvin.

Stratifico as, are, stratum super stratum facere, idem est ac Metallum laminatum & pulveres stratificando, alternatim struere. Nimirum primo sternendum est stratum pul-

veris, hinc imponenda lamina metallica, iterum pulvis, & sic deinceps, donec pulvis stratum elaudat. Schröd.

Stratiotes is, m. miles, ein Soldat / Kriegsknecht.

b Stratiotes, herba militaris, (live millefolium,) dici-

potest, quoniam omnia ferè vultu, excretio, ab assidua ex-nera ferro facta intra dies quinpultrici vesica, propter affe-que sanat ex oleo imposita, dum sphincterem, stimulat. Schaffgarbe. Plin. 24. c. 18.

Stratoniceus a um, militaris. Plaut.

Stratonica a, f. disciplina militaris.

Strator oris, m. stratores dicuntur milites, qui castra præ-

ibant, & loca accommodatio- ra ad traducendum exercitum faciebant. Veget. 1. 2.

b Stratores etiam sunt, qui eo funguntur munere, ut alios in equum sustollant, Sattelknecht. Spartian.

c Stratores proconsulum.

1. 4. §. 1. ff. de off. proconsul.

Stratum i, n. id quod stratum est, super quod quiescendum sit, eine Streu / ein Nest. Plin.

b Stratum super stratum, vide stratifico.

Statura a, f. eura sternendarum viarum. Svet. in Claud.

Stratus a um, extensus, ut: Le- tus stratus.

b Strata lapide via, Steino Weg. 1. 1. §. pen. ff. de via publ.

Strebula, partes carniū sacrificatarum Umbrorum lingua significat.

Strena a, f. dicitur munus, quod boni omnis gratia die festo datur, καὶ ἱερόν, eine Neu- Jahr-Berehrung / ut: Edixit & strenas ineunte anno se recepturum, Petig. in vesti-

SECTIO III. Eff. bulo

bulo ad ium Calendis Ianuariis ad captandas stipēs, quā laudire. Virg. 6. Aen. plenis ante eum manibus ac sinu omnis iurba ferebat. Suet. l. 16. c. 4. ton. in Caligula. c. 42.

b Strenarum commercium, est vicissitudo dandi accipiendiq; strenas. Sueton.

Strenua, dea, quæ & Strenia dici videtur a strenuē faciendo. Varro.

Strenuē, Adv. fortiter, diligenter, tapffer/ut: Arma capere strenuē pro aliquibus. Cic.

b Comparare aliquid strenuē. Aut. ad Heren.

Strenuitas atis, f. fortitudo, celerritas, agilitas. Ovid. 9. Met.

Strenuus a um, alacer, promptus, & expeditus ad rem gerendam, hurtig/tapffer/fräfftig/ut: Remedium strenuum, etne fräfftige und herrliche Urge-ney. Curt. 217.

b Strenuus homo, ein tapfferer Mann. Ter. Phorm. Fortes & strenui, contra fortunam insistent spei: timidi & ignavi ad desperationem cum formidine properant Tacit.

c Strenuior, pro magis strenuus. Plaut.

Strepito as, are, sape strepitum facere, ein Geräusch machen. Virgil.

b Strepitantia arma. Tib.

Strepitus us, m. pedibus & manibus sit, ein Geräusch mit Händen oder Füßen/ ein Getöse. Cic.

b Haurire strepitum, i. e.

c Strepitus arboris. Plin.

d Strepitus, pompa ditiorum, a comitantium strepitu dicta. Quintil.

c Strepitus i, per secundam declinatum antiquis. Non.

Strepo is, strepui, strepitum, strepere, ein Geräusch oder Getöse machen. Plin.

b Strepunt aures clamoribus plorantium, die Ohren sausen für dem Geschrey. Liv.

Stria a, f. canaliculus & sulcus quidam in eo columnarum genere, quod striatum dicitur. Vitruv.

b Stria & strix, hoc differunt in columna striata, pars est minula dicitur stria: pars carva, strix. Vitruv. 10. c. 15.

c Stria in herbis, sunt partes prostrantes. Ruell.

Striatura a, f. forma striata ipsa. Vitruv.

Striatum a um, striis distinctum, unde & folia striata, columna, & concha striata dicuntur. Plin.

b Striatam formam Apulejus vocat Contractam.

Stribligo inis, f. dicitur inconueniens compositura partium Orationis, Gr. Solæcismus, ein Fehler/ ein Schniger. Gell. 15. 20.

Strictabillæ, dicuntur non tam

ambulantes, quā summo pede vel talo terram stringentes. Varro.

Strictē vel strictim, Adverb. est accurate, genau/ ut: Observare aliquid strictē, genau acht auff ein Ding geben. de Amic.

b Strictim, idem quod breviter, compressus, ut: Audis, cum ea, quæ copiosissime dici possunt, breviter a me, strictimq; dicuntur. pro Cluent.

c Strictim videre, i. e. leviter percurrere. pro S. R. XXX. Strictivus a um, ut: Strictiva olea, quæ manibus colliguntur, ad differentiam caducarum. Cato.

Strictor oris, m. qui digitabulis, & manu oleam decerpit ex arbore: Legulus contra, qui manu legit caducam & verberando decussam. Cato.

Strictoria, stricta tunica. Martin.

Strictura a, f. strictura proprie dicuntur scintille, quæ de ferocastrense, intervallum turmaro ferventi exeunt, quod aurum, in quo equi stringuntur stricta emittantur, aut oculos fulgore perstringant. Virg.

Striculus, striculi pueri vocabantur grandæsculi, a stricta quodam corporis soliditate & duritie. Arnob.

Strideo es, stridi, stridere, proprie dicuntur funes, cum sonum faciunt. Knarren.

b Foribus cardo stridebat ahenis. Virg.

c Tibia stridebat cantu. Tibull.

Strido is, stridi, stridere, idem quod strideo, ut: At cum stridunt funes, curvatur arbor, gubernacula gemunt. Plin. ep. b Stridere secreta diversos aure susurros. Horat.

c Plaustra stridentia, knarrende Wagen. Virg. 3. Geor.

d Alii stridentibus ludunt cygni, id. 1. Aen.

Stridor oris, m. das Knarren/ ut: Stridor & rudentum. Virg. 1. Aen.

b Ferus stridor, sibilus serpentum. Ovid. 9. Metam.

c Magnis stridoribus indignatum equor. Virg. 2. Georg.

Stridulus a um, ut: Stridula plaustra, knarrende Wagen. Ovid.

Striga a, f. ordo rerum, inter se continuatē collocatarum. Festus.

b Striga, est vocabulum castrense, intervallum turmaro ferventi exeunt, quod aurum, in quo equi stringuntur stricta emittantur, aut oculos fulgore perstringant. Virg.

c Striga, sulcus in arando, qui uno ductu prorsus peragitur in longitudinem, idem, unde etne Striegel.

Strigil, aluminis genus pumicosum & foraminosum. idem.

Strigilecula a, f. Dim. a strigilis, ein Striegelein/ item

pro vase capi vult Calepinus.

Strigilis is, f. instrumentum fer-

reum serratum vel dentatum, quo iumenta & equi exponuntur, a stringendo dictum, eine Striegel/ Schrapffe.

b Strigiles quidam accipiunt pro pectinibus fricatoriis. Strab. Persius.

c Strigilem aliqui accipiunt pro quodam vasis genere. idem.

d Strigiles pro stria. Vitruv. 4. c. 4.

Strigium ii, n. vestis Hispanica. Plaut.

Strigmentum i, n. sordes, quae corporibus raduntur, Wälcher. Plin. Cels.

b Strigmenta olei, i. e. sordes olei, quae ex athletarum corporibus raduntur. Plin.

Strigo as, are, in strigam equos vel mulos sanctos agere & re-cta dirigere.

b Strigatus ager, striga unsere Borsahren haben genotatus. Martin.

c Strigare, peracta striga Stouten dadurch zusammen quiescere, resciendi spiritum zu halten / und zu fassen seyn causa, aut menjendi gratia. id.

Strigones, homines virum densarum. Festus.

Strigosus a um, quod est exhaustum & macilentum, quasi stringosum, mager / bager / dürr / abgezehret. Colum.

b Strigosus orator, seipsum, ineptus. Cic.

Stringo ii, strinxi, strictum, stringere, est arctare, anziehen, hanc anziehen / ut: Apprehen-

samq; manu strinxit, er hat ihr die Hand ergrieffen / sie zu sich gezogen / und gedruckt. Plin.

b Stringere est percutere, ut: Atq; animum patria strinxit pietatis imago. 9. Aen. 59.

c Stringere frondes, est amputare, abstricere. 1. Georg.

d Stringere enses, est educere ex vagina gladium, den Degen ziehen. 10. Aen. 116.

c Strictus gladius, etn blosses Schwerdt. 2. Phil.

Gladium impigre stringere, den Degen unverbroffen zuden. Curt. 306.

f Stringere, est immediate tangere, ut: Scytharum gens stringit Baetra. id. 1063.

g Nullum vinculum ad stringendam fidem iurejurando, majores arctius esse voluerunt,

unserere Borsahren haben gewolt, daß kein fester Band / den

Stauden dadurch zusammen stringor eris, i. densari, constringi. Lucret.

Strio as, are, strias facere, stählt machen. Vitruv. 4. c. 3.

b Striare etiam videntur boves, dum in arando verius ducunt. Plin.

Stritabillae vel strictabillae, a stritilare, & hoc a stritare, quod est agre sistere, dicuntur mulieres, quae & scrupede.

Varr.

Varr. de LL. al. leg. strictipella, quae stringunt cutem, & rugas in facie extendunt. Martin.

Strito as, are, agre sistere. id. Strix strigis, f. avis quaedam nocturna & importuna, a stridendo dicta. Lucan.

b Strix malefica, quae noctu volare dicitur. Martin.

c Strix, spectrum diabolicum, noctu terrere solens & solitudinum incola. idem.

d Strix, canaliculus in columnis, vide Stria.

Strobilia, inter ornamenta muliebria posita a Polluce 5, 16.

Strobilus, vide Carduus.

b Strobilus, nux pinea, turbini similis aut trocho. Martinius.

Strobos, est arbor odorifera Plin. 12, 17. aliis spiro est vertigo, gyrus.

Stroma atis, n. spuma, quodvis fraguli genus significat, (unde & paulais accipitur, multa colorum varietate picturati. Clemens Alexandrinus libros quosdam miscellaneos, vario ornamento constans, stromata inscripsit.

Strombites, lapis est, strombimari figuram omni ex parte referens.

Strombus i, m. animal marinum seu concha tortilis. Plin. 1. 32. c. 11.

Strongylus a um, spozylus, globosus, rotundus, proprie contortus.

Strophia e, f. est acumen, subtilitas, cunctatio subdola, tergiversatio fraudulenta, eine spitzfindige Ausflucht / ut: Aliqua stropham inveniam, agamq; causam tuam. Plin. ep.

Nihil stropharum est, jam salarium dandum est, es hilff seme Aufrede / der Sold muß bezahlt seyn. Martin.

Strophe, στροφή, versio, atq; i versus, quos chorus ad populum spectatoresq; conversus decantabat in altera parte theatri, huic opponitur ἀντι-στροφή.

Stropharius ii, m. qui strophia facit. Plaut. Aul.

Strophium i, n. Dimin. parvum strophium.

Strophium ii, n. στήθος, fascia pectoralis, ein Brüstlein / Münder. Catul.

b Strophia, etiam corona dicebantur, ab insigni, quod imponebatur capitibus sacerdotum. Plin.

Strophus, στροφή, dolor internorum, quod tormen Latini vocant. Cels. 6. c. 2.

Stroppus, est, ut Attejus Philologus existimat, quod Graece στήθης vocatur, & quod sacerdotes pro insigni habent in capite. Fest.

Struttilis e, c. quod construtum est multis materiis, ut: Eff 3 Stru.

Struthiles columna, auffge-
mauerte Pfeiler. Colum.
Structio onis, f. instructio. Firmic.
Structor oris, m. qui aliquid
struit, ut: In aream tuam ve-
ni, res agebatur multis stru-
ctoribus.

b *Structor*, qui struends
mensa & ciborum curam habet,
ein Kellner / Tischbereiter /
Tafeldecker. Item Borschner.
der. Martial.

Structura a, f. adificium seu com-
positio & ordinatio, ein Ge-
bäude. Colum.

c *Verborum structura* qua-
dam. Cic. de Orat.

Carminis structura miri-
fica. Ovid. 4. Pont.

Strues is, f. lignorum congeries,
ein Holz-Hauff. Liv.

b *Strues*, genus libi in sa-
cris. Ovid. 1. Fast.

Strufertarius, qui struit fer-
tum; strufertarii, qui sartum,
cibi genus, cum strue altero
cibi genere ad sacra ferebant.
Vel strufertarios dicebant ho-
mines conductos, qui ad ar-
bores fulgurias, aut piacula-
rium commissarum causa, sa-
crificia quædam strue & ferro
solemnibus verbis faciunt. Fest.

Struices, Festo dicuntur omniū
rerum extructiones, auffge-
baute Sachen / ut: Concin-
nare struices patinarias, viel re?
Hat michs auch betrogen/
Gericht-Essen über einander daß diese drauff umbgiengen?
schöffeln / setzen / über einan.

der gesetzt / aufftragen. Men.
Struma a, f. struma seu scrofula,
scirrhusus glandularum
tumor, peculiari membrana
conclusus. Eorum subjectum,
sunt glandula in cervice, col-
lo, mamma, axillis, inguini-
bus. Jonst.

b *Struma* seu scrofula in
gutturis sunt tumores in glandu-
lis, è pituita lenta geniti, & pro-
pria membranâ inclusi. idem.

c *Struma*, idem quod
dedecus, unde strumam dibapho
tegere, i. e. infamiam dignitate
quædam obliterare, ette Schar-
de aufwehen. Dibaphus autem
purpura est bis tincta. Erasim.

d *Struma*, exantia qua-
dam in tergo est. Cels.

Strumaticus & *Strumosus* a um,
qui strumâ laborat. Firmic.
Juvenal.

Strumica a, f. quæ strumis me-
ditur, species ranunculi. Plin.
1. 25. c. 15.

Strumentum i, n. id, quo strui-
tur, instrumentum. Apul.

Strumula a, f. Dimin. parva
struma.

Struo is, struxi, structum, struere
est ordinare, in ordinem radi-
gere, ut: Per speluncas saxis
structas asperis. 1. Tusc.

b *Struere*, est machinari,
ut: Num me fefellit, hosce id strue-
nare struices patinarias, viel re?
Hat michs auch betrogen/
Gericht-Essen über einander daß diese drauff umbgiengen?
Heavt. 3. 2. 3.

Struere muros. Corn. 15.
Struppearia, Festa quædam apud Prol. 1.
Faliscos.

Struppi, fasciculi de verbis facti, res illi homini nequam studie-
in pulvinaribus vocabantur, runt, es haben viel junge Ge-
qui pro deorum caputibus im-
ponebantur. Fest. sellen es mit dem Buben gehal-
ten. pro Cæl. V.

Struthæum, in nimis præcipue
vocant obcenam partem vi-
rilem, a salacitate passeris. Fest. iterum petenti. pro Cæl. V.

Struthia mala, quæ & struthio-
mela dicuntur mala cotonea
majora. Colum. Cato. d *Studere elegantia*, sich
reinlich halten. Merc. 1. 1. 23.

Struthiocamelus, vel, ut Latini re-
centiores, struthio, avis maxi-
ma, ein Strauß. Plin. 10. c. 1. e *Studere arri*, einer Kunst
obliegen. 1. 4. Ep. 3.

Struthium, herba, idem quod Im-
peratoria. f *Studere rebus novis*, mit
etwas neues schwanger gehen.

Struthopodes, fœmina vocantur
Plinio, quæ parvas pedum
plantas habent, sic struthoce-
phalos, minimi & passerini
capitis vocant. Turneb. I. Catil. 1. Curt. 64.

Struthos, σπυθός, à Græcis dici-
tur, quem nos passerem vo-
camus. g *Studere pratura*, i. e. ju-
vare aliquem in petitione præ-
tura. pro Cæl. XIII.

Strugnum, herba, quam Latini so-
lanum vocant. h *Studere aliquid*, sich
auffer etwas legen / ut: Horum
phalos, minimi & passerini
capitis vocant. Turneb. alle nihil præter cetera studebat,
unter diesen Sachen leget er sich
auff keines mehr vor andern.

Strumon omis, fluvius Thraciæ,
hinc Strymonia mulieres, i. c.
Thraciæ. Ovid. Ter. And. 1. 1. 31.

Stuba, vel *Stufa*, hypocaustum,
vaporarium, eine Stube. i *Nemo est tam afflictus*,
qui, si nihil aliud studeat, nisi id,
quod agit, non possit navare ali-

Stuba, vel *Stufa*, hypocaustum,
vaporarium, eine Stube. q *Studere aliquid*, sich
auffer etwas legen / ut: Horum
phalos, minimi & passerini
capitis vocant. Turneb. alle nihil præter cetera studebat,
unter diesen Sachen leget er sich
auff keines mehr vor andern.

Studeo es, studui, studere alicui
& studiosum esse alicujus, i-
cupere, ut: Non tam ulcisci stu-
dem est, atque operam dare, deo, quam sanare. I. C.

Studeo es, studui, studere alicui
& studiosum esse alicujus, i-
cupere, ut: Non tam ulcisci stu-
dem est, atque operam dare, deo, quam sanare. I. C.
favere, ut: Studere alicui, eto
nem wol wollen, Curt. 2175. l *Studeo ex te audire*, ich
woltte gern von dir vernehmen/
Fff 4 mich

Studete hodie mihi. Pseud.

b *Multi boni adolescen-*
tes illi homini nequam studie-
in pulvinaribus vocabantur, runt, es haben viel junge Ge-
qui pro deorum caputibus im-
ponebantur. Fest. sellen es mit dem Buben gehal-
ten. pro Cæl. V.

c *Calius studuit Catilina*
iterum petenti. pro Cæl. V.

d *Studere elegantia*, sich
reinlich halten. Merc. 1. 1. 23.

e *Studere arri*, einer Kunst
obliegen. 1. 4. Ep. 3.

f *Studere rebus novis*, mit
etwas neues schwanger gehen.

g *Studere pratura*, i. e. ju-
vare aliquem in petitione præ-
tura. pro Cæl. XIII.

h *Studere aliquid*, sich
auffer etwas legen / ut: Horum
phalos, minimi & passerini
capitis vocant. Turneb. alle nihil præter cetera studebat,
unter diesen Sachen leget er sich
auff keines mehr vor andern.

i *Nemo est tam afflictus*,
qui, si nihil aliud studeat, nisi id,
quod agit, non possit navare ali-

q *Studere aliquid*, sich
auffer etwas legen / ut: Horum
phalos, minimi & passerini
capitis vocant. Turneb. alle nihil præter cetera studebat,
unter diesen Sachen leget er sich
auff keines mehr vor andern.

l *Studeo ex te audire*, ich
woltte gern von dir vernehmen/
Fff 4 mich

nich verlanget von dir zu hören.

an Studere alicujus rebus, auf eines Seiten stehen. Corn. 1. 467.

Lysander Lacedæmonios undiq̃, qui rebus Atheniensium studuissent, eiecit. Corn. 166.

n Studere compendio, sich der Kürze beflüssigen. Sol. 7.

Studiosè, Adv. diligenter, fleissig/ ut: Studiosè aliquid curare, etwas fleissig aufrichten. lib. 10, 3.

De Fabio faciemus studiosè, quæ rogas, was du wegen des Fabii begehrest/ wollen wir fleissig aufrichten, lib. 15, 14.

Studiosus aum, idem quod *afsiduus*, fleissig/ ut: *Studiosissimi defensores, diligentissimi*. 4. Verr.

b Omnium doctrinarum studiosum esse, sich aller guten Lehren beflüssigen. 1. 4, 3.

c Studiosus, idem quod literarum cupidus, ein Student/ ut: Suscepi laborem utilem studiosis. Cic. de Opt. gen. Or.

d Studiosus, idem quod deditus, addictus, favens, ut: Studiosus sum tui, i. e. tibi favo. e *Homotui studiosus*, 1. 6, 8.

f Studium i, n. est animi assiduum voluptate applicatio, Fleiss/ ut: Studium suum a primis annis artibus davo, von Jugend auff sich auff die

Freue Künste legen. 1. 4. ep. 3.

b Omne suum studium in doctrinâ & sapientiâ collocare, allen seinen Fleiss auff die Lehre und Weisheit wenden. 1. 1, 1.

Qv. Fr.

c Studium suum consumere in virorum fortium factis memorie prodendis, in Beschreibung vornehmer Helden Thaten sich bemühen. 1. 6, 13.

Studium plurimum consumere in armis. Corn. 425.

d Studium in doctrinâ, in virtute atq̃ humanitate percipiendâ, plurimum a pueritiâ studii fuit & temporis. 1. 1. Ep. 1. *Qv. Fr.*

e Studium, gestieffener Dienst/ ut: *Aliorum studium indignatio eminebat, etliche stieffen sich vernehmen/ wie sie gewogen weren/ etliche waren unwillig.* Curt. 397.

f Studium meum non defuisset, es hätte an meinem Fleiss nicht gemangelt. 1. 10. ep. 2.

g Studio aliquid sibi habere, mit Fleiss auff etwas umbgehen. Adelph. 3, 4, 19.

h Studium significat favorem & amorem, ut: Tibi polliceor eximium & singulare meum Studium. Ep.

i Pro tuo singulari perpetuoq̃ studio in Rempublicam, nach deiner treuen Sorgfalt gegen das gemeine Regiment. Lib. 8. Ep. 14. ad Att.

i Studia literarum, i. e. liberales, ut: Studia (literarum) adolescentiam alunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, adversis perfugium ac solatium præbent, delectant dormi, non impediunt foris, pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur. pro Arch. VI.

k Recolere studia, i. e. repetere, resumere, retractare. pro Arch. V.

l Studium, idem quod voluntas, ut: Is adeo dissimili studio est jam inde ab adolescentiâ. Adelph. 1, 1, 16.

Stultiloquentia a, f. vel

Stultiloquium ii, n. imprudens sermo, Narrē: heidung. Plaut.

Stultitia a, f. est imprudentia, Thorheit/ ut: Tergum suum stultitiæ alterius subdere succidant, eines andern Thorheit halben leiden. Ep. 1, 2, 37.

b Suâ stultitiâ occidere, durch seine eigene Schuld und Thorheit umbkommen. 1. 4. ep. 3.

c Stultitia summa est, est die höchste Thorheit. vide Contra.

d Tibi aut stultitia accessit, aut superat superbia, du bist entweder zum Narren worden/ oder der Hoffarth hat dich eingenommen. Amphit. 2, 2, 77.

e Stultitia est, ei te esse tristem, cujus potestas plus potest, Thorheit ist es/ wenn du dich gegen den auflehnest/ der mehr

vermag / denn du. Casinâ. 1. 2, 4, 4.

f Stultus aum, est imprudens, improvidus, thörlisch/ nârrisch/ ut: Quicunq̃ ubiq̃ sunt, qui fuerē, quiq̃ futuri sunt, post hac stulti, stolidi, satui, fungi, baldi, blenni, buccones, solus ergo omnes anteo stultitiâ & moribus indoctis. Bacch. 5, 1, 1.

h Scultorum plena sunt omnia, es gibt allenthalben Narren vollauff. 1. 9, 22.

i Stulto ne permittas digisum, Prov. nihil permittendum imprudentibus, quantumvis pusillum. Erasim.

d Scultorum magister est eventus, idem.

e Stultus, qui patre caeso liberis pepercit, Prov. quod usurpasse scribitur Philippus Macedo, cum liberos (paternâ necis ultores aliquando futuros) etiam de mediis tolleret, quorum parentes occiderat. id.

f Stultus stulta loquitur, ein Narr bringet nârrische Reden vor. id.

g Stupa a, f. vel Stypha, crassius lini purgamentum, Wergf. Plin.

h Stuparius aum, ad stupam pertinens, ut: Mallus stuparius, ein Flach. Bleuel. id.

i Stupescio is, ere, erstaunend oder erstarrend machen / ut: Privatos luctus stupefecit publicus pavor. Liv.

Stupeo is, fieri, ut: Stupefacti dicentem intuentur. Cic.

Stupeo es, ere, sich entsetzen für grosser Furcht.

Stupeleo is, ere, stupidum fieri. Cic. de Orat.

Stupiditas atis, f. idem quod stupor, Grobheit. Cic. 2. Phil.

Stupidus a um, stupefactus, ut: Omnes stupidi timore obmuerunt. Aut. ad. Heren.

b Stupidus, i.e. stultus, ut: Quid stas stupida? Plaut.

c Stupida membra, quae nihil sentiunt.

d Ingenium stupidum, ein düster Kopff / tölpisch Ingenium.

Stupor oris, m. alienatio quaedam sensuum, Entsetzen für grossen Schrecken / Erstarrung / ut: Quis te tantus stupor oppressit, ut non scias? Cic. in Pison.

b Admirari in stupore. id. Philipp.

c Qui morbo aliquo sensus stupore, suavitatem sibi non sentiunt. Cic. 2. Phil.

Stuprator oris, m. qui stuprum infert.

Stupre, Adv. pro turpiter dixisse antiquos, autor est Festus.

Stupro as, are, stuprum inferre, ein Weibsbild schwächen. Plaut.

Stuprosus a um, stupris abundans. Val. Max.

Stuprum i, n. quod vel virgini vel matrona infertur, Schande / Unzucht / ut: Stuprum virgini inferre, ein Jungfrau nochzüchtigen. Cic. pro Mil.

b Stuprum, pro turpitudine. Fest.

Sturio onis, vel sturio, piscis dicitur & agvipenser, acipenser, it. stiora, ein Stör / Stür / Stürlein / piscis est, dorso ac ventre echinatus, dulcesq. salassq. aquas colens, magnitudinis procera. Schuöd.

Sturnus i, m. avis gregatim volans, ein Star / Sprawe. Plinius 18. c. 8.

Stygius a um, ad Stygem perti-nens, höllisch / ut: Canis Stygius, i.e. Cerberus. Senec.

b Quis Stygium venenatum, Ovid. 3. Metam.

Styliformis a, f. formam styli re-ferens.

Stylobata a, columna est, aquam fundens, Brunnsiock / Brunn- / Säule / stehende Röhre. Varr.

Stylocerato hyoides, tertium par musculorum, dicitur, os hyoides morventium. Vesling.

Styloglossum, primum par musculorum, lingua est proprium, eamq. attollit. idem.

Styloides, processus dicitur, qui styli aut graphi instar in acumen desinit, in capitis osse.

Stylus i, m. est 1. columna, 2. id, quo ceratis tabellis inscribunt

bant veteres, ein Griffel / 3. Orationis structura, ut: Dissimili oratione sunt facta ac stylo. And. Prol. 52.

b Stylus, etiam notat exercitationem, quæ fit scribendo, ut: Stylus dicendi opifex, die Übung im Schreiben machet einen Redner. l. 7. Ep. 25.

Stylum dirigere ad commemorationem locorum, sich zur Erzählung der Dörther im Schreiben wenden. Solin. 148.

Res notior, quam ut stylo ageat, eine Sache / da nicht nöthig viel davon zu schreiben. Solin. 252.

Reprimere stylum, das Schreiben einstellen. id. 978.

c Si meus ille stylus fuisset, i. e. si id negotii meo arbitrio, meoq. artificio commissum fuisset, wenn es bey mir gestanden Cic. 2. Philipp.

d Stylus, pro punctione ac reprehensione aliquando accipitur, quæ scriptis & in vectivis libellis fieri solet. Plin.

c Stylus pro stolone. Columell.

Stymma, spissamentum, habens vim astringendi, deinde quod liquor aut liquido unguento spissando additur: tum ipsum spissatum unguentum. Diosc. Colum.

Stymphalus, lacus Arcadia, a quo Stymphalides aves appellatae, tanta magnitudinis, ut

Solis radios obumbrare dicentur, grassantes in homines, quas Hercules abegisse fingitur. Virgil.

Stypteria a, f. alumen.

Stypticus a um, adstringendi vim habens, ut: Stypticus sapor. Plinius.

Styrax, vide Storax.

Styx stygis, fons ad Nonacrin Arcadia, cuius aqua venenosa est praesentissimum. Plin.

Styx, palus apud inferos, à tristitia sic dicta. Serv.

Svada a, f. Pytho suasionis dea dicta est.

Svadela a, f. dea apud Romanos, quæ nuptiis una cum Venere praesse fingitur. Plutarch.

b Svadela, dicitur suasio. Plaut.

Svadeo es, suasi, suasum, svadere, est hortari aliquem ad id, quod intendimus, rathen / ut: Svadere, orare usq. adeo, donec perpulit. And. 4. 1. 38.

b Svadere pacem, & de pace. l. 7. 3.

Fida mente svadere alicui, einem treulich rathē. Curt. 18. 9. 6.

c Turbida facta sunt consilia eorum, qui sibi svadent: Obliquo aut liquido unguento stat aliis metus, aliis cupiditas, nonnunquam naturalis eorum, quæ cogita veris, amor. id. 1552.

Svadibilis e, c. quod svadari potest, rathlich.

Svalternicum, electrum fulvum, succini spectes. Plin. 37. 2.

Suamet, Ablativus à suis cum
adjectione Syllabæ met.

Suapte, & Suopte Ablativum
adjectione pie.

Suarius a um, säuisch.

Suarius ii, m. custos suum, ein
Sau, Hirt / Schweins-Hirt.

Suasio onis, f. actus ipse suaden-
di, adhortatio, Ermahnung/
Rathung.

Suassiones dicuntur Cice-
roni, quæ alias orationes adhor-
tatoria. Cic. in Orat.

Suasor oris, m. qui suadet. Cic.
l. 3. Off.

Suasorius a um, quod pertinet ad
suadendum, ut: Suasorium
munus, i.e. officium suadendi.
Quintil.

Sualum, coler appellatur, qui sit
ex stillicidio fumoso in veste
alba. Fest.

Svavè, Adv. idem quod svavi-
ter. Virgil.

Svaviatio onis, f. ut svaviatio-
nes puerorum & puellarum.
Gell. 18. c. 2.

Svaviator oris, m. qui swa-
vium dat.

Svavidicus a um, qui svaviter
dicat. Lucret.

Svaviloquens tis, o. idem signifi-
cat. Cic.

Svaviloquentia e, f. orationis
svavitatis, liebliche Rede. id.

Svaviloquus a um, idem quod
svavidicus. Lucret.

Svaviolum i, n. Dimin. Catull.
Svavior aris, avi, svavium dare

hüssen/hergen. Cic. Cell.

Svavis a, c. idem quod dulcis,
süß/lieblich / ut: Herba swa-
ves. Eclog. 2. 11.

b Svavis, idem quod gra-
tus, angenehm / ut: Ut vir bo-
nus & svavis & officiosus pro-
batur, man erfähret / daß er ein
frommer / ehrlicher / lieber und
dienstwilliger Mann sey. l. 13. 1.

c Accipere aliquem modis
svavibus, einen wpl empfangen/
einem gütlich thun. Cistell.

Svavitas atis, f. dulcedo, Süßig-
keit / Lieblichkeit / ut: Odoris
svavitas. Plin. 12. c. 7.

b Svavitate ingenii ali-
cujus frui, sich an eines Bey-
stand belustigen. Lib. 5. Ep. 12.

Svaviter, Adv. jucunde, lieblich/
ut: Loqui svaviter. Cic.

Svavitudine inis, f. idem quod swa-
vitas. Plaut.

Svavium i, n. vel Savium, oscu-
lum amoris, ein Liebes-Ruß.
Cicero.

b Svavium voluptatis di-
citur. Ter. Eun.

Sub, Præpositio est, serviens ut-
rique Casui, ut: Sub manus ab-
bellarios habere, i.e. in prom-
tu, die Bothen an der Hand
haben. l. 18. 23.

b Sub pœnâ mortis, bey
Lebens-Strasse. Sveton in Calig.

c Sub lucem, i.e. oriente
sole, frühe Morgens / bey ange-
hendem Tage. 3. Georg. 81.

Subabsurdè, Adv. subabsurdo
modo. Cic. 2. Orat.

Sub-

Sub-

Sub-

Sub-

Sub-

Subabsurdus, parum sive ut-
cunq; absurdum. ibid.

Subacuso as, are, non nihil accu-
sare & leviter, heimlich ver-
flagen. Cic. pro Planc.

Subacidulus a um, ein wenig
säuerlich. Caro.

Subacidus a um, aliquantulum
acidum, säuerlich. Plin.

Subactio onis, f. subigendi actus.

Subactus as, m. idem notat. Plin.

Subadjuva, qui adjutoris est ad-
jutor. l. ult. C. de argentib. in
reb. Schard.

Subadmoveo es, ere, aliquantulum
admoveo. Colum. 6. c. 38.

Subaratus a um, quod habet as
subter, sive admixtum, ver-
mischt und falsch Gold / ut:

Ne quia subarato mendosum
tinniat auro. Persius Sat. 3. 11.

b Aurum subaratum vo-
catur homo, qui sub virtutum
prætextu occultat vitia.

Subagito as, are, subterfodiendo
subagitare dictis aliquem, h. e.

multis verborum lenociniis al-
lectare & commovere. Plaut.
Cistell.

Subagrestis e, c. aliquantum a-
grestis. Cic.

Subalaris e, c. quod sub alis est
Lamprid.

Subalbico as, are, aliquantum
albius fieri, weißlich werden.
Varro.

Subalbidus a um, aliquantum
albidum, weißlicht. Plin.

Sub-

Sub-

Sub-

Sub-

Subalpinus a um, quod sub Alpi-
bus montibus est. Plin. 27. c. 7.

Subalternatus a um, est alter
subalternanti suppositum &
subordinatum.

b Subalternata scientia,
qua cum scientia subalternante
versatur circa idem objectum
& eadem principia.

Subalternus a um, dicitur in
Prædicabilibus sive Genus, sive
Species, cum quid respectu in-
feriorum est Genus; respectu
superiorum est species, ut
animal.

Subamarus a um, aliquantum
amarum, ein wenig bitter/
bitterlich. Cic.

Subaqueus a um, quod sub aqua
latet, ut: Scopulus subaqueus.
Sipont.

Subaquilus a um, subsuscum-
Plaut. Rüd.

Subaratio onis, f. subarandi actus.
Subarator oris, m. qui subarat.
Plin.

Subargutus a um, aliquantulum
argutus, unde
Subargutulus Gell.

Subarmalia, quæ sub armis in-
duuntur. Martin.

Subaro as, are, subter arando
terram movere, unterähren/
unterackern. Plin.

Subarroganter, Adv. zimlich
stolz / etwas vermessen. Cic.

Subarrogans tis, o. aliquantum
arrogans.

Subatio onis, f. subandi actus,
quum

quum sues libidine coeundi pruriunt. Plin.

Subaudio *is, ire, subintelligere.* Martin.

Subausculto *as, are, leviter & quasi pratercundo auscultare.* Plaut. Milon.

Subbasilicanus *a um, qui libenter ac frequenter sub basilica spatatur.* Priscian. Plaut. Capt.

Subbibō *is, ere, aliquantulum bibere, ein wenig trinken.* Plaut. Trucul.

Subblandior *iris, iri, leviter blandiri.* Plaut. Cal.

Subcaerulus *a um, aliquantum caeruleum, blaulich.* Cels.

Subcandidus *a um, aliquantum candidum, weißlich.* Plin. 27. c. 8.

Subcayus *a um, subter cavus.* Lucret.

Subcenturio *onis, m. qui centurioni subducitur.* Livius.

Subcerniculum *i, n. farinarium cribrum, quod fit è setis eorum.*

Subcineritius *a um, quod sub cineribus coquitur & assatur.*

Subcingulum *i, n. idem quod baltheus, ein Gürtel / Unterhurt.* Plaut. Men.

Subelavii, musculorum par, principium ducens ab inferiore claviculae sede, unde & prima costae superiorem partem excurret, quam sursum extrorsum movet. Vesling.

Subcoboneum, positum pro succuba. Non.

Subcœno *as, are, subtrus cœnare.* Quint.

Subcontraria oppositio, apud Logicos est inter duas particulares, ut: *Quidam homo est doctus; Quidam homo non est doctus.*

Subcontumeliosè, Adverb. aliquantum contumeliosè, etwas schimfflich / ein wenig verächtlich. Cic. ad Attic.

Subcrefco vide succrefco.

Subcrispus *a um, qui crines habet aliquantulum crispas.* Cic. 4. Verr.

Subcrudus *a um, non omnino coctum.* Cato.

Subcruentus *a um, aliquantum cruentum.* Cels.

Subcurator *oris, m. qui curatoris nomen tenet, adjutor curatori, cum minore tamen potestate, datus. l. 30. ff. de negot. gest.*

Subcus, idem quod subcutaneus, Martin.

Subcustos *odis, m. qui pro alio custode substitutus est.* Plaut. Min.

Subcutaneus, vel subtercutaneus *a um, quod intra cutem, sive sub cute est.* Calep.

Subdebilitatus *a um, aliquantum debilitatus.* Cic. ad Attic.

Subdiaconus *i, m. ὑποδιάκονος, qui Diacono adjunctus est.* Can. Apost.

Subdialis *e, c. quod sub die est.* Plin. 34. c. 12.

Subdifficilis *e, c. aliquantum difficile, etwas schwer.* Cic. de Amic.

Subdiffido *is, ere, aliquantulum diffidere.* Cic. ad Attic.

Subdisjunctivus *a um, ut: Subdisjunctiva Conjunctio, à Grammaticis sic definitur, quæ voce disjunctivâ utrumq; adesse significat, vel simul, vel discrete, ut: Alexander sive Paris: dormit vel disputat.* Schard.

Subdistinctio *onis, f. Grammaticis Græcis est, quando τὸ ὁ, τὶ, Neutrum Articuli compositioni subdere, Ursach zum Aufpositi ab ὅς, ὅς, scribitur ad differentiam Conjunctionis ὅτι, quia, quod.*

Subditivus *a um, qui subditus est, & in alterius locum positus.* Plaut.

Subdito *as, are, subter admo-vere.* Lucret.

Subditus *a um, Ciceroni non significatum, qui domino aut principi subjectus est, ein Unterthan / & alias vectigalis, stipendiarius ac cliens, qui in potestate alterius est, qui sub regno est, in alicujus ditione vivit: sed idem est, quod sug-*

gestus, untergeschoben / ut: Aqua effervescent subditis ignibus de nat. deor.

Subdiu, idem significat, quod dio. Plaut. Mostel.

Subdo, *is, subdidi, subditum, subdere, est supponere, subjicere, unterlegen / ut: Ignem subdito; ubi bullabit vinum, ignem subduco, schüre ein Feuer unter / wenn der Wein auffwaltet / thue das Feuer wieder hinweg.* Cato.

b Calcar equo subdere, dem Pferd die Sporen geben.

Ovid. Curt. 364. c Ignem ac materiam seditioni subdere, Ursach zum Aufruhr geben. Liv. 8 ab urbe.

d Subditus partus, i. e. suppositus, h. e. sublati ab ea matre, quæ peperit & alteri suppositus.

Subdoceo *es, ere, utcumq; vel aliquantulum docere.* Cic.

Subdolè, Adv. fraudulenter, hinterlistig. Plaut.

Subdulus *a um, dicitur, qui occultè decipit, hinterlistig / ut: Fieri subdulus inimico possum, amico est insipientia.* Poen. 1. 5. 2. 129.

Subdubito *as, are, parum dubitare, etwas zweifeln.* Cic.

Subduco *is, ere, est subtrahere, abziehen / ut: Subducere lac agnis, die Lämmer entweihen.* Eclog. 3. 2.

b Subducere, idè, quod auferre.

ferre, tollere, ut: *Subduc cibum athleta, ferre non poterit*, hänge dem Pfeiffer den Bror-Korb höher; er wird es nicht vertragen können, 2. Tusc.

c *Subducere, ratiocinationum est*, abziehen / ut: *Summam subducere*, Att.

Ratio subducta, Adelph. 3. 4. 1.

d *Subducere se ex loco aliquo*, i. e. *senfim & clanculum* abscedere, heimlich davon schleichen / aufreissen. Eut. 4. 1. 14.

e *Animam subducere morti*, i. e. *eripere & conservare a periculo mortis*, bey'm Leben erhalten. Ovid. 1. Trist. Ecleg. 1. 26.

f *Subducere est furtim subtrahere*, heimlich aufführen. Curreul.

g *Subito alicujus oculis subduci*, geschwind einem aus dem Gesichte kommen. Curt. 159.

h *Nescio an enumeranti mihi quasdam ipsarum multisudo subduxerit*, idem. 1162.

Subductarius a um, ut: *Subductarius funis*, quo quid levatur, Zug-Seil. Cato.

Subductio onis, f. ratio, & quod vulgus *computum* vocat. Cic.

h *Subductio*, ipse extollendi sive levandi actus. Cael. 5. Gall.

Subdulse, e. *parum dulce*, süß. Plin. 26. c. 8.

Subedo, e. *er*, unten abwaschen / abkehren / ut: *Scopulus quem*

fauca subederat unda. Ovid. 1. 11. Metam.

Subeo is, subivi vel subii, subitum, subire est sub aliquid ire, unter etwas gehen / ut: *Subire lectum*, unter das Lach gehen. Caesar. 1. Bell. Gall.

b *Subire dimicationem*, sich in Streit einlassen. 1. 1. 3. Qv. Fr.

c *Subire legis vim*, i. e. *passi executionem legis vel poenam*. pro Cecin. XXXVI.

d *Subire supplicia*, sich der Straffe untergeben / ut: *Neg, ea (supplicia) tam periculosa*, si subeunda essent, quam declinanda putavi, si honeste vitare possem, und diese Straffe habe ich nicht so sehr gefürchtet, wenn ich mich derselben unterwerfen müßte / als ich vermeynet / selbe von mir abzuwenden / wenn ich mit Ehren dieselbe hätte meiden können. lib. 8. 15. Att.

e *Subire vultum alicuius*, i. e. *offerre se alicui tanquam supplicem*, einem zu Gnaden kriechen / ut: *Malui propter amicitiam tuam non a gravissimo me ob-*

ligare, quam illius simia vultum subire. lib. 8. 12.

f *Subire alicujus potentiam*, ut: *Togati potius potentiam, quam armati victoriam subimus*, wir hätten viel lieber im Frieden uns der Gewalt unter-

geben / als im Kriege den Sieg über

aber

über

über

über

über uns ergehen / lassen. 1. 6. 1. g *Notam turpitudinis subire*, in ein böses Geschrey gerathen. in Pison.

h *Aleam subire, est fortunam ac sortem alicujus rei experiri*, sich eines Dinges untersehen. Col.

i *Minus sermonis subissem*, qui non norunt dissimulare, aut minus accepissem doloris, ich hätte weniger Worte verlohren / hätte mir auch weniger Schmerzen verursacht. Att.

k *Subit cogitatio*, man gerathet. Liv. 5. Bell. Pun.

Subit Regem verecundia violandi deos hospitales, der König hat sich geschuet wider das Haus-Recht zu handeln. Curtius. 882.

l *Subit recordatio animi*, man erinnert sich. Liv. 10. ab Urbe.

m *Subire aliquem*, est obsequiosè colere, einem mit Vortheil beykommen / ut: *Fallendus est iudex*, & variis artibus subeundus, ut aliud agi, quam quod nos petimus, putet. Quintil.

n *Subire, est respondere, resistere*, begegnen / ut: *Quoniam quidem semel suscepti, licet hercules undiq; omnes errores, mina, periculaq; impendeant omnia, succurram atq; subibo*. pro Roic.

o *Subitum est nimis*, eo ist zu geschwind verfahren / man hat sich übereylet. Aulul. 2. 3. 3.

Suber eris, arbor, ilici similis, cortice crasso, admodum scabro & rimoso, Gortbaum / Panioffel-Holz. Matthiol.

b *Subere levior*, Prov. in homines inconstantes & lubrici fide.

c *Tanquam suber, de iis, qui non norunt dissimulare, aut qui nesciunt mergi adversis fortune procellis*.

Subereus a um, quod ex subere est, ut: *Cortex subereus*, Gort.

Suberies, idem quod Suber. Isid.

Suberigo is, ere, aliquantum erigere. Sil.

Suberito as, are, subire aliqua errare.

Subex, pedaneus stapes, quia pedi subicitur. Bud.

Subexhibeo es, ere, dixit Arnobius lib. 6. adversus gentes, deorum impugnans simulacra: *Non dictis presentiam vobis quamdam his numinum subexhiberi simulacris*.

Subfervescit a um, paulum fervescit. Plin.

Subfrigide, Adverb. etwas kältlich. Gell. 2. c. 9.

Subgrandis e, c. utcumq; grande, etwas größlich. Cic.

Subgravis e, c. aliquantulum grave. Plin. 27. c. 9.

Subgrunda vel suggrunda e, f. pars tecti prominens, qua stillicidia a parietibus arcentur, das Stück Dach / so auff dem

Auffschiebeln liget. Varro.

Subgrundatio onis, f. subgrun-
da constructio. Vitruv. 4. c. 2.

Subgrundia orum, n. idem quod
subgrunda. Plin.

Subherco es, ere, ut: Cartila-
go ubi subhasit, ipsa sedes
doret. Cels.

Subhasto as, are, est sub ha-
stam mittere, i. e. per auctio-
nem vendere, öffentlich ver-
kauffen.

Subhorridus a um, aliquantum
horridus. Cic.

Subjaceo es, ere, subitus jacere.
Plin. Epist.

Subjectio onis, f. subjiciendi a-
ctus, Unterwerfung/Politici
est obsequium subditorum,
quo magistratui seu majesta-
ti obligantur ad parendum.
Oratoribus est avis seu re-
sponso ad interrogationem.

Subjacto as, are, saepe in altum
jactare, quod fit, cum in a-
reis frumenta à paleis secer-
nuntur, wurffen. Varro.

Subjacto as, are, sursum jacta-
re. Lucret.

Subjectum i, n. est, cui aliquid
adiungitur.

b In Logicis dicitur id,
quod predicato subjicitur.

c In Metaphysicis, Subje-
ctum inhaesionis est, quod ad-
iunctum intro recipit.

d Subjectum informatio-
nis est, quod primò ab adjuncto
afficitur, ut: Anima rationalis
ratione doctrina.

e Subjectum denominatio-
nis, est totum, quod ab adjuncto
partis denominatur, ut: Homo
ratione doctrina.

f Subjectum adhaesionis est,
quod adjunctum extra se reci-
pit, ut: Homo ratione vestitus.

g Subjectum tractationis
dicitur Objectum, & materia cir-
ca quam, quomodo corpus na-
turale est Subjectum Physica, cor-
pus sanabile Medicina.

Subjectus us, m. idem quod
subjectio. Plin.

Subigatrix icis, f. xepapic, ut:
Ne me attracta, subigatrix,
einzwingerin. Plaut. Pert.

Subigo is, egi, actum, subigere
est cogere, zwingen / unter-
drücken / ut: Ad deditonem
subigere, zur Übergab zwin-
gen. Liv. 6. ab Urbe.

c Subigere glebas seu veter-
ram, est arare, pro Leg. Agr.

c Subigere tertiam Orbis
terrarum partem, den dritten
Theil der Welt bezwingen. pro

S. R. XXXII. Curt. §. 1. 112.

d Subactum, oppressum
esse, unterdrückt und bezwun-
gen seyn. pro S. R. XLIV.

c Subactum ingenium, di-
citur Ciceroni pro exercitatio-
ne. l. 2. de Orat.

f Subigere aliquos bello.
Corn. 348.

g Subigere, sursum agere.
Virg.

Subicio is, jeci, jectum, subji-
cere,

cere est supponere, unterwerf-
fen / ut: Subjicere regnum a-
licuius imperio, einem ein
Reich unterthänig machen/
Curt. 112.

— Et ramea costis sub-
jiciunt fragmenta. 4. Georg. 61.

b Subjice e dicuntur ii,
qui dicenti aliquid suggerunt,
ut: Cupio mihi ab illo subjici,
si qua prafero, ich wolte / daß
er mir dein hülfle / wenn ich
was anbrenne. V.

c Quia alius tute subjicere inde intueri,
sub hac consistere. Plin. epist.

d Si meministi, quod olim
dictum est, subjice, wenn du
noch gedenkst / was vor die-
sem ist geredet worden / erinne-
re mich. Phorm. 2, 3, 40.

c Subjici iisdem praelis
in gleichen Streit gerathen.
l. 8, 18. Att.

f Subjectus partus, p. o.
subdito, supposito. l. 1. C. de fals.

g Subjicere delatorem, vel
accusatorem summittere & sup-
ponere. l. 50. §. 1. ff. de leg. l.

h Subjici bestis, pro ob-
jici. l. ult. C. ad leg. Fab. de plag.

i Subjici vectigalium pre-
stationi dicuntur ea, pro quibus
vectigal praestatur & penditur.

l. 9. §. pen. ff. de publ.

Subimpudens tis, o. est aliquan-
tulum impudens, etwas un-
verschäm / ut: Sape etiam,
quod à te alienissimum est,

subimpudens videbare, du

scheinest auch / welches ich
bey dir nicht gewöhnet / et-
was grob und unverschämpt/
etwas stark. lib. 7. 17.

Subinanis e, c. aliquantulum
inane. Cic. ad Attic.

Subinde, Adverb. idem quod
deinde, statim, post, darnach/
bald / oft / ut: Subinde acce-
ptus à populo. Svet. in Galba.

b Subinde, est frequen-
ter, identidem, ut: Erat ergo per-
gratum mihi, hanc effigiem sub-

soles, ea tute tibi subjice. l. 4, 5.

d Si meministi, quod olim
dictum est, subjice, wenn du
noch gedenkst / was vor die-
sem ist geredet worden / erinne-
re mich. Phorm. 2, 3, 40.

c Subjici iisdem praelis
in gleichen Streit gerathen.
l. 8, 18. Att.

f Subjectus partus, p. o.
subdito, supposito. l. 1. C. de fals.

g Subjicere delatorem, vel
accusatorem summittere & sup-
ponere. l. 50. §. 1. ff. de leg. l.

h Subjici bestis, pro ob-
jici. l. ult. C. ad leg. Fab. de plag.

i Subjici vectigalium pre-
stationi dicuntur ea, pro quibus
vectigal praestatur & penditur.

l. 9. §. pen. ff. de publ.

Subimpudens tis, o. est aliquan-
tulum impudens, etwas un-
verschäm / ut: Sape etiam,
quod à te alienissimum est,

subimpudens videbare, du

subitus, Colum.

Subitarius a um, idem notat, ut: Res subitanea est. Die Sach ist eilend. Mil. 2, 2, 70.

Subito, Adverb. repente, confestim, geschwind / alsbald / fluchs. Cic.

Subitus a um, gäblich / schnell / plötzlich / ut: Affectu subito territus haesit. Virg. II. Aen.

b Morte subita sternere alicquem, einem geschwind vom Brot helfen. idem II. Aeneid.

Subjugalis vel subjugis a, c. quod sub iugo est, ut: Equa subjugis, qua sub iugo affuit. Plin. II. c. 49.

Subjugo as, are, debellare, imperio suo subicere, be- zwingen, unter seine Gewalt bringen. Claud.

Subjunctivus a um, habens vim subjungendi, unde Subjunctivus Modus vel Conjunctivus, in Grammaticis est, qui nisi auxilium defensionemq. praestit subjiciatur alteri orationi, per se non absolvit sententiam.

Subjungo is, ere, addere, ut: Opportune alicui rei quidpiam subungere. Quintil.

Sublabor aris, e, latenter ac fere studium meum erga vos debebat labi, siue etiam subus labillum sublevare, entweder sein ac decidere. Virg.

Sublabro as, are, cibum intra meum geneigter Will gegen euch / labra mittere. Non.

Sublate, Adverb. erhöht / hoch, er hätte entweder seines furne- lich / ut: Quoniam ergo ora- zorum donorum duo genera sunt, unum attenuate presen- ti, alterum sublate amplecti- nientem.

Sublateo es, ere, aliquantum latere. Varro.

Sublectus a um, in locum al- cius lectus, idem.

Sublego is, ere, idem quod cursim, & primis tantum o- culis legere. Gell. 3, c. 12,

b Sublegere, surdo ali- quid surripere. Virg. 5. Eccl.

Sublestus a um, i. e. frivolus, levis, ut: Lingua factiosa, in- ertes opera; sublesta fide, Aufschneider / nichts darhin- der / von schlechtem Glauben. Bacchid. 3, 6, 13.

Sublevatio onis, f. sublevandi actus.

Sublevo as, are, est sursum le- vare, erigere, aufrheben / ut: Alter is, qui nos, sibi quon- dam ad pedes stratos, ne sub- levat quidem. Ait.

b Suble- are alicquem, est auxiliium defensionemq. presta- re, einem helfen / ut: Sublevo patriam, seinem Va- terland zuhülfe kommen. Cor- nel. 516.

Vel familia dignitas, vel Sublabor aris, e, latenter ac fere studium meum erga vos debebat labi, siue etiam subus labillum sublevare, entweder sein ac decidere. Virg.

Sublabro as, are, cibum intra meum geneigter Will gegen euch / labra mittere. Non.

Sublate, Adverb. erhöht / hoch, er hätte entweder seines furne- lich / ut: Quoniam ergo ora- zorum donorum duo genera sunt, unum attenuate presen- ti, alterum sublate amplecti- nientem.

b Suble- are alicquem, est auxiliium defensionemq. presta- re, einem helfen / ut: Sublevo patriam, seinem Va- terland zuhülfe kommen. Cor- nel. 516.

Vel familia dignitas, vel Sublabor aris, e, latenter ac fere studium meum erga vos debebat labi, siue etiam subus labillum sublevare, entweder sein ac decidere. Virg.

levari, von dem Urtheil im Rath beschloffen / fren gezählet werden / des Urtheils überho- ben seyn. lib. 5, 2.

d Sublevare, einen einer Nähe überheben / ut: Magnis rebus implicitum sublevare, ei- nem / der in grosser Ungelegen- heit steckt / aufhelfen. Corn. 139.

c Sublevare pecuniā ali- cuius fugam, einem in seiner Flucht mit Geld zu statten kom- men. idem 746.

Sublica a, f. qua & publicium quivitur, rapite sublimem foras, dicebatur, pertica & palus facite inter terram atq. caelum lignus, qui rectus in aquam ut sit, Mil. glor. Act. 5, v. 1.

c Sublimem medium ali- quem arripere, einen in der Mit- te anfassen / und auff die Achsel nehmen. Adelph. 3, 2, 18.

d Nihil mea interest, hu- mine, an sublimem putrescam. i. Tuscul.

c Sublimem abire, i. e. in caelum abire, gen Himmel fah- ren / ut: Hac, (inquit) locutus, sublimis abiit. Liv. a. ab Urb.

f Sublimis, idem quod difficilis intellectu, ut: Carmina sublimia. Ovid. 3. Amor.

Subligar is, n. & Subligaculum i, n. amicum ge- nus, ein Niederleid. Martial.

Subligatio onis, f. das Hefften / ut: Subligatio vitrum, das Hefften an den Weinreben. Zehn.

Subligo as, are, idem quod subus ligare. Plin. 17. c. 12.

Sublimatio onis, qua plerunq. perficitur in arena; estque, qua corpus halitus specie in sublime propellitur, ibiq. ab ambiente aere frigido conge- latum, parietibus vitri adha- ret. Brend. Chym.

c A senatus consulto sub- lea

Sublimatus a um, quod subli- matum est, ut: Mercurius sublimatus.

Sublime, Adverb. pro sublimi- ter. Cic. 2. de divin.

Sublimen, limen superius, die ober-Schwelle. Martin.

Sublimis e, c. est in altum eleva- tus, erhöht / hoch erhoben / ut: Solio sublimi sedet, er sit- ket auff einem hohen Stul. Ovidius.

b Ducite istum; si non se- quitur, rapite sublimem foras, dicebatur, pertica & palus facite inter terram atq. caelum lignus, qui rectus in aquam ut sit, Mil. glor. Act. 5, v. 1.

c Sublimem medium ali- quem arripere, einen in der Mit- te anfassen / und auff die Achsel nehmen. Adelph. 3, 2, 18.

d Nihil mea interest, hu- mine, an sublimem putrescam. i. Tuscul.

c Sublimem abire, i. e. in caelum abire, gen Himmel fah- ren / ut: Hac, (inquit) locutus, sublimis abiit. Liv. a. ab Urb.

f Sublimis, idem quod difficilis intellectu, ut: Carmina sublimia. Ovid. 3. Amor.

Subligar is, n. & Subligaculum i, n. amicum ge- nus, ein Niederleid. Martial.

Subligatio onis, f. das Hefften / ut: Subligatio vitrum, das Hefften an den Weinreben. Zehn.

Subligo as, are, idem quod subus ligare. Plin. 17. c. 12.

Sublimatio onis, qua plerunq. perficitur in arena; estque, qua corpus halitus specie in sublime propellitur, ibiq. ab ambiente aere frigido conge- latum, parietibus vitri adha- ret. Brend. Chym.

c A senatus consulto sub- lea

Sublimo *at, are, exaltare, in al-*
tum mittere, erheben/ in die
Höhe treiben. Festus.

b Sublimare, est (Chy-
mici) rem volatilem siccam in
sublime eleuare, ut seorsim habe-
ri possit. Res illa eleuata vel subli-
matis nomine effertur, vel florum
nomen adsciscit. Schröd.

Sublingio *onis, qui auide lingit*
à sublingendo. Plaut.

Sublino *is, ere, est quodammodo in*
illinare, ein wenig beschmie-
ren/ ut: Minium sublinere,
Wenig drüber schmieren.
Plin. 1.35.6.

b Os alicui sublinere offu-
ciis, einem das Heilmlein durchs
Maul ziehen/ einem einen
Blauen Dunst für die Augen
machen/ einem die Augen ver-
kleistern/ ut: Ita mihi solido sur-
sum vorsum os subleuere offucia.
Captiv. 3.4.123.

Os sublitum esset. vide Os(s.)
Sublitio *onis, f. est quasi primum*
tectorum & fundamentum
coloris ejus, quem reddi volu-
mus inductione manus ul-
ma. For. Rom.

Sublividus *a um, aliquantum li-*
vidus. Cels.

Sublucans *a um, antelucanus.*
Plin. 11. c. 12.

Subluceo *es, ere, aliquan-ulum*
lucere, ein wenig herfür
leuchten. Ovid. 1. Am.

Subluco *as, are, est arborum ra-*
mos supputare, & veluti sub-
tus lucem mittere. Fest.

Subluo *is, ere, subitus lavare. Co-*
lum 6. c. 32.

Subludus *a um, aliquantum*
ludidū significat. Plaut. Amph.
Sublustris *e, c. aliquod luminis ha-*
bens, ut: Nox sublustris. Hor.
Umbra sublustris. Vir-
gil. 9. Aen.

Subluvis *ei, f. sordes & immun-*
ditas.

b Subluvis, genus morbi
in discrimine ungulae orisum na-
scens. Colum.

Submejes *, qui in lectulo mingit,*
Beitsetzer. Martin.

Submentum *i, n. pars sub men-*
tum, unter Kien. Martin.

Submergo *is, ere, untertauchen/*
versenken/ ut: Naves una
cum nautis submergere, die
Schiffe mit samt den Schif-
fern versenken. Curt. 104.

Medio in fluctu submersus.
Virg. 1. Aen.

b Virtus submersa tene-
bris. Claud.

Submerum *i, n. i. e. ferè merum.*
Plaut.

Subminia *a, f. vestis genus apud*
Plautum.

Subministrator *oris, m. qui sub-*
ministrat. Seneca.

Subministratus *us, m. submini-*
strandi actus. Macrob.

Subministro *as, are, porrigere,*
suppeditare, darreichen/ dar-
liefern/ verschaffen/ ut: Pe-
cuniā subministrare alicui. Cic.

Obsessis alimenta ex loco
ali-

aliquo subministrare, von einem
Droh den Belagerten Lebens-
Mittel verschaffen. Curt. 849.

Submisceo *es, ere, unde submi-*
stus, ut: Scyllaq. virgineam
canibus submissa figurat. Ti-
bull. quidam legunt submixa.

Submisce *, Adv. humiliter, de-*
misce, demüthig/ niedrig/ ut:
Quanto sumus superiores,
tanto nos submissius geramus.
Cic. Off.

b Submisce dicere. Cic. 2.
de Orat.

Submissim *, Adverb. idem quod*
submisce.

Submissio *onis, f. submitendi a-*
ctus, Niederlegung/ Unter-
gebung/ it. Demuth. Cicero.

Submitto *is, ere, est sub aliquid*
ponere, unter sich halten/ un-
terwerfen/ ut: Submittere
factum matribus. Col. 3. 10,

Submittere fasces. v. Fasces d.
b Submittere est minuere,

ut: Precium alicujus submitte-
re, ein Ding im Kauffen darnie-
der schlagen. Plin. 29. 1.

c Submittere alicui, est
alteri successorem subrogare, ut:
Huic vos non submittetis? i. e.
an non vultis huic alium subro-
gare? de Provinc. Consul.

d Submittere est suborna-
re, ut: Submittere alicui delato-
res. Martin.

e Submittere, est furtim
mittere, unterschleichen/ heimlich
einschieben/ ut: Et quos labo-

antes conspexerant, iis subsidia
submittebat. 5. Verr.

f Submissa oratione lo-
vi, mit leiser Stimme reden.
Caesar 3. Bell. Civil.

Submoleste *, Adv. etwas be-*
schwerlich. Cic.

Submolestus *a um, parum mola-*
stus, idem.

Submoneo *es, ere, leviter mone-*
re, bescheidlich erinnern. Ter.

Submorosus *a um, utcumq; mo-*
rosus significat, etwas mü-
rrisch/ eigensinnig. Cic. 2.
de Orat.

Submoveo *es, ere, clam sive sub-*
tus, vel à longè movere, ab-
treiben/ abhalten/ unterschie-
ben/ wegräumen/ ut: Submo-
veri missilibus, è muris procul
durch Schießen von der
Maur von fern abgetrieben
werden. Curt. 472.

b Submovere, separare.
Plinius.

c Submoveo, vide sum-
moveo.

Subnascor *eris, i, ultra & post*
jam nata nasci, succrescere,
heran wachsen. Plin.

Subnato *as, are, ut: Pars subna-*
tat undā, i. e. membrorum pars
extat aquis. Sil.

Subnecto *is, ere,nectere sub re*
aliqua, unterbinden/ unten
knüpfen/ anhängen. Virgil.
1. 1. Aeneid.

b Subnectere, subjungere.
Plin. 24 c 14.

Subnego *as, are, aliquantulum*
negare, in etwas abschlagen / *tiri ab aliquo*, ut: Jam pridem
ut: Quod presenti tibi propè senfego, & subolet mihi. Pseud.
subnegarem, ia absenti non po- l. 1, 5, 7.

tui, was dir gegenwertig
halb und halb abgeschlagen/
dasselbe hab ich dir im Abwe-
sen nicht thun können. lib. 7.
Epist. 19.

Subniger *a um, aliquantum ni-*
ger, schwärzlich / etwas
schwarz. Plaut.

Subnitor, eris, eri, id. quod niti,
Subnoto *as, are, subscribere, un-*
terzeichnen. Martial.

Subnubilus *a um, parum nubi-*
lus, etwas trüb / etwas nebe-
licht. Cic.

Subo *as, are, dicuntur sues, cum*
libidine pruriunt. Plin. 10, 62.

Subobscenus *a um, aliquantum*
obscenus, etwas grob und gar-
stig. Cic. de Orat.

Subodiosus *a um, etwas verhaf-*
set. idem.

Suboffendo *is, ere, aliquantum*
offendere, ein wenig beleid-
gen. idem.

Subordinata, dicuntur quorum
unum continetur sub altero.

Subordinatio *onis, f. ut: Subor-*
dinationis ordo est inter me-
qualia, vel inter magistra-
tum & subditum. Metaph. Curt. 1236.

Suboleo *es, olui, olitum, subolere,*
est odorem emittere, riechen/
ut: Currumpitur jam coena:
hem subolet, sis vide, das Es-
sen verdürbt / sibe wie reuch.
ce, Pseud.

b Subolere alicui, est sen-
negare, in etwas abschlagen / *tiri ab aliquo*, ut: Jam pridem
ut: Quod presenti tibi propè senfego, & subolet mihi. Pseud.
subnegarem, ia absenti non po- l. 1, 5, 7.

c Numquid patri subolet?
reucht auch der Vater den Bra-
ten? mercket auch der Vater et-
was? Phorm. 3, 1, 10.

d Subolet hoc jam uxori,
quod ego machinor. Casin. 3, 3, 59.

e Scio equidem te, anima-
tus ut sis, video, subolet, sentio.
Trin. 3, 2, 72.

Suborior *iris, suboriri, idem*
quod oriri. Plin.

Suborno *as, are, est aliquantulum*
ornare, honorare, laudare,
etwas ehren / ut: Tu Cicero,
quod adhuc fesisse, idem pre-
fa, ut vigilanter nervoseq;
nos, qui scamus in acie, subor-
nes, du lieber Cicero, was du
bisher gethan / dasselbe thue
ferner / damit du uns / wie
wir in dem Krieg gewesen
Stand halten / mit Bedacht
und sonderlichem Nachdruck
in etwas lobest. l. 10, 23.

b Subornare aliquem, est
clam instruere, heimlich bestel-
len / ut: Subornare aliquem in
caput alterius, einen anstifften
dem andern Schaden zu thun.
Curt. 1236.

Subornare testem fictum,
einen falschen Zeugen anstellen.
pro Cecin. XXVI.

Subpallidus *a um, etwas bleich.*

Subpingvis, aliquantum pingue.
Ceisus, Sub-

Subrancidus *a um, quod ali-*
quantum rancidum est, etwas
faulend / ein wenig schum-
licht oder stinkend. Cic.

Subraucus *a um, ein wenig hei-*
ser. idem de Orat.

Subrectus, siue Surrectus *a um,*
aufgerichtet / ut: Cussis sub-
recta. Sil.

Subrefectus *a um, aliquantum*
refectus, ein wenig erquickt.

Subremigo *as, are, subtus remi-*
gare siue subnatere. Plin.

Subrepto *is, ere, est latenter repe-*
re, heimlich einschleichen / ut:
Subrepens lacerta. Plin. l. 34, 8.

b Subrepere est furtim ac-
cedere, ut: Subrepsit hac appella-
tio paulatim. Plin. l. 21, 2.

Subreptitius *a um, vide Sur-*
reptitius.

Subrideo *es, ere, heimlich la-*
chen. Cic.

Subrigo, vide Surreigo.

Subriguus, idem quod irriguus.

Subripio, vide Surreipio.

Subrogo, vide Surrego.

Subrostrarius, qui est infra sena-
tores, hoc est, sub rostris sedens.
Cael. ad Cic.

Subrubeo *es, ere, aliquantum*
rubere, etwas roth seyn. Ovid.

Subrubicundus *a um, röthlich /*
ein wenig roth. Plin. 25, c. 13.

Subrufus *a um, aliquantum ru-*
fus. idem. 37, c. 10.

Subrumor *aris, ari, dicuntur ha-*
di cum ad mammam admo-
ventur. Fest.

Subrumus *i, m. qui adhuc sub*
mamma est. Varro.

Subruncivi, limites ita nominan-
tur ab Hygino.

Subruo *is, ere, destruere, einreis-*
sen / untergraben / über einen
Hauffen werffen. Cael.

Subrusticus *a um, etwas bäu-*
risch. Cic.

Subrutilus *a um, etwas röthlich.*
Plinius.

Subsalsus *a um, ein wenig ge-*
salzen.

Subsanno *as, are, idem quod ir-*
ridere.

Subscribo *is, ere, est subnotare,*
subsignare, unterschreiben / ut:
Exemplum literarum alicujus
subscribere. Att.

b Subscribere est appro-
bare, stillen. Ep.

c Subscribere in judiciis
dicitur, qui una cum accusatori-
bus rei nomen defert; itemq; qui
judicium aliquod sua sententia
approbat, ut: Neminem neq; sua
nomine, neq; subscribens accusa-
vit. Corn. 766.

Causam subscribere. pro
Cluent.

Gellius in Popilium sub-
scripsit. pro Cluent.

Subscriptio *onis, f. subsignatio,*
Unterschreibung / Unterzeich-
nung. Cic.

b Subscriptio, interdum
appellatur, quod a principe vel
praeside libello oblato subscribitur.
l. 1. ff. de const. princ.

c *Subscriptio*, etiam est in *crimen pro inscriptione*. l. 7. ff. de *Subsellium* ii, n. est *seamum*, accusat. l. 29. ff. ad l. Corn. de fals.

Subscriptor oris, m. dicebatur, qui se accusatori, qui rei nomen detulerat, subscribat. Schard.

Subscus idis, f. *subscudis lignea* sunt *retinacula*, quibus duo

signa, vel *asseruntur* servinuntur, quæ & *securicula* dicuntur, ein hölzern Band/it.

eine Leiste / ut: *Subscudibus* compingi, mit Leisten zusammengefügt werden. Vitruv.

b *Subscus ferrea*, das Mühl-Eisen.

Subsecivus a um, quod *subsecatur* seu succiditur de re aliqua, ut: *Subseciva* proprie sunt, quæ sutor de materia præcudens, quasi supervacua abjicit. Id.

b *Subsecivos agros* indictos putant, quos in pericula divisos recusant, quasi steles vel palustres. Itemque *subseciva*, quæ in divisione agri non efficiunt censuriam. i. e. jugera ducenta, quæ à *subsecante linea* ita appellata esse, Frontinus scribit.

c *Subsecivum* dicitur id, quod à necessario extra ordinem fieri solet, ut: *Horis subsecivis* aliquid conficere, in der Frey-Stunde etwas verrichten.

Subsecundarius a um, idem quod *succisivus*, & quod *qf.*

secundo tempore advenit. Gell. *Subsellium* ii, n. est *seamum*, eine Bank/ut: De accusatoris *subsellio* surgere, von den Widersachern kommen. pro S. R. XXXIII.

b *Scistu*, me esse imi *subsellii* virum, du weißt/das ich ein einfaltiger Mann bin. Stich, l. 3, 2, 33.

c *A subsellis* in rostram deferre, i. e. à foro in rostra. pro Cluent.

d *Subsellia*, sedes in theatro. Sveton.

c *Subsellia*, ubi sedebant rei & accusatores & testes. Cic. pro Rosc. Am.

c *Subsellia*, pro ipsis iudiciis. Martial.

Sublentio is, ire, aliquantulum sentire, advertere. Terent.

Subleqvor oris, statim sequi, also bald folgen. Plaut. Merc.

b *Subleqvi*, i. e. prædicare, ut: *Mitificè ipse suo sermone subsecutus est humanitatem suarum literarum*. Planc. ad Cic. *Sublericum*, cuius stamen est ex serico. Bayf.

b *Subsericum*, Burschet. Zehner.

Subsero is, ere, sub re aliqua, vel juxta rem aliquam serere. Col.

Subservio is, ire, est serviendo obtemperare, bedient seyn/ ut: Ita isthac solent, quæ viros

subservire sibi postulant, freta dote feroces, also pfliegen es die zu

zu machen/weilchda wollen/das ihnen ihre Männer zu Gebot stehen sollen/in dem sie auff ihr eingebrachtes Gut trogen. Menæch.

b *Subservire alicujus orationi*, einem drein heißen/ ut: *Subservias orationi*, ut cun-que opus sit verbis, vid. Andr. l. 4, 3, 20.

Subfessa, *subfessa* autem *Vegetio* dicuntur *insidia*, quibus in itinere exercitus imparatus, ac nihil tale suspicans, opprimi solet.

Subfessor oris, m. qui delitescens circumsidiatur, & insidias circum-ventum inierunt, ein Lauerer/Außspürer / Straßenräuber. Serv.

Subfidentia a, f. est morbus cavitatum, quando meatus ob parietum laxitate & conniventiam coarctantur. Jonston.

Subfideo es, ere, subitus sedere, & sine motu esse, niederlassen/sich zu Grund setzen/ut: *Villica* debet curam adhibere, ut, si quæ feces, aut amurca in fundis vasorum subsederint, semel statim emundentur. Colum.

b *Subfidet pecunia apud eum*, i. e. remanet. Plin. Epist.

c *Subfidere in castris*, im Läger sich niederlassen. Cæf.

d *Subfidere pro insidiari*. Cic. pro Mil.

Subsidiarius a um, quod in sub-

fidium datur aut venit, ut: *Subsidiaria cohortes*. Liv. 8. U.

b *Subsidiarius palmetum*, & *praefidiarius*, & *rosex à Co-*umella, à *Catone custos*, & *vi-*narius appellatur *palmetum*.

Subsidiarum, *ari*, zu Hülffe kommen. Hirtius. 8. Bell. Gall. *Subsidium* ii, n. *militos* dicebantur, ita seorsim dispositi, ut fessis ceteris subvenirent, der Hinderhalt/ut: In *subsidiis* loco, in den Hinderhalt stecken. Curt. 283.

b *Subsidium* pro admini-*stratio*, *auxilio*, Hülff/Beystand/ut: *Hoc mihi subsidium jam inventum inierunt*, ein Lauerer/de ab adolescentia comparavi, diesen Vorrath und Hülffe hab ich mir von Jugend auff geschafft. Lucret.

Subsidio venire, zu Hülffe kommen/entsetzen. Cic. pro F. *Subsido is*, ere, est subitus cadere, descendere, sich niederlassen / ut: *Subsidunt undæ*, das Wasser setzt sich. Virgil.

b *Subsidere in loco aliquo*, sich an einem Orth nieder lassen / ut: *A me consilium petis*, quid sim tibi autor, in *Siciliæ* *subsidas*, an ut ad reliquias *A-*fricæ negotiationis proficiscare. lib. 6. ep. 8.

Subsignari, milites olim dicebantur, qui sub signis habebantur; & à legionariis differebant, quia sub *Aquila* nomerant. Tacit.

Subsignatus a um, dicitur, quod Strauch ist nicht höher als ab aliquo subscriptum est. 3vo Ellen. Plin. 12. c. 25.

Nam veteres subsignationis e Subsistit juris ratione verbo pro subscriptione uti sententia, i. e. valet & consistit, solebant, l. 39. ff. de verb. sign. l. 14. ff. de procur.

Subsigno as, are, pro subscribere. Plin. epist. Fest. Subsolanus a um, quod sub solo est superiore. Fest.

Subsilio is, ire, paululum sal- Subsolanus i, m. ventus spiram tare. Plaut. ab ortu aequinoctiali. Plin.

Subsilles, lanceola quaedam di- Subsortior iris, iri, iterum sor- cebantur, sacrificiis necessa- riri, anders lösen. riri. Fest. b Sortiri, est sorte in iudiciū re-

Subsimilis e, c. aliquantum si- gestorum locum substituere, unde milis. Cels. sub sortitos iudices dicimus, qui

Subsimus a um, parum simus. etiam substituti dicuntur. Cic. Varro. Subsortitio onis, f. successio.

Subsilio is, ere, dicitur, quod non plane sapit, idem. Sveton. in Cæli.

Subsistentia a, f. quæ res existit in se, & non in alio, & tan- Substantia a, f. quæ dicitur Dia- tiam competit substantiis, sic- lecticis, Cicetoni vocatur na- tura.

uti in existentia competit sub- b Substantia, idem quod opes, facultates, ut: Ut plus sub- stantibus & accidentibus singu- stantia filio reliquerem, daß ich meinem Sohn mehr Gü- laribus. Metaph. ter hinterlasse. Quintil.

Subsisto is, substiti, substitum, c Substantia, est ens, quod per- sistere, contrasistere, consi- se subsistit, & sustinet accidentia. sttere, pedem figere, still stehen, d Substantia in Logicis auffhören/ut: Clypeo & dex- trâ subsistere. Virg. 9. Æu. universalis dicitur secunda, ut;

b Subsistere circa urbem Homo, animal. e Substantia singularis vel prima est individuum substan-

aliquam, sich bey einer Stadt niederlassen oder sehen. tiale, ut: Petrus.

c Subsistere feras, excipere, f Substantia naturans est non cedere irruentibus, den wil- Deus: Naturans est creatura. dem Thieren Stand halten. Bud. Metaph.

d Subsistit proceritas bal- Substantialis e, c. quod est sub- sami inter vna cubita, h. e. pro- stantia, vel ad substantiam cera est balsamus duos cubitos nec amplius, der Balsam pertinet.

Substantialiter, Adverb. substan- tiagli modo, idem..

Substantivus a um, substantiale, ut: Nomen substantivum est, cuius significatio per se absq- altero addito intelligitur.

Substantior aris, ari, substanti- um fieri. Valla l. 3. c. 4.

Substerno is, ere, sternere sub re aliqua. Ter.

b Substernere animo omnia, subicere, supponere. Cic. de u- niversi.

Substillum i, n. tempus dicitur, quod ante vel post pluviam est, non siccum, sed humidum, quod aut jam stillet, aut non dum stillare desistat. Fest.

b Substillum, pro agri u- dine, quando stillatum urina e- mittitur. Cato.

Substituto is, ere, subordinare, ut: In aliquorum locum alios substituere, an etlicher statt andere bestellen und setzen. Cicero.

b Substituere, ersetzen/ ut: Substituere arbores. l. 18. ff. de usufr.

Substitutio onis, f. surrogatio, successio, Ersetzung eines andern.

Substitutio est deficienti primo hærede, hæreditatis in al- terum delatio; Estque vel sim- plex, (ut si ille hæres non erit, hic hæres esto;) vel duplex (ut si ille siue hæres factus, siue non factus, impubes decesserit, iste hæ- res esto.) Schard.

b Substitutio directa dicitur, cum nullo mediante, quæ- titur, ut hæreditatem definiemus, & directè efficitur hæres ipsi testa- tori, qui instituit eum. Institut, de Pupilla. Substit. §. quo casu. Et hæc sub dividitur: quia alia est vulgaris, alia pupillaris, alia exemplaris, alia brevilogua, siue reciproca, siue compendiosa. id.

b Substitutionum ratione successionis, duo tantum sunt ge- nera; ratione personarum tria, vulgaris, pupillaris, Justinianæ; ratione scripturæ quatuor: Nam vel primus casus exprimitur, vel secundus, vel uterq-, vel neuter, idem.

Substitutus i, m. qui substituitur. Substito as, are, constantem esse. Terent.

Substramen inis, n. quod anima- libus substernitur, eine Streu, Varro.

Substratus us, m. substernendi actus: & aliquando id, quod substernitur. Plin.

Substringo is, strinxi, strictum, stringere, subius constringere, unten zusammen Stricken, Quintil.

Substructio onis, f. ut: Substru- ctiones sunt ædificia sustinon- tia margines fundi, Grund- Gebäude. pro Mil. XVII.

Substruo is, ere, est sub aliquid struere, unterbauen/ut: Ca- pitolum quodq- saxo quadrato substructum est, opus vel in hæ

Subtrurpiculus *a um*, Dimin. *minus*, *quam subtrurpis*, ziemlich grob und garstig. Cic. ad Att.
Subtus, *Adverb.* idem quod *sub*, darunter. Varro.

Subucula *a*, *f. genus vestis*, *quae ferè ex lino fit*, dicta quod *subtus induatur*, ein Unterhemdt / Futterhemdt. Varr.

b *Subucula*, *genus libi*, quod *diis datur*, *ex aliena*, *oleo & melle*. Fest.

Subuculatus *a um*, *subucula indutus*. Quintil.

Subvectio *onis*, *f. subvehendi actus*. Caesar.

Subvectio *as*, *are*, Frequent. *hinc an fuhren*. Placit.

Subvectus *a um*, idem quod *subvectio*. Tacit.

Subvehio *is*, *ere*, est *vehiculis navibusve afferre*, hinauffuhren / ut: *Subvehi flumine averso*. Liv.

Subvehere nares amne contrario. Plin.

Subvenio *is*, *ire*, est *adjuvare*, zu Hülffe kommen / ut: *Apollo, quæso subveni mihi atq; adjuva*. Aulul.

b *Subvenire alicuius sollicitudini*, eines Anligen steuern. Lib. 2. Ep. 6.

Mature subvenire alicui, einem zu rechter Zeit helfen. Curt. 790.

Subventaneus *a um*, ut: *Subventanea ova*, *quæ & Zephyria*, *irrita & hypenema*, *unverricht*.

vocantur. Proverbialiter *de vanis & frivolis inventis*. Er.

Subvento *as*, *are*, Frequent. *em sich beyspringen oder zu Hülffe kommen*. Plaut.

Subverbusta *a*, *verubus usda* dicitur. Festus.

Subverso *as*, *are*, Frequent. *offt umbkehren*. Plaut.

Subverto *is*, *ere*, est *invertere*, das obere unten kehren / ut: *Qui lupinum stercorendi agri causa serit*, nunc demum *aratro subvertit*. Colum. 1. 11. 2.

b *Subvertere* est *demoliri*, *destruere*, *einreißen* / *umbkehren* / ut: *Operum subvertere moles*. Ovid. 6. Fast.

c *Subvertere aliquem*, est *calumniis perdere*. Tacit. 3.

Subvexus *a um*, dicitur ut *convexus*, etwas gevoidet. Liv.

Subviridis *e*, *c. aliquantum viride*, etwas grün / grünlicht. Plin.

Subula *a*, *f. instrumentum suendi*, *quo corium perforant* *sutores*, *calceos suentes*, eine Ahl / Pfrieme.

Subulcus *i*, *m. suum pastor*, ein Säubirt / Schweinsbirt. Varro.

Subulo *onis*, *m. lingvâ Hetrusca* dicitur *tibicen*. Festus.

b *Subulo*, *cervus*, *cui cornua sunt simplicia ad subularum similitudinem*, ein Spießbirsch. Plin. 11. c. 37.

Subvolvo *as*, *are*, *paullulum volare*,

lare vel sursum volare, ein wenig steigen. Colum.

Subvolvo *is*, *ere*, *sursum volvere*, über sich wälzen. Virg. 1. Æn.

Suburbanitas *atis*, *urbis vicinitas*. Cic. 4. Verr.

Suburbanum *i*, *n. pradium extra urbem*: *Suburbana* in plurali tantum, significant *frequentias domorum extra urbem*, *quæ tamen sub urbe sint*. Plin. ep.

Suburbanus *a um*, quod *urbi est vicinus*, ut: *Suburbanus ager*. *Suburbia orum*, *n. frequentes extra urbem domus*, Vorstädte. Cic. 12. Philip.

Suburbicarius *a um*, ut: *Suburbicaria regiones & partes*. 1. 9. C. de annon. & tribut. 1. 12. C. de extraord. num.

Suburo *is*, *ere*, *leviter urere*, Svet. in Aug.

Suburra *a*, *vicius Romæ*, *à quo regio suburrana dicta est*, ab eo, quod fuerit *sub urbe antiqua*. Sipont.

Subvasallus *i*, *m. ein Aßterlehmann* / *qui ab alio sit qf. substituendo factus vasallus*. Schard.

Subvulturius *a um*, ut: *Corpus subvulturium* Plauto dictum, quod *homines ad sedem rapiat*, *quemadmodum solent vultures*, räuberisch. Rud.

Succedaneus *a um*, quod *alteri gehet* *schleunig fort*. Mil. glor. succedit, das man an eines 3. 2. 59.

andern statt sezet. Plaut. Epid.

b *Succedaneus alieni periculi*, dicitur, *in quem incommodum periculi alieni redndat*, h. e. *cujus culpam alter sustinet*. 1. 3. in fin. ff. de administ. tut.

Succedo *is*, *ere*, est *subire*, ut: *Succedere lecto*, unter das Dach gehen. 3. Georg. 84.

b *Succedere alicui* est *in alterius locum venire*, an eines andern Stelle kommen. 1. 10. 4.

c *Succedere*, *schleunig fortgehen* / ut: *Hac non successit*, *aliâ aggrediamur viâ*, auff diesen Schlag hat es nicht angehen wollen / wir wollens auff einem andern versuchen. And. 4. 1. 47.

d *Parum successit*, quod *ago*, was ich vorhabe / ist schlecht abgegangen. Andr. 4. 1. 56.

Propter hyemale tempus minus prospere succedebant, des Winters halben konnten sie nicht wol fort kommen. Corn. 386.

e *Quando hoc bene successit*, *hilarum hunc sumemus diem*, weil uns dieses wol abgelauffen / wollen wir diesen Tag lustig seyn. Adelph. 2. 4. ult.

f *Cum omnia mea causa velles mihi successa*, *tum etiam tuâ*, du hast mir alles Gutes gewünscht / wie ich denn auch

g *Lepidè hoc succedit sub manus negotium*, das Werk

g *Lepidè hoc succedit sub manus negotium*, das Werk

SECTIO III. Hhh h Ad

h Ad portus claustra suc-
sedere, für den Hafen rücken.
Curt. 503.

Succendo ss, ere, incendere,
anzünden. Liv.

Succenseo es, ut, ero, est in re
gravi & iusta irascibili, quem
amare debemus, billich zör-
nen / ut: Nec tamen irascor:
quis enim succenset amanti?
Ovid, ep. 16, 7.

b Succensere alicui, über
einen zürnen. Phorm. 2, 3, 14.
Succensus a um, incensus, an-
gezündet / ut: Ignis succensus.
Cicero.

b Irā succensus, erzörnet.
Silius.

c Amore alienus succen-
sus, verliebt.
Succentivus a um, ut: Tibia
succentiva, quā a sinistra suc-
cinit. Varro.

Succentores, dicuntur, quos
vulgus Bassos appellat; contra
Cantores, qui vocem maximè tris. l. 1. C. unde vir & uxor.
acunt, Bassisten. Calepin.

Succenturiatus a um, dicitur, est, cum
priori gradu vacuo, is,
qui numerum alicujus centu-
ria supplet, & in insidiis quā-
ejus ascendit. l. 1. ff. de suis &
si positus aliis succurrit, ut legit.

Ego hic in insidiis ero succen-
turiatus, si quid desieris, id persona non tam persone, quā
will als ein Dreinhelfer al-
hier im Hinterhalt stehen / blei-
ben. Phorm. 1, 4, 54.

b Succenturiati renes,
glândula renales. Vesling.

Succenturio as, are, explenda
centuria gratia numerum
supplere, ersetzen. Fest.

Succerda a, f. stercus suillum,
Sau. Mist / Schwein Dreck.
Idem.

Succerno is, succrevi, succretum,
succernere, separare, secernere,
fegen / absondern / ut: Fari-
nario cribro succernere. Plin.
b Partem de nucleis suc-
cernito. Cato.

Successa vide successus.

Succellio onis, f. Nachtretung/
Nachfolgung / ut: Succellio
in locum. Cic.

b Succellio dicitur, cum
priori subducto de potestate suā
haredē, ulterior in proximum lo-
cum succedit. l. 28. §. 1. ff. de lib.
& posth.

c Succellio legitima appel-
latur, quā secundum leges da-
tur: Estque ex parte patris, ut
vulgus Bassos appellat; contra
succellio naturalis ex parte ma-
trinis. l. 1. C. unde vir & uxor.

d Succellio personarum
dicitur, est, cum prior gradu vacuo, is,
qui inferiorem tenebat, in locum
eius ascendit. l. 1. ff. de suis &
si positus aliis succurrit, ut legit.

e Succellio rerum est, cum
priori subducto de potestate suā
haredē, ulterior in proximum lo-
cum succedit. Ea autem du-
plex est. Nam aut in ius univer-
sum est, qualis est haredum &
eorum, qui bonorum possessores
sunt: aut in res singulares, l. 7.
&

& 8. ff. de iurejur. l. ult. ff. de ex-
cept. rei venditæ.

f Successio in capita fit,
cum tot sunt hereditatis partes,
quorū sunt succedentium personæ,
qualis est in liberis primū gradus.
g Successio in stirpes est,
cum pro numero stirpium in li-
beris ulterioris gradus, pro nu-
mero stirpium, partes heredita-
tis constituntur.

Succesive, Adverb. successivo
modo, nach und nach / auff
einander.

Succesivus a um, opponitur per-
manenti, & est, quod partes
sue non habet omnes simul, sed
in fluxu; ceu sunt tempus &
motus.

Successor oris, m. qui succedit,
ein Nachfolger / Nachfabrer.

b Succesorem dare, vel
mittere, est magistratum abroga-
re: quod nunc officium auferre
vulgo dicimus. Rud.

c Succesores alii in uni-
versum ius, alii in rem succedunt.
l. ult. ff. de except. rei vend. l. 7.
in fin. & l. 8. ff. de iurejur.

Successorius a um, ut: Succes-
sorium editum, & successo-
rium caput dicitur, quo inter
bonorum possessores successionis
gradus definiti sunt, & uno
repudiante vel omittente, vel
tempore excluso, sequentes in
locum ejus admittuntur. l. 1.
ff. de success. edict. l. ult. C.
cod. tit. l. 1. ff. pen. ff. de jur.

& fac. 19.

Successus us, m. eventus, tam
malus, quā bonus, ein Auf-
gang / Fortgang / ut: Succes-
sus prosperi. Liv.

b Assluenter successus ejus
ampliandis opibus proficiebant,
er hatte gut Glück reich zu
werden. Solin 295.

c Successorum, n. ut:
Murmura parva dedit, successo-
rumq; Minerva indoluit. Ovid.
2. Metam.

Succida a, f. lana, à succidendo,
plena sordibus, schmutzige
Wolle. Varro.

Succidaneus a u, quod succi-
ditur, i.e. post caditur. Suc-
cidanea hostia dicebatur, quā
secundo loco cadebatur: quod
quali succideretur, dicta. Qui-
dam à succedendo, non à suc-
cidendo dictam putant. Fest.

Succidia a, f. tergium suillum,
live massa carnis porcina sali-
ta, & in necessarium usum
servata, eine Speckseire.

b Succidia continet per-
nam, petasomem, & lardum, non
à succidendo, sed à suisbus caden-
dis, sive edendis. Varr. de L. L.
Succido is, cidi, cissum, succida-
re, ex sub & cado, abschnei-
den / abhauen / ut: Trunco
occisa sagus. Seneca.

Succido is, cidi, casum, succide-
re, quali subitus cadere, untem
l gen / auff die Kn e fallen.
Gell Seneca.

Succidus a um, pinguis, sordi-
Hhh 2 dus,

dua, nondum lotus, schmutzig / fett / unde succida luna Varr.
Succiduus a um, quod est pronum ad casum, live ferme cadens, ut: Gressus succidui, ungewisse Tritte. Claud.

Poplite succiduo genium in-
 tremuere, Ovid. 10. Met.

Succincte, Adv. expedite, fertig / rund.

Succinctus a um, agilis & paratus, geschürzt und gegürtet. Quintil.

b **Succinctiores** arbores, i.e. compatiore. Plin. 16. c. 10.

Succineus a um, quod ex succino est, Agtsteinin.

Succingo is, ere, est subitus cin- gere, quod expeditius aliquis, & repellente maris aqua, agere possumus, gürten / schürzen / ut: Illa succingitur alvum, sie schürzt sich auff. Ovid. 13. Metam. 158.

b **Succingere** se canibus, sich mit Hunden versehen. 7. Ver.

Succingere se armis, sich wappnen. 7. Verr.

c **Succinctus** dicitur Ciceroni, qui vulgo accinctus, ut: Gladio succinctus, der einen Degen trägt. Her.

Succingulum i, n. quod quis succingitur. Festus.

Succino is, ere, quasi canendo subsequi, & invicem respondere. Horat.

Succinum i, n. bituminis species, aliis arboris lacryma; aliis succus ex terra manans,

a maris frigiditate, & sal-
 gine condensatus: aliis bala-
 narum pinguedo vel semen,
 Agtstein / Börnstein / vel
 Bernstein / Genfar. Schröd.

b **Succinum** dum perspi-
 cuum est, araneas, muscas, a-
 liaq. insecta, aut arborum par-
 ticulas in se interdum continet,

ob quam causam multi succum
 fuisse colligunt, qui vel ex arbo-
 ribus, vel terra emanans, inse-
 cta obvia in se mergat. Boët.
 de Boot.

Succinum rem fossilem esse
 Peireskii statuit. Quippe in
 Sicilia effodi, & torrentium im-
 petu detegi, deferriq. ad mare

in litoribus saepe inveniri. Cal-
 send. in vita Peireskii p. 153.

c **Succinum flavum**, gele-
 ber Agtstein / **Succinum album**,
 weisser Agtstein.

Oleum succini, Agtstein-
 Öl.

d **Succinum antimonii**,
 dicitur vitrum ex mercurio vi-
 re. Schröd.

Succisa a, f. herba, vel morsus
 diaboli, Teuffels = Abbiß.
 Matthiol.

Succisivus a um, quod succidi-
 tur, unde succisivum tempus
 dicitur, quod subtrahitur &
 succiditur a rebus necessariis
 & urgentibus, ut ad aliquem
 usum accommodemus. Gell.

b **Succisiva** opera, quae
 poss

post necessarias sunt. & quae
 intermissaria. Cic. 2. Philip.

c **Succisivus**, vide subse-
 civus.

Succlamatio onis, f. acclamatio
 modica, ein gelindes Nach-
 ruffen. Liv.

Succlamo as, are, est acclama-
 re, ut: Succlamatum est a mi-
 litibus. l. ii. ep. 13.

b **Succlamari** dicitur, quo
 de sermones palam ac publice
 habentur, ut: Omnium male-
 dictis succlamatus, omnium de-
 monatione damnatus est. Quintil.

Succolata a, f. est massa in pla-
 centasat crassas formata, ru-
 bra saturato friabilis, sine
 odore, non absimilis sanguini
 draconis, praterquam quod
 sit coloris lucidioris, dicitur
 & Chucalate, Chocolate. Schröd.

Succollo as, are, collum suppo-
 nere, sublavare cervicibus,
 auff den Achseln tragen. Svet.

Succonditor oris, m. succondito-
 res in factionibus circi, ludis-
 que Circensibus illi erant, qui
 sub currum & jugum sese con-
 debant, si forte male juncti es-
 sent equi, aut loris se impedi-
 rent. Turneb.

Succortilla, dictio prorsus obso-
 leta, quae apud antiquissimos
 significabat vocem tenuem &
 elavam, Fest. vide Succrotilla.

Succosus a um, succo plenum,
 saftig / voll Saft. Colum.

Succresco, is, ere, inferius vel
 paulatim crescere, allgemach
 heran wachsen / herfür wach-
 sen / unten fürwachsen / ut:
 Interim more mali, quasi her-
 ba irrigua, succreverunt uber-
 rimè. Plaut. Trinum.

b **Succrescere** gloria senio-
 rum. Liv.

Succrotillus a um, tenuis, al-
 tus, ut: Succrotilla vox, i. c.
 tenuis & alta. Martin.

Succuba a, f. dicitur, quae se
 alieno marito subiecit, & alien-
 um thalamum violat, eine
 Ehebrecherin.

Succubus, succubi damones di-
 cuntur, qui sub humana spe-
 cie corporis se viris subiciunt,
 sicut incubi, qui mulieres in-
 eunt. For. Rom.

Succudo is, ere, infra cudere.
 Martial.

Succumbo is, cubui, itum, ere, est
 subiaci, unterliegen / ut: Sue-
 cumbere oneri alicui, unter eta-
 ner last liegen bleiben / eine
 last nicht ertragen können. Liv.

Succumbere doloribus, von
 dem Schmerzen überwunden
 werden. Fin. 1. XV.

b **Succumbere**, est frangi
 ac debili animo esse, ut: Turpe
 est viro, debilitari, dolere, fran-
 gi, succumbere. 2. de Fin.

c **Doloribus succumbere**,
 sich den Schmerzen überwin-
 den lassen. 1. de Fin.

d **Europa succubuit Asia**,

Asien ist Europæ unterthänig
wor: en. Corn. 76.

Succurro is, ere, est auxilium
prestare, zu Hülffe kommen/
ut: Succurrere laborantibus.
Cæsar.

b Res cogit, huic tanto
incendio succurrere omni s, qui
aut imperium, aut nomen de-
niq, populi Romani saluum esse
volunt, die hohe Nothdurfft wil
erfordern / daß jederman / wer
nur dem gemeinen Regiment /
oder auch dem Namen des Rö-
mischen Volcks wol wil / die-
sem großen Unglück steure und
wehre. l. 10, 33

c Succurrere, est in men-
tem venire, zu Sinne kommen/
einfallen / ut: Illud etiam suc-
currebat, jenes fiel mir auch
ein / ich gedachte auch an jenes.
l. 16, 21

Non succurrit tibi? denckst
du nicht dran? Curt. 17. 21.

Succus is, m. à sugo, qvalli sugus,
est humor, qvoni ex alimen-
tu membra sugunt, ut se re-
pleant & reficiant, Saft /
ut: Corpus solidum & succo
plenum. Terent.

b Amissus omnem suc-
cum & sanguinem civitatis, der
Stadt Krafft und Saft ist da-
hin. Cic.

c Vtilitatem suo succo. Pro-
verb. dictum est in p. r. s. eos.

d Succu, qui in officinis peritè sic vocata, quemadmo-
vocantur, expressiones sunt, secundum Ciceronem testatur, l. 2. de na-
tura

expressa essentia, aquæ natura,
i. e. aqua permiscibiles, außge-
pressie Säfte. Schröd.

c Succus Physicis est spe-
cies fossilium, ut: Succus lapide-
scens. Agricola.

Succussarius is, m. idem quod suc-
cussor, ein Abwerffer

Succussatio onis, f. vel Succussa-
tura s, f. hartes Traben / star-
kes Schütteln.

Succussator oris, m. vel Succus-
sor oris, m. equus qui insiden-
tem succussat, ein hart traben-
des Pferd. Lucil.

Succussio as, are, frequenter ex-
cutere proprie de equo dicitur,
qui gradatio contrarius est,
hart traben / einen harten
Trab gehen.

Succussus us, m. idem quod suc-
cussio, ut: Podotentum ire, &
sedato nefe, no succussu arri-
piat major dolor, gehet sachte
und lete / damit nicht der
Schmerz durch hartes Tra-
ben grösser werde. Cic. 2.
Tuscul.

Succutio is, ire, subitus quatere,
unterschütteln. Ovid.

Suchus, crocodilus est mansue-
factus. Strabol. 17.

Suctus us, m. sugendi actus, das
Saugen Plin.

Sucula s, f. Diminut. à sue, ein
Geretlein / Sänlein. Plaut.

b Sucula, stelle sunt im-
d Succu, qui in officinis peritè sic vocata, quemadmo-
vocantur, expressiones sunt, secundum Ciceronem testatur, l. 2. de na-
tura

tra deorum, quæ Hyades alias
dicuntur.

c Sucula, machina seu
instrumentum illud, circa quod
funis aularius obvolvitur, eine
Haspel. Cato.

d Sucula, genus intimo
vestis. Plaud. Rud.

c Sucula, quæ ad bom-
bardas utimur, der Spanner.
Zehner.

Sudarium ii, n. lineum, quo su-
dor faciei detergitur, & nares
expurgantur, ein Schweiß-
tuch / Schnupstuch. Svet.

Sudatio onis, f. Schwitzung, Sen-
b Sudatio, est humorum
per ambuum corporis, medica-
mentis sudorificis convenienter
exhibitis, expulsio. Jonston.

Sudativus a um, ut: Febris su-
dativa, idem quod sudor An-
glicus. id.

Sudator oris, m. qui sudat, der
schwizet. Plin.

Sudatorium ii, n. locus ad sudan-
dum extructus, ein Schweiß-
bad / Schwitz-Stube. Senec.

Sudatorius a um, ad sudorem per-
tinent, ut: Sudatoria unctio.
Plaut.

Sudatrix is, f. quæ sudat, die
schwizet. Martial.

Sudes is, f. est paxillus ignitor-
ridus, ein Zaun. Eteffe / ut: deine
Fossa transversas vias perdu-
cit atq, ibi sedes stipitesq, prae-
cuios desigit. Cæsar.

b Sudes in oculis dicitur

pro homine molestissimo, Germ.
ein Dorn in Augen.

Sediculum aut Seduculum, ge-
nus flagelli, eine Peitsche. Fest.
Sudificus a um, sudum faciens,
Gellius.

Sudis is, f. piscis marinus, ein
Meer-Fisch. Plin. 32. c. 11.

Sudo as, are, est sudorem emitte-
re, schwitzen / ut: Multa tulit
fecitq, puer, sudavit & alit.
Horat. de Arte.

b Sudare, est vehementer
laborare, ut: Sudabis satis, si cum
illo inceptas homine, eâ eloquen-
tia est, es wird dir bang genug
werden / wenn du mit dem Kerl
etwas ansähest / so wol kan er
waschen. Phorm. 4, 3, 24.

Sudor oris, m. Schweiß / ut:
Elicere sudorem, einem
Schweiß heraus zwingen,
Celsus.

Sudorem excutere, einen
Schweiß austreiben.

b Sudor Anglicus, seu fe-
bris sudativa, in Angliâ tempore
Badi / Schwitz-Stube. Senec. Heinrich VII. cepit, & agros cum
summo capitis dolore, in quietu-
tine, ut: Sudatoria unctio. eine,
cordis pulsatione, perpetuis
& copiosis sudoribus afficiebat.

Sudatrix is, f. quæ sudat, die
schwizet. Martial.

c Sudor, pro labore, ut:
Stylus ille tuus multi sudoris est,
ridus, ein Zaun. Eteffe / ut: deine
Fossa transversas vias perdu-
cit atq, ibi sedes stipitesq, prae-
cuios desigit. Cæsar.

Sudoriferum i, n. vel Hydroti-
cum, medicamentum est, quod
materiam peccantem per an-

bitum corporis sensibiliter pel-
lit, Schweißtreibende Arge-
ney. Jonston.

Sudum i, n. serenum dicitur, vel
inter nubes, vel post pluvias,
das helle am Himmel / schön
Wetter. Cic. Plaut. hinc: sceleris
sufferat. II. Catil. XII.

Sudus a um, quasi sine udo, se-
nus, hell / klar.

Syco es, f. ueri. f. uetum, f. uere,
antiquum, unde susco. Lucr.

Svera, suilla caro antiquis. Varr.

Svelco is, f. ueri, f. uetum, f. uase-
re, consuetudinem capere, ge-
wohnen. Cic.

Svevi, Germania populi vetustis-
simi amplissimi, f. uere quon-
dam, die Schwaben. Caesar
I. 4. Gall.

Suffarino as, are, instipare, in-
culcare, onerare, unterstopf-
fen. Plaut.

b Suffarcinatus, sarcina
quaptam oneratus. Ter.

Suffarraneus, qui far in castra
convehit. Calp.

b Suffarraneum mulio-
nem exponit Scalig. qui ab alio
mulione far & demensum suum
acciperet, tanquam ejus submu-
lio, i.e. vicarius mulio ordinis
mul. onis. Martin.

Suffenus, Poeta fuit ineptissimus,
in aliorum vitia dicax, in sua est
cacus, unde formula loquen-
di, suffenus tibi es, i.e. arrogans
es, tibi ipsi blandiris, ac stultè
te admiraris, confidenter de te
loqueris. Erasmi.

Suffero fers, sustuli, sublatum,
sufferre est sustinere, extrageni
ut: Laborem sufferre. Mercat.

b Sufferre penam, Straff
leiden / ut: Ne improbus quidem
quisquam in hac urbe penam sui
sceleris sufferat. II. Catil. XII.

c Sufferre aliquem, einen
aus dem Wege räumen. Cor-
nelius 224.

Suffertus a um, à suffercio, voll-
gestopft. Svet.

Sufferrefacio is, ere, subfervidu
reddere, ein wenig siedend
machen.

Sufferveho is, fieri, aliquantum
fervidus fio. id.

Sufferveo es, ere, aliquantum
fervere. id.

Suffes suffetis, m. lingua Punica
Consul dicitur. Liv. 10. Pun.

Suffibulum i, n. Vestimentum
album, pretextum, quadrang-
ulum, oblongum, quod in ca-
pite Vestales virgines sacrifi-
cantes habebant, idq. fibula
comprehendebatur. Fest.

Sufficientia a, f. (vox minus est
commoda pro eo, quod satis
est, quod sufficit) in genere est
debita rei plenitudo, quam o-
mnis capacitas requirit.

b Sufficientia in Ethicis
suis est contentus.

Sufficienter, Adv. incommode
dicitur pro satis, abundanter.

Sufficio is, feci, factum, sufficere
est satiesse, genug seyn / ut:

Ma-

Magna multitudinē medica-
menta non sufficiunt, einem
grossen Volk ist mit wenig
Proviand nichts gedienet.
Curt. 238.

Manus non sufficiunt, es
sind nicht genug Hände da.
id. 367.

Mihi autem vel sola vo-
luntas tua sufficisset. Plin. Epist.

Abundē sufficiens, genug-
sam geschickt. Curt. 234.

b Sufficere aliquid, est
subministrare, darreichen / ut:
Aut illi pecori frondem, aut pasto-
ribus umbram sufficiunt. I. 3.
Georg.

c Sufficere in locum, est
substituere. Liv. ab. Urb 5.

d Sufficere est maculare,
ut: Maculis suffecta genas. Va-
ler. 2. Argon.

e Sufficere fructum, i.e.
progenerare, Frucht bringen.
Solin. 395.

f Sufficere, wieder ein-
bringen / ut: Quicquid praesidio
frons negat, alvus sufficit. idem.
lib. 795.

Suffigo is, fixi, fixum, suffigere,
idem quod affigere. Plin.

Suffimeninis, n. vel
Suffimentum i, n. id. quo suffi-
tur, Räucherung / Räuch-
werd. Fest.

Suffio is, f. vi vel fi, suffium, suf-
fire, beräuchern. Plin.

Suffiscus folliculus dicebatur te-
stium arietinorum, cujus cele-

bris usus erat pro marsupio.
Festus.

Sufficio onis, f. vel

Suffitusus, m. vel suffumigium,
vapor, est vapor suarveo-
lens, ex refragante accensa,
vel carbonibus viris injecta,
excitatus, Räuchwerd.

Sufflameninis, n. retinaculum
rotae decurrentis, eine Hemm-
Kette.

Sufflamino as, are, sufflamine
comprimere & retinere, hem-
men. Seneca.

Sufflatio onis, f. inflatio, Auf-
blasung. Plin.

Sufflatum tumidum & rectum,
& quasi vento quodam cla-
rius factum, proprie dicitur.
Nopius.

Suffluo as, are, aufblasen / auf-
weben / ut: Sufflare ignē. Plin.

b Sufflavit nescio quid
uxori, h. e. in aurem, dixit. Plaut.
Casin. einblasen.

Suffocatio onis, f. suffocandi a-
tus, Erstickung. Colum.

b Suffocatio uteri, vide
Strangulatio (b)

Suffoco as, are, spiritum praeclu-
dere, ersticken. Ovid.

b Suffocare fame urbem,
pro opprimere & extinguere.
Cic. ad Att.

Suffodio is, ere, subitus excava-
re, untergraben / wühlen.
Colum.

Suffossio onis, f. Untergrabung.
Seneca.

Hhh s

Suf-

Suffragatio *onis*, f. *suffragandi*

b. *Suffragari dignitati a-*
abus, Bestimmung/ut: *A-*
licius, i. e. *dignitatem alicujus*
cedere ad dignitatem alterius contra obrectatores tueri, ut: *A-*
suffragatione sua. Plaut. Cic. te peto, ut *dignitati meae suffrage-*
Suffragator oris, m. qv. *suffra-*
ru, ich bitte dich/bu wollest dich
 gatur, der seine Stimme giebt. meines ehrlichen Namens wie
 Plaut. der die Schänder annehmen.

Suffragatorius *a um*, mit ein-

stimmig / günstig / ut: *Non-*
brevis & suffragatoria. (edfir-
ma & perpetua, amicitia.

Suffragatrix *ica*, f. qv. *suffra-*
gatur. Augustin.

Suffragino *as*, a e, *suffraginem*
 ledere. Martin.

Suffraginosus *a um*, ut: *Equus*
suffraginosus, *cujus suffragi-*
nes morbo vitiate sunt. Col.

Suffragium *is*, n. est *vox*, qv.
 quis suam declarat volunta-
 tem in magistratu eligendo. ei-
 ne Stimme/ ut: *Suffragium*
ferre, seine Stimme darzu
 geben.

b. *Suffragium* etiam in
 Constitutionibus *auxilium &*
patrocinium, *honorum adipiscen-*
dorum causallatum ac prestitum
 significat. l. unic. C. de *suffrag.*

Suffrago *inis*, f. in *posterioribus*
quadrupedum pedibus, qv. *quod*
in prioribus genu dicitur, die
 wider- oder hinter- Deuge.

b. *Suffrago*, *vitium* etiam
foboles est, ein Nebelhof. Col.

Suffragor *aris*, ari, est *suffragio*
juvare, bestimmig sein/ ut:
Suffragari alicui ad consula-
tum. l. Offic.

110.7.

Suffrenatio *onis*, f. *colligatio &*
arcta strictura, qv. *lapidem*
veluti freno retineat, zusam-
 men-Zwingung der Steine/
 mit Klammern Verwäh-
 rung. Plin. 36. c. 22.

Suffrico *as*, a e, *leviter fricare*.
 Colum.

Suffringo *is*, ere, *aliquantulum*
siue per medium frangere, ent-
 zwey brechen Plaut.

Suffrio *as*, a e, idem qv. *frin-*
re, siue *minutim admodum*
fricare. Colum.

Suffugio *is*, ere, *clam aufugere*,
 heimlich entweichen Liv.

Suffugium *is*, n. qv. *quis fu-*
git auxilii gratia eine
 Zuflucht.

Suffulcio *is*, ire, *subtus fulciendo*
sustinere, unterstützen Plaut.

Suffumigium *is*, n. *vide* *Suffitus*.
Suffumigo as, a e, idem qv. *su-*
migare, vel *subtus fumum ex-*
citare, beräuchern/räuchern.

Suffundatus *a um*, dictum à
fundamentis, ut ait Nonius.

Suffundo *is*, ere, *superfundere*,
 untergießen / unterschütten.
 Plaut.

b. *Oculi suffunduntur*,
 die

die Augen thrauen oder gehen
 über. Sen.

c. *Saffundere aciem oculo-*
rum, pro *turbare* id.

d. *Saffundere*, *forinsecus*
spargere. e. Virgil.

e. *Animus suffusus ma-*
lenolentia, ein Herz voll Ab-
 gunst und Bitterkeit. Cic.

f. *Saffundi rubore*, scham-
 roth werden Liv.

Suffuror *aris*, ari, *clam furari*.
 heimlich entweichen. Plaut Tr

Suffusio *onis*, f. *Überschüttung/*
Übergießung. *Suffusio fellis*.
 Plinius.

b. *Suffusio*, *morbis oculo-*
rum est, *pupilla ab humore*, ea par-
 te in oculo consistente, *visionem*
impediens, obstructio. Jonston.

Suggero *is*, *suggerere*, *gestum*, *sug-*
gerere est *subministrare*, mit-
 theilen/ ut: *Cibos alicui sug-*
gerere, einem Speise mit thei-
 len/verschaffen. Stat.

b. *Suggerere*, est *memoria*
alicujus subicere, einblase. 2. Fin.

Suggestus *us*, m. vel *Suggestum*
is, n. *locum excelsior*, em notat,
 ein erhaben r. Drich. Varro.

b. *Suggestus coma*, *globus*
capillorum. Stat.

c. *Suggestus*, *pulpitum*, h. e.
locus excelsior, unde *orationes ad*
populum haberi solent, eine Can-
 zel/ Predigtstuhl.

Suggredior *eris*, *suggredi*, De-
 pon. *latens* r. *gradis*, heimlich
 gehen/schleichen. Tacit.

Suggrunda, vide *Sugrunda*.

Sugillatio *onis*, f. *sugillandi a-*
ctus, *livida cutis commacula-*
rio. Plin.

b. *Sugillatio*, *nota infamia*
injuncta. Plin. 7. c. 45.

Sugillo *as*, a e, est *faciem con-*
tundendo maculare, das An-
 gesicht braun und blau schla-
 gen / ut: *Casus recens cum*
melie sugillata emendat, fri-
 scher Raß mit Honig heilet
 das / was am Gesicht braun
 und blau gestossen ist. Plin.

b. *Sugillare aliquem*, est
 pudorem & existimationem ali-
cujus ledere, & quasi bonam fa-
 mam exugere. Liv. 4. ab Urbe.

Sugois, *suxi*, *suctum*, *sugere*, *suc-*
cum labiis extrahere, säugen/
 ut: *Sugere ubera*. Ovid.

Sui, *sibi*, *Pronomen recipro-*
cum, *primitivum*, *Generis o-*
mnis, & *utriusque Numeri*,
 seiner/ ut: *Sui memoria cola-*
 tur. Cic.

b. *Oblitus sui*. Virg. 5. *Æn.*
Suitas, est *ius quoddam intelle-*
ctuale, & *directum propter*
propriam potestatem, &
quandam domesticitatem do-
mini bonorum ascendentium,
continuationem ad successores
proximos post mortem imme-
diatè inducens. Schard.

Suile *is*, n. *stabilum suum*, ein
 Gausall / Schweinstoben.
 Colum.

Suillus *a um*, ut: *Suilla caro*,
 Schweinin-Fleisch.

Suinus a um, quod est suis, ut:
Suina caro. Varro.

Sulcatim, Adv. per sulcos, Fur-
chenweise. Pompon.

Sulcator oris, m. qui sulcos facit
b Sulcator navita Ponti. Sil.

Sulcatus a um, in Furchen ge-
theilet/gefürchet/ut: Humus
sulcata. Claud.

b Aequora sulcata. Sen.
Sulco as, are, fuleos facere, ter-
ram in sulcos proscindere, für-
chen/Furch machen/ ut: A-
gros sulcare. Tibul.

b Fluctus sulcare remige,
fort rudern. Claud.

c Longa sulcat maria altateve
carina. Virgil.

Sulcus, m. pro scisso terra in lon-
gum producta, in quo a serobe
differt, eine Furch. Cic.

b Sulcus, aratio. Virg. i.
Georg.

c Sulcus, pro fossa in lon-
gum proscissa, ad vinearum vel
arborum surculos in seminario
disponendos. id.

d Sulci, inquit Festus, ap-
pellantur, quia aratrum ducitur,
vel sationis facienda causa, vel
arvis condanda.

e Sulcus, inquit Nonius,
omne, quicquid in longitudine
aculeatum est, dici potest.

Suldanus, vel Sultanus, Rex Sar-
acenorum Arab. سولطان ex
verbo سولد ab Hebræo

שולט dominari, dominum

exercera. Hinc Germ. Schula-
tes. Prator.

Sulfur, vide Sulphur.

Sullanus a um, pro Syllanus, a
Sylla.

Sulphuris, n. est resina sive pin-
guedo terra chalcantosa aci-
ditate gravida, Schwefel.
Schröd.

b Sulphur nativum ex
terra effoditur, purum, solidum,
interdum scissile, venitque nomi-
ne sulphuris vivi, seu ἀπύρ, i. e.
ignem non experti ad.

c Sulphur factitium, vel
ex vivo sulphure impuriore pyri-
vi ignis educitur, vel ex a-
quis sulphureis excoquitur. id.

d Sulphur caballinum,
quod in officinis dicitur, feces
sunt, è coctione sulphuris vivi
impuriore relicta, & in urceos,
admixtis nonnunquam squa-
mis ferri, transfusa, id.

e Exhibet Chymia & ar-
tificialia sulphuris genera ex cin-
nabari, antimonio, &c. hac qui-
dem longè reliquis præstant, ve-
rùm rara & cara sunt. id.

f Flores sulphuris sunt
sulphur à terrestris excrementis
per sublimationem purificatum,
Schwefel-Blumen. id.

g Oleum sulphuris, dicitur
spiritus acidus ejusdem. id.

h Balsamus sulphuris,
Schwefel-Balsam.

i Sulphur habetur à Chy-
micis pro principio corporum na-
tu-

zuralium tertio, quod referat in
generandis corporibus oleagino-
sum illud & pingue, quod alio

quin vocamus principium ignei,
omnia confirmans & purificans.

k Sulphurigni constantia,
gravissimas Dei penas notat in
lacris, unde & in descriptione in-
ferni ponitur, Esa. 30 v. 33. Apoc.

c. 14. v. 10. c. 20. v. 10. quibus lo-
cis ad excidium Sodomæ & Go-
morrha, sulphure & igne factum,
Gen. 19. v. 24. respici quidam vo-
lunt. Glaff. Phil.

Sulphuraria a, f. locus, ubi sul-
phur coquitur aut effoditur,
eine Schwefel-Hütte.

Sulphuratio onis, f. deiectionis, ut:
Aut astus corrumpere natu-
ram, aut sulphuratio contra-
xit humorem. Sencea 3. quæst.

Sulphuratus a um, quod sulphur
habet, schwefelicht. Plin. 31, 3.

b Sulphurata, dicuntur
ligna exilia, sulphure ab utraq;
parte intincta, ad accendendas
lucernas, Schwefel-Kerzen/
Schwefel-Hölzlein. Plin. l. 55.

f. ult. ff. de leg. III. l. 3. l. 167. ff. de
verb. signif. Sic fila sulphurata,
Schwefel-Baden / gezogener
Schwefel.

c Scammonium sulphura-
tum dicitur, quod fumo sulphuris
est correctum. Schröd.

Sulphureus a um, quod sulphuris
odore vel colorem reddit, ep. i. Quint. Fr.
schwefelicht. Plin.

Sultanus, vide Suldanus.
Sutris, pro si vultis, veteres dixe-
runt. Plaut.

Sum fui, esse, verbum Substanti-
vum est, seyn / ut: Serve hoc,
sive illud est, es sey gleich die-
ses oder jenes / es mag gleich
seyn / welches es wil. l. 6, 8.

b Esse, cum Genitivo, no-
tat 1. Possessionem, ut: Jam tota
cis ad excidium Sodomæ & Go-
morrha, cedonier harten nun ganz Sy-
rien in ihrer Gewalt. Curt. 414.
Melibæi est pecus, das

Biehe ist des Melibæi. Ecl. 3, 1.
c 2. Laudem vel vitupe-
rium, ut: Res est maxima nili-

lich.

d Magni sunt oneris: quic-
quid imponas, vehunt, sie kön-
nen schwere Last tragen: was
du ihnen auflegest / tragen sie.

e 3. Convetudinem, ut:
Est miserorum, ut male volen-
tes sint, atque invideant bonis.
Captiv.

f Omnino est hoc populi,
es hat freylich das Volk diesen
Gebrechen an sich. lib. 11, 12.

g Est gravitatis, es sie-
het tapffer.

h Est levitatis, es stehet
leichtfertig.

i Est lenitudinis, es ist ein
sanftmüthiges Stück. lib. 1.

k 4. Officium, ut: Boni

judicis est, facere conjecturam
6. Verr.

l Nostra dignitatis vide
tur esse, es scheint uns erbar
anzustehen / es wil unsern Eh-
ren gebühren. lib. 10. ep. 2.

m Per magni hominis est,
et cum ipsa natura moderati, es
gehört einem vornehmē Mann/
und der von Natur starksam. l. 1.
ep. 1. Qv. Fr.

n 5. idem quod valet, ut:
Magni apud aliquem esse, viel
bey einem gelten. l. 13, 73.

o 6. Mansionem, ut: Non
maius sine periculo tua domi esse, officio in aliquem, eumem scilicet
quam cum periculo aliena. pro
Marcell.

p 7. Esse, cum Dativo,
varias parit elegantias, ut: Esse
laudi, löblich seyn.

q Esse vituperio, schänd-
lich seyn.

r Esse amari, i. e. amari,
geliebet werden. l. 15, 19.

s Esse odio, est odio haberi,
gehasset werden.

t Esse bono, id est, utile esse,
nützlich seyn. pro S. Rosc.

u Esse desiderio, i. e. deside-
rari. Seneca.

x 8. Esse cum Praepositione
varie ponitur, ut: In perditio
esse, i. e. inter perditia esse, für ver-
lohren gehalten werden. Sen.

Esse cum aliquo, bey einem
seyn. Curt. 145.

y In rebus humanis esse,
est vivere. Paulus.

z 9. In spe esse, est spera-
ri, ut: Magna auxilia conve-
nisse, magna esse in spe atq; ex-
pectatione. Cael.

aa Quamdiu vos eritis in
spe, non deficiam.

bb 10. Esse, praeterea cum
Ablativo sine Praepositione saepe
ponitur, ut: Mira alacritate ad
aliquid esse, hurtig zu einem
Ding seyn. 3. de Leg.

cc Esse solitudine incre-
dibili, sehr sorgfältig seyn.
l. 16. ep. 12.

dd Mirifico esse studio et
maius sine periculo tua domi esse, officio in aliquem, eumem scilicet
quam cum periculo aliena. pro
Marcell.

ee Magno esse, pro con-
stare. Seneca.

ff 11. Est, pro licet, ut:
Terra omniparentis alumnus
cernere erat. 6. En. 596.

gg Esse, i. e. in re versari,
occupatum esse, ut: Jam in Pon-
ticis rebus sumus. Solin. 427.
Sumach, idem quod Rhus, vi-
de supra.

Sumen inis, n. proprie à sugen-
do dictum. Nam mulieris
mammas sumen veteres di-
xerunt. Nonius.

b Sumen, à suis, abdomen
suis, Schweins Euter / item
Schmät. Plaut.

c Sumen, pro terra fer-
tili. Varro.

Summa, f. dicitur pro eo, in
quo totum aliquid positum
est,

est, ut: Illud certe carvi, ne
Reipub. summa fallatur, dafür
bin ich gleichwol gewesen /
daß nicht das ganze Regi-
ment in Gefahr came. Ep.

Summa experiri ventum
sehen / wo es hinaus wil. Cur-
tius. 2026.

Summa ordinis. l. C.

Summa iudicii. pro Q

Summam imperii ad ali-
quem deferre. Corn. 677.

b De summa nihil decedet,
quod hinc accesserit, id de lucro
putato esse, an der Haupte Sum-
ma sei nichts abgehen: was
den mir noch ferner dazu kom-
men wird / selbiges soltu für Ge-
winst achten. Adelphi. 5, 330.

c Summa summarum
dicitur, cum in rationibus multa
nomina et capita in unam sum-
mam reducuntur, ut: Quam
(Venerem) penes amantem sum-
ma summarum redit, i. e. penes
quam summa rerum amantem
potestas est. Truc. 1, 1, 4.

d Ad te summa solum re-
rum redit, die ganze Sach fällt
dir anheim / es wird über dir
allein hinaus gehen / du mußt
dich des Handels allein anneh-
men. Phorm. 2, 2, 3.

e Quicquid dixi, adu-
nam summam referri volo, vel
humanitatis, vel clementia, vel
misericordia tua. pro Lig. IX.

f Ad summam fortis animi
sum. l. 14. Ep. 14.

g Subducere summam,
die Summa zusammen rech-
nen. Arn.

h Summa tantummodo
attingere, nur das vornehmste
berühren. Corn. 466.

i Summa idem quod uti-
tur Solinus pro summa potestate.

k Summa dicebatur qua-
stio antiquis, quod nunc princi-
pale principium dicimus. Quisquil.

l Summa pro complemen-
to idem.

Summanalia, liba farinacea, in
modum rota facta Festus

Summano as, are, pro avidera-
pere, et furari Summani more.
Plaut.

Summanus i, m. Deus antiquis
creditus, cui nocturna tribue-
bant; appellabatur etiam Ple-
ro, quasi summus manium, i. e.
infernium, qui omnes ava-
rissime rapiat in summi thesau-
rum. Martin.

Summanus a, um, ad summum
pertinens, vel ab eo ortum.
idem.

Summarius ii, n. breviarium,
in quo summa continetur.

Summarius ii, n. qui facienda
rationis summarum quarum-
cunq; peritus est, der sich wol
auff Rechnungen versteht.
Cicero.

Summates um, qui et optimates
et primates appellantur.

Summatum, Adv. est in summa, i.
bre-

*breuiter, füglich/ ut: Itaque
subsedit in ipsa via, dum hac,
qua longiorem desiderant ora-
tionem, summam tibi per-
scriberem. Attic. lib. 5, 104.*

*Summatus us, m. imperium
rerum summa, die höchste
Gewalt.*

*Summe, Adv. maximè, excel-
lenter. Plaut.*

*Summitas atis, f. summitates
sunt cacuminula herbarum,
dicunturque de herbis folio-
rum minutiorum, ut absin-
thii, ruta. Schröd.*

*Summorum, locus, sub mani-
bus antiquis Roma, unde sub-
mentanas meretrices appellat
Martialis, quæ in eo loco pro-
starent.*

*Summoperè, Adv. maximè, ve-
hementissimè, mit höchstem
Fleiß/zum heftigsten. Cic.*

*Summoveo es, ere, est amovere,
arcere, abwenden/ ut: Sum-
movere maleficio, i. e. abstra-
here, deterere. pro S. R. XXII.*

*b Summoto Lyfandro, li-
brum Ephori cum cognovissent,
&c. nach dem der Lyfander ei-
nen Abtritt genommen/und als
die Obristen das Schreiben ge-
lesen, &c. Corn. 176.*

*Summus a um, est omnium al-
tissimus, der höchste/ut: Imis de verbis juris contenditur, ne
permiscere summa, das höchste
unter das unterste mengen/
das unterste oben kehren.
Lucanus.*

*b Summum bonum, plur.
summa bona, die allerbesten Gü-
ter/ ut: Quæ non modo summa
bona, sed nimirum audebo vel so-
la dicere, pro Marcello. V.*

*Summum ex rebus expe-
tendis, das höchste Gut. Finl. IV.
Sicut extremum malorum, das
größte Ubel. ibid.*

*c Adsummum, auff's
höchste. lib. Ep. 1.*

*d Scies igitur cras, sum-
mumperendie, morgen soltu es
erfahren / auff's höchste oder
längste übermorgen. Att.*

*e Summis labiis, Prov.
cum quis verbis duntaxat simu-
lat quippiam, non autem ex ani-
mo facit. Erasim.*

*f Summis naribus olfate-
re, Prov. i. e. levi experimento
conjecturæ, qualicung, compre-
hendere. id.*

*g Summum fastigium im-
ponere, Prov. pro eo, quod est
rem omnibus suis partibus absol-
vere. idem.*

*h Summum jus summa in-
iuria, eng Recht/weit Unrecht/
&c. nach dem der Lyfander ei-
nen Abtritt genommen/und als
die Obristen das Schreiben ge-
lesen, &c. Corn. 176.*

i Summum supplicium

*morem significat. l. 38. §. 5. ff. de
penis. l. pen. ff. de cond. causis.*

Summus, murmurator. Fest.

*Summutio as, are, aliud pro alio
mutare, verwechseln. Cic.*

*Sumnis, i. e. impeditio in lege
Germanis dicitur, Seumnis, ich
nur fürnehmen/welches mir
à seumen/ impedire. Martin.*

*Sumo is, sumfi, sumum, sumere
est accipere, nehmen / ut: A-
qua marina, quam longissi-
mè à litore, de pelago sumen-
da est. Colum.*

*b Sumere argentum ali-
unde, Geld annehmen/ einen
Borg machen / anderswo Geld
entleihen. Phorm. 2, 1, 69.*

*c Aurum sumit, quod
fervis daret. pro M. Cael. XXIII.
Quam ad rem aurum
sumeret. pro M. Cael. XXIV.*

*d Sumere, est sumtus fa-
cere, ut: In malâ uxore atq; ini-
mico si quid sumas, sumtus est;
In bono hospitare atq; amico, quæ-
stus est, quod sumitur; Et quod
in divinis rebus sumas, sapientis
lucro est. Mil. gl. 3, 1, 79.*

*e Sumere diem, einen
Tag nehmen / ut: Sumitur dies
exultiusq; commodo, sie nehmen
einen Tag dazu/ der ihnen be-
dien gelegen. pro Cecinna. IX.*

*f Sumere, dicit Cicero,
quando vulgus loquitur presu-
mere, ut: Tappum mihi non su-
mo, ut meum consilium valere
debuerit, secutus sum eum, ich
bilde mir so viel nicht ein/ daß*

*mein Rath hätte gelten sollen/
ich habe deinem gefolget. l. 8,
Att. Ep. 15.*

*g Unum hoc sumo, quod
mihi apertum tuum scelus resq;
manifesta dat, das einzige wil
ich nur fürnehmen/welches mir
à seumen/ impedire. Martin.
deine Bosheit und der Angen-
schein an die Hand gibt. pro
S. R. XXXI.*

*Sumere bellum pro aliquo.
Ovid. Epist. 15, 17.*

*h Vide, quid mihi sume-
rim? siehe / was ich auff nuch
genommen. Ep.*

*i Nimum mihi sumam.
III. Catil. IX.*

*k Sumere personam ma-
gistri, eines Lehrmeisters Stel-
le vertreten. Planc.*

*l Sumere pro certo ali-
quid, etwas für gewiß halten.
Cic. 2. de Div.*

*m Sumere sibi spiritum &
arrogantiam, stolz und übermü-
thig werden. Caesar.*

*n Sumere sibi otium, sich
der Weil nehmen. 3. Off.*

*o Sumere nomen alicujus,
eines Namen brauchē. Curt. 38.*

*p Sumere pœnam de ali-
quo, einen abstraffen. Curt. 50.*

*q Sumere imperatorem.
Corn. II.*

Sumtificio, i. e. impendere.

*Sumtio onis, f. assumtio, Neh-
mung. Cic.*

*Sumtito as, are, Frequenter, à su-
mo, oft nehmen. Plin.*

Sumtuarius a um, ad sumtum nicht viel auff einen wenden.
pertinens, ut: Rationes sum-Heavt. 1, 2, 33.
tuaria. Cic.

b Sumtuarialex, Kleider-tum, Geldzum Überfluß / zum
Ordnung / qua de moderandie besten drein gebē. Adelph. 3, 47.
sumtibus lata est, quam Cato
cibariam appellat. idem,
Sumtuosē, Adverb. cum magno
sumtu, kostbarlich. Plin. epist.

b factare se sumtuosius nostro sumtu, non tuo. Mo-
solentius, viel von sich
selbst rühmen. Cic. 2. Cat. Suno as, are, deprimere, ut:

Sumtuosus a um, qui magnos
facit sumtus, köstlich / kost-
bar / ut: Convivia sumtuo-
sa. Martial.

b Magnificus & sumtuo-
sus homo. Terent.

Sumtus us, m. nomine venit id.
quod impenditur, Unkosten/
ut: Non potest quastus consti-
tere, si enim sumtus superat,
wenn die Unkosten höher
lauffen / als der Gewinnst /
hat der Handel nicht langen
Bestand. Pseud. 1, 2, 74.

Cum, quotidiani maximi
fierent sumtus, celeriter pecunia
deesse cepit. Corn. 305.

b Sumtui esse, Unkosten
verursachen / ut: Adventus no-
ster ne minimo quidem sumtui
fuit, unsere Anfunft hat ganz
keine Unkosten gemacht. l. 5, 14.

c Sine sumtu corrigere,
ohne sonderliche Unkosten ver-
bessern. lib. 2, 3. Att.

d Sumtus prabere exigua
alicui, einen spärlich halten.

c In sumtum dare argen-

tum, Geldzum Überfluß / zum

f Sumtum dare, die Un-

kosten herschießen / ut: Fœnus,

sortem, sumtumq; omnem nos

dabimus, omnia nos conferemus

stell. 5, 2, 38.

Suno as, are, deprimere, ut:

Sunavit taxim ad nares, deli-

phinus ut olim. Lucil. l. 7.

Martin.

Suo is, sui, futum, suere, est col-

ligere, zusammen flicken / ut:

Sed hi nares loris suebant,

Gellius.

b Suere aliquid capiti suo,

ihme selbst ein Bad zurichten.

Phorm. 3, 2, 6.

Suo pte, suo ipsius, ut meopte.

Festus.

Supat, facit; unde dissipat, dis-

jicit, & obspat, obicit. id.

Supellecticarius a um, quod ad

supellectilem pertinet, ut: Su-

pellecticarius servus. Celsus.

Supellectile is, n. antiqui pro

supellex, unde plur. supelle-

ctilia ium, allerlei Hausrath

rath / das nicht nagel fest ist.

Supellex lectilis, f. notat omnia

generis instrumenta domesti-

ca, Hausrath. Ulpianus su-

pellectilis vocem ariolatur in-

de deductam, quod olim his,

qui in legationem proficisce-

rent.

rentur, locari solebant, quæ

sub pollibus usui forent. For. R.

Aliis a suppleendo dicitur. Tur-

nebo, & quidem rectius, a le-

ctis, Etymologia placet, quod

quæ in loco superiore & ho-

eo nomine venirent, quæ super

latiore in significato pro-

ubi Casum desit habere, ut: Hinc

omni instrumento vel ornatuq;

super, subterq; premor an-

domus accipi consuevit, ut:

gustis. Satis superq; mehr deñ

Jam quidem in suo quidd;

loco nisi erit suum supellecti-

lis, cum ego revertar, vos

monumentis communes faciam

bubulis, wird mir nicht ein

jeglicher Hausrath an sei-

nem rechten Ort seyn / will

ich euch mit Karwatschen

dran erinnern. Stich. 1, 2, 5.

b Supellex modica, schlech-

ter Hausrath. Cornel. 805.

Multa & lauta & magni-

fica supellex, Cic. 2. Phil.

c Amici optima & pul-

cerrima supellex vita. Cic. de

Amic.

d Curta supellex, vide

Curtus p. 1602.

c Tergi supellex, i. e. ter-

gum. Solin. 423.

Super, Prapof. Accusativo &

Ablativo serviens, über / auff /

ut: Demetrius super terra tu-

mulum noluit quid statui, nisi

columnellam. Cic.

b Super pro ultra. Virg.

6. Æn.

c Super, pro plusquam.

Suet. in August.

d Super vinum & epulas,

h. e. inter epulas, inter convivan-

dum. Curt.

c Super se collocare ali-

quæ, in loco superiore & ho-

eo nomine venirent, quæ super

latiore in significato pro-

ubi Casum desit habere, ut: Hinc

omni instrumento vel ornatuq;

super, subterq; premor an-

domus accipi consuevit, ut:

gustis. Satis superq; mehr deñ

Jam quidem in suo quidd;

loco nisi erit suum supellecti-

lis, cum ego revertar, vos

monumentis communes faciam

bubulis, wird mir nicht ein

jeglicher Hausrath an sei-

nem rechten Ort seyn / will

ich euch mit Karwatschen

dran erinnern. Stich. 1, 2, 5.

b Supellex modica, schlech-

ter Hausrath. Cornel. 805.

Multa & lauta & magni-

fica supellex, Cic. 2. Phil.

c Amici optima & pul-

cerrima supellex vita. Cic. de

Amic.

d Curta supellex, vide

Curtus p. 1602.

c Tergi supellex, i. e. ter-

gum. Solin. 423.

Super, Prapof. Accusativo &

Ablativo serviens, über / auff /

ut: Demetrius super terra tu-

mulum noluit quid statui, nisi

columnellam. Cic.

b Super pro ultra. Virg.

6. Æn.

c Super, pro plusquam.

Suet. in August.

Superans *is*, o. *quod superans*,
überirend / ut: *Superans* *animis*. Virg. 5. *Æneid.*

b *Mons superantissimus*,
ein sehr hoher Berg. Solin. 177.

Superba *a*, f. *q*. *quidem flore*
albo, weiße Federnägelin.

b *Superba* *foave rubens*,
rotte Federnägelin. Zehn.

Superbe, *Adverb.* *elate, fastuose*,
hoffärtiglich. Ter.

Superbe multa respondere,
mit vielen hochtrabenden Wor-
ten sich in Antwort vernehmen
lassen. Curt. 1773.

Superbia *a*, f. *animi elatio* *sive*
fastus, est *vitium*, quo *quis*
honorabilia, quasi *illis dignus*
esset, *aggredditur atq* *arripit*,
Stolzheit / Hoffärtigkeit /
Hoffart / ut: *illa tua singu-*
laris significatur insolentia,
superbia, *contumacia*. Cic. 6.
Verr.

Nihil moveri responsi su-
perbia, sich an eine stolze Ant-
wort nicht kehren. Curt. 77.

Superbibō is, *ere*, *postea bibere*,
draufftrinken / über das vo-
rige trinken. Plin. 23. c. 1.

Superbificus *a* *um*, das Hof-
fartch verursachend. Seneca
Herc. fur.

Superbiloquentia *a*, f. *elatus atq*
arrogans sermo, eine hoffär-
tige stolze Rede. Cic.

Superbio is, *ire*, *itum*, *ire*, *su-*
ut: *Tanta erat gravitas in ocu-*
perbum esse, hoffärtig oder
stolz seyn. Plin.

Forma superbire, Ovid.

Superbiter, *Adverb.* pro *super-*
bē. Nonius.

Superbus *a* *um*, idem *quod ar-*
rogans, *fastuosus*, *stolz* / ut:
Utrum superbiorē te pecu-
nia facit, an *quod te impa-*
rator consulit? 6. Verr.

b *Salacō is est fastuosus*
in mendicitate superbus, ein
stolzer Pracher. 1. 7. ep. 24.

c *Superbus*, idem *quod*
nobilis, excellens, fürtrefflich / ut:
Superbus bello, durchs Kriegs-
wesen berühmt. 1. *Æn.* 5.

d *Superbus musculus oculi*,
qui oculum attolli. Vesling.
Supercalco *as*, *are*, *conculcare*,
pedibus terere Colum.

Supercerno *is*, *ere*, *est terram*
cribro purgatam injicere.
Plin. 17. c. 10.

Supercido *is*, *cidi*, *cadere*, *super-*
rem aliquam cadere, oben
drauff fallen. Colum. 5.

Superciliōsus *a* *um*, idem *quod*
superbus.

Supercilium *ii*, *n*, *dicitur infu-*
ma frontis pars, oculis proxi-
ma, pilis vestita, Augen-
brauen / ut: *Allovere super-*
cilia ad singulos vocis cona-
tus, allemal / wenn man re-
den wil / die Augenbrauen er-
heben. Quintil.

b *Supercilium*, i. e. *nusli*,
tanta frontis contractio, ut
allo *supercilio* Resp. *tangam*
At-

Atlante colum niti videretur,
pro *Sestio*.

c *Supercilium* pro *super-*
bia, ut: *Ponere supercilium*, den
Stolz ablegen. Martial.

d *Supercilium salire dici-*
tur nobis, *quoties bona quada-*
mes titillat animum nostrum.
Pleud.

e *Supercilium montis*, i. e.
summitas montis, die Spitze des
Berges. Livius.

Supercongo *is*, *ere*, *bedecken*,
Cels.

Supercornu *is*, *ere*, *darauffnie-*
der fallen. Valer.

Supercresco *is*, *ere*, *darüber*
wachsen. Cels.

Supercubo *as*, *are*, *superjacere*,
auff etwas ligen. Colum.

Supercurro *is*, *ere*, *fürüber*
lauffen.

b *Supercurrere ager dici-*
tur vestigali, *cum habet am-*
plioram proventum. Plin. ep.

Superdico *is*, *ere*, *dictū addere*,
in conducto solo certā pensione
dicere, *prater id*, *quod dictum*
omnia habentur. 1. 10. ff. fam. etc.

Superdo *as*, *are*, *darüber ge-*
hen / übergehen. Cels.

Superduco *is*, *ere*, *prater iam*
adducta alia adducere. Plaut.

Superedo *is*, *ere*, *postea edere*,
nachessen / darauffessen. Plin.
1. 19. c. 6.

Superemineo *es*, *ere*, *amplius*
eminere. Colum.

Supereco *is*, *ire*, *ire super*. Lucr.

Superexcurro *is*, *ere*, *für aus*

lauffen / sich für aus strecken,
1. 1. ff. de arb. cæd.

Superexigo *is*, *ere*, *supra quam*
oportuit exigere, *aut iteratō*
exigere, über die maß for-
dern / noch einmal fordern /
unde *superexactores* *in esse col-*
liguntur, *qui*, *quod ultra de-*
bitum est, *eliciunt*. 1. unic. C.
de *superexactor*.

Superexto *as*, *are*, *pra ceteris*
extare.

Superfero *fers*, *tuli*, *latum*, *su-*
perferre, *supra aliquid fer-*
re, über etwas ertragen. Cic.

Superficiarius *a* *um*, *qui in a-*
lienō solo superficiem habet
ita, *ut certam pensionem pra-*
estet. 1. 74. ff. de rei vindic.

b *Superficiaria* *ades* *appel-*
lantur, *quæ in conducto solo po-*
sita sunt, *quarum proprietas* *et*
civili et naturali jure ejus est.

c *Superficiaria* *prædia*, *quæ*
in conducto solo certā pensione
dicere, *prater id*, *quod dictum*
omnia habentur. 1. 10. ff. fam. etc.

Superficies *ei*, f. *superior pars*
cujuscunq *rei et facies*, *quæ*
exterior ab oculis cernitur.
Plin.

b *Superficies Geometris*
est longitudo et latitudo rei, die
Fläche.

c *Superficies* *alia est pla-*
na, *quæ ex aquo suas interjacet*
vi: *alia gibba seu curva*, *quæ*
est

est vel *concaua*, (ceu est interior in cavo orbe, i. e. ambitu in excavatis corporibus;) vel *convexa*, (ceu est exterior sive globi, sive cylindri sive columna ambitus.)

d *Superficies morbi* Medicis sunt *asperitas*, *levitas*; *durities*, *mollities*; *raritas* & *densitas*, ut inde actio laedatur; *Coblor* *praternaturalis in oculis*, Sennert.

Superficio is, ere, est *superesse*, *restare*, *redundare*, *superfluere*. Hinc *superfieri* & *superficiens*. Colum.

Superfit, pro *superest*. id.

Superfresco is, ere, *post alium florescere*. Plin. 19. c. 5.

Superfluo is, ere, *abundare*, *redundare*, *überstessen*/ *überlauffen*. Cic. hinc:

Superfluitas atis, f. *abundantia*, *Überfluß*. Plin. 14. c. 1.

Superfluus a um, *abundans*, *überflüssig*. Plin. in Paneg.

Superfoetatio onis, f. *secundarius conceptus* *pregnantie*, quam *superimpragnationem* vulgus appellat. Schard.

Superfoeto as, are, dicuntur quaedam animalia, cum post unum factum editum, rursus alium edunt, uno atq; altero die, aut paulo pluribus. Plin. 110. c. 63.

Superforatus a um, *otiosus*, *supervacuus*. Sidon.

Superfugium is, n. *subterfugium*, *verstecken*. Martin.

Superfulgeo es, ere, *desuper asfulgere*. Stat.

Superfundo is, ere, *superfundere*, *infuso aliquid addere*, *übergießen*/ *oben drauff schütten*. Colum.

b *Superfundens se latitiam*, *proubertim sese ostendens*. Liv.

c *Superfusa gens montibus Caucasus*, *conspersim fusa*. Plin. 6. c. 13.

Supergero is, ere, *quasi aggeratim superimponere*. Colum.

Supergradior sive Supergredior, *eris*, *gressus sum*, *supergradi*, *super aliquid gressum facere*, *über etwas gehen*. Plin.

b *Supergredi omnem laudem*, *excellere*. Quintil.

Superiorum, *coelestes sive divi*, & *qui aliis superiores sunt*, *qui inferi dicuntur* Plaut. ut: *Numina superiorum*. Ovid.

Precari superiores. Virg. 5. Aen. *Superjaceo es*, *jeci*, *jactum*, *jacere*, *oben aufliegen*.

Superjicio is, ere, *überwerfen*/ *drauff werffen*. Colum. 2. c. 16. Liv. 10. urb.

Superjacto as, are, *Frequent*, *transilire*, *überspringen*. Plin. 1. 9. c. 15.

Superjectio onis, f. *überwerfen* vel *Superjectus ut*, m. *Überschwingung*. Colum. 6. c. 36.

Superilligo as, are, *idem quod superligare*. Plin. 29. c. 3.

Superillino is, ere, *drauff schmierren*/ *drüber streichen*. id. 30. 11. S.

Superimpens, *obenherabhängend*. Catull.

Superimpono is, ere, *idem quod imponere*, *oben drauff legen*. Plin. 31. c. 9.

Superincido is, ere, *desuper in rem aliquam incidere*, *oben drauff fallen*. Liv. Colum.

Superindico is, ere, *weiter ansetzen*/ *drüber anzeigen*.

Superindictum, *extraordinarium munus*, *ultra solitam & canonicam collationem indictum* significat. l. 1. C. de *indict*. l. 1. C. de *superindict*. appellatur & *superindictio*. l. 1. C. de *privil. dom.* August. Cujacius tamen discrimen facit inter *superindictionem*, & *superindictum*, & dicit *superindictionem* pro *indictione* illa *Canonica* haberi, ideoque ab ea neminem excusari: *superindictum* vero esse *augmentum indictionis*, & esse *munus extraordinarium*, à quo excusentur plerique. Schard.

Superinduco is, ere, *superinjicere*, *oben drauff fahren* oder *werffen*. Plin.

Superinduo is, ere, *super cetera vestimenta induere*, *drüber anziehen*. Svet. in Ner.

Superingero is, ere, *aggeratim vel acervatim superimponere*. Plin. 18. c. 30.

Superinjicio is, ere, *desuper injicere*. Cels.

Superintego texti, *tectum*, *tegere*, *oben drauff decken*. Plin.

Superintono as, are, *desuper tonare*, *oben herab tönen*. Virg.

Superinungo is, ere, *übersalben*/ *überschmierern*. Cels.

Superior us, c. *Comparativus à supra*, vel à *superus*, *höher*/ *sive situ*, ut *domus superior*; *sive dignitate*, *qui aliis praest*. Cicero.

b *Superiores*, pro *iis*, *qui ante nos vixerunt*, *die Alten*/ *Vorfahren*. id. 4. Verr.

c *Superiores* dicuntur, *qui alios vincunt*. Cels. 5. Gall.

Superjumentarius, *qui praestus est jumentariis*: at *jumentarius est*, *qui jumentis praest*. Sveton.

Superlacrymo as, are, *dicuntur de vitu palmitibus*, *cum post resectionem humorem quendam veluti lacrymā emittunt*. Col.

Superlatio onis, f. *est oratio superans veritatem alicujus agendi minuendive causae*. Gr. *Hyperbola*. Aut. ad Heren.

Superlativus a um, ut: *Superlativus gradus Grammaticis est*, *qui supra Positivi significationem valde sive maxime significat*, ut: *Doctissimus*, i. e. *valde sive maxime doctus*.

Superliminare is, n. *ea pars ostii superior*, *qua super limen est*.

Superlino is, ere, *unde Superlitus a um*, *überstrieichen*/ *übersalbet*. Plin.

Supermando is, ere, *post mansum aliquid aliud rursus* man-

mandere, darauff feilen/nach-
essen. Plin. 31. c. 6.

Supermedo as, are, superfluere vel
superlabi. Plin. 2. c. 103.

Supermico as, are, est antecelle-
re. Seneca.

Supermitto is, ere, ut: Venenum
potioni regis supermiserunt, sic

haben dem König Gift über
das Getränk gegossen. Cur-
tius 2300.

Supernas atis, o. idem quod
supernus.

Supernato as, are, super aqua
alteriusve liquoris superficie
fluitare, oben auffschwimmen.
Colum.

Supernatus a um, post alips na-
tus. Plin.

Supernè, Adv. desuper, oben hin,
ab/von oben herab. Virg.

Supernumerarius a um, qui su-
per numerum usitatum acce-
dit; in specie milites accensi,
post completum ordinarium
numerum, supernumerarii di-
cuntur. Veget.

b Supernumerarii, ima-
ginarii, non verimilites, qui titu-
lotenus militiâ fungerentur.
Martin.

Supernus a um, quod est supra,
das oben ist / ut: Cranes in
fronte superni. Stat.

b Superna regio, das Ober-
land. Plin.

Supero as, a vi atum, superare
est supergredi, übersteigen/ut

Superare montem, oben auff

einen Berg steigen. 3. Georg. 57.

Superare jugum, die Höl-
he einbekommen. Curt. 69.

b Superare est vincere,
überwinden / ut: Superare in-
sulam, eine Insel einbekommen.
Corn. 67.

Si cum aliorum improbi-
tate cortet, longè omnes multumq;
superabit, wenn er mit andern
in der Bosheit kâmpffen solte/
würde er allenweit überlegen
seyn. 6. Verr.

c Cave sis, te superare ser-
uum, si vis, factundo bene, laß
dich nicht nachsagen / daß dein
Knecht dich mit Gutes thun
übertreffe. Bacch. 3. 2. 8.

d Nemo mirari dicit, hu-
mana consilia divina necessitat
esse superata, es darff sich nie-
mand wundern / daß Gottes
andere schicket / als die Men-
schen gedacht haben. pro Lig. VI.

e Omnes alios virtute gloriâ,
dignitate superare. Cael. XVII.

Superare aliquem inge-
nio, auctoritate, amore populi.
Corn. Corn. 289.

Superare consilio aliquem,
Corn. 365.

f Unus Xenophontis li-
bellus in eo Rege laudando facile
omnes imagines hominum sta-
tuasq; superavit. 5. Ep. 12.

g Tyro superat magistrum
scelere audaciâq; pro S. R. VI.

h Fortuna impetum supe-
rare, das ungestüme Wetter
auff

aufdauren/ut: Quemadmodum
gubernatores optimi vim tempe-
statis, sic sapientes viri fortuna
impetum superant. 1. 1. ep. 1. Qv. Fr.

i Superare est superiore
esse, ut: Nunquam ita magnifi-
cè quicquam dicam, id virtus
quàm superet tua, ich kan nim-
mermehr etwas so hoch rüh-
men/ du hast mir noch ein meh-
rers gethan/ und um mich ver-
dienet. Adelp. 2. 3. 4. pro Cael.

k Superare suis artibus ali-
quid, etwas durch seine Geschick-
tigkeit überholen, lib. 1. 1. Qv. Fr.

l Superare aliquem jure
judicioq; einem im Recht über-
legen seyn/besser Rechte haben/
als ein anderer. pro Cecin. 1.

m Superare interdum est
idem, quod superesse, ut: In di-
visione generum, & deesse ali-
quam partem & superare, men-
asum est. de Or.

n Superare aliquem fer-
ro, i. e. occidere. 1. Aen. 71.

o Superare aliquem utili-
tate, einen an der Nützbarkeit
übertreffen. Corn. 77.

Superobruo is, ere, re aliqua in-
jectâ operire, oben drüber,
werffen/oben zudecken. Prop.

Superpendeo es, ere, supra pen-
dere, oben herfür hangen/ ut:
Superpendentia saxa. Liv.

Superpingo is, ere, operi jam pi-
cto addere. Plin. 35. c. 11.

Superpondium i, n. auctarium
ponderis, quod sarcina legiti-
ma adjicitur. Apul,

Superpono is, posui, positum, su-
perponere, super aliquid collo-
care, darauff oder drüber le-
gen. Colum.

Superrado is, ere, superficiem rei
alicujus radere, überschaben/
beschaben. Plin. 22. c. 23.

Superfando is, ere, superfande-
re, übersteigen. Liv.

Superferibo is, ere, supra scribe-
re, drüber schreiben / drauff
schreiben. 1. 4. ff. de oper. publ.

Superfedeo es, ere, est cessare, o-
mittere, ut: Superfede istis
verbis, laß diese Worte nach.
Pænul. 1. 3. 5.

b Superfedere aliquo la-
bore, einer Arbeit überhaben
seyn/ ut: Superfedeas hoc labo-
re itineris, du magst diese Reise
wol einstellen. lib. 4.

c Rex castigare terribitos supero-
sedis, der König wolt die Erschro-
ckene nicht straffen. Curt. 984.

Superfilio is, filii & filii, sul-
tū, superfilire, super re aliqua
salire, über etwas springen/
darauff springen. Colum.

Superspergo is, ere, inspergere,
aspergere, besprengen / be-
streuen. Cat.

Superstagnò as, are, idem quod
restagnare & redundare. Tac.

Supersterno is, stravi, stratum,
sternere, superextendere, über
etwas streuen oder schlagen.
Colum.

Superstes itus, o. dicitur, qui ex
mortuis vivus superstat, über-

lebend/ ut: *Te non solum vi-
re, sed etiam dignitatis mea su-
perstitum reliquissim, ich hätte
nicht allein dich hinterlassen/
als einen der meines Lebens/
sondern auch meiner Digni-
täten theilhaftig gewesen.*
l. 1, 3. Qv. Fr.

b *Rogat Alexander, ne se
tanto dedecori superstitem esse pa-
terentur.* Curt. 1854.

c *Darii mater Alexandro
esse superstitus erubuit, des Darii
Mutter hat nach Alexandri Tod
nicht länger leben wollen.* Cur-
tius 2314.

d *Quia nos fortuna super-
stites esse voluit, reliqua perse-
quimur, weil wir aus des
Glücks Gunst noch leben/wol-
len wir das übrige/ ic.* Cor-
nel. 827.

*Superstitio onis, f. falsus Dei cul-
tus, Aberglaube/ ut: Super-
stitione quadam mentis non
intractum esse, dem Aberglau-
ben etwas ergeben seyn.* Cur-
tius 518.

b *Nulla res efficacius mul-
titudinem regit, quam supersti-
tio, es ist nichts/ wo durch der
gemeine Hauff mehr kan bewo-
gen werden/ als der Aberglaub.*
id. 617.

c *Ad superstitionem hu-
manarum gentium ludibria re-
solui, sich wiederumb auff Heu-
denische Aberglauben wenden.*
id. 1654.

*Si quis aliquid fecerit, quo
leves hominum animi supersti-
tione numinis terrentur, divi
Marcus huiusmodi homines in
insulam relegari rescripsit. 130.
ff. de poen.*

*Superstitiosus, Adv. vande G.
liter, abergläubisch. Cic.*

*Superstitiosus a um, superstiti-
nis plenus, Aberggläubisch/ ut:
Ariolationes superstitiosae. Cic.*

b *Non Philosophi solum,
verum etiam maiores nostri (Ci-
cero tradit de natura deorum)
superstitionem a religione separa-
verunt. Nam qui totos dies pre-
cabantur, et immolabant, ut sibi
sui liberi superstites essent, super-
stitiosi sunt appellati.*

*Superstitio as, are, Freqv. qvōd
terres usi sunt pro saluum et
istocolum reddere. Non.*

b *Superstitare, idem quod
superesse. Plaut.*

*Superstitio as, are, idem quod su-
pra aliquid stare. Gell. id. Liv.
Superstium superes, superfui, su-
peresse, affluere, abundare, ü-
brig seyn. Gell. l. i. c. 22.*

*Major belli moles superest,
quam exhausta fuit, es ist noch
mehr Krieg vorhanden/ als ü-
berstanden.* Curt. 1024.

b *Superesse, superstitem
esse. Plaut. Mil.*

c *Superesse, vincere, supe-
riorem esse. Virg.*

d *Superesse, adesse, patro-
cinari. Svet in August.*

*e Superesse rebus suis, pro
insulere, providere, prospicere.
l. 2. ff. de curat. furios.*

*Supervacaneus a um, i. e. super-
fluum, vergeblich/ übrig/ zu-
viel/ ut: Quicquid usum non
habet, supervacaneum est. l. de
nat. deor.*

*Supervacuo, Adv. unnöthiglich/
überflüssig. Ulpian.*

*Supervacuum a um, quod non est
necessarium, sed superfluum,
überflüssig/ unnöthig. Col.*

*Supervado is, ere, superascendere,
superare, übersteigen/ überge-
hen. Liv.*

b *Supervadere omnes aspe-
ritates, superare, vincere. Sallust.
in Jugurth.*

*Supervaganeus a um, superiora
loco vagans, ut: Supervaga-
nea avis ab auguribus, quia lesta, die Dinge/ so über uns
qf. in altissimis (superq. omnia und himmlisch sind/ betrachten.
vagatur, est appellata. Fest. Cic. 4. Acad.*

*Supervagor avis, ari, praeter ju-
stum et agnum vagari, super-
fluere, vel superfluos ramos
habere. Colum.*

*Supervocho is, ere, super aliquid
vehere, über führen oder hin-
über tragen. Catull.*

*Supervenio is, ire, ex inopinato
venire, ungefähr kommen/
unversehens darzu kommen.*

*Horat.
Improvisus hosti superve-
nit, er kömpt unversehens. Cur-
tius 1233.*

b *Supervenire, succedere,
ascendere. Colum.*

*Superventus us, m. ipso superve-
niendi actus, Darzukunftung.
Plinius.*

*Supervestio is, ire, veste superin-
tegere. idem.*

*Supervivo is, ere, adhuc vive-
re, überleben. Justin. it. Apul.*

*Superungo is, ere, übersalben/
überschmieren. Cels.*

*Supervolito as, are, Freqv. offt
über etwas fliegen. Virg.*

*Supervolo as, are, überfliegen.
Plin.*

*Supervolvo is, ere, supra volvere,
überwälzen. Colum.*

*Superus a um, quod est super, un-
de mare superum Adriaticum
nominatur, collatione facta ad
Tyrrhenum, quod Graeci infe-
rum vocavere.*

b *Cogitare supra atq. coe-
nea avis ab auguribus, quia lesta, die Dinge/ so über uns
qf. in altissimis (superq. omnia und himmlisch sind/ betrachten.
vagatur, est appellata. Fest. Cic. 4. Acad.*

*Supinator oris, m. supinatores
musculi duo, qui radium cubi-
ti extrorsum convertunt. Vesl.*

*Supinè, Adv. pro negligenter,
nachlässig/ ut: Alii beneficia
supinè accipiunt. Seneca de
Benof.*

*Supino as, are, supinum colloca-
re, auff den Rücken legen.
Stat.*

*Supinor avis, ari, auff den Rücken
gelegt werden.*

c *Cornu supinatum, arcus
intensus. Stat.*

*Supinum is, n, Grammaticis est
ver-*

Verbi pars, sed nomini Participiali similis. Prisc.

Supinus a *um*, gestum seu statum corporis significat, cum quis jacet ventre coelum versus, rücklings / auf dem Rücken / ut: Si quando corpora necatorum fluctibus evehantur, virorum supina, prona fluitant foeminarum. Solin. 1.3.

b Curfus supinus, i.e. qui retro fit. Ovid.

c Supinis manibus excipere aliquem; Quod alias dicitur obuius manibus. Svet.

d Supinus, pro otioso, nunquam etiam pro molli negligentia ponitur.

e Supinus, montosus. Hor. Suppar *ari*, m. fere parem significat. Cic. de Orat.

Suppararia vestis, quae superinduitur. Martin.

Supparasitor *aris ari*, subservire, obsequi. Plaut. Amphit.

Supparum i. n. vel

Supparus i. m. genus levis atque angusta toga, quod eo sumperinduamur. Fest.

b Supparum, vestimentum puellare lineum, quod etiam subucula, i.e. camisia dicitur, ein Brüstgen / Mädel. Plaut.

c Supparum est lintum beate possumus vivere, wo wir femorale, usque ad talas pendens, nur Gutes vollauff haben / da dictum, quod subrus appareat. können wir quies leben führen. Nonius.

d Supparum non tam vela

fuisse videntur, quam velorum animus ex hoc forensi strepitu refici-

quedam supplementa, & summe partes, quae supra ipsa vela & antennis expandebantur. Turn.

Suppedaneum, dicitur id, quod pedibus subicitur, dum sedemus, Fußschemel.

Suppeditatio *onis*, f. subministratio, Dargebung / Darreichung. Cic.

Suppedito *as, avi, atum*, est suggerere, subministrare, ut: Multam casus nostri tibi varietatem in scribendo suppeditabunt, unsere Zufälle werden dir auch unterschiedliche Gelegenheiten zu schreiben an die Hand geben. Lib. 5. Ep. 12.

b Suppeditare ab aliquo aliquid alicui, durch einen mit nem was zu stellen, vide A (1)

c Suppeditare alicui sumptibus, i.e. succurrere, ut: Nam si illi pergam suppeditare sumptibus, Menedeme, mihi illic verè ad vestros res reddet. Heaut. 5. 1. 57.

d Tuum ingenium mihi suppeditatum erit, i.e. ingenio tuo mihi inservies, mit deiner Geschicklichkeit wirstu mir zu stehen kommen. Lib. 5. Ep. 12.

e Suppeditare, idem est, quod satis esse, sufficere, ut: Quocumque loco bona suppeditant, ibi

c Supparum est lintum beate possumus vivere, wo wir femorale, usque ad talas pendens, nur Gutes vollauff haben / da dictum, quod subrus appareat. können wir quies leben führen. Nonius.

d Supparum non tam vela

fuisse videntur, quam velorum animus ex hoc forensi strepitu refici-

ficiatur, & aures convitio defessa conquiscant. pro Arch. IV.

g Suppeditare, etiam est superesse, habere, ut: Cujus Pater, si vita suppeditavisset, consulsatus esset, dessen Vater / wenn er das Leben gehabt / wenn er hätte leben sollen / were Bürgermeister worden. i. Att.

h Suppeditari, est abundante, superare, ut: Rebus omnibus, quibus nos suppeditamur, eget ille. II. Catil. XI.

i Pecunia suppeditatur ab aliquo, Corneli. 213.

Suppedo, vide Suppello.

Suppello *is, ere*, verbunt modo honestum, modo turpe, ut: Quid ipsa res modo honesta, modo turpis? suppellere, flagitium est? jam erit nudus in balneo, non reprehendes. Cic. ad Pat. Vetus scriptum exemplar legit suppedit.

Suppetiarum, i.e. auxilium, praesidium, Hülffe / ut: Quicquid ego male feci, auxilia mihi videantur. Pers.

bi & suppetia sunt domi, ich mag verderben / wie ich wil / zu Hause finde ich allezeit Hülffe und Beystand. Epid.

b Suppetias alicui advenire, einem zu Hülffe kommen / ut: Ne tibi suppetias tempore adveni modo, ich bin dir traun zu rechter Zeit zu Hülffe kommen. Menæch. 5. 7. 31.

c Venire suppetias. Cæs. Suppetior *aris, ari*, auxiliari, succurrere, Apul.

Suppetio *is, ere*, proprie est per fraudem petere, pierunqve in persona 3. usurpatur, & idem significat, quod in promissu esse, ut: Vereor, ne mihi verba suppetant. I. V.

b Si vitæ (mibi) suppetiet, wenn ichs lebē habe. de Fin. 1. IV.

Castris locus & exercitui cōmeatus suppetit, an dem Raum zum Lager und Proviant ist kein Mangel. Curt. 183.

c Consilium non suppetit, es ist kein Rath vorhanden. Curt. 1019.

Suppilo *as, are, rapere*, involare cum fraude. Non.

Suppingo *is, pēgi, pactum*, suppingere, idem quod supponere vel suffigere. Plaut.

Supplanto *as are*, supposito pede aliquem in terram dejicere, ein Bein unterschlagen. Cic.

b Supplantare verba, pro supplantare. Colum.

c Supplantare, pro subitus plantare. Colum.

Supplaudo *is, ere*, significat latenter plaudere.

Supplementum i. n. quod suppletur, Erfüllung / Ersetzung. Cic.

Capitulos in supplementum copiarum suarum distribuere, die Gefangene unterstecken. Curt. 502. 1210.

b Supplementum novorum or-

occurrit è Cilicia, den Abgang
des Kriegs-Volks zu ersetzen.
idem 1001.

Suppleo es, pleui, pletum, sup-
ad supplicia seu sacrificia. Mar-
plere, est in deficientis locum
substituere aliud, ersetzen/auf-
füllen / ut: Librum, quem
Sylla novissimum de rebus
suis imperfectum reliquerat,
ipso supplevit. Sueton.

b Suppiere, est agnoscere, petitio prioris erroris: item re-
ut: Si futura gregem suppleve-
rit, (i.e. habet Servius, si tot agnos quod Canonistæ vocant reuifi-
habuero, oves,) aureus esto. 7
Eclog. 10.

Supplex icis, o. est, qui flexibus appellare non licet propter
orat genibus, fußfällig / ut:
Supplicem vocem mittere.
Curt. 533.

Oro atq; obsecro vos, qui-
bus sigillatim sape supplex ad pe-
des jaci. Antequam iret &c.

b Prohibere aliquem vo-
ce supplicis, i. e. impedire preces
alienius humiles. pro Lig. V.

c Libelli supplices, demü-
thiges Witt. Schreiben / vulgä
eine unterthänige Supplica-
tion. Martial.

d Hospes ac supplex, ein
Gremddling / d. i. unterthänigst
umb Schutz anhält. Curt. 154.

Supplicamentum i, n. nomine
supplicamentorum Beroal-
dus non tam supplicatio-
nes & ceremonias intelligere
viderut, quam apparatus
necessarium ad ceremonias
& religionem auspicandam.

b Quantoq; sumtu deberem
procurare supplicamentis. Apul.
intelligit apparatus necessarium
tinius.

Supplicatio onis, f. Ciceroni est
gratulatio, gratiarum actio,
qua diis habebatur pro vi-
toria. l. 15. Ep. 5. III. Cat. VI.

b Supplicatio, est venia
medium judicialis gravaminis,
nem sententia. Ea utimur ad-
versus sententiam eorum, a qui-

bus appellare non licet propter
orantem. l. i. de offic. præf.

Supplicem vocem mittere.
Curt. 533.

Oro atq; obsecro vos, qui-
bus sigillatim sape supplex ad pe-
des jaci. Antequam iret &c.

b Prohibere aliquem vo-
ce supplicis, i. e. impedire preces
alienius humiles. pro Lig. V.

c Libelli supplices, demü-
thiges Witt. Schreiben / vulgä
eine unterthänige Supplica-
tion. Martial.

d Hospes ac supplex, ein
Gremddling / d. i. unterthänigst
umb Schutz anhält. Curt. 154.

Supplicamentum i, n. nomine
supplicamentorum Beroal-
dus non tam supplicatio-
nes & ceremonias intelligere
viderut, quam apparatus
necessarium ad ceremonias
& religionem auspicandam.

ge-gehet alles wol von stat-
ten. Sallust. in Catil.

b Supplicium, est pœna
peccati, eine Leib-Strasse / ut:
Constituere in aliquem suppli-
cium, einen am Leibe straffen.
pro S. R. XXII. 7. Verr.

c Satis mihi id habeam
supplicii, dum illos ulciscar modo,
ich wil mich an der Strasse be-
gnügen lassen / wenn ich mich
nur an ihnen rächen mag. A-
delph. 3, 2, 15.

d Si hoc pudet, fecisse sum-
tum, supplicii habeo satis. Mo-
tel. 3, 2, 43.

e Supplicium de aliquo su-
mere, einen am Leibe straffen.
pro S. R. XXI.

f Supplicium de servis
quam acerbissimum sumere. IV.
Catil. VI.

g Coercere aliquem sup-
plicii acrioribus, einen durch
ernste Bestrafung im Zaum
halten / ut: Fuit ista quondam
in Rep. virtus, ut viri fortes a-
crioribus suppliciis civem perni-
ciosum, quam acerbissimum ho-
stem coacerent. I. Catil. II.

Supplicio as, avi, atum, are, hu-
militer & cum reverentia homo est animal,
precari, demüthig bitten / an-
dächtig flehen / ut: Ipsum
hunc orabo, huic supplicabo.
Ter. Andr.

b Supplicare Deo thure
& vino. Plaut.

c Supplicabatur, Imperf. tialis, ut, animal est sensitivum,

i.e. supplicationes fiebant. Plin.
Supplicio is, ere, terram subtus
percutere, quod pedibus ple-
runt fieri solebat in contentum.
Cic. de Orat.

Supplicio onis, f. actus supple-
dendi, das Tappen oder Auf-
treten mit den Füßen. id.

Suppœnitet, aliquantum pœni-
tet, es gereuet ein wenig. Cic.
ad Att.

Suppono is, ere, est sub aliquid
ponere, unterlegen / ut: Ova
supponere galline. 2. ee N. D.

b Supponere, est substituere
clanculum, adulterinum loco
veri subicere, heimlich auf-
wechseln / ut: Supponere testa-
mentum. Cic. in Parad.

Supporto as, are, subvehere, hin-
unter tragen / ut: Lis omnia
ex Epiro in Samothraciam sup-
portari jussit. Corn. 791.

Suppositio onis, f. supponendi
actus, Unterlegung. Colum.

b Suppositio est, (1.) ma-
terialis, nempe acceptio nominis
pro se, ut: Homo est bisyllabum,

(2.) formalis acceptio nominis
pro re, quam significat, ut: Ho-

mo est species, (3.) Simplex, ut,
cum reverentia homo est animal, (4.) Persona-

lis, cum nomen accipitur pro suis
singularibus seu individuis, (5.)

Absoluta, ut, homo est animal,
corpus, substantia, (6.) Propria,
ut, homo est risibilis, (7.) Impro-

pria, ut, prava vident, (8.) Essen-

(9.) Ac-

(9.) Accidental, ut, omne animal est in loco.

Suppositivum aum, quod suppositum est, & alterius loco pro vero & nativo positum, untergeschoben / an eines andern statt gelegt. Varro. Martial.

Suppositorium i. n. medicamentum, ano dicatum, oblongum 3. 4. digitos, figura cerei, & rotunda candela instar, (ein Zäpflein / Stuhl-Zäpflein) olim glandis forma, unde Graecis βάλανος, ad alvum solis intusandum maxime, & ad alios effectus comparatum, estque vel simplex, vel compositum. Morell.

Suppositum i, n. est substantia prima, alias dicitur individuū.

Suppositus aum, & Suppositus, pro alio fraudulenter positus. Cic. 7. Verr.

b Saxa supposita caelo, i. e. retinere. Cic. pro Cluent. tanta altitudinis, ut supposita caelo, caelumq; sustentare videantur. Sil.

Suppositor oris, m. & Suppositrix is, f. qui vel qua alienum puerum supponit, & alienos pueros alius tanquam suos nutriendos clam praebeat. Plaut. Trucul.

Suppressio onis, f. Unterdrückung / Berdrückung. Cic.

b Suppressiones nocturnae, dicuntur quoties per somnum spiritus suppressitur, ut etiam ipsa vox cum incerta indiscretis eda-

tur, cum incubo vel Epibialte pressio obtingere solet. Plin.

c Suppressio mensum, vel sanguinis menstrui, ob viarum angustiam, vel sanguinis ipsius vitiosa retentio, verstopfte monatliche Zeit. Jonston.

Supprimo is, ere, v. c. c. abicendere, unterdrücken / verhehlen / ut: Animus suppressitur tibi. Plin. 11. c. 37.

Conjuratōnis indicium suppressere, die Anzeigung einer Verrätheren hinterhalten. Curtius 13. 4.

b Habenas suppressere cursu, sistere cursum. Ovid. 6. Metam.

c Iter suppressere, rare here seu abstinere. Caes. 1. Civil.

d Nummos vel pecuniam suppressere, celare, occultare, dissimulare se habere, vel dolo malo retinere. Cic. pro Cluent.

e Dolor suppressus aliam mentem. Lucan.

Suppromō is, ere, subitus extrahere, & proprie de vino dicitur. Plaut.

Suppromus, cui vinum promendi cura incumbit, ein Kellermesser. Plaut. Mil.

Suppudet, aliquantulum pudet. Cic. ad Cass.

Suppuratio onis, f. est humoris, qui discuti non potest, in pus per medicamenta maturantis convenientis mutatio. Jonst.

Suppuratorius aum, quod ad sup-

suppurationem pertinet, vel quod suppurare facit, das die Geschwür zeitiget. Plin. 28. 4.

Suppuratum i, n. apostema. Plin.

Suppure as, are, in pus convertere. Caelum.

Suppus, antiquis dicebatur, quem nunc supinum dicimus. Festus.

b Suppus, pars talis fortis, quae Graece δαλινος dicitur, cum talus ita caderet, ut supina pars, quae vocabatur, superior esset, eratq; felix iactus. Isid.

Supputator oris, m. qui supputare solet. Firmic.

Supputo as, are, subitus putare, vel leviter & aliquantulum putare, hoc est refecare, aufschneiteln. Plin.

b Supputare, pro computare, rechnen. Plaut.

Supra & infra, nonnunquam loco suorum Nominum ponuntur, ut: Hoc est supramum, qui post aliquem, sed (superius) quam illud. de N.

Hoc est infra (inferius) quem nemo sequatur, intelligitur. l. 34. ff. de vulg. & pu-

b Supra caput esse alicui, dicitur id, quod valde urget & imminet, einem über dem Halse.

ligen / ut: Ecce supra caput homolevis ac sordidus, sed tamen equestri censu, Cattenus. l. 1, 2. Quint. Fratr.

c Idem poemata pronuntiabat & Graecè & Latine sic, ut supra nihil posset. Corn. 755.

Supernaturalis e, c. dicitur, quod supra naturam cursum sit, liber & natürlich.

Suppremitas atis, f. extremitas, finis vitae. Amnui.

Supremo; ad v. novissimū, zum letzten. Plin. 11. c. 53.

Supremus aum, modò significat summum, modò extremum, modò maximum, das Höchste / Letzte / Gröste / ut: Montes supremi, seu n. i. altissimi. Virg. 4. Geo. 9.

b Supremus vitae dies, der letzte Lebens-Tag. Cic.

c Suprema, numero multitudinis absolute, pro novissimis iudiciis, & ultima voluntate, seu testamento. l. 25. §. i. ff. de liber. & posthum. l. 3. §. ult. ff. de murer. & honor. ut: Suprema sua ordinare, testamentum facere, supremam voluntatem exponere. l. 39. ff. de pign. act.

d Supremus non is dicitur, ut: Hoc est supremum, qui post aliquem, sed etiam, post quem nemo sit, & Hoc est infra (inferius) quem nemo sequatur, intelligitur. l. 34. ff. de vulg. & pupill. l. 92. ff. de verb. sign.

e Finis supremus, mors.

Honores supremi, funera.

Iter supremum carpere, & vita migrare. Horat.

Sura a, f. posterior pars cruris, vel tibia carnosa, quae tantum homini inesse dicitur, die

Wade / ut: *Tumentes sura*. Horat.

b *Sura*, pro *oto crure a*. liqando accipitur. Virg. 1. *Aen.*

c *Sura*, pro *oculis*, quibus induuntur *surae*. Juvenal.

Surculaceus a um, quod est *surculi simile*. Plin.

Surcularis e, c. ut: *Terra suroularis*, qua *surculos* generat. Colum.

Surcularius a um, ut: *Surcularia cicada*, quæ in *surculis* vivit: sive quæ eo appareret tempore, cum *arbores surculos* emittunt.

Surculo as, are, *surculos* adimeret, ut in aliis *arbores* crescant.

Surculosè, Adverb. per singulos *surculos*, ut: *Surculosè arelas*, propterea quod haec regna scere, von einem Zweig zum andern verdorren. Plin.

Surculosus a um, *surculis abundans*. idem.

Surculus i, m. pars rami frondens, ac germen ferè anniculum, ein Reif / Jahrwachs / Ppropff-Reiflein / ut: *Surculos defringere*, Ppropff-Reifer brechen. Cic.

b *Inserere surculum*, ein Reif ppropffen / beissen / oder impffen. Quintil.

Surdaster a um, non planè *surdus*, schwerlich hörend. Cic.

b *Surdaster cum surdastro* litigabat, Prov. cum res agitur inter undequaß ridiculos ac stultos. Erasim.

Surditas atis, f. *auditus abolitio*. Taubheit. Cic.

Surdus a um, dicitur, qui aurium meatus obtusos habet, taub / ut: *Utinam aut hic surdus*, aut hac muta factus sit. And. 3, 1, 5.

b *Ille haud seit*, quam mihi *surdo* narret *fabulam*, er nicht / daß er mir als einem Tauben prediget: Er mercket nicht / wie mir sein Predigen zu einem Ohr ein / und zum andern wieder außgehe. Heav. 2, 1, 10.

c *Nulli sunt pejor surdi*, quam ii, qui audire nolum.

d *Surda testimonia*, dicuntur, qua feruntur per tabulas, propterea quod haec regna nihil respondent. Erasim.

c *Surdo oppedere*, Prov. ubi quid frustra sit, Aut ubi peccatur apud stupidos, qui non queant sentire: Sive cum convitiis incessitur is, qui perinde negligit, quasi non audiat. id.

Surena, *Conchylii* nomen est Varroni.

Surgo is, surrexi, surrectum, surgere, est quasi sursum se erigere, aufstehen / ut: *Uti jugulent homines*, surgunt de nocte latrones.

b *A mensa surgere*, Varron. terottiren. Pseud. 1, 3, 61.

c *A mari surgere*, gegen dem Meer hoch ligen. Curt. 190.

d *Surgere*, vom Tische aufstehen.

stehen / ut: *Surgere jam tempus*, jam pingves lingvere mentes, es ist Zeit von der Mahlzeit aufzustehen / und heimzugehen. Catull. in Nupt.

c *Venti surgere dicuntur*, cum flare incipiunt. Virg. 3. *Aen.*

f *Surgitur imperfonale*, ut: *Surgitur*, & misso proceres exire iubentur concilio. Juvenal.

g *Surrexe*, pro *surrexisset*. Horat.

Surio, a *mare Sue* dicitur Apul.

Surpici as i, m. *vimen canistrum*, eistellula, qua de scirpis fieri solet, ein Körblein aus Bingen gemacht. Propert.

Surrectio onis, f. *surgendi actus*, Aufstehung.

Surregit, & sortus, pro *surrexit*, & quasi possit fieri *surrectus*; frequenter posuit Livius. Festus, For. Rom.

Surremit, sumsi. idem.

Surremit, sustulerit. id.

Surrentinus a um, ad *Surrentum* *Campania oppidum*, quod alio nomine dicitur *Petra Sirenum*, pertinens, ut: *Palmite Surrentino generosi colles*. Ovid. 15. Met.

Surrepo, vide *subrepo*.

Surreptitius a um, quod clam fit, sive factum est, & surreptum. Plaut.

Surreptus a um, latenter raptus. Cic.

Surrigo idem quod surgo.

Surripio is, riptus, reptum, sur-

ripere, est latenter rapere, fuffurari. heimlich entziehen / abzwacken / ut: *Egon patri surripere possim quicquam tam cauto seni?* Atq; adeo si facere possim, pietas prohibet. Pseud. 1, 3, 56.

b *Surripere alicui aliquam operam*, einen einer Arbeit entnehmen. Amph. 1, 3, 26.

c *Surripere se alicui*, est distrahere se ab alicuius conspectu, sich von einem weg schleichen. Men.

Surrogatio onis, f. *substitutio*, fieri solet, ein Körblein aus Bingen gemacht. Propert.

Surrogo as, are, vide *subrogare*.

Sursum, Adverb. hinauff / ut: *Præterito hæc rectâ plateâ sursum*, die Gassen gerade ober stracks hinauff. Ter. Adel.

b *Sursum deorsum cursitare*, auff und nieder lauffen. id. in Eun.

Sus suis, porcus & porca, ein Schwein / eine Sau / ut: *Amica luro sus*. Horat.

b *Suem irritat*, Proverb. dicitur in avidum rixarum,

quia sus agrestis provocatus rectâ petit eum, à quo provocatus est. Erasim.

c *Suem Veneri immolavit*, dicitur, ubi quis munus offerre minime gratum. Invisus enim Veneri sus fingitur propter Adonidem amasium, apri dente peremptum. Vel usurpatur, cum quis alium in gratiam alterius

d *Sus dependes acina*, *κοῖπε ἀποτίσας περισπᾶ*, Prov. *quadrat, ubi pusillum commodi magno dependitur malo*. *Natum apparet a quopiam rustico, qui verbis hisce comminatus sus pascenti racemos*. idem.

e *Sus in volutabro*, Prov. *dicitur, cum quis iterat jam expiata flagitia*. id.

f *Sus Minervam*, vide *Minerva*.

Sus, contractum ex *sum*, *prosum*. Martin.

Sus sa, sum, veteribus *pro Suus a, um*. id.

Sulannine, vox in Cantico sacro, vom Himmel hoch da komm ich her / *rc. sine dubio est ex Hebræo שושנה* *susa-nin*,

i. e. *gaude infans*. Unde forsā & vox illa nutricum ad infantes, sause liebes Kindelein. *שושה* verò est Imperativus cum *ה* paragogico.

Susceptio onis, f. *susciendi actus*, vel *receptio*, Unternehmung / *Auffnahme*. Cic. *Susceptor oris*, m. dicitur, qui ab antiquis *coactor* appellatur. Schard.

b *Susceptores*, qui *solutionem auri* & *specierum accipiebant*, & *modum conjugationis possessorum*, & *species singulas describebant*. l. 9. C. de defensor. civit. l. 5. C. ad leg. Jul. repet.

c *Susceptiores*, qui *luserunt*. l. 1. §. 2. ff. de aleator.

d *Susceptor fidejussor spiritus*, *malis*, *Taufpat / Taufp.* Dod. Zehn.

Susceptio is, cepi, ceptum, suscipere, est *in se recipere*, auff sich nehmen / ut: *Ego suscipiam* & *ut spero, reperiam*, ich wil es auff mich nehmen / und verbhoffentlich einen finden. IV. Cat. IV.

b *Suscipere gravem curam*, grosse Sorge auff sich laden. lib. 12, 12.

c *Suscipere aliquid pro aliquo*, etwas eines andern wegen auff sich nehmen. lib. 6, 10.

d *Suscipere onus aliquod*, *caussa alterius*, einem zu gute eine Mühe auff sich nehmen. l. 15, 15. Attic.

e *Suscipere sibi auctoritatem, patriam, severitatem, vaterliches Ansehen und Ernsthaftigkeit an sich nehmen*. pro M. Cael. XIX.

f *Maculam suscipere*, est *conscipere*, ut: *Delenda est vobis illa macula*, *Mithridatico bello superiore suscepta*. pro Leg. Manil.

g *Suscipere interdum idem est, quod creare, & suscipi*, idem *quod nasci*, ut: *Cum beatissimi sint, qui liberos non susceperunt*, weil diejenige die Glückseligsten / welche keine Kinder gezeugt haben. Ep.

h *A parentibus suscepti, educati*, von den Eltern gebohren und erzogen. l. V.

i *Si Rempubl. cui suscepius, reficis*. wenn du dein Absehen hast auff das Regiment / deme du zu gut gebohren worden. Att.

k *Suscipere puerum*, ein Kind für das seine erkennen / sich für einen Kinds Vater an geben / erkennen. Terent.

l *In lucem suscipi*, i. c. nasci. Att.

m *Suscipere ex uxore liberos*, Kinder zeugen. Curt. 1.

n *Suscipere impia bella*, unrechtmässigen Krieg anfangen. id. 385.

o *Suscipere vota*, etwas geloben. Corn. 179.

p *Suscipere iudicium iudex dicitur*, qui *iudicandi in se necessitatem recipit*. l. penult. ff. de vacat. muner.

q *Suscipere as alienum*, i. c. *constituere se debitorem alterius nomine*. l. 19. §. ult. ff. de iurisd. l. ult. ff. ad Se. Vell.

Suscitabulum i, n. incitamentum, Erwedung. Nonius.

b *Suscitabulum*, Lende / Zunder / Zünd-Strick. Zehn.

Suscito as, are aufwecken / ut: *Suscitare somno*, è somno. Cic. l. 4. Tusc.

b *Ignes sopitos suscitare*, das Feuer aufblasen. Virg. 5. Æ.

c *Suscitare, impellere*, invitar. id. 12. Æn.

d *Suscitare sitas sententiam*, commovere. Cic.

Susiana a, vel Susiane es, regio in Perside, *cujus incolae dicuntur Susiani*. Plin.

Susinus a um, quod ex Susis sive liliis factum est, unde & *Urbe in Persidis à liliis*, quorum ibi magna est copia, nomen habere, scribit Stephanus. *Susa enim Persæ vocant lilia*. Hinc *oleum susinum*. Plin. 13. c. 1.

Suspectio onis, f. idem quod *suspectio*. Ter.

Suspecto as, are, frequenter *sursum aspicere*, über sich sehen / ut: *Oculisq, suspectans sidera*. Martial.

b *Suspectare*, pro *suspectum habere*. Tacit. l. 1.

Suspectus us, m. actus suspiciendi, über sich Sehung. Plin.

b *Suspectus*, altitudo. Virgil. 6. Æn.

c *Suspectus*, pro *admiratione*. Senec. de benef.

Suspectus a um, in *suspicionem adductus*, verdächtig / ut: *Suspecta perfidia aliquem terrene*, wegen verdächtigen Meynens ein Schreck einjagen. Curt. 510.

Satius est purgatos esse, quam suspectos. id. 1493.

b *Fidem alicujus suspectam habere*, ein Mißtrauen in einem setzen. idem. 1383.

Suspendeo es, ere, *suprapondere*, Colum.

Suspendium ii, n. pro suspensione, Kkk 3

Auffhendung / Galgen-
Straff. Cic. 5. Verr. hinc:

Suspendiosus a um, qui suspen-
sus est, erhendet. Plin.

Suspendo is, pendi, pensum, su-
spendere, est aliquid ligare, ut
pendeat, ut: Suspendere de ar-
bore. 1. de Orat. arbore. Col. ex
arbore. Quintil. arbori. Cic. pro
Rab. in arborem. 5. Verr. Ulp,
an einen Baum henden.

b Suspendere, idem quod
suspendendo strangulare, erhend-
eten/ut: Suspendere se è fico, sich
an einen Feigenbaum erhend-
eten. Quintil.

c Suspendere vel suspensum
tenere aliquem, est incertum, so-
licitum reddere, ut dubitet; in
dubio relinquere, einen zweifeln
machen/das er nicht weiß/wor-
an er ist. 1. 10, 8.

d Suspendere rem ali-
quam, est differre, prorogare, auf-
schieben/ut: Morit aliquantum
oratio regis legatos, itaq; medio
responsio rem suspenderunt. Liv. 9.
Bell. Maced.

e Suspendere spiritum, est
inter legendum mediocriter vel
paululum subsistere, ut: Sciat
puer, ubi suspendere spiritum de-
beat, quo loco versum distingve-
re, ubi claudatur sensus, ubi inci-
piat. Quintil.

f Suspensas habere ratio-
nes, i. e. dubias. 1. 5, 13.

Suspensio onis, f. incertitudo,
Aufziehung / it. Aufhen-
dung. Hirt.

b Suspensio, poena genus
apud pontificios, estque vel corpo-
ralis, quæ quis in furcas tollitur,
vel spiritualis Canonica, vel Ec-
clesiastica, quæ contingit in offi-
cio, vel beneficio, vel utroque,
Schard.

Suspensura e, f. optis suspensione
factum, allevatum à terra.
Senec. Epist.

Suspicio is, suspexi, suspexitum,
suspicio, est sursum aspicere,
in die Höhe sehen/ ut: Eta-
stra suspeximus, tum ea, quæ
sunt infixa certis locis, turri-
non re, sed vocabulo erramus.
1. Tuscul.

b Suspicio in cælum,
binauff gen Himmel sehen. Cic.
in Somnio.

c Suspicio aliquem, est
admirari, venerari, ut: Eloquium

tia, quam suspicerent omnes,
quam admirarentur, quam se
assequi posse diffiderent. in Orat.

d Suspicio, est suspectum
habere, im Verdacht haben/ ut:
Suspiciens eum, novas res cupere,
ad perniciem eius dolum quærit.

Sallust. in Jug.

Suspicio onis, f. idem quod su-
spectio, Argwohn/ ut: Paula-
latim in plures manat suspicio-
es kommen je länger je mehr
in Verdacht. Curt. 2166.

Longè remotus ab omni su-
spicione, fern von allem Arg-
wohn. 1. 10, 33.

b Suspicio impendentis
ali-

alicujus tempestatis, Besorgung
eines bevorstehenden Unglücks.
1. 8, 3. Att.

c Segregare ab se suspicio-
nem, keinen Argwohn auff sich esse
erlassen lassen/ ut: — Omnes bo-
nos bonasq; accurate addocet, su-
spicionem et culpam, ut ab se se-
gwegent. Trin. 1, 2, 41.

d Ne admittam culpam,
ego meo sum promus pectori; Su-
spicio est in pectore alieno sua
das ich keine Schuld habe/ bin
ich in meinem Herzen versie-
hert/der Argwohn wohnet an-
dern bey. Trinum. 1, 2, 44.

e Suspicio nulla est, man
hat keinen Argwohn. pro Sext.
Rose. XIIIX.

f Suspicio non assequi
posse, ihm nicht einbilden kon-
nen. 1. 8, 15. Att.

g Quæ res augeat nobis su-
spicionem, welches uns noch
mehr Nachdenkens machet
Lib. 1, 1.

h Suspicio se et errore
alios exolvere, sich eines Arg-
wohns/und andere zugleich des
Irrthums loß machen. He-
cyr. 5, 2, 26.

i In suspensionem avaritia
venire, in Verdacht des Seltes
gerathen. 1. 1, 1. Qv. Er.

k Suspensionem nullam
habebam, te mare transiurum,
ich machte mir keine Gedan-
ken/das du dich über das Meer
machen soltest. 1. 8, 15. Att.

l Suspicionem aliquam
importare, einen Argwohn ma-
chen. 1. 16, 21. vide Tergiversari.

m Spero ex hoc ipso non
esse obscurum, ad quem suspicio
dannnenher nicht unklar zu seyn/
auff wen man den Argwohn die-
ser Uebelthat zu werffe. p. S. R. VI.

n Suspicionem in aliquem
conferre, i. e. reddere aliquem su-
spicionem, einen in einen Argwohn
bringen. pro S. R. XXXI.

o Abhorrere a suspicione
aliqua, i. e. abesse a suspicione,
auffer einem Verdacht seyn. pro
Cæl IV.

p Suspicio et fido crimi-
ne liberari, auffer dem Argwohn
und falscher Anklag kommen.
pro S. R. XLI.

q Suspicionem de se omnem
alicui eximere, einem allen Arg-
wohn wider sich benehmen.
Curt. 62.

r In suspensionem cadere,
venire, in Argwohn gerathen.
Cornel. 126. it. 134.

s Suspicio cavere, auffer
Verdacht seyn. id. 131.

t Suspicionibus judicare, aus
Muthmassen urtheilen. id. 133.

u Suspicio falsa duci, aus
falschem Verdacht verleitet wer-
den. id. 318.

x Suspicionem injicere a-
licui de aliquo, einen bey einem
andern verdächtig machen. i-
dem. 578.

y *Suspicio*, est triplex (1) cum debitores nostros alieno art obnoxios, *suspiciamur* abitionem meditari, ne carceri mancipentur, quoniam solvendo non sunt; vel quod incipiunt dilapidare, & distrahere omnia ferè bona. Hæc nuncupatur *suspicio fuga*, quæ solet privatum, nec adeo magnum, asferre detrimentum in Republica, ideoq; non censetur crimen. (2) Est quædam *suspicio* adversus judicem, non solum delegatum, verum etiam ordinarium. Nam cum magistratus saepe religionis sua oblitus, perniciosissime judicando noceant, rectissime concessum est, omnes ex *suspicionis* causa recusari. (3) Est quædam denique *suspicionis* species ex eo nata, quod tendit ad laudandum publice, aut privatim, quæ pertinet ad actionem de postulacione suspecti. Schard.

Suspiciosè, Adv. argwöhnisch/verdächtiglich/ut: *Suspiciosè* ac criminose dicere aliquid. Cic. pro Rosc. Amerin.

Suspiciosus a um, qui *suspicionem* habet, argwöhnisch/das leicht einen Argwohn fasset/ut: *Civitas maledica & suspiciosa*. Cic. pro Flacc.

Suspitor aris, aris, est *suspicionem* habere, einen Argwohn haben/ut: *Ut quisq; est vir optimus, ita difficilime, alios improbos esse, suspicatur*, je frömmmer und aufrichtiger einer

ist/je weniger vermerket er/daß andere boshaftig. Lib. Ep. 1. Qv. Fratr.

b *Homines non modo res præclarissimas obliviscuntur, sed etiam nefarias suspicantur*. pro Milon. XXI.

c *Suspiciari* aliquid etiam exponi potest, im Neden auff etwas zielen/etwas ansiehen. l. 5, 15.

d *Tantum te suspicari volo*, ich begehre nur/daß du mich gest bedenkst. l. 5, 2.

e *Suspiciari*, sich etwils den. Cic. de Fin.

Suspiratio onis, f. vel

Suspiratus us, m. *suspirandi actus*, Seuffzung. Ovid. ii. Senec.

Suspiriosus a um, qui *suspirandi* difficultatem patitur, vel cuo vitiosa est *respiratio*, der einen kurgen Athem hat/schwerlich athemet/leidend. Plin. eo. 2.

Suspirium ii, n. *ipsa suspiratio*, Seuffzung / das Seuffzen/Seuffzer/ut: *Ducere suspiria ab imo pectore*. Ovid. 10. Met.

b *Suspirium ipsa suspirandi* difficultas. Est enim *primus* num morbus. Plin. ii. Colum.

c *Suspirium*, in Musicis est *Pausa* nomen, valens *semiminimam*, ein viertels Schlag.

Suspiro as, are, *spiritum* ab imo pectore trahere, quod sollicitudinis aut doloris argumentum est, seuffzen/leiff Athem

holen/ut: *Ingemuit & tacito suspirat pectore*. Ovid. ep.

b *Suspirare*, desiderare, ut *Suspirare amores*. Tibul.

Ad honores suspirare. Valer. 4. Argon.

Susque deque, i. e. *plus minusve*, ut: *Susq; deq; facere vel habere*, nicht viel auff etwas geben / nichts darnach fragen / modus est loquendi, quo veteres frequentissime uti solas, scribit Gellius.

Sustentaculum i, n. *fulcrimentum*, quo aliquid sustinetur. Calepin.

Sustentatio onis, f. *expectatio* si ve *dilatio*, Auffhaltung/Auffzug. Cic.

Sustento as, are, *Frequent*, a *sustineo*, *fulcio*, & alioq; viri utitur *retineo*, aufenthaltend/unterstützen/ut: *Moles sustentata per multos annos*. Lucr.

b *Sustentare*, est alere, er-nähren / ut: *Solus omnem familiam sustentat*. Adel. 3, 4. 36.

c *Sustentare* alicuius tenuitatem ex suis angustiis, von seinem weniggen eines andern Dürftigkeit außhelfen. l. 16, 21.

d *Sustentare* etiam notat differre, ut: *Adificationem Arcani ad tuum adventum sustentare placebat*. Qv. Fr.

Sustineo es, *sustinere*, idem est, quod ferre, ut: *Sustine & abs-tine*, juxta illud Græcorum *ἀνίστασθαι ἀνίστασθαι*, leid mach

b *Obirectatores facillime sustineo*, impediunt tamen, ich kan zwar die Lasterer leicht vertragen / doch verhindern sie nich. lib. ii. Ep. 14.

c *Sustinere onera*, Bes-schwerung außstehen. l. 15. ep. 14.

d *Humilis suis sustinere tota comitia*, alles in der Versammlung auff seine Hörner nehm. pro Mil. IIX.

e *Non iniquo animo aliquid sustinere*, etwas mit Wille len vertragen. l. 1. ep. 1. Qv. Fr.

f *Sustinere* etiam est retinere, aufhalten / ut: *Spolia de hostibus retinere*, die bey dem Feinde erlangte Beute behalten. Curt. 1962.

Sustinere aquam, i. e. *tempus constitutum* prolongare, vide supra *Aqua h*.

Equos sustinebo, eog, *man-gis*, si locus is, quod ferentur, *præ-ceps erit*. Acad.

g *Sustinere se ab omni sensu*, sich enthalten. Att.

h *Sustinere dolorem*, Schmerzen außstehen. l. 1, 3. Quint. Fr.

i *Sustinere laborem omnibus viribus*, aus allen Kräften in der Arbeit anhalten. l. 5. ep. 5.

k *Sustinere aliquantum negotii*, ein Geschäft verrichten können. l. 1, 1. Qv. Fr.

l *Sustinere hominum ser-mones*, vide *Popularis*.

m *Hac disciplina*, patet

Sutrinus *a um*, ad suturem spectans, ut: *Sutrina taberna*. Tacit.

Sutura *a*, f. commissura suendo facta, eine Naht. Liv.

b Sutura, cranii commissura, die Zusammenfügung der Hirnschale / Haupt-Fuge / ut: *Sutura coronalis*. Vesling.

Suus *a um*, sein / Pronomen Reciproco. ut: *Suus cuiq; mos est*, ein jeglicher hat seine Weise. Phorm. 2, 4, 14.

b *Sua manu* aliquid facere, etwas mit eigener Hand verrichten. pro S. R. XXV.

c *Suus*, i. e. Proprius, ut: *Rex nihil suum habet, omnia universorum*, der König hat nichts eigenes / sie halten alles gemein. Solin. 480.

d *Suus*, i. e. concivis, ut: *Non plus secum habuit Trajane de suis, quam triginta*. Cornel. 241. c. 15.

Syagros, *σῦα γρῶς*, canis nomen apud Sophoclem, à suum venatione impositum. Græcis item Syagros aprum, seu suem sylvestrem significat.

Sybaris, oppidum antiquissimum XII. milibus passuum ab urbe distans, quin & aliud teste Herodoto lib. V. quod à Crotone non longè abest.

Sybaristia *as, are*, i. e. Sybaritarum more deliciis indulgere, im Luder liegen. Erasim.

Sybarianus *a um*, ut: Sybari-

tani exercitus egritatus. Plin. Sybariticus *a um*, ad Sybaritas populos pertinens, qui luxu deliciisq; adeo notabiles, ut quicquid effeminatum, quicquid molle, quicquid accuratè atq; ambitiosè luxuriè paratum esset, id vulgo Sybariticum diceretur. Hinc Sybaritica mensa, Prov. de convivio dicebatur sumptuosius apparato, eine köstliche Gasterey. Erasim.

b Sybaritica oratio, Prov. congruet in orationem arrogantem atq; ambitiosam. Nam & fastus nomine notati sunt Sybaritici. id.

c Sybaritica calamitas, Proverb. quadrabit in eos, qui neglectu deorum, aut ob intemperantem luxum, subvertuntur. idem.

Sycaminus, morus est arbor.

Sycen, populos alio nomine, item Meconii Aphrodes, Plin. 27, 12.

Sycites gemma, à fici colore dicta. id. 37. c. 11.

Sycomorua *i*, f. arbor à fici exemplo sic dicta, Egyptischer Feigen-Baum / Maulbeere Feigen / Adams Feigen. Matthiol. Pancov.

Sycophanta *a, m.* (συκοφαντής à συκῆ vel συκῆν, ficus, & φανῆν dico, vel φανῆν calumniari) dicitur calumniator, quod olim apud Atticos fici fuerint in precio, multatissimi sint

sint illi, qui eos furto tollerent. Hosq; qui deferebant aut obserabant, ludibrii causa sycophantas vocabant.

b Sycophanta pro mendace, cavillatore, sive doloso ponitur, ein Fuchschwänger / ut: *Non est remedium adversus sycophanta morsum*; dictum est in calumniam, cuius morsus non solum perniciosissimus est, verum etiam inervabilis, quod clancularius plerumq; wer kan wider böse Mäuler. Erasim.

Sycophantia *a*, f. est falsa accusatio, delatio, calumnia, Verleumdung / Betrug / ut: *Sycophantias componere*, auff Betrüg umgeben. Bacch. 1. 4. 4. 37.

Sycophantiosè, Adverb. dolosè. Plaut.

Sycophantissimè, are, vel

Sycophantor aris, aris, falsè accusare, fuchschwängeln / verleumbden / fälschlich angeben. Plaut.

Sycosis *ὀφθαλμῶν*, affectus oculi palpebra, in qua, quasi granificus eminent. Sennert.

Syds, vide Sidus.

Sylla *a, m.* nobilis Romanus, teste Sallustio, qui ex antiqua Scipionum familia originem duxit: in adolescentia omnibus flagitiis inquinatam vitam egit, h. e. usque ad quaesturam, quam sub Mario adeptus est, in qua vitam penitus commu-

avit: & (ut dixit Valer. Max.) catenas Jugurtha manibus iniecit. Dictator deinde effectus, ita Rempublicam oppressit, ut, teste Cicerone in Verrem, nemo illo invito, nec bona nec patriam, nec vitam retinere posset. Hinc:

Syllaturio *is, ire*, Syllam imitari. Cicero.

Syllaba *a, f.* comprehensio literarum, vel unitas vocalis enumerationis, eine Sylabe.

Syllabatim, Adv. per singulas syllabas, Syllabenweise. Cic. ad Att.

Syllabicus *a um*, ad syllabas pertinens, vel syllabas habens.

Syllabus *i, m.* index, qui comprehendit summam longi operis. ein Register. Martin.

Syllepsis *is, f.* Grammaticis est, cum vox adjuncta respicit genus dignitas, sicuti Zeugma, cum respicitur proprius.

b Syllepsis Oratoribus est, cum res plures una voce ambigua significantur, ut: *Persuasio est rota figurata*.

Syllogismus *i, m.* Logicis nihil aliud est, nisi supputatio & discursus mentis, quo more Arithmeticonum (qui ex numeris certis datis colligunt ignotum) aliqua Propositio ignota colligitur ex positis praemissis, eine Schlussrede.

Syllogisticus *a um*, ad syllogismum pertinens.

Syllogizo *m.*, are, ratiocinari.
Qvintil.

Sylphii succus, idem quod *asa*
fatida. Schröd.

Sylva *a.*, f. generale est nomen
arborum propriè, & quæ ca-
dua est, ein Wald / Gehölz /
ut: Locus in media sylva ma-
ximè opacus & frigidus.

b Multam sylvam gestas
dictum in Phormionem militem
quendam hirsutum, densaq; pilo-
rum obsitum sylva, quadrabit in
agrestem & stupidum. Erasim.

c In sylvam ligna ferre,
Prov. est aliquem iis rebus au-
gere velle, quibus ipsa maximè
abundet. id.

d Sylva, de herbis aliquan-
do dicitur. Virg. 3. Georg.

e Sylvam etiam dici-
mus, quæ cumq; congerimus, &
primum quasi materiam extem-
pore collectam, ex quâ deinde,
quæ volumus, facimus. Qvint.

f Sylva in sacris pro do-
mibus ex arboribus sylva extru-
ctis, ubi simul metonymia conti-
nentis pro contento est. Jerem.
c. 21. v. 14. succendam ignem in
sylva illius, h. e. in domo Jehova,
& domo Regis, domibusq; Magna-
rum, quæ ex preciosa materia, à
sylva Libani adportata, fuerant
extructa.

g Sylva pro favo seu pla-
centis mellis, quarum in sylvis
terra Canaan magna erat copia.

h Sylva, quia arbores ut-

plurimum continet steriles, infi-
delitatis impietatisq; symbolum
est. Esa. 32. 15. Glail. Phil.

Sylvanus, vide Silvanus.

Sylvaticus *a um*, idem quod syl-
vestris, ut: Mus sylvaticus, ei-
ne Wald-Maus. Plin.

Laurus sylvatica. Cato.

Sylvesco *is, ere*, in sylvam redi-
gi, seu sylvestres aut infructuo-
sas arbores sarmentave fieri,
vult werden / verwiltern.
Cicero.

Sylvester, vel hic & hac Sylve-
stris, & hoc Sylvestre, quod
est sylva, waldisch / wilt / ut
Sylvestrem tenui musam me-
ditaris avenâ. Virg. 1. Eccl.

b Sylvestris, quod est in
sylva, ut: Montes vestri atq; syl-
vestres, mit Wäldern bewachse-
ne Berge. Cic.

Via inculta & sylvestris,
ein ungenöhlicher und wilter
Weg. id.

Arbor sylvestris, ein wils-
ter Baum.

Sylvicola *a*, qui sylvam incolit.
Propert.

Sylvicultrix *icis*, f. quæ in sylva
vivit. Catull.

Sylvisfrag⁹ *a um*, sylvas frangens,
qualis est ventus, à quo arbo-
res in sylvis & franguntur &
eruntur. Lucret.

Sylviger *a um*, ut: Sylvigeri
montes. Plin.

Sylvosus *a um*, ubi multa sylva
sive

sive arbores sunt, voll Holz /
waldigt. id.

Sylvula *a, f.* Dimin. parva sylva.
Colum.

Symballotus *a um*, συμπαλα-
ρίς per se coactus. Martin.

Symbama, τὸ συμπαμα, even-
tus, conveniens & apta ora-
tione expressa sententia, con-
gruitas. Prisc.

Symbiosis, συμβίωσις convivius;
actio una vivendi.

Symbole *a, f.* apud antiquos in
eadem legitur significatione,
in qua symbolum. Plaut.

b Symbole est collatio, quæ
plures, quisq; suam partem con-
ferunt in cœnam, ut: Esse de sym-
bent in ore.

c Symbole in Ecclesia Oe-
cumenica sive Catholica breves
sunt verba, quæ in verbo Dei solidè fundatæ
sunt, atq; in verbo Dei solidè fundatæ
sunt. 3. 4. 2.

Symboleus *a um*, pertinet ad confessiones fidei Christianæ. Sunt
contractus, pacta, dicta, con-
venta.

Symbolicus *a um*, ad symbolum
pertinens.

b Elementa symbolica, in
Physicis sunt, quæ in qualitate
una conveniunt, ut ignis & aer,
quia uterq; est calidus. Contra
ignem & aqua, quia qualitatibus
prorsus dissentiant, dicuntur a-
symbolea. Ignis enim est levis,
calidus & siccus, aqua verò gra-
vis, frigida & humida.

Symbolismus *i, m.* est consensus
plurimum. Hinc symbolismi ele-
mentorum dicuntur combina-
tiones eorundem in qualitate

bus certis, & vocantur etiam
συμβολαι.

Symbolum *i, n.* symbolum vel
symbolus dicitur, annulus, si-
gnum, ut: Symbolum mulierini-
um, ein falsches Putschaff.
For. Rom.

b Symbolum, eine Zubuß /
& symbolum dare, Zubuß geben
im Deigwerd. Agric.

c Symbolum interpretatur
Julius Pollux parvum nomisma.

d Symbola dicuntur vel
Apophthegmata, vel dicta, vel
adagia, vel dicta quæcumq; sim-
plicia, seu allegorica, quæ homi-
nes magni & eruditi semper ha-
bent in ore.

e Symbola in Ecclesia Oe-
cumenica sive Catholica breves
sunt verba, quæ in verbo Dei solidè fundatæ
sunt, atq; in verbo Dei solidè fundatæ
sunt. 3. 4. 2.

Symbolum, vide Symbolum.

Symmachia, autore Thucydide,
est confederatio, iis iura legi-
bus, ut iidem censeantur ami-
ci, idem & inimici. Cæd.

Symmetria *a, f.* commensuratio
duarum quantitatum. Hinc
quantitas commensurata seu
symmetrica, quæ eadè mensu-
râ, semel ac sæpius sumit, æ-
quatur alteri quantitati. E-
contra ἀσύμμετροι quanti-
tates dicuntur, quæ eadem
men-

mensura exacte non metitur, sed superest fractio aliqua.

Symmyta a, secretarius seu secretorum sive sacrorum conscius.

Sympatheticus a um, ad sympathiam spectans, ut: Unguentum sympatheticum. Schröd.

b Pulvis sympatheticus, fit ex vitriolo veneris radiis solaribus calcinatus.

Sympathia a, f. συμπάθεια, compositio, consensus vel conventio. Cic.

Symphonia a, f. concertus concordantia; ein zusammenstimmender Gesang oder Seyren-Klang. Cic.

b Symphonia, voce barbara Contrapunctus, est melodia composita, quae duas pluresve inter se confert monodias, seu est in Musica figurata, alias dicitur moteta. Music.

c Symphonia, pro celeritate quadam. Cic.

Symphoniacus a um, ad symphoniam spectans. Cic.

b Symphonica verba, quae & symphonia dicitur: sunt qui bysycum intelligi volunt. Plin. Martin.

Symphrades Cic. 2. de leg. alii symphrades legunt, i.e. contritules, alii symphreatides, quasi socii unus putei: alii symphradmones, qui simul consilia agitant. Martin.

Symphycum, n. consolidata ma-

ior, solidago; crescit in pratis & hortis, gaudet loco humido, Wallwurz/Schwarzwurz/Schmährwurz / Weinwurz, alias species etiam recensent, Matthiol. Schröd.

Sympinium, gentis poculi, quod & gábata dicitur. Martin.

Symploce es, συμπλοκή, complexio, est (1) cum eadem vocet repetuntur in pluribus simul principiis & clausulis. (2) cum ex duobus verbis unum conflatur, & dicitur aliàs uq' is, ut: Erit ille mihi semper-Deus.

Symphosiarcha a, m. modimperator, magister convivii, qui leges conviviales fert.

Symphosiacus, convivii princeps, rector ac moderator. Plutarch.

Symposium ii, n. convivium. Cicero.

Sympsalma, quod simul psallitur.

Symptoma atis, n. est affectus praeter naturam in iis, quae extra constitutionem partium ad actionem necessaria sunt, ali-quid aliud praeter naturam sequens, ein Zufall. Jonston.

Symptomaticus a um, ad symptoma pertinens.

Synæresis, f. contractio. Figura, quae plura per unum conjunguntur, ut: Biga, pro biga.

Synagia, militum centuria. Alexand. Alexandrinus, l. 6. c. 13.

Synagoga, συναγωγή, notat congregationem, coetum congregatum,

ram, Ecclesiam Judaicam & locum, ubi convenitur, eine Versammlung Jüden-Schul.

Synallagma, συναγμα, est, cum ultra verba contractus aliquid utringue agitur: quoties scilicet ex utriusque parte aliquid fit, quod utroque obligatus est, ut: Do tibi Stichum, ut Pamphilum manu mittas. Schard.

Synalphe, Grammaticis est vocalis abfuentio, & quasi deletio, sequente vocali alia, ut in metro negligatur ejus sonus. Synanche, συνάχη, morbus, Latinis dicitur angina, die Bräune.

Synathraëmus, congeries: Figura, cum plura, quae diversa sunt, congeruntur.

Synaxis is, f. συναξίς est actio congregantis, itemque congregantis, quae congregantur.

b Synaxis dicitur (1) collectio hominum vocatorum ad Ecclesiam Christi, & conversio ad fidem Christianam.

c (2) Conventus Ecclesiasticus ad audiendum Dei verbum, orandum & sacramenta adhibenda.

d (3) Synaxis, idem quod celebratio Eucharistiae, & ipsa Eucharistia, vide Casaub. Exercit. 16. ad annales Baronii.

Syncategorema, vox sive nota, non nisi σύνθεσις σημασία aliquid significans, ut: Omnis,

nullus, &, cum &c. Syncategorematicus a um, con-significativus.

Syncellus, σύγκελος, in Ecclesia Graeca olim proximus erat Patriarcha, vicarius vivi & successor mortui Martin.

Syncerastum, σύγκρασις, temperatum antiquo vocabulo Graeco. Varro.

Syncerus, vide Sincerus.

Synchronus a um, quasi contemporaneus, eodem tempore cum alio existens coaevus.

Synchylis, confusio, Rhetoricis est vocis unus aut plurium, commato, aut colo, in alterum trajectio.

Synciput capitis, n. anterior pars capitis, das vorder Theil des Haupts.

b Synciput pars capitis porgentis vel congregantis, itemque cini condita, & ad edendum parata. Plin.

Syncomistus a um, comportatus seu collatus ex toto, ut nihil sit detractum, ut fructus cum succis ipsis. Sic syncomistus panis dicitur confusaneus, qui ex tota farina colata, non excusata, confectus. Galen.

Syncopalis e, c. ut: Syncopalis febris. Jonston.

Syncope, Grammaticis est, cum e medio tollitur syllaba, & vox in pauciores syllabas contrahitur, ut: Dixti, pro dixisti.

b Syncope, animi delictum.

Syntagma atis, n. ordo, ordinatio exercitus ipsam classem, distributio, & ad stipendium conferendum descriptio; significaturque hac voce pensio annua. For. Rom.

b **Syntagma**, est quoque liber seu volumen studio conscriptum & elaboratum, non ex tempore & sine cura, sed quod dictionem habet compositioni congruam.

Syntaxis eos, f. coordinatio, series.

b **Σύνταξις**, Græcis notatur etiam tributum.

c **Syntaxis** in Grammaticis docet rationem conjungendarum vocum, seu faciendae orationis.

Syntecticus a um, qui syntexi frequenter corripitur, & animi deliquio laborat. Plin.

Syntexis is, f. συνίξις colligatio, defectio, & animi deliquium, quæ & syncope dicitur. Plin. 22. c. 25.

Synteresis, συντήρησις, conservatio notitiarum practicarum de honestate & turpitudine; deinde notitia illa ipsa conservata in animo, tandemque aut plurium corporum mens eis instructa, per quam studet conservare bonam conscientiam. Martin.

Synthema atis, n. signum bellicum, quod datur instructæ aciei.

b **Synthema**, tessera vigiliarum, quæ erat tabella scripta à tribuno data,

c **Synthema**, nota & tessera quædam epistolaris, commentatrix ejus, quæ eam reddebat.

d **Synthema**, in Pandectis vocantur diplomata, quæ his dabantur, qui cursu utebantur.

e **Synthemata**, item dicuntur breves quædam obsecræ sententia, & quædam quasi anigmata, altiore quendam & reconditum sensum occultantia: cujusmodi sunt symbola For. Rom.

Synthesinus a um, ad synthesein pertinet, Svet. Lex. Anglic.

Synthesiseos, f. compositio Grammaticis dicitur, cum ad sensum magis respicitur, quam ad verba.

b **Synthesis** Oratoribus est, cum ex duobus vocabulis unum conflatur per Figuram v. p. in, ut: Semper Virgo, recens-nat?

c **Synthesis** Logicis sumitur pro quacunque compositione seu generatione, cui opponitur **Analysis**: inde **Methodus** alia dicitur **synthetica**, alia **analytica**.

d **Synthesis**, Physicis sumitur pro compositione duorum aut plurium corporum.

e **Synthesis**, vestis genus & varius ornatus. Martial.

f **Synthesis**, congestio, a cervus. l. 38. ff. de aut. arg. leg.

g **Synthesis** vasorum compositio, quæ multa ejusdem generis vasa in se invicem includuntur. Stat.

Syn-

Syntomia conciso, figura est, quæ res quantumvis magnæ breviter & compendioso verborum ambitu redduntur.

Syphar, exuvium serpentis, seu senectus chelydorum. Erasmi.

Syracuse arum, civitas Sicilia.

Syracusanus a um, ut: Ne decimam quidem Syracusanarum opum partem assequi possunt. Prov. de divitiis ac splendidis; significabant autem aliorum opes, quantumvis amplas, nihil esse ad Syracusanas divitias. Erasmi.

b **Syracusana mensa**, dicebatur pralata atque opipara. Syracusani enim, ut erant olim splendidi, ita voluptatibus ac deliciis addictissimi. id.

Syracusius a um, i. e. Syracusanus, ut: Syracusius Poeta. Ov.

Syria a, f. & Assyria, Regio Asia. Hinc:

Syriacus a um, ut: Syriaci boves, i. e. qui sunt in Syria. Plin.

b **Radix syriaca**, pro silphio, & quod Latini **Laserpitium** vocant.

c **Ros Syriacus**, pro succo radicis sulphurii, sive asa foetida. Colum.

Syriarcha a, qui Syriarchiam exercat. Kult. C. de expens. lud.

Syriarchia a, f. sacerdotii genus in Syria. l. 1. C. de nat. lib.

Syriensis a um, ut: Syrica mala. Colum.

b **Syricum pigmentum**,

quod Syri Phœnices in rubris litoribus colligunt. Hydor. **Syringa** a, f. fistula, & fossa oblongior.

b **Syringa**, cavum instrumentum, quo aqua mittitur, et ne Wasser-Röhre.

Syringites, gemma, qui stipula internodio similis.

Syrinx, Nympha Arcadia, quæ Nympharum precibus mutata est in palustres calamos, cum acrius eam insequeretur Pan, rusticorum deus. Martial.

Syriscum, est vas plexile, in quod conjiciuntur fici, alii legunt Hyriscum. Cæl.

Syrissa a, f. mulier e Syria. Virg. **Syrites**, lapis, qui in lupi nascitur vesica. Plin. 11. c. 37.

Syrius a um, vel Syrus, ex Syria, vel ad Syriam pertinet.

Syma atis, n. genus vestis tragicorum, vel cauda sive tractus vestis foeminarum, der lange Schweiff oder Schwanz an der Weiber Röcken. Martial. **Syrmea**, genus cibi ex adipe & melle confectum. Cæl.

Syrophenix, qui habitat in ora maritima Syria, circa Euphratem, cujus pars Idumæa & Judæa. Juven.

Syrpe, pars quædam silphii. Plaut. Solin.

Syrtis & idis, f. Syrtis vel Syrtides sunt loca circa fines Africa, Egyptum versus periculossima: à cupere trahere. Est enim

nim in aequalitas maris & terra magna, & in uno loco profundissima, in alio vero satis vadosa; Spirantem, vento cumulus arenae, qui supra mare fuerat, in profundissimas restituit valles: & qui deprimebatur, mox super aquas egeritur. Suntque duae pares naturae, im-pares magnitudine. Plin. Liv.

b Syrtis patrimonii Ciceronem dicit pro voragine, 3. Orat.

Syrtycus a um, in Syrtibus habitans, ut: Gens Syrtica. Curt. 556.

Syrtycus Hammon. Lucan.

Syrtytes, gemma, quae in litore Syrtium invenitur. Plin. 37. c. 10.

Syrupus i, m. est liquor medicamentosis qualitatibus impraegnatus; additumque saccharo aut melle, ad mellis consistentiam excostus, ut: Syrupus violarum, Belli-Cassii, rosarum, Rosen-Cassii. Schröd.

Syrus, vide Syrius.

T Litera Consonans cognitionem quandam cum Deo habet, ut testatur Quintilianus, l. c. 4. Nam veteres Alesander, Cassianus scripserunt; nos Alexander, vel Alexander & Cassandra.

T. Subscribi solebat veteribus Senatus Consultis: eaque nota significabatur, illa Tribunos quoque consensisse. Nam Tribunis

Syrus, fossa, ubi reconditur frumentum. Plin. 18. c. 30.

Sysitium i, n. convictus, sodalitas eorum, qui quosdam habentes eundem ritum, Tisch-Gesellschaft.

Systasis, cūsacis, constitutio, commentatio.

Systaticus a um, constitutum, commendatitius.

Systema, cūsacis, Musicorum vocabulum, significans complexum certum intervallorum.

Systole es, f. correptio, figura est, cum longa syllaba contra ejus naturam corripitur.

b Systole, est pulsus, quo ad expulsionem suscepti sanguinis cor sese colligit & stringit.

Diastrale vero, quo ad ejusdem receptionem se relaxat. Vesl.

Syzygia, συζυγία, idem quod conjugium sive conjugatio, connexio. Galen.

T.

plebis intrare curiam non licebat: ante valvas positis subsellius decreta Patrum attentissima curam examinabant: ut si quae ex eis improbassent, rata esse non sinerent. Valer. Max.

Tabacca, vel Tabaco, vide Nicotiana.

Tabanus i, m. qui & Asilus dicitur, insectum pecudibus per-

astatem molestem. Bräme/Rosmücke. Plin. 11. c. 28.

Tabella a. f. parva tabula, ut: Rasistabellus infusa cera. Juvenal.

b Tabella dicebantur epistulae, quod in brevibus tabulis scriberentur, ut: Tabellus obsequiis, quibus res publica & privata geritur, nonne crederem? forte ich Brief und Sigel nicht glauben? Curcul. 4. 3. 20.

c Equum est tabellis confirmatis credere, Brief und Sigel muß man trauen. Bacchid. 4. 8. 83.

d Egomet tabellas detuli, ut vincirer, ich habe die Urtheile Briefe getragen. Bacch. 4. 6. 13.

e Tabellis confirmatis agere, est aliquem scriptorum suorum testimonio convincere, eum mit seiner eigenen Hand überweisen. Cic. 5. Tusc.

Tabellarius a um, ut: Tabellaria lex de suffragiis libere ferendis, non voce, sed tabellâ. Cic. pro Sest.

b Tabellaria naues, quae prae mittebantur in portum, ad nuntiandum adventum proxima classis. Senec. epist.

Tabellarius ii, m. dicitur rationator, supputator, qui in tabella observat nomina & rationes, ein Buchhalter. For. Roman.

b Tabellarius, est qui litteras perferens, ein Briefträger

ut: Tabellarios deprehendere, Boten aufffangen. l. 12. 12.

Tabellio onis, f. qui scribit tabellas, & in specie publicas easdemque custodit. l. 9. ff. de poenis.

b Tabellio, portitor tabellarum, Briefträger/ein Boten.

Tabeo es, ere, sive

Tabesco u, ere, est interiori sensu consumi, schwinden/verschmachten/ ut: Ego, qui tuo maiore maceror, macesco, consenesco, & tabesco miser, Ich / der ich mich deines Schmerzen halben gräme / werde mager / alt / und verschmachte elendiglich. Capt.

b Molestus & morbus tabescere, von wegen grosser Mühseligkeit und Krankheit verschmachten. 4. Tusc.

c Tabescere desiderio alijus, ein heftig Verlangen nach einem haben. II. Cat. III.

d Dolore ac miseria tabescere, für Schmerzen und Jänner vergehen. Adelph. 4. 3. 11.

Taberna a, f. locum notat, ubi aliquid venditur, non officinam, quae opificum est, ut: Taberna libraria, ein Buchladen. Att.

b Oculis tabernis quatuor minus solet, wenn die Kramladen zugeschlossen / mindert sich der Gewinnst. I. Catil.

c Tabernam negotiorum & cautionam & purpurariam

riam dicimus. l. 43. ff. de rit. nupt.
l. 2. ff. de institor.

Tabernaculum i, n. tugurium,
quia taberna simile, tectum
castrense, ein Zelt/Hütte. Cic.

b Tabernacula seu tentoria
in sacris pro hominibus sive
domesticis, in tentoriis degentibus,
Gen. 13, 15.

c Tabernaculum de Ecclesia
militante accipitur, Pl. 15.
v. 1. Plal. 27, 5. de Ecclesia trium-
phante. Luc. 16, 9. Apoc. 21, 3.

d Tabernaculum David.
Amos 9, 11. Act. 15, 16. regnum
Messie & Ecclesiam denotat, quo
utur humile est, pii protegentur.

e Tabernaculi vox de Solis
in caelo mansione dicitur
Plal. 19. & de corpore humano
2. Cor. 5, 14.

f Tabernaculorum festum,
das Lauber-Hütten Fest / vide
Scenopegia. Usurpatur & Za-
char. 14, 16. pro toto N. T. cul-
tu spirituali. Glaff. Phil. sacr.

Tabernarius ii, m. qui venat
in tabernis, ein Krämer / ut:
Opifices & tabernarios, atq;
illam omnem fecem civitatum
quid est negotii concitare was
darffs viel Mühe / das man
die Handwercker uñ Krämer/
ja alles kumpen. Gessindlein
in den Städten auffwiegele
pro Flacco.

b Tabernarius est, qui
vinum, sicut aquarius, qui a
quam vendit. lib. 8, 6.

Tabernarius a um, ut: Comæ-
dia tabernaria, in quibus
non magistratus, sed humiles
persona inducuntur.

Tabes is, f. nimia corporis ex-
tenuatio ex cura vel agritu-
dine proficiscens, die Darri/
Schwindsucht. Cels.

b Tabes interdum aliquid
cruenum significat, quod pro-
prie tabū nominant: Estque azi-
es & sanguis corruptus. Serv. 3. E.

c Tabes dorfi. Jonston.

d Tabes etiam dicitur vis
corrumpendi, putrefaciendi.
Liv. 10. Maced.

e Arborum tabes, quā
arbores, alimentum non sentien-
tes, elanguescunt, & tandem au-
sunt. Plin. 17, c. 24.

f Quomodo vi. morborum
precia medentibus, sic fori tabes
pecuniam advocatis ferat. Tacit.

g Tabes & macies pro ca-
lamitatibus, paenis & mæroribus
accipitur Esa. 17, 4. c. 24, 16.

Tabidus a um, corruptum, quod
tabem patitur, schwach / ver-
dorret / aufgezehret. Martial.

b Mens tabida facta. Ov.

c Vetusas tabida consu-
mit ferrum. idem 4. Pont.

d Tabida nix, cum jam
consumitur, & colorem prorsus
amisse. Liv. 1. Pun.

Tabificabilis e, a. à veteribus di-
cebatur pro tabifico.

Tabificus a um, quod tabem in-
du-

ducit, unde agritudo & me-
tus, tabifica mentis pertur-
bationes dicuntur, quoniam chia III.
mentem lacerant, tabem, cru-
ciatum, & afflictionem infe-
runt. Cic. 4. Tuscul.

b Saniem tabificam expi-
rat serpens. Silius.
Tabinaria e, f. idem quod li-
narta herba.

Tablinum i, n. quasi tabuli-
num, locus, ubi tabula priva-
ta asservantur, eine Schreib-
stube.

b Tablinum, locus in adi-
bus prope atrium, ubi veteres
Romani cœnabant, & tabulas

rationum publicarum repone-
bant. Alii volunt dici inde,
quod tabula picturarum ibi re-
ponerentur; qui locus aliter pi-
nacothea dicebatur. Martin.

Tabitudo inis, f. idem quod
tabes. Plin.

Tabo & Tabi, Nomen dicta-
tantum in usu est, notatque
saniem & sanguinem corru-
ptum. Virgil.

Tabor, mons in medio Galilee
sublimis.

Tabula e, f. dicuntur, quibuscum-
que aliquid memoria causa-
re, ut: Tabula cera-
ta, wächserne Tafeln. A sin.

b Tabula, brieffliche Ur-
kunden / ut: Tabulas avertere,
die Brieffe entwenden. pro Ce-
cin. VII.

c Tabula publica, Stadt-

Buch / ut: Obtinere auctoritatem
tabularum publicarum. pro Ar-
bationes dicuntur, quoniam chia III.

d Omnium tabularum
fidem resignare, Brieff und Sie-
gel verwerffen. pro Arch. III.

e Nomen alicujus de ta-
bulis eximere, eines Namen
von der schwarzen Tafel les-
schen. Per tabulas autem in-

telliguntur valva, quibus pro-
scriptorum nomina inscripta le-
gebantur. pro S. Rosc. VIII.

f Tabulas flagitare, i. e.
postulare rationem dati & ex-
pensi ab aliquo, Rechnung for-
dern.

g Tabulas conficere, Re-
gister halten / und zahlen von
Rechtswegen. pro M. Cæl. IIX.

h Tabulas sequi, nach
Brieff und Sigel sich achten.
pro Cecin. XXVI.

i Tabula picta, gemahlte
Bilder. pro S. R.

k Tabula accepti & ex-
pensi dicuntur rationes, in quas
pecunia accepta & expensa refe-
runtur, Einnahm- und Auß-

gab-Buch. 3. Verr.

l Suis tabulis causam di-
cere, i. e. domesticis testimoniis a-
gere, ut: An tuis tabulis caus-
am te dicturum existimasti. in
Verr.

m Tabula nova appellan-
tur, quibus debitores, abolitis
veteribus, creditoribus denuo sese
obstringunt. Versicherung. 2. Off.

lil 5 n Ta-

n *Tabula cordi tribuitur*, dum infixum ipsi quippiam innuitur, sicut in tabulis olim scribebatur. Prov. 3. v. 3.

o *Tabula divina*, vide Decalogus.

p *Tabula sunt afferes* Festus.

q *Tabula Geographica*, Landtaseln oder Charten.

r *Tabula idem ac morsuli*. Tabularia, pl. species tormenti. Seneca.

Tabularis e, e. quod ad tabulas pertinet, & in tabularum ornatum accommodatur. Plin. l. 34. c. 9.

Tabularium ii, n. locus protabulis publicis, in quo literae publicae reponuntur, et in Canale. pro Arch. III. Serv.

Tabularius is, n. ratiocinator vel supputator, qui in tabula nomina & rationes observat. l. ult. ff. si mens. fals. mod.

b *Tabularii obsecutores* tabellarum, sive ha ad testamentum, sive ad aliud pertineant. Tacit.

Tabulatio onis, f. ipsa tabularum constructio, Tafelung. Caes. 2. Civil.

Tabulatum i, n. plana in adificiis superficies, quadratis lapidibus, vel etiam tabulis constructa, & parietibus suffulta, ein Boden.

Summa tabulata, das o. einem Dinge still schweigen, derste Stockwerck. Curt. 441. pro Cecin. XIV.

b *Tabulata*, in arboribus sunt rami affusiores in plantam tendentes, non in altiora crescentes, Aeste an den Bäumen/ die sich aufbreiten. Servius.

Tabulatus a um, ex tabulis factum, getäfelt. Plin. epist.

Tabulinum t, n. idem quod tablinum. Non.

Tabum, idem quod tabes.

Tacamabaca a, f. resina est, ex iis, quae ex novae Hispania non ita pridem adferri coeperunt.

Colligitur ex vulnerata arboris instar populi procera, admodum odorata, cuius fructus ruber est, Paeonia semen amulans. Resina autem colore accedit ad galbanum, nigribus est albis, uti ammoniacum, odorem ac saporem gravem refert, cuius tenaciter adherescit. Monard. Schröd.

Taceo es, taci, tacitum, taceris, f. clere, schweigen/ ut: Tacet, satis laudant, sie schweigen still dazu/ sie sind damit zu frieden. Eunuch. 3, 2, 23.

b *Tacere aliquid est resistere*, verschweigen/ ut: Ego multa tacui, multa portuli, multa concessi. IV. Catil. I.

c *Quae cum daces, nulla esse concedes*, wenn du darzu still schweigst/ gestehst/ es seye nichts dran. pro S. R. XVI.

d *Tacere de re aliqua, non summa tabulata*, das o. einem Dinge still schweigen, derste Stockwerck. Curt. 441. pro Cecin. XIV.

e *Taceri si vis, vera dicto*, wilt was verschwiegen haben/ so rede/ was wahr ist. Eunuch. 1, 2, 26.

f *Primus lior qui fuit, tacuit accensus, quoties quis voluit, dixit, & quam voluit*, derjenige/ welcher der erste Gerichts-Boch gewesen/ nach dem er ist angenommen worden/ ist er verschwiegen gewesen/ und hat nicht geredet/ man habe es denn wollen haben/ und so lang man gewolt, l. 1, 1. Qv. Fr.

g *Tacere, est acquiescere*, ut: Tacemodò ac sequere, schweigen/ sen zu frieden/ und folgen. Adolph.

h *Tacente me*, ohne meine Erinnerung. lib. 12. ep. 16.

i *Qui tacet, non utiq; fatetur*, sed tamen verum est, eum non negare, wer schweiget/ der saget selber nicht ja/ doch aber ist es nicht ohn/ daß ers auch nicht leugnet. l. 14. 2. ff. de R. I.

Tacite, vel Tacito, Adv. secretè & submissè, heimlich/ still schweigend/ ut: Matrone tacite spectant, tacite rideant. Plaut. Pcenul.

Habere aliquid tacite, etwas bey sich verschwiegen halten. Liv.

Taciturnitas atis, f. est observantia in silentio, Verschwiegenheit/ ut: Sed his, quos semper in te intellexi sitas, fide & taciturnitate. And. 1, 1, 7.

b *Taciturnitatis iudicio alicquem damnare*, i. e. tacite dammare, heimlich verdammen. I. Catil. IIX.

Taciturnulus a um, Diminut. a taciturno.

Taciturnus a um, est, qui natura facile tacet, verschwiegen/ ut: Taciturna silentia. Ovid. 2. de Arte.

b *Taciturnior Areopagica dicebatur*, qui commissum arcum optime contineret. Erasmi.

c *Taciturnior Pythagoreis*, de vehementer taciturnis usurpare solent. id.

Tacitus a um, est is, qui tacet, ut: Voluntatem tacitorum perspicis, du weißt auch/ was die wollen/ welche still schweigen. I. C.

b *An me tacitum tantis de rebus existimavistis*? habet ihr vermehnet/ ich werde von solchen wichtigen Sachen still schweigen? 2. Verr.

c *Incredibilem sapientiam ac penè divinam*, tacitus nullo modo praterire possum. pro Marc.

d *Tacitum recedere a re aliqua*, ein Ding mit Stillschweigen übergehen. Solin. 540.

e *Cetera si reprehenderis, non feres tacitum*, wenn du sonst was tadeln wirst/ solstu mich nicht ohne Antwort antreffen. lib. 2. ep. Att.

f *Tacita esse potest indignitas nostra*? können wir diese Unge-

gedult vertragen? l. 10 ep. 7. Att.

g Tacitum etiam est, quod tacetur, ut: Hoc tu tecum tacitum habeo, das soltu bey dir behalten. Poen. 4, 2, 68.

h Si voluntas tacitis verbis intelligi posset, verbis non uteremur. pro Cecin.

i Tacita expectatio. pro Cl.

k Sine mea oratione tacitus facile ipse respondet, er verantwortet sich leichtlich mit Stillschweigen ohne meine Rede. pro M. Cael. II.

Tactica a, f. est scientia militaris ordinanda aciei.

Tacticus i, m. aciei instruenda peritus.

Tacticus a um, ordinativus. Martin.

Tactilis e, c. quod tangi potest. Lucrer.

Tactio onis, f. idem quod tactus. Plaut.

Tactus us, m. tangendi sensus vel actus, das Fühlen/ Berühren/ ut: Resistere ad tactum.

b Tactus sensus maxime ignobilis, & veluti beluinus, per omnes corporis partes diffusus.

c Tactus, Musicis est motus manu vel pede praecentoris factus, quantitatem sonorum a quali mensura dirigens.

Tæda, vide Teda.

Tædet tædebat, tædunt & tæsum candicantes, in longum porrecte est, es verdreist/ ut: Tædet à fasciarum similitudine, die sermonis tui, sc. me; es ver gleißende Sandsteinlein im dreist mich dir zu zuhören. Plaut. Cæl.

b Prorsus vita tædet, ita

sunt omnia miseriarum plenissima, ich bin durchaus dieses Lebens müde und satt/ so gar ist alles überal voll Elendes. Cic. ad Att.

Juxta viros ac foeminas tædet crinium, neben den Männern haben auch die Weiber keinen Lust an den Haaren. Sol. 4, 16.

Tædiosus a um, tadio plenus. Fit. Tædium i, n. Verdruss/ Verdrossenheit/ ut: Cepit eum tadium belli, er ist des Kriegens überdrüssig worden. Liv.

Levare tadium, dem Verdruss steuern. Quintil.

Tædulus a um, pro fastidioso, Festus.

Tænarus i, locus umbrosus, in radice Malea promontorii Laconia, juxta Spartam civitatem, in quo quia hiatus magnus est, & strepitus progredientium percipiuntur, dixerunt veteres per hunc esse descensum ad inferos. Virg. hinc:

Tænarius a um, ut: Tænarii luci Stat.

Tania a, f. vittarum extremitas, & ipsa vitta, item fascia capitis, eine Haube/ Hauptbinde/ Schlaf-Haube. Virgil. Festus.

b Tania, lapilli sub aquis tædet tædebat, tædunt & tæsum candicantes, in longum porrecte est, es verdreist/ ut: Tædet à fasciarum similitudine, die sermonis tui, sc. me; es ver gleißende Sandsteinlein im dreist mich dir zu zuhören. Plaut. Cæl.

c Tania vel tinea, lumbric ventris. id.

d Tania, genus piscis, ein Wendel- oder Sichel-Fisch. Plinius 32. c. 7. Gesner.

Taniola a, f. Dimin. parva tania. Colum.

Tagax acis, o. furunculus, à tago, quod est tango. Festus.

Tago is, tagi, tagere, vetores dixerunt, quod nunc tangere dicimus. Fest.

Talaria vocantur alata Mercurii calcamenta, ut: — Et primum pedibus talaria nectit aurea, quia sublimem alis sive agvora supra, seu terram, rapido pariter cum flamine portant. 4. Aen. 49.

b Talaria inducere, est fugam adornare, auff der Glucke stehen/ die Lauff-Schuh anziehen. Att.

c Talaria, Seneca vocat tumores, quos in talis generat podagra. Epist.

Talarise, c. quod ad talum pertinet, ut: Talaris tunica. Cic.

Talaris a um, ut: Lex talaris adversus eos, qui talis lustrant.

Talasio, vel Talassio, praeses nuptiarum apud Romanos, deinde hymen & canis hymeneus quoque dicitur, quidam scribunt Thalassio. Martin.

Talcum, officinis lapis est, Talcus speculari lapidi similis, magis tamen tenuis, squamosus, viridiusculus, igni resistens ac

fixus. Dicitur à nonnullis stela terra. Boet de Boot.

Talea a, f. frustum ligni praecisum, ex utraque parte, ut interram inferatur. Praecisus enim lignis vel pedali, vel cubitali longitudine, nonnulla arborescuntur, ein Eschholz/ Stamm. Plin. l. 17. c. 17. Zehn. Nomencl. l. 4. c. 43. reddit, ein Knebel.

b Talea, dicitur lignum ex utraque parte aequabiliter complatum, ut numerum aliquem vel inscribendo, vel incidendo recipere possit, ein Kerbholz. Varro.

Talentum i, n. instrumentum, quo ponderant.

b Talentum, pondus ipsum, quod apud diversos varium. Hebr. תלית vertitur talentum. Est autem תלית orbis, planities, placenta, metallum in formam placenta, massa. Proprie

c Talentum apud Hebraeos, est vel vulgare, aequipollens novitatibus uncialibus 750. vel Regium, aequipollens uncialibus 1125. vel sanctuarii, respondens uncialibus 1500.

d Talentum Atticum apud Graecos fuit vel majus, & quod valens, minus octoginta, quarum singula centum drachmas faciunt, sive 12½ uncial. Vel minus, quod dicitur xal' iō-tamen tenuis, squamosus, viridiusculus, igni resistens ac

c. Fuerunt prater ea talentorum nomina alia, nempe Euboicum, Ptolemaicum, Syrium, Tyrium, Antiochenum, Babylonium, pondere, & precio omnia ferè distantia, sed in hoc uno convenientia, quod omnia ex sexaginta sui generis minis constarent, maioribus vel minoribus, unde nata talentorum diversitas. Afric. apud Calep.

Taleo es, ere, incidere, auff Kerbholz schneiden. Quia olim, quod quis accipiebat pro stipendio, in talea, cui altera responderet, numero, crenis factis, incidebatur. Martin.

Taleola e, f. Dimin. parva talea.

Talio onis, f. vindicta, hostimentum, quo delinquenti par pena infligitur, vel quæ quis patitur tale, quod fecit alteri, gleiche wieder. Vergeltung. Aug. umb Aug / Hand. umb Hand. l. 3. C. de exhiben. reis.

Talipedo as, are, antiqui dicebant pro vacillare pedibus, lassitudine. Fest.

Talis e, c. hac aut illa qualitate affectus, ein solcher/ut: Quales sumus, tales esse videamur, laffet uns für solche angesehen werden/die wir sehn. Cic.

b. Aliquid tale, etwas der gleichen.

Taliter, Adv. tali modo, solcher gestalt / auff solche weise. Cic. ad Att.

Talitus a um, ut: Talitus colaphus in talo. Isid.

Talitrum i, n. percussio, quæ condylo, ungve digiti fieri solet imprimis in fronte, eine Hirnschnalle / Stirnßpel. Svet. in Cæs.

Talla, folliculus cepa. Fest.

Talmud, תלמוד disciplina, doctrina. Hoc nomine veniunt Pandecta quædam rerum Iudaicarum, divinarum & humanarum, imprimis iuris civilis & Canonici Iudeorum.

b. Talmud statuitur duplex: Hierosolymitanum & Babylonicum: Illud pro Iudeis in terra Israëlita viventibus, cuius minor usus: Hoc pro Iudeis in Babylonia, & aliis locis, absolutum fuit anno Christi 500. & dividitur in Mischnam & Gemaram, Mischna est lex secundaria, continens traditiones patrum, Gemara est collectio dissertationum super Mischna ortam, cum suis decisionibus. Buxtorff.

Talmudicus a um, ad Talmud pertinet.

Talpa e, f. & m. animal subterraneum, quod quia minutissimis oculis instructum, visu carere dicitur, acutissimi auditus, non nisi sub terra vivere, & superstes esse potest, ein Maulwurff.

Cu-

Cumulus à talpa excitatus, ein Maulwurffs-Hauffe.

Aut oculis capti so dère cubilia talpæ, Virg. 1. Georg. Ubi Servius, oculis capti, h. e. oculis debiles. Illi enim capti dicuntur, qui aliquando videntur.

b. Talpa caciior, Prov. de iis, qui supra modum cæcitant, aut qui minimè judicant. Erasim.

c. Talpa, quibus vespertiones adiunguntur, Esa. 2. v. 20. Spiritualiter cecos & Dei ignaros notant, cum illæ in caliginoso loco sub terra vivant: hæc vero tempore noctis obscura volitent & moveantur. Glaff.

Talus i, m. est pars pedis, die Ferse/ut: — Cum sudor ad imos manaret talos. Horat. 1. serm. Sat. 9. 2.

b. Recto stare talo, i. e. placere, ut: Securus, cadat an recto stet fabula talo. Hor. 2. ep. 1. 36.

c. Talus seu astragalus, primum ex ossibus tarsi dicitur. Vesling.

Tam, Adv. so viel / so wol / ut Tam felix utinam, quam peiora candidus essem, so glücklich / als aufrichtig im Herge. Ovid.

b. Tam pro tanto jungitur Comparativo, sed raro. Virgil. 7. Æn.

c. Tam pro tantum Superlativo, ut: Hic est tam omnium optimus, quam nobilissimus.

Tama dicitur, cum labore via

sanguis in crura descendit, & tumorem facit. Fest.

Tamalopatra, idè quod malabarium seu foliū Indum. Schröd. Tamarindi, dactyli, Indi fructus oxypheica sive acatia Indica, sic dicti ab Arabico tamar, quod dactylus est. Arbor autem tamarindi fera instar fraxini procera est, Tamarinden. Matthiol. Schröd.

Tamariscus i, f. vel Tamarix, frutex est arboreus, similis sabina, in tantam excrevens magnitudinem, ut doliola inde fiant, Tamarisfe Holz. Schröd.

Tamdiu v. de Tandiu.

Tamen, Coniunctio subicitur ferè particulis est, etiamsi, quamvis, quamquam, licet, doch/iedoch/ut: Ut desint vires; tamen est laudanda voluntas.

b. Tamen à malitia non discedis, doch lässest du von deiner Schalkheit nicht ab.

Tamen, Coniunct. quæquam velis, wiewol / ob schon / ob gleich. Ter.

Taminia, nova sylvestris generis dicta videtur. Fest.

Tamino as, are, polluere.

Tamus, idem quod vitis sylvestris. Matthiol.

Tanacetum i, n. artemisa vel athanasia, herba, cuius species recenset Schröderus, Reinfahrn / Wurmtraut.

Tandem, Adv. idem quod postremo.

stremum, deniq; endlich / ut:
Deposita tandem formidine fa-
tur. 3. Æn. 22.

b Tandem aliquando, u-
sitata Ciceroni formula est, pro
tandem, endlich einmal / ut: Tan-
dem aliquando Roma esse ca-
pimus.

Tandiu, Adv. pro tanto tempo-
re, so lang / ut: Ego, te abfuisse
tandiu a nobis, doleo. Cic. Curj.

b Ignominia illa gravis
tandiu in illo homine fuit, quan-
diu iste in provinciam mansit
id. 4. Verr.

Tangibilis e. d. quod tangi potest.
Tango is, tetigi, tactum, tangere,
est contingere, berühren / an-
rühren / ut: Tangere enim &
tangi, nisi corpus, nulla potest
res Luc. 1. 1. 62.

b Tangi, vom Donner
gerührt werden / vom Wetter
getroffen werden / ut: Tactus est tū,
quod deorum secreta, inter
etiam ille, qui hanc urbem condi-
dit Romulus, III. Catil. IX.

c Tangere, est adjacere, in Eridano inferorum stans, nec
ut: Fundos reliquit decem & undis presentibus, nec vicinis e-
tres, qui Tyberim ferè omnes tan-
gunt, or har dreyzehn Feld-
ter verlassen / welche fast alle an-
der Tyber liegen. pro S. R. VI.

d Quamprimum tetige-
ro bene moratam, & liberam ci-
vitatem, in ea conquiscam, wo-
ich eine erbare und freye Stadt
antreffen werde / darinnen wil-
ich mich setzen und nieder lassen.
pro Milone XXXI.

e Tangere aliquem in con-
vivio, einen über einer Mahl-
zeit anstecken / ut: Quo pacto
Rhodium tetigerim in convivio,
nunquid tibi dixi? For. Rom.
Tanquam, Adverb. quasi, sicut,
gleich / als / ut: Gloria viri-
tem, tanquam umbra, sequi-
tur. Cic. 1. Tusc.

Tantalus i, m. Rex Corinthio-
rum, amicus numinibus fuit,
qui cum frequenter deos ju-
ciperet, & quodam tempore
desuissent epulae, filium suum
Pelopem occidit, & diis epu-
landum apposit. Tunc absti-
nentibus cunctis, Ceres hume-
rum ejus exedit. Et cum eum
dii per Mercurium revocare
ad superos vellunt, ebursus ei
est humerus restitutus. Vir-
gil. 3. Æn.

b Tantalus fingitur a poë-
ta, quod deorum secreta, inter
convivandum ab eis dicta, evul-
gasset, apud inferos damnatus, ut,
in Eridano inferorum stans, nec
quisquam aquas in aquis, & poma
quarit aquas in aquis, & poma
sugacia capiat Tantalus, hoc illi
garrula lingua dedit. Ovid.

c Tantalus horti, Prov. de
bonis, quibus tamen frui non li-
ceat: aut de iis, quæ videantur
aliquid esse, cum nihil sint. Erasmi.

d Tantalus lapis, vocatur
imminens capiti periculum, sum-
mum a fabula Tantalica, quem qui-
dam

dam fingunt apud inferos, etiam
hoc supplicii genus pati, ut ingen-
saxum sic imminet capiti, ut
jam casurum videatur. id.

e Tantalus supplicia, Prov.
de iis dicendum, quibus adju-
quidem bona, verum his frui ne-
gatum est. id.

f Tantalus talenta, Prov.
de immensis opibus. Nam Tanta-
lus ob luculentas divitias, in fa-
bulam hominum venit, ita ut fin-
gatur, & apud inferos simile
quoddam pati, cujusmodi solent,
inter congestas opes, tenaces isti
divites. id.

Tantaleus a um, vel
Tantalicus a um, ad Tantalum
pertinens, ut: Tantalica vita,
pro sollicita ac periculis ex-
posita. Propert.

b Tantalica opes, Erasmi,
Tantalus idis, f. Niobe Tantalica
filia.

Tantheurisi, tantheurisi, quæ-
dam ornamenta genera, lapil-
los quosdam a se dependentes
habentia; ita dicti a motu
gemmarum, ut tradit Pollux
1. 5. c. 16.

Tanti & quanti, Genitivi jun-
guntur verbis precium signi-
ficantibus, ut: Tanti quanti
poscit, vin' tanti emi illam?
Plaut.

b Tanti non est. Cæc. ad
Ciceronem.

c Tanti fuit, i. e. tam opta-
bile. Cic. 6. Verr.

Tantidem, Genitivus qui ver-
bis precii solet adjici, ut: Tan-
tidem facere, eben so hoch
achten.

Emere aliquid tantidem,
Cic. 5. Verr.

Tantillus a um, so wenig / so
klein / ut: Quem ego puerum
tantillum in manibus gestavi
meis, welchen ich / da er noch
ein so kleiner Knabe war / auff
mehnen Armen getragen. A-
delph. 4. 2. 25

b Nec possum fletibus ullis
tantillum vestra demere savitia?
fan ich denn auch durch mein
Weinen / nicht ein so gar ge-
ringes eurer Grausamkeit be-
nehmen? Carul.

Tantiuper, Adverb. significat
tandiu, postulatq; post se dum
pro donec, sive quamdiu pro
quoad, so lange / ut: Tan-
tiuper hic ego ad januam con-
cessero. Plaut.

Tantò, Adverb. desto / ut: Tan-
tò magis, desto mehr / tantò
pejor, desto ärger. Ter.

b Tantò impensius, desto
enfferiger. Virg.

Tantoperè, Adverb. Delectari
homine aliquo tantoperè, eine
sonderbare Beliebung an
einem haben / ut: Quares a
nobis, Gracche, cur tantoperè
hoc homine delectemur? pro
Arch. IV.

b Ne servi tantoperè, thue
doch nicht so gräulich. Ter.

Tantum, Adverb. *solum, allein* / ni, i. e. *nulli tanti habentur* huius / so viel / ut: *Non tantum parum commodum, sed etiam turpiter*. Cic. 1. de Orat.

b **Tantum** *absum*, ut *perturber*, pro *tantum abest*, ut *turber*. Hirt

c **Tantum** *honoris*, so *große* Ehre / so viel Ehre. Plin. 21, 1

Tantulum, Adverb. *tam parum*, significans, ein wenig / ut: *Tantulum peccavi*. Plaut. Cas.

b **Tantulum** *commotus*, nur so ein wenig *entrüstet*. Cic. 4. Verr.

Tantulus *aum*, *tam parvus*, ut: *En monstrum mulieris, tantula tanta verba fundit*. Plaut. in Pan.

Tantummodo, Adverb. i. e. *so* / *lūm, tantum*, ut: *Anseres*, (i. e. *accusatores vani*), *tantummodo* *clamant*, nocere non possunt, die untüchtige Klä. ger sind nur Gänse / so nur schreien / aber nicht schaden können. pro S. R. XIIIX.

Tantundem, *quasi tantum idē*, significat *quod tantum*. Ter.

Tantus *aum*, i. e. *tam magnus*, so *groß* / ut: *Nequaquam enim tantum erat, quantum homines loquebantur*, es war die Sache mit nichten so groß / als sie die Leute mach- ten / als die gemeine Sage gehrest. Pers. 1. 3. 37.

b **Tanti** *honores tibi habentur*, *quanti* *haud scio, an nemi-*

tur, *quanti* *haud scio, an nemi-*

tur, *quanti* *haud scio, an nemi-*

tur, *quanti* *haud scio, an nemi-*

tur, *quanti* *haud scio, an nemi-*

tur, *quanti* *haud scio, an nemi-*

tur, *quanti* *haud scio, an nemi-*

tur, *quanti* *haud scio, an nemi-*

tur, *quanti* *haud scio, an nemi-*

tur, *quanti* *haud scio, an nemi-*

tur, *quanti* *haud scio, an nemi-*

ni, i. e. *nulli tanti habentur* huius / so viel / ut: *Non tantum parum commodum, sed etiam turpiter*. Cic. 1. de Orat.

c **Tantum** *est*, dieses ist alles. Eun. 5, 6, 27. Casin. Prol. 87.

d — *Nunquid amplius est* noch was ferner übrig? **Tantum** *est*, so viel ist es. Merc. 2, 2, 11.

Tantum *quod*, eleganter ponitur pro *commodum*, in ipso tempore, ut: **Tantum** *quod ex Arpinati veneram*, ich war eben recht aus der Stadt Arpino kommen. Cic. 1. 17. ep. 23.

Hac cum scriberem, tantum quod existimabam, ad te orationem esse perlatam, lib. 15.

e *Non est mihi tanti*, i. e. *non magnifico*. I. Catil. XI.

f *Est mihi tanti*, o *Quirites*, *hujus invidia falsa atq; inimicum modo clamant*, nocere non possunt, die untüchtige Klä. ger sind nur Gänse / so nur schreien / aber nicht schaden können. pro S. R. XIIIX.

g *Non putavit esse tanti hereditatem*, ut de *civitate in dubium veniret*. pro Cec. VII.

h *Bis tanto valeo*, quam *valui prius*, ich bin noch eins so stark / als zuvor. Merc. 2, 2, 26.

i *Ter tanto pejor ipsa est*, quam *illam tu esse vis*, sic *est* *bestiola quaedam Tarantula*, (dicta à *civitate Apulia Tarenso*, vel à *fluvio Tara*, ubi copiosissime *producit*.) è *genere phalangiorum sive araneorum*, nam in *fulcorum* *squalore latitans imprudentes messorum vel venatores pun-*

git. At, qui *lasi sunt à Tarantula*, non *unum esse eorum*

longior, einen noch eins so lange Krümme. Corn. 570.

Alterum tantum perdere, noch eins so viel dran hängen / dran sehen / wagen / verlieren. Epidic. 3, 4, 81.

l *Quem quidem ego ut non excruciem, alterum tantum auri non meream*, ehe ich ihn nicht solte zur Marter ziehen / wolte ich nicht noch so viel dafür nehmern. Racch. 5, 2, 65.

m *Tribus tantis minus redere*, noch dreymal weniger wieder geben. Trin.

Tapetes etis, vel Tapete is, vel Tapetum, i. n. *est Tegmen ingeniose pictum variis coloribus*. quo equi, mensa, seu pavimenta sternuntur, ein Teppich. Plaut.

Tapinosis is, s. *ταπεινωσις*, humiliatio, Verfleinerung. Virg. 1. Aen.

Tarandus, animal *Scythicum*, medium inter *cervum* *bovem* *que*. Plin. 8. c. 34.

Tarantismus, i. m. *morbus*, sic dictus à *caussa efficiente*, quæ est *bestiola quaedam Tarantula*, (dicta à *civitate Apulia Tarenso*, vel à *fluvio Tara*, ubi copiosissime *producit*.) è *genere phalangiorum sive araneorum*, nam in *fulcorum* *squalore latitans imprudentes messorum vel venatores pun-*

git. At, qui *lasi sunt à Tarantula*, non *unum esse eorum*

longior, einen noch eins so lange Krümme. Corn. 570.

Alterum tantum perdere, noch eins so viel dran hängen / dran sehen / wagen / verlieren. Epidic. 3, 4, 81.

l *Quem quidem ego ut non excruciem, alterum tantum auri non meream*, ehe ich ihn nicht solte zur Marter ziehen / wolte ich nicht noch so viel dafür nehmern. Racch. 5, 2, 65.

m *Tribus tantis minus redere*, noch dreymal weniger wieder geben. Trin.

Tapetes etis, vel Tapete is, vel Tapetum, i. n. *est Tegmen ingeniose pictum variis coloribus*. quo equi, mensa, seu pavimenta sternuntur, ein Teppich. Plaut.

Tapinosis is, s. *ταπεινωσις*, humiliatio, Verfleinerung. Virg. 1. Aen.

Tarandus, animal *Scythicum*, medium inter *cervum* *bovem* *que*. Plin. 8. c. 34.

Tarantismus, i. m. *morbus*, sic dictus à *caussa efficiente*, quæ est *bestiola quaedam Tarantula*, (dicta à *civitate Apulia Tarenso*, vel à *fluvio Tara*, ubi copiosissime *producit*.) è *genere phalangiorum sive araneorum*, nam in *fulcorum* *squalore latitans imprudentes messorum vel venatores pun-*

git. At, qui *lasi sunt à Tarantula*, non *unum esse eorum*

longior, einen noch eins so lange Krümme. Corn. 570.

Alterum tantum perdere, noch eins so viel dran hängen / dran sehen / wagen / verlieren. Epidic. 3, 4, 81.

l *Quem quidem ego ut non excruciem, alterum tantum auri non meream*, ehe ich ihn nicht solte zur Marter ziehen / wolte ich nicht noch so viel dafür nehmern. Racch. 5, 2, 65.

m *Tribus tantis minus redere*, noch dreymal weniger wieder geben. Trin.

Tapetes etis, vel Tapete is, vel Tapetum, i. n. *est Tegmen ingeniose pictum variis coloribus*. quo equi, mensa, seu pavimenta sternuntur, ein Teppich. Plaut.

Tapinosis is, s. *ταπεινωσις*, humiliatio, Verfleinerung. Virg. 1. Aen.

Tarandus, animal *Scythicum*, medium inter *cervum* *bovem* *que*. Plin. 8. c. 34.

Tarantismus, i. m. *morbus*, sic dictus à *caussa efficiente*, quæ est *bestiola quaedam Tarantula*, (dicta à *civitate Apulia Tarenso*, vel à *fluvio Tara*, ubi copiosissime *producit*.) è *genere phalangiorum sive araneorum*, nam in *fulcorum* *squalore latitans imprudentes messorum vel venatores pun-*

git. At, qui *lasi sunt à Tarantula*, non *unum esse eorum*

longior, einen noch eins so lange Krümme. Corn. 570.

Alterum tantum perdere, noch eins so viel dran hängen / dran sehen / wagen / verlieren. Epidic. 3, 4, 81.

l *Quem quidem ego ut non excruciem, alterum tantum auri non meream*, ehe ich ihn nicht solte zur Marter ziehen / wolte ich nicht noch so viel dafür nehmern. Racch. 5, 2, 65.

m *Tribus tantis minus redere*, noch dreymal weniger wieder geben. Trin.

modum, ex Apulorum opinione palam est. Arbitrantur enim, quot in hebdomade sint dies, tot esse noxarum species à *bestiola illatarum*. Præterea non omnes oblivione, vel putri somno premi, nostrati quoque proverbio manifestum est. Quippe alacriorem quævis animæ insolentior, aut dissolutior cum videmus, Eum, Tarantula morsu appetitum dicere consuevimus. Aliqui sopore occupantur: Sed non pauciores perpetuis vigiliis distrahuntur. Alii flent; alii risu diffunduntur. Quidam currunt: nonnulli inertes sedent; Sunt qui sudant, qui rotant, qui insaniant. Quare non deiecerunt Philosophi, quæ putarent, Tarantularum tot esse species, quorū hæc agnoscerentur accidentia. Mibi (inquit Scaliger) aliter videtur. Quemadmodum ebrietas non unius est modi, sed suæ cuique pro natura, & instituto: flent, rident, silent, blaterant, dormiunt, discurrunt, verberant: ita ex hoc morsu evenire. Rectè tu Musica curari, negas. Labore namque, ac sudore, tum vincitur, tum expellitur venenum. Cæterum tibi illud procurandum fuit. Quemobrem somnolenti illi Musica excitantur. Visi sunt à nobis languidi solutique in

tantum accendi ex Aesculi fo-
no, ut saltando lassarent ocu-
los spectatorum. Sedatur in-
terea dolor, & veneno, à cor-
de revulso, n. q. aliorum diffu-
so, & amota mente à sensu
mali. Sublatà Muscà non
continuo, sed pedetentim mor-
bus redintegrasset. Repetita
aboleatur. Interea curantur an-
tidotis. Scalig. Exercit. 185, ad
Cardanum.

Taras, Neptuni fuit filius, què
Tarentum edificasse, quidam
existimant.

Taratantara, sonus tubæ ab En-
nio ficta, der Posauen-
Schall. Serv.

Taraxacum i, n. herba, sive
dens Leonis, Hieracium majus,
hedipnos major, Pfaffenblat/
Münchskopff. Schröd.

Tarcon, herba, idem quod Dra-
cunculus. Matthiol.

Tardatus a um, versemet /
aufgehalten. Virg. 5. Æn.

Tardè, Adverb. langsam / ut:
Tardè ibimus, wir wollen
langsam gehen. Cic. ad Att.

Tardeleo is, ere, tardus fio
Lucret.

Tardigradus a um, quod tardè
graditur. Cic. de div.

Tardiloquus a um, qui tardè
loquitur, langsam redend.

Tardipes edis, qui tardè ince-
dit aut claudicans, ut: Tardi-
pes deus, i. e. Vulcanus.

Tarditas itis, f. langsamkeit /

ut: Tarditas pedum. Cic.
b In hanc tarditatem in-
cidi, ich bin in diese Hindernis
gerathen. l. 10, 7. Act.

Vires suas tarditate nutriti,
durch Langsamkeit seine Kräfte
sparen. Solin. 346.

c Tarditas ingenii, stupor,
debilitasq. lingvæ. Cic. in Pli.
Tardities ei, f. i. e. Tarditas,
Nonius.

Tarditudo inis, f. idem quod
tarditas, ut: Podagrosi estis,
ac vicistis cochleam tarditu-
dine, ihr seyd langsame Ge-
fellen. Poen. 3, 1, 29.

Tardo as, are, morari, torgi-
versari, seumen / aufstehen/
auffhalten / ut: Tardare &
frangere. Cic. 5. Verr.

b Studia vicius tardare,
re, pro morari, & frangere con-
tentionem, einen in seinem Thun
verhindern. Cic. in Orat.

c Impetum inimici tarda-
re, removere, remorari. Cæli-
civil.

d Tardare & procrastina-
re negotium aliquod. Cic. ad
Brutum.

Tardus a um, opponitur veloci,
langsam / ut: Ad referendam
gratiam tardiores esse, etwas
langsam seyn in der Dank-
barkeit. Antequam.

b Ingenium tardum, i. e.
hebes, obtusum, ein langsamer
Kopff. de Orat.

Tarentus i, m. & Tarrentum,
no -

nobilis urbs Calabria, condi-
ta à Tara Neptuni filio; hinc:
Tarentinus a um, quod ex Ta-
rento est, vel in Tarentinis a-
gris crescit, ut: Nux Tarenti-
na. Plin.

Targum, est paraphrasis Chal-
daica Bibliorum: & quidem
triplex (1.) Babylonicum Jo-
nathani XXX. annis ante
Christum natum conscriptum.
(2.) Targum Onkelos, tem-
pore Tit (3.) Targum Hiero-
solymitanum, in Syriaca lin-
gua. Martin.

Tarichus, (τρίχες & ὀνί, vel τὸ,
salgama, salamentum, Co-
lumella.) piscis salus, vel ca-
re condita sive succidia, Ga-
len. unde Proverb. Tarichus
assus est, simulatq. viderit i-
gnem; Item, Si non adsunt
carnes, Taricho contentos esse
oportet. Sunt, qui dicant, τὰ-
ριχο accipi pro pisce, sed vili
putriq. quidem cum Aphysa:
fortassis hic pro jure acci-
piendum Tarichus. Nam, qui
bus deest obsonium, solent pa-
ne in jus immerso vesci.

Tarmes v, Tarmus, gen^o vermi-
culi, carnem exedens, Fleisch-
Made.

Tarquiniese is, n. pro agro
Tarquinensi, & qui à Tar-
quinius heredibus primum no-
men accepit. Plin.

Tarsensis e, c. ex Tarso, vel ad
Tarsum metropolim Cilicie

pertinens, ut: Tarsense pela-
gus. Colum.

b Tarsensis Apostolus, i. e.
Paulus.

Tartus i, m. pars pedis, dicitur
& pedion, die Fußwurzel/
ad quam referuntur septem
ossa magnitudine figurisq. plu-
rimum discrepantia. Vesling.

Tartari, Tartaria incolæ, moribus
Scythicis immanes & crude-
les, alias Tatari. Leunclavius,
die Tartern oder Tatern.
Vadian. Comm. in Pomp. Mel.

Tartarus, in plurali Tartara,
τάρταρος, i. e. turbare,
die Hölle; unde τάρταρος
cum tremore obrigere.

Tartareus e um, ut: Tartareus
custos, i. e. Cerberus. Virg.

Tartarus i, m. est lapis vini, va-
sarū laterib⁹ adhaerens: videtur
hoc nomen esse à Syris sumtū,
est enim תרבות fex, vinum
conservans, Weinstein.

Tartarus depuratus, dici-
tur cremor Tartari.

b Tartarus vitriolatus fit
ex sale Tartari cum oleo vitrioli.
Schröd.

c Tartarus in medicina
pathologica est res natura lapi-
descens, i. e. in lapides coagula-
ri apta, vel jam demum coagu-
lata; potissimum tamen visco-
sam ac lentem mucilaginem de-
notat, quæ nondum in duritiem
lapis conversæ. Hinc deduci-
tur quoque ad officinam, de-

zabilibus certis, vel per se, vel
artificio separatim. idem.

Tascodrugitæ, heretici, Latine
dicuntur Perticonasati vel per-
ticorostrati. Apud Phrygas e-
nim tascus perticam & dru-
gus nasum sive rostrum signi-
ficat: quia dum orant, digi-
tum in nasum ponunt, tristitia
volantaria & iustitia gratia.
Martin.

Tasconium, terra alba similis ar-
gilla, ex qua lebetes fuerunt, in
quibus coquuntur aurum id.

Tata, parer ex Græco, τῆτα, quæ
vox minoris est ad maiorem,
reverentie causâ. Homer. II.
d. Convenit cum voce in-
fantum, quæ matres appel-
lant Tette.

b Tata, cantionis genus,
in quo canitur reciprocè, da einer
dem andern antwortet.

Taulla a, f. stramonia altera di-
citur, Igelsolben / Stachel-
Nass. Matth.

Taura a, f. vacca sterilis, quæ
aquæ non parit atq; taurus, ei-
ne gelbe Kuh.

Tabrea, scutica ex corio bubulo
facta, Ochsenzahn. Juvenal.

Taureus, Neptuni Epipheton,
quoniam ei tauros immola-
bunt: vel quia sit Deus maris,
quod sonum emittat similem
voci taurina.

Tauri, & Taurilia, ludi in hono-
rem deorum inferorum facti.
quos & Boalia & bupetia

vocatos invenimus. Sed pro-
priè hi ludi boum gratia sunt
instituti. For. Rom.

Taurica Cherfonnesus, peninsula,
Europa provincia, hodie Tar-
tania minor dicitur. Ovid. in
Metam.

Taurifer a um, ut: Campi tau-
referi pascua. Lucan.

Tauriformis e, c. formam tauri
habens Horat.

Taurigenus a um, ut: Taurige-
num semen. Macrobi.

Taurinus a um, quod ex tauro
est, ut: Taurinum serum,
Rindern = Unschlitt. Plinius
I. 20. c. 13.

Taurus i, m. bos ad procreandum
reservatus, eia Johr-Ochse/
ein Barren/ern Bräuer.

b Taurus accipitur pro
vocatione, foris bove, ut: Eumani
sub vomere taurus.

c Taurum tollet, qui vi-
culum sustulerit, i. e. qui puer mi-
noribus vitis adseverit, is adul-
terus majora quoque peccata admis-
sus est, an kleinen Kindern ler-
nen die Hunde jeder fressen. En-

d Ex vitulo taurus, aus
bösen Kindern werden böse Bür-
ger. Et contra: aus Kindern
werden auch Leute.

e Taurus, in Sacris violenti-
um, crudelem & superbum ho-
stem, miseros infestantem, notat.
Psal. 22. v. 13. Psal. 68 v. 31.

f Taurus, signum celesti-
um, Plin. 17. c. 24.

g Tau-

g Taurus, pro radice ar-
boris, Quintil. 8. c. 2.

h Taurus, mons ab Eois
veniens litoribus, Chelidonio pro-
montorio determinatur. Plin.

Tautacismus, sive Parechysis,
cum plures literæ eadem so-
num reddunt, & habetur pro
vitio, ut: O Tite Tute Tate.

Tavtogrammatum, cymen, cu-
jus omnes voces ab eadem li-
tera T. incipiunt.

Tavtologia a, f. ejusdem rei elo-
gium, vitium orationis, cum
idem sine causa reperitur, ein
vergebliche und unnöthige
Wiederholung eines Dinges.

Tavtotes, tavtōtēs, est oratori-
bus, cum eadem vox penè ne-
glecto cultu, repetitur; ut il-
lud Plauti: Qui caret, ne de-
cipiatur, vix caret, cum et-
iam caret, etiam cum cavisse
vatus est, saepe is cantor ca-
ptus est.

Tax n. percussio dicitur: vox a
sonitu, quem facit, formata.
Plaut.

Taxa, aestimatio est precii, & va-
loris cujuscunque rei.

b Taxa cancellaria Apo-
stolica est, quæ singulis delictis im-
ponitur certa pecunia, quæ impe-
toreturorum dimissio.

c Taxa, actiones in senten-
tiis, contractibus, testamentis, &
aliis negotiis, dicuntur clausula,
quibus ejus, quod agitur, pronun-
ciatur, vis restringitur, & coer-

cetur, & temperatur. I. 24. in Fin.
ff. de act. emt. l. 6. ff. ut legator.
nomin. cave. l. 41. in Fin. ff. de
legat. 2.

Taxator oris, m. qui alterum ma-
ledictis tangit. Festus.

Taxea, lardum, est Gallicè di-
ctum. Isid.

Taxeus a um, Taxbaum in ute
Sylvæ taxea. Stat. 7. Sylv.

Taxillus i, m. Dimin. parvus ta-
lus, vel aliquid taxilli simile.
Martin.

Taxim, Adv. sensim vel occultè,
gemäbllich / heimlich. Non.
obsoletum, vide supra Suno.

Taxo as, are, à tangere. Autore
Gellio. I. 2. c. 6. est precio esti-
mare, schätzen/ut: Taxare a-
liquod magni, etwas theuer
schätzen.

b Taxare, est maledictis
tangere, schelten. Plin.

Taxusi, m. animal, dicitur & ta-
xo, sive melis, ein Zats /
daorum est generum; Cani-
num, quod pedes habet cani-
nis similes; & porcinum, quod
pedibus suis imitatur. Schröd.

Taxusi, f. arbor abietis similis, di-
citur & Milax, Milos, Smilax,
Smilos, Eiben oder Eben-
baum / Taxbaum. Plin. Panc.

Te, syllabica affectio, quæ Pro-
nominibus tu & te adjungit-
ur, ut: Tite, Tete.

Techna e, f. τέχνη, ars, aliquan-
do significat dolum, astutia m.
imposturam, artificium, i. m.
Mum 4 d. m.

dem, Behendigkeit/ Betrug/
Eist. Ter. Heavt.

Technicē, Adv. artificiosē, tech-
nico modo.

Technicus a um, artificiosus, ut:
Technica vocabula, quae sunt
notiones secundae in disciplinis
potissimum instrumentalibus.

Technopægium, artificiosus in
re metrica est lusus, cui sunt
acrosticha (in quibus prima
verbum altera nomen inclu-
dunt) Anagrammatismus,
contones, &c.

Technophyūm, artis productio,
der Künste Werkstatt, Dä-
pod. Svet.

Testē, Adv. latenter, heimlich/
ut: Furnio plura verbo, quam
scripturā, mandata dedimus,
ut & testis ad vos perferren-
tur. & nos essent tutiores,
wir haben dem Furnio mehr
mündlichen als schriftlichen
anbefohlen / damit es desto
heimlicher bey euch ange-
bracht würde / und wir desto
sicherer weren. l. 10. ep. 8.

Tectoris, m. qui opus tectorii
facit, Varro.

Tectoriolum s. n. parvum te-
ctorium, ein Zincher, Cic.

Tectorium ii, n. delinimentum
quoddam est, & quali parvū
mentum parietis atq; inru-
stratio, Zinckwerck / Gips-
werck, bud.

Tectorius a um, ut: Tectoria calx,
quā sit tectorium. Plin.

b Tectorium opus, ad or-
namentum aedificii faciens. Varro.
l. 241. ff. de verb. signif.

Tectum i, n. pars domus est su-
prema, das Dach / ut: Domo-
rum tecta. Virg.

Tectorum strator, ein Dach-
decker. Zehn.

b Tectum pro domo, ut:
In tecta sua discedere, heim ge-
hen / sich nach Hause begeben.
III. Catil. XII.

c Exercitum tectis & com-
mentibus juvare (vulgō) dem

Kriegs-Heer Quartier und Pro-
biant verschaffen. Curt. 1523.

d Tecto qui fuerint sub
eodem, quomodo accipitur, ele-
gantē explicat Ulpianus. l. ff.
ad S. C. Syllan.

e Tectum, genus ovium,
sic dictum, quod operimentis te-
geretur. Plin. 8. c. 47.

Teda a, f. & Teda, fit ex pino,
Kiefernholz / Harzbaum. Hinc
& faces teda dicuntur. Cic. pro
Rosc.

b Teda & faces, Sackeln/
Wunderlicher / quia in nuptiis

præferebantur, pro ipsis nuptiis
Poeta teda usurpant. Virg.

c Teda, pro carmine nu-
ptiali. Seneca in Oedip.

Tedifer a um, ut: Tedifera dea,
dicta est Ceres, cuius sacra no-
ta fiebunt, in quibus sacerdo-
tes faces deferrebant. Ovid.

Tegeaticus, volucer & ales, Mer-
curius dictus est. Stat.

Tegesetis, f. straguli genus ex ul-
va sive scirpo aut sparto, quo
viliores utuntur, eine Flechte/
Salk-Decke/Matte.

Tegeticula a, f. parva teges.
Varr.

Tegillum i, n. parvum tegmen. id.

Tegimen inis, n. idem quod te-
gumen. Liv.

Tegmen inis, n. quicquid ali-
quid tegit, eine Decke. Cic.

b Cruda tegmina boum,
rohe Häute. Statt.

c Tegmina pedum. Co-
lum. c. 8.

d Tegmen cæli. Cic. 2. de or.
nat. deor.

Tego is, texi, tectum, tegere est
operire, decken / ut: Tunicata-
gere, mit dem Rock zudecken.
Ovid. 2. de Art. 12.

b Tegere, i. e. celare, ver-
hehlen / ut: Quod tegitur, ma-
jus creditur esse malum. Martial.

c Rem turpissimam tege-
re honesta præscriptione. Cæli.

d Tegere est defendere, tue-
ri, protegere, beschützen / ut: Au-
toritate & auxilio suo aliquem
tegere, einem unter seiner Auto-
ritet und Hülffe schützen oder
vertheidigen. l. 15. 15. Att.

e Janua se ac parietibus,
non jure legum judiciorumq; te-
xit, i. e. domi se continuit, cum
nullo alio modo tutus esse posses.
pro Mil. VI.

f Se satis tectum jure lega-
tionis arbitrabatur, er meinte,

es dürfte ihm niemand was
thun / er were sicher genug von
wegen der Gesandten Recht.
Corn. 48.

Tegula a, f. testa lata, quæ do-
mus teguntur, eine Ziegel.
Plaut.

b Tegula sine marginibus,
Stierst-Ziegeln.

Tegula hamata, Salk-Zie-
gel oder Stitz-Ziegeln.

c Tegula plana, breite
Ziegel / Dach-Stein / Ochsen-
jungen.

Tegula angularis, Preiß-
oder Orth-Ziegeln.

d Tegula deliciaris, eine
Rehl-Ziegel. Zehn.

Tegularium ii, n. locus, ubi tegu-
la sunt, vel multitudo tegula-
rum, eine Ziegel-Hütte.

Tegularius a um, quod supra te-
gulas fit ut: Tegularia (vel
tegellaria) maleficia, eo quod
supra tegulas sacrificent. l. lid.

Tegularius ii, m. qui tegulas fa-
cit, ein Zigelbrenner / Zigel-
streicher.

Tegulo as, are, tegulis operire.

Tegulum i, n. pro tegmine, vel
potius tegula. Plin.

Tegumen inis, n. vel

Tegumentum i, n. quo aliquid
tegitur, eine Decke / Haut / ut:

Tegumenta corporis. Liv.

Palpebra sunt tegumenta
oculorum. Cic.

b Tegumenta ex ferreis la-
minis, serie inter se contexta,

Manus Pan

Panther oder Krebs. Curt. 588. *charnensis quidam plerunq; vitare flagitiorum te-
gumenta*, die Laster zu entschul-
digen suchen.

Tela a. f. opus est textorium, ein
Geweb / ut: Intertextas ta-
las retexere. Stat.

b. Penelope telam retexere, est inanem operam sumere, & rursum destruere, quod effeceris. Erasmus.

c. Telam alicujus rei exordiri, est rem aliquam aggredi & incipere. Baechid.

d. Telam texere, i. e. opus aliquod auspiciari, ut. Hic telam texuit, ille deduxit, i. e. alter orsus est rem, alter perfecit, einer hat die Polgen gemacht / der ander hat sie verschossen. Erasim.

Telamon, Aiaci filius fuit, Peleus patris Achilles frater, & Agacis pater, qui quod impotenti-
us fleverit, Aiacem filium perisse apud Trojam, Proverbium inde natum est, Canere cautionem Telamonis, de quo-
rulo sermone dicitur.

Telamoniades, Patronymicum, i. e. Ajax. Ovid.

Telamones, inquit Vitruvius dicuntur à statuaris signa in muris, quae mutulos vel coronas aut similia sustinent.

Telemachus, s. m. Ulyssis filius ex Penelope.

b. Telemachi olla, Prov. in sordidos dici consuevit con-
jicere licet. Telemachus enim A-

*charnensis quidam plerunq; vitare flagitiorum te-
gumenta*. Erasim.

Telephium ii, n. herba, idem quod fabaria.

Teleta telatū n. vitus, quo quis initiatur, & initiatio ipsa.

Telocardios, gemma colore cordis, Persis maxime grata, quam & maculam appellant. Plinius 1.37. c. 10.

Telifer a um, Telum ferens. Sen.

Telinum, unguentum quoddam est Plinio, lib. 13. c. 1.

Tellen, tibicen & Poeta ineptissimus, ex quo Proverbium, Cane Tellenis cantilenas, quod quidam dici putant de dicacibus seu mordacibus, quidam de ineptis loquacibus. Erasim.

Tellus uris, f. dea terra credita est antiquis. Cic. 2. de nat. deor.

b. Tellus ipsa etiam terra dicitur, die Erde / ut: hiatus telluris. Ovid.

c. Tellus neq; movetur & infima est. Cic. in Somn. Scip.

Telo onis, à rusticis dicitur instrumentum longum, quo utuntur ad aquam ex puteis hauriendam. For. Rom.

Telonæ, Græcis erunt, qui Latini publicani. Zöllner / Zöllner / Zöllner.

Telonarius ii, m. publicanus & tributorum collector. Scharf.

Telonium ii, n. mensa publicanorum, locus, ubi vœligal coligitur, Zöllner / Zöllner / Zöllner.

Teloxa, fel terra. Martin.

Telum i. n. dicitur omne id, quod ejaculamur, ceulant, lap-
pis, lignum, plumbum, ferrum, &c. ut: Seges ferrea telorum, ein Hauffen eyserne Pfeile oder Würffe. 3. En. 10.

b. Tela in aliquem jacere, i. e. torquere, auf einen zu schießen / ut: Palam in eum tela jaciuntur, clam subministrantur, öffentlich schußt man auff ihn die Pfeile / heimlich füttert man sie. pro M. Cael. X.

c. Telum familiaris sui subalare eripuit, er hat seines Gefellen Pfeil / so er unter dem Arm führete / genommen.

d. Ingeni telum necessitas, de re inevitabili, Noth bricht / Er-
sen. Erasim.

c. Et meum telum cuspidem cepi nihil temere, es ist nichts habet acuminatam, Prov. recte vergebens gewesen / was ich von utemur, quoties fatemur, nos qui-
dem inferiores esse, verum non deesse tamen, quo quæamus nocere, der Bauch ist ihm so weich als mir. id.

f. Non mediocre telum ad res gerendas existimare oportet, benevolentiam civium, nicht ei-
ne geringe Förderung und Vortheil etwas zu verrichten / ist der Leute Gunst. Cic.

Temenites, Apollo dictus fuit, à loco quodam Sicilia, no-
mine Temenos, qui adjunctus Epipolis erat propè Syracus. Stephan.

Temerarius a um, unvorsich-
tig / vermessen / verwegen /
ut: Temerarium magis, quàm
audax consilium. Liv. 5. Pun.

Temeraria uti ratione, et
ne thumtühne Entschuldigung
einwenden. Corn. 357.

b. Haud temerarium est, non ineptum. Plaut.

Temeratores, m. pro falsario. 1. 29. ff. ad leg. Corn. de fals.

Temere, Adverb. i. e. inconsulte, stultè, ut: Audacter hoc di-
co, non temere confirmo. pro Font.

b. Temere, i. e. non abs-
te, ut: Non temere est, es ist
nicht ohn / es fallen keine Span-
sie werden denn gehauen. He-
de re inevitabili, Noth bricht / Er-
sen. Erasim.

c. De benevolentia tua per-
c. Et meum telum cuspidem cepi nihil temere, es ist nichts habet acuminatam, Prov. recte vergebens gewesen / was ich von utemur, quoties fatemur, nos qui-
dem inferiores esse, verum non deesse tamen, quo quæamus nocere, der Bauch ist ihm so weich als mir. id.

c. Temere aliquem mone-
re, einen vergeblich erinnern. lib. 10. ep. 11. ad Att.

d. Non temere de loco ali-
quo discedere, nicht ohne erheb-
liche Ursach sich von einem Ort
begeben. pro S. R. XXV.

Temeritas atis, f. opponitur sa-
pientia, Unvorsichtigkeit /
Unbedachtsamkeit / Vermes-
senheit / Frebel / ut Omnis in
rebus temeritas in assen-
tiendo, errorq; turpis est. Cic.
1. Offic.

b *Temeritas est florentis aetatis, sapientia senectutis*, Betstand kömpt vor Jahren nicht; were die Jugend flug / so were sie nicht mit Gold zu bezahlen.

c *Temeritas accusatorum tribus modis delegitur, & tribus pœnis subicitur*. Aut enim calumniantur, aut pravaricantur, aut tergiversantur, Schard.

d *Temeritatis vocabulo pro fortuitis casibus utitur* Budæus.

Temeriter, Adverb. idem quod *temere*.

Temeritudo inis, f. pro *temeritate*.

Temero as, are, violare, contaminare, verunreinigen / beflecken / sich an etwas vergreifen / ut: Sepulcra majorum temerata ac violata. Liv.

b *Fœminam in matrimonio temerare*, est violare stuprareq. Tacit.

Temetum i, n. vinum. Plin.

Temno is, ere, spernere. Cic.

Temo onis, m. gubernaculum, currus; lignum, quod adjugum inter boves excurrit, die Deissel oder Deichsel Colum.

b *Temonem*, pro *scipite* posuit Columella, sive pro *lignis transversariis*. l. 6. c. 19.

Tempe n. pl. amœnissima loca Thessalia, propriè dicta fuere, quæ prolixè describitur ab Æliano l. 3. c. 1. abusive quæcunq. dicuntur amœnitates, nemo-

rum præsertim & fluviorum. Virg.

Temperamentum i, n. temperatio, modus, ut: *Adhibere temperamentum alicui rei*, rechte Maß in einem Dingen treffen. Plin.

b *Temperamentum*, pro complexionem ponitur, & est portio ex mutua primarum qualitatum actione & passione in mixtione orta; vulgò quadruplex est: sanguineum, cholericum, phlegmaticum & melancholicum. Plures divisiones vide apud Sennert.

Temperantis, o. modestus, mäßig / bescheiden. Ter.

Temperanter, Adverb. mäßig lich / bescheidenlich. Cic. ad Attic.

Temperantia a, f. virtus circa voluptates secundum rectam rationem se gerens. Mäßig keit / ut: *Temperantia est moderatio cupiditatum rationi obediens*. Cic. 2. Fin. 19.

Temperatè, Adverb. moderatè. idem ad Att.

Temperatio onis, f. dicitur Ciceroni, quæ vulgò *temperies*, ut: *Cœli temperatio fecunditas rerum*. de Nat.

Temperator oris, m. moderator. Martial.

Temperatura a, f. idem quod temperamentum. Plin.

Temperatura cœli, idem quod *temperies*. Varro.

Temperatus, gemäßiget.

Temperies ei, f. temperamentum, ut: *Temperies cœli*, mitelmäßige Luft. Plin.

b *Temperies temporis, commoditas ad aliquid agendum*.

Tempero as, are, est temperationem habere, moderari, Ziel und Maß halten / ut: Rem verò publicam nostram majores certè melioribus temperaverunt & institutis & legibus. l. Tusc.

b *Temperare sibi*, an sich halten. l. 10. ep. 7, 8.

Temperare animo. Curt. 1028.

c *Temperatus, mäßig / sitfam* / ut: *Temperatus in victoria*, der sich im Krieg mäßig gen fan. l. 8. ep. 15.

Tempestas atis, f. notat & æris temperationem & intemperiem, ut: *Multis imbribus prope intolerabili tempestate vexari*, viel Ungewitter aufstehen. Curt. 982.

Idonea tempestas, tüchtig und gut Wetter. Qv. Fr.

b *Egregia tempestas, herrlich Wetter*. Attic.

c *Erat hyems summa, tempestas perfrigida*, (kalt un freundlich Wetter.) imber maximus.

d *Tempestas pro infortunio*, ut: *Impendentem evitare tempestatem*, der für Augen schwebenden Gefahr entgegen. Corn. 192.

Magna tempestas invidiæ nobis si minus in præsens tempus, at in posteritatem impendet. l. Catil. XI.

e *Tempestas pro tempore*, ut: *Ea tempestate*, zur selbigen Zeit. Curt. 5.

f *Tempestas (in mari)*, Sturm / ut: *Magna tempestate ad locum quendam ferri*, mit großem Sturm an einen Ort getrieben werden.

Locus undosa tempestate superstes, ein Ort den die Sündfluth nicht betroffen. Solin. 191.

g *Tempestas in sacris* si tribuitur Deo, iram ipsius & atrocissimas pœnas peccatoribus infligit; si verò hominibus, mentis conturbationem & violentam invasionem, significat. Glass. Phil. sacr.

Tempestivè, Adverb. opportunè. Plaut.

Tempestivitas atis, f. opportunitas. Plin. 10. c. 34.

Tempestivus aum, i. e. opportunus, gelegen / ut: *Ludum tempestivum concedere pueris*. Horat.

b *Tempestivum convivium* non tam notat convivium in tempore paratum, quàm tale, in quo aliquid praeipuum, quod non item in aliis, ut: *Quantum alii tribuunt tempestivis conviviis*, pro Syl.

Tempestuosus aum, procellosus. Gell.

Tempestus a um, antiqui dicebant pro tempestivo, unde *intempesta nox*. Calepin.

Templum i, n. regionem caeli significat, quam auspicia caelestium augures non manu, sed lituo designabant & notabant, secundum quatuor cardines mundi.

b Templum, caelum ipsum dictum est, quia ipsum primo tuebatur. Ennius.

c Templum, ades in terris ab hominibus sacra, eine Kirche.

d Templum, locus quilibet sacer, item alius & omnino eximius, ut: Curia est sedes ac templum publici consilii. Cicero pro dom.

e Templum, tignum vocatur, quod in sacro aedificio transversum supra canterios ponitur, ut ait Festus. Vitruv. l. 4. c. 2.

f Templum, sepulcrum. Nonius.

g Templum, quod unicum in populo Dei fuit, primum quidem portatile, in deserto constructum; Postea vero solide magnificentius a Salomone Hierosolymis constructum, quod Dei habitaculum, & domus crebro dicitur; ad, inquam metaphorice sumitur, tum pro caelo gloriae Dei, in quo lucem habitat inaccessam. Plal. v. 4. Mich. 1. 2. Tum pro caeli Deum colente, & ipsi serviente in sanctitate vera, qui Ecclesia dicitur. Plal. 26. 8. Plal. 27. 4.

h Templum, pro corpore Christi, in unitatem personarum assumpto, Joh. 2. 19. quia in illo habitat omnis plenitudo Deitatis corporaliter. Col. 2. 9. licet verissime, perfectissime, & immutabiliter, non vero typice, ut in templo Hierosolimitano. Glaff.

i Templum Spiritus S. a Paulo Apostolo corpus nostrum dicitur.

Tempora, Plur. partes capituli, der Schlass / dicta putant, quod sint temporum, i. e. aetatis indicia, nam canitie & maculae senectutem ostendunt.

Temporalis e, c. ad tempus durans, zeitlich. Quintil.

b Temporalis, pro inconstanti. Curt.

Temporalitas atis, f. est affectio corporis naturalis extrinseca, quod illud ad temporis circumstantiam determinatum est. Physica.

Temporaneus a um, ad tempus pertinens, si e quod subito & in tempore fit, zeitlich.

Temporarius a um, quod non est perpetuum, sed ad tempus durans, eine Zeit wehend. Plin.

Tempori, Adv. tempestive, ad tempus, pro tempore, in der Zeit / bey Zeit. Plaut.

Temporibus, Adv. deductum a tempore, quod significat celerius. Colum.

Tempus oris, n. Physicis est numerus motus, secundum primum &

& posterius. Zeit (ut: Quae inter se coherent tempore, opere ipsa conjungenda sunt, was zu gleicher Zeit geschehen soll / alle Zeit anwenden. lib. 5. 15. sol man zusammen schreiben. Curt. 824.

Tempus petere coepit, dum reciperet spiritum, er bathe um Zeit / bis er sich ein wenig erhohlete. Curt. 1422.

Siderum errores, id ipsum est, quod rite dicitur tempus. Cic. de Universitate.

b Tempus constitutum est, die Zeit ist angesetzt und bestimmet. Eun. 3. 4. 3.

Tempus rei agenda constituere, einer vorhabenden Sache Zeit setzen. Curt. 1507.

In ea cecidit tempora, Er (der Eumenes) hat zu solcher böse Zeit gelebet. Corn. 527.

c Tempora tristia, traurige Zeiten. l. 15. Ep. 7.

d Tempora secunda, glückselige Zeit / gute Zeiten. l. 15. ep. 7.

e Tempus miserum, eine Zeit armelige Zeit / trübselige Zeit / betrübte Zeit. l. 4. 14.

f Dare aliquid temporis, ad ludum atatis, atq; ad inanes adolescentia cupiditates, der Jugend etwas Zeit zum Spielen / und ihre Lust lassen. pro M. Cacl. XXI.

Tempus omne dare literis, immer (Barb) studiren. Cornel. 100.

Tempus idoneum obsequen-

di studiis, gute Zeit zu studiren. Corn. 746.

g Tempus consumere omne, alle Zeit anwenden. lib. 5. 15. lib. 3. 7. Att.

h Tempus amittere, die Gelegenheit aus den Händen lassen.

Tempus extrahere, sich verweilen. Curt. 1941.

Tempus quam longissimum ducitur, es verzeuget sich lang. Corn. 83.

i In Omne tempus perdere, ganz und gar verlieren. lib. 5. 15.

k Temporum vincula, beschwerliche Zeiten. l. 10. Ep. 6.

l Magna vis temporum, die Zeit bringt viel Veränderung. l. 2. 7.

m Temporum iniquitas, böse Zeit. pro S. R. l. Curt. 1667.

n Temporum culpa, der Zeit Schuld / ut: Non est ista mea, sed temporum culpa. II. Catilin. I.

o Tempore maturo, bey

p Secutum est illud tempus, darauff ist eine Zeit kommen. lib. 11. 27.

q Dereliquit tempore, i. e. in posterum. l. 5. 4.

Tempore interjecto, eine weile darnach. Curt. 4.

r Quoniam crimine non poterant, tempore ipso pugnabant, i. e. quoniam crimen probare non poterant, temporis opportunitatem captabant. pro S. R. IX.

s *Temporibus acerbitatem iniquitatemque obicere*, die bringts mit sich/ ut: *Lenta re-böse Zeiten vorschägen*. pro S. media & segnes Medicos mea R. XXVI.

t *Tempus optatum magis*, der Zustand leidet keine lange *quam speratum*, solche Zeit/ weil weilige Hülfss. Mittel oder fauche man eher gewünschet/ als le Aergre/ mir muß geschwind gehoffet hätte. l. 5. 8.

u *Tempori cedere*, i. e. ne-cessitati parere, pro Milon. I.

x *Temporis medicinam exspectare*, erwarten/ bis sichs mit genheit darzu gebracht/ habe ich der Zeit verliere. l. 5. 16.

y *Ad eam rem tempus non erat*, darzu hatte man keine Zeit. Eun. 4. 1. 7.

z *Tempora*, i. e. *commoda temporaria*, ut: *Callidifimè inferuire temporibus*. Cor-nel. 179.

Ex *incipiti mutatione temporum pendere*, sich nach der Zeit richten/ den Mandel nach dem Wind hängen. Curt. 400.

Temporibus valere, durch die Gelegenheit der Zeit auff- kommen/ in ein Ansehen kommen. l. 6. 17.

aa *Temporibus seruire*, vorher gehendes Bedenken ei- i. e. *necessitatibus*, es machen/ ne Rede thun/ ut: *Quoties ego* wie man kan. pro M. Cael. VI.

bb *In tempore venire*, e- set nullam, magni numeri- ben zu recht kommen/ zu rechter Zeit antreffen. Heaut. 2. 3. 123.

cc *Tempus non modo non ex tempore?* pro Arch. VI. *praterit*, sed *ne maturum qui-* dem fuit, die Zeit ist nicht allein noch nicht fürüber/ sondern es ist auch noch nicht Zeit. lib. 10. Ep. 10.

dd *Tempus fert*, die Zeit *tempora non expetunt*, mein über- geholfen werden. Curt. 22.

ee *In alienissimum tempus cadere*, gar zu ungelegener Zeit kommen. l. 15. Ep. 14.

ff *Nullus est dolor, quæ non longinquitas temporis minuat atque molliat*, die Zeit lindert al- len Schmerzen. l. 1. Ep. 5.

gg *Ad tempus*, eine Zeit. Weil. l. 9. 14.

hh *Tempore alieno ali-* quid facere, etwas zur Unzeit thun oder fürnehmen. pro Ce- cin. XXV.

ii *Ex tempore dicere*, ohne vorher gehendes Bedenken ei- i. e. *necessitatibus*, es machen/ ne Rede thun/ ut: *Quoties ego* wie man kan. pro M. Cael. VI. *hunc vidi, cum literam scripsis-* set nullam, magni numeri- ben zu recht kommen/ zu rechter Zeit antreffen. Heaut. 2. 3. 123. *rebus, quæ tum ageremur, dice-* rebus, quæ tum ageremur, dice-

Sub *idem tempus*, eben zur selben Zeit. Curt. 8.

ll *Et nos ipsi, quoniam idem temporis est*, valetudini operam- demus, und wir selbst/ weil es die Zeit mitbringer/ sollen uns- re Gesundheit in acht nehmen de Or.

mm *Is venit ad me, qui-* dem id temporis, ut *retinendus* esset, er kam zu mir/ und zwar zu der Zeit/ daß ich ihn muste aufhalten Art.

nn *Profectus est id tem-* poris, cum jam Clodius redire po- tui- set, er ist zu der Zeit abgerei- set/ da der Clodius hätte können wieder kommen. pro Mil. XIII. vide *Ætas*.

oo *Si quæq; suis tempo-* ribus reddere voluero, *interrum-* penda sunt res Asia, wenn ich al- les nach der Ordnung der Zeit erzehlen wolte/ würden die Ge- schichte Asia in eine Unordnung kommen. Curt. 823.

pp *Temporis punctum mi-* hi est ad hoc perficiendum, i. e. *non est excitandus*, einem vol- spacium brevissimum. Ter.

qq *Tempora morbi sunt* quatuor (1.) principium, in quo *crudus est morbus*, (2.) incre- mentum, ubi *signa vel coctionis* vel corruptionis, (3.) Status, in quo *inter morbum & naturam pugna est maxima*, & *signa sa-* lutis vel mortis se exhibent. (4.) *Declinatio*, ubi *morbus à natu-* ra victus miscet. Jonst.

rr *Tempus in Grammati-* cis Hebræis est vel *Præteritum*, *Præsens* vel *Futurum*; in Lati- nis est *Præsens*, *Imperfectum*, *Per-* *fectum*, *Plusquamperfectum* & *Futurum*: In Græcis adduntur *præterea*, *Indefinitum primum* & *secundum*, *Futurum secun-* *dum* & *tertium*.

ss *Tempus*, χρόνος, Luc. 20. v. 9. nonnullis pro anno accipi- tur, ut: *Et ipse peregrè absuit*, *temporibus multis*.

tt *Tempus Deo tribuitur* *absoluta ejus* æterni as intelligitur. Ps. 102, 25.

uu *Tempus*, pro *rebus in* *tempore factis seu existentibus*. 2. Paral. 29, 30. Esth. 1, 13. Glass. Phil. sacr.

Temulenter, *Adverb. temulen-* *to modo*, in voller weis. *Temulentia* a, f. *vinolentia*, *Täuserey/ Säufterey*. Plin. *Temulentus a um, vinolentus*, voll Weins. Ter. Eun.

b *Temulentus dormiens* *non est excitandus*, einem vol- len Menschen sol auch ein ge- ladener Wagen weichen. Eras. *Tenacia a, f. perseverantia &* *duritia*, *Haltarrigkeit*. Noa. *Tenacitas atis, f. parsimonia* *intempestiva*, *Kargheit/ Sil-* *bigkeit*.

b *Tenacitas, perseveran-* *tia*. Plin. *Tenaciter, Adverb. firmiter,* *constanter, pertinaciter*. Ov.

SECTIO III. Nnn Te-

Tenax acis, o. dicitur, quod ar-
de tenet, zähe / ut: Bitumen
tenax, ein zähes Harz. 4.

Georg. 12.

b Tenax, idem quod sta-
bilis, constans, steiff / fest / ut:
Memoria tenax, ein gutes Ge-
dächtnis. Plin. epist.

c Tenacissimus disciplina,
der steiff und fest über der Zucht
hält. Plin. epist.

d Tenax, idem quod par-
cus, farg / ut: Homo dives, sed
non nimium tenax. Apul.

e Fœmina tenaces pudici-
tiae, Keuschheit = liebende Wei-
bes Personen. Solin. 307.

Tendicula a, f. propriè est la-
queus in insidiis positus, Fall-
strick / Schlingen / Aufschlä-
ge; Translate tendicula te-
rarum, i. e. verba insidiosa,
vel oratio insidiosa, cen rabu-
larum soler esse, qui de in-
dustria agunt id, ut homines
inducant, & pecuniâ emun-
gant. pro Cecin. XXIV.

b Tendicula sunt, quibus
telas fullones distendunt.

Tendo is, tendendi, tensum &
tentum, tendere, est disten-
dere, dehnen / ut: Tendeban-
tur extemplo praecordia, die
Brust blehete sich geschwind
auff. Curt. 801.

b Tendere arcum, einen
Bogen spannen. 7. Aen. 33.

c Insidias alicui tendere,
einem hinterlistig nachstellen.
Sallust,

d Tendere, est conari, ut
ille simul manibus tendit duos
nodos. 2. Aen. 44.

c Tendere ad altiora, i. e.
aspirare, nach etwas höheres
trachten. Liv. 4. ab Urb.

f Tendere, est pergere.
Curt. 113.

Quo tendis? wo gedendest
du hinaus? dubito, an Venusiam
tendam, & ibi expectem. Att.
Corn. 14.

g Tendere manus suppli-
ces alicui, & in aliquem, einen
mit aufgehobenen Händen bit-
lich anlangen. pro Font.

Ad caelum tendere manus.
Curt. 644.

Tendo onus vel ini, eine Sen-
Aber / Senne / Haarwachs.

Tendinosus a um, tendinibus
abundans, Haarwachsicht.

Tenebrae arum, f. sunt privatio
luminis, Finsternis / ut: Re-
soluit tenebras lucifer, der Tag
vertreibt die finstere Nacht.
8. Aen. 117.

b Facere in tenebris, nicht
an Tag können / ut: Pleni omnes
sint libri, plena sapientum vo-
ces, plena exemplorum vetustas,
qua jacerent in tenebris omnia,
nisi literarum lumen accenderet.
pro Arch. V.

c Tenebra significant quo-
que afflictiones. lib. 4. ep. 3.

d Tenebra spirituales si-
gnificant infidelitatem & pecca-
torum studium. Glaff. Phil. sacr.

a Te-

e Tenebra mortem ater-
nam & damnationem significant.
Matth. 8, 12.

Tenebricosus a um, quod tene-
bras inducit & facit. Cic.

Tenebricus a um, affusum te-
nebris. id. 2. Tusc.

Tenebrio onis, mentax, dolosus,
qui mendaciis & astutiis suis
nebulam quendam & tene-

bras objicit. Alii tenebriones
fidere, habere, inhabitare, ut:
interpretantur lucifugos, quasi
in tenebris delitescetes. Non.

Tenellulus a um, Dimin. ut:
Puella tenellulo delicatior ha-
do. Catul.

Tenellus a um, Dimin. ut: Te-
nella atas, i. e. puerilis. Plaut.
Casin.

Teneo es, tenui, tentum, tene-
re, est prehendere, retinere,
halten / fassen / ut: Tenere ali-
quam manu, einen bey der
Hand halten.

b Tenere, in Händen ha-
ben / in promptu habere, ut: Te-
nentur litera, signa, manus. IV.
Catil. II.

c Tenere est retinere, ut:
Teneone te, Antiphila, maxime
animo exoptata meo? habe ich
dich noch behalten / meine her-
allertliebste Antiphila? Heavt.

2. 4. 27.

d Tenere, est desinere,
auffhalten / ut: Non tenebo te
pluribus, ich wil dich nicht län-
ger auffhalten. l. 11. ep. 16.

Neminem teneo, ich halte

nemands / wer nicht bleiben wil /
mag hin lauffen. Curt. 2278.

c Sed cur diutius vos te-
neo. pro Cael. XXV.

f Te in foro tenuit ratio
honorum tuorum. pro Lig. IX.

g Ne diutius vos teneam,
daß ich euch nicht zu lang auff-
halte. pro S. R. §. VII.

h Tenere est obtinere, pos-
sederen, habere, inhaerere, ut:
Inga & vones tenent montem Ser-
vorum. Solin. 448.

Totius Orientis Monarchiâ
tenere, das ganze Morgenland
allein beherrschen. Curt. 103. 383

Egrotum centurias tenes.
lib. 11. ep. 16.

i Teneri aliter res non pot-
est, anderer Gestalt kan man
die Sach nicht erhalten. l. 1. 1.

k Tenere causam apud a-
liquem, i. e. obtinere, die Sache
bey einẽ erhalten. p. Ccc. XXV.

l Tenere, in Baum ha-
ten / ut: Ego meum facile teneo,
ich kan den Meinigen wol bân-
digen. l. 10. 13. Att.

m Tenere legem sive jus,
i. e. servare. I. Catil. XIII.

Tenere populum in potesta-
te, das Volk im Baum halten.
Corn. 149. 165.

Tenere urbem sine exerci-
tu, ohne Kriegsvolk eine Stadt
erhalten. l. 8. 15.

Rem a parente traditam per se
tenere, das väterlich Gut erhal-
ten. l. 4. 5.

Nun 2

a Te-

n Teneri est deprehendi, lamitatem abfuturam fuisse, si palam argui, ut: Teneri mani- hoc imperio non teneretur. lib. 1. festo, pro Cael. XXIX.

Manifesto teneri in rebus, r Teneri doctrina studio, turpissimis, auff etuer schändli. atq; humanitatis, i. e. studia lichen That offenbarlich ergrieff- terarum colere, pro M. Cael. XII. fen werden. I. V.

Teneo hunc manifestarium, dine, nur nach Tugend streben, ich erdappe den auff öffentli. Curt. 26. cher That. Trin. 4, 2, 50.

Teneri in manifesto furto, sich bey einem auffhalten, pro Teneris undiq; du bist al- M. Cael. XII.

lenthaltent im Sack. I. Cat. III. f Teneri alicujus ingenio Manifesto teneo in noxa & dicendi genere, i. e. delectari, inimicos meos. Cal. Act. 2, 8, 73. sich an eines Verstand und Ver-

— Nec magis manifestum redtsamkeit belustigen, pro M. ego hominem unquam ullum te- Cael. XII.

neri vidt. Menæch. 4, 2, 28. t Teneri, i. e. debere, obstri- Et quid argutus est? — Hum esse, ut: Jurejurando te- neri. Offic.

Quid? cum manifestu te- Cirtas legibus teneatur, netur. Ch. Anguilla est, elabi- tur, Pseud. 2, 4, 56. pro Cluent.

o Teneri culpâ, Schuld Qvanq; tam lege de vi non haben; ut: Etsi aliquâ culpâ te- tenebantur, i. e. rei erant par la- nemur erroris humani; à scelere gem de vi, pro Cael. XXXI.

certè liberati sumus. p Marc. IV. u Teneri, sich enthalten/ p Tenere, begreifen/ tön- ut: Teneri non potui, quin tibi nen / wissen / ut: Sed hoc bre- aperius illud eisdem literis de- vissimum est, & facillime teneri clararem. I. 15, 15. Att.

potest, das ist aber kurz / und x Teneri auri argentiq; tan gar leicht begrieffen und ge- studio, auff das Geld erpicht fasset werden. I. 1, 1, Qv. Fr.

Tenere medicina scientiam, die Tener a um, mollis, tractabilis, Arzney- Kunst verstehen. I. 4, 5. zart/welch/ jung / ut: Agnus

q Teneri imperio aliquo, tener. Virg. Eclog.

unter einer Herrschafft sehu/ut: b Anni teneri. Plin.

Simul & illud Asia cogitat, nul- Etas tenera. Ovid.

lam à se neg; belli externi, neg; c Animus tener, i. e. fle- discordiarum domesticarum ca- xibila. Cic.

Tenerasco, vel Teneresco is, ere, tenerum fieri, mitescere, Lucret.

Tenerè & teneriter, Adverb. zärtlich. Plin.

Teneritas atis, f. mollities, zärt- ligkeit. Cic. e. de Fin.

Teneritudo inis, f. idem notat. Varr.

Tenesmus i, m. est assidua per alvū ejiciendi cupiditas cum dolore, in quâ vel nihil, vel pauca mucosa ejiciuntur. Jonston.

Tenite, sortium esse dea crede- bantur, quod tenendi potesta- tem haberent. Fest.

Tennis sive teinum, Temnos ex Æolicis urbibus, unde

Tennites, qui ex Tenno est. Cic. pro Flacc.

Tenor oris, m. ordo, forma, continuatio, ut: Inceptum te- norem peragit fortuna.

b Tenor dispositionis, der Inhalt einer Auftheilung, So- lin. 2.

c In eodem vultus tenore perflare, das Angesicht nicht verwandeln. id. 90.

d Annona semper eodem tenore est, das Getraid bleibt immer in einem Preiß. id. 942.

e Tenor, in Musicis est vox intermedia, profunda, per medios sonos Melodiam informans.

Tensa vel Thensæa, vehiculum, quo exuvie deorum ludicristur? was sucht man anders in Circensibus in circums adpul-

vinar vehebantur. Festus.

Tensus a um, sive tentus, auf- gespannt / ut: Arcustensus, ein gespannter Bogen. Stat. 3.

Tentabundus a um, nunc hoc nunc illud tentans, viel und oft versuchend. Liv. 1. Pun.

Tentamen inis, n. experimen- tum, eine Versuchung. Ovid.

Tentamentum i, n. idem quod tentatio. Virg. 8. Æn.

Tentatio onis, f. conatus, expe- rimentum, Versuchung. Liv.

Tentator oris, m. qui tentat, ein Versucher. Horat.

Tentigo inis, f. frustū magnum & mentula muliebrū, est cli- toridis in nimiam molem ex- crescentia. Jonston.

Tentipellium ii, n. genus cal- ceamenti ferratum, quo pelles extenduntur, ein Instrument da man das Leder mit auff-

spannet / Festus. Alii putant medicamentum esse, quo ru- ga abiguntur, cutisq; exten- ditur. Festus.

Tento as, are, est manu palpa- re, befühlen / angreifen / ut: Ut res propè manu tentari pos- sit. ad Herenn.

Hoc flumen ita frigidum est, ut pede vix tentare id pos- sim. de Leg.

b Tentare est experiri, ver- suchen / einen Versuch thun / ut:

Quid aliud hoc judicio tenta- quo exuvie deorum ludicristur? was sucht man anders in diesem Gericht? pro S. R. V.

c Tentare aliquem, sich an etwas machen/ ut: Milonis consilatus, qui virgo Clodio labefactari non poterat, mortuo denique tentari ceptus est. p. Mil. XI.
d Tentare leniter, in der Güte versuchen/ ut: Potius tentem leniter, an minacior? Scio, lites fore. Ego meas novi optime, sol ichs mit Gelindigkeit versuchen / oder mit Bedrängung? Ich weiß / es wird Zänderen geben. Meine Zeit kenne ich wol. Stich. 1, 2, 20.

e Tentare collegium, sollicitare contra aliquem, lib. 8. ep. 12.

f Tentari scelere nefario, i. e. infimulari scelere. pro Caelio XXV.

g Tentari morbo dicimur, eum morbi quodam initia & signa sentire, ut: Animi valentes morbo tentari non possunt, corpora possunt, frische Gemüther kan keine Krankheit anstossen / aber die Leiber können angegriffen werden. Tusc.

Tentoriolum ii, n. parvum tentorium. Hirtius.

Tentorium ii, n. tabernaculum militum, ein Zelt / quod tendunt, ut se defendant ab injuria cæli. Luc.

Tenuiculus a um, Dimin. à tenuis, etwas dün. Cic.

Tenuis e, c. exiguum, gering / schmal / dünne / ut: Tenuissimus cortex. Plin.

b Vivere cultu tenuissimo,

i. e. parcissimo, sich gar kärglich halten / nicht viel an sich wagen. Ovid.

c Aëris temperies tenuior & delicatior. Cic. de Fato.

d Tenuis oratio, eine einfältige Rede. Cic.

e Tenuem necis, λεπλιν, πλέκεις, Proverb. de pauperibus dictum, quibus plerumque tenuibus in rebus labor est. Erasim.

f Tenui filo, pro stylo subtiliori, minusq. grandiloqua oratione. idem.

g Tenuis spes, i. e. incerta, idem.

Tenuitas atis, f. gracilitas, subtilitas. Plin.

b Tenuitas, paupertas. Cic. ad Tyr.

c Verborum tenuitas, humilitas, simplicitas. id. 3. de Finibus. Tenuiter, Adverb. dünne.

b Tenuiter vivere, armlich leben.

Tenuo as, are, tenuem, subtilem, macrum, debilem facere, live minuere, schmälern / abnügen / gering machen.

Virg. Ovid.

Tenus us, m. laqueus, à tendicula, seu tendendo dictus. Nonius.

Tenus, Prapof. significat usque ad, postponitur autem Casui suo, ut: Capulo tenuis absidit ensam, biß an das Heft hat er den Degen hinein gestossen. Virg.

b An-

b Antiochus à Scipione depictus Tauro tenus, (biß an den Berg Taurum,) regnare jusus est.

Tepesacio is, are, warm oder laulich machen. Cic.

Tepesco is, tepui, tepescere, tepidum fieri. id. 2. nat. deor.

Tephria e, f. genus marmoris. Plin. 36. c. 7.

Tepco es, are, tepidum esse, laulich sein / ut: Aqua tepet.

Tepidarium i, n. idem quod balneum. 1. 19. ff. de servit. urb.

Tepido as, are, tepida aqua irrigare. Plin.

Tepidus a um, laulich / ut: Tepidum lac, statim multum. Virg. 3. En.

b Tepidus, pro calido aliquando ponitur. Lucret.

c Homo factus est tepidior, i. e. frigidior, senior. Plaut.

d Tepidus, inutilis, live nocuus. Virg. 1. Georg.

Tepor oris, m. qualitas tepida, mittelmässige Wärme oder Laulichkeit. Cic.

Teporatus a um, tepidus factus. Plin.

Ter, Adv. numerale, dreymal / ut: Ter Consul.

Tercenteni a a, dreyhundert.

Tercentum, o. indeclin. dreymal hundert. Virg. 8. En.

Terdeni a a, je dreysig. id.

Terebellum i, n. Dumin, à terebra, Börerlein.

Terebinthus i, f. Terpentind Baum. hinc:

Terebinthinus, ut: Resina terebinthina sive terebinthi. Terpentini / in officinis resina est liquidiuscula, referens balsamum, sive oleum crassiusculum, colore ex albo flavescens, sapore acris, lenta, cutig tenaciter adhaerens. Estq. duplicis generis: Resina scil. Terebinthi, & Resina Laricis. Schröd.

Terebra e, f. instrumentum, quo ligna perforantur, ein Böhrer. Colum.

Terebratio onis, f. terebrandi actus, Bohrung.

Terebratus us, m. idem.

Terebro as, are, terebrâ perforare, bohren. Virg.

Terêdo inis, f. vermis in ligno nascens, ein Holzk. Wurm. Plinius.

b Terêdo, pro verme, vermes terente & erodente. Plinius 8. c. 48.

Terentius i, m. Comicus Carthaginiensis, Cicero antiquior LX. annis & aliquot, Virgilio verò annis C. amplius, ejus vitam descripsit Donatus. hinc:

Terentianus a um, ut: Terentianus Phormio Quintil.

Terentinus a um, (à Terentus, qui locus est in Campo Martio, quod in eo ara Diis patris in terra occultaretur) ad Terentium pertinens, ut: Ludi Terentini, qui & seculares vocantur, centesimo quoq. anno tri-

tribus diebus continuis tribus noctibus celebrabantur. Aulon.

Teres *ei*is, o, quicquid rotundum & oblongum, acutam extremitatem non habet. Virg.

b Teres, idem quod attentus, ut: Habere aures teretes intelligenti, iudicium, dünne Ohren und einen scharffen Verstand haben. Cic. de Orat.

c Oratio teres, idem 3. de Orat.

d Plagaterotes, tereti fune facta. Horat.

e Totus teres atq; rotundus in se ipso, i. e. & constans in se. Horat.

Tergeminus *a* um, triplex, dreysach. Liv. 6.

b Tergeminus, pro maximo & amplissimo. Horat.

c Tergemini dicuntur tres, qui ex uno utero, uno die editi sunt. Trillung. Plaut. Plin. 7. c. 3.

Tergeo *es*, ere, & tergo *is*, terfi, tersum, tergere, wetschen / schmücken / trüchlen. Juvenal.

b Tergere fossas veteres, pro purgare. Cat.

Tergilla vel tergillum, Dimin. a tergus.

Terginus *a* um, è tergo factus. Plaut.

Tergiverfante, Adv. ut: Quam tergiverfante perniciosa Reipubl. pugnam inarat, tam fortiter in ea mortem obierat, so ungern er an den schädlichen

chen gemeinen Streit gangen / so tapffer hatte er auch sein Leben gelassen. Patere.

Tergiversatio *onis*, f. subterfugium, detrectatio. Cic. pro Mil.

Tergiversator *oris*, m. witziger, qui antiquitus dicebatur bovinator.

Tergiversor *aris*, ari, est cunctari, sich wegern / zaudern / ut: Tergiversari nolui, ne mea nimia curam suspicionem aliquam ei importaret, ich habe mich nicht viel wegern mögen / damit nicht mein allzu grosser Fleiß ihm einen Argwohn machte. 1. 16, 21.

Tergo, vide Tergeo.

Tergoro *as*, are, tergus novum induere, ut: Tunc (sues fera) inter se dimicant, indurantes attritu arborum costas, litotog, se tergorantes. Plin. 8. c. 52.

Tergum *i*, n. i. e. dorsum, der Rücken / ut: Insilire tergo alieus, einem auf den Rücken springen. Ovid. 12. Metam.

b Vertere terga, i. e. fugere, den Rücken wenden / davon stehen. Livius, Curt. 794.

Terga dare victoribus, den Obriegern den Rücken kehren. id. 1866.

c Meitergi facio haec, non tui fiducia, es gilt mir meine Haut oder Leder / ich verlasse mich nicht auff dich / du darffst nicht für mich leiden. Mostel. 1. 1, 36.

d A tergo omnia velin- gvere zuta; sich binden her al- lenthallen versichern. Curtius

§. 133.

Tergus *oris*, n. corium, etu Fell / Haut / ut: Tergus bubulum, eine Rüh. Haut. Virg.

Terimentum, nutrimentum. id.

Termentarium, linteum, quod teritur corpore. Varro.

Termentum *i*, n. idem quod derimentum, Fest.

Termes *itis*, n. ramus ex arbore decerptus cu fructu, ein Treubel / Zweig von einem Baum sampt der Frucht. Fest.

Terminabilitas *atis*, f. quicquid terminis potest circumscribi.

Terminalis *e*, c. ut: Terminalis lapis, ein Mark. Stein. dicitur terminus ipse lapideus.

b Terminalia *orum*, festa ipsius Termini Dei. Cic.

Terminatio *onis*, f. finitio, Endung. Cic.

Termino *as*, ari, atum, are, est finire, ut: Si isdem finibus gloriam meam, quibus vitam esse terminaturus? Cic. de Sen

b Terminare bonum voluntate, i. e. dicere bonorum finem esse voluptatem, vel reputare non alia esse bona, quam voluptates. For. Rom.

c Terminare sententiam, i. e. absolvere, eine Rede zu Ende bringen. Att.

d Terminare, est limites constituere, marken / ut: Quo-

rum alter fines vestri imperii non terra, sed caeli regionibus terminant. Curtius. III. Catil.

e Terminare, i. e. definire, ut: Annus apud Aegyptios quatuor menses terminabant, bey dem

Egyptiern bestunde das Jahr in vier Monaten. Solin. 49.

f Negotium terminatum, i. e. absolutum. 1. 56. §. 1. ff. de furtis.

Terminus *i*, m. proprie est quantitatis extremum. Sic terminus linea est punctum, superficies, linea, &c.

b Locorum squalor, & solitudines in via fatigatum militum terrebant, humanarum rerum terminos se videre credentem, reverti jubebant, antequam

lux quoq; & caelum ipsos deficerent, die Unfreundlichkeit des Orths und Wüsteney jagten

dem abgemattete Kriegs. Volk eine Furcht ein / daß sie dachten / sie weren an der Welt Ende

kommen / und ermahneten einander / bey zeit wieder um zu kehren / ehe sie gar aus der Welt

sämen. Curt 983.

c Egredi paterni caspit terminos, aus dem Vaterland verreisen. Solin. 146.

d Terminus, Deus apud antiquos creditus, in cuius tutela fines agrorum esse existimabatur, Fest.

e Terminus, signum, quod agrum ab agro dividit, ein Gränz-

Stein /

Stein/Marcus Stein/ ut: Ter-
renorum avulsorum non multa
pecuniaria est, sed pro conditione
admittendum, coercitione, (eine
Leibschraff) transigendum.
Modest. in tit. de termino moto.
Si dicantur termini dejecti, vel
exarati, iudex, qui de crimine co-
gnoscit, etiam de finibus cognosce-
re potest. l. 4. §. 4. ff. fin. reg.

f Terminus in genere su-
mitur pro cuiuscunque rei fine,
quemadmodum mors est termi-
nus rerum. Quia etiam finis,
quem in agendo nobis proponi-
mus, dicitur terminus, hinc et-
iam termini vocabulum pro sco-
po vel meta praefixa accipitur.

g Terminus in Logicis est,
quicquid nobis ad considerandum sumere,
suggeritur. Terminus Major, est vius i. ab Urbe.

Prædicatum Conclusionis; Minor,
est Subjectum Conclusionis; Me-
dius bis ponitur ante conclusio-
nem, ipsam verò non ingreditur.

h Termini duo sunt rela-
tionis, quos vocant relatum &
correlatum. Tandem distinguunt
cum Physicis inter terminum a
quo, unde fit motus, & inter ter-
minum ad quem, ubi desinit.
Terminthus, idem quod Tere-
binthus.

Ternarius a um, ut: Ternarius
numerus, die dritte Zahl.

Terni a. je drey. Cic.

Ternio onis, m. τριῶς, ein Ge-
drittes. Gell. l. c. 20.

b Terniones sunt apud in-

feros. Hoc adagio ridebantur ii,
qui res abditas & abstrusas, cu-
pida quadam diligentia, vesti-
garent. Non absurde torquetur
in eum, qui Homericas fabulas
omnibus inanibus allegoriis inter-
pretari conetur, aut Platonico-
rum & Pythagoreorum numeros
explicare laborer. Ajunt, Ternio-
nes apud inferos honoratos esse,

ut Hecata sacros, cui quidem ob
id ipsum trigla piscis sacrificabatur,
& simulacrum ejusdem in tri-
vitiis constitui mos erat. Erasmi.
Tero is, triviti, tritum, terere, est
fricare, tundere, reiben/ ut:
Calcem calce terere, eine Fers-
en an die andern reiben. Virg.

b Terere tempus, est con-
sumere, die Zeit hinbringen. Li-
ut: Via trita, ein gebähter
Weg. Tibul.

c Tritus, vol zertreten/
ut: Via trita, ein gebähter
Weg. Tibul.

d Tritus, est celebratus, ut:
Tritum sermone proverbium,
ein gemein Sprichwort. i. O.
Terpsichore, una ex novem Mu-
sis, sic dicta, quod Choreis &
tripadiis delectetur; vel, ut
Plutarchus ait, quod maxima
vita pars ea delectetur &
gaudeat.

Terra a. f. est Elementum quar-
tum, die Erde/ ut: Terra pila
similis, Ovid.

b Terra filii, dicuntur ob-
scuro ignotoq; genere prognati, ut:
Ei huic terra filio, nescio cui, com-
mitt-

mittere epistolam tantis de rebus
non audebam. Att.

c Terram pro terrâ cogita-
re, dicitur homo exul, erro, & in-
certis vagans sedibus.

Terram requirere oculis, vel.
nach dem Land sich umbsehen.
Curt. 548.

Terra sine homine, ein Land/
darinnen keine Leute wohnen.
Solin. 382.

Terra virorum dives, ein Prov. quo ostenditur, non solum
voldreiches Land. Solin. 449.
d Terrâ defossam habere
dicitur is, qui non impertit, neq;
profert dores suas, der sein Ta-
lentum vergräbet/ der seine von

Gott verliehene Gaben nicht
anwendet. Erasmi.

e Terram videre nos di-
cimus, quando molesti polixiq;
laboris sinem adesse significamus.
Erasmi.

f Aut terrâ aut mari, i. e.
quacunque ratione, ut: Ego in hoc
triduo aut terrâ aut mari alicun-
de evolvam id argentum tibi.
Plautus.

g Terra, qua me genuit,
mein Vater, Land. Curt. 153.

h Terra sterilis & emo-
riens, ein unfruchtbar Land. id.
lib 543.

i Terra pro regione, ut:
Primiterra alicujus alumni, die
ersten Inwohner eines Landes.
Solin. 773.

Bactriana terra multiplex
& varia natura est. id. 1568.

Qua mitior terra est, in-
gens hominum eorumq; multi-
tudo gignitur. Curt. 1572.

k Terra continens. Sus-
fest Land/ ad differ. Insule. Cor-
nel. 66.

l Terra sigillata, Siegel- Er-
de/ cujus species recenset Schröd.
m Terra Japonica, vide
Catechu.

n Terra gaudet imbre,
Prov. quo ostenditur, non solum
similitudinem conciliatricem esse
amicitia, verum etiam dissimili-
tudinem, quomodo terra sicca a-
mar imbre, indoctus literatum,
mulier virum. Erasmi.

o Terra defossam, ἡ χυ-
ψαμένη Prov. in eum, qui non
impertit, neq; profert suas dotes;
sumtum ab avaris, thesaurum
humo defodientibus. id.

p Terra intestina, sunt sa-
ta tanquam terra viscera, qui-
bus homines viles, & nullius pre-
cii notantur, quia homines inuti-
les appellamus lapides. Simile est
illi ἡλώιον ἔχοντες ἀόρητος πόντος
inutile terra, item huic: ἡνὶ βά-
πος, telluris anus.

r Terram pro terra perse-
qui, Prov. est solum vertere, &
exilii causa alio migrare. Unde

Cicero ad Att. 14. Hac & alia
ferre non possum, itaq; ἡνὶ πρὸς
ἡνὶ cogito, i. e. fugam mediter, ich
gedenke in ein ander Land. Att.

s Ne terra quidem pro-
fuit, i. e. ne minimo quidem ju-
vit.

vit, vel ne terra quidem hospitio dignatus est, ut apud Virgil. hospitio prohibemur arena. id.

t Terram video, Prov. utimur, quando molesti prolixq; laboris finem adesse significamus, sumtum à nautis portum aspicientibus. id.

u Terra volat, Prov. de re vehementer absona, quoniam nullo pacto fieri quærit. id.

x Terra, ut est pars Mundi, consideratur in Geographia, quoad quantitatem & distributionem in Europam, Asiam, Africam, &c. Præcipuis hic consuli potest Geographia generalis Varenii.

y Terra, Gen. 6, u. pro hominibus, terra incolis.

z Terra statum corruptionis, & peccati designat, Johan. 3, 31.

aa Terra, partem terram notat, ut: Hof. 1, 2. pro Judæa.

bb Terra fluens lacte & melle, i. c. abundans quibusvis rebus optimis & suavissimis, locutio est Hyperbolica. Glaff.

Terræ motus us, m. est concussio partium terræ, ex consuetudine quorum cum vitæ omnia extinguuntur. Cic.
& impulsu spirituum, cavitatebus terra inclinatorum, & ex meatibus ejus quæ erumpentium, in Erdbeben/ut: Crebris terra motibus fatigari. durch öfters Erdbeben an einem Ort zuverbleiben überdrüssig werden. Curt. 4, 53.

Terratoria, matta, quia in terra sternitur. Martin.

Terrefacio is, ere, terrore afficere,

Terrenus a um, quod vel in terra natum est, vel in terra vivit, vel al. quid cum terra commune habet, irdisch/ ut: Corpus terrenum. Cic.

Terrenum aggerem vocat Svet. in Calig. & terra factum.

b Terreni colles, non lapidei, sed molles & pingves. Plin. Epist.

c Terrenus, quod super terram est, vel in terra sit. Col.

Terreo es, terrui, territum, terrere, timorem alicui incutere, schrecken / Schrecken eintragen. Cic.

Terrestris e, c, quod in terra degit, ut: Animal terrestre. Plin.

b Iter terrestre, eine Reise zu Lande. id.

Terreus a um, ex terra factum, ut: Vas terreum, ein irdin Gefäß. Colum.

Terribilis e, c. quod terrorem injicit, grausam / schrecklich/ ut: Anguis terribilis.

b Mors est terribilis iis, quorum cum vitæ omnia extinguuntur. Cic.

Terriculamentum i, n. vel Terriculum i, n. quod injicit terrorem. Liv.

Terricula a, f. apud Senecam invenitur.

Terrifico as, are, idem quod terrefacere. Virg.

Terrificus a um, quod terrorem injicit, das Schrecken setztsachet/schrecklich/ut: Fulgor terrificus. Virg. 8. Æn.

Terrigena a, c. ex terra genitus. Cicero.

Terriloquus a um, terrentia loquens. Lucret.

Terrisonus a um, ut: Terrisonus Livius. Stridor. Claud.

Territo as, ere, Freqvent. à terreo, offe erschrecken. Ter.

Territorium ii, n. est universitas agrorum, ein Bann um eine Stadt/ intra fines cuiusq; civitatis. l. 239. §. territor. ff. de verb. signif. Quod ab eo quidem dictum ajunt, quod magistratus ejus loci, intra eos fines terrendi, i. e. submovendijus habent, Macht haben zu bännigen. Nec praterendum, quod Alciatus quoque admittit, territorium ceptum dici est febris, à bile excrementitia, in Comitatus, quia tempore Cavernis malarum putrescente, roli Magni, regnantibusq; Be-

exorta, tertio quoq; die cum ritengarius & Ottonibus, ad singulas civitates regendas aliquis Comes mittebatur. Schard.

b Territorium & gleba, pro eodem sumuntur. l. ii. C. de operibus publ.

c Territorium, est districtus jurisdictionis, pertinet ad certum dominum, qui intra illos fines ius terrendi habet.

Territus a um, erschrocken / erschreckt/ ut: Territus animi. Livius.

Terror oris, m. est timoris incussio, Schrecknis / ut: Alius terror affertur, es kömpt ein ander Schrecken. Curt. 1574.

Incidre in terrores, in Schrecken gerathen. l. 2. Ep. 18.

b Terrori alicui esse, est terrere aliquem, einen schrecken.

c Terror nominis ejus totum Orbem invasit, jedermann erschrickt / wenn man ihn nennen höret. Curt. 2298.

Tersus a um, terendo purgatus, purus, sincerus, ausgeputzt / rein / nett. Festus.

Tertiana a, f. febris, & quidem continua, à sanguine bilioso in vena cava propaginibus putrescente exorta, continuus, sed tertio magis die affligens, das stätige dreitägige Fieber.

b Tertiana intermittens, est febris, à bile excrementitia, in Cavernis malarum putrescente, tertio quoq; die cum ritengarius & Ottonibus, ad singulas civitates regendas aliquis Comes mittebatur. Schard.

Tertianorum, tertia cohortis milites. Tacit.

Tertianus a um, ad tertiam classem pertinens, item tertio quoque die recurrens.

Tertiarius ii, n. ponderis genus, tertia pars uncia. Cato.

Tertiarius a um, quod tertiam rei alicujus partem recipit. Plin.

Ter-

Tertiatio onis, f. pro tertia operis repetitione. Colum.

Tertiata verba, appellantur imperfecta, laxantia, & cum pavore nutabunda: quando quis exanimatus non profert verba integra, sed vix tertia quæq; enunciat. Apul.

Tertio, Adv. zum drittenmal.

Tertio as, are, tertio facere, ut: Terram vel solium tertiare, das Feld zum drittenmal ackern / die dritte Ackerthun / Saaten. Surchen. Colum.

Tertiocerius, qui in ordine suo tertium obtinet locum. l. 1. C. de præpos. agen. in reb.

Tertius a um, qui post secundum est, der dritte / ut: Tertio quoque die Cic.

Tertus a um, priscis pro tersus, Varro.

Teruncius ii, m. nummus perexiguus, ein Drehbeller. Stat. b Teruncius, à tribus unciiis dictus, quod sit libella quarta pars, quomodo & quadrans assis. Varro.

c Cræsi divitiis teruncium addere, Prov. einer fetten Sau den Hinderen schmieren. Erasim.

Tesca, Tescea vel Tesqva, orum, m. pl. loca sunt augurio destinata. Festus.

Tessaracostus a um, quadragesimus, f.

b Tessaracoston, festum, ut: Tessaracoston (verba sunt in domum aliquam praclusit, der

Cælii Rhodigini.) tempus dicitur dierum quadraginta, quando servatum veteribus tradunt, ut

gestantes utero ante partum, eo dierum numero, sacra ne adirent. Quin & a partu totidem incommodis infestabantur plurimis, sicuti infantes quoq;. Quibus mox transactis festum agitabatur, tessaracoston item nuncupatum.

Tessares decatitæ, dicti, qui XIV. Lunâ Pascha cum Judæis observandum contendunt. Mart.

Tessella æ, f. Dim. à tessera. Plin.

Tessellatus a um, quod tessellis, i. e. parvis quadratis lapillis intextum est. Svet.

Tessera æ, f. idem, quod cubus, item talus, ein Würfel / ut: Ita vita est hominum, quasi cum ludas tessera: si illud, quod maxime opus est jactu, non cadit, illud, quod cecidit forte, id arie ut corrigas, fo ist das menschliche Leben eben / als wenn einer mit Würfeln spielt / wenn das nicht fällt / was einem am meisten nöthig / muß er dasjenige / was ohngefehr gefallen / durch die Kunst verbessern. Adelpl. l. 4, 7, 20.

b Tessera, est signum militare, quod ad pugnam exeuntibus datur, ut: Taciturnum dat tessera signum Silius.

c Confringere tesseram,

Plauto dicitur is, qui sibi rediit in domum aliquam praclusit, der

es also gemacht / daß er nicht wieder komē darff. Tessera n. s. m. bolum fuit hospitale, quo prolato cognoscebatur hospes, si quando redisset.

d Tessera frumentaria, signa erant frumentaria, quibus exhibitis frumentum à principe dabatur populo Romano, ut hodie quibusdam in locis nummi plumbei vel ærei, vel quid simile, quod pro symbolo sit. Ex quo factum est, ut tessera, pro jure percipiendi frumentum ponatur. l. 52. §. 1. ff. de judic.

Tesserarius ii, m. qui tesseram, i. e. præceptum ductis per conuberna militum nunciat. Martin.

b Tesserula, lignum utrinque complanatum, in quo numeri describuntur, vel incisuræ notantur, ein Kerbholz. Plin.

Testa æ, f. vas figlinum igne decoctum, quasi tosta, ein irdin Gefäß / Scherben. Hor. Testa testa collisa, hart gegen hart. Erasim.

b Testa vel testula, pro calculis, quos Græci ostracos vocant, ut: Testarum suffragiis ejici è civitate, item testarum suffragiis exilio multari, est relegationem temporariam in certum locum sustinere. Corn. 89, 154. vide Ostracismus.

c Testa ororum, Eyer. Schale.

Testa limacis, Schneckenhaus, Plaut.

d Testa nomine intelliguntur omnes pisces, qui duriori cortice reguntur. Horat.

Testaceus a um, ex testa factum, ut. Testaceum parvimentum, ein Estericht, Mäor.

Testamentarius a um, quod ad testamentum pertinet, ut. Testamentaria lex. Schard.

Testamentarius ii, m. qui testamentum falsa conficit & supponit. Cic. 3. Offic.

Testamentum i, n. est extremæ testatoris voluntas, l. 1. ff. qui testam. fac. poss.

Recitare heredem testamenti, im Testament eines / als eines Erben / gedenken. pro Cecin. XX.

b Testamentorum subjector, i. e. falsarius, qui testamentum falsa subicit. II. Cat. III.

c Testamentum rumpere, i. e. irritum facere, pro Cec. XXVI.

d Testamentum olim fiebat vel in Comitibus calatis tempore pacis; vel in protinctu, cum ciues in prælium erant exituri; vel per

as & libram, nempe per emancipationem seu imaginariam venditionem. Schard.

e Testamentum est vel solenne, quod fit coram septem testibus; vel minus solenne, ut patris inter liberos, vel presentibus duobus testibus, vel schedulæ;

& Rusticorum coram tribus vel quing;: vel ad pias causas coram quing; testibus; vel per codillos.

f Testamentum solemne, est vel scriptum in scriptis, vel nuncupativum, quod viva voce fit coram septem testibus,

g Testamentum est vel legitimum & iustum; vel inofficiosum, quod certis personis sine jure prateritis vel exhereditatis, non sit ex officio pietatis. Et qui ita sunt prateriti, illis competit querela inofficiosi.

h Testamentum, Theologis pro fœdere sive legali, quod vocatur vetus Testamentum; sive Evangelico, quod dicitur Novum.

Testatio onis, f. testimonium, Bezeugung/Zeugnis. Quint. l. 5. §. ult. ff. de admin. tut.

b Testatio, scripturam testibus communis significat. l. 7. ff. de sponsal.

Testatō, Adverb. ut: Testatō denunciare, i.e. expresse & aperte, ausdrücklich und klar anständigen.

b Testatō decedere, nach gemachtem Testament absterben. l. 2. ff. de jure fisci.

c Testatō reclamare, protestiren.

Testator oris, m. testamenti conditor, der ein Testament macht. l. 47. ff. de leg. I.

Testatrix icis, f. quæ testamentum instituit. l. 34. in princ. ff. de leg. II.

Testatus, vide Testor.

Testiculus i, m. Dimin. parvus testis, It. Renes, die Nieren.

b Testiculus, herba, vide Orchis.

Testificatio onis, f. approbatio, quæ sit testibus seu testimoniis. Bezeugung / Verheuerung.

Cic. Epist.

Testificor aris, ari, testari, testimonium dicere, Rundschaft darthun/Zeugnis geben/ut: Testificor, me à te rogatum. Cic. in Orat.

b Testificari Deum, mit Gott bezeugen/ Gott zum Zeugen anrufen. Cic. Att.

Testimonialis e, c. ad testimonium pertinens, ut: Testimoniales epistole missionis honesta. l. pen. C. de testum. exhib.

Testimonium i, n. ein Zeugnis/ ut: Aliquod testimonium vocis alterius habere, von einem andern auch ein Zeugnis haben. l. 5. 2.

b Sunt in eam rem testimonia, das Ding kan man bezeugen. pro Cecin. XXXIV.

c Testimonio falso confirmari. l. 1. 3. Qu. Fr.

d Esse alicui testimonio, i.e. perhibere alicui testimonium. pro Cecin. XIX.

e Testimonium de suâ re dicere, von seiner eigenen Sache zeugen/ ut: Ita more majorum comparatum est, ut in minimis rebus homines amplissimi testimonium de suâ re non dicerent. pro S. R. XXXII.

f Testimonium laudum alicui

licui aternum dare. pro Arch. X.

g Testimonium polliceri, sich de domo produrix, interrogari non zum Zeugnis erdierhen. pro M. placuit, seine eigene Hausgenossen zu Zeugen anzuführen/wird nicht beliebet. l. penult. ff. de test. Cæli. X.

h Testimonium in aliquam rem sumere, i.e. uti testimonio ad aliquid probandum, Zeugnis führen. pro Cecin. IX.

i In testimonio se præbere, videtur, planè sciunt, i. e. longè religiosum, sich Gewissenhaftig major est habenda fides referentibus ea, quæ oculis viderunt, Zeugnissen. pro Cecin. X.

k In aliquo judicio creantur illius testimonio, i. e. in re quæ iam fides ipsi habetur, er hat sich bezeuge. l. 5. ep. 5.

auch einmal ein wahr Wort geteget. pro Cecin. X.

l Testimonium, est vel verè divinum, quale est in scriptura, quodque est fundamentum omnis Theologia Christiana; vel fallax, qualia sunt gentilium oracula & haruspicum responsa.

m Testimonium aliud est veterum, ut Philosophorum principum & historicorum: aliud novorum, qui sunt vel participes periculi, vel extra periculum: item vel fide digni, vel non probati, vel jurati, vel injurati. Micr.

Testis i, m. dicitur, qui testimonium profert, ein Zeuge/ ut: Locupletissimus & certissimus testis, ein gewisser und beglaubter Zeuge. §. Verr.

Nullus idoneus testis in re sua intelligitur, niemand kan in seiner eigenen Sache Zeugen seyn. l. 10. ff. de testibus.

l A testibus abducere ju-

Testes eos, quos accusator

b Pluris est oculus testis unus, quàm auris decem. Qui audiunt, audita dicunt, qui vident, planè sciunt, i. e. longè religiosum, sich Gewissenhaftig major est habenda fides referentibus ea, quæ oculis viderunt, Zeugnissen. pro Cecin. X.

c Testis sum, i. e. testor, quæ iam fides ipsi habetur, er hat sich bezeuge. l. 5. ep. 5.

d Testem habere criminis alicujus, eines Lasters einen Zeugen haben.

e Testes sine nomine, unächtige Zeugen. pro Cæli. XXIX.

f Testes infirmare, i. e. opugnare aliorum testimonia, die Zeugen verwerffen. p. Cec. XII.

g Testes in aliquem pecuniâ comparare, Zeugen wider einen durchs Geld zu wegen bringen. pro S. R. IX.

h Ad testes aliquid referre, etwas zurück behalten/ welches durch Zeugen zu erweitern. pro S. R. XXVI.

i Causam aliquam ad testes traducere, i. e. transferre, tra-

isere, eine Sache auff die Zeugen schieben. pro Cæli. XXIX.

k Facere suis testibus, i. e. in suo testimonio convicte sunt. pro Mil. XVI.

l A testibus abducere ju-

dicem, die Zeugen bey dem Ge-
richt verwerffen / ut: Equidem indices habeantur, die Geysen /
vos, iudices, abducam à testibus, Hoden. Plin. Vesling.

neg. huius iudicii veritatem, quā
mutari nullo modo potest, in vo-
luntate testium collocari sinam, ampliores, molliores, succiq; ple-
qua facillimè effingi, nullo negotio; pro-
fecti ac detorqueri potest. pro-
M. Cael. XI.

m Testibus teneri, mit nā, & latius utri ligamentis an-
Zeugen überwiegen werden / ut: nexi circa fundum illius obha-
Nam si negassent, vim homini-
bus armatis esse factam, facile Testivilitium u. n. vide texti-
honestissimis testibus in re perspi-
cend tenerentur. pro Cecin. II.

n Jovem supremum testem
lando, ich bezeuge mit Gott.
(Vox Ethnica) Capt. 2, 3, 66.

o Deum testem implorare,
Gott zum Zeugen anrufen /
minus doctè dicitur, pro quotum facere, ut: Qui cum igno-
Cicero: Deum testor; Deus rans, nūrum ventrem ferre, im-
caussa mea sit testis. Curt. 1595.
Omnes homines deosq; te-
stor. pro Cecin.

p Ipsum meum fratrem te-
stis est, se egisse Epist.

q Teste Herodoto, i. e.
quemadmodum Herodotus re-
fert. Plin. 12. c. 17.

r Testis incorruptus & in-
teger, ein aufrichtiger unpar-
theyischer Zeuge. Cic. de Fin. I. II, 27.

s Ex annalium monumen-
tis testes excitare, aus alten
Schriften Zeugnis anführen.
ibid.

t Testes, vel testiculi, epi-
didymidibus conjuncti, sic ap-
pellati, qui roboris, & virilitatis
u Testes muliebres glandu-
losa substantia sunt, pubescensibus
ampliores, molliores, succiq; ple-
qua facillimè effingi, nullo negotio;
profecti ac detorqueri potest. pro-
M. Cael. XI.

Testor aris, ari, est testem in-
vocare, zeugen / ut: Te M.
Cato, testor, ich ruffe dich;
Marce Cato, zum Zeugen an.
pro Mil. XV.

b Testari, est testamen-
tum facere, ut: Te M.
Cato, testor, ich ruffe dich;
Marce Cato, zum Zeugen an.
pro Mil. XV.

c Testor id Deum, ich be-
zeuge das mit Gott / ich
schwöre. Hec. Act. 3, Sc. 5.

d Testatus, illustris, ma-
nifestus, cujus habemus testes.
I. II, 27.

e Res multorum oculis te-
stata, i. e. à multis visa, pro
Cael. XXIX.

f Testatum apud animum
meum relinqvam, ich will bey
meinem Gewissen bezeugen. I. 23.

g Sum-

g Summum favorem manife-
stissimo exemplo testari in doctos, negotio. idem.

durch ein sonderbares Exem-
pel zu verstehen geben / wie wol praverteris, Proverb. de re nou-
man gegen gelehrte Leute ge-
trigvam verisimili. idem.

fonten sey. Curt. 88.
Testu, indeclin. pro testa posuit
Varro de L. L.

Testuaceum, quod in testu cali-
do coquebatur idem.

Testudinatus a um, quod con-
carum & incurvum est, te-
studinis more, gewölbet. Co-
lum. 12. c. 15. Martin.

Testudineus a um, quod est te-
studinis.
b Testudineus gradus, i. e.
tardus. Plaut. Amphit.

Testudo inis, f. quadrupes ori-
para, & sanguine predita, à
testa, quā tegitur, appellata
etne Schildkröte / Testier-
Kröte.

b Testudinem equus in-
sequitur. Proverb. uti conve-
niet, cum rem prapostere & ab-
surdè geri, significamus. Erasim.

c Testudinem Pegaso com-
paras, Proverb. de rebus negva-
quam inter se conferendis. id.

d Testudinis carnes aut e-
dere oportet, aut non edere. Pro-
verb. in eos, qui negotium susco-
ptum frigidè agunt, neq; expli-
cantes, neq; reliquentes. idem.

e Ipsi testudines edite, qui
cepistis, Proverb. in eos, qui
posteaquam inconsultè quippiam
adorti sunt, aliorum implorant

auxilium, quos suo admisceant
Prus testudo leporem
vincunt testudines. Peloponne-
siorum enim moneta inscripam
habuere testudinis figuram, Geld
steht für alles / Geld das
ist / macht gleich / was
trumb ist. idem.

h Testudo, machina belli-
ca, eaq; vel aries, ein Mauer-
brecher / vel continuata scuto-
rum series, quā testis milites op-
pugnationem urgent, ein Sturm-
Zach / ein Schild-Zach.

Testudine protegi, mit ei-
nem Schild bedeckt werden.
i Testudo, est opus came-
ratum; ut structura fornicata,
ein Gewölbe / ut: Pulcrā testudi-
ne postes, Thon aufgewölbt
Thüren. Virg. 2. Georg.

k Testudo instrumentum
Muscum, dicitur & chelys, eine
Laute. Virg. & Martial.
Testula a, f. Dimin. parva te-
sta Colum.

b Testulā collabesceri, i. e.
suffragio convelli. Corn. 107.
Testum i, n. idem quod testus.
Plin. 32. c. 7.

Testus us, m. tegmen testaceum,
sub quo placenta & alia co-
quuntur. Cato.
Tetanicus a um, tetano labo-
rans. Celsus.

Tetanos, *spasmi species, cum cer-*
vix immobilis manet. Hippocr.

Tetanothra, *τετανοθα*, dicun-
tur medicamenta, quæ vim
habent erugandi & lavigandi
eustem. Plin.

Tetartemorium ii, n. quarta
pars, quadrans. Plin. 7. c. 49.

Teter a um, quod est malum,
foedum & pollutum, crudele,
& insuave, heßlich / (rectius
häßlich / ab hassen /) schänd-
lich / garstig / gräulich / ut:
Bellua immanis & tetera. Cic.

b Sanguinis tetri proflu-
vium. Lucr.

c Sopor teter. idem.

Tethya, *τηθυα* τὰ inter purga-
menta maris, fungorum ve-
rius generis, quàm piscium
Plin.

Tethys iis, vel Tethyos *τηθυς*,
Celi & Vesta filia, conjux
Neptuni, & Nympharum ma-
ter, ut ait Sallustius. At Ovid.
l. 8. Fast. videtur sentire, illam
fuisse Titani filiam, qui fuit
Saturni frater, natu major.

Tetra, pro tessera, quatuor, vier.

Tetrachordus a um, quatuor
instruitus chordis.

Tetracólus a um, quatuor ha-
bens sola seu membra.

Tetradóron, *τετραδωρον*, qua-
tuor palmarum. Vitruv.

Tetradrachma a, vel

Tetradrachmum i, n. nummus
quatuor valens drachmas
Livius.

Tetractéris, *τετρακτις*, qua-
tuor annorum spatium, vel
annus quartus.

Tetragnathius, aranei species,
Plin.

Tetrágónus sive Tetrágónum,
dicitur quadrangulare, sive
quadratum.

Tetragrammatus a um, qua-
tuor constans literis.

Tetragrammus a um, quatuor
constans lineis.

Tettameter, quatuor metra leu
mensuras habens.

Tetrans tis, o. quatuor assis par-
tes Vitruv.

Tetrapentactéris, Olympias:
quia sunt quatuor anni &
initium quinti. Scal.

Tetrapharmacum i, n. empla-
strum, quod & basilicum di-
citur. Galen.

Tetraplus a um, quadruplus,
viestfaltig.

Teuapólis, Antiochia regio co-
gnominata est, in qua sunt
quatuor insignia oppida. Strab.

Tetraptóron, nomen dicitur,
quod per quatuor variatur
casus, ut: Spes, spei, spem, spe.

Tetrarcha a, m. qui quartam
regni alicujus portionem te-
net, ein Vierfürst.

Tetrarchia a, f. principatus vel
praefectura Tetrarchæ. Cic.

Tetrastichon, carmen quatuor
versibus sententiam claudens.

Tetrasyllabus a um, quatuor
constans syllabus, vierstellig.

Tetrasyllabus a um, quatuor
constans syllabus, vierstellig.

Tetre, Adverb. tetrius, teterrí-
mè, garstig / gräulich / ut:
Multa facere impurè ac tetrè
cum temeritate, & impuden-
tia, viel abscheuliches Dinge
verüben. Cic.

Tetricitas aris, f. gravitas vel
severitas. Ovid.

Tetricus a um, severus, tristis,
sauer aufsehend / ernsthaft /
ut: Tetrici homines, tristes,
& severi, traurige und sauer-
sehende Leute. Martial.

Tetricus vultus, ein
Gauer, Zopff.

Tetricudo inis, f. idem quod te-
tricitas. Non.

Tetro as, are, foedere, horri-
dum, obscurumve facere. id.

Tetrobolum, nummus quatuor
obolos valens.

Tettigometra, cicada matrix,
unde Cicada nascuntur.

Teucer vel Teucrus i, m. Sca-
mandri Cretensis filius Darda-
ni fater, cum quo & socium
regnum habuit, ab eo Teu-
eri Trojani Virgilio dicuntur,
& Teucra Troja.

Teucrium i, n. herba, Bathen-
gel. Matthiol.

Teutates, lingua Gallica dictus
est Mercuri, q. ab illis, huma-
no sanguine placabatur, Laet
Teuthalis idos, herba, quæ alias
Poligonaton, vel Polygonion,
dicitur. Plin.

Teuthras antu, m. rex Mysæ, a
quo Teuthrania, regio supra

Æolida, quam veteres Mysæ
quondam tenuere, dicta fuit.
Steph.

Teuthrium, herba, idem quod
Polium. Matthiol.

Teuto onis, m. Rex, qui post Tui-
sconem praefuit Germania, un-
de Germani dicti sunt Teuto-
nes, vel Teutonici, Teutschen.
Aventin.

b Truto, pro Deo cole-
batur à Germanis. idem.

Teutonicus a um, ad Teutonem
spectans, Germanicus, Teutsch.

Texo is, texui vel texi, textum,
texere, struere, componere, con-
cinnare, weben. Ter. Heaut.

d Texere historiam, eine
Historien schreiben. Cic. ad Att.

Textile e, e. quod textum est, quo
wirdt / ut: Textilibus onerat
donis, ex verehret schöne ge-
wirdete Teppiche. Virg.

b Textilia pictura, quæ in
tapetu fieri aut telâ solet. Cic.
Textivilitium, vel Testivilitium
ii, n. res vilissima, apud Plaut.
Casin.

Textor oris, m. qui textit, ein
Weber / Teppichmacher. id.

Textorius a um, ad textorem per-
tinens. Seneca.

Textrina a, f. locus, in quo texti-
tur, ein Weber-Stuhl / We-
ber-Stube. Cic.

b Textrina, ars, seu scien-
tia texendi. Plin.

Textrinum i, n. idem quod tex-
trina. Cic.

Textrinus a um, ad textorem
pertinens. Martin.

Texturicis, f. facmina textura
artis perita, eine Weberin.
Tibul.

Textum i, n. opus, quod quis te-
xuit, deinde status seu condi-
tio retexta, ut: Textarum.
Lucret. tum opus composi-
tione, ut: Texta ferrea. Lucret.
Martin.

Textus, m. actus texendi, dein-
ceps passivus, quod textitur
est status; tum res texta.

b Textus, oratio composita
dicitur, & scriptum, quod funda-
menti loco habetur, ut cum tex-
tum & glossam, h. e. interpreta-
tionem opponimus id.

Thais, Alexandrina, nobilis me-
retrix fuit, qua Atticam ju-
ventutem in sui pellexit amo-
rem. Menand.

Thalamégus, f. navis à Philopa-
tore rege Ægyptio primum fa-
bricata, qua Nilum & Ægypti
fossas navigaret, eo usu, ut in-
tra Thalamum in regia fieri esse
viqretur. For. Rom.

Thalamus i, m. cubiculum con-
jugale. Das Ehebett. Virg.

b Thalamus, pro ipsis nu-
ptiis, atque adeo pro ipso connu-
bio iure accipitur, der Ehestand.
idem.

c Thalamus, pro alt. colis
aptem, idem 4. G. org.

Thalassicus a um, ut: Thalassi-
cus color, i. e. marinus, Was-
serfarb/Wasserblau.

Thalassinus a um, idem signifi-
cat. Lucret.

Thalassio, carmen nuptiale, ita
dictum à voce, quam in nu-
ptiis efferebant, qua erat tha-
lassus. Liv.

b Thalassionem (Varro
scribit) in nuptiis signum esse la-
nificur. Thalassionem enim voca-
bant quasillum, vas lanificii
aptum. Plutarchus vero hanc in
nuptiis vocem primo habitam
fuisse affirmat, quod Græci ta-
lacion, lanificium vocant, eâ ra-
tione, ut provocarentur virgines
ad opera, & potissimum ad la-
nificium.

Thalassomeli, medicamentum,
quod sit aqua portioribus
maris, mellis, imbris, fœtilliq;
vase depicato conditur. Pli-
nius 31. c. 6.

Thalassometra e, m. maris
mensur.

Thalassus, Hymenaus dicitur nu-
ptiarum Deus, nuncupatus à
stamine, seu à Thalassio, cuius
nomine Sabina exportata fuit
in pauperioris domum, felicem
eventum sortito conjugio. Plut.
Livius.

Thalerus, qui & Dalerus, Val-
lensis, moneta uncia argenti
constans, dicitur Joachimus,
ein Thaler à Valle Joachimi,
dom Joachims. Thal. Stach.

Thales Milesius, unus è septem
Græcia sapientibus, qui Physi-
cen primus, & Astrologica se-
cre-

creta deprehendisse scribitur.
Diog. Laert.

Thalia e, f. una dea ex Gratiis,
vide Musa.

Thalictum i, n. herba, ruta
pratensis herbariorum, barba
caprina minor, Unstettraut.
Pancov.

Thalli, dicuntur in porris & ca-
pis & alio mediis stipites: à
verbo thalio, i. e. viretere,
unde & pro germine arborum
ponuntur.

Thalophori, thalophorai, qui A-
thenis in Panathenais olea ra-
mos gestabant; erant ii ut plu-
rimum senes, unde per jocum,
ita dicuntur, qui ad munera
obvoluti sunt iuvenes. Calepin.

Thallylia, festa erant apud A-
thenientes, quibus fructibus o-
mnibus in horrea convectis,
Dius primitias consecrabant.
Cæll. 12. c. 17.

Thamarindus i, m. vide Tama-
rindi.

Thanasia, vide Tanacetum.

Thapsia e, f. frutex ferula similis,
dicta à Thapso insula prope Si-
ciliam, in qua primum credi-
tur inventa. Plin.

Thapsus barbatus, vide Ver-
basum.

Thaumantias adis, vel Thav-
mantis idis, dicitur Iris filia
Thaumantis, & Electra filia O-
ceani, nuncia deorum in rebus
malis. Serv. 9. Æn.

Thaumanteus a um, ut: Virgo
Thaumantea. Ovid.

Theamedes, lapis, contrariam
Magneti habens naturam. Pli-
nius 36. c. 16.

Theatralis e, c. vel

Theatricus a um, ad Theatrum
spectans.

Theatridium ii, n. Dimin. for-
ma Græca à Theatro dedu-
ctum, quasi parvum thea-
trum. Varro.

Theatrum i, n. locus dicitur, u-
bi videntur spectacula, ein
Schauplatz/ut: Tanquam
è Theatro exeamus. de Fin.

b Versari in theatro, i. e.
esse in aliquo loco conspicuo ante
omnium oculos. 7. Verr.

c Theatrum pro spectato-
ribus, ut: Tunc est commoven-
dum theatrum, cum ventum est
ad ipsum illud, quo veteres Tri-
umviris in horrea convectis,
plaudite. Quintil. 1. 6.

d Theatrum totius Asia
celebritate refertissimum, magni-
tudine amplissimum, judicio cru-
ditissimum, natura autem ita re-
sonans, ut Romam usq; significa-
tiones vocesq; referantur. lib. 1. 1.
Qv. Fr.

c Magno theatro spectata
familiaritas, i. e. multis comper-
ta. 1. 12. 28.

Thebaicæ, seu Thebaides, palma
generosiores Plin. 5. c. 28.
Thebais idis, Patronym. ut: The-
bais iussu sua tempora fron-
tibus ornant. Ovid. 6. Met.

b Thebais, opus Statii est
Ooo 4 de

de Thebis, seu de bello Thebano, quod Trojano aliquando est antiquius.

Thebanus *aum*, ad Thebas pertinens, ut: *Arx Thebana*.

Thebes, & Theba *a*, & Thebae *arum*, nomina quarundam urbium, quarum una fuit, & quidem metropolis in Bæotia: alia in Ægypto: alia in Thessalia: alia in Cilicia. Diodor. Strabo. Plin. Varro.

b Inter Ægyptias urbes numero portarum septem nobiles sunt Theba. Solin. 701.

b Theba, nomen virginis, & cujus gremio gemina columba, (ut est in Fabulis) cum evolasent, altera ad Hammonis fontem setendit, & ibidem responsa dedit: altera ad sylvam Dodonæam, ubi futura mortalibus præcinit. For. Rom.

Theca *a*, f. *θηκη* repositorium, arca, ut: *Theca nummaria*, cinea Throni / *Kasten* / *laden* / *Bücher*. Cicero.

b Grani theca est gluma. Varro.

c Theca calamaria, Penicill. Martial.

Thedo, piscis quidam apud Ausonium.

Thea, herba, quam Chineses, Japonenses caterique Indi decoquunt aqua, quod decoctum magni æstimant ob virtutes, quas recensent, adhibentque pro potu lautiori. De hac vide l-

tinerarium amici nostri prisci & constantissimi Olearii Perficum, & Simonis Pauli tractatum de abusu Tabaci & herba Thea.

Thelygonum, herba genus, olea frondibus simile. Plin. 37. c. 8. dictum Einblat.

Thelyphonon, herba, quæ & scorpion vocatur, propter similitudinem radices, cujus tactu moriuntur scorpiones. id 25. 10.

Thelypteris, f. alterum genus Filicis, quæ silix femina. id. l. 27. c. 9.

Thema *atis*, n. *θημα*, positio sive positum est questio, quæ Oratori, vel Logico, vel Philosopho, vel cuivis alii proponitur consideranda, vel tractanda.

b Thema aliud est simplex, ut Deus; aliud conjunctum, ut: *An Deus sit agens & volens*; aliud nem aliud generale & infinitum, ut: *An sit ducenda uxor?* aliud speciale & finitum; *An Catoni sit ducenda uxor?* illud dicitur Thesis, hoc Hypothesis.

c Thema Cæli, est representatio XII. domuum Cæli ad quodvis temporis momentum.

Thematographia *a*, f. compositionem & usum Tabularum Astronomicarum ostendit, unde Themata seu figura cælestes, seu loquuntur, erigi possunt.

Themis, vel idis, seu Themistis, una ex tribus sororibus Jo-

Jovis, ex qua Minervam suscepit; hanc teste Festo putabant eam esse, quæ hominibus præciperes, id petere, quod fas esset.

Thenar, *θηνα*, caritas manus & pedis.

Thenia *a*, f. vel Tensa, sacrum erat vehiculum, cui idola imponebantur.

Thenupha, *תנופא* agitatio, est risus, quo pectus videtur in omnem partem agitatum, & quæquaversus motum attollitur. Martin.

Theodamantius *aum*, ad Theodamantem, patrem Hyle pertinentens.

Theogonia *a*, f. deorum origo. Hesiod.

Theologia *a*, f. est doctrina de Deo & rebus divinis.

b Theologia est vel revelata, quæ tradita in Ecclesia Christi, tam ex V. quàm ex N. Test. vel naturalis, quæ dicitur Metaphysica, in qua vulgò nihil propriè aliud agitur, quàm ut ex analogiâ omnium aliarum rerum ens optimum, maximum & beatissimum inquiratur, quod sit verè Unum, bonum, verum, actus purissimus, & causa omnium rerum. Vocatur etiam Θεωφία.

c Theologia mystica, est secreta, quæ per transgressionem omnium creaturarum ad Dei agnitionem ascenditur.

d Theologia symbolica seu significativa est, quæ de Deo nomina usurpantur metaphorica, ut cum dicitur Leo, Ignis, Aquila.

Theologicè, Adv. modo Theologico.

Theologicus *aum*, ad Theologiam spectans, ut: *Facultas Theologica*.

Theologus *i*, m. *θεολόγος*, quæ de Deo differit, ein Geistlicher.

b Theologus positivus, Positiven. Reuter / positivus Cicero ni dicitur operarius, der was anders gemacht / wol hersagen tan / eadem etiam vocalis audit. l. 1. de Clar. Orat.

c Theologus scholasticus dicitur, qui ipse suarum concionum est autor.

Theombrotios, herba magica, quæ Persarum Reges adversus omnia animi & corporis incommoda utebantur. Plin. l. 24. c. 17.

Theoninus *aum*, ad Theonem dicacissimum, i. e. loquacissimum, & maledicum pertinens.

b Dente Theonino rodere, zur Bant hauen. Erasim.

Theophania, Θεοφάνεια, festum apparitionis Dei, talia gentes instituebant, cum numen, opinione suâ viderent.

b Theophania apud nos Christianos Weinachten / quasi Wigen. Nachten / à cunis Salvatoris.

vatoris Iesu Christi, secundum carnem Notuitatis feria dicuntur. Lutherus.

Theophotumeni, homines nuncine afflati.

Theorema artis, n. effatum univocale veritatis perspicua & indubitata.

b Theorema Geometris, est species demonstrationis, seu propositionis demonstrativa, quae proprietates aliqua quantitatum inquiruntur.

Theorence, Adverb. theoretico modo.

Theorence es, f. ars vocatur contemplandi res naturales & supernaturales.

Theoreticus a um, Ingeniū, speculativus, speculandi v. praeceptus. item in speculatione positus, ut Theoretica Philosophia est, quae in contemplandis rebus occupatur, nec se demittit ad agendum, ut Practica.

Theoria a, f. est contemplatio rei secundum causas & affectiones.

Theorica a, f. est scientia de motu stellarum secundo seve proprio.

Theori, Athenis dicebantur, qui quotannis publico nomine in Delum navigabant, Apollini litatum. ἱερός, oraculi consultor.

Therapevtica a, f. pars medicinae, quae, quā ratione sanitas

amissa restitui queat, docet. Theriacaria a, f. herba, idem quod Valeriana. Matthiol.

Theriacus a um, ad ἵπια, i. e. bestias pertinens.

b Theriaca, scilicet antidotus, (a ἵπ, i. e. fera, & in specie, leo, item vipera,) est medicamentum Alexipharmacum. Theriat/de Theriaca, vide Eichitadium, Camerarium, Hortitium, &c.

c Theriacti pastilli sunt ex vipera. Plin. 20, 24. & 29, 4.

Theriacalis e, c. ad theriacam pertinens.

Therionia atis, n. ἱππία, ulcus est teitum. Cels.

Therionarcha, frutex subherbaceus. roseo flore: inde nomen habens, quod corporeum afferat serpentibus. Plin. 25. c. 9.

Theriotrophium ii, n. locus, ubi ferae aluntur, ein Thier, Garten. Varro.

Theristia, quae & theristria (utrumque enim reperitur) inter ornamenta muliebria posita. Esa. 3.

b Theristia, dicta sunt ab eo, quod ὁ ἵπια, h. e. in astate, & caumate corpora protegant foeminarum Hieron.

Thermae arum, f. balnea sunt natura calida, warm Bad. de his vide Varen. Georg. l. i. c. 17. propos. 8.

Thermanticus, vim habens calefaciendi. Isid.

Thermastis, ἱερῆς, caldarium, in quo calefit aqua. Est & vasculum aurificis cancro simile concavum. Item concitata & quasiservida salutationis genus. Martin.

Thermefacio is, ere, est esculentis ac poculentis ingurgitatis, atq; exhaustis, in thermopolio calefacere. Plaut.

Thermopolium ii, n. taberna, in qua potiones calidae venduntur. Plaut.

Thermopota, qui calidum bibit.

Thermopoto as, are, calidum potare. idem.

Thermus a um, ἱερῆς, calidus.

Thersites, Gracorum omnium foedissimus, quem Achilles sibi procaciter conviciantem, pugni ictu interfecit. Huius insignis deformitas ab Homero l. 2. ll. expressa effecit, ut eum hominem vehementer foedum significare velimus, Therista faciem eum habere, dicamus.

Theruma, תרומה quod quis tollit de rebus suis, utras repertunt nugas. Ex eventu oblationem faciat, donum lege quidem imperatum, ut Exod. 25, 2. Sed citra definitionem legitimi modi. Martin.

Thesaurarius a um, ad thesaurum pertinens. Plaut.

Thesaurarius ii, m. thesauri custos & curator, ein Rentmeister / Schatzmeister.

Thesaurensis, officialis vocari videtur Comitum sacrarum largitionum, qui & Comes thesaurorum dicitur. Schard.

Thesaurizo as, are, thesaurum colligere, verbum frequens apud Ecclesiasticos scriptores.

Thesaurophylacium ii, idem atque ararium.

Thesaurus, est vetus quedam depositio pecuniarum, cuius non extat memoria, ut iam dominum non habeat, Schag. l. 31. §. 1. ff. de acquir. rer. domin. ἱναρπὸς, δὲν εἶναι τὴν εἰς αὐτὸν, a reponendo in crastinum; dicitur.

Thesaurorum tutelam alicui committere, etnen zum Schatzmeister machē. Curt. 884.

b Thesaurus, pro abundantia. Plaut.

c Thesaurus rerum omnium memoria est. Cic. de Orat.

d Thesaurus carbonis erant, Proverb. in eos competit, qui spe sua frustrantur, quiq;

magnificis rebus expectatis, me quoque tollit de rebus suis, utras repertunt nugas. Ex eventu oblationem faciat, donum lege quidem imperatum, ut quibus thesauri spe fodiens carbonis defossos invenit. Erasim.

e Thesauri, in sacris bonorum celestium copiam denotant. Esa. 33, 6. Matth. 6, 20. Marc. 10, 21. Luc. 12, 33. alias rerum qualiumcunq; sive bonarum sive malarum, promtuarum

qua-

quasi & receptacula notant
Psal 135, 7. Job. 38, 22. Matth.
c. 12. v. 35.

Theleus ei, vel Theleos, *Ægei*
Rex Athenarum filius, ex E-
thra matre, nomen id accepit
vel a signis depositis, vel ab ad-
ceptione, quam *Ægei* Græci
dicunt.

b Non sine Theleo rem con-
fecisti, du hast Hülffe gehabt/
locus o proverbialis, cum signi-
ficamus rem alieno auxilio
confecti.

Thelis, *Θελίς*, Latine dicitur pō-
stio figura, qua distinguit ora-
tionis sententiam per commata,
subdivisiones, cola, & perio-
dos Donat.

b Thelis, Oratoribus qua
stio est universalis seu generalis.
Cicero

Thesmophoria, *Κερειαία*, sacra
Cereris. Ovid.

Thesmothetæ, magistratus a-
tium, Pro. tum ad eos, qui in
pud Athenienses, à legum la-
tione, ita appellati: qui etate
& usu docti, domi iura de-
bant, quærelas accusationesq;
cognoscebant, deq; controvær-
sus a quo examine judica-
bant; quotannis quoq; leges
recognoscebant, emendabant,
& ad congruentiam sensumq;
consentaneæ reducebant. For.
Rom.

Thespiacus a um, idem quod
Thespius.

Thespiades, sunt Musæ seu Nym-

pha, sic dictæ à Thespiis, urbe
Bæotia, ubi præcipue Musæ ca-
lebantur. Steph.

Thespius a um, ad Thespias ur-
bem Bæotia pertinet. Valer.
Thessalicus a um, ad Thessaliam
pertinens, ut: Thessalica cla-
sses. Lucan.

Thessalonica a, f. urbs insignis
Macedonia, Strabo.

Thessalonicensis, incola Thessa-
lonica. Cic.

Thessalus a um, ad Thessalam
pertinens.

b Thessala, sive Thessalica
mulier, Prov. in veneficus mala-
rumq; peritas artium dici soli-
tum, propterea quod ea gens præ-
ter ceteras hoc nomine notata est.
Erasmus.

c Thessalorum ale, diceban-
tur vestes manicæ, seu parum
viriles idem.

d Thessalorum commen-
tum, Prov. tum ad eos, qui in
acilio locum deferunt, tum ad illos,
qui cultu delicatiori utuntur,
tum ad hos, qui dolis quæpiam
circumveniunt. idem.

Thespiades, filia Thespiæ, qui Eri-
chthæi, aut (ut alii volunt)
Theuthrantis filius fuit, nume-
ro quinquaginta, ex diversis
mulieribus nata. Ex quibus
Hercules adolescens corporis
robore jam præstans, totidem li-
beros masculos sustulit, qui &
ipsi ab avi nomine Thespiada
dicti sunt. Diodor.

Thia-

Thialus, cæcus tripudiansium
in honorem Numinis, & nomi-
natum Bacchi, Martin.

Thingos, are, manu mittere,
absolutè vel donare. Martin.

Thinx, donatio. Martin.

Thiubda, furtum in L. L. antiq.
significat. idem.

Thladias, Eunuchus factus per
exdion, i.e. compressionem fra-
cturam.

Thlaspi, herba, nasturtium cotto-
rum. Eichel. Kraut. Desent.
Kraut. Bauren. Genssi/ Za-
schen. Kraut. hujus diversa
dantur species, quas recensent
Matthiol. Pancov.

Thlibias, *Θλιβίας*, u. o. qui ha-
bet testiculos atritos. Schard.
Tholos, *Θόλος*, dictio Græca, qua
significatur scutum breve, in
quo crabes coeunt, & ad quod
dona suspendi consueverunt.
Virgil.

b Tholon accipiant qui-
dam pro testudine alicujus adi-
ficii, live pro domo rotunda, ein
Gewölb. Ovid.

Thora a, f. herba, idem quod
Napellus. Pancov.

Thoracatus a um, qui thorace in-
dutus est. Plin.

Thoracicus a um, ad thoracem
pertinens, vel thoraci utilis,
ut: Thoracica medicamenta.
Thoracomachus, qui thorace in-
structus pugnat.

Thoracopæus, qui Thoraces
facit, loriciarius, ein Plätner/
Harnischmacher.

Thoracotomia a, f. operatio tho-
rurgica, apertio scilicet thoracis
in emptitate, purulenta ex-
creatione.

Thorax acis, m. venter medius
dicitur, die Brust/ Vesling.
putatur dici à *Θεός* salve, mo-
veri, ob motum coracis & pul-
monum, qui ibi sentitur. Mart.

b Thorax, vestis, qua tan-
tum pedus tegit, ein Wams. Juv.

c Thorax, momentum
pectoris ex ferro aut plumbo fa-
bricatum, ein Brust Harnisch.
Plin. 7. c. 20. Virg. 1. Æn.

Thos, *Θώς*, lupi, gaudis, ceteris
procerius. Plin. 8. c. 34.

Thracias, vel Thracius lapis, silex
est, tam admirabilis natura,
ut aqua madefactus accenda-
tur, oleo autem affuso resin-
guatur. Galen. & Dioscor.

Thracius, & Threicus a um, ad
Thraciam Europæ regionem
pertinens. Senec.

Thracias, *Θρακίας*, u. v. v. v. v.
Cecias dicitur Aristot.

Thrao onis, m. nomen gloriose
militis, apud Terent. in Eun.

Thrax acis, Thracia incola, ein
Thracier. Cicero.

Threycidica orum, pl. n. arma
gladiatoria.

Threni, lamentationes, liber Je-
remia, in quo desolat miserum
desolata Judæa statum, die
Klaglieder Jeremias.

Threnodia a, f. *Θρηνοδία* lugubris
cæsus.

Thre-

Threnodus, qui lugubria cantat. vel qui conductus plorat in funere.

Thressa, vel Threissa, mulier Thracensis Horat.

Threnus, ἄσπρος, ἔ, ὁ, lamentum luctus: ἅ ἴστω, aut ἅ ὕψι frangere; Lamentamur enim singulis mediis impediēte sonos. Martin.

Thrips, terebinthi genus, lignum erodens, culici non dissimile. Plin. 16. c. 41. alii scribunt Thryps.

Thronus i, m. sella augusta, ein höflicher Stuhl / ein königlicher Thron.

b Thronus, idem ac dignitas regia.

Thryallis, herba genus, dicitur alias lychnitis.

Thryps, vide Thrips.

Thulees, sive Thyle, ultima est Insularum, earum scilicet, quas Romani cognoverunt. Plin. Solin.

Thunnus, sive Thynnus, piscis marinus, plurimorum nominum, quæ pro ætatis accessu recipit. Gesner.

Thurarius ii, m. qui thura tractat ac vendit. Firmic.

Thureus a um, quod est thuris, ut: Thurea flamma.

Thurianus, genus est piscis marini, quem alii Xephiam vocant. Plin. 21. c. 11.

Thuribulum i, n. vas, in quo

thbus adoleatur, ein Rauchfass / Räucherpfanne. Liv. 9. Pun.

Thuricremus a um, ut: Aratburicrema, in qua crematur thus. Virg. 4. Æn.

Thurifer a um, ut: Saba thurifera. Plin.

Thurilégus a um, thus colligens. Ovid.

Thus thuris, n. resina est durisscula, pellucida, profluens ex arbore Arabica Lotian, Arab. dicta, Weyrauch.

b Thus est vel masculinum, quod proprie olibanum dicitur, seu melax, (Arab. melafon) & femininum; illud ex albo flavescit, suapte natura rotundum est, guttarum formam reserens, candidum intus & pingue: Hoc resinofum magis est, ac molle, citò ardens, flavum. Schröd.

c Tus, obsq, aspiratione nonnulli scribunt, inter quos Priscianus, Varro, & Servius, à tundendo derivantes.

Thya a, f. arbor odorifera, quæ notiore nomine cedrus dicitur. Plin. 14. c. 16.

Thyas acis, f. Bacchi sacrificula. Virg. 4. Æn.

Thyalus i, m. saltatio dicebatur & chorea in Bacchi sacrificiis. idem. 3. Ecl.

Thyinus a um, ex thya factus. Martin.

Thyisca, thuribulum, acerra, it. mortariolum. idem.

Thyi-

Thyites, genus est lapidis durissimi, ex quo mortaria feri consueverunt. Plin.

Thylacus, vas ad panem ferendum, panarium, panis reticulum, ein Brot-Korb / Broterum, quod Judai in suffumigiis frequenter eo utantur.) cortico-
Sass. Horat.

b Mantle ferendum, non sum quid est, ex India allatum. thylaco, aut toto corbe. Prov. de Sant, & qui Ammoniacum ele-
observando modo. Erasim.

Thymallus, piscis, ita dicitur, quod recens spires thymi odorem, ein A. chen / Eschen. Geln.

Thymalea a, f. Cneorum folium dicitur, Kesslerhals. Matth. Pancov.

Thymbra a, f. herba, idem quod Satyreja. Colum. Matth.

b Thymbra, locus vicinus Troje, plenus thymbra. Stat.

Thymbraeus a um, ut: Thymbraus Apollo, dicitur à loco Troje vicino, in quo eius & nemus est & templum. Virgil.

Thymeles, ara fuit in theatris, teste Suidâ; alii mulierem fuisse Thymelen tradunt, quæ prima saltatione in scena docuerit. Martial.

b Thymeles, pars theatris, ubi histriones suas actiones perficiunt. Martin.

Thymelicus a um, ad thymelem pertinens.

b Thymelicus, qui in thymeles, histrionum partem exercebat, tibiis & id genus Symphoniis, scenicus histrio. Mart.

Thymiamma, idem quod suffitus

3. N.

seu suffumigium, Räucherwerk.

b Thymiamma (in officinis corruptè dicitur Thymiana, vel Thuris cortex, vel thus iudeolum, ein Brot-Korb / Broterum, quod Judai in suffumigiis frequenter eo utantur.) cortico-

b Mantle ferendum, non sum quid est, ex India allatum. thylaco, aut toto corbe. Prov. de Sant, & qui Ammoniacum ele-
observando modo. Erasim.

Thymallus, piscis, ita dicitur, quod recens spires thymi odorem, ein A. chen / Eschen. Geln.

Thymalea a, f. Cneorum folium dicitur, Kesslerhals. Matth. Pancov.

Thymbra a, f. herba, idem quod Satyreja. Colum. Matth.

b Thymbra, locus vicinus Troje, plenus thymbra. Stat.

Thymbraeus a um, ut: Thymbraus Apollo, dicitur à loco Troje vicino, in quo eius & nemus est & templum. Virgil.

Thymeles, ara fuit in theatris, teste Suidâ; alii mulierem fuisse Thymelen tradunt, quæ prima saltatione in scena docuerit. Martial.

b Thymeles, pars theatris, ubi histriones suas actiones perficiunt. Martin.

Thymelicus a um, ad thymelem pertinens.

b Thymelicus, qui in thymeles, histrionum partem exercebat, tibiis & id genus Symphoniis, scenicus histrio. Mart.

Thymiamma, idem quod suffitus

tant,

tant: eò quòd ei adhuc inter
humanos versanti sacrificabatur. Horat.

Thyonianus, Bacchus dictus,
Catullus ad puerum 24, 2.
Hic merus est Thyonianus;
quòd versu significat meras
Bacchopocula, per transnomi-
nationem. Redivivus enim
Bacchus, matris fulminata,
superstes, Thyonianus voca-
tus est: vel potius illum, dila-
teratum reducem sospitemq;
vita redditum, hoc nomine sa-
era caneant arcana. For.
Roman.

Thyroaryænoïdes, p. musculorum aspera arteria.

Thyroides, prima cartilago as-
pera arteria nuncupatur, in-
tus cava, gibbo forinsice pro-
jecta virorumq; potissimum
collo prominula, Vesling.

Thyrigerus a um, Thyrsus ge-
rens, ut: Bacchus Thyriger.

b Multi Thyrigeri, pauci
verò Bacchi, Prov. quo signifi-
catur compluribus mortalium
ad usum virtutis insignia, aut etiam
famam, qui tamen verà virtute
vacent, (cui respondet Germani-
cum, es sind nicht alle gute Sol-
daten/die lange Speiß tragen.)
Thyrus enim hasta erat aculeata
hederis obiecta, quam in Orgiis

Bacchiis quæstiebant. Erasim.
Thyrus i, n. virga & caulis cu-
iuslibet herbe, der Stengel
an den Kräutern.

b Thyrsus, hasta aculeata,
vide Thyrigerus.

c Thyrsus, pro stimulo &
incitamento. Luciet.

Tiara a, f. ornamentum capiti
Persicarum prius mulierum:
quo postea usi sunt & Reges,
& sacerdotes. Juven.

Tiberias adis, f. urbs Galilæa ab
Herode condita, & sic appel-
lata in honorem Caesaris Tiberii.

Tibia a, f. os cruris supra opposi-
tum, das Schienbein.

b Tibia, instrumentum
musicum, eine Schalmey/it.
Queerpfeiffe/ut: Tibis canere.

Corn. I.

c Tibiam tuba comparat,
Prov. in res supra modum impa-
res. Erasim.

d Apertus tibiis, i. e. cla-
viore voca. idem.

Tibiale is, n. velamentum tibia-
rum, ein Strumpf/Streiff-
ling. Svet.

b Tibialis, arma, qui-
bus crura muniuntur. Belu-
sarnisch.

Tibialis e, c. ad tibiā pertinen-
s, ut: Tibialis musculus. Vesl.

b Tibialis, quod est ido-
neum ad tibiā faciendā, ut: A-
lundo tibialis calami. Plin.
l. 16. c. 36.

Tibicen inis, m. dicitur, qui ti-
biā canit, ein Schalmeyen-
bläser/ein Spielman/ut: Ad
cantus, ad tibicinem prosequi
laudes honoratorū virorū. de L.
b Bel-

b Bellus tibicen, Iron. i. e.
calumniator, ein übler Auf-
schreyer / der einem das Lob
süget. l. 7. 27.

c Tibicinis vitam vivis,
Proverb. in eum jaciebatur, qu-
lante quidem, sed aliend vive-
ret sumtu: tibicines enim, quo-
nam in sacris olim adhibeban-
tur, adesse solent & in cœnis
Pontificibus, idē, immunes. Et.

d Tibicines, in aedificiis ap-
pellantur columnelle, quibus ru-
stici tecta sua fulcire solent: a
similitudine tibiā canentium:
qui ut cantantes sustinent, ut illi
aedificiorum tecta. Juven.

e Tibicen dicitur etiam,
quicquid in sustentaculum alte-
rius pontitur. Ovid.

Tibicina a, f. mulier tibiā ca-
nens. Plaut. Aul.

Tibicinium ii, n. ars tibicinis vel
tibicina. Apul.

Tibin, genus vasculi est, in mo-
dum scrinii, ex virgulis agre-
stibus textum. Martin.

Tigillum i, n. Dimin. parvum
tignum, eine Latte. Liv.

Tignarius a um, ut: Faber ti-
gnarius, non solum is, qui ti-
gna dolat, sed etiam, qui so-
laria lignea, h. e. qui trabes, ut
dieser für eine Post bringen
ceteraq; ad tabulata domus
utitur; & omnis, qui aedificat
intelligitur. l. 235. ff. de verb.
significatione.

Tignum i, n. vel
Tignus i, m. trabs, quā variè

disposita domus extruitur, ein
Zimmer oder Bauholz. Cæs.
4. Gall.

Tignum transversarium,
ein Durchzug oder Träger. id.

b Tigni nomine omne ge-
nus materia, ex qua aedificia
constant, continetur. l. 32. ff. de
verb. signif. l. 1. ff. de tigno junct.

Tigrinus a um, ut: Mensa ti-
grina, quā oblongo sunt ve-
narum discursu. Tisich aus
flabertigem Holz. Plin.

Tigris is vel idis, f. animal In-
dia & Hyrcania, servum &
indomitum, ein Tiger/Tiger-
Thier. Plin.

b Tigris, magnum Asia
flumen notat. Plin.

Tilia a, f. arbor ligno mollissimo,
eine Linde / Linden-Baum.
Matthiol.

Tiliaceus a um, quod ex tilia
factum, lindin/von Linden-
Holz. Colum.

Timeo es, timui, timere, est
metuere, furchten/ut: Necess-
se est multos timeat, quem
multi timeant.

Timeo miser, quam hic mi-
gnarius, non solum is, qui ti-
gna dolat, sed etiam, qui so-
laria lignea, h. e. qui trabes, ut
dieser für eine Post bringen
ceteraq; ad tabulata domus
utitur; & omnis, qui aedificat
intelligitur. l. 235. ff. de verb.
significatione.

b Praefidius septi sumus, n.
intelligitur. l. 235. ff. de verb.
significatione.

c Timere viam, den
timore possimus. pro Mil. §. 1.

SACTIO III. Ppp d Ti-

d *Timere de aliquo*, sich wenn es ja an einem Theil sol-
eines wegen besorgen / Sorge über die Schnur gehend beissen
für einen tragen. l. 11, 21.

e *Timeo mihi abs te mor-
tam*, i. e. *metuo*, ne *mortem mi-
hi inferas*, ich befahre mich mei-
nes Lebens von dir.

f *Timeo furem taurum*, i. e.
timeo, ne *fur taurum abducas*
& *furetur*. Juven. Sat. 6.

g *Timeo vicem tuam*, i. e.
metuo, ne *quid tibi accidat ad-
vers.* lib. 19, 11.

h *Time-re*, ne *cælum ruat*,
sich vergeblich fürchten. Cur-
tius 77.

i *Bonum est timere omnia*,
ut *nihil timeamus*, in vita Scan-
derbegi p. 129.

Timefacio is, ere, perterrere,
fürchtensam machen. Lucret.

b *Timetur argentum*. Martialis.
Timide, verecunde, minus au-
dacter, fürchtensam / blöde / ut:

Timide dicere, fürchtensamlich
reden. Cic.

Timide loqui vilium est,
caussa sua diffidentium; timide

vanorum & imprudentium.
Timiditas atis, f. vitium est for-
titudini contrarium, Furcht-

samkeit. Cic.

Timidus a um, dicitur, qui sem-
per timet, fürchtensam / ut: Ti-
midus mater (patria) flere non
solet. Corn. 243.

Si in alterutro peccandum
sit, malum videri minus timi-
dus, quam parum prudens, Timor eris, m. est metus mali

b *Timidus ad mortem*,
fürchtensam zum Tode. de Fin.

c *Liber à delictis*, cautus
in periculis, non timidus in con-
tentionibus, von Sünde frey / in

Gefahr behutsam / im Streit
ohne Furcht. de Leg. Agr.

d *Timidi nunquam sta-
tuerunt trophaum*, Proverb. in
eos, qui per animi socordiam
inertiamq; nihil egregium, nihil
arduum audent aggredi. Erasmus.

e *Timidior Pisandro*, Pro-
verb. dicebatur olim in improbi-

cè formidulosos. Ajunt enim,
Pisandrum fuisse quempiam pro-

digiosâ timiditate, adeo, ut au-
xius esset, ne suam ipsius ani-

am alicubi videret, quâ se
victum reliquisset. idem.

Timonensis, m. Nom. proprium
Hominis tetrici, & pueri.

Timoneus, ad Timonem spe-
ctans, ut: Ad cenam Timo-
neam aliquem invitare, i. e.

inhumanam & feram. Ti-
moni enim genus humanum

exosum erat, ipseq; in cibus non
vulgaribus modo, sed vilissi-

mis, & reliquis hominibus
propè damnata, acquiescebat.

Seneca, Turnebus.

Timor eris, m. est metus mali

appropinquantis, Furcht / ut:
Timores novi, neue Schre-
cken. l. 11, 14.

b *Vix se ex magno timore
recreare*, i. e. colligere se, sich
kaum wieder erhohlen. III. Ca-
tilin. III.

c *Omnem timorem abji-
cere*, alle Furcht hinlegen.
lib. 11, 21.

d *In timore alicujus rei
esse*, ut: Cuius rei in tanto timore
fui, i. e. quâ res mihi tantum ti-
morem attulit, welches Ding
mir solchen Schrecken eingeja-

get. lib. 12, 14.

e *Timore magno sum*, ich
stehe in grosser Furcht. l. 5, 14.
Attic.

f *Huc accedit summus ti-
mor*, quem mihi natura pudor-
que meus attribuit. pro S. R. III.

g *Timorem deponere*, sich
nicht mehr fürchten. pro Mi-
lon. II.

h *Timorem alicui eripe-
re*, einen der Furcht benehmen.
I. Catil. IX.

i *Timorem alicui injice-
re*, einem eine Furcht einjagen.
Corn. 186. 304.

k *Ubi timor, ibi pudor*,
wo Furcht ist / da ist auch
Scham / Vel wo Furcht ist / da
ist auch Ehre / wo Ehre ist / da
ist auch Scham.

l *Timor Dei*, Theologis
sumitur in bonam partem, pro
reverentia Dei, præsertim si non

sit *timor servilis*, sed *filialis*.
Tina, vasa erant veteribus ad
vinum, ut videtur, reponen-

dum. Varro.

Tinea a, f. *piscis palustris &
fluvialis*, eine Schlenbe.
Auson.

Tinctilis e, e. *quo aliquid tin-
gitur*. Ovid.

Tinctura a, f. *infectio*, Einfun-
kung / Färbung. Plin. 37, 9.

b *Tinctura* vox diversimo-
dè usurpatur, *ultrassimè potis-
simam rei partem denotat*, sub
colore certo infusionis beneficio,
extractam, sive cum menstruo

adhuc conjuncta illa sit, (quæ
vulgarissima est significatio,)
sive ab eodem separata; quo sen-
su extractum communiter effertur.
Schröd.

c *Tinctura*, sumitur quo-
que pro *essentia rei ulterius ela-
borata*. idem.

Tinctus us, m. idem quod tin-
ctura. Plin.

Tinea a, f. *vermiculus ex pul-
vere ac situ aut putredine na-
scens*, vestes & libros arro-
dens, ein Schabe / Motte.

Horat.

b *Tinea in alvearibus*
sunt *vermes apibus noxii*, Wür-
me in den Bienenstöcken. Colum.

d *Tinea*, vitium capillo-
rum, quando capilli frustillati
& particulatim, a vermibus
quibusdam erosi & absorti, de-
ciunt. Jonston.

Tineosus a um, tineis plenum. Colum.

Tingo is, ere, immergere, inficere, tauchen/färben/ut. Tinnica tintha sanguine. Cic.

b Tinctus elegantia patris puer, i. e. imbutus, ornatus.

Tingvo is, ere, idem quod tinctum, ut: Poculistingvere vel tingere aliquem, irrigare mero.

einen trunken machen. Hor.

Tinia orum, pl. n. apud antiquos vasa vinaria fuere, Wein-Gefäße.

Tiniaria a, f. herba, quam Polion vocant.

Tinnimentum i, n. idem quod tinnitus. Plaut.

Tinnio is, iui, itum, tinnire, de metallis pulsus & resonantibus dicitur, klingen. Varro.

b Tinnunt aures, die Ohren klingen. Catul.

Tinnitus us, m. das Klängen. Plin.

b Tinnitus aurium, est sonitus praternaturalis, in instrumento auditus, seu cavitate ossis petrosi factus & perceptus, à vaporibus interclusis & moris exortus. Jontton.

Tinnulus a um, quod tinnitum prabet, ut: Chorda tinnula. Senec.

Tinnunculus i, m. accipiter, idem quod cenchris, ein Wannenwäher vel Wandweher/It. Steingall/Steinschmag. Faber.

Tintinabulum i, n. ein Glöcklein/Schelle. Juvenal.

Tintinaculus, qui tinnimentum facit. Plaut.

b Tintinaculi, viri apud Plautum sunt carnifices, qui tinnacula habent, ad sumendum de maleficis supplicium, Henders. Duben. Turneb.

Tintinnio is, ire, & tintino as, are, resonare, klingen/tönen. Catul.

Tipha, frumenti genus, triticum degener, in locis uliginosis. Martin.

Tipula a, f. insectum, quod in rivis & fontibus visitur, summa celeritate superficiem aquae percurrens, eine Wasser Spinne. Plaut.

Tiresias, vates Thebanus excatus à Junone, hinc & pro ceco Tiresia nomen à Juvenale positum est.

Tis, Genitivus est antiquus à Te Pronomine.

Titan, vel Titanus, Coeli & Terra filius, multitudinis autem numero Titanes dicuntur, Virg. 6. Aen. Terra, (inquit Servius) primum Titanas contra Saturnum genuit: Gigantes postea contra Jovem. Et ferunt fabula, Titanas ab irata contra deos Terrâ, ad ejus ultionem creatos. Unde Titanes dicti sunt à ultione.

b Tradunt, Titanas sex fratres

tres fuisse, & quinque sorores, à Titea matre dictos, ut auctor est Diodorus, ex quibus unus fuit Japetus, pater Promethei, Hyperionis, ex Titanum numero est, qui Solis parens & Astrorum fertur. Hinc Sol Titan, Luna Titanis, Diana Titania, à Poetis dicuntur.

Titaniacus a um, idem quod Titanicus.

Titanicus a um, torvum ac tetricum notat, ut: Titanicum tueri, sauer aufsehen. Erasmi.

Tithymalus, herba nomen, Wolfs-Milch/cujus diversa dantur species. Matth.

Titii, sacerdotes Apollinis: à Titius avibus, quas in auguriis certis observare solebant, appellati. Varro.

Titillatio onis, f. titillandi actus, das Kitzeln/ut: Non est voluptatum titillatio in senibus, alte Leute fühlen so groß Kitzeln oder Reizender Lust nicht. Cic.

Titillatus us, m. idem significat. Plinius.

Titillo as, are, kitzeln/reizen/ut: Voluptas titillat sensus. Cicero.

Titio onis, m. lignum adustum igne extractum, ein Brand. Varro.

Titivilitium i, n. vox est ficta, notans floccum à tela cadentem, ein Fäselein/ut: Non emere titivilitio, i. e. vilissimo,

nicht ein Fäselein für etwas geben. Casin.

Titubanter, Adv. inconstanter, wandelmüthig/unbeständig. Autor. ad Heren.

Titubantia a, f. &

Titubatio onis, f. offensio, Schwankung/das Anstosfen/das Straucheln. Cic. Sveton.

Titubo as, are, dicitur, qui pedibus insistere nequit, ungewiß gehen/straucheln/taumeln. Quintil.

b Titubare, ad animum transfertur, quoties ab animo verba dissentiant: quod inconstantia signum esse dicitur. Cic.

c Lingua titubante loqui, stammelnd reden. Ovid.

Titulus i, m. dicitur, quod libro vel alicui rei praescribitur, ein Titel/Uberschrift/Nahme/ut: Legerat hujus amor titulum nomenque libelli. Ovid de Rem. Amor.

Designare alicui libro (tenorem sive) titulum, ein Buch einen Namen geben. Solin.

b Titulus notat laudem & dignitatem, ut: Adulantes tituli. Claud.

Magnificus titulis, der einen grossen Titel hat. Ovid. Epist.

Titulo cedere capta urbis, sich des Tituls wegen eroberier Stadt enthalten. Curt. 1266.

c Titulus pro pratextu, ut:

Excusare se aliquo titulo, etne
Entschuldigung fürbringen.
Paulus.

Titulus facinoris speciosus Verr.
praeferebatur, vinctura Darii.

Curt. 1602.

Tityus, Terra filius, cujus secur
apud inferos à vulturibus exe
ditur. Serv. 6. Æn.

Tmelisis, f. est vocis per aliquod
interjectum divisio, ut est il
lud Ennii: Transigit telo, sa
xo cere comminuit-brum.

Tocullio onis, faenerator minu
tus, à Gr. τοκοδίων. Plaut. Cic.

Todi, sunt aves parva & todilli.
Festus.

Tœcharchus, τειχερχος, prin
ceps parietis seu lateris, qui
imperat lateribus navis.
Martin.

Toga a, f. gestamen fuit & insi
gne Romanorum civium, ceu
pallium Græcorum, ein Rock/
Aufstommens ist: mit dem man
ut: Amictus togæ, der einen
Rock an hat. 2. de Divin.

b Toga pro pace, ut: Ut
dubium sit, togane, an bello pre
stantior fuerit. Plin.

c Toga pro officio, ut: Al
tius tibi otium & pinguis, cō
securius; nulla necessitas toga.
Plin. ad Apollinarem.

Togatus a um, qui togā indutus
est. Virg. 1. Æn.

b Togata comædia, quæ
scripta sunt secundum ritus Ro
manorum.

d Togati creditores Græco-

rum, quibus ad exigendas pecu
nias improbissimi cuiusq; Legati
plurimum prodest gratia. Cic. 3.

c Togati etiam dicebantur,
qui principes civitatis officii gra
tia in forum deducebant, ac dein
de domum reducebant, quoniam
togis amicti erant. Juv.

Togiforium, locus, ubi scholasti
ci disputant. Martin.

Togilla, parva toga. idem.

Togipurium, toga pura. idem.

Togula a, f. Dimin. à Toga.

Tohu, תוהו, solitudo, vastitas,
inanitas. Gen. 1.

Tolerabilis e, a. dicitur, quod to
lerari potest, erträglich/leidi
lich/ ut: Conditio tolerabilis,
ein erträglicher Zustand.
IV. Catil.

b Homo tolerabilis, ein
leidlicher Mensch/ mit dem guts
Aufstommens ist: mit dem man
sich wol vertragen kan. Heavt.
1. 2. 31.

c Ea sunt tolerabilia, die
ses kan man noch so hinschlei
chen lassen. 1. 10. 13. Att.

d Facilis & tolerabilis
gen / man ist so mit mir zu frie
den. pro Cæl. XIV.

Tolerabiliter, Adv. facile, sine
discrimine, leicht/ leichtlich/
erträglich. Colum.

b Tolerabilius pati dolores,
den Schmerzen gedultig ver
tragen. Cic. de Fin.

Tole-

Toleranter, Adv. patienter, ge
dultiglich / ut: Toleranter quæ
ferre aliquid Cic.

Tolerantia a, f. est dispositio vir
tutosa in perferendis doloribus
rectam rationem sequens, re
luctante potentia animi irasci
bili, Gedult/ Erdulung / ut:
Tolerantia tamen doloris laude
sua non carebit. Quintil. 2. c. 2.

Toleratio onis, f. ipse tolerandi
actus. Cic. de Fin.

Tolero as, are, est patienter fer
re, vertragen/ ut: Una tecum
bona mala tolerabimus, wir
wollen Gutes und Böses mit
einander vertragen. Phor
mion. 3. 2. 23.

b Tolerare alicujus mores
suâ modestia, mit seiner Beschei
denheit eines andern wunderli
chen Sinn vertragen. Hec.
1. 3. 5. 28.

c Tolerare se, est modice
& summâ parsimoniâ vivere,
sich kârdlich ernehren / spârllich
sich durchbringen/ ut: Ex qui
bus agris paterfamilias fructus
caperet, quibus se toleraret. Corn.
Nepos. Cæsar. 1. 1. bell. Civil.

Toles, vel Tolles, tumor est in
faucibus, quæ per diminutio
nem consilla dicuntur. Fest.

Tolleno onis, & Tollo onis, &
Tollonus i, genus machina,
quæ trahitur aqua in alteram
partem pręgravante pondere,
ein Brunn- oder Born
Schwengel, Fest.

b Tolleno, machinam
quæ unq; notat, quæ quid at
tollitur, impositio in alteram par
tem pondere, apud Liv. Plin &
Plaut. dictum est utrumque à
tollendo, ciconia alio nomine, ein
Brunn-Schwengel.

Tollis is, Tolles per diminutio
nem dicuntur consilla, infauci
bus. Idid.

Tollo onis, m, vide Tolleno.

Tollo is, sustuli, apud antiquos
retuli, sublatum, tollere, est e
levare, sursum erigere, aufhe
ben/ ut: Unde opus est armis,
inter quos odia sublata sunt,
was bedarfs grosser Waffen
bey denen / da der Streit
aufgehoben ist. Curt. 6. 4. 8.

Tolle caput, i. e. eleva. Plaut.
Tollere caput (Metaph.)
originem ducere, ut: Non omit
tendum, unde mediterranea ma
ria tollant caput. Solin. 4. 27.

b Tollere de terrâ lapides,
Stein von der Erden aufhe
ben. Cic.

c Tollere tectum altius,
i. e. domum altiore facere. de
Arusp.

d Tolle de aliquo, abge
schaffet werden / ut: Non modò
ignoscendi ratio, verum etiam
cognoscendi consuetudo iam de
civitate sublata est, anjeho ist
quæ trahitur aqua in alteram
nicht allein das Berzenhen/ son
dern auch die Gewonheit/ eine
Sache recht zuerkennen / gar
Ppp 4 ab-

abgeschaffet: es ist abtommen.
pro S.R.I.

e *Animos tollere* est super-
bire, sich erheben. Sallust.

f *Tolli in cælum*, i.e. plu-
rimum laudari, pro Archia IIX.

g *Humo se tollere*, est no-
men aliquod, & gloriam sibi teria etiam, quacumq; vel ex la-
comparare 3. Georg. 2.

h *Tollere*, est e medio au-
ferre, necare, ut: *Quis neget Æ-*
nea magnâ de stirpe Maronē? Su-
stulit hic matrem, sustulit ille pa-
trem. Tranquill. c. 39.

i *Tollere as alienum*, est cisis factum: idque stramentum
dissolvere, Schulden bezahlen. habebatur plebeorum, dictum
Plin. de Vir. III.

k *Tollere liberos*, est suscipe-
re, Kinder zeugen. Plin. in Paneg.

l *Tollere* est differre, auff-
schieben/ut: *Omnes tollo ex hoc*
die in alium diem. Plaut.

m *Tollat te*, qui non no-
vit, wer dich kennet/ der kauft
dich nicht. Erasmi.

Tolutarius a um, qui *tolutim*
(quasi *volutim*, i. c. *volubili-*
ter, Non.) qui alterno glo-
meratu tollit pedes, vox ficta,
tanquam, qui volando quasi
incedit. Martin.

Toluloquentia a, f. *volubilis*
locutio, geschwinde Bered-
schafter. Non.

Tolutim, tollendo pedes.

Tomacina, segmentum carnis, &
in specie porcina, idem quod

Tomaculum i, n. *edulium* ex je-
core porcino, minutatim concu-

so, & jam semicocto, Leber-
wurst. Plin. Varro.

Tomentum i, n. *lana concisa* ex
vestibus seu pannis, qui ton-
dentur seu poliuntur, Schäer-
Wolle.

b *Tomentum* dicitur ma-
na, feno, palea vel plumis, infar-
citur culcitris.

c *Tomentum* autem a-
liud dicebatur *levconicum*, quod
siebat ex *lana alba concisa*: a-
liud *Circense* ex *arundinibus* con-

Circense, quod in circo Romano
bernebatur; illicque pauperiores

quiescebant. Martial. l. 14, 154.

Tomentum concisa palus *Cir-*
cense vocatur, &c.

Tomex, vel *Tomice*, leuiter
torta restis ex sparto, arundi-
nibus, iunco, palma etiam im-
polita & lino. Philand. in Vi-
truv. l. 7, 3.

b *Tomices* appellantur et-
iam *pulvilli*, Küsslein/ quod in
collo habent animalia, ne reste
ladantur.

Tomicus a um, incidendi vim
habens, ut: *Tomici dentes*, pri-
mores incisores.

Tomusi, m. frustum sectione ab-
latum, deinde notat fragmen-
tum libri, seu magnam partem
voluminis, Martial.

Tonarium ii, n. *fistula*, quæ tonus
traditur. Martin.

Tona-

Tonatio onis, f. *tonandi actus*.
Sennert.

Tondeo es, *totondi*, *tonsum*, *ton-*
dere, est *lanam* sive *capillos*
incidere, abschären/ut: *ton-*
dere barbam, den Bart ab-
nehmen. 5. Tusc.

b *Tondere aliquem auro*,
est furari alicui, quicquid habet
auri. Bacch.

Tonescit, pro *tonat*. Non.
Tongillatim, Adverb. *sigillatim*.
Hidor.

Tongo is, ere, noscere. Martin.

Tonitru, vide *Tonitrus*.

Tonitrualia, loca, in quibus sit
tonitru: vel in quibus habi-
tat is, qui *tonat*.

Tonitrualis e, c. ut: *Tonitrualis*

aqua, Donner-Regentwasser.
Tonitruo as, are, idem quod
tonare.

Tonitrus us, m. vel *Tonitru*, in-
decl. in sing. in pl. *tonitrua*, so-
nus est in nube, der Donner/
ut: *Ingens tonitru*. Ovid. 3.
Fast.

Concussa tonitru tremunt
omnia. Lucret.

Tonitruum i, n. idem quod *toni-*
tru. Plin. 2 c. 43.

Tono as, tonui, *tonitum*, are,
tonnere/ut: *Cælum tonat o-*
mnne fragore. Virgil.

b *Tonare laudes alicujus*,
est magnopere efferre. Plin.

Tono is, per 3. Conj. apud ve-

tustissimos legitur. Non.

Tonfa, remus, quod quasi ton-
deatur ferro. Martin.

Tonsilis e, c. quod *tonsum* est.
Vall. Plin.

Tonsilla a, f. *palus* est, ad quem
in litore navis religatur. Fest.

b *Tonsilla*, glandula dua,
Græcis *paristhima* dictæ, die
Mandeln im Halse. Vesling.

Tonsito as, are, Freqvent. Plaut.

Tonsor oris, m. qui *tondet*, ein
Schärer/Barbierer/ut: Dio-
nysius ne *tonsoni* collum com-
mitteret, *tondere* filias suas do-
cuit. Cic. 5. Tusc.

Tonforius a um, quod ad ton-
dendum persinet, ut: *Tonso-*
rius culter, ein Schär-Mes-
ser. Cic. 2. Off.

Tonstricula a, f. *Dimin.* ut: *Re-*
gia virgines, ut *tonstricula* ton-
debant *barbam*. Ci. 5. Tusc.

Tonstrina a, f. *locus*, in quo ton-
deri solet, eine Schär-Stu-
ben/Barbier-Stuben. Plaut.
Asia.

Tonstrix icis, f. *mulier*, *tonsonia*
officio fungens, id. Trucul.

Tonsura a, f. ipse *tondendi actus*,
Beschärung / Schur / ut:
Tonsura certum tempus anni
per omnes regiones servari non
potest, die Wollenschur kam
nicht auff eine gewisse Zeit
des Jahrs in allen Landen
geschehen. Varro.

Tonus i, m. *sonus*, ein laut/
Klang/Ton. Musica.

Ppp 5

b Ta-

b Tonus, legitimus acuminis vel gravitatis spacium, inter sonum & sonum: sonus harmonie.

c Tonus, spacium id, quantum atest à terra circulus cœlicitus, h. e. lunaris, centum scilicet vigintis sex millia stadiorum, ut inquit Martianus: quoniam, ut in sonis intervallum cum legitima quantitate minimum ex duobus sonis inter se deversis, ita in cœlo minimum à terra spacium ad Lunam, tonum appellare placuit. For. Rom. Tycho de Brahe distantiam Circuli Lunaris à terra maximam ponit 60. semidiametros terra.

Toparcha e, m. qui unius loci vel regionis curam habet, eum Land-Vogt.

Toparchia a, f. territorium, Land-Vogten.

Topazius vel Topasius, gemma dicitur & Chrysolithus, ein Topas. Boet. de Boot.

Tophaceus a um, quod ex Topho factum est, Toph-stein / Ganoestein.

Tophinus a um, quod ex topho est.

Tophus i, m. lapis asper, atque arenosus, scaber natura, Toff-stein oder Topfstein. Agric.

b Tophus dicitur etiam callosa durities in articulis & circa ossa, Schwellen.

Topiaria e, f. ars ipsa topiarum faciendi. Cic.

Topiarius ii, n. dicitur opus ex arbore aut frutice, aut herba factum ad decorem, ut sunt topiarii, camera, narves, arbor, & huiusmodi, quæ ex buxo & hedera, quarum natura segvax est & flexibilis, fieri consueverunt, Garten-Gerde. Plin.

Topiari⁹ ii, m. qui topiaria facit. Topica orum, n. sunt libri Aristotelis Dialectici IX. in quibus ex certis locis argumenta eruntur, quando aliquid demonstrandum est.

Topica e, f. est ipsa ars inveniendi argumenta. Cic.

Topicus a um, localis.

Topium ii, n. torosus, copia, fuculi sunt, quibus frutices, & arbutuscula consiles in animalium species, aut rerum historias, insulenta varietate assimilata torquentur & flectuntur. Turneb.

Topographia, locorum descriptio.

Topothelia, est descriptio loci ficti. Topper, i. e. celestis, obsoleta dictio, antiquissimis usitata. Fest.

Toragium, ornatus mimicus, alii legunt Choragium, Martin.

Toral vel torale is, tegmen tori, Bett-Gürhang. Varr. Fest.

Torcular vel torcolare is, n. machina premendis uvæ apta, eine Kelter / Weinpresse.

b Torcular in sacris divinarum ultionem quandoque notat. Esa. 63. v. 3. Thren. 1. v. 5.

c Tor-

c Torcular Herophilianum dicitur consensus sinuum quorundam in cerebro.

Torcularium ii, n. idem Torcular. Cato.

Torcularius a um, quod ad torcularium pertinet, ut: Torcularia cella. Colum.

Torcularius ii, m. qui torculari premis uvas, ein Kelterer. Colum.

Torculum i, n. idem quod Torcular. Cato.

Torculus a um, quod ad torculum pertinet, idem.

Tordile is, Plinio; vel Tortile, Ruellio; & Tordilium, idem quod Sefeli Creticum.

Toreuma atis, n. &

Toreumatum i, n. opus sculptum na tela torquens, ein Geschütz / aut calatum ex quacunque materia, Schnitzwerck / Bildwerck / gegrabene Arbeit. Martial.

Toreuta vel toreutes, sculptor, tornator, ein Bildschnitzer / Drechsfler.

Torevtice es, f. ars ipsa calandi & sculpendi, calatura ipsa, anaglyptice. Plin.

Tormentarius a um, ad tormentum pertinens, ut: Pulvis tormentarius, idem quod pulveris pyrius, Büchsen-Pulver.

Tormentarius ii, m. ein Haufenschütz Zehn.

Tormentilla a, f. herba, appellatur & heptaphyllum, & consida rubra, Tormentill / sie-

ben-Fingertraut / Blatwurzh / roth Gängel / roth Hehlwurzh / Ruhrwurzh. Schöb.

Tormentum i, n. idem quod vulgò dicitur tortura, Marter / ut: Cogi tormentis aliquid confiteri, durch Marter und Pein dahin gezwungen werden / etwas zu bekennen. pro Mil.

Tormentis adhibere modum, die Marter lindern / der Marter ein Ende machen. Curt. 1421.

Tormentis veritatem experire, durch Marter und Pein die Wahrheit aufsuchen. Curt. 1414.

b Tormentum, est machina tela torquens, ein Geschütz / Geschoß / Büchse / ut: Fundis, tormentis, sagittis, hostes propellere ac dimovere. Cæf. 4. bel. Gal.

Per muros turresq; tormentis disponere, das Geschütz auff die Mauern und Thürme führen. Curt. 425.

Tormina um, n. plur. Num. genus morbi, dolor intestinum, das Bauchwehe. Cell.

Torminalis e, c. quod tormina infert. Plin. 15. c. 21.

Torminosus a um, torminibus laborans. Cic.

Torna bona, idem quod Nico-tiana. Schröd.

Tornamentum vel torneamentum i, exercitii equestris genus, Turnier. Martin.

Tor-

Tornatilis e, c. quod torno fa-
ctus est, gedrähet/gedrechselt.

Tornator oris, m. qui tornat,
ein Drechßler / Dräher.
Firmicus.

Tornatura a, f. ipse tornandi
actus.

Torno as, are, torno formare.
drähen/drechseln. Plin. 36, 22.

b Versus malè tornati, pro
malè elaborati. Horat.

c Tornare, circumagere.
Plin. Martia.

Tornus i, m. instrumentum fa-
brile, ein Dräheisen/ Grob-
Eisen. Virg.

Toros, pulpa carnis musculosa,
in qua est robur & fortitudo.
Valer. Flacc.

Torosus a um, pulpam carnis
musculosam habens, fleischigt.
Colum.

b Torosus, de herbis etiam
dicitur, ut: Brevior est, sed toro-
sior, amariorque inula. Plin.
1. 19. c. 5.

Torpedo inis, f. idem quod
torpor. Sallust.

b Torpedo, genus piscis tor-
pore afficiens & stupore, non pi-
scis modo alios, cum vicinus illi
est, verum etiam homines, fri-
giditate suâ nimia, ein Zitter-
ling/ Schläffer oder Krampff-
fisch. Gesner.

Torpeo es, ere, animo & cor-
pore lassum esse & languidum,
träge seyn / unlustig / faul
seyn / erstarren. Horat.

b Excitare torpentem o-
dore vini, einen Hinfunkenden
durch Wein erquickten. Curt. 229.

Torpere metu, præ timore
ita obstupescere, ut vix loco move-
ri queas. Liv. 8. Pun.

Torpesco is, ere, torpidum fieri,
stumpf oder unlustig wer-
den/ersticken/ ut: Membra
torpescunt gelu. Seneca.

b Ingenium incultum & so-
cordia torpescit. Sallust.

Torpidus a um, piger, faul/träg/
ut: Torpidus somno. Liv.

Torpor oris, m. pigritia, animi &
corporis stupor, Faulheit/
Trägheit/Unlustigkeit. Cic.

Torporo as, are, torporem indu-
cere. Non.

Torqvatus a um, torque indutus
& ornatus, der ein Halsband
um hat. Erant enim milites
torqvati, qui, ob res fortiter
gestas, torqvibus aureis ab Im-
peratore donabantur. Veget.

b Palumbus torqvatus,
eine Ringel-Taube. Martial.

Torqueo es, torfi, torcum & tor-
sum, torquere, est inflectere,
drähen/ut: In laevum torquere
agmen, sich auff die lincke Sei-
ten gegen den Feind wenden.
Curt. 708.

Fusos torquent mulieres,
die Weiber drähen die Spinn-
deln. Plin. 1. 28, 2.

b Naturam suam versare
& regere ad tempus, atq; huc
atq; illuc torquere & flectere:
cum

cum tristibus severè, cum remissis
jucundè vivere. pro M. Cael. VI.
vide Natura & Vivere.

c Capillos torquere ferro,
est calamistro inflectere, die Haar
fräuseln. Ovid. 1. de Arte am.

d Torquere, jus est perver-
tere, das Recht verdrähen. pro
Cecin.

e Torquere est tormentum
inferre, peinigen/martern/ut: rum,
ein Hauffe vergeblicher
Torquemur hominem, extorque-
mus veritatem. Donat.

f Torqueri est angere, ut: impetuoso,
Quintus de emendo nihil curat rapido. Plin. 3. c. 16.

hoc tempore, satis enim torque-
tur debitione dotis, der Quintus
befürchtet sich jegiger Zeit umbe-
traffen nicht/ daß er seine liebe
Noth gnug hat von der Schuld
des Heyrath-Guths. 1. 14, 13. Att. v. 4. illud ob aquarum

Gravissimi animi dolori-
bus torqueri. Cic. de Fin.

Torques & Torquis c. ornamen-
tum colli, obtortum & flexile,
ex auro plerumq; erat, ein
Halsband/guldeuer Kragen/
ut: Torque aliquem donare,
einen mit einer Hals-Kette
berehren. Cic.

b Torques in sacris de sa-
pientia, celesti pulcritudine, &
eximia utilitate usurpatur, Pro-
verb. 1. 9. ubi & de falso putata
gloria hujus mundi dicitur. Psal.
37. v. 6.

Torquilla a, f. avis, qua collum
frequenter torquet, ein Drä-
Hals. Gaza.

Torrefacio is, ere, comburere,
cogere, siccare, dörren/ rö-
sten/cruden machen. Colum.

Torrentis us, m. fluvius est, colle-
ctus ex pluviis & nivibus
montanis, qui aestate siccatur.
Seld. Wasser / Wild. Was-
ser/ut: Rapidus montano flu-
mine torrentis. Virg. 2. Aen.

b Inanis torrentis verbo-
inferre, peinigen/martern/ut: rum,
ein Hauffe vergeblicher
Torquemur hominem, extorque-
mus veritatem. Donat.

c Torrentis, pro vehementi,
impetuoso, & in torrentis morem
Quintus de emendo nihil curat rapido. Plin. 3. c. 16.

d Torrentis in sacris co-
piam rerum bonarum atq; ex-
optatarum exprimit, Psal. 36. 9.
Psal. 46. 5. Et noxia, siue terrores
& truculenta. Psal. 18. 5. Psal. 12. 4.
usque evidens est) abundantiam:
hoc ob aquarum subito excre-
scientium diluvium & incommo-
da. Glass. Phil. Sacr.

Torreo es, torui, tostum, torre-
re, arefacere, siccare, urere et-
iam & affare, trocknen / dö-
ren/braten/ut: Sole torrere.
Cicero.

Torrentis asus, grosse Hitze.
Solin. 436.

b Torrere, urere. Virg. 4.
Georg.

Torresco is, ere, Inchoat. anfa-
ben zu dörren. Lucret.

Torridus a um, aridus, trocken/
dürre / ut: Aestas torrida.
Virgil.

Torris is, m. lignum teres, quando ardet, ein breñend Scheidholz. Virg. 12. Aen.

Tortio onis, f. torquendi actus, ut: Tortiones stomachi, das Grimmen oder Schneiden im Magen. Plin.

Torta, massa panacea, in rotundum quasi torta. Martin.

b Torta etiam est furculus, qui ab arbore reciditur, & qui in funem torquetur. id.

Tortē, Adv. frumb / gebogen. Lucret.

Tontilis o, c. quod retortum & replicatum est, gewunden / gedrähet / gebogen / gefrümmet. Plin. 9. c. 51.

Tortivus a um, torquendo expressus, ut: Tortivum vinum. Cato.

Torto as, ars, Freqv. vehementer torquere. Non.

Tortororis, m. qui torquet, i.e. cruciat, ein Peiniger. Cic.

Tortula a, f. idem quod torquilla. Martin.

Tortum i, n. machina, ad torquendum saxa. Non.

b Tortum, notat opustortum, conest funis. Martin.

Tortuosus a um, quod est tortum, multis flexibus sinuosum, gebogen / gebogen / ut: gefrümmet / gebogen / ut: sternatur.

Tortuosi amnis sinus flexusq. Livius.

b Ingenium multiplex & tortuosum, ein lustiger und ver-schlagener Kopf. Cic.

c Tortuosum genus disputandi. idem.

Tortura a, f. idem quod tormentum, Marter.

Tortus a um, gedrähet / gefrüm-met / geflochten / ut: Capillus tortus. Martial.

b Tortus, veteribus idem quod afflicus. Cic.

Tortus us, m. torquendi actus, ut: Tortus multiplici draco. Cicero.

Torvā, vel torvē, Adv. ernstlich / größtlich / ut: Quid me torvē aspectas & was siehestu mich so sauer an. Plaut.

Torvitas atis, f. proprie, tauro-rum est, quasi tauro-rum acer-bitas, Größlichkeit. Plin. 7. 19.

Torviter, Adv. idem quod torvē. Non.

Torulus i, m. Dimin. parvus lectus. Plaut.

b Torulus, ornatus capitis muliebris. Varro.

Torusi, m. stratum, in quo vel cubatur vel sedetur, etne Ruhe-statt / Lager / Bette.

b Torus herbaceus vel gramineus, ein Rasen. Banct. Virg.

c Torus, funis ex loris com-plicatus, deinde & funis, qui lecto-torrenditur, ut culcitra super eo sternatur.

d Torus, sumitur pro lecto conjugali, & ipso conjugio.

c Tori partes in animali-bus dicuntur carnosae seu pulposae. Virg.

Tor-

Torvum, Adv. pro torvē. Virg.

Torvus a, f. formidabilis, terribilis, & tortor a, f. quāvis alia torvitate tauro-rum qui cum quadam truculentia respuant, deductum velint. Servius a terrendo deductus. Torvus vi. u. Stat.

Oculi torvi. Plin. 11. c. 37.

b Vina torva, aspera. Plinius. 17. c. 23.

Tollus a um, gedort / gebraten. Virgil.

Tor, Nomen Numerale indeclinabile, so viel / ut: Quot homines, tot sententiae, viel Köpff / viel Sinn. Oerent.

Totalis e, c. ad totum pertinens, rum facultatum vegetantis, sen-tientis & rationalis,

Totalitas atis, f. dicitur vel secundum perfectam rationem, vel secundum quantitatem.

Totaliter, Adv. dicitur, quod est heterogeneum, cuius partes dis-secundum omnem modum & perfectionem.

Totidem, Adverb. aequè mul-ti. Cic.

Toties, Adverb. tot vicibus, so viel mal / so oft. idem.

Totjugis e, c. &

Totjugus a um, tot modis ju-gatus, tam varius & mul-tiplex. Apul.

Totmodus a um, tot modos ha-bens. Martin.

Totus a um, (in Genit. totius) ex est, quod continet partes, gang-tum: Totum rei est, quatenus ut: Totā aedē adificantiur de-nud. Mostel

b Totus animo & studio aus pro Lig. X.

c Toto corpore atq. omni-bus unguis, i.e. tota conatu, mit höchstem Fleiß. 2. Tusc.

d Totum est vel Essentia-le, ut Animal, cuius partes es-sentiales sunt corpus & anima

sentiens, vel integrale, ut ani-mal, respectu partium: integra-lum, quæ sunt caput, truncus

& artus: vel universale, ut a-nimal tanquam genus respectu suarum specierum, quæ sunt ho-

mo & bestia.

e Totum est vel perfectio-nale, ceu est Deus; vel potentia-le, velut est anima, respectu sua-

rum facultatum vegetantis, sen-tientis & rationalis,

f Totum est vel homoge-neum, cuius partes retinent to-tius nomen, ut lac, sanguis: Vel

Totaliter, Adv. dicitur, quod est heterogeneum, cuius partes di-versum à toto nomen habent, ut animal, cuius partes sunt, caput,

manus, pes, cor, &c.

g Totum arithmeticum in-tegrum est, quo Astronomi utuntur, quomodo Circulus cœ-lestis dividitur in partes seu gra-

dius 360. Annus dividitur in men-ses vel dies vel horas.

h Totum aggregatum est substantia cum suis accidentibus.

i Tota res est totum ipsum,

omnibus partibus composi-tum: Totum rei est, quatenus ut: Tota aedē adificantiur de-certa alicui parti actus tribuntur, quo-

quomodo totus homo moritur, sed non totum hominis, quia anima est immortalis; Sic totus homo loquitur, sed non totum hominis, quia oculus non loquitur, nec manus, nec pes.

Toxicum, venenum propriè ex rata altera, festuca, ad peccatorum taxo, quemadmodum Plinius probat, Giff. Lib. 6. c. 10.

Trabalis e, c. magnus, siue ingens, instar trabis, ut: Clavus trabalis, significat vinculum arctissimum & indissolubile. Cic.

Trabarius, idem quod trabicus.

Trabea a, f. (trabæa τραπεζαία Dionys.) vestis erat purpurea, quæ Diis sacrabatur, & quæ Reges & Augures utebantur, ein Messgewand / und königliches Purpur-Kleid.

b Trabea, dicta quod in maiore gloria hominem transbearet, h. e. ultra & impofterum ampliore dignitate honoris beatum faceret. Eratque triplex: regia, quæ utebantur Reges, vel adolefcentes de stirpe regia: vel Quirinalis, bellis aptior: vel troscilla auguralis. Martin.

Trabeatus a um, qui trabea indutus est, Ovid.

Trabicus a um, quod è trabibus factum est, ut: Navis trabica. Festus.

Trabs trabis, vel trabes u, f. li. i. e. aer iniquiatus procellosus, longum transverse possum in ses Wetter / da nicht zu handeln. structure, ein Balken / ut: Virgil.

Abiegnatrabes, ein thänniner Balke, Cic.

b Trabs Cypria, pro navis. Horat.

c Trabs siue Pyramis, meteorum ignitum est in Physica, brennende Strömen.

d Trabs, una cum disparatim altera, festuca, ad peccatorum discrimen atq; gradus exprimentes adhibetur. Matth. 7, 3.

Trabucchus, machina lithobola, quæ vasti molares in hostes iaciebantur. Martin.

Trachali, (τραχηλός) muricum ac purpura superiores partes appellantur. Fest.

Trachæa s, f. siue trachia, τραχέα, fistula est descendens ad pulmones spirationis ac vocis gratia, die Luftröhre / Surgel. Gellius.

Trachelum i, siue trachelus τραχέλιος, cervix media pars est navalis veli, cuius summa carchesium nominatur. Sip.

Trachoma atis, η. τραχύμα, interna palpebrarum partis asperitudo.

Tracta, particula, trahendo a-ducere. Martin.

Tractabilis e, c. dicitur, quod tractari potest, ut: Nihil eo est tractabilius, ex lässt sich gar wol ziehen. lib. 10, 13. Att.

b Non tractabile cælum, i. e. aer iniquiatus procellosus, longum transverse possum in ses Wetter / da nicht zu handeln. structure, ein Balken / ut: Virgil.

Tractatio onis, f. usurpatio, usus, ita-

tractatus, explicatio. Handlung. Cicero.

Tractator oris, m. qui tractat.

b Tractatores, videntur fuisse homines, qui manu membrattractabant, & leviter fricabant. Senec. 9. Epist.

Tractatorium ii, n. locus, ubi causa aguntur. Martin.

Tractatrix icis, f. quæ tractatione amoris summaq; assiduita solet. Martial.

Tractatus us, m. ipse tractandi actus, & tractatio. Plinius 8. c. 54.

b Tractatus, descriptio. Quintil.

c Tractatus, libri pars, in qua quid describitur. Plin. 14. 4.

d Tractatus, pro quaestione & articulo. l. 5. in princ. & 5. penult. ff. de præscr. verb.

Tractilis e, c. quod trahi potest. Tractum, Adverb. elmes Zuges / langsamlich. Plaut.

Tracto as, are, est rem aliquam attingere, anfasen / ut: Ares prada a præfatis: quæ autem impellis, & ad tactum tractanti hi attributa est, a quafore cu dura resistit. 3. Geor. 101.

b Tractare est excipere, empfangen / umgeben / ut: Filium parum præ tractat patrem, berdu warest / den Sohn hält den Vater übel / geest das Kammer-Geld unter her übel mit dem Vater umb. pro Cæl. II.

c Tractare aliquem acerbius & durius, hart mit einem umgehen / einen hart halten. Plin. epist.

d Tractare aliquem libe-

ralissimè & honorificentissimè, ci- nen wol und ehrlich halten. l. 14. 15.

e Tractare aliquem magnificè, etten tapffer und herro halten. Heavt 31. 2. 46.

f Tractare aliquem sceleratissimè, schelmisch mit einem handeln / ut: Me summa simula-

ione amoris summaq; assiduita se quotidiana sceleratissimè tractavit. l. 1. 3. Qv. Fratr.

g Tractare aliquid accipere, excipere, etwas für die

Hand nehmen / ut: Tractare artem musicam, mit der Poeteren umgehen. Phorm. prol. 18.

h Tractare aliquid sermonem Græco, etwas in Griechischer Sprache beschreiben. Cic. 1. Fin.

i Tractare pecuniam, est pecunia curam habere, administrare, das Geld unterhandeln / haben / mit Geld umgehen / ut:

Omnis pecunia ita tractatur, ut attingere, anfasen / ut: Ares prada a præfatis: quæ autem impellis, & ad tactum tractanti hi attributa est, a quafore cu dura resistit. 3. Geor. 101. retur. l. 2. 16.

Eras enim tu Quæstor, pecuniam publicam tu tractabas, parum præ tractat patrem, berdu warest / den Sohn hält den Vater übel / geest das Kammer-Geld unter her übel mit dem Vater umb. 2. Verf.

i Tractare materiam vel historiæ, i. e. scribendo aut explicando commemorare. Plin. l. 12. c. 12.

k Tractatum esse in re aliqua, in einem Dinge geübet

SECTIO III. Qqg seyn/

seru / ut: Persona, qua propter
optum ac studium minime in ju-
diciis periculisq; (i.e. iudiciorum
periculis) tractata est. pro Ar-
chia I.

l Tractare se, sich ver-
halten / ut: Ita me in Republ.
tractabo, ut maminem semper
eorum, qua gesserim. III. Cati-
lin. XII.

Tractorius a um, vim trahen-
di habens, ut: Tractoria orga-
na, qua sunt machina, quibus
graviata onera sursum
trahuntur. Vitruv.

Tractus us, m. ein Zug / ein
Strich. Virg.

b Tractus, regio, plaga.
Serv. 2. Georg. I. 4. C. de sum.
Trinit.

c Tractus & declinatio
dictionum, pro dictionum produ-
ctione & derivatione. Quintil.
I. 8. c. 3.

d Tractus, pro tractatu.
Plin. II. c. 53.

Traditio onis, f. Übergebung.
Cicero.

b Traditio pro doctrina.
Gellius.

c Traditio, est modus ren-
singulas iure gentium acquiren-
di, cum causa subest: i.e. Ti-
tus voluit cum venditionis per-
mutationis, legati, donationisve putant,
causa aliqua traditur. I. 9. §. 3.
ff. de acquir. rer. domin.

d Traditio proprie verum
corporaliu est. I. 43. ff. eod.

Traditor oris, m. qui tradit. Apul.
Trado is, tradidi, traditum,
tradere, est dare, porrigere,
geben / überantworten / ut:
Praesto ipsi facito coram ut tra-
das in manum, siehe/ daß du
es ihm persönlich in seine
Hand überlieferst. Merc.

b Tradere exercitum dicitur
is, qui cedit alteri, einem
ändern die Kriegs- Gewalt ü-
bergeben.

c Tradere officium, sein
Amt übergeben / abdanken.
lib. 10. ep. 8.

d Tradere alicui provin-
ciam aliquam, einem etwas auff-
tragen/einen anstiften. Heavt.
3. 2. 5. Item eine Verwaltung
zuschangen. I. 5. 2.

e Tradere aliquem in al-
terius potestatem, einen in eines
ändern Gewalt übergeben. Cael.
I. Bell. Civ.

f Tradere aliquid memo-
ria, etwas aufwendig lernen/
merken, in Somnio.

Annalibus tradi, in die
Geschicht. Bücher aufgezeichnet
werden. Solin. 384.

g Tradere alicui aliquid,
est docere aliquem aliquid, einen
was lehren / ut: De deorum
immortalium vi ac potestate dis-
tinctionis, legati, donationisve putant,
& juvenenti tradunt.

h Traditur, man gibt vor.
Curt. 118.

Traduco is, duxi, ductum, tra-
ducere, est de loco ad alium

du-

ducere, hinüber führen / ut:
Traduc & matrem & fami-
liam omnem ad nos. Adelph.
5. 7. 12.

b Traducere aliquem in
assensum consilii sui, einen auff
seine Meinung bringen. Liv.

c Traducere tempus, est de-
gere, die Zeit hinbringen / ut:
Vitam otiosam & quietam sine
ullo labore & contentione tradu-
cere ein geruhames Leben ohne
alle Mühe und Zorn führen.
de Sen. I. 7. 8.

d Traducere adolescentiam tradu-
cere elegantem! O. welch eine
notwendige Jugend! Pro Pl.

e Traducere est deridere,
infantiam afficere, durchziehen.
Liv. 2. ab Urbe.

f Per regionem aliquam
exercitum suum traducere, einen
Durchzug halten. Curt. 714.

Traductio onis, f. traducendi
actus, ut: Traductio tempo-
ris, pro exactione. Cic.

b Traductio pro infamia,
Schmähung. Seneca.

c Traductio idem quod
Anaphora in Rhetoric.

Traductor oris, m. qui tradu-
cit. Cic.

Tradux ucis, m. interdum f.
rumpus, ramusculus, qui tra-
duci potest & solet, ein Reb-
schöß / Überschußling. Varr.

b Tradux dicitur propaga-
tio ipsa, qua traducitur aliquid
ex alio secundum naturam seu

substantiam & materiam: &
omnino origo & via se prolatan-
di. Martin.

Tragacantha, vel Tragacan-
thum, corrupte Tragagan-
thum, vel Dragagantum,
Tragant / est gummi fruticis
ejusdem nominis pellucidum,
album, subdulce, leve ac sin-
cerum, in granis plerumque
fragmentisve contortis. Schrö-
derus.

Tragea vel Tragea, (τραγῆ-
αἰα τὰ βellaria,) est pulvis
intro assumendus ex speciebus
& similibus pulveribus sim-
plicibus, cum sacro confe-
ctus ad saporem gratum,
commixtus. Schröd.

Tragelaphus, animal aliis fi-
ctum, aliis verum est, est
Brandhirsch. Gesner.

Tragea, vide Tragea.

Tragicè, Adverb. ernstlich /
prächtigt.

Tragicus a um, ad Tragediam
spectans, ut: Tragicus Rex, τρα-
γικός βασιλεύς, i.e. homo sa-
stuosus, turgidus, Rex nomine
sine re, à Tragediis, ubi qui
fuit ante Agamemnon, mox
fabulâ peractâ, depositâ, per-
sonâ, reffis homuncio discedit
de num. Erasim.

b Tragica simia, Prover-
biali convicio dicebatur, quod
fingeretur honorib; opibusq; pol-
tito ipsa, qua traducitur aliquid
lato, alioguin indignus, idem.

c Tragicum malum, dice-

Qqq 2 ewe

eur ingens, cuiusmodi finguntur in tragœdiis. idem.

Tragicus i, m. qui tragœdia autor est. Valla.

Tragium ii, n. idem quod fraxinella sive dictamnus albus.

Tragœdia a, f. (quasi cantus hircum promerens,) qui dabatur

Tragicis autoribus.

b Tragœdia, genus poematis grandis, in quo heroes introducuntur, Duces, Reges: Item ludus, exilia cades.

Magnas excitare tragœdias, groß Unglück anrichten. pro Mil. VI.

c Tragœdias agere, diciatur, qui in re levisula tumultum movet: & ut ait Terentius, magno conatu magnas nugae dicit.

Erasin.

Tragœdus i, m. actor tragœdiae. Cicero.

Tragomachalus, τραγομαχῶν, hircosus, qui virus alacrum, seu hircum olet, ein Stindefoch.

Tragopan, avis major aquila, quod cornuta sit hirci instar, aut Panos, quem cornu hirci antiquitas credidit. Martin.

Tragopogon i, n. herba, sive barba hirci, Wackebart / Bauchbrot. Matthiol.

Tragorchis, ῥαγκῶν hircinus, Orchis Saurodes, vel Scincophora lacertarum emulatio.

ne, Wacke-Rügelin. Pancov. Tragoniganum i, n. herba, mur omnes laudis studio, & optimus

Tragos, herba, quæ in maritimis maximè gignitur. Plin.

Tragoselinum i, n. idem quod Pimpinella.

Tragula a, f. genus teli, dicta, quod scuto infixa trahatur. Festus.

b Tragula, retis genus. Plin. 16, c. 8.

Tragularius, qui tragulam telum jactat. Vitruv.

Tragum vel Tragus, herba genus, dicitur & Scorpion. Panc.

Tragus, τράγος, hircus dicitur; notat etiam aliquid simile hirco, sive formâ sive qualitate. Martin.

b Tragus, genus spongiae, ut & genus concha mali saporis. Plin.

Traha a, f. vehiculum sine rotis, ein Schlitten od. Schlaufe. Virg.

Trahax acis, ο. avidus, rapax, omnia ad se trahens. Plaut.

Traho i, a, trahere, est per vim ducere, schleppen / ziehen / ut: Alvaria ad ipsa tremantem traxit. Virg.

b Trahi, i. c. differri, sich verschieben / ut: Bellum trahitur. 10. ep. 7. Att.

b Trahere se una cum aliquo, est morari, sich mit einem schleppen / aufhalten / unter etwas Rote seyn. Trin. 1, 2, 165.

d Trahi laudis studio, sich gern loben lassen / ut: Trahi-

mus

mus quisq; maximè gloriam ducitur. pro Arch. IX.

c Trahere, est cum festinatione adducere, ut: Ecce magnus juvenum interea post terga revinctum pastores magno ad regem clamore trahabant Dardaniada. 2. Aeneid. 12.

f Trahere est cogere, mit Gewalt zu etwas ziehen / nottingen / ut: Ad defectionem trahere, zur Ubergab zwingen. Liv.

g Trahere cognomen ab aliquo, est cognominari ab aliquo, von einem genant werden. Plin. 13, 15.

h In diversum trahere, est dubium facere, zweifelnd machen. Liv. 8. Bell. Maced.

i Rerum infinitâ multitudine in diversâ trahi partes, durch allzu viel Geschäfte in Zweifel gerathen. Curt. 8.

k Trahere vitam carne, sich vom Fleisch nähren. Curtius 1567.

l Trahere civium animas in eam, seine Landsleute ins Verderben stürzen. id. 2150.

m Trahere avum non ultra triennium, sein Leben nicht über drey Jahr bringen. Solum. 838.

Trajectio onis, f. trajiciendi alicuius. Cic.

b Verborum trajectio, pro translatione. idem.

Trajectitius a um, ut: Trajectitia pecunia, qua trans ma-

re vehitur. l. i. ff. de naut. foen. Trajecto as, are, Freqv. à trajicio. Cell.

Trajectus us, m. idem quod trajectio. Liv.

Trajectio is, jeci, jectum, trajicere, est traducere, transportare, de loco in locum perducere, hinüber führen / ut: Rhodanum trajicere exercitum, das Heer über den Fluß Rhodanum führen. l. 11, 13.

b Trajicere copias, die Kriegs-Knecht überbringen. l. 10, 11.

Trajicere exercitum. Corn. 19. Trajicere flumen, über einen Fluß sehen. Curt. 105, 106.

c Trajicere se, übersahen / hinüber fahren. l. 11, 13.

Trajicere in Cappadociam, hinüber in Cappadociam schiffen. Curt. 19.

d Trajicere est perforare jaciendo, durchschiffen / ut: Murrum jaculo trajicere, durch die Mauer schiffen. 4. Fin.

e Trajicere culpam in alterum, i. e. transferre, die Schuld von sich auf einen andern schieben. l. Verr.

f Trajici, vectores dicuntur, qui in ulteriorem ripam vel litus exponuntur. l. 3. ff. naut. caup.

Tralatitius, vide translatus.

Traluco es, ere, pro translucere. Lucret.

Trama a, f. idem quod subegmen.

men, filum scilicet, quod intra
flumen currit. Pers.

b Trama dicta, ut ait Var-
ro, quod frigus transat, est genus
vestimentis; quo in loco, puto, le-
gendum trameas, pro trans-
meas.

Trames itis, m. semita transver-
sa. ein Fußpfad/ ut: Clivosa
transitis supercilium. Virg. 1.
Aeneid.

b Tramitem decursum re-
legere, eine Wiederholung an-
stellen. Solin. 14.

Tramolerica vestis, quia stamina
ex lino, tramam vero ex serico
habet. Martini.

Trano ac, are, ultra mare, quasi
transmare, überschwimmen. Liv.

b Tranare, pro transvo-
lare. Virg. 4. Aen.

Tranquille, Adv. & tranquillò,
quiescens, citra motum & per-
turbationem, still/ ruhiglich/
ut: Tranquille placideq; vi-
sam traducere. Cic.

b Tranquillò quilibet gu-
bernator est, i. e. dum est tran-
quillitas. Erasmus.

Tranquillitas animi, f. placabilitas,
serenitas, Stille/ Ruhe/ ut:
Summa tranquillitas & otio
perfrui. pro Marcell. VII.

b Animi tranquillitas, est
modestia, foretudo, constantia,
ein ruhig/ standhafte/ und sitt-
sames Gemüth. 4. Tuscul.

c Tranquillitas maris,
Meer-Stille. Cic.

Tranquillo ac, are, quietum fa-
cere. Plaut. Captiv.

Tranquillus a um, idem quod
quiescens, pacatus, serenus, paci-
ficus, stille/ geruhig/ friedsam/
ut: Adhuc tranquillares est,
es ist noch alles still/ die Sach
steht noch wol. Phorm. 3, 1, 15.

b Nam ea, quae reliqui,
tranquilla de te erant, denn wie
ichs verlassen/ ist es alles von
dir still gewesen. Lib. 15, 14.

c Seditionem aliquam in
tranquillum conferre, einen
Aufbruch oder Hader stillen.
Amph. 1, 2, 16.

d Jam hercle tu peristi,
nisi illam mihi tam tranquillam
facis, quam mare est olim, cum
ibi alcado pullos educit suos. Pced.
1, 1, 2, 14, 2.

Trans, Prep. ultra, hindüber/ ho-
ber hinsut: Transmare, über
Meer.

Transabe ois, are, per locum abi-
re, ultra mare. Stat.

Transactio onis, f. cum ea, quae
in controversia sunt, à lite ad
certam compositionem redu-
cuntur, eine Vergleichung.
1. ff. transact.

Transactores, m. compositorum
controversiarum, gütliche
Unterhändler/ Schieds-
Freunde. Schard.

Transadigo is, are, transverbi-
rare, hinweg stoßen. Virgil.

Transalpinus a um, quod trans
al-

alpes est, ut: Transalpina Gal-
lia. Cic.

Transanimatio onis, f. passio-
nis, Pythagora dicitur
transmigratio anima ex uno
corpore in aliud.

Transcendentia, sunt termini, i. e. jura
qui Pradicamenta transcen-
dunt, ita tamen, ut de singulis
pradicamentis dici possint: Sc-

qui Pradicamenta transcen-
dunt, ita tamen, ut de singulis
pradicamentis dici possint: Sc-

qui Pradicamenta transcen-
dunt, ita tamen, ut de singulis
pradicamentis dici possint: Sc-

Transcendo is, scendi, scensum,
transcendere, transgredi, hin-
über steigen/ ut: Alpes tran-
scendere. Cic. in Catil.

b Transcendere ab asino
ad boves, ut: Magnum est peri-
culum, me ab asinis ad boves
transcendere, miri stehet grosse
Gefahr darauff/ wenn ich mich
von meines gleichen geringen
Leuten/ zu höhern Standes-
Personen gesellen wolte. Plaut.
Aul. 22, 17.

Transcendo is, are, omnino scin-
dere. Plaut.

Transcribo is, scripsi, scriptum,
transcribere, est exscribere,
aufschreiben/ abschreiben/
ut: Fabulas & orationes sua
manu transcribere. Her.

b Transcribere aliquem
auctorem, est desumere ex eo, quod
a nostrum opus facere videtur.

Scriptis ejus tanquam nostris
uti. Plin. 1. 14, 2.

Transcribere, est jura a-
licuius in alterum transferre, ut:
transmigratio anima ex uno
corpore in aliud.

Transcribere, est jura a-
licuius in alterum transferre, ut:
transmigratio anima ex uno
corpore in aliud.

Transcribere, est jura a-
licuius in alterum transferre, ut:
transmigratio anima ex uno
corpore in aliud.

Transcriptio onis, f. pro excusa-
tione seu praxeis. Quintil.

Transcurro is, curri, cursum,
transcurrere, est leviter ali-
quid currere, ut: Tu abi, atq;
ostium observans inuis, ego dum
hinc transcurro ad forum.
Eun. 4, 6, 25.

b Transcurrere, est leviter
perfringere, kurz überlaufen/
ut: In narratione transcurram
subtiles nimium divisiones quo-
rundam. Quintil.

c Transcurrere, pro diva-
gari. Plin. 9. c. 36.

d Transcurso opus est pro
transcurrere opus est. Terent.

Transcurfus us, m. transcurren-
di actus, unde in transcurfus
aliquid factum dicimus, pro
obiter, & inter percurrendum.
Plin. 18. c. 13.

Transdo is, are, Veteres dixe-
runt, quod nos lenius tradere
nunc dicimus. Donat.

Transduco, vide Traduco.

Transenna a, f. transenna sunt cancelli, per quos aspectus transire potest, Gittern / ut: Per transennam studiū aspiciere, est non propius, neq. sigillatim, sed procul & summam inspicere, obenhin anschauen. 1. de Orat.

b Transenna, idem quod decipula, laqueus, eine Falle / auf sich nehmen / für eines andern Schuld haften. Adelph. plurima sunt transenna, ubi decipiuntur homines doli, atq. adeo in eas plerumq. esca imponitur, quam si quis avidus poscit, escam auerit, decipitur, ut transennā suā avaritiā.

Transio is, vi, itum, ire, hinübergehen / ut: Transire flumen. Cicero.

b Transire domum, pro abire domum. Plaut. Mil.

c Transiit dies, prateriit, elapsa est, der Tag ist vergangen. Cic. ad Attic.

d Transire, intactum relinquare, passieren lassen. Seneca.

e Transire aliquid leviter, pro paucis dicere & percurrere. Cic.

f Silentio aliquid transire, filere, mit Stillschweigen übergehen. idem ad Att.

Transio Nerone, i. e. si de Nerone, nihil dico. Plin. Ep.

g Transire legem, pro non curare & negligere. Cic. ad Att.

h Vitam transire, pro vivere. Sallust.

Transfero (Transfero) is, ere, in alium locum ferere, an einen andern Ort pflanzen.

Transfero fers, tuli, latum, transferre, est de loco in locum ferre, ut: Transferre in aliam domum, in ein ander Haus tragen. Liv. 3. ab Urbe.

b Transferre peccatum alterius in se, eines andern Schuld auf sich nehmen / für eines andern Schuld haften. Adelph. 1. 2. 3. 10.

c Transferre omnem culpam in alium, alle Schuld einem andern geben. Corn. 453.

d Transferre, i. e. interpretari, dolmetschen / ut: Locos quosdam transferam.

Transfigo is, fixi, fixum, figere, per mediam figere, durchstoßen / durchstechen / ut: Directa in gutture hasta transfigere aliquem, einen erstossen. Curt. 6. 10.

Transfigere studiū, id. 1209. Transfiguratio onis, f. figuramutatio Plin.

Transfiguro as, are, in aliam figuram vertere, verändern / ut: Transfigurantur amygdala ex dulcibus in amara. Plin.

Transfluio is, fluxi, fluxum, transfluere, durchfließen. Plin. 11. 38.

Transfodio is, ere, durchstechen / durchbohren. Ovid.

Transformatio onis, f. idem quod transfiguratio.

Transformis e, c. quod quamcumque

cunq.ve formam recipit. Ovid.

Transformo as, are, in aliam formam mutare. Ovid.

Transforo as, are, durchstechen / durchbohren. Senec.

Transfretio as, are, trans fretum ire, übers Meer fahren. Plin.

Transfuga a, m. qui transfugit, i. e. quam proposuimus, convergit ad hostes defecit, ein Überläuffer. Liv.

Transfugio is, fugi, fugitum, transfugere, de loco ad locum fugere, mus. Cic. 3. de Orat. Vel cum überlaufen / überstehen / ad id, quod demonstrare institui, davon laufen. Plaut. Mil.

Transfugium is, n. profugium vel defectio, Abfall / Überläufung zum Feind. Liv.

Transumo as, are, sumi modo transire, durchdampfen / durchräuchern. Stat.

Transundo is, ere, est de vase in vas fundere, ut: Ubi dies triginta praterierint, transfundi so; ita relinquo vitæ usq. ad videntiam. Colum.

b Transfundere in aliquem laudes suas, i. e. derivare, einen seines Lobes theilhaftig machen. 1. 9. 14.

Transfundere mores suos in aliquem, einem in Sitten sich gleich machen. Curt. 1964.

Transfusio onis, f. transfundendū alius, Hinübergießung / Hinüberschüttung. Plin.

Transgredior eris, gressus sum, transgredi, transire, transigrare, hinüber gehen / überse- gen. Liv.

b Transgredi aliquem, pro superare. Plin.

Transgressio onis, f. transitus. Hinübergehung / Übertrittung. Cic.

b Transgressio, apud Rheto- res dicitur, cum ab ea sententia, übers Meer fahren. Plin. tores dicitur, cum ab ea sententia, quam proposuimus, conver- timus sermonem ad aliquam personam, aut rem, aut fortunam, & tanquam personam appellare, de loco ad locum fugere, mus. Cic. 3. de Orat. Vel cum überlaufen / überstehen / ad id, quod demonstrare institui, davon laufen. Plaut. Mil.

Transigium is, n. profugium vel defectio, Abfall / Überläufung zum Feind. Liv.

Transigio is, egi, actum, transigere, est ultra ducere, penetrare, ut: Transigit pectora mucro, die Spitze ist durchs Herz gegangen. Silius.

b Transigere vitam, est degere, ducere vitam, das Leben hinbringen. Sallust.

c Transigere, est expedire, absolvere, ut: Menses hyeme transacti, die hingebrachte Winterzeit. Solin. 59.

Ne hanc incoactam transigam comædiam. Amph.

d Intus transigitur, f. quid est, quod refert, was noch hinterstellt zu verrichten / sol drinnen geschehen. And. 5. 6. 7.

e Facta transacta omnia, es ist alles vertragen / die Sach ist ganz richtig. Terent. And. 1. 5. 12.

f Hunc mitte, hic omne
transactum reddet. Capt. 2, 2, 95.

g Quod faciendum fuit,
factum atque transactum, i. c.

h Transigere per alium,
einen andern brauchen. pro S.
R. XXXVI.

i Transactum est de me,
es ist um mich geschehen. Cur-
tius: 644.

Transilio is, ire, est ultra salire,
hinüber springen / ut: Trans-
silire muros, über die Mauern
springen. Liv. 1. ab Urbe.

b Transilire, est prae-
terire, ut. Rem pulcherrimam
transilire, 2. Phil.

Transilis e, c. ut: Transilis pal-
mes, qui inter alios traduces
transiit. Plin. 17. c. 23.

Transitio onis, f. idem quod Me-
tathesis.

b Transitio ad hostes, defe-
ctio. Liv.

Transitorius a um, ut: Transi-
toria domus. Svet. in Neron.

Transitus us, m. idem quod transi-
tio, Übergang. Cic.

b In transitu, cursum.
Quintil.

Transjungo is, ere, ut: Trans-
jungere iumenta, est in qua-
drigis locum veterinis mutare,
ut milam dextram facere,
qua sinistra esse solebat. Bud.

Translabor eris, labi, labendo
transire, hinüber fallen.
Cicud.

Translatio onis, f. siue tralatio,
Versetzung / ut: Translatio
vitis oxyssimè provenit. Plin.

b Translatio criminis est
sum culpa confertur, vel in rem,
qua in iudicium vocari non po-
test, ut cades innocentium in na-
turam belli; vel in personam, qua
non accipit ipsa malum, ut adul-
terium in illum, qui porrexit
philtrum.

c Translatio, sumitur pro
Metalepsi, qua iudicium vel re-
fusatur, vel in aliud tempus, aut
in alium iudicem rejicitur; &
tunc pertinet ad statum legalem.
Micracl.

d Translatio sumitur pro
Metaphrasi, quando aliqua ex
una lingua transfertur in aliam.

Translatitiè, Adv. negligenter,
defunctoriè, l. 1. §. 3. ff. ad S. C.
Turpil.

Translatitius, siue Tralatitius
a um, quod transfertur vel
translatum est, anders woher
genommen. Cic.

b Translatitius pro levi.
Svet. in August.

Translativè, Adv. perfunctoriè,
remissè, negligenter. l. 1. ff.
de I. P.

Translativus a um, idem quod
translatitius. Cic.

Translego is, ere, perlegere.
Plaut.

Transluceo es, ere, vehementer
& clarissimè lucere. Durch-
scheit

scheinen / sehr hell leuchten.
Plin. 6. c. 17.

Translucidus a um, durchschei-
nend / durchsichtig. Quintil.

Transmarinus a um, quod trans
mare est, übers Meer her. Cic.
1. 7. Verin.

b Transmarina velis alia.
Cic. 2. de leg. Agrar.

Transmeo as, are, ultra meare,
durchgehen. Plin. Tac.

Transmigo as, are, domicilium,
habitationemque commutare,
in ein andern Haus ziehen / set-
zen Wohnung verändern. Liv.

b Transmigrare, demigra-
re. Svet.

Transmissio onis, f. Überschie-
dung / Übersendung. Cic.

Transmissus us, m. pro trajectu,
seu trajectiendi spacio. Cael.
1. 5. Gall.

Transmitto is, misse, missum,
transmittere idem est, quod
trajectare, ut: Cum copias Rho-
danum transmississem.

b Si quo casu Isaram se
transmiserint. Ep.

c Casarem Africam trans-
misi, de D.

d Lentulum anid puto
transmissurum, quam potuerit
conveniri, ich halte dafür / ver-
Lentulus werde eher übersetzen /
denn daß er wird können ange-
sprochen werden. Att.

Transmontanus a um, qui ultra
montes habitat. Liv.

Transmoveo es, are, est de loco

in alium movere, ut: Verbis in
sepe transmoveere gloriam a-
lienam, mit Worten ihm selbo-
sten zuschreiben die Ehr / welo-
che einem andern gebühret.
Suet. 3, 1, 9.

Transmutatio onis, f. transmu-
tandi actus.

Transmuto as, are, mutare, com-
mutare, verwechseln / ändern.

Transnato as, are, ultra natate,
vorüberschwimmen. Liv.

Transno as, are, vide Trano.

Transnomo as, are, nomen
commutare, vel invertere.
Sveton.

Transnumero as, are, ultra no-
minare, drüber zählen. Aut. ad
Herenn.

Transpadanus a um, trans Pa-
dum habitans. Cic.

Transpicio is, ere, per cancellos,
aut per corpus pellucidum as-
picere, durchhin sehen. Laet.
Transpono is, ere, versetzen. Gell.
1. 12. c. 1.

Transporto as, are, est de loco in
locum portare, hinüber tra-
gen / ut: Copias transportare,
est exercitum navigio per ma-
re ducere. Curt. 104.

b Transportare, est in exio-
lium deportare, des lands we-
weisen. Sveton.

Transquiesco a um, valde quies-
co. Plaut.

Transrhenanus a um, trans Rhe-
num habitans. Plin. 19. c. 1.

Transsubstantio f. Pōticiis di-
ci-

icitur panis in corpus Christi
transmutatio.

Translra orum. n. remigum sedi-
lia in navibus. Rader. Ban.
de Virgil.

b Transfractiam tigna di-
euntur, quae transversa à parie-
te in parietem porriguntur. Vi-
truv. l. 4. c. 2.

Transvectio onis f. trajectio, U-
berführung. Cic. l. Tusc.

b Transvectio, item di-
cebatur equitum recensio, quae
ante conspectum Censorum, vel
Principis equites praevehebantur.
Liv. 9. U.

Transvehō is, ere, ultra vehere,
sive id ratibus in mari, sive
curruper serram fiat, über-
führen/übersetzen. Sallust.

Transverbero de, are, transfige-
re, hindurch treiben/ durch-
stechen/ durchschiffen. Cic.

Transversa, Adverbialiter positi-
um pro transversē & obli-
quē. Virg. 5. Aen.

Transversarius a um, quod in
transversum ponitur. Cael.

Transversus a um, überzwerch/
Transversum incurrere, über-
zwerch Feld einrennen. vide
Vehens.

b Transversum agere, est
ut & impetu quodam ab insitu-
sa deflectere. For. Rom.

c Ne transversum qui-
dem digitum aut ungrem disce-
dere, pro eo, quod est, ne minimo
spacio, utriusque Nagels breu-
iter. Cic.

d Transversus agi dicitur,
qui vi & impetu quodam ab in-
stituto deflectitur. Erasim.

Transulto as, are, transilire,
hinüber springen. Plaut.

Transumo is, ere, ex alio sume-
re. Stat.

Transumptio onis, f. Est, cum no-
men magis notum sumitur
pro minus noto: Item, cum in
Spilogismo transumptio, in
quorum prima Propositione,
inveniuntur omnes ejus tres
termini, pars ejus altera tran-
sumitur in Minore, altera in
Conclutione.

Transuo is, ere, durchfließen/
durchnehen. Colum.

Transvolito as, are, Frequ. à
transvolare, Lucret.

Transvolo as, are, überfliegen/
weiter hinaus fliegen / ut:
Perdices non transvolant Bae-
tia fines in Attica. Plin. 10. 29.

b Transvolare, celeriter
ire. Livius.

c Transvolare, pro trans-
fugere. Plaut.

Trapes oris, & Trapeta, vel
Trapetum, seu Trapetus, mola
olearia, eine Del-Mühl.
Virg. Car.

Trapeza a, f. tabula argentea
riorum, Wechsel-Tisch /
Wechselbank.

Trapezita a, m. mensarius, ein
Wechsler. Plaut.

Trapezium ii, n. est quadrangu-
lū non parallelogrammum. Geom.

Tra-

Trapezophoron i, n. mensa, ubi
calices reponerant. Martin.

b Trapezophorum, signum
erat sacerdotis huius nominis, qui
cum alio Cosmo nomine, omnia
sacra Minerva administrabat.

Suid.

Traphax acis, τράφῃς ἄξις, ta-
bula, quae panis ad furnum
fertur, ein Bratpfanne / Ru-
schenschiffel. Martin.

Trasum i, n. herba species.
Matthiol.

Travio as, are, transire, Lucret.

Travolo vide Transvolo.

Travulus x, m. antiquum voca-
bulum significans balbum, an-
sum, qui cum difficultate lo-
quitur.

Trebaciter, Adverb. à

Trebax, pervicax, ut: Treba-
cissimus senex. Martin.

Trebellianum SC. Annae Sene-
ca, & Trebellio Maximo Coss.
factum de fideicommissarius
hereditatibus, hoc contine-
bat, ut restituta hereditate,
fidei commissariis, & in fidei
commissarium actiones heredi-
taria transirent.

Treceni a a, idem quod ter-
centum, je dreihundert. Liv.

Trecenti a a, dreihundert.

Trecenties, Adverb. dreihun-
dertmal.

Trechedipni, τρεχέδιπνοι, à
quoniam membrum elevatum in
Græcis dicebantur, qui tar-
dius ad cœnam conveniebant,
quæ vox καὶ ἀνιφρονί, (ultra. Jonst.

videtur) est imposta; cum
ad cœnam currentes videan-
tur significare. Cælius 27. 24.
hinc vestes quasdam cœna-
toris nonnulli trechedipna
à Juvenali putant appellari.

Tredicies, i. e. ter decies, dreiß-
gehnmal. Cic.

Tredicim, dreizehn.

Tremebundus a um, tremens,
zitternd. Cic.

Tremefacio is, tremorem inca-
tere, zittern machen. idem.

Trementura, ebrietas. Martin.

Tremisco is, ere, tremore con-
citi; interdum etiam timere.
Virg. 3. Aen.

Tremillis, genus moneta erat,
quæ constabat ex tertia parte
solidi vel aurei. Lamprid. & l.
penult. in princ. de excoct. &
& translat. milit. annon.

Tremo is, tremui, tremere, est
commoveri, agitari, zittern/
ut: Totus, Parmeno, tremo,
horreoq; postquam aspexi
hanc. Eun. 1. 2. 4.

b Tremere animo, sich be-
fürchten / in Furchten stehen.
lib. 1. ep. 1. Qv. Fr.

Tremor oris, m. ipsa commotio,
das Zittern / das Beben /
Schaudern. Virg. 2. Aen.

b Tremor, est motus vo-
luntarii depravatio, propter
quod membrum elevatum in
suo situ servari non potest, à de-
bilitate facultatis motricis exor-
ta. Jonst.

Tre-

Tremulus a um, quod valde motum, aut etiam parvitantem, tremat, sehr zitternd oder be-
bend/ut: Artus tremuli. Lucr.

b Cantus tremulus. Hor.

c Passus tremulo venit hyems horrida. Ovid.

Trepanatio onis, f. trepani applicatio.

Trepanum i, n. instrumentum chirurgicum, cerebri genus, quo aliquid caute perforant, ut cranium. Vox corrupta ex hoc timorem inducens. Liv. i. Urb.

Græco τρεπανιον, quod & τρεπανιον, terebra, perforaculum.

Trepanum mas dicitur, quod cuspidem in medio habet: f. minna, quod ea caret. Glan-
dorp. spec. Chirurg.

Trepidanter, Adverb. timide, furchtsam / mit Furcht/ ut: Quod ut sensit, trepidanter effatus. Svet. in Claud.

Trepidatio onis, f. metus, Furcht/ Zittern. Cic.

Trepide, Adv. celeriter, & quavis per timorem, in Eis/ und mit Furcht/ ut: Nam & stativa trepide deserta fuerant. Liv. l. 10. Urb.

Trepido as, are, metu concuti, erzittern / erschrecken / ut: Quid est, quod trepidas? Ter. Eunuch.

b Ante cubam trepidas, Prov. Animo consermaris, priusquam appares periculum. Eras.

c Trepidat tanquam gallus gallinaceus, Prov. opportune dicetur in malo effectum & com-

d Trepidare, festinare, Virg. 4. Aeneid.

Trepidulus a um, Dimin. ein wenig erschrocken / etwas furchtsam. Gell.

Trepidus a um, parvulus, tremens, metuens, erschrocken/ furchtsam/ zitternd. Liv.

b Trepida res, dubia, & ob hoc timorem inducens. Liv. i. Urb.

c Trepidi rerum sanarum, incerti. Virg. 12. Aen.

Trepidus, Festinus: Quod qui siment, festinent gressus. Virg. l. 3. Aen.

Trepro is, ere, & in verbo, treppit, vertit, unde

Trepido, & Trepidatio, quid turbatione mens vertitur. Festus.

Trepondo, indecl. pondus erum librarum. Quintil. l. 6.

Tres, tria, drey/ ut: Trium literarum homo, i. e. fur, quod tres in ea ditione tantum sint literæ. Plaut. Aul.

b Tribus verbis, i. e. breviter id.

Tressis is, trium assum. Pers.

Tresviri orum, idem quod Triumviri.

Treuga, inducia, ein Anstand/ Stillstand/ est securitas praestita personis & rebus ad tempus aliquod, bello nondum finito. inde:

Treugarius a um, ad treugam

pertinens, vel qui treugas facit inter aliquos. Scharf. Martin.

Trevirentis e, a, ad Treviros populos in confinibus Germania, (quorum urbem Augustam Trevirorum & Trevirim vocant, die Stadt Trier/) pertinens, unde Elector Trevirensis, der Churfürst zu Trier.

Triampi, dicebantur, qui terni ex profectio loquebantur. Fest.

Triangularis e, a, quod trianguli formam refert, dreieckig/ ut: Triangularis agri forma. Col.

b Triangulares muscoli, idem quod, splenis muscoli in capite. Vesling.

c Triangulare os conspicitur interdum in concursu lambdoidis & sagittalis sutura. id.

Triangulum i, m. vel Triangulus i, m. est figura, tribus lineis, & tribus angulis contenta, ein Triangul. Geometr.

b Triangulus Musicus, vel erepitaeculum, Music.

Triarius, qui tertio loco est;

b Triarii milites Romanorum fuere fortissimi, in recessu latitantes, nec nisi summam necessitate moti prorumpentes. Hinc locutio: Res illi ad triarios rediit, es ist mit ihm aufs höchste kommen. Erasim.

Trias, ternarius, trium numerus.

Tribas atis, f. fricatix mulier, qua in sexum suum exerceat libidinem. Juvenal.

Tribrachys i, m. Pes tribus con-

flans syllabis brevibus, ut: Legere. Prolog.

Tribunus a um, quod ad tribus pertinet, ut: Tribunalium criminum. Cic.

Tribula -, f. vel Tribulum i, n. a terendo dictum vehiculum erat, quo frumenta in area a bobus junctis ducto, terebantur. Varr. de re Rust.

Tribulatum ii, n. locus, ubi tribula reconduntur. Colum.

Tribulatio onis, f. angustigung.

Tribulis, qui ex eadem tribu, it. pauper, plebejus. Martin.

Tribulo as, are, proprie tribulam terere, flossen/ dreschen. Cat.

b Tribulare, est affligere, seu angustis afficere, qualem plagam/ angustigen.

Tribulus i, m. herba genus, a semine triangulari dictum, ut: Tribulus terrestris, Burgel Dorn. Matth.

b Tribulus aquaticus, Wasser-oder Stachel-Nuß. id.

b Tribuli sunt machinula ferrea, dolosa, trigona aut tetragona forma, qua in quamcumque partem incubuerint, unum aut plures aculeos infestos protendunt, Fuß-Angel/ Wurffseifen. Veget. Front.

d Tribuli etiam hodie lingua vernacula in aliquibus regionibus, ut Ferrariæ & Venetiis

vocantur bestiola quadam, formam habentes, tribulis ferreis similem, qua colliguntur juxta ri-

pas fluminum vel maris, vel intum apud Dictatores. l. 2. §. 19. paludibus. Schard.

Tribunalis, n. est solum iudicis,

ein Richter. Stuhl / quia forae bejus Magistratus, sic dictus, ma fuerit, docet Vitruv. l. 5. c. 1. quia populus Romanus olim erat

In foro ante tribunal, aufdivisus in tres partes, & ex singulis dem Rathhaus für Gericht. lis singuli Tribuni creabantur vel pro S. R. IV.

b Pro tribunali agere, suebantur, in hoc, (ut dicit Gellius) non ut ius dicerent, sed ut handeln. l. 3, 8.

Tribunatus us, m. tribunorum injuriis ac violentiis Primatum, dignitas, das Zunftmeister. Tribunis itaq, maxima tradita

erat potestas, quippe qui plebei erant custodes & praesides libertatis populi adversus Nobilium

superbiam, (quod scribit Corn. Nepos de vir. Illustr.) & provocabatur ad eos, & omnia Senatui consulta examinabant, & nisi

b Tribuni aerarii, secundum Varronem, ii erant, qui militibus ipsis pecuniam protinus annumerabant, qui nunc The- saurarii bellici.

c Tribuni militares seu militum in castris erant, qui parem ferè cum Consulibus habebant potestatem, & Imperatori opponerentur pro militibus. Alii Rustici dicuntur, qui in exercitu creari solent. Alii sunt Comitatus, qui Roma comitibus designantur, Alcon.

d Tribuni ceterum dicebantur, qui centuriae praerant, & ii tales apud Caesares erant, quales olim Praefecti Praetorio apud Caesares, & magistri equi-

ff. dicit orig. Jur.

c Tribunus plebis est ple-

b Tribus dicitur portio illis, quibus tributus major pen-

c Tribus, pars vilissima po-

d Tribus, aliquando pro

tribus, gente, & stirpe accipi so-

let ab interpretibus. Schard.

Tributarius a um, qui solven-

do tributo obnoxius est, ut.

Tributaria civitates. Justin. l. 1,

Tributum, Adverb. i. c. per sin-

gulas tribus. Cic. ad Att.

Tributio onis, f. actus tribuen-

di. Cic.

Tributorius a um, ut: Tribu-

toria actio redditur à Pratore

in dominum, quo sciente ser-

tiatus est, si quid cum eo ejus

reicaussa contractum erit, ut,

quicquid in suis mercibus e-

rit, quodq, inde receptum erit,

id inter dominum, cui quid

debeatur, & ceteros credito-

res pro rata portione distribu-

tur, à qua distributione tri-

butoria nomen habet. Tit. de

tributor. act. ff.

Tributum i, n. vel Tributus i, m.

c Multum alicui tribue-

re

re, einem viel zutrauen.

f Tribuere aliquid sua culpa. Corn. 204.

Tribus us, f. à tributo dando

dicta, vel quod ager Roma-

nus primò divisus in tres par-

tes fuerit, eine Zunft. Cic.

b Tribus dicitur portio illis, quibus tributus major pen-

populi in quantascunq, partes

divisi. Martin.

c Tribus, pars vilissima po-

puli Romani, plebs. Statius.

d Tribus, aliquando pro

familia accipitur, quemadmo-

dum familia in sacris literis pro

tribu, gente, & stirpe accipi so-

let ab interpretibus. Schard.

Tributarius a um, qui solven-

do tributo obnoxius est, ut.

Tributaria civitates. Justin. l. 1,

Tributum, Adverb. i. c. per sin-

gulas tribus. Cic. ad Att.

Tributio onis, f. actus tribuen-

di. Cic.

Tributorius a um, ut: Tribu-

toria actio redditur à Pratore

in dominum, quo sciente ser-

tiatus est, si quid cum eo ejus

reicaussa contractum erit, ut,

quicquid in suis mercibus e-

rit, quodq, inde receptum erit,

id inter dominum, cui quid

debeatur, & ceteros credito-

res pro rata portione distribu-

tur, à qua distributione tri-

butoria nomen habet. Tit. de

tributor. act. ff.

Tributum i, n. vel Tributus i, m.

eine Schätzung / ut: Immor- tale tributum, eine immerwährende Schätzung. Tac. 20.

b Imperare populo tribu-

tum, dem Volk eine Schätzung

aufflegen / ut: Tributus cum

tes fuerit, eine Zunft. Cic.

imperatus est, posse pendi negant:

b Tribus dicitur portio illis, quibus tributus major pen-

populi in quantascunq, partes

divisi. Martin.

c Tribus, pars vilissima po-

puli Romani, plebs. Statius.

d Tribus, aliquando pro

familia accipitur, quemadmo-

dum familia in sacris literis pro

tribu, gente, & stirpe accipi so-

let ab interpretibus. Schard.

Tributarius a um, qui solven-

do tributo obnoxius est, ut.

Tributaria civitates. Justin. l. 1,

Tributum, Adverb. i. c. per sin-

gulas tribus. Cic. ad Att.

Tributio onis, f. actus tribuen-

di. Cic.

Tributorius a um, ut: Tribu-

toria actio redditur à Pratore

in dominum, quo sciente ser-

tiatus est, si quid cum eo ejus

reicaussa contractum erit, ut,

quicquid in suis mercibus e-

rit, quodq, inde receptum erit,

id inter dominum, cui quid

debeatur, & ceteros credito-

res pro rata portione distribu-

tur, à qua distributione tri-

butoria nomen habet. Tit. de

tributor. act. ff.

Tributum i, n. vel Tributus i, m.

c Multum alicui tribue-

re

re

Trichialis, vitium ciliorum, cum
pili praternaturales sub pilis
naturalibus exorti & intro-
nuentes, tunicas oculorum
pungunt. Jonston.

Tricenteni a a, je dreyhundert.
Colum.

Tricenties, dreyhundert mal.
Martial.

Triceps itis, o. tria habens capi-
ta, dreyköpfigt. Cic.

b Musculus triceps pedis
dicitur, qui triplici principio a
coxendice & osse pubis demissus,
linea femoris inferius inseritur.
Vesling.

Tricesimus a um, der Dreyssig-
ste / ut: Tricesimo die. Cic.

Trichapton, inter ornamenta
muliebria positum a LXX. In-
terpretibus, idque (scribit D.
Hier. in Ezech. c. 16.) subtili-
tatis vestimentum, ut pilo-
rum & capillorum tenuita-
tem habere credatur.

Trichilum i, n. vas est, habens
tria labra, è quo liquor es-
sui potest.

Trichus a um, i. e. tardus, &
quasi impeditus, & siccus: vel
sine succo, ut sunt capilli, qui
Græcè & πικρὸς dicuntur. Non.

Trichitis, species aluminis in ca-
pillamenta quadam tenuia
debescens. Plin. 35. c. 15.

Trichomanes, herba, quæ vulgò
πολύρριζον dicitur, Abthyon/
Widertod / Wiederthyon / Zi-
per. ill. Matthiol. Pancov.

Trichorum i, n. adificium tribus
pinis surgens, vel trium ca-
pax. Cælius.

Trichorus i, m. gemma nomen,
à tribus coloribus impositum,
quos reddit tote attrita. Plin.
l. 37. c. 10.

Tricies, Adverb. pro trigies,
dreyssig mal. Liv.

Triclinaris e, c. quod ad tricli-
nium pertinet.

Triclinarium ii, n. idem quod
triclinium, vel quod ad tricli-
nium pertinet. Varr.

Triclinium ii, n. conclave dis-
cubitorium, Eß- Saal / Eß-
Stube. Cic.

Trico onis, m. morosus & adri-
dendum durus. Nonius. Alii
exponunt triconem contentio-
sum, & litum peramantem.

Tricolus a um, trimembris.
Martin.

Tricor aris, ari, pro rugas age-
re dicebant veteres. Cic. ad At.

Tricornium ii, & tricornis e, c.
quod tria habet cornua. Plin.
l. 8. c. 21.

Tricorpor oris, tria habens cor-
pora. Virg. 6. Æn.

Tricosus a um, triciis plenus,
fallacii refectus. Martin.

Tricuspis, tres habens cuspidet.
Ovid.

Tridens tis, o. habens tres den-
tes, dreyzählig. Virg.

Tridentifer, Epitheton Neptuni.
Ovid.

Tridentiger a um, idem notat.
Tri-

Triduum i, n. spatium trium
dierum, drey Tag. Ter.

Triennis e, c. trium annorum,
drey-jährig.

Triennium, spatium trium an-
norum, drey Jahr lang / ut:
Triennium provinciam obti-
nisti. Cic. in Verr.

Triens tis, m. genus nummi, ter-
tiam partem assis valens. Cic.

b Trientes a um, qua in-
tra tertiam partem centesima
concluduntur. l. 3. §. 1. ff. de con-
trar. tutel. l. 16. §. 1. ff. quando
dies legat.

c Triens, mensura genus,
quatuor cyathos continens. Pers.

Triental is, n. vas tertiam sex-
tarii partem capiens. Pers.

Trientalis e, c. trientem a-
quans, h. e. pollices quatuor.

Trientarius a um, quod est u-
nius trientis, Jul. Capitolin.

Trierarchus i, m. navis princeps.
Trieris enim navis est, triplici

remorum ordine instructa. Cic.

Trietris itis, f. spatium trium
annorum. Stat. hinc:

Trietericus a um, triennalis, ut:
Trieterica sacra Bacchi, qua

ei, ex India cum victoria red-
eunt, instituta sunt, tertio

quoq; anno celebrari solita.
Servius.

Trifariam, Adv. tribus modis,
auff dreyerley Weise. Sveton.

Trifidicus i, m. valde auc-
plusquam fatidicus Aufon.

Trifaux faucis, o. tres fauces ha-

bens, trifaux Cerberus. Vir-
gil. 6. Æneid.

Trifax, celum longitudinis trium
cubitum, quod catapultâ
mittitur. Martin.

Trifer a um, quod ter fructus
producit, ut: Vites trifera.
Plin. 6. c. 27.

Trifidus a um, quod tribus par-
tibus finditur, in drey Theil
gespalten / ut: Neptuni trifi-
da cuspis. Claud.

Trifinium ii, n. ubi trium finium
concurfus. Isidor.

Trifolium ii, n. herba, tribus con-
flans foliis, ut: Trifolium pra-
tense, Wiesen Klee / Epig-
Klee / trifolium asphaltite vel
bituminosum, Harzklee.

b Trifolium acetosum,
Sauerklee / Buchampfer.

c Trifolium nobile seu he-
patica, Guldentlee / edel Leber-
kraut / Matthiol. Trifolii species
plures recenset Pancov.

Triformis e, c. tres habens for-
mas, ut: Canis triformis Cer-
berus. Senec.

Trifur is, c. plusquam fur, fur
maximus, ein Erzdieb. Plaut.

Trifurciter, idem.

Trifurcus a um, quod tres fur-
cas habet. Columel. 5. c. 10.

Triga a, f. quasi triaga, vel tri-
juga vehiculum sive currus,
qui à tribus equis trahitur.
l. 38. §. 14. ff. de aedilit. edict.

Trigamus a um, trigamus vir,
qui tres duxit uxores.

1987 Trig

Trigarium ii, n. curule certamen. Plin.

Trigarius ii, m. trigarum agitator. idem.

Trigemi, plur. infantes tres uno editi partu. Drillinge.

Trigeminus a um, ut: Trigemina porta Romae dicebatur, per quam trigemini fratres Horatii exierunt. Liv.

Trigemmis e, c. quod tres habet oculos. Plin.

Trigesies, dreyßig mal.

Trigesimus a um, d. Dreyßigste.

Triginta, dreyßig.

Trigla, piscis genus, qui a nostris nullus dicitur, & barbato, eine Art Barben.

Triglites is, Lapis, qui nulli piscis colorem habet. Plin. 37. 11.

Triglyphus a um, tres habens glyphas.

Triglyphus i, m. (τρίγλυφος, ἀγλυφὴ, sculptura, calatura), pars Zophori in ordine Dorico, tribus sulcis constans ad lignorum projecturas decorē vestandas: à tribus sculpturis seu canaliculis dicta. Quamquam enim quatuor esse videantur: duo tamen angulares semicanaliculi pro unico tantum canaliculo accipiuntur.

Trigon onis, m. pila genus. Martial.

b Trigon, locus in thermis pila ludo æstimatus.

c Trigon, nomen piscis, apud Auson.

Trim 1988

Trigonalis e, c. tribus angulis constans.

Trigonicus a um, ad trigonum pertinens. Ficmic.

Trigonometria a, f. est doctrina de analysi vel solutione triangulorum. Geometr.

Trigonus i, m. Astrologicis est, cum planeta 120. gradus à se invicem distant. Sphær. & Theoric.

Trilibris e, c. quod est trium librarum, dreyßändig. Hor.

Trilingvis e, c. qui tres habet linguas, vel, qui unum dicit, & aliud cogitat.

Trilix icis, o. ex tribus liciis constans, Trillig.

Triloris e, c. tria lora habens.

Trimacrus, pes metricus, ex tribus syllabis longis.

Trimatus us, m. trium annorum ætas. Colum.

Trimembris, tria membra habens.

Trimestris e, c. quod est trium mensium, dreymonatlich. Plin.

Trimetrum i, n. carmen tribus metris constans.

Trimma, quod tritum est; deinde, homo diu in re aliqua tritus & exercitatus. Martin.

Trimodia a, f. nomen est vasis, à mensura trium modiorum. Colum.

Trimodium ii, n. quod tres continet modios. Plin. 33. c. 1.

Trimulus a um, Dim. à trimus.

Tri-

1989 Trio

Trimus a um, qui est trium annorum, dreyjäbrig. Plaut.

Trinacrius a um, ad Trinacriam insulam, i. c. Siciliam pertinens, ut: Litus Trinacrium. Virg. 1. Æn.

Trinepos otis, m. abnepotis filius, quod sit post tres à nepote.

Trinitas atis, f. herba genus, vide Epatica nobilis.

b Trinitas, in sacris notata Divinitatis personæ, die S. Dreyfaltigkeit.

Trinoctialis e, c. tres noctes durans. Martial.

Trinoctium is, n. tres noctes drey Nacht. Gell. 3. c. 2.

Trinodis e, c. trium nodorum. Ovid. in Epist.

Trinummus, fabula Plantina, sic dicta à Sycophanta tribus nummis conducto.

Trinundinum, spatium 27. dierum, quod ternas nundinas complecteretur. Nam ter novena sunt 27.

Trinus a um, idem quod tres significat. Plaut.

Triobolaris e, c. vilis, & precii trium obolorum.

Triobolum i, n. dicitur, quod tres valet obolos, proprie notat drachmam dimidiam, nobiscum 18. Pf. Vulgò verò exponitur drey Heller; unde: Trioboli homo, i. e. nequam & nullius precii. Pœnul.

Triones, quasi teriones, boves aratoris dicti sunt antiquis.

Trip 1990

Unde septem stellas Septentriones nostri veteres à bobus junctis appellaverunt, ex quibus figurantur.

Trionymus a um, trinominis, tria nomina habens. Sulpit.

Triophthalmus i, m. lapis in Syoniam nascent, qui triam oculorum effigiem præ se fert. Plin. 1. 37. c. 11.

Triorchis is, m. avis ex accipitrum genere, à testium numero dicta. Plin. 10. c. 8.

b Triorchis lutea, herba species, quæ & Basilica minor dicitur. Pancov.

Tripareus a um, valde parvus, sehr genau/karg. Plaut.

Tripartitò, sive tripartitò, Adv. in tres partes. Cic.

Tripartitus sive tripartitus a um, quod in tres partes divisum est, in drey Theil getheilet. id.

Tripatinum i, n. appellabatur summa cœnarum lautitia. Fenestella.

Tripectorus i, m. triplex pectus habens.

Tripedalis e, c. tres longitudinis pedes habens, dreyßchubig. Plinius.

Tripedaneus a um, idem significat. Cato.

Tripertitè, vide Tripartitò.

Tripes edis, n. tres habens pedes. Martial.

Triphallus, Priapus. Martin.

Tripla, scil. proportio.

Rrr 3

Tri-

Triplanis *a*, *e*. ut: *Triplanis numerus*.

Triplex *icis*, *o*. quod est *trium* *tripharum*, *drensfach*. Horat.

b *Triplex*, pro *tribus* aliquando ponitur. Cic.

c *Triplex*, pro quodam *tabella* genere, in quo scribi *Epistola* solebat. Martial.

Triplex, *Ad v. drensfachig*.

Triphicatio omis, *f*. est *secunda* actoris *defensio*, contra rei *duplicacionem* opposita. §. 1. instit. replicat.

Triphico ac, are, *drensfach* *machen*. Plin. 7. c. 48.

Triplus a um, *ter tantus*, vel idem quod *triplex*. Cic.

Tripolis is, *f*. *terra species*, *Tripopolis*. Agrol.

Tripodium, *herba*, quæ aliis *polium* dicitur. Plin.

Tripodium is, *n*. *pondus trium assium*; vel *Tripodium* est, quod in 26 *uncias* dividitur.

Tripodo, *trium librarum pondus*, quod & *trepondo* Martin.

Triptotus a um, in *Gramin.* nomen est, *tres Casus* habens.

Tripudio as, are, *saltare*, *tangen*. Cic.

Tripudium i, *n*. *quasi terrapavium*: sic enim primo dictum est, post *terripodium*, deinde *tripodium*. Festus.

b *Tripudium* pro *saltatione*. Liv. 1. Urb.

Tripus odis, m. vel *Tripoda a*, *f*. dicitur *omne*, quod habet *tres pedes*, ein *Dreifuß*.

b *Tripus* dicitur *vas aeneum* ad aquas calefaciendas.

c *Tripus*, *mensa trium pedum*, *Apollinis Delphici*. Erat

vas ingens aureum, quod *laminâ* quadam *aureâ* *cecu mensa* *in* *ser-*

nebatur, in qua *Pythia* *sedebat* fundens *oracula*. Hinc notat *locum* *oraculi* & *prophetia* *gentilis*; it. *varicinium*, ut: *Ex tripode loqui*, est *vera loqui*, tanquam *oracula*.

Triquetra a, *f*. vel *Triquetrum i*, *n*. *figura triangularis*. Plinius 2. c. 15.

Triquetrus a um, quod *trianguli formâ* habet. Cæf. 5. Gall. Bell.

Tirimis is, *f*. *navis tres ordines habens*, etn *drenruderich Schiff* Cæf. 2. Liv.

Tris, pro *tres*, apud antiquos legitur Cic.

Trisagium i, *n*. *Trisagium*, *hymnus in Græcis Ecclesiis ille*: *ἀγιος ὁ Θεός, ἀγιος ὁ ἰσχυρός, ἀγιος ὁ ἀθάνατος, ἐλὴν σὺ ἡμεῶν*. Primum *ἀγιος* ad *Patrem*, secundum ad *Filium*, tertium ad *Spiritum S.* referebatur. Martin.

Trispallus a um, quod *tribus orbiculis* trahitur. l. 10.

Triscurreia n. pl. *ludi à Juvenali* nominantur *admodum scurri- les*, *liberâq; homine magni*.

Triseclisenex, *quor trium seculorum senex* ex Liv. Martin.

Trissago vel Trixago mis, f. *herba*, quæ & *quercula calamandri-*

dri-

drina dicitur, *Gamanderlein* *Barthengel*. Schröd.

Tristata, *qui tertio loco stat*. Martin.

Tristegus a um, *tria habens testa*. Id.

Tristeculus a um, *aliquantulum tristis*. Cic. 1. de Divin.

Tristificus a um, *tristitiam affrens*. Cic.

Tristis e. c. mæstus, *traurig* / ut: *Hoc nobis futurum triste*, das *bedeut uns nichts guts*. Curtius 4. 2. 7.

b *Tristis*, idem quod *adversus*, ut: *Sultitia est*, *te ei esse tristem*, *cujus potestas plus potest*, *Thorheit ist es / wenn du dich dem Widersehtig machen willst / der mehr vermag oder mächtiger ist / als du*. Plaut. Cæf.

c *Tristis*, *sævus* aliquando dicitur, quod *tristitia in fronte hominis crudelitatis*, *gravitatis*, *ira*, &c. indicium est, ut: *Tristis facta*. Virgil. 2. Aen.

d *Tristis succus*, *i. e. amara* *vinum* quid & *utilissimum* significat. Glass. Phil. Sacr.

e *Tristis arbor in India*, quæ *noctē solâ flores ostendit*. Solo enim *oriente omnes defluunt*; & *semihora post occisum florem ei decur redditur*. Sic dicta, quod *tristes amet tenebras*. Martin.

Tristitia a, *f*. idem quod *mæstitia*, *Traurigkeit* / ut: *Tristitia se tradere*, *sich in ein Trauriges Leben begeben*. l. 5. Ep. 14.

b *Omitte tristitiam*, *laß*

Trauren *fahren*. Adelph. 2. 4. 3. *c* *Tristitia* & *dolor animi* Deo tribuitur, quod *displacencia ejus*, & *gratia subtractio* denotatur. Esa. 63. 10.

Trisulcus a um, *tres sulcos habens* vel *simile trisulco*, *trifidus*. Senec.

Trisyllabus a um, *tres syllabas habens*, *drensyllbigt*.

Tritavia a, *f*. *quasi tertia avia*.

Tritavus i, *m*. dictus, *quasi tertius avus*. l. 3. l. ult. §. 6. ff. de grad. & affin.

Tritennatæ, *memoria mortuorum feria*, quæ *celebrabantur tertio*, & *nono die*. Martin.

Trithales is, *herba*, quæ est *altærum genus aizoi*. Plin. 2. c. 13.

Triticus a um, *ad triticum pertinens*, vel *ex tritico factus*.

Triticum i, *n*. *genus frumenti*, *Weizen*.

b *Triticum vaccinum*, *Kuh-Weizen*. Pancov.

c *Triticum in sacris optimum* quid & *utilissimum* significat. Glass. Phil. Sacr.

d *Tristis succus*, *i. e. amara* *vinum* quid & *utilissimum* significat. Glass. Phil. Sacr.

e *Tristis arbor in India*, quæ *noctē solâ flores ostendit*. Solo enim *oriente omnes defluunt*; & *semihora post occisum florem ei decur redditur*. Sic dicta, quod *tristes amet tenebras*. Martin.

Tristitia a, *f*. idem quod *mæstitia*, *Traurigkeit* / ut: *Tristitia se tradere*, *sich in ein Trauriges Leben begeben*. l. 5. Ep. 14.

b *Omitte tristitiam*, *laß*

Triton onis, *Deus marinus*, *Neptuni* & *Salacia Dea marina filius*, *ab aqua salâ dicta*. Sery.

Tritonia vel Tritonis Minerva, *quod*

quod temporibus Ogygis Regis ad lacum Tritonis virginali primum habitu apparuerit. Tritor oris, m. qui aliquid conterit, ut: Tritor colorum, ein Farb-Reiber. Plin. Tritura a, f. vel Trituratio onis, f. tritrandi a-lio, das Dreschen. Columell. Trituro as, are, terendo excute-re grana frumenti, dreschen. Tritus a um, ut: Iter tritum, ein geböhnter Weg / oder ganghaffte Strasse. Tritus, idem quod us-tatus, ut: Tritum verbum. Cic. Tritus, m. actus terendi, Reibung. Plin. 35. c. 4. Trivenefica a, f. insignis venefi-ca, eine Erzher. Plaut. Trivia a, f. Diana dicta est, quod illic boves cadebantur, & ferta trivis praeset, propter quod tres facies habere fingebatur. Ovidius. Trivialis e, c. quod in trivio est, vel quo in trivis utebantur, ut: Verba trivialia, i. e. inculta & parum elegantia. Svet. Trivialis scientia Magistri dicuntur a Quintil. qui in trivis docebant, unde: Trivialis schola, in qua tres Artes, Grammatica, Logica & Rhetorica docentur. Trivialiter, Adverb. passim si-gnificat. Trivialiter abundare, sehr gemein seyn / ut: Achates facie cerea abundantes, trivialis

liter negliguntur, die gelben Achte-stein / welche sehr gemein sind / achtet man nicht groß. Soli-nus 241. Trivium i, n. dicitur, unde trium-viarum iter fieri potest, ein Creuz-Weg / ut: Omnibus in trivis vulgetur fabula pas-sim, dieses sol auff allen ge-meinen Strassen außgebrei-tet werden. Catil. Trivium, est ex communi fama ma-ledicendi ansam capere, ut: Qua-bes, M. Cato, arripere maledi-cium ex trivio, aut ex scurrarum aliquo convitio, pro Muræ. Trivia erant etiam ve-steriorum sacra & tribus. Nam Trivia a, f. Diana dicta est, quod illic boves cadebantur, & ferta appendebantur. Triumphalia orum, ipsa trium-phatio. Tacit. triumphalis e, c. ad triumphum pertinens, ut: Triumphales co-rone, quibus Imperatores in triumphis coronabantur. Plin. Porta triumphalis Ro-ma, dicta, quod per eam trium-phantes victores in urbem deducebantur. Cic. Triumphalia ornamen-ta, quae favore principum concede-bantur iis, qui non triumphas-sent. Id. Triumphator oris, m. qui trium-phat, vel qui aliquando triumphavit.

Trium-

Triumphatus us, m. triumphan-di actus. Plin. Triumpho as, are, triumphum agere, triumphiren / einen Triumph halten. Cic. Qui triumphabant apud Romanos, equis albis vehen-bantur, curru inaurato, capite coronato auro: & ante ipsum tri-umphantem victus hostis onera-tus colla catenis: & praefecto Se-natus Capitolium ascendebant, ad templum Jovis, ubi mactato tauro albo domum redibant. For. Rom. Triumphare, pro exul-tare & sibi placere. id. Triumphus i, m. triumphus, pompa dicebatur solennissima, quae Romae fiebat redeuntibus in urbem cum victoria, Triumphus Siegsgepreng / ut: Trium-phum deferre, den Triumph auffiragen / anbieten. l. 8. Ep. 3. Att. l. 8. Ep. 15. Att. Triumphum agere, Tri-umph halten. Solin. 34. Triumvir i, m. nomen magistra-tus Romani, quem tres Colle-gae administrabant. Triumviri capitales, rundines inharætes dentibus ejus qui criminalibus caussis ex-ovendis praerant. l. 2. ff. de orig. Juven. Triumviri mensarii, qui nummulariis, & moneta om-nis generis, & formae cursoribus praerant. Liv. Triumviri nocturni,

qui incendiis arcendis praerant. l. 1. ff. de officio praefecti vigil. Triumviralis e, c. ad triumviro-s spectans Horat. Triumviratus us, m. Trium-virorum officium. Triuncis e, c. nummus à tribus uncus dicebatur. Plin. 33. c. 3. Triunitas, vox Theol. die H. Dren. Einigkeit. Trixago, vide Trifago. Trixis, ricinus. Plin. Troas adis, f. Asia regio Helles-ponto adjacens. Plin. Trochæus i, m. pes celer & ve-lubilis, quod rotatum & cele-riter diceretur. Trochaicus a um, Trochæis con-stans. Martin. Trochanter eris, m. sive rotator musculus dicitur, qui vel mi-nor vel major in osse femoris, Vesling. Trochilus, avis parva, quæ & regulus dicitur, ein Goldhän-lein / Zaunschlupfer. Plinius l. 10. c. 74. Trochilus aquaticus, a-vicula litoralis, quæ in fauces Crocodili hiantis involat, & hi-extrahit, & expurgat. Gelfner. Trochisco as, are, trochiscos fa-cere. Trochiscus i, m. Trochisci sunt species seu pulveres mucilagi-nae, ex. gr. Tragacantha, al-thea, & sim. ut eo melius ad tempus durare possent, suscepti, Rrr s in-

incorporati, inq. orbiculos par-
vos formati, Kugelein.

Trochisci sublinguales,
i. e. qui sub lingua detinentur,
ut dissolvantur, & per guttur in
pulmones defluant. Schröd.

Trochlea s. f. machina est ita
tractoria, continens rotulam,
axiculum & funem ducta-
rium, ein Aufzug / die Roll-
mit ihrem Zugehör.

b Trochleis pituitam ad-
ducere, pro difficultate expuere.
Qvintil. 11. c. 3.

Trochium i. n. sella genus. Fest.

Trochusi, m. rota vel turbo, qui
a pueris circumagitur, ein
Kreisel od. Treibhorn. Mart.

Trocta, piscis, qui & tructa.
Martin.

Troglacaverna rofione facta, id.
Troglodytes, vel Troglodyta,
avicula, vide Passer.

Trogulus, cucula, monachalis
vestis: quidam legunt Trochu-
lus, quia rotundum est capitis
tegmen. Martin.

Troja a. f. Regio Asia minoris, it.
urbis nomen.

b Troja, ludus puerilis e-
questris ab Aenea institutus.
Virg. 5. Aen.

c Troja, locus est in Lau-
rente, in quo primùm Aeneas con-
stitit.

Trojanus a um, ad Trojam sive
Ilium pertinet.

Tropaeum i. n. vide Trophaeum.

Tropaeus i. m. τρῶπαιος, dici-

tur quasi versarius, qui alios
vellicat, infestat, & ne depre-
hendatur, se convertit, Suet. in
Claud.

b Tropei venti, qui è ma-
ri redeunt. Plin. 2. c. 43.

Troparium ii. n. τροπῶν, se-
ctio canonis psaltici. Nam in
Orientali ecclesia certis die-
bus certos canones canebant,
quos in troparia dividebant,
Martin.

Tropicè, Adv. tropico modo, fi-
guratè.

Tropicus i. m. circulus in Astro-
nomia, monstrans maximam
Solis declinationem in solstitio.
Sphaerica.

Tropicus a um, figuratus, ad tro-
pum pertinet.

Tropis u. f. carina, sit è lignis ver-
sis, ein Schiffboden. Martialis.

Trophæum i. n. vel Trophæum di-
cuntur spolia capta & fixa in
scipitibus, Sieges-Zeichen / ut:
Trophæis monumentisq. tuis
nulla unquam allatura est fi-
nem atas, pro Marcello. III.

Tropologia a. f. sermo de tro-
po, & sermo tropicus; item sermo
de moribus, cum aliquis locus
ad mores conformandos tra-
ducitur: unde Tropologicus
scriptura sensus. Martin.

Tropus i. m. Oratoribus est, cum
vox à nativa significatione
deflectitur in aliam.

Trossuli, equites dicti, quod oppi-
dum Ithi (cornu) Trossulum sine
ope-

opera peditum ceperint. Plin.
Troxartes, mus princeps in Ba-
trachomyomachia, à rofione
panis, quod est τροχέων ὀπρῶν.

Troximus a um, vescus, ciba-
rius, ut: Fructus troximi, qui
crudi possunt & solent edi, ut
passa ficus, raphani, &c. Mart.

Trua a. f. vasis genus, à terendo
dictum, quam nos diminutivè
trullam dicimus, sive, ut Var-
ro docet, à transvolando, tra-
ficiendo ve, quod per eam a-
qua trahitur.

Trucidatio onis, f. actus truci-
dandi, ut: Crivium trucidatio.
Cic. 4. Philipp.

Trucidator oris, m. qui trucidat.
Justin.

Trucido as, are, crudeliter noca-
re, töden / tödschlagen / un-
barmherziglich erwürgen /
ut: Fit via vi, rumpunt adi-
tus, primosq. trucidant. Cic.

b Trucidare fœnore, ut:
Parcat juventus pudicitia sua,
ne spolièt alienam, ne effundat
matrimonium, ne fœnore truci-
detur. Cic. pro Cæl.

Truculenter, Adv. Grausam-
lich / scheußlich / ut: Truculen-
tius se gerebat, quam cateri.
Cic. 2. pro leg. Agric.

Truculentia a. f. & Truculen-
titas ab antiquis est dicta,
Grausamkeit. Apollon. Calep.

Truculentus a um, crudelis,
grausamlich / scheußlich / ut:
Dii boni, quam teter incede-

bat, quam truculentus, quam
terribilis aspectu! Cic. pro
Sest.

b Aequivor truculentum.
Catul.

c Facinus nefarium & tru-
culentissimum. Aut. ad Heren.

Trudes is, instrumenti genus, quo
in re quapiam protrudendâ u-
timur, ein Heb-Baum, qui-
dam legunt fudes. Martin.

Trudo is, trusi, trusum, trudere,
violenter pellerè vel impellerè,
stossen. Plaut.

b Trudi ad mortem &
supplicium. Cic.

c Fallacia alia aliam tru-
dic, ein Betrug treibt den an-
dern. Ter. And.

d Trudere tenobras, i. e.
obicere. Plaut. Epist.

Trulla a. f. vasis genus, sed usûs
diversi, eine Wasser-Wann
oder Wasser-Trog / Wasch-
Faß oder Gelde.

b Trulla, vas latum pro-
ne spolièt alienam, ne effundat
fundumq. quod in mensam ple-
rumq. confertur, quod licet
potus ineptum videatur; tamen
usurpatum fuisse legimus. Horat.

c Trulla, vas, in quo ven-
tris onus deponitur. Martialis.

d Trulla, instrumentum
fabrorum cementariorum, eine
Maur- oder Zünd-Kelle.

Trulleum i. n. vas, quo manus
perluuntur. Non.

Trullisso as, are, trulla gypsum
in-

inducere, tünchen/gypsen/be-
rappen. Vitruv.
Trunco as, are, in partes scindere,
stümmeln / in Stücke zer-
schneiden. Valer. 6. Argon.
Trunculus i, m. Dimin. Cels.
Truncus i, m. pars arboris, quae
ramis truncatis superstat, ein
Stock/ Strumpf/ Bloch.
Cicero.
b Truncus, pro corpore, der
Rumpf.
c Truncus atq; stipes, pro
homine stupido, ein grober Klotz/
Dölpel. Cic.
Truncus a um, quod truncatum
est, zerstümmelt / zerhauen.
Colum.
b Truncum corpus demto
capite sine spiritu, sine nomine.
Curt. 1359.
Truo as, are, turbare liquores,
in olla: etiam in patina. Mart.
Trusatilis e, quod truditur, ut:
Mola trusatilis, i. e. mola ma-
nuaria, eine Hand-Mühle.
Gell.
Trusulus, idem quod Trossulus,
vide Trossuli.
Trutta, vel Trutta, piseis, qui va-
rius & variolus alias dicitur,
eine Forelle/Fore. Gesner.
Trutina a, f. i. e. statera, eine
Waage/ ut: Suspendere in tru-
tina aliquid, etwas wägen/
auffziehen. Juvenal.
b Trutina pro iudicio, ut:
Examinare aliquid accuratè
mentis trutinà, etwas wol er-
wägen. 2. de Orat.

Trutino as, are, est animo pen-
sulare, betrachten/erwägen.
Trutina or aris, ari, idem notat,
Perf.
Trux truceis, o. gräulich/scheuß-
lich / ut: Tauri truces. Ovid.
8. Metam.
b Aspectus trux, oculi tru-
ces, ein gräulich oder schrecklich
Gesicht. Cic.
c Venti truces. Plin. 2, 38.
Tryblum ii, n. τρυβλίον, paro-
psis, catinus, eine Schüssel.
Turneb.
Tryginon, atramenti genus,
Plin. 35. c. 6.
Trygodæmon, τρυγοδαίμων,
quasi faculentus daemon, sic
vocabantur poetae, qui face-
faciem inuncti, ne agnosceren-
tur, plausiro inuncti, carmina
canebant. Horat.
Trygædus, qui facibus oblitus
canit. Martin.
Trygon, τρυγών, pastinaca, pi-
scus. idem.
Tryx, τρυξ, sex, vinum mu-
stum. idem.
Tryxalis, animal locusta simile
sine pennis. Plin. 30 c. 6.
Tu tui, tibi, Pronom. Du.
Tuatim, Adverb. tuo more, vi-
de tuus.
Tuba a, f. est instrumentum
musicum, eine Posaune / ut:
Clangor tubarum, der Posaun-
nen-Schall. 2. Æn. 63.
b Tuba belli civilis, ein
rechter Zublaser / Antreiber
zu

zu dem bürgerlichen Krieg. l. 6, 13.
c Tuba uteri, tunc vasa se-
men afferantia & excernentia.
Vesling.
Tubarius ii, m. tubarum facien-
darium artifex. l. ult. ff. de
jur. immunitat.
Tuber is, n. idem quod tumor,
eine Beule / ut: Tubera bina
in dorso habent camelii. Plin.
l. 8, 18.
b Tuber Substantivum lo-
co Adjectivi ponitur pro tube-
roso, sicut homo scelus pro sce-
sto, ut: Colaphis tuber est totum lindrus opacus, caruus, cuius bi-
caput, der Kopf ist mir alle vol-
le Beulen. Adelph. 2, 2, 36.
c Tubera um, Plur. tube-
ra terra, forchen oder Erdmor-
chen. Zehn.
d Tubera cervina, fun-
gus sive bolæus cervinus, Hirsch-
brunst/ Hirschschwam/ Pfiffer-
ling. Schröd.
e Tuber, durities illa in
arboribus extans ad nodi simi-
litudinem. Plin. 16. c. 16.
Tuber is, f. priore correptâ, ar-
boris genus. Plin. 15. c. 14.
Tuberculum i, n. Dimin. par-
vus tumor, ein Knötchen /
Blätterlein.
Tubero as, are, tuberosum fa-
cere. Martin.
Tuberosus a um, tubere ab-
undans.
Tuberus a um, idem notat.
Tubiceninis, m. qui tubâ canit,
ein Trommeter.

Tubo as, are, tubâ canere.
Martin.
Tubulatus a um, cavatum ad
effigiem tubuli significat, auß-
gehöhlet. Plin. 9. c. 36.
Tubulus i, m. Dimin. parvus
tubus.
Tuburcinor aris, ari, rapim
comedere, geschwind das Es-
sen einschlucken. Non.
Tubus i, m. canalis fistilis, per
quem aqua deducitur, eine
Röhre. Cic.
b Tubus Opticus, est Cy-
na ostia clauduntur vitris per-
spicuis: instrumentum oculare,
vulgò Perspectiv / quo res lon-
ginqve quasi continus adfi-
ciantur. Optic.
Tucetum, jus crassum, arto-
creas, Pastete.
Tudes itis, malleus à tundendo
dictus, eine Bochehe. Fest.
Tudicula a, f. machina, ein
Delstämpfel / qua aliquid
tunditur; ut quando vasis
metallicis signa imprimuntur,
Hinc tudiculo, i. e. moveo,
b Tudicula, stylus, quo si-
gna vasis imprimuntur, ein
Stämpfel/Brenn-Eisen. Col.
c Tudicula, cochlear ma-
jus, eine Rühren-Kelle / Koch-
löffel.
Tudito as, are, tudite verbo-
rare. Festus.
Tudus, avis parva, rubacula.
Martin.

Tucor eris, tutus vel tuitus sum, tueri, est defendere, conservare, beschützen / befestigen. Curt. 445.

Populos universos tueri, eisq; optime consulere, de Amic.

b Beneficia nostra tueri solemus, was wir gutes gestiftet / darüber pflegen wir auch zu halten. l. 15. ep. 15. At.

Tuendi cura major esse debet, quam acquirendi. Cic.

c Salutem suam ab aliquo tueri, sich eines erwehren. Curt. 1456.

d Tueri se, pro eo, quod est alere & tolerare. l. penult. & l. ult. ff. de in rem verif.

e Tueri adificia, est, quod vulgò dicitur intenterere, im nöthigen Bau halten. Schard.

f Tueri, passivè pro defendi. l. 7. ff. de curator. furios. &c.

g Vita tuenda mea est. Ovid. trist.

h Tuendus, passivè pro defendendus. l. 3. §. 1. ff. de iurjur.

i Tueri, adspicere, sehen / ansehen / ut: Transversa tuentibus hircus. Virg. 3. Ecl. v. 8.

Tugurium ii, n. dictum, quasi tegurium, à tegendo, rusticam significat habitationem, ex stramentis vel arundinibus, aliove simili genere constructam. ein Hütten, Hauß / Bauers-Hütten / Schoppen. Virg. 1. Eclog.

Tuguriolum i, n. Dimin. parvum tugurium.

Tuiscones, à Tuiscone Germanorum ac Sarmatarum Rege, idem quod Teutones, die Deutschen. Aventin.

Tuissatio, vox nova, apud Erasimum, à ficto illo Verbo tuissas, are, duzen / du heißen, vide infra Vossitatio.

Tuitio onis, f. custodia. Cic.

Tuldum, quod quis tollit ad iter necessitatis causa: sarcina & impedimenta exercitus. Mart.

Tulipa, flos quidam bulbosus, nomen aliàs Turcicà lingvâ significat pileum Dalmaticum, cuius formam referre videtur flos patens, eine Tulpe. Mart.

Tullianum, dicitur pars quadam carceris, quod Servium Tullium Regè adificasse, ajunt.

Tulo, vetus Verb. unde tulus & tuli. Priscian.

Tulitarius, idem ac tolutarius, i. e. gradarius.

Tum, Particula Copulativa, frequenter sequitur dictionē cum, ita ut tum plerumque aliquid minus, cum vero aliquid majus significet, also auch / ut: Si mihi videntur fortunatè beatèq; vixisse, cum in ceteris c. vitibus, tum maxime in nostris, &c. Cic.

b Tum pro tunc. Ter. in Phorm.

c Tum aussem pro &. id. in Eunuch.

d Tum

d Tum pro deinde. Cic. 1. de Orat.

Tumba a, f. locus in terra concavus, eine Grube / unde & pro sepulcro poni consuevit. Sip.

Tumefacio is, ere, tumidum facere. Martial.

Tumeco es, tumui, tumere, est inflari, geschwollen seyn / ut: Corpius tumet omnis veneno. 3. Metam. 2.

b Tumore est superbire, aufgeblasen seyn / ut: Laudis amore tumes. Horat.

Tumescis, ere. Cic. 1. de Divin.

Tumex, tumor percussæ carnis, eine Beule / livor. Martin.

Tumiditas atis, f. Geschwulst / tumiditas ventris. Firmic.

Tumidus a um, inflatus, aufgeblasen / geschwollen. Cic.

b Aequor tumidum, das brausende Meer. Virg. 5. Æn.

c Tumidus, superbus, ut: Fastus tumidi. Ovid. 1. de Arte.

Tumor oris, m. inflatio, Geschwulst / ut: Repentinus oculorum tumor. Cic.

b Gerere tumores mentis, i. e. superbire. Lucan.

Tumulo as, are, sepelire, condere in tumulum, begraben / zur Erden bestatigen. Martial.

Tumulofus a um, tumulis plenus, hügelicht / ungleich. Sall.

Tumultuarius a um, properatum & subitarium, & quod rapide fit, das in der Eyl geschieht / ut: Opus tumultuarium,

ein obenhin verrichtetes oder übereiltes Werk.

b Tumultuarius exercitus, five milites tumultuarii, Kriegerbold / so in Eyl / wie man bestimmt kan / zusammen bracht wird. Liv.

c Tumultuarius Dux, qui pro tumultu eligitur, idem.

d Tumultuarius sermo & fortuitus. Quint.

Tumultuatio onis, f. idem quod tumultus. Liv.

Tumultuo as, are, in perturbatione esse. Plaut.

Tumultuor aris, ari, Depon. idem significat. Terent.

Tumultuose, Adv. impetuosè, cum tumultu. Liv.

Tumultuosus a um, plenum tumultu, aufrührisch. Plaut.

b Mare tumultuosum. Horat.

c Tumultuosa somnia. Plin. 1. 26. c. 8.

Tumultus us, m. idem est, quod motus, seditio, Aufruhr / ut: Nunc in tumultum ibo, intus clamorem audio, ich wil nun gehen / da der Aufruhr und Tumult ist / ich höre ein Geschrey drinnen. Plaut. Mil.

b Tumultum civitati injicere temerè, einen blinden und vergeblichen Lärm in der Stadt machen. III. Catil. III.

Tumultu civitatem perturbare. Corn. 746.

c Tumultus, pro omni

ire.

trepidatione & perturbatione.
Plaut.

Tumulus i, m. est terra tumens,
ein erhöhtes Erdreich / ut:
Tumulis prospectuque magis,
quam ambulatione & iteris
delectari, lieber auff der Höhe
als in den Thalern oder auff der Ebne
mit Edelgestein gezeelter
spazieren. l. 14. Ep. 13. Att.

b Tumulus, idem quod sepulcrum,
ein Grab / Begräbniß / ut:
Vili tumulo lectus, der ein schlechtes
Begräbniß hat. Senec.

Tunc, Adv. eodem tempore, als denn /
damahl / damals / zur selben
Zeit / ut: Tunc adeam accede,
cum potes. Plaut.

Tundo is, tuendi & tudi, tu-
sum, tundere, est percutere, pul-
sare, stoßen, schlagen / ut: Tun-
dere pectus, auff die Brust
schlagen. Cal.

b Tundere alicuius aures,
est obtundere, rem sapientiam eandem
repetendo, einem die Ohren ei-
nes Dinges voll machen. Poen.

c Tundere eandem incudem
assidue, est indefatigabili
assiduitate in operis alicuius stu-
dio perseverare. 2. de Orat.

Tunetum, quod & Tunitium,
quidam dicunt, Regis Libyci
metropolis est, das Königtum
Tunis, abest à Carthagine
22000. passuum, Rex Tunisius,
der König von Tunis.

Tunica a, f. vestis erat brevior

sine manicis, ein selbst-Rock / ut:
Tunica pallio propior est mihi,
der Rock ist mir näher denn
der Mantel. Trin. 5. 2. 30.

b Tunica manicata, ein
Rock mit Flügel-Ermeln. Cur-
tius 169.
Tunica gemmis adornata,
Rock. Curt. 169.

Tunica purpurea medium
album intexere, mitteln in einem
purpurfarbenen Rock einen weiß-
sen Strich wircken. idem. 173.

c Tunica hirta circumdata,
Cornel. 373.

d Tunica molesta genus
erat supplicii. Ea ignium al-
mentis indita & intexta, ut
Seneca Ep. 14. docet, ac
mox succensa, cruciabiliter obvo-
lutos nocentes, qui sceleris com-
perts gravioris forent, ambure-
bat. Caelius.

e Manicata tunica indui
non sine probro solebant veteres,
ut Auctor est Gellius.

f Tunica arboris, die Rinde
am Baum. Plin.

g Tunica oculorum pro
membranis, quibus varie conte-
guntur, die Häutlein am Auge.
Plin. n. c. 37.

h Tunica, flos, dicitur &
caryophyllus hortensis, Näge-
lein / Nägelein-Blumen / Graß-
Blumen. Schröd.

Tunicatus a am, tunica indutus.
Cicero.

b Tu-

b Tunicatus, expeditus,
& nullam aliam supra tunicam
vestem habens.

Tunico as, are, tunicam indu-
re, den Rock anziehen. Non.
Tunicula a, f. Dimin. parva tu-
nica.

Tuor eris, tutus vel tuitus sum,
tui, videre. Virgil.

Turba a, f. est multitudinis ho-
minum turbatio & cecus, ut:
Quae illic turba est? Was ist
dort für ein Gedümmel?
Eunuch 5. 5. 5.

Inconditam sustinere tur-
bam, das ungeschickte Pöbel-
Geld vertragen. Curt. 2086

b Turbas dare, Ständee-
ren aufrichten / ut: Scintilla, ut ti-
bi res se habeat, si quicquam tur-
ba dederis? Eun. 4. 7. 30.

Turbamentum i, n. perturbatio.
Tacitus.

Turbatè, Adverb. idem quod
turbidè.

Turbator oris, m. qui turbat.
Livius.

Turbella a, f. parva turba, Tru-
bel. item turba.

Turbidè, Adv. turbulente, tu-
multuose. Cic. 4. Tusc.

Turbidus a um, conturbatus,
confusus, bewegt / trübe ge-
macht / ut: Turbidum caelum,
trübe Luft. Plin.

b Turbidus homo, commo-
tus velurbationis plenus. Vir-
gil. 9. Aen.

c Turbidus, terribilis. id.
l. 1. Aenid.

d Turbidus, elatus, arro-
gantia tumens. id. 10. Aen.

Turbatio onis, f. zugespitzte
Gestalt / ut: Turbinatio pyri.

Turbatus a um, quod veluti
turbo desinit, unten dick / oben
zugespitzt. Plin. 21. c. 31.

Turbineus a um, spitzig / ut: For-
tex turbineus. Ovid.

Turbith, vide Turperthum.

b Turbith minerale dicitur
mercurius absq. ull. orrosivo in
dulcedinem praeiatus.

Turbo as, avi, atum, are, est
commovere, confundere, ver-
wirren / ut: Turbare ministe-
ria nautarum, der Schifflau-
te Arbeit verhindern. Cu-
tius 1736.

Omnia infirma, summis
paria fecit, turbavit, miscuit.
Cic. de leg.

b Turbare alicuius ani-
mum, einen zweifelhaftig ma-
chen. Curt. 360.

Turbo iris, m. ventus cum frigo-
re maximo deturbans omnia
ac prosteruens, ein Sturm-
Wind / Wirbel-Wind. Virg.

b Turbo, pro vortice
Stat. 4. Theb.

c Turbo, pro gyro & spi-
ris serpentum. Sil.

d Turbo, genus instrumen-
ti luorii, pueros maxime dele-
ctans, eine Kreisel. Tibul.

e Turbo, quicquid habet
formam acutam in summo latio-
re. Plin.

SECTION III. Sss f Tur-

f Turbo, vasculi genus, quo pruna & cottana inter Saturnalia xeniola missabantur.

Turbulente, Adverb. concitate zorniger Weise / stürmisch / aufdröhrend. Cic.

Turbulenter, Adverb. idem notat. Cic. ad Cael.

Turbulentus a um, idem quod commotus, betrübt / ut: In adepal re es turbulentus, du bist in der Warheit recht betrübt. Epidic.

b Turbulentissimum tempus, ein sehr gefährlich und unruhige Zeit. Cic. in Pison.

c Audiebam quadam turbulentia, ich hörte etliche böse Zeitungen. l. 12. ep. 16.

Turca & Turcus, Turcae & Turci, Scythia populi, Pomponio teste, l. 1. c. ult. à qui-turdum avem. Gesnerus appellus orti judicantur, qui atationem ejus Germanicam in nostro latissime imperitant, imgit, eine Meer-Drossel / oder Geepfau. Qui turdum, pisciculus eum esse dicunt, quem Germani ein Schmerling vocant, ad Plinii fortasse respexerunt auctoritatem, qui turdum inter saxatiles nobiles esse, scripsit lib. 32. c. 11.

Impiissima Turcarum gens, die Türken. Curt. 33.

Turcius, ad Turcam pertinens, Türkisch / ut: Turcicum regnum.

Turcois idis, inter gemas opacas nobilissima, dicitur & Turcosa, Turchina, vel Turchesin, ein Türkisch. Boët de Root.

Turdarium, locus, ubi turdi saginantur. Varro.

Turdela e. f. avis, quae & turdus minor, & turdus iliacus dicitur, eine Drossel / Weindrossel / Item Zips-Drossel / Berg-Drossel. Gesner.

Turdus i, m. avis nota, & inter primas à saporis bonitate collocata, ein Krammers Vogel / Wacholder-Vogel / Zimmer. idem.

b Turdus viscirovorus & major, qui magnitudine pica Aristoteli est, ein grosser Zimmer / de hoc turdo videtur esse proverbium: Turdus ipse sibi malum cacat, in eos, qui sibi ipsis mali & exitii causa sunt. Erasmus.

c Turdus, piscis, multiplex sand, varius & magnus est, distinctione punctorum accedens ad turdum avem. Gesnerus appellus, eine Meer-Drossel / oder Geepfau. Qui turdum, pisciculum eum esse dicunt, quem Germani ein Schmerling vocant, ad Plinii fortasse respexerunt auctoritatem, qui turdum inter saxatiles nobiles esse, scripsit lib. 32. c. 11.

Turgeo es, tursi, turgere, aufgeblasen sehn / bausen / hoch heraus stehen / ut: Jam lero turgent in palmita gemma. Virg. 7. Eclog.

b Oratio, quae turget & inflata est. Autor ad Heren.

c Tur-

c Turgere alicui, irasci in aliquem & commoveri. Plaut. Casin.

Turgesco is, ere, turgidum fieri, hoch aufflauffen / voll werden. Pers.

Turgidulus a um, Dimin. est, cher massen auffgelauffen / etwas bausend. Catul.

Turgidus a um, turgidus, inflatus, aufgeblase / frohend / auffgelauffen / bausend / ut: Turgida gemma.

b Fronis turgida cornibus. Horat.

c Mare turgidum idem.

d Turgida vela, idem.

Turio onis, m. turiones sunt, earitates summatum arborum, quae singulis annis cresunt, die junge Jahr-Sprosslein / Jahr-Wachs. Colum.

Turma e. f. cohors XXXII. equitum & aliquando XXX. equitum.

Schwader-Reuter / ut: Equitum pedumque turmas & copias jungere, Reuteren und Fußvolk zusammen stossen. Curt. 11.

Turmalis e, c. qui ejusdem turma est. Bud.

Turmatim, Adverb. Tropfenweise / per turmas. Cael.

Turpetum i, n. turbit, seu turbitum Arabum, nihil aliud est, quam radix vel Thapsia vel Pityusa, vel Scammonea radix loco veri Turbiti vendata. Schröd. Morell.

Turpiculus a um, Dimin. sub-turpis, ein wenig heftlich oder garstig. Cic. 2. de Orat.

Turpiculus, turpiter lucrum faciens.

Turpilucicupidus, Gewinnst-lüchzig. apud Plaut.

Turpis e, c. est deformis, schändlich / heftlich / ut: Pudet dicere hac praesente verbum turpe, ich schäme mich in deren Gegenwart ein unerbares Wort zu reden. Heavt 5. 4. 19.

b Turpis, i. e. crudelis. Sal.

Turpiter, Adverb. est inhoneste, indecore, hässlich / schändlich / ut: Abs te factum est turpiter, du hastes übel ausgerichtet / du hast es schändlich versehen. Hecyr 4. 4. 2.

b Non sit dubium, quin turpiter facere cum periculo sumamus, quod fugeremus etiam cum salute. l. 10. ep. 7. Att.

c Facere probus adolescens periculose, quam perpeti turpiter, maluit, pro Cael. III.

d Turpiter perire, schändlich umkommen / ut: Non intelligo, quamobrem, si vivere honeste non possunt, perire turpiter velint. II. Catil. X.

c Turpiter se dare, einen Sântanz anrichten / eine Sau einlegen. Eun. 2. 1. 24.

Turpitudeinis, f. deformitas, quae ab libidine aut à petulantia, aut audacia nascitur.

Sss 2

Schau

Schande/ Spott / Heßlig-
keit. Cic.

Turpitudini esse alicui, ei-
nem zum Spott gereichen. Cor-
nel. 5.

b Verborum turpitudinem
& rerum obscenitatem vitare.
Cic. 2. Orat.

Turpo as, are, turpe seu fædum
facere, schänden. id. in Tusc.

Turricula a, f. Dimin. qvō &
vasculum significatur, ex quo
tali jactari ludendo solent.

Pyrgus dicitur vel orca. Martial.
Turris a um, turrim ferens,
ut: Corona turris Cyboles.
Ovid. 4. Fast.

Turritur a um, turres gerens,
ut: Turriteros Elephatorum
miramur humeros. Plin.

b Turritura urbes. Virg.
10. Æn.

Turtis is, f. à terrendo dicta vi-
detur, ein Thurm / ut: Tur-
res denis pedibus, quā mu-
rus altiores sunt, es sind die
Thürme gehen Schuh höher
als die Mauer. Curt 848.

b Turris machina bellica,
qvæ ambulatoria dicitur, tribus
interstitiis, in quorum primo est
aries, in medio pavimentum, ex
quo in locum oppugnatum mili-
tes transeunt, in supremo mili-
tes alii defensores civitatis, con-
tis missilibus, saxisq. ex alto pro-
sternentes. Veget.

c Turres in sacris quando-
que superbos, magnates & ty-

rannos hujus seculi notant. Esa.
c. 2. v. 15.

d Turris fortitudinis, Deus
& nomen ejus dicitur. Psal. 61. 4.
Prov. 18. 10.

Turritus a um, alius & excel-
sus, hoch / ut: Scopuli turriti,
hohe Felsen / wie Thürme.
Virg. 3. Æn.

b Turrita urbes, mit
Thürme gezierde und verwahrte
Städte. id. 6. Æn.

c Elephantum turriti, qui-
bus superponuntur turres, vel
qviturres gestant. Plin. 8. c. 7.

Tursio onis, seu rectius thursio,
cetacei generis piscis est (va-
rissimus ac lautissimus. id. 9. 9.)

Turtur is, m. avis ex genere co-
lumbaceo minima, eine Tur-
teltaube. Plaut.

b Turtur piscis est, qvæ es-
pastinaca dicitur, ein Stiffo-
Roche.

c Turtur, in sacris popu-
lum Israeliticum seu Ecclesiam
notat. Psal. 74. v. 19.

Turunda a, f. panificii genus est,
seu particula farina congloba-
ta & docta, qvā anseres vel
gallina saginantur, Klößlein
oder Kuglein / damit man die
Gänse oder Hänner stopfet
und mäset. Caro.

b Turunda significat lina-
mentum illud, ex filis, qvōd in
ulcus à chirurgis immittitur, die
Wicken oder Meißel / so man in
die Wunden drähet.

Tus vide Thus.

Tuscanus a um, ad Tuscos perti-
nens, vel ad Tuscorum morem
adificatus, ut: Tuscanæ colu-
mnatio. Vitruv. 4. c. 3.

Tusculanensis e, c. idem qvōd
Tusculus. Cic.

Tusculanus a um, Tusculum in-
colens. id.

b Tusculanus ager, in quo
erat villa Ciceronis celebrissi-
ma, in quam post forensia nego-
tia animi recreandi gratia se re-
cipiebat: ubi aut cum doctis ali-
quibus, qvos eo adduxerat se de-
clamando exercere, aut Philoso-
phica studia intermissa revocare
solebat.

c Tusculana disputatio,
qvæ in Tusculano tractata est,
Cicero.

Tusculus a um, ut: Tusculatel-
lus. Tibull.

Tuscedo inis f. idem qvōd Tussis.

Tussicula a, f. Dimin. Hüstlein.

Tussilago inis, f. herba, à sedan-
dâ tussi dicta, ut: Tussilago
major petasites vulgō dicta,
Pestilenz-Wurzel. Matthiol.

b Tussilago vulgaris, Huff-
lattig / Brand-lattig / Roß-
Huff.

Tussio is, i, vi, itum, ire, tussim
pati, husten / den Husten ha-
ben. Plaut. Asin.

Tussis is, f. est vehemens, crebra
& sonora spiritus copiosi prius
à pulmonibus attracti efflatio,
à veloci pulmonis & thora-

cis contractione edita, ut id,
qvōd spirandi organis mole-
stum est, excutiat, der Hu-
sten. Jonston.

Tussim inhibere, den Hu-
sten stillen. Plin. 23. c. 1.

Tutamen inis, n. munimentum,
defensio. Virg. 5. Æn.

Tutamentum i, n. idem notat,
eine Verwahrung. Liv. 1. Bun.
Tutanius, Deus apud Ethnicos,
qui gentes tueri putabatur.
Cæli. 25. c. 39.

Tutē, Adv. idem qvōd tutō. Au-
tor ad Heren.

Tutela a, f. est procuratio ejus,
qviperatatem se tueri nequit.
Schutz / Vormundschaft / ut:
Committre se in tutelam ali-
cujus. Hecyr. Prol. v. 52.

b — Meo tergo tutelam
geram, ich wil meiner Haut wol
warnehmen. Trin. 4. 3. 50.

c Sua tutela est factus,
i. e. factus est ephebus, nec tutela
amplius eget, mündig.

Tutelaris e, c. qvōd ad tutelam
pertinet, ut. Causa tutela-
ris, est lis, quam tutor pupilli
nomine intendit. l. 4. ff. de in-
lit. Jur.

Tutelarius i, m. qvī ades sacras,
aut publicas suo periculo tue-
tur. Plin.

Tutia, idem qvōd pompholyx,
vide supra.

Tutilina a, f. dea, qvæ tutandis
frugibus præerat. Cælius.

Tutō, Adv. i. e. sine periculo, ut:

Tuto venire aliquod, sicher an
einem Orto ankommen. l. 8.
Ep. 3. Att.

o Tuto esse, sicher seyn/
ut tuto sim, quod laboras. l. 14.
Ep. 3. Ut sim tuto, ibid.

Tuto as, are, protegere, defende-
re. Plaut.

Tutor aris, ari, est diligenter de-
fendere, vertheidigen. ut. Non
ego possum, quia ipsa sese ven-
ditat, tuciarier M. glor. 2. 3. 41.

b Vitam suam tutandam
aliis dare, sein Leben andern ver-
trauen. Phorm. 3. 1. 2.

Tutor oris, m. defensor pupilli,
ein Vormund. l. 12. §. 3. ff. de
administrat. tutor.

b Tutores, quasi tutores
atq; defensores: sicut aditui di-
cuntur, qui adestuentur, l. 1. ff. de

tutelis. Eorum autem sunt tria
genera: nam alii dicuntur testa-

mentarii, quos paterfamilias im-
puberi filiofamilias itemque ne-

poti, quem tamen non patris, sed
sua potestate relicto est, in suo
testamento constituit. l. 1. & pas-

sim ff. de test. tut. Legitimi sunt,
qui ex lege aliqua descendunt,
sed prepotam, quales sunt patroni.

l. 1. & passim ff. de reg. tut. Mo-
ribus tutor datur mulieri pupil-
love, qui pratorianus tutor dici-
tur, qui a pretore urbis dari
consequitur.

Tutulus tutulati, dicuntur,
qui titulo induti sunt.

Tutulus, ornamentum capitis

Flaminicarum, & vitta
purpurea innexa crinibus, &
in altitudine erecta, quae Fla-
minica à ceteris mulieribus
discernebatur. Viri item in sa-
cris utebantur tutulis, quinde
tutulati dicebantur. Fest.

Tutus a um, est periculo vacuus;
sicut securus, qui metu solu-
tus, sicher/ut: Non satis tutus,
est ad narrandum hic locus,
hier ist nicht gut außschwä-
gen. Phorm. 5. 3. 35.

b Intuto collocare, in Ver-
wahrung bringen / in Sicher-
heit verschaffen/ut: Amici quo-

que res est videnda, in tuto ut
collocetur, man muß auch dahin

Sach auf einen Ort möge ge-
bracht werden. Heaut. 4. 3. 11.

c Intuto est omnis res, es
ist alles gut / es hat keine Noth-
Adelph. 2. 4. 3.

Tuus a um, Pronomen Pos-
sessivum, deus/protua amici-
tia, i. e. pro amore, quo me pro-
sequeris. 10. Philipp.

Tuam, Adverb. i. e. tuo more,
tuam facis, i. e. ut con-
suevis facis. Amph. 2. 1. 4.

Tyberinus vel Tybrinus ad Ty-
berim flumen Italia pertinens,
ut: Tyberina ostia. Virg.

Tyberinus, m. Tyberis fluminis
Deus.

Tybur Tyburtis, o. vel Tyburtis
e, c. quod est ex Tybure Italia
urbe ut: Poma Tyburtia. Hor.

Tycta, Persis splendidum convi-
vium. Martin.

Tymbades τὸν ἑσπέρην, Græco no-
mine appellantur sagæ & ve-
nesica, quod τὸν ἑσπέρην, circa
sepulcra versentur, cada vera
mutilantes membro aliquo,
quo ad veneficia sua abutan-
tur. Cæl. 21. c. 31.

Tymbus i, n. τὸν ἑσπέρην, sepul-
crum sive monumentum dici-
tur. Cic. 2. de Leg.

Tympanicus a um, tympanite-
laborans. Plin. 25. c. 5.

Tympanista a, m. vel tympani-
tes, qui tympanizat, ein
Trommelschläger. Martin.

Tympanistinus i, m. est Tympanite-
rum circumacti defundit. Vi-
truv. l. 10.

b Tympanismus est genus
supplicii. Hist. Eccl. l. 2. p. 286. Plin. 33. c. 11.

Tympanistria a, f. quæ tympa-
num pulsat. Sidon.

Tympanites, (τὸν παλιντὸν spe-
cies aqua intercutis) morbus
est abdominis ex multo flatu,
à calore vel debili vel torrefa-
ciente excitato, in illius capa-
citate conclusio, diffensio. Jonst.

Tympanizo as, are, tympana
pulsare, die Trommel schla-
gen oder rühren. Svet.

b Τυπαρίζειν etiam est
fustibus cadere, zur Staube
schlagen. Hebr. 11. 35.

Tympanotriba a, m. qui tympa-
num ferit vel pulsat, ein
Trommelschläger. Plaut.

Tympanum i, n. instrumentum

ex una parte membrana clau-
sum, intus vacuum, quod ba-
culo pulsatur, eine Trommel/
Pande.

b Tympanum, vehiculite-
rum. Serv. 2. Georg.

c Tympanum, rotæ est, quæ
à calcantibus versatur, qualem
passim videmus in ea machina,

quæ saxa subvehuntur in ma-
gnificis adificationibus: verbo
Græco γαργάριον, hoc est grus,

Kranich dicitur. l. 19. §. 1. ff. locat.
d Tympanum etiam ma-
china haustoria dicitur, quæ,
eundem versatur, aquam adnexis

per multis modiolis haurit, & i-
terum circumacta defundit. Vi-
truv. l. 10.

e Tympanum vasis genus.
Plin. 33. c. 11.

f Tympanum dicitur cavi-
tas auri membranulâ quadam
obducta. Vesling.

g Tympanum tortura ge-
nus interdum notat. Schard.

Tyndarida, Castor & Pollux di-
cti sunt. Ovid. 8. Met.

Tyndaris idis, f. Patronym. i. e.
Helena. id. Epist.

Typha a, f. planta aquatica,
Narren-Kolben / Moos-
Kolben / Rieß-Knospen/
Schmaggedutschen. Pancov.

b Typha ceruina, Hirsch-
Kolben. Schröd.

Typhon, ventus est, quem Græ-
ci turbidum & orbe motum
nominant. Gell. 19. c. 1.

Typhus, τυφός, superbia, elatio, fastus, arrogantia. August.

Typicē, Adv. typico more.

Typicus a um, ad typum perti-
nens.

Typographia a, f. ars imprimendū, qva libertate usa est. Cor-
libros, die Buch-Druckerey. nel. 48.

Runst. Garzon. Piazza univ.

Typographicus a um, ut: Cffiricus, qui aperta vi tyrannicē a-
cina typographica, die Buch-Druckerey, vel occultus, qui vult mitior
videri, & mentitur animum re-

Typographus i, m. qui typogra-
phiam exercet, ein Buch-Drucker.
gum: item, vel absque titulo,
qui aperta vi, vel malis artibus,
tyrannidem invadit; vel exer-

Typus i, m. figura, vestigium, citio, qui quidem legitime est
imago, ein Fürbild/ Merck. constitutus, sed vel barbaricē,
ma/Entwerffung.

b Typi, instrumenta, ad
imprimendos libros necessaria,
Buchstaben/ Schrift.

Tyrannicē, Adv. crudeliter, ty-
rannisch. Cic.

Tyrannicida e, m. qui tyrannum
occidit. Plin.

Tyrannidium ii, n. tyrannica-
des. idem.

Tyrannicus a um, quod est ty-
ranni, ut: Tyrannica leges. Cic.

Tyrannis idis, f. contrariatus
Monarchie, & est dominatus
unius ad proprium commo-
dum nitentis Polit.

affectare tyrannidem.
Qvintil. 7. c. 3.

Homo non magis amicus
tyranno, quā tyrannidi. Cor-
nel. 287.

Tyrannoctonus i, m. idem quod
tyrannicida, id. ad Att.

Tyrannus i, m. qui fraude vel vi
imperium in nolentes arripit,
ein Tyrann/ein Wäterich.

b Tyranni dicuntur, qui
potestate sunt perpetua in ea civi-

c Tyrannus est vel Barba-

ricus, qui aperta vi tyrannicē a-

git; vel occultus, qui vult mitior
videri, & mentitur animum re-

gum: item, vel absque titulo,
qui aperta vi, vel malis artibus,

tyrannidem invadit; vel exer-

citio, qui quidem legitime est
constitutus, sed vel barbaricē,
ma/Entwerffung.

vel occultē tyrannidem exercet.

Micrael.

Tyrianthinus a um, Violenta
roth/ut: Tyrianthina vesti-

menta, violacea, purpurea: i-
ta dicta ab Janthino, h. e. vio-

laceo colore, & Tyrio, h. e. pur-

pureo. Martial.

Tyrius a um, quod est ex Tyro
Phoenicia oppido, ut: Coloni
Tyrii. Virg.

b Vestes Tyria, purpura
Tyria infecta. Ovid.

c Tyrius, pro lecto Tyrio
vel purpureo. Juvenal

d Tyria maria Prov. de re
magnopere tumultuosa periculū
plena. Festus inde natum judi-

cat, quod Pœni Tyro oriundi adeo
potentes maris fuerint, ut per hos
omnibus mortalibus navigatio

esset periculosa. Erasmi.
Tyro onus, m. dicitur miles no-

vus, ein junger Soldat/ut:
Ego autem non tam veteranos
intuendos nobis arbitror,
quā quid tyrones milites, flos
Italia, &c.

b Tyro, dicitur in quavis
arte discipulus novitius, et an-

fabender Schüler/ut: Qui cum
ante hanc pugnam tyro esset

scient a, facile ipsum magistrum
scelere audacia, superavit: pro

S. Rols. §. VI.

Tyrocinium ii, n. dicitur prima
in quavis arte actio, das erste

Schulrecht/ut: Deponere ru-

dimenta tyrocini, ein Schul-

recht thun/ eine Probe thun.
Justin.

b Tyrocinio artis lapsus,
postea se correxit, erst hast ers in

der Probe versehen/darnach hat
er sich gebessert. Cicin Sallust.

Alexander sub Philippo pa-

tre Tyrocinia belli deposuit, A-

lexander hat unter seinem Ba-

ter Philippo seiner Kriegser-

fahrung ein Prob. Stüdtlein

abgeleget. Curt. 35.

Tyrotarichus i, m. τυροτάριχος
est genus obsonii, ex caseo &
salsamento confecti.

Tyrrhenus a um, ad Tyrrhenos,
i. e. Hetruscos sive Tuscos per-
tinens, ut: Arva Thyrræna.
Virg. 8. Æn.

Tyruncula, canis adolescentior
dicitur à Columella. l. 7. c. 12.

Tyrunculus i, m. parvus tyro,
ein junger Schülerlein. Plin.

Tyuphadus. Legibus Wisigoth.

l. 4. videtur esse nobilis, aut
militia legatus, locum tenens,

qui Gallicē Lieutenant sonat.
Martin.

Tz, in Latinorum & Græcorum
libris, ævi postertoris usurpa-

tur in dictionibus nonnullis;
pro quo usurpatur vel simplex

Z vel S Martin.

Tzacon, Tzacones erant ex fla-

tionariis hastati, gestabant cu-

culiones & clibania carulea,
qua in tergo ac pectore habe-

bant leones albos contra se ere-

ctos. Martin.

Tzanga, calceamentum rega-

le. idem.

Tzangarius, qui Tzangas pa-

rat. idem.

Tzangrus, arcus, hinc Zangra-

tores genus sagittariorum. id.

Tzaufius, τζαυφιος, stipator, sa-

relles Turcicus: Busbequio
Chiaufus, qui accensorum ap-

paritorūq; vicem implet. id.

Tzuftria, ludi equestris genus,
idem.

Tzycanisterium, τζυκανιστήριον,
locus, ubi ludabant pilā. id.

V.

V Inter Romanorum numeros nota est Quinarii, veluti I. unistatis, L. quingvagenarii, C. centenarii, D. quingentenarii, & M. millenarii est. Ac praterea duplicem habet valorem, vel Vocalis vel Consonantis.

Vacans nris, i.e. otiosus, müßig/der nichts zu thun hat.

Vacanter, Adverb. frustra, superflue, unnützlich/müßiglich. Gell. 17. c. 10.

Vacantia a, f. vox Barbara est, cui substituenda

Vacatio onis, f. ut: Nos vitā beatam in vacatione omnium rerum ponimus, wir halten dafür/das darinnen das selige Leben bestehe/wenn man sich auff alle Sachen lege/ und denen nachdende. de N.

b Vacationes dicuntur munerum immunitates, quam multi vocant libertatem, Befreyung/ut: Hirpis omnium munerum vacationem dedit, er hat die Hirpos von aller gemeiner Beschwerung befreyet. Solin. 173.

Delectum habetis sublati vacationibus. in Ac.

c Vacationem adolescentia deprecari, i.e. petere impunitatem, ne id noceat proprie, quod est commune omnibus adolescentibus. pro Cal. XV,

Vacat, Imperson. man hat weil/man ist weilig/es ist beqvem.

Vacca a, f. bos femina, eine Kuh/ ut: Pasta distentant ubera vacca. Virg. 3. Eclog.

b Vaccarum nomine in sacris regni primores exprimuntur. Amos 4. v. 1.

Vaccinium vel Vacinium ii, n. flos, qui Hyacinthus dicitur. Virgilius.

b Vaccinia nigra, bacca myrtilli dicuntur, schwarze Heidelbeer.

c Vaccinia rubra, rothe Heidelbeer/ Steinbeer/ Meelbeer/ Mosjocken.

Vaccinus a um, quod est ex vacca, ut: Lac vaccinum, Kuh-Milch. Plin. 24. c. 3.

Vaccula a, f. Dimin. parva vacca. Plin.

Vaccacio is, ere, i.e. vacuescacio, sic Vacatio, vacuus fio. Lucret.

Vacerra a, m. vecors & vesanus dicitur. Festi.

b Vacerra, stipes, ad quem religantur equi in stabulo. idem.

c Vacerra, genus clathrorum. Colum. 9. c. 3.

Vacerosum, pro insaniam correpto, saepe usurpavit Augustus apud Svetonium.

Vacillatio onis, f. das Wackeln/ das Wackeln/ ut: Est & illa in-

indecora in dextrum ac la-vum latus vacillatio, alter-nis pedibus insistentium. Quintil. 11. c. ult.

b Vacillatio dentium, das Wackeln der Zähne.

Vacillo as, are, est inconstan-tem esse, alternatim moveri, wackeln/ ut: In utramq; partem toto corpore vacillare, von einer Seiten zur andern schwanken. de Clar. Orat.

b Litera vacillantes, ein Brief der aus Schwachheit trumb geschrieben/ ut: Epistola scripta vacillantibus literulis. 1. 16. 13.

c Accepi tuam epistolam vacillantibus literis, ich habe deinen Brief empfungen/ der gar trumb geschrieben war. Ep.

d Memoria vacillans, ein schwaches Gedächtnis. Att.

e Testis vacillans, dicitur, qui inconstantia & diversa testimonio dicit. For. Rom.

f Vacillat peculium, das Gütlein nimbt ab. Stich. 5. 5. 10.

Vacinium, vide vaccinium.

Vacivus a um, qui vacat, otiosus, müßig.

Vaco as, are, significat vacuum esse, ut: Totā domus superior vacat, das Haus ist oben ganz ledig. Att.

b Nihil est, quod vacet corpore, es ist nichts/ da nicht ein körperliches Wesen innen were, de Nat.

Terra vacans homine, ein unbewohntes Land. Solin. 482.

c Omni culpā vacare, ohne alle Schuld seyn. pro Ligat. II.

d Vacare curā, ohne Sorge seyn/ von Sorgen frey seyn.

e Sapiens perturbationibus semper vacabit, ein kluger Mann ist allezeit frey von den Verwirrungen des Gemüths.

f Vacare aliquo, frey von einem Ding seyn/ ut: Nulla vita pars vacare officio potest.

g Vacare ab aliquo, eines Dinges halben Weil und Zeit haben/ ut: Tantum huic studio relinquendum, quantum vacabit a publico officio & munere.

auff dieses Thun sol man so viel Fleiß legen/ so viel als man wegen Ampts-Geschäften abkommen kan. de Divin.

h Vacare alicui rei, est operam dare, ut: Vacare Philosophia, sich auff die Philosophiam legen.

i Vacare, (simpliciter) Musse und Weile haben/ weilig seyn/ ut: Si vacas, noli mihi molestiam exhibere. Ep.

k Scribe aliquid, si vacabis, wenn du Zeit hast/ und weillich bist/ schreibe was. Att.

l Vacat tempus mihi, ich habe der Weil/ ich bin weillich. de Clar. Orat.

Vacuescacio is, ere, idem quod evacuare, aufleeren.

b Urbem, regionem sive in-

Insulam vacuofacere, die In-
wohner einer Stadt / Land-
schaft oder Insul verjagen / ver-
fauffen / oder in ein ander Land
führen Corn. 153.

c *Bello vacuofactas possessiones dividere civibus*, id. 626.

Vacuitas atis, f. inanitas, ab-
sentia, privatio, Leere / ledig-
heit / grenzest. Cic. 1. Off.

Vacuna e, f. antiquorum obso-
letum & ridiculum numen
non videtur tantum fuisse va-
cantium & otiosorum dea, sed
etiam eorum, qui vel crimine,
vel calumnia, contumelia, de-
niq. & maledictione vacui
redebantur. Turneb.

b *Vacuna litare*, est otuari,
faulenzgen.

c *Tradere inimico recon-
ciliato Vacunam*, i. e. vacuum
ipsum esse jubere, liberum & im-
munem ab omni dicto & contu-
melia. Aufon.

Vacuo as, are, vacuum efficere,
außleeren / leer machen.

Vacuos a um, idem quod ina-
nus, ledig / leer / ut: *Domus va-
cua*, ein leeres Haus. Catil.

b *Dies vacuos habere*, wei-
liche Tage haben / gute Zeit oder
Weile haben. 2. Ver.

c *Vacuum esse a re aliqua*,
ut: *Ab omni molestia vacuus*
er, du bist aller Beschwerung
fren. 1. 11. ep. 16.

d *Animus vacuus*, i. e. otio-
sus, nullis irrequietis negotiis, de
Clar. Orat.

e *Aures alicui dare va-
cuas*, einem zuhören / ut: *Ac-
cipite & date mihi vacuas au-
res*, dum eloquor, i. e. nolite a-
liis rebus occupare aures, tan-
tum audite me. Trin.

f *Nummi vacui dicuntur*,
qui non erogati in faenus, Scæv.

g *Vacuum in Physicis vi-*
detur esse locus, in quo nullum
est corpus.

h *Vacuum negativum*, est
pura negatio, ac proinde omnino
nihil, cujusmodi nobis conci-
piamus ante conditum mundum,

i *Vacuum privativum* est,
quod in se quidem non habet
corpus, dicit tamen respectum ad
quod natura abhorret, nec in ea
datur. Physic.

Vadatus, obstrictus, vel sub fide
aut fidejussione existens. Fene-
stella.

Vadimonium ii, n. est sponsio
comparandi in iudicio ad di-
ctum diem, ut: *Vadimonia*
deserere, i. e. deserere iudicium,
non venire in iudicium ad di-
ctum diem II. Catil. III.

b *Dignum*, propter quod
vadimonium deseratur, dicitur
dere maximi momenti, qui enim

c *Vadimonium alicui im-*
ponere, einem eine Bürgschaft

auffdringen. Corn. 636.

d *Vadimonium sistere*,
Bürg-

Bürgschaft leisten oder stellen / in vado, es steht alles wol.
ut: *Venit Romam Quinctius*, Andr. 5, 2, 4.

Vadimonium sistit, p. Quinctio. d. *Tentare vadum*, est ag-
gredi negotium al. quod. Ovid. 3.

Tanta diligentia (Fulvia) gredi negotium al. quod. Ovid. 3.

officium praestitit, ut nullum illa de Arte.

Vadimonium sistit, Corn. 781.

Vadis is, primo dicebatur, de-
inde per Synacopen *vas*. Fest.

Vado as, are, per vadum trans-
ire. Solin.

Vado is, vasis, vasum, vadere,
iter facere, transire, gehen.

Virgil.
b *Vadere pro fluere*, Plin.
1. 5. c. 2.

Vador as, are, Verbum com-
mune est secundum Priscia-
num, pro vadimonio obserin-
gere, sive diem iudicii ex
compacto constituere, & in ius
vocare.

Vadosus a um, frequentia la-
bens vada, quae transire pe-
dibus possunt, ut: *Vadosus a-*
mnus. Caesar.

Vadum i, n. locus in mari vel
flumine, per quem vadere li-
ceat, cum sit minus profundus,
ut: *Nota vada*, bekante Fuhr-
ten durch das Wasser. Cur-
tius 556.

b *Rhodanus nonnullis lo-*
cis vado transitur, an etlichen
Orthen kan man durch den
Fluß Rhodanum wathen. Cæ-
sar. 1. bell. Gall.

c *In vado esse*, sc. citra di-
scrimen, in tuto, außer aller
Gefahr seyn / ut: *Omnis res est*

Vas, interjectio Dativa jungi-
tur. wehe / ut: *Vas misero*
mihi! Ter.

Vasanius, vide Vasanus.

Vaser fra, vasrum, callidus, a-
stutus, quali valde aser. Mi-
ra enim semper fuit Asrorum
calliditas, listig / verschlagen /
verschmigt / ut: *Chrysippus*,
qui Stoicorum somniorum va-
ferrimus habetur interpres.

Cic. 1. nat. deor.

Vasframentum i, n. pro artificio
callido & vafro, Betendig-
keit / listigkeit. Valer. Max.

Vastre, Adverb. Astute, listiglich.
Cic. 4. Verr.

Vagabundus a um, qui vaga-
tur, umher schweifend.

Seneca.

Vagatio onis, f. vagandi actus,
Umherschweifung. Liv.

Vagè, Adverb. diffuse, hin- und
wieder / weitleuffig. Autor
ad Herenn.

Vagina a, f. est gladii, vel cul-
telli, vel alterius cuiusdam
rei, theca, etne Scheiden / ut:
Machara convenit in vagi-
nam tuam, das Schwert schüt-
tet sich in deine Scheiden,
Pseud. 4, 285.

b *Vagina ex gemma*, etne
Edel-

Scheide von Edelgesteinen.
Curt. 174.

c *Vagina frumenti*, Vatr. her ziehen. Plin.
1.1. Rust.

d *In vaginas corporis ungrium mucrones condunt fera.*

Plin. 8. c. 15.

e *Vagina uteri*, sive collum, matricis canalis laxior est, atq; in orbē commeantibus rugis inaequalis. Vesling.

f *Vagina fusoria*, Chymicis dicitur, eine Gieß-Poufel. Schröd.

g *Vagina*, pro corpore accipitur, cui anima tanquam gladius vagina inest. Dan. 7. 15.

Vaginula a, f. Diminut. parva vagina.

b *Ear in vaginulis suis servant ad satius*, Plin. 18. c. 7.

Vagio is, iui, itum, ire, infantum est, weinen; heulen/ ut: *Fox pueris vagientis*. Terent.

Vagito as, are, Freqvent. offe heulen. Stat.

Vagitus us, m. ipsa infantum vox, das Schrepen oder

Heulen der kleinen Kinder/ ut: *Nascentium vox prima vagitus est*. Solin. 49.

b *Lugubris vagitus*, Lucr.

Vago as, are, idem quod vagor, Plaut. item Tibull.

Vagor aris, are, inutiliter huc atque illuc ferri, umbher schweiffen/ in der Free gehen/ ut: *Boves vagantur per arua*. Ovid.

b *Vagari gregatim*, mit Hauffen od hauffenweiß umbher ziehen. Plin.

c *Animus vagatur errore*, das Gemüth schwebet in Irthumb. Cic.

Vagulation, in lege XII. Tab. ut ait Festus, significat questionem cum convicio.

Vagus a um, qui sine negotio modo huc, modo illuc discurret, umbschweiffig/ umbherlaufend/ unster.

b *Animus vagus* Catull. *Errores vagi*. Ovid.

c *Flumina vaga*, die in die Krümme fließende Wasser. Hor.

d *Fortuna vaga* & volubilis, das unbeständige und wandelbahre Glück. Cic. p. Mil.

e *Errans & vagans* sen-
Mennung. Cic.

Vah, vel Vaha, Interfectio admirantis, exultantis & insultantis, ut: *Vah! consilium callidum*. Ter.

Valde, Adv. idem quod multum, vehementer, sehr/ ut: *Epistola tua valde me levavit*, dein Brieff hat mich sehr geiröfset. Att.

b *Valde quam pauci*, i.e. paucissimi. 1. 11. 13.

c *Valdius*, Comparativ. a valde. Hor.

Valedico is, ere, quasi dicere vale.

Valens, vide Valco.

Valenter, Adv. potenter. Colum.

Va-

Valentius spirare, stärker athemen Ovid. 18. Met.

Valentia a, f. potentia, fortitudo, robur. Macht und Stärke. Sol. c. 2.

Valentulus a nm, Diminut. a valens.

Valeo es, valui, validum, valere possunt, collocari debent, wo re est potentem esse, vermögen/ ein Ding das meiste verrichten

ut: *Plus potest, quod plus valet*. Vir erat, plus valebat, videtur.

Der kan mehr aufrich-
ten/ welcher mehr Kräfte
hat. Er war ein Mann/ er
war mir überlegen/ und hat
mich überwunden. Trucul.

1. 4. 2. 38.
Milonem Crotoniensem se-

rum egisse omnia, supra quam
homo valet, man sagt vom Mi-
lone Crotonensi, daß er gethan
mehr/ als ein menschlichen Ver-

mögen, Solin. 95.

b *Quid sperem, non discipulo*, cum inimici plurimum va-

leant, amici me deseruerint. 1. 2. 3.
Qv. Fr.

c *Plurimum valere apud aliquem*, viel bey einem vermö-

gen. 1. 9. 24.
Plurimum valere apud aliquem

liquem autoritate. Corn. 149.
d *Valere apud aliquem non*

minus autoritate, quam gratia,
durch sein Ansehen und Gunst
viel bey einem vermögen/ in
großem Ansehen und Gnaden
bey einem seyn. lib. 6. 13. 1. 9. 14.
e *Valere ad consolandum*, robustus, ut: *Cum valentiori-*

bus wol trösten können/ zum Trost
kräftig seyn. 1. 5. 13.

f *Valere satis*, anugsam
seyn/ ut: *Literae satis apud
io valent*. 1. 5. 5.

g *Valere est posse*, ut: *Res,
ubi plurimum proficere & vale-*

re possunt, collocari debent, wo
re est potentem esse, vermögen/ ein Ding das meiste verrichten
tan/ dahin soll mans stellen.

h *Valere ad gloriam*, zur
Ehre dienen/ ut: *Si qua est in-*

vidua in conservanda Republ.
suscepta, ladat invidos, mihi va-

leant ad gloriam. III. Catilin. XII.
i *Valere est sanum esse*, ge-

sund seyn/ ut: *Valent pueri*, fr-

und seyn/ ut: *Valent pueri*, fr-

und seyn/ ut: *Valent pueri*, fr-

und seyn/ ut: *Valent pueri*, fr-

und seyn/ ut: *Valent pueri*, fr-

und seyn/ ut: *Valent pueri*, fr-

und seyn/ ut: *Valent pueri*, fr-

bus viribus non est certandum, mit den Stärckern sol man sich in Kampff nicht einlassen. Ep.

p Lictores valentissimi, & ad pulsandos verberandosq; homines exercitatusissimi. I.V.

q In utramq; partem valere, auff beyden Seiten gleich viel gelten. Quintil.

r Valere virtute, ut: Athenienſes (in pugna Marathonica) tanto plus valuerunt virtute, ut decemvicem numerum afficiuntur. l. i. C. qui morib. hostium proſtigarent. Corn. 34.

s Id responſum quo valeret, nemo intellexit, es hat nicht mand gewußt / was durch diese Antwort angedeutet würde. Corn. 62.

t Imprimis valere in dicendo, sehr beredt seyn. id. 178.

u Legem Thraſibulus non tantum ferendam curavit, sed etiam, ut valeret, effecit. id. 250. la.

x Valere multum gratia a pud aliquem, bey einem viel Gunst haben. Corn. 258.

y Valere inter ignes, vom Feuer keinen Schaden leiden. Solin. 341.

Valeriana, f. herba, quæ & phumagnum dicitur, groß

drian / groß Garten-Baldrian.

b Valeriana sylvestris sive recht schonen / wenig schonen, vulgaris, phum parvum sive Ger-

manicum, groß wild Baldrian / Ragen-Wurzel.

c Valeriana palustria (syl-

vestris) minor, klein Baldrian, Schröd. Pancov.

Valeſco is, ere, Incoativ. validum fieri, Lucret.

Valetudinarium ii, n. locus, in quo valetudinarij & infirmi curantur. Colum.

Valetudinarius a um, male sanus, & frequenter egrotans, der nicht recht gesund ist.

b Valetudinarii sunt, qui perpetua & pertinaci valetudine carent, l. i. C. qui morib. se excusat.

c Valetudinarius medicus, qui valetudine affectos curat: vel potius, qui in valetudinario medici officio fungitur.

Valetudo inis, f. dicitur, corporis constitutio, sive bona sive mala, ut: Valetudo prospera sive bona, gute Gesundheit.

Valetudo adversa sive mala, Krankheit / Unpäßigkeit.

b Valetudini sua diligentissime servare. lb i. Ep. i. Qv. Fr.

c Valetudini inservire, se in Gesundheit pflegen. l. 16. Ep. 17.

d Valetudinis causa in locum aliquem venire. l. 9. 14.

c Valetudini sua parum parcere, seiner Gesundheit nicht

f Tentari valetudine aliqua, sich etwas unpäßlich be-

finden. Att.

Val-

Valgiter, Adv. antiqu. Petron. a Valgum i, n. obitorium, unde valga sive via apud Plautum in Milite obortiones sunt oris, ad derisionem. Turneb.

Valgus, qui alitrinfectus prominentes furas habet, & in diversum actas, quales cancri habent & lacerta, dem die Wa-

den von einander sehen. Aristot.

Validè, Adv. vehementer, maxime, sehr / heftig / stark / ut: Validè amare. Plaut.

b Validissime favere alii, einem sehr gewogen seyn. Cael. ad Cic.

Validus a um, valens, gesund / stark / ut: Validus ex morbo. Livius.

b Opes valide, i.e. magna. Plaut. Cas.

Vallaris e, c. quod ad vallum pertinet, ut: Vallaris corona, quæ donari solebat, qui primus vallum hostium fuisset ingressus.

Vallecula vel Vallicula, Dimin. parva vallis. Fest.

Valles is, vel Vallis is, f. planities inter duos montes, ein Thal / ut: Saxosæ inter deturrunt flumina valles. Virgil.

b Vallis ob depressionem suam, & obscuriorem umbram, quam perrupti montes, & quædamque arbores etiam efficiunt, humiliorum, arumnas & oppres-

siones metaphoricè notat. Esa. 40. v. 4. Luc. 3. v. 5.

Vallesco is, ere, excutere. idem. Suet. III.

Vallo as, ere, munire, firmare, & quasi vallum facere, besetzen / verschanzen. Cic.

b Vallare aliquem monitis, einen mit guter Vermahnung versehen. Silius.

Vallonia, dea, quæ vallibus præest. Martin.

Vallum i, n. munitio castrorum, eine Schanze oder Wall / ut: Vallum facere, schanzen / einen Wall schütten. Curt. 692.

Vallo & fossa circumdare, vel cingere oppidum, einen Wall und Graben um ein Stadt

führen. Cic.

b Curribus pro vallo uti, einer Wagenburg sich gebrauchen. Curt. 67.

c Vallum Varroni etiam vahnus est, Futterschwinge.

Vallus i, m. firmior palus, cui vitis alligatur, ein starker Wein-Pfahl. Virg. i. Georg.

b Vallus, idem quod vallum. Tibull.

Valor oris, m. precium, der Werth. Plin.

Valvæ arum, f. dicuntur, quod intus revolvantur, suntque porta geminas portas habentes, die zwene Flügel an einer grossen Thür / ut: Strepitus ingens valvarum. Hor.

Valvas aditum obstruere, die Thür verrammeln. Cornel. 141.

Valvasor oris, m. valvasores, idem sunt, qui vassalli; suntque

Suet. III. Tit vel

vel majores, veluti Ducum Marchionum & Comitum Vassalli: vel minores, qui à Vassallo hujusmodi feudum accipiunt. Porro minoris valvasoris valsalus valvasinus dicitur. Schard.
 Valvula e, f. Dimin. à Valvis, ut: Valvula venarum. Vesling.
 Valvulus i, m. concavitas illa fabae, & aliorum leguminum, Hülsen-Schotten. Colum.
 Vanellus, avis quaedam cirrata dicitur, quod inter volandum cat, ein Zhor. Juvenal. Sammagnum strepitum edat: forte tyr. 1, 4, 15.
 (inquit Gesnerus) quod alis, instar vanni aut ventilabri, commotis strepitum excitet, ein Kiebitz. Martin.
 Vaneleo is, ere, vanum fieri, verschwinden / zu nichte werden. Cic.
 Vanidicus a um, vana dicens, waschhaftig.
 Vaniloquentia e, f. vana & inanis loquacitas, eitel Geschwätz / unnützes Plaudern. Liv. 4. Maced.
 Vaniloquidorus i, jocosa Plauti dictio in Persa.
 Vaniloquus a um, vana loquens, Plaut.
 Vanitas atis, f. Eitelkeit / Leichtigkeit / fertigkeit / cui opponitur constantia. Cic. 2. nat. deor.
 Vanitudo inis, f. idem notat. Plaut.
 Vanno as, are, ventilare, schwingen / werfen. Varro.

Vannus i, m. vas viminum, in quo frumenta purgantur, eine Sutterströmige / it. Warff-Schauffel. Colum.
 Vano as, are, fallere. Nonius.
 Vanus a um, idem quod irritus, vergeßlich / da nichts an ist / ut: Vera cantas, vana vellim, du sagest die Wahrheit / ich wolte es were nichts dran. Moltell. 4, 2, 64.
 b Vanus, i. e. stultus, qui in rebus inanibus studium collocat, ein Thor. Juvenal. Sammagnum strepitum edat: forte tyr. 1, 4, 15.
 c Vana Neutrum plurale loco Adverbii. Vlig. 11. Aen.
 Vapidè, Adv. ut: Vapidè se habere, soiebat dicere Augustus pro male habere. Svet.
 Vapidus a um, i. e. multos vapores emittens, plenus vapore, dämpfig / dünstig / voll Dünstes oder Dampffes / ut: Vapidapix. Persius.
 Vapor oris, m. est exhalatio crassior calida & humida, ex a quo & aqua corporibus producta, adeoq. medium quoddam inter aërem & aquam, ein Dunst / Brodem / dämpff / ut: Agarum vapor. Cic. 2. nat. deor.
 b Vapor pro calore. Colum.
 Vapor solis. Plin. 9. c. 10.
 c Vapores quiescentes, Metallicis der Dämpffszug. Solea.
 Vaporarium ii, n. tepidarium, live

sive hypocaustum, eine Stube. Cic.
 Vaporatio onis, f. vaporis excitatio, Dämpffung / Dünstung. Geil.
 Vaporiferus a um, dämpfig / ut: Vaporifera fornaces. Stat.
 Vaporo as, are, Neutr. vaporem immittere, dünsten / Dämpff von sich geben / brodenken / dämpffen. Plin. 32. c. 2.
 b Vaporare, Activ. suffire, räuchern. Plin. 28. c. 11.
 c Vaporare, pro calore temperare. Horat.
 d Vaporare, arescere, exugere. Colum.
 Vaporosus a um, vaporum plenus. Apul.
 Vappa e, f. vini vitium, quod sponte deferbuit, & odorem saporemq. amittit, verrochener Wein / Wein der den Geschmack verlohren hat / eine Reige. Horat.
 b Vappa, pro homine ignavo viliq. aliquando ponitur, ein fauler ungeschickter Schlingel. id.
 Vapularis e, c. qui vapulare solent. Martin.
 Vapulo as, are, Neutr. passivum est verberari, Stöße bekommen / Schläge einreiben / geschlagen werden / ut: Mihi dolet, cum ego vapulo, wenn ich Stöße bekomme / so thut mirs wehe. Epid. 1, 2, 44.
 b Vapulare sermonibus,

pro oblocutionibus suggillari, in übeleim Veruffseyn. Cic.
 Vara, peritica quaedam est. Unde Proverb. Vara vibiam sequitur, quo significatur, cum scutula cecidit in puteum, & funis quoq. à quo illa pendet, sequitur. Martin. vide Vibia.
 Variabilis e, c. quod variari solet. Variatum, Adverb. diversimodè, variè. Gell. 12. c. 5.
 Variatio onis, f. Veränderung. Livius.
 Varicator oris, m. pravaricator, l. i. ff. de pravaricator.
 Varico as, are, vel Varicor aris, ari, transgredi, est, quasi varices transcendere, & currendo praterire. For. Rom.
 Varicolor, qui vario est colore. Martin.
 Varicosus a um, qui tumidiore habet varices, Juvenal.
 Varicula e, f. Dimin. à varix. Celf.
 Varicus a um, qui ampliori passu graditur. Ovid.
 Variè, Adverb. variis modis, mancherley / vielfältig / ut: Variè sum affectus tuis literis, durch deine Schreiben bin ich auff mancherley Gedanken gerathen.
 Variiegatus a um, variis picturis distinctus exornatusque. Calepin.
 Varietas atis, f. Latinum Verbum est, idque propriè quidem

dem in disparibus coloribus dicitur, sed transfertur in multa disparia, Abwechslung/Mannigfaltigkeit. Cic. 2. Finib.

b Varietas legentium fastidio medetur, die Abwechslung lindert den Verdruß der Lesenden. Solin. 9.

c Varietas rerum dicitur colore dicant abesse. Soli. 645. Cicero pro vicissitudine, allerley Zufälle / ut: Mei te amant. noctem. Virgil, simum cognovi in omni varietate rerum mearum. lib. 15. ep. 7. gabalus, quod vario semine de

Vario as, are, varium facere, meretrice conceptus videretur, bund machen/verändern/ab-

wechseln / ut: Nam, quoniam variant animi, variabimur in hominum vita versantes. Ovid.

Variantur acui tapetia. Mart. b Vestis variata figuris

c Variant multa de mortis ejus autores, i.e. varia tradunt, sie sind in vielen Stücken seinen Tod betreffend / nicht eins. Liv.

d Cetera exempla fortuna variantis innumera sunt Plin. 7. c. 42.

Varioli vel Variolæ, pustulae sunt, in summa cute paritibus, cui proportionem respondentibus, cum febre continua, propter peculiarem sanguinis effervescentiam & ebullitionem, a facultate expultrice excitata, die Kindes Blattern / Bocken / Blattern / Durchschlechten. Jonst.

Variculus, idem quod Trutta: Schröd.

Varius a um, idem quod multiformis, bund / mancherley / ut. Ita visus est dudum, quia varia veste exornatus fuit. Eun. 4. 4. 16.

b (Lupus in Aethiopia) tot modis varius, ut nullum colli-

c Sermone vario traheret

d Varius dicebat Helio- te verum mearum. lib. 15. ep. 7. gabalus, quod vario semine de

c Acerba multa & variantur, viel und mancherley Unglück / das wehe thut / laufft in diesem Leben für. Cic.

Varix icis, m. varices, vena plus a quo intumescens atq; ob- torta, in temporibus, ventre, testibus, inguine, & potissimum in cruribus, Krampff. Aber. Plin. 12. c. 45.

Varo vel Varro onis, impositus homo, servus militum. Martin.

Varus a um, qui habet pedes incurvos, & in se contractos, qui obtortis est plantis, der frumme Füsse hat. Plaut.

b Vara manus, i.e. incurva, Ovid.

c Varus, perversus figurâ corporis, curvus, ad furandum aptus. Martin.

d Va-

d Varus, stultus, tanquam intell. varus; Item malignus, tanquam voluntate varus; & maleficus, tanquam potentiâ ex- egressus varus.

Varus t, m. vari apud Celsum sunt maculae in facie, ut: Lent- ticulae & ephelides. l. 6. c. 5.

Vas vadis, est sponsor in re ca- pitali, a vadenda dictus, quod ei, qui vades dedit, vadere, i.e. discedere liceat, ein Bürge

in penitlichen Sachen / ut: Vadem te ad mortem tyranno- dabis pro amico, du wirst vor deines Freund bey dem Tyran- nen Bürge werden biß auff den Tod. II. Fin. XXIV.

b Vades deferere, se ne Bür- gen stecken lassen. 9. bell. Mac. Vestram virtutem vadem in- prademq; habeo, eure Tapffer- feit habe ich zum Bürgen. Cur- tius 2088.

Vas vasis, n. ein Gefäß / ut: Vasa coquinarum, Küchen- Gefäß oder Geräthig.

b Corpus quidem quasi li- vas est, aut aliquod animi ro- ceptaculum, 1. Tusc.

c Vasa, sunt instrumenta, ut: Vasa colligere, sein Geräthig zusammen packen. vide supra Colligo.

d Vasa conclamare, vide supra Conclamare c.

e Vasa, Ebr. נִי־בָּ re- nes dicuntur. Hinc juvenis va-

forum salvorum est, qui mari- tarum pudicitiam non tentavit. Plaut. in Pæn. Turneb.

Signo dato vasa colligere, nach gegebenem Zeichen einpa- cken. Curt. 1153.

f Vasa vinaria, propriè Paulus ait de veiborum signifi- catione, torcularia esse.

g Vasa anatomicis dicun- tur vena quaedam & arteria. Vesting.

h Vasa spermatica, seu seminaria in specie dicuntur illa partes corporis, quae destinata sunt generationi.

i Vas in sacris usurpatur de humano corpore. 1. Sam. 21. 5.

k Vasa fictilia seipsum & collegas suas vocat Paulus 2. Co- rinth. 4. 7. ob contemptum, ca- lamitates, pericula, quibus in mundo erant expositi.

l Vas seu organum infir- mus vocat mulierem Petrus 1. cap. 3. 7.

m Vasa gratia dicuntur il- li, quos Deus misericorditer sus- cipit & salvat, propter Christum mediatorem, vera fide apprehen- sum; vasa ira vero illi, quos ex- iusta ira, ob contemptum Messia & infidelitatem, rejicit & da- mnat. Roman. 9. v. 21. 2. Tim. 2. vers. 20.

Vasallagium, secundum Spesula- torem in tit. de Feud. idem est, quod homagium.

Vasallus i, m. siue vassus, fidelis, & homo dicitur & homo fidei, qui feudum tenet. Schard.

Vasallorum genera esse varia constat. Alii enim fidem & hominum debent, alii servitium, alii pacem, alii pluvium, ut loquuntur, i. e. ut domino capto ab hostibus pro eo obsides dentur, alii sunt lidei, alii non lidei siue plani. Schard.

Vasarium ii, n. vastiarium, h. e. vasorum suppellex. Cic.

Vasarium dicitur id, quod publice dabatur magistratibus, ut: Muli, equi & vasa idem.

Vasca, vascas Turneb. l. 17. putat phonscas esse: quod valis erat fistula, tonarium, quam alii Phibongarium appellant. Martin.

Vascauda, vide Bascauda.

Vascularius si, m. qui vasa argentea & aurea facit. Cic. 6. Varro.

Vasculum i, n. Dimin. parvum vas Plin.

Vastatio onis, f. depopulatio, Verwüstung / Wüsteney. Liv. 7. Urb.

Vastator oris, m. depopulator, ein Verheerer / Verwüster. Stat.

Vastatrix icis, f. eine Verwüsterin / ut: Luxuria terrarum marisque vastatrix Senec.

Vastatus a um, verwüstet / verheeret / ut: Vastata urbs defensoribus suis. Liv.

Vastè, Adverb. ut: Vastius duct, etwas weit von einander gesetzt werden. Cic.

Vastificus a um, quod vastitatem affert. id. 2. Tusc.

Vastitas atq, f. i. e. magnitudo, ut: Vastitate odoris capita replentur. Plin. 41. c. 6.

Vastitas, idem quod vastitatio, etne Wüsteney / ut: Vastitas Italia. lib. 10. 331

Regionem cogere ad vastitatem, ein Land verwüsten. Solin. 180.

Vastities ei, f. idem significat. Apul.

Vastities, separatio, destructio. Plaut. Pseud.

Vastitudo inis, f. idem quod vastitatio. Cato.

Vasto as, are, est destruere, verwüsten / ut: Primum consilium est, suffocare urbem, & Italiam fame, deinde agros vastare, urere, pecunias locupletum non abstinere, der vornembste Vorschlag ist / daß man Rom unterdrücke / und Italien aushungere / darnach das Land verwüsten und verbrenne / und die Reichen ums Geld bringe. Att.

Omni clade vastare populum aliquem, ganz und gar ein Volk verderben. Curt. 383.

Orbem terre cade atq, incendiis vastare, alles Land mit Feuer und Schwerd verwüsten. Cat. I.

Vasta-

Vastare regionem igni & furo, ein Land mit Feuer und Schwerd verderben. Curt. 187.

Saxis & ignibus & ferro vastitatem meam adibus intulit, er hat mein Haus mit schiffsen Feuer und Schwerd wüste gemacht. de Arusp.

Urbes depopulatur, agros vastat, exhaurit domos, er verödet die Städte / er verödet das Land / und plündert die Häuser. Pison.

Achaja exhausta, Thebesina vexata, Athenae lacerata, Spolonia exinanita, Ambracia direpta. Pison.

Vastripes feminalia, femorum tegumenta. Martin.

Vastus a um, idem quod magnus, groß / weit / ut: Quis tam vasto impetu has forestas convulsit cardine? wer hat mit so grosser Gewalt diese Thür gang und gar aus dem Angel geworffen? Amphic.

Vastus est desertus, wüste / ut: Vastus locus à natura & humano cultu. Salust.

Vates is, c. divinator, sacerdos & propheta, ein Wahrsager / Weissager oder Weissagerin / ut: Bonus vates poteras esse, cum, quæ sunt futura, videas. Plaut. Mil.

Cicero non solum ea, quæ vivo se acciderunt, futura prädixit: sed etiam quæ nunc interveniunt, cecinit, ut Vates, Cornel. 817.

b Vatespoeta dicuntur. Ov.

Vatesco is, ere, destrui, derelinqvi, horridum fieri. Nonius.

Vaticanus collis, in urbe Romæ dictus, inquit Festus, quod eo potius sit populus Romanus vatum responso, expulsis Hetruscis.

Vaticinatio onis, f. divinatio, futurorum prædictio, Wahrsagung / Weissagung / Prophezeung. Cic. ad Att.

Vaticinator oris, m. hariolus, conjector, ein Weissager oder Wahrsager. Ovid.

Vaticinatrix icis, f. eine Wahrsagerin.

Vaticinium ii, n. divinatio, oraculum, prædictio futurorum, Wahrsagung / Weissagung.

Vaticinor aris, avi, divinare, futura prænunciare, wahrsagen / weissagen / prophezeihen. Cic.

Vaticinus siue Vatiemius a um, ad vaticinia vel vatem pertinet, ut: Liber vaticinus. Livius.

Vatinianus a um, Vatinianum, pro capitali ac vehementer acerbo. Vatinius enim, impudentissimus Ciceronis hostis, in tantum odium populi Romani pervenerat, jam detectis illius flagitiis, ut in pro-verbium cesserit, odium Vatinianum, überaus grosser Haß. Erasmus.

Vatius ii, m. qui pedes extror-

sus obtortos habet. Varro
Vatracis, o. &

Vatricosus a um, crura habens
visiosa. Nonius.

Ubalbalia, interanea cava ilia,
vel cava alba ilia. Martin.

Uber a um, idem est, quod fer-
tilis, tragbar/ fruchtbar/ ut:
Ubertimum gignendis uvis so-
lum, ein Wein-land. Cur-
tius 1197.

Arva uberrima, fruchtba-
res land. Valer. 1. Argon.

b Quastus uberrimus, ein
reicher Gewäss. Eun. 2, 2, 21.

Uber is, n. idem quod mamma,
ein Euter/ ut: Cavo Polypho-
mus in antro lanigeras clau-
dit pecudes atq; ubera pressat, tim.
als bald/ ut: Hoc est signi-
ficat, der Polyphemus sperret die
Schaff in die Höle/ und mel-
det sic. 3. An. 126.

b Uber pro ubertate po-
fuit interdum Virgilius.

Ubero sive Hubero as, are, la-
tificare, fertile efficere, frucht-
bar machen. Pallad.

b Uberare, pro letum &
fecundum esse. Colum.

Uberosus a um, qui uberis ple-
nus, item fecundus. Martin.

Ubertas atis, f. fertilitas, Frucht-
barkeit/ ut: Ubertas frugum

Überfluß der Früchte/ oder
des Gesträndes.

Ubertas terre non indige-
nas modo detinet, sed advenas

etiam invitat. Curt. 1363.

Ubertim, Adv. verb. überflüssig,
lich/ häufig. Catul.

Ubertus a um, abundus, copio-
sus. Gellius.

Ubi, Adv. scitè ponitur pro in
quo, vel in qua re, wo/ ut:
Nostra dignitatis non videtur
esse, tibi sententiam de Repu-
blica dicere, ubi me & melius
& propius audiant armati,
quam senatores, es schein-
et uns nicht reputirlich seyn/
daß wir dir unsere Meinung
von dem gemeinen Regiment
sagen/ an dem Orth/ da uns
die Gewapnete sollen besser
und näher vernehmen kön-
nen/ als die Raths-Perso-
nen. lib. 10. Ep. 2.

b Ubi primum, i. e. sta-
at primum poterit, se illinc sub-
ducet, scio. Eun. 4, 1, 14.

c Ubi, i. e. postquam, ut:
Ubi semel quis pejeraverit, cre-
di postea, etiam si per plures deos
iuret, non oportet, wer einmal ei-
nen falschen Eid geschworen/
dem ist darnach nicht mehr zu
glauben/ wenn er gleich bey al-
len Heiligen schwüre. pro Rab.

d Ubi, i. e. quando, ut: Ubi
facias caput fieri, commuto locum,
wenn ich des Dinges müde wer-
de/ verändere ich den Orth.
Eun. 5, 6, 3.

e Ubi, Pradicamentum
est, connotans substantia ad cer-
tum spacium presentiam. Log.
Ubicatio, dicitur Scholasticis ab
Ubi, & est extensio in loco:
est

estq; vel activa loci circum-
scriptis, vel passiva locati
circumscripti. Micrael.

Ubiunque, Adv. quocunq; in
loco, an welchem Orth es sey/
ut: Ubiunque factum est, im-
probè factum, es sey geschehen
wo es wolle/ so ist es aus
Boßheit geschehen. Cic.

Ubietas atis, f. est, qua ens dici-
tur esse alicubi, h. e. praesens esse
alicui spacio, dicitur etiam a-
licubi, i. e. praesentia in spa-
cio, seu modus, secundum quod
res est in spacio.

Ubiq; Adv. i. e. in omni loco,
allenthalben/ apud Cicero-
nem sine verbo sum, non re-
peritur, (vide Nizolium) e. g.
Aut Epicurus, quid sit volu-
ptas, aut omnes mortales, qui
ubi sunt, nesciunt; entweder
Epicurus hat nicht gewußt/
was die Lust sey/ oder alle
Menschen allenthalben ha-
bens nicht gewußt.

Ubiquitas atis, f. non notat ex-
tensionem, diffusionem, vel ex-
pansionem per omnia loca, nec
inclusionem in omnibus locis,
sed est interminabilis ad essen-
tia Dei in spaciis infinitis. Dif-
fert ab omnipresentia, tan-
quam absolutum quid a re-
lativo. Micrael.

Ubiubi, idem est, quod ubiq;
Terent.

Ubivis, Adv. allenthalben/ ut:
Nemo est, quin ubivis, quam

ibi, ubi est, esse malit, es ist nie-
mand/ der nicht an einem an-
dern Orth/ es mögte seyn/
wo es wolte/ lieber were/ als
eben da/ da er allbereit ist.
Lib. 6, 1.

Udo onis, m. genus calceamenti,
Martial.

Udo as, are, udum seu humidum
facere. Macrobo.

Udus a um, quasi sudus, a su-
dando dicitur humidum,
feucht. Virg. 3. Georg.

Ve, Conjunctio. Disjunct. idem
significans, quod aut, oder/
entweder/ ut: Svarves gra-
vesq; sententia. Cic. Orat.
Neguid plus minusve di-
cat. Cic. pro Flac.

Vecordia a, f. Thumheit/ ut:
Hocine credibile est aut me-
morabile, tanta vecordia in-
nata cuiq; ut sit, ut malis gau-
deat? ist es auch gläublich/
oder darff mans auch sagen/
daß ein Mensch so toll seyn
mag/ daß er sich freue/ wenns
übel zugehet. And. 4, 4, 1.

Vecors vecoris, p. dicitur, quasi
sine corde, der kein Herz im
Leibe hat/ faul/ träge/ ut:
Audita vox ejus in concione
stolida, & prope vecors. Liv. 4.
ab Urbe.

b Itaq; istius vecordissimi
mentem cura metuq; terrebant.
Cic. pro Dom.

Veftabulum i. n. idem quod ve-
hiculum. Gell. 20. c. 1.

Vestarius a um, ut: Vestarius equus, qui vehit, apud est esse, über des Landes Einkommen ad vendendum. Varro.

Vestarius ut, m. qui torcularia premis vestibus, ein Haspeler/der an der Binden-Stange ziehet. Vitruv.

Vestibilis a, c. was sich führen läßt. Seneca.

Vesticularius a um, ut: Vesticularia cista, quae eorum est, qui per parietes in adas irruunt alienas, furandi gratia. Fest.

Vestigialis n. dicitur id, quod magistratus ex vectura penditur, Zoll/ut: intolerantia vestigialis nimietas, unerträglich. Zoll Solin. 599.

Constituere vestigal, einen Zoll ansetzen.

b In quo & gravi vestigali provinciam liberare, ein Land von einem unbilligen und schweren Aufsatze entledigen. lib. 1, ep. 1. Qv. Fr.

c Vestigal pendere, Zoll quofores portarum civitatis aut entrichten. l. 1, 1.

d Vestigal privatum dicitur, quod quisque ex suis capitribus & fructibus, ut: Non intelligunt homines, quam magnum vestigal sit parsimonia. Paradox.

e Vestigalis, qui pendit vestigal, der Zoll geben und entrichten muß. lib. 1, 1. Qv. Fr.

f Vestigal Maris administrare, den Zoll am Meer einnehmen. Solin. 943.

g Vestigalibus praeest am esse, über des Landes Einkommen bestellet seyn. Curt. 574.

Vestigalarius ii, m. qui vestigalia populi Romani aut principis, veluti portoria, conducta habet, non tributa, ein Zöllner/Zoll-Einnehmer. l. 12. ff. de publ. & vest.

Vestio onis, f. ut: Vestiones quadrupedum. Cic. 1, nat. deor.

Vestis n. dicitur, quod manibus percutiendo vehatur. Est enim palus de ferro sive ligno grandior, rusticis & fabris camentarius ad multa necessarius, ein Heb-Baum/Heb-Stange / (von Eisen oder Holz) / Bengel / Zuber-Stange / ut: Saxa vestibus promovere. Caes.

b Vestis baculi dicuntur, quibus per succulā tractatis ipsa manu movetur & attrahit. Bud. lib. 1, ep. 1. Qv. Fr.

c Vestis seu repagulum, quofores portarum civitatis aut domus conferuntur, i. Sam. 23, 7.

d Vestigal privatum dicitur, quod quisque ex suis capitribus & fructibus, ut: Non intelligunt homines, quam magnum vestigal sit parsimonia. Paradox.

e Vestigalis, qui pendit vestigal, der Zoll geben und entrichten muß. lib. 1, 1. Qv. Fr.

f Vestigal Maris administrare, den Zoll am Meer einnehmen. Solin. 943.

g Vestigalibus praeest am esse, über des Landes Einkommen bestellet seyn. Curt. 574.

intempestivos edidit ore sonos. Ovid. 1. Fast. 87.

b Vectores sunt illi, qui vehuntur, ut: Et summi gubernatores in magnis tempestatibus a vectoribus admoneri solent. 2. Philip.

c Navieus & ipso conductore me usum puto. Att.

d Vectores pro civibus, ut: Malo vehi, malo alio gubernante, quam tam ingratum vectoribus bene gubernare. Att.

Vectona navigia pro majoribus. Caes. Gall.

Vectura a, f. das Fuhr-Lohn/ tres minas pro istis duobus praeter vectura dedi. Molt. 3, 2, 138

b Facere vecturam, est vehendo sibi parare lucrum, das Fuhrwerk treiben. Quint.

c Vectura merces est, quae a vectoribus solvitur. l. 62. ff. de rei vindic.

Vedius, Pluto vel Orchus, ex ve & dius, qf. malus divus. Mart. Vesaba, parva faba. Isid.

Vegeo es, vegui, vegere, verbum antiquum pro valere. Non.

Vegesetis, idem quod vegetus.

Vegetabilis e, c. quod vegetari potest ut planta, unde & vegetabilia pro plantis sumuntur.

Vegetansis, o. ut: Vegetans facultas, quae planta & animalia, ad individui conservationem, nutriuntur & augmentantur, generantque sibi ad speciei conservationem simile.

Vegetatio onis, f. ut: Fatigationem sedentariam incessus vegetatione discutere, Erfrischung / Erhaltung in Gesundheit. Apul.

Vegetativus a um, idem quod vegetans, ut: Vegetatissima anima. Physic.

Vegeto as, are, recreare, corroborare, & vegetum facere, erfrischen / kräftig machen. Gell.

Vegetus a um, quod sanum & incolume est, frisch / munder / wacker / ut: Corpore esse vegeto ac valenti id.

b Mens vegeta, viva, integra, ein frischer Muth / hurtiges Gemüth. Cic.

c Vegetus pulvis venarum, pro vehementi. Valer.

Vegrandis e, c. parvus & male grandis. Aufon. Varr. Fest.

Veha e, f. via veteribus dicebatur, quod per eam omnia veherentur. Varr.

Vehemens ris, o. est gravis, magnus, urgens, erbedlich / wichtig / groß / ut: Ne hac quidem satis vehemens causa ad ob-

jurgandum, es ist diese Ursache der Wichtigkeit nicht / daß darumb gescholten werde. And. 1, 1, 123.

b Vehementem esse in aliquem, ungesümm gegen einen seyn. IV. Catil. VII.

Vehementer, Adv. Positivis junctum eleganter Superlativum exprimit, sehr / heftig / ut:

ut: Erat ex studiosus Crassi.
 & adejus optima studia vehe-
 menter apus, i.e. apissimus.
 Er h. elte sich auch sehr zu
 dem Crasso, und schickte sich
 zu seinem Thun sehr fein.
 l. 13 ep. 17.

Vehementia, f. Ciceroni est,
 quæ vulgo dicitur acrimonia,
 Schärffe.

Vehes, vel Vehis, f. à vehendo
 dicitur, quantum fæni vel
 fæcoris unâ vecturâ in plau-
 stris ferre possumus, ein Fu-
 der. Colum.

Vehia, plaustrum, quo aliquid
 vehitur impositum. Martin.
 Vehiare, veteres dixerunt pro

vehere. Sipont.

Vehicularis, e, c. quod ad vehi-
 culum pertinet. Calep.

Vehicularius, qui vehiculum a-
 git, auriga, ein Fuhrmann. id.

Vehiculatio onis, f. actio vehicu-
 la publica exhibendi, angaria,
 Frohn-Fuhr. Martin.

Vehiculum ii, n. in quo aliquid
 vehitur, ein Wagen/ Karm,
 Plin. it. l. unic. C. de hono.
 vehic.

b Vehiculum meritorium,
 ex quo fit questus, eine Miet-
 Rutsche. Zehn.

c Vehiculum birotum, f.
 de carrus, ein Karm. id.

d Vehiculum unirozum, ei-
 ne Radebern/ Schubkarm. id. Curt. 180.

Vehis, vide Vehes.

Vehis, vixi, vestum, vehere

est aut navi, aut equo, aut
 curru portare, führen; vehi
 verò, geführt werden oder
 fahren/ ut: Nescis, quid ve-
 sper serus vehat, du weißt
 nicht/ was dir noch vor A-
 bends begegnen kan. Gell. 1, 2.

Currum aliquem vehere,
 auff dem Wagen führen. O-
 vid. Epist.

Albentes equi vehunt cur-
 rum, weißlichmlichte Pferde zie-
 hen den Wagen. Curt. 167.

b Cum alter veheretur
 rheda penulatus, als der eine auff
 dem Wagen fuhr/ und einen
 Reise-Mantel ümb hatte. pro
 Mil. XVII.

c Equo vehi, reiten. O-
 vid. 3. de Arte.

d Vehens etiam Passivè
 cum, qui vehitur, significat, ut:
 Cuius in adolescentiam per me-
 dias laudes, quasi quædams ve-
 hentem, transversa incurrit mi-
 sera fortuna Republica, als er in
 seinem besten Lauff war/ kom-
 met ihm der betrübte Zustand
 des gemeinen Wesens in Wurf
 oder in Weg. de Cl. Or.

e Sylligambim currus vehere,
 die Sylligambim fuhr auff
 einem Wagen. Curt. 178.

f Cameli & myli pecu-
 niam vehunt, die Camel und
 Maul-Esel tragen das Geld.

g Vehi Nilo amni, auff
 dem Nilo Schiffen. id. 540.

b E-

h Equo concitato ad ho-
 stem veli. Sporenstreichs auff
 den Feind zu reihen. Corn. 380.
 Velens, populus Velorum Hetru-
 rie urbis.

Velens tis, o. ad Velos pertinen-
 ut: Ager velens. Cie.

Bellum velens. id.

Velentanus aum, idem notat, ut:
 Velentanus vinum. Hor.

b Velentana gemma, Velis-
 reperta, nigram materiam distin-
 guente limbre albo. Plin. 37, 10.

Velovis, Deus veteribus diceba-
 tur, cui demta atq; detracta es-
 set iuvandi facultas, Jupiter ferebant;
 parvus, ein armer Teuffel.
 Gell. 5. c. 12.

Vel, Conjunct. est Dissunctiva,
 ut: Vel scribam, vel ad te ve-
 niam. For. Rom.

b Vel, Copulativa, ut:
 Maxime me tibi amicum facit
 vel virtus vel doctrina tua. FR.

c Vel pro veluti, ut: Per-
 pol quam paucos reperias mere-
 tricibus fideles evenire amatores;
 Syra: vel hic Pamphilus quoties
 jurabat Bacchidi. Hecyr. 1, 1, 3.

d Vel pro etiam, ut: Car-
 mina vel cælo possunt deducere
 lunam. Ecl. 8, 14.

e Vel pro saltem, ut: Po-
 stremsi nullo alio pacto, vel spe-
 no. Phor. 2, 1, 71.

Velabrensis, e. ut: Velabrensis
 caseus, qui in velabro conficie-
 batur. Martial.

Velabrum i, n. locus, in urbe jux-

ta Aventinum montem in quo
 vela obtendebantur, sub quo
 oleum & similia vendebatur,
 eine Krämerbude. Plaut.

Velamentum, n. res, quæ aliquid
 velatur, i.e. tegitur, eine De-
 ck. Virg.

Velamentum i, n. tegmen, operi-
 mentum, eine Decke. Liv.

b Velamentum inermis cor-
 poris, das Hemd. Curt. 860.

c Velamenta à Romanis
 dicebantur, quæ Græci vocant
 ixēhēu, h. e. ea, quæ supplices
 misericordia movenda causa præ-
 set iuvandi facultas, Jupiter ferebant;
 olearium vitris obvoluit. Ov. Tac.

d Velamenta testiculorum,
 i.e. tunica, testiculos ambiens.

Velaris, e, c. quod pertinet ad ve-
 la. Plin.

Velarium ii, n. velaria diceban-
 tur vela, quibus theatra tege-
 bantur, Vorhänge/ Corti-
 nen. Stat.

b Velaria, loca abdita, quæ
 velis clauduntur. Juvenal.

Velatura, quasi vehilatura, ve-
 stura. Martin.

Velatus aum, velo ornatus, te-
 lus & opertus, bedeckt/ zuge-
 henget. Virg.

b Velatus, vestitus, unde
 velati appellabantur vestiti &
 inermes, qui exercitum seque-
 bantur, quæ in mortuorum mi-
 litum locum substituebantur.

Hi postea mutatis literis velites

d. 21

dicti sunt, qui & ferentarii, à ferendo auxilio. Fest.

Veles, miles expeditus & levis, quasi volens, i.e. volans. Veget. l. 3, 16.

Velifer a um, vela ferens, ut: Malus velifer. Valer. Argon.

Velificatio onis, f. velificandi actionis, Schiffung/ Seegelung.

Velifico as, are, vel

Velifico aris, ari, est vela pandere, navigare, seegeln/ schiffen/ ut: Nauta per urbanas velificabat aquas. Propert. l. 4. Ech. 10, 2.

b Velificari honori suo, est evadere ad summos honores, se in Ehre beobachten/ zu Ehren kommen/ ut: Quod si quis vestrum esse ducitur, se posse turbulentam ratione honori velificari suo; primum, me consule, id sperare desistat. de leg. Agrar.

Velificus a um, ut: Velificus cursus, qui velis fit. Plin. 13. c. 11.

Velifox velificis, velum focaneum, Fockseil. Martin.

Velitaris e, c, ad velitem pertinens. Liv.

Velitatio, Adv. per saltus & intervalla, quod velites pugnando saltibus utantur. Sisen.

Velitatio onis, f. pugna, digladiatio. Plant.

b Velitatio, (inquit Festus) est ultro citroque verborum obiectatio, ab exemplo velitaris pugna.

Velitor aris, ari, digladiari, pugnare.

b Velitari verbis, mit dem Maul sich wehren. Turpil.

Velivolus a um, ut: Mare velivolus, das Meer/ darauff geschiffet wird.

b Rates velivola, die mit Seegeln daher fahrende Schiffe. Ovid.

Vella a, f. ab antiquis dicebatur pro villa, quod vehuntur & unda vehunt. Varr.

Vellatura a, f. actio ducendi plaustra. Martin.

Vellicatio, Adv. particulatim, sparsim, carptim. Nonius.

Vellicatio onis, f. idem quod Vellicatus. Seneca.

b Vellicatio, pro molestia, injuria. id.

Vellicatus us, m. vellicandi actus, das Zupffen/ Durpffen/ Pflügen.

Vellico as, are, est extremas corporis partes vellere, zupffen/ rupffen/ ut: Aurem vellicare, bey einem Ohr zupffen.

b Vellicare, est criminari, mordere, lacerare, schmähen/ ut: More hominum invident, in convivis rodunt, in circulis vellunt. pro Corn. Balbo.

Vello is, velli & vulsi, vulsum, vellere, rüpfen/ reiffen/ ut: Vellere herbas radicitus. Col.

b Vellere barbam, est libidinose contemnere, ut: — Barbam tibi vellunt lascivi pueri. Horat.

c Munimenta vellere, sepul-

pulcra, vallum erigere, projicere in terram. Liv.

d Postes vellere à cardine. Martialis.

Virg. 7. Æn.

Vellus vellere, n. lana ex ovibus detonsa, Wolle. Varro.

b Vellus, i.e. pellis intonsa, ein Fell/ ut: Vellus Gedeonis, est orationem plenam crediri. Jud. 6, 27.

c Vellera, pro frondibus. Ovidius.

Vello as, are, tegere, operire, be decken/ beimädeln/ ut: Vellere caput, das Haupt verhüllen. Cic.

b Vellare, ligare, ut: Vellare manibus erant. Plaut.

Velocitas atis, f. celeritas, Geschwindigkeit/ Behendigkeit/ ut: Velocitas corporis. Cicero. l. 4. Tuscul.

b Velocitas cogitationum. Plin. 7. c. 12.

Velociter, Adv. celeriter, geschwind/ behend. Cic.

Velox ois, o. celer, pernix, schnell/ geschwind/ behend/ ut: Alae veloces. Claud.

Certe veloces. Virg. 5. Æn.

b Animus velox. Horat.

c Avi velocis memor.

Seneca in Herc. Turc.

d Velox, pro velociter.

Virg. 5. Æn.

Velum i, n. est tegmen nauticum, ein Segel/ ut: Utcumque est ventus, exim velum vertitur, nach dem man Wind hat/ nach dem spannet man die Segel aus. Parn. 3, 5, 9.

b Fama sua vela dare, est famam suam celsorem facere.

c Dare vela retrorsum, est mutare sententiam in diversum.

d Vela orationis pandere, est orationem plenam crediri.

Quintil.

e Velis equisq, i.e. omni conatu. Qu. Fr.

Velut & Veluti, Adv. gleichwie/ wie/ ut: Crescit occulto velut arbor a vo Fama Marcelli. Hor.

Vena a, f. est sanguinis receptaculum, eine Blut-Adler/ ut: Sanguis per venas in omne corpus diffunditur, & spiritus per arterias. z. de N. D.

b Incidere venam, zur Ad-der lassen. in Pison.

c Vena pro ingento hominis, ut: Benigna vena ingenti.

Horatius.

d Venas cujusq, generis hominum tenere, est uniuscujusq, naturam pernoscere & ingenium. 1. de Orat.

e Pejoris vena a um, i. e. seculum ferreum, schwere Zeiten.

Ovid. 1. Metam. 26.

f Vena pro arteria. Ovid. 10. Metam.

g Vena sunt, quae in plantarum foliis apparent, fibrae, in cum, ein Segel/ ut: Utcumque est ventus, exim velum vertitur, nach dem man Wind hat/ nach dem spannet man die Segel aus. Parn. 3, 5, 9.

Vena, metallicis dicitur, Eingang.

Vena divae argenti, argen-

2075 Ven
fertilis, ein Silberreicher Gang.
Vena minii, Quecksilber-
Erz.
Venas scrutari & perquirere, Gänge aufsuchen.
Vena extensio, das Streichen des Gangs.
Vena caput, das Aufgehen des Gangs.
Vena quæ aliam per transversum secat, ein Kreuzgang.
Vena obliqua, ein Quergang. Agricola.
h Vena principalis, der Hauptgang.
Fundamentum vena, das stützende.
Tectum vena, das Hangende.
de. Zehn.
Venabulum i, n. cuspis vel lancea venatoria, ein Jägerspieß, Schweinspieß. Plin.
b Venabulo transverberari, mit einem Jägerspieß durchrennen werden.
Venalis e, c. i. e. venditioni expositus, ut: Horti venales. 3. Off.
b Venalis, i. e. sordidus, qui pecunia gratia seipsum vendit, avarus, ut: O urbem venalem & cito perituram! Sallust.
c Venalis, qui vel pecunia vel obsonii gratia aliquid facit.
d Venalis ascriptor, qui precio emitur, & pecunia comparatur. Cic. pro dom.
Venaliter, Adverb. venali modo. Seneca.
Venalitiarius ii, m. mango & no-

Ven 2076
vitiōrum servorum negotiator. Varro. Plin.
Venalitiū, corpus ipsum, vel venditio, vel locus, ubi novitū venditur. l. ult. ff. de æd. edict.
Venalitiū aum, ut: Hoc est insigne venalitiū gregibus, i. e. venditis servis Plin.
Venalitiū ii, m. venditor. Cic. in Orat.
Venaticus aum, quod ad venationem pertinet, ut: Canis venaticus. Jagt-Hund. Plaut.
Venatio onis, f. ratio acquirendi victum ex agrestium animalium, in nullius dominio existentium, captura, siue sit ferarum minorum, siue majorum, Jagt/Jägeren.
Venator oris, m. ein Jäger / ut: Pernoctant venatores in nive. in montibus uri se patiuntur.
b Venator consili aliterius, der auf eines Rathschlage acht gibt / ut: Speculabor, ne quis hinc à levā aut à dexterā nostro consilio venator assit cum auris. (mit aufgestellt- oder gestrichen Ohren /) daß uns nicht jemand behorche. Mil. glor. 3. 1. 8.
Venatorius aum, idem quod venaticus.
Venatus us, m. idem quod venatio. Plaut.
Venatrix icis, f. femina feræ persequens, eine Jägerin,
Vendax acis, o. qui facile seu lubenter vendit. Cato.

Ven-

2077 Ven
Vendibilis e, c. quod facile vendi potest. Cic. de leg. Agr.
Vino vendibili non est opus suspensā hedera.
b Vendibilis, vulgaris, & vulgo gratus, id. de amicit.
Vendicatio onis, f. ut: Vendicatio rei singularis, i. e. in rem actio, quæ designata est, & utrum tota an pars, & quota petatur, expressus dicendum est. l. 6. ff. de rei vendic.
Vendico as, are, est, quod vulgum, quo rei dominium transgō dicunt, sibi appropriare, ferri solet, latè complectitur.
nū / ut: Vendicare aliquid pro suo, etwas für das Seine halten. Curt. 2368.
Non nobis solum nati sumus, ortusq; nostri, partem parta vendicat, partem amici. Cic. 1. Off.
b Vendicare sibi aliquid, dringen / ut: An ei nos etiam i. e. suum esse confirmare, ut: Vendicare sibi jus alicujus rei, sich ei cum conjuncti, ne cum premio nes Dings anmassen. Curt. 355. quidem, volumus, sollen wir Homerum Colophonii eruemus nun mit Gefahr zu dem esse dicunt suum, Cui suum dringen / bey dem wir mit Ehrendicant, Salaminii repetunt, ren zuvor zu seyn nicht einst Smyrnae verò suum esse confirmant, pro Arch. VII.
c Vendicare aliquid suocavit, sed afflicto semper succur-jure sibi. ut: In armis militum ris. Corn. 793.
c Vendicare est ostentare, virtus, locorum opportunitas, auxilia sociorum, classes, commea. ut: Ingenium vendicare & mentus multum juvant; maximam moriam ostentare, sich seines verò partem quasi suo jure fortuna sibi vendicat. p. Marcel. II.
d Vendicare est liberare,

Ven 2078
vindicare, ut: Sed me neq; auriis excusatio vendicat à labore. Curtius.
Venditarius a um, qui vendere solet. Plaut Stich
Venditatio onis, f. das Rühmen/Prangen/Auffschneiden. Cic. de amic.
Venditio onis, f. est contractus, quo res traditur emtori, persoluto precio, Verkaufung.
c Venditio omnem contractum, quo rei dominium transgō dicunt, sibi appropriare, ferri solet, latè complectitur. Schard.
Vendito as, are, est lubenter vendere, ut: Ibi sunt homines, qui ipsi sese venditant, alida sind Leute / welche sich selbst gern verkaufen. Curc.
b Venditare se alicui, sich einem anbieten / sich zu einem
b Vendicare sibi aliquid, dringen / ut: An ei nos etiam i. e. suum esse confirmare, ut: Vendicare sibi jus alicujus rei, sich ei cum conjuncti, ne cum premio nes Dings anmassen. Curt. 355. quidem, volumus, sollen wir Homerum Colophonii eruemus nun mit Gefahr zu dem esse dicunt suum, Cui suum dringen / bey dem wir mit Ehrendicant, Salaminii repetunt, ren zuvor zu seyn nicht einst Smyrnae verò suum esse confirmant, pro Arch. VII.
c Vendicare aliquid suocavit, sed afflicto semper succur-jure sibi. ut: In armis militum ris. Corn. 793.
c Vendicare est ostentare, virtus, locorum opportunitas, auxilia sociorum, classes, commea. ut: Ingenium vendicare & mentus multum juvant; maximam moriam ostentare, sich seines verò partem quasi suo jure fortuna sibi vendicat. p. Marcel. II.
d Vendicare est liberare,

Venditor oris, m. Verkäufer. Cic. SECTIO III. Vuu b Ven-

b *Venditor* quandoque ponitur pro *emore* & vice versa. Schard.

Venditrix ics, f. qua vendere solet, eine Verkäuferin. l. 8. ff. de leg. commissor.

Vendo is, *vendidi*, *venditum*, *vendere*, est *venale habere*, verkaufen/ut: *Constitutā actione aliquid vendere*, etwas auff öffentlichem Markt verkaufen. pro S. R. VII.

b *Vendere* temporibus difficilimis solutionis, zu der Zeit verkaufen/da die Zahlung am meisten stecken bleibt. pro C. cin. V.

Venefica a, f. qua *veneficiis* utitur, eine Hexe/Zauberin/Unholdin.

Veneficium ii, n. *cedes hominis*, *veneno* vel *artibus magicis facta*: *cujus criminis rei sunt magi, necromantici, sagae, striga, Zauberer/Herere.*

Veneficus a um, giftig/zauherisch/ut: *Veneficus asperus veneno inficiens*. Plin. l. 28. c. 3.

Venenarius ii, m. qui *venenum* parat aut conficit. Sycton.

Venenatus a um, giftig/vergiftet/ut: *Anguis venenatus*. Ovid.

Venenifer a um, *venenum* ferrens. Ovid.

Veneno as, are, *veneno* inficere, vergiften. Lucret.

Venenosus a um, *veneno* abun-

dans, voll Giffts/vergiftet/ut: *Venenosus serpens*.

Venenum i, n. (*a* *vena*, quod citō per *venas* meat,) est vox media. Significat enim vel *pharmacum* seu *medicamentum*, sed raro; vel *virus*, Gifft/ut: *Qui venenum dicit, adjicere debet, virum malum an bonum*. Nam & *medicamenta venena sunt*, Cajus de V. S. l. 236.

Parare venenum, Gifft bereiten. pro M. Cael. XXVI.

b *Comprobare venenum*, ut: *Habuisse ajunt domi, vimque ejus esse expertam in seruo quodam ad rem ipsam parato, cuius perceleri interitu esset ab hoc comprobatum venenum*. idem.

c *Tollere aliquem veneno*, einem vergeben/mit Gifft töden. pro Cluent.

d *Sua sponte sumere venenum*, sich von freyen Stücken selber mit Gifft vergeben. Corn. 104.

e *Veneri poculo animam expellere*, mit Gifft vergeben. Solin. 816.

f *Venena sunt* vel *fossilia*, ut: *Antimonium, Arsenicum, &c.* Vel *vegetabilia*, ut: *Aconitum, Esula, &c.* vel *animalia*, qua ab animalibus inferuntur, ut ab *aspidē, vipera, scorpione, &c.* Jonston.

g *Venenum*, pro colore. Virg. 2. Georg.

h *Ve*

h *Venenum*, pro *medicamento* seu *unguento*. Lucan.

Veneo is, *veni*vi & *venii*, *venire*, est *vendi*, verkauft werden/ut: *Venire* quamplurimum, sehr theuer verkauft werden. lib. 7. 2.

b *Venire minoris*, wolseller verkauft werden. l. 7. ep. 2.

c *Venire tantulo*, se in geringem Werth verkauft werden. pro S. R. XLII.

Venerabilis a, e, *cultus* & *veneratione dignus*, ehrwürdig. Elin. Ep.

Venerabiliter. Adv. verb. *venerabili modo*. Macro.

Venerabundus a um, *venerans*. Livius.

Venerandus a um, das zu ehren ist/hochgeehrt/ut: *Venerandus amicus*. Horat.

Cani venerandi, das ehrliche Alter. Seneca.

Veneranter, Adv. verb. *cum veneratione*, ehrerbietiglich. Apul.

Veneratio onis, f. *cultus* & *honor*, Ehrerbietung/ut: *Barbaris in corporum majestate veneratio est*. Curt. 1225.

Venerator oris, m. *cultor*, der Ehre beweiset. Ovid. Pont.

Venericus vel *Venerius* a um, quod ad *Venerem* pertinet, ut:

Venerius nepotulus. Plaut.

b *Homo venerius*, *Veneri* consecratus. Cic.

c *Rebus veneris deditus*, i. e. *impudicus*, unzuchtig/un-

keusch/geht.

d *Venera lues*, vide *Lues*.

c *Venera res*, qua ad *Veneris* planeta naturam accedunt. Schröd.

Veneror aris, ari, quasi *venia* orare, h. e. colere, in Ehren halten/ut: *Memoriam alicujus venerari*. Tacit.

b *Deum venerari*. Virg.

Venetus a um, ad *Venetias* civitatem amplissimam pertinens, ut: *Veneti cives, Venetienfes*.

b *Venetus color*, *caruleus* est, *marinis* scilicet *fluctibus* similis.

Venia a, f. est *remissio culpa*, Verzeihung/Vergebung/Urlaub/ut: *Veniam dare*, verzeihen. Corn. 100.

Peccavi, veniam peto, ich habe übel gethan/ich bitte umb Verzeihung. And. 5. 3. 30.

b *Dare alicui veniam* *acommodatam alteri*, i. e. in *gratiam alicujus alteri* *ignoscere*. pro Arch. I.

c *Importare veniam culpae vel errati*, Gnade erlangen/Vergebung der Sünden bekommen. pro Ligar.

d *Venia*, i. e. *indulgentia*, concessio, Erlaubnis/ut: *Veniam ad vos*, si mihi *senatus* det *veniam*. Her.

c *Bonā veniā* aliquem audire, einen willig hören. 1. de Nat. deor.

Venialis e, c. *cui venia* tribuitur, quod *condonatur*. Macro.

Vuu 2 b *Pec-*

b Peccatum veniale, la-tem quidem nobis veniebat, p-
sus est siue actio renatorum, pu-welches uns nie in Sinn kom-
gnans cum lege Dei, sed propter men- / daran wir nie gedacht
quā non amittitur gratia, Spiritus hatten. lib. 5. ep. 15.

sanctus, & fides. Comp. Theol.

Venilia, nympha, uxor Fauni, & invenitur eleganter Genitivus, ut:
soror Amata Latini Regis con- Solet venire in mentem illius
jugis, mater Turni. Virg. temporis. ich gedenke an die-
b Veniliam antiqui Neptu- selbe Zeit. Cic. Mario.

rum conjugem appellarunt, a g Venit mihi hereditas, es
veniendo, notatque maris ex- stirbt mir etwas auff / ut: Cu-
stuationem, qua ad litus venit, sus filia cum a propinquo haredi-
Varro. tas magna veniret, als dessen

c Venilia, (alias Salacia, Tochter von ihrem Anverwan-
quod salum creat) dicitur, quod ten viel aufgestorben war / als
veniens aquam det. Rivinus. sie viel ererbet hatte. in Verr.

Venio is, veni, ventum, venire, h Venire in periculum, ut
est accedere, kommen / ut: Ad Gefahr gerathē. Adepti 2, 2, 32.
urbem venire. l. 16, 3.

Dare fidem, ut impune ve- re, sich begeben / ut: Nunc ve-
nire possit, einem sicher Geleir nit idem usu mihi, quod tu tibi
geben. Curt. 387. scribis, quoties exorior. Ant. F. R.

Suo venire exitio, zu sel- k Venire pro esse, ut: Lau-
nem Verderben kommen / nach dandus venit, er ist zu loben.
Unglück ringen. Curt. 490.

c Ventum est, man ist In ambiguum venire, i. e.
kommen. Phorm. 2, 1, 53. dubium esse. Solm. 836.

c Sed hoc agamus, huc i. e. nominari, ut: Qui amico-
quā ventum est gratia, aber tum nomine veniunt, non sem-
last uns das thun / derenthalben ber sunt amici.
wir hieher kommen sind. Truc- m Eo ventum est, es ist
Prol. 9. so weit kommen. Curt. 689.

d Venire in rem presentem, Venor aris, aris, est se aris in-
i. e. proficisci vel descendere in gare, jagen / ut: Prescisci ve-
rem eam, quā de est controver- natum, auff die Jagt gehen.
sia, auff den Augenschein gehen. Corn. 479.

pro Cecin. IIX. Apros venari, wilde
c Venire in mentem, est Schwein jagen. Virg. Ecl. 10, 12.

recordari, ut: Quod ne in men-

b Venari, est artificie
quo-

quodam & solertia gravare, flussiq einem Ding nachstellen /
ut: Laudem modestie in aliquā

re venari, dem Lob der Besche- vitā, modum & sensum pertinet.

denheit nachtrachten. Heren. g Venter infimus seu pri-
Venosus a um, quod venosus, nutritioni destinatus est.

multas habet. Plin. 24, 10. h Venter medius, seu secun-
Venox, vena indagator, ut: Ve- dus, dicitur thorax.

nox Plautius, quia censor a- i Venter supremus dicitur
qua Claudia venas indaga- caput, ubi sedes animalis facul-
verit. Liv. Frontin. tatis.

Venter ventris, m. i. e. alvus, der k Venter in sacris pro ho-
Bauch / der unterleib / ut: mine sumitur. Tit. 1, 12. ubi Cre-
Fluxiones ventris sistere, dentes vocantur ventres pigri, i. e.
Durchfall des Leibes stillen. hominum ignavi & heluatores.
Plin.

Nisi forte filio in ventrem v. 35. Glass. Phil. sacr.
corresperit, es habe denn der Ventilabrum i, n. instrumen-
Sohn es durch den Kragen ge- tum, quo aliquid ventilatur,
jagt. Trin. 2, 4, 22. eine Wurffschaukel. Colum.

b In ventre esse, noch un- b Ventilabrum, notat me-
geborn seyn / ut: Non debet ca- dia, quibus Christus credentes
lamitas matris nocere ei, qui in ab hypocrisis separat, quæ sunt
ventre est, daß es der Mutter u- Evangelii predicatio, crux &
bel gehet / sol die noch ungebor- tribulatio: denique judicium
ne Leibesfrucht nicht entgelten. extremum. Glass.

pr. hist. de ingen. Ventilatio onis, f. actus venti-
c Ventrem ferre, pro landi, Lüftung / Schwin-
esse gravidam. Colum. 6, 24. gung / das Wurffen. Plin.

d Venter collativus, i. e. b Ventilatio, hostilem di-
magnus & turgidus, in quem personem notat, sicut ventilan-
edulia congerantur. ein Greß- do grana disjiciuntur. Jer. 51, 3.
wanst, Plaut.

e Ventrem facere dicitur Ventilator oris, m. qui frumen-
paries, qui vetustate collabens, tum ventilat, qui & prasti-
curvatura quadam, veluti ven- giator Quintiliano est.
tre, extra fundamenti limites e-
minet. l. 17. ff. si servit. vindi-
cetur.

f Venter generaliter sumi-

tur pro caritate, qua continet

ur: Laudem modestie in aliquā

in animali aliquod organum, ad

vitā, modum & sensum pertinet.

g Venter infimus seu pri-

mus, nutritioni destinatus est.

h Venter medius, seu secun-

dus, dicitur thorax.

i Venter supremus dicitur

caput, ubi sedes animalis facul-

tatis.

k Venter in sacris pro ho-

mine sumitur. Tit. 1, 12. ubi Cre-

Fluxiones ventris sistere, dentes vocantur ventres pigri, i. e.

Durchfall des Leibes stillen. hominum ignavi & heluatores.

l Venter pro corde. Job. 15.

v. 35. Glass. Phil. sacr.

Ventilabrum i, n. instrumen-

tum, quo aliquid ventilatur,

eine Wurffschaukel. Colum.

b Ventilabrum, notat me-

dia, quibus Christus credentes

separat, quæ sunt

Evangelii predicatio, crux &

tribulatio: denique judicium

extremum. Glass.

Ventilatio onis, f. actus venti-

landi, Lüftung / Schwin-

gung / das Wurffen. Plin.

b Ventilatio, hostilem di-

personem notat, sicut ventilan-

do grana disjiciuntur. Jer. 51, 3.

Ventilator oris, m. qui frumen-

tum ventilat, qui & prasti-

giator Quintiliano est.

Ventilo as, aris, ventum exci-

tare, lästten / schwingen / wea-

hen. Propert. ut: Carbasia

ventilantur aurā. Stat.

b Frumentum ventilare, Getraid mürffen. Plin. 18. c. 30

c Ventilare, per manus versare è digitis eximendo.

d Ventilari dicitur populus & concio, cum oratione alicuius seditiosi commovetur & excitatur. Cic. pro Elace.

Ventio onis, f. veniendi actus. Plaut. Truc.

Ventito as, are, Freqv. ut: Sa-
pius ventitare in agrum, offi-
auffs Geld kommen. Plin.

Vento as, are, Freqv. idem si-
gnificat.

Ventofus a um, vento abun-
dans, windig/ut: Ventosis spi-
ritibus diffarsi, vom Wind
gerstreuet oder verwehet wer-
den. Solin. 271.

Regio ventosa. For. Rom.
b Ventofus homo, dicitur
levis & inconstans. l. 11, 9.

Ventrale is, n. vestimentum
ventrem contegens, was man
über den Leib anzeuget. Plin.
l. 8. c. 48.

b Ventrale videtur sacculi
genus fuisse, pecunia ad usum
quotidianum necessaria gestanda
accommodatum, & sub ventrem
appensum. l. 6 ff. de bon. damn.

Ventralis a, c. ad ventrem per-
tinens, ut: Ventralis humor.
Macro.

Ventriculus i, m. pars infimi
ventris organica, qua cibum vere in re aliqua, est populi
assumptum, deniumq; molitio-
ne preparatum, in succum vari. pro Cluent,

albicanti cremori similem,
convertit, quem chylum prisca
nuncuparunt, der Magen.
Vesling.

b Ventriculi in animali-
bus ruminantibus, cornigeris, &
altera maxilla dentatis, sunt
quatuor, prima concoctioni de-
stinati; Venter primus; Reticu-
lum; Omasus; Abomasus.

c Ventriculi cordis dicun-
tur cavitates ejusdem, die Herz-
Kammern. Vesling.

d Ventriculi cerebri no-
tant cavitates cerebri amplio-
res. id.

Ventri loquus a um, ex ventre
loquens, nempe obsessus à ma-
lo spiritu, qui in hominis ven-
tre residens, loquitur. Martin.

Ventriosus vel Ventrosus a um,
magnum ventrem habens,
großbauchicht. Plin. 14. c. 22.

Ventulus i, m. Dimin. a Ventus,
ein Lüfflein. Terent.

Ventus i, m. meteorum est æ-
rium, der Wind / ut: Circun-
que in alto Ventus est, exim
velum vertitur, nach dem der
Wind auff dem Meer gehet/
nach dem fehrt man die See
gel; Man richt sich nach der
Zeit/ man muß die Gelegen-
heit in acht nehmen. Epid.
1, 1, 47.

b Ventum popularem quæ
cibum vere in re aliqua, est populi
assumptum, deniumq; molitio-
ne preparatum, in succum vari. pro Cluent,

c Ven-

c Ventus secundus, pro se-
cunda fortuna. Cic.

d Ventus pro procella &
turbine in Republica.

e Ventus auferant, Proverb
quo admonemus aliquem, ne
prætorum malorum memoria
semet affligat, quādoquidem,
quod factum est, infectum fieri
nequit. Erasim.

f Venti campus, dicitur pa-
dis, Proverb. dicitur de homine
levi & inconstanti, qui in pla-
nitie venti liberius, sine obsta-
culo huc atq; illuc divagatur. id.
g Venti stridere, Proverb.
est obrosi atq; ex animo eji-
cere. idem.

h Vento loqueris, i. e. in-
aniter concionaris. id.

i Ventorum stationes no-
runt indigena, Proverb. de rebus
multo usu observatis, perspectis-
que. idem.

k Ventos colis, Proverb. di-
citur de eo, qui è suis laboribus
nihil fructus reportat. idem.

l Vento vivere, dicuntur,
qui nullo vivunt impendio, vom
Wind leben. idem.

m Perendinum ventum
prædicare, dicuntur, qui conje-
cturis, quod multo post eventu-
rum sit, colligunt. id.

n Ventus in sacris accipitur
pro motione incerta, inconstante
& evanida. Job. 6, 26. Eccl.
c. 5. v. 15.

o Vir ambulans in vento

& mendacio, i. e. vanus. Mich.
cap. 2. v. 11.

Venucula, Venicula, vel Ve-
nuncula, uva genus, quod in
olla conditum diutissime incor-
ruptum servatur. Martin.

Venula a, f. Dimin. parva vena,
b Venula metallicis dicun-
tur, Klüffe.

Venula transversa, Erenu-
Kluffe.

Venula obliqua, Over-
Kluffe.

Venula, qua se venis pau-
latim jungit, Schärflufft.

Venula, qua venis incum-
bit, Hengflufft. Agric.

Venum, à quo venum ire, pro
vendi, Gellius dixit.

Venundatio onis, f. permutatio,
das Wechselln ob Vertauschen.

Venundo as, venundare, idem
quod vendere, venum dare.
vertauschen.

Venus oris, f. Ethnicis dea a-
moris fingitur; & plerumque
pro libidine sumitur, ut: Si-
ne Cerere & Libero friget Ve-
nus. Eun.

b Venus pro elegantia &
ornatu, ut: Quod cum gratia
quādā & Venere dicitur. Quint.

c Veneris astum habere di-
cuntur, qui novis modis quem
libet in amorem sui pellicunt
Erasim.

d Veneri suam immolavit.
Proverb. dici solitum, ubi quis

munus offert minime gratum.
Vnu 4. In-

Invisus enim Veneri sus propter
Adonidem illius amatum, apri
dente periculum idem.

e Venus, stella, quæ alias

Lucifer, der Morgenstern / &
Hesperus, der Abendstern dicitur.
Cic. 2. de nat. deor.

f Venus, pro amica. Virg.
Eclog.

g Venus, pro calorum iactu
venero, unde iactus veneris,
alle Sees.

h Venus dicitur cuprum,
quod cum Venere coelesti in Ma-
crocosmo, cumq; generatris par-
tibus in Microcosmo sympathiam
obtineat. Schröd.

Venustas atis, f. pulcritudo pro-
pria mulieris est dignitas,
liebligkeit / Holdseligkeit/
Schönheit / ut: Venustatem
muliebrem ducere debemus, di-
gnitatem virilem. Cic. 1. Off.

b Festivitas & venustas
dicendi, i.e. gratia & suavitas
loquendi

Venustè, Adv. liebtlich/holdselig/
glücklich. Cæl. ad Cic.

Venusto as, are, holdselig seyn/
liebtlich machen. Eoban.

Venustulus a um, Dim. ziemlich
schön/ oder liebtlich. Plaut.

Venustus a um, à venere dicitur,
lepidus festivus, holdselig/
liebtlich/schön/freundlich/ut:

Homo venustus. Catull.

b Venustum est, quod cum planè emota mentis esse, ubi quæ
gratia quadam & venere dicitur.
Quintil. 1. 6. l. 4.

Veprecula a, f. Dim. Vepres. Cic.
Vepres is, m. vel f. rubus, sentis,
spina, ein Dorn/oder Dorn-
Hecken. Ovid.

Vepretum i, n. locus, vepribus
plenus. Colum. 4. c. 32.

Ver veris, n. anni pars tempera-
tior, à veniendo dictum, quod
tum venire, i. c. oriri & cresce-
re incipiunt virgulta, & fron-
tes ac flores arborum atq; her-
barum, der Frühlings/der Lenz
oder vor Sommer/ut: Vere
invenit, bey angehebem Frühl-
ling. Cic.

b Ver, in tres dividitur par-
tes, novum, adultum, & præcep-
Virgil.

c Ver tanquam adolescen-
tia, significat ostenditque fru-
tus futuros. Cic. de Senect.

Veracitas atis, f. est virtus mora-
lis, quæ id, quod corde senti-
mus, ore proferimus, & ipsis
quodq; gestibus exprimimus.
Ethic.

Veraciter, Adv. i.e. verè, wahr/
hastiglich.

Vera cum i, n. quasi vere actum,
i.e. verno tempore aratum.

Veraculus a um, Dim. à verax.

Veratrix ictis, f. quæ vera dicere
existimatur, divina. Martin.

Veratrum, herba, vide Hel-
leborus.

b Veratro abrium esse, est
tantum assumptis ellebori, ut ad-
brie-

brietatem etiam sufficeret. Pers.
Sat. 1.

Verax acis o. veridicus. Cic. de
Divin.

Verbalis e, c. ad verbum perti-
nens, vel quod à verbo descen-
dit. Gram.

Verbasculum i, n. idem quod pri-
mula veris, vel herba Paraly-
sis, Schlüsselblumen. Matth.

b Verbasculum, idem quod
blattaria, Schabentraut/
Goldknöpflein ad

Verbaicum i, n. herba species,
Königs Kergen/Woltraut/
Kergentraut/Himmelbrand/
Lindholden Kergen, dicitur &
Phlorus, Canaria, Candela-
ria, Candela Regis, Thapsus
barbatus. Pancov.

Verbena a, f. vel verbenata sive
peristereum, Eisenkraut/
senrich/ Eisenhart/ Tauben-
Kraut. Matthiol. Schröd.

b Verbona fœmina, idem
quod Erysimon.

c Verbenas abusivè voca-
mus omnes frondes sacratas, ad
aras coronandas, ex aliquo loco
puro decerptas, quasi herbenas,
ut est Laurus, Oliva, Myrtus.
Ter. Virg. Ecl.

Verber eris, n. instrumentum
longum & exile, qualis est vir-
ga, baculus, fustis, flagellum, fe-
rula, & simil. Ter.

b Verbera, pro ipsa ver-
beratione, sive ictibus accipimus.
idem.

Verberabilis e, c. dignus verbe-
ratione. Plaut.

Verberatio onis, f. verberandi
actus, das Schlagen.

b Mirificam mihi verbe-
rationem cessationis epistola desi-
dit. Gram.

Verberatus us, m. ipsa verbera-
tio. Plin. 31. c. 3.

b Verberatus, pro impul-
su Cic.

Verbero as, are, verbere a um, verberatione
dignum, ut: Ain' verò, verbe-
reum caput? Plaut.

Verberito as, are, saepe verberare.
Fellus.

Verbero as, are, verbere cadere,
schlagen/ut: Hoc oportet fieri,
& ut à tutoribus pupilli, à ma-
ris uxores, servi quoq; pue-
ros hujus ætatis verberare con-
cedimus. Curt. 1959.

Verberare auris verberare.
Virgil.

b Verberari Sole, Luna,
imbre ventis. Plin. 14. c. 21.

b Aures sermonibus ver-
berata. Tacit.

d Verberare cogitationis
convitio, pro laceffere. Qv. Cic.

Verbero onis, m. qui est verbere
dignus.

Verbigero as, are, verba facere.
Apulejus.

Verbosè, Adv. est multis verbis,
weitläufig. 1. 10. 7.

b Exponere aliquid ver-
bum 5 bo.

boſius, etwas weitläufftig er-
klären. Quintil.

Verboſitas atis, f. loqvacitas.
Firmic.

Verboſus a um, verbis abundans,
von vielen Worten/ut: Epi-
ſtola verboſa. Cic.

Verbulum i, n. Diminut. ein
Wörtlein.

Verbum i, n. eſt vox ſermonis,
ein Wort/ut: Verbum ſi addi-
deris, wirſtu noch ein Wort
mehr ſagen. And. 5. 2. 29.

b Verba reperta ſunt, non
impedirent, ſed quia indica-
rent voluntatem. pro Cecin. XX.
Vehementi uti verbo con-
tra aliquem, hart wider einen
reden. Gell. 3. c. 5.

c Verbum non facere de re
aliqua, nicht ein Wort einer
Sachen halben verlieren/ut: nem
De ea ſocietate neminem eſſe, qui
portas, obſecro, atque id, ſi po-
teret, pro S. R. XIX.

d Non mehercle verbum mere,
mit Worten außſprechen/
feciffes, ſi tibi quengquam reſpon-
ſurum putaffes. Ibid.

e De bonorum venditione,
ſi iſta ſocietate verbum eſſe fa-
cturum neminem. pro Sext.
Roſc. IX.

f Verba facere, i. e. loqui,
reden. lib. 3. 3. Att. Corn. 100.

Verba facere contra ali-
quem, wider einen außtreten/
wider einen reden. Curt. 62.

g Verba dare alicui, einen
betriegen/ut: Seni verba dare,
Ep. 29.

difficile eſt, alte Leute ſind übel
zu betriegen/alte Sperling ſind
übel zu berücken. Ter. And. 1. 3. 6.
Imperatori verba dedit.
Corn. 685.

h Data verba mihi ſunt,
ich bin betrogen. Eun. 4. 5. 1.

i Conſpicere verba in ali-
quem, i. e. loqui de aliquo. pro
Cecin. XXIII.

k Verbo arguere, verbo ne-
gare, mit bloſſen Worten ſtraf-
ſen / mit bloſſen Worten ſich

verantworten / ut: De quibus
cum verbo arguit, verbo ſatus eſt
negare, i. e. crimina eodem modo
refellenda ſunt, quo inferuntur;
vel: ſatus eſt totidem verbis reſel-
lere crimina, quot obſciuntur.

l Verbo expedire, mit ei-
nem Wort ſagen/ut: Cedo, quid
De ea ſocietate neminem eſſe, qui
portas, obſecro, atque id, ſi po-
teret, pro S. R. XIX.

m Verbis dicere, i. e. expri-
mere, mit Worten außſprechen/
ut: Non hercle verbis dici po-
teſt tantum, quam re ipſa navi-
gare incommodum eſt, eſt iſt mit

Worten nicht außzuſprechen/
Eturum neminem. pro Sext.
wie ein beſchwerlicher Handel
es ümb die Schiffarib ſey.

n Verbis meis, in meinem
Namen / verbis tuis, &c. ut:

Tyronem meum ſaluta noſtris
verbis, ſage meinem Tyroni un-
ſern gewöhnlichen Gruß. l. 7.

Ep. 29.

Vicinam noſtram huc vo-
ca verbis meis, fordern unsere
Nachbarin in meinem Namen
herauſſer / hieher / heiſſe ſie
herauſſer gehen. Hec. 4. 4. 93.
o Locutus ſum, ut ei meis
verbis diceret, ich habe ihm geſa-
get / daß er ihm in meinem
Namen angezeigt.

p Verbo, mündlich / ſcri-
ptura, ſchriftlich. lib. 10. Ep. 8.

q Ad verbum obedire, den
Worten nur nachkommen. pro
Cecin. XIX.

r Verbum de verbo expreſ-
ſum eſſe aliquid, von Wort
zu Wort außdrücklich etwas
melden. Adelph. Prol. II.

s Verbum expreſſa, lateiniſche Sa-
beln / welche nach dem Griechi-
ſchen von Wort zu Wort gege-
ben. Cic. 2. Fin.

t Verborum pondus ſuſti-
nere, i. e. orationem gravem reſu-
tare. pro Lig. VII.

u Bona verba, quaſo, lie-
ber / gib doch gute Wort. Andr.
1. 1. 2. 32.

x Verbum ſequi, i. e. re-
tinere, ſpectare id, quod
verba ſonant, non quod ſenſus
requirit. pro Cecin. XIX.

y Ad verbum rem aſtrin-
gere, i. o. verba ſequi, non ſen-
ſum ſpectare. Ibid.

z Non totum jus pendet
ex verbis, i. e. non omne jus ver-
bis iudicandum eſt. pro Cec. XX.

aa Verba ſerviunt homi-
num conſiliis & autoritatibus,
i. e. verborum uſus iſt eſt, ut quid
homines velint, declarent, pro
Cecin. XX.

bb Verbis ſatus hoc cautum
erat pro Cecin. XX

cc Voluntas ſi tacitis nobis
intelligi poſſet, verbis non utere-
mur, pro Cecin. XX.

dd Verſari in errore ver-
borum, ſich an den Worten ä-
gern / an den Worten irren / die
Wort nicht recht verſtehen / ut:
Cum de voluntate & ſenſu legis
conſtat, impudentia & ſtultitia

ſingularis eſt, in verborum errore
verſari, i. e. non ex ſingulis verbis,
ſed ex mente autoris ſumenda eſt
legis interpretatio. pro Cec. XIX.

ee Conſtituere rei alicuius
cauſſam omnem in verbo, i. e.
omnem rem in verbo collocare,
die ganze Sache nur an die
Wort binden. pro Cec. XXX.

ff Nullius lingua verbo-
rum copia tanta eſt, ut res omnes
certis ſuis ac propriis vocabulis
nominare poſſit. pro Cecin. XIX.

gg Nihil opus eſt verbis,
cum eares, cuius cauſſa verba
quaſita ſunt, intelligitur. pro
Cecin. XIX.

hh Qua iudicia aut ſti-
pulationes, & paſſi & conventi-
formula non infirmari aut con-
ſum ſpectare. Ibid.

velli potest, si ad verba rem de- habet Terentius, ut: Verum il-
flectere velimus, i.e. si magis ver- lud verbum est, vulgo quod di-
ba, quam sententiam spectare cunt. Andr. 2, 4, 15.
velimus. pro Cecin. XIX.

ii Accusari verba inter est operam ludere, einem Todten
se, i.e. confectari, den Worten oder Tauben predigen. Phorm.
nachgeh'n. pro Cecin. XIX. con- 1, 5, 9, 26.
sectari. pro Cecin. XX.

kk Aequitatis ratio, non sententia, ut: Litinam istuc ver-
verbi, habenda est, pro Ce- bum ex animo ac verè diceret,
cin. XXV.

ll Capere aequitatem rei, Herzen und in der Wahrheit sa-
laqueo verbi, i.e. non ex verbo, getest. Eun. 1, 2, 95.
sed sententia iudicare. pro Ce-
cin. XXX.

mm Quid verba nos du-
eunt, res ipsa hoc sentire atq; in- 1, 2, 29.
telligere cogit, pro Cecin. XXII.

nn A verbolice recede- re, vergebliche Wort machen.
re, ab aequitate notantulum qui- Curt. 1007.
dem. pro Cecin. XXII.

oo Verbo ac litera jus o- Propositione est Prædicatum,
mne torqueri solet. pro Cecin. quod de Nomine seu Subiecto
XXII.

pp Verbo duci ad rem ju-
dicandam, i.e. ex verbo iudicare- cis est vox conjugabilis, signifi-
dere. pro Cecin. XXI.

qq Verba omnia exqui-
vere, allen Worten fleißig nach- cum Theologis dicitur Filius Dei,
denken. pro Cecin. XXI.

rr Etiam si verbo differre ab aeterno genitus.
videbitur, re tamen erit unum. ccc Verbum Dei idem est,
pro Cecin. XXII.

ss In his causis non ver-
ba veniunt in iudicium; sed ea- Verè, Adv. im Grund der War-
res, cuius causæ verba hac in in- heit/ warhafftig/ ut: Sic e-
terdictum conjecta sunt. pro Ce- nim verè eas appellare possum.
cin. XXII.

tt Verbum pro proverbio

xx Verbum pro integra

Volte Gott / daß du das von
Herzen und in der Wahrheit sa-
getest. Eun. 1, 2, 95.

Quid istuc verbi est?
Was sind das für reden? Wo-
hin gehet die Rede? Phormion.
1, 2, 29.

yy Verba frustra consume-
re, vergebliche Wort machen.
Curt. 1007.

zz Verbum Aristoteli in
Propositione est Prædicatum,
quod de Nomine seu Subiecto
dicitur.

aaa Verbum Grammati-
cis est vox conjugabilis, signifi-
cans agere aliquid aut pati.

bbb Verbum hypostati-
cum Theologis dicitur Filius Dei,
aeternus ille λόγος ante tempora

ccc Verbum Dei idem est,
ac scriptura sacra.

Verè, Adv. im Grund der War-
heit/ warhafftig/ ut: Sic e-
nim verè eas appellare possum.
1, 11, 13.

b Hac possum omnia verè
dicere. pro S. R. XXXIV.

Vere-

Verecundè, Adv. schamhafftig/
feusch/ ut: Verecundè ac mo-
destè. Liv. Pun.

b Verecundus ab aliquo
aliquid contendere, mit Beschei-
denheit etwas von einem begeh-
ren. 1, 7, 6.

c Verecundus de se scri-
bere, bescheidenlich von sich
schreiben. 1, 5, Ep 32.

Reluctari verecundè, sich
züchtig entschuldigen. Curius habe
mich lange besorget für
dir/ du mögst es thun. Terent.
1, 11, 42.

Verecundia a. f. metus est in ex-
pectatione ignominia, Scham-
hafftigkeit/ Zucht/ ut: Vere-
cundia facit transire, das
Scham- Hütlein abziehen/
ut: Qui semel verecundia fi-
nes transferit, eum bene & na-
viter oportet esse impudentem.
1, 15, Ep 12.

Verecunditer, Adv. pro vere-
cundè, antiquum. Nonius.
Verecundor aris, aris, verecun-
dia teneri, sich schämen. Plaut. mal
hatte gesagt? Phorm. 58, 8.
Verecundus a um, idem quod
pudens. ut: Docet verecundum
esse adolescentem. Asin.

Verecundus, qui veredos regit,
rhedarius, gubernator, ein Joch
führer/ Kutscher. Sidon. es
seyn möge. Andr. 1, 4, 7.

Verendus, equus velox, vel rhe-
ret, & heri semper lenitas, vere-
dam vehens, ein Zelter. Mart. bar.
vorsum evaderet, es nach
Verenda orum, m. corporis par-
tes, quæ non nisi cum verecun-
dia nominantur. Plin. Epist.
sorgte mich/ wo doch die junier-
Verennes, instrumenta sunt ru-
wärende Luidigkeit meines
Herrn

sticorum, à vehere, i.e. expor-
tare, nominat a. lfid.

Vereor eru, verius sum, vereri
est timere, scheuen/ fürchten/
ut: Vereor, ut Dolabella possit,
ich besorge/ Dolabella möchte
nicht können. 1, 14, Ep 14.

b Vereor, ne cadas, ich
fürchte/ du mögest fallen.

c Ego dudum non nihil ve-
ritus sum abs te, ne faceres, ich
habe mich lange besorget für
dir/ du mögst es thun. Terent.
And. 3, 4, 3.

d Vereri, schamhafftig
seyn/ ut: Hic ubi opus est, non ve-
rentur, ubi nihil opus est, ibi ve-
rentur. Andr. 4, 1, 13.

e Quid ad me ibatis? ri-
diculum: an verebamini, ne non
ad facerem, quod receissem se-
mel? Was darfft ihr erit zu mir
kommen? ein lächerlicher Han-
del: besorget ihr euch/ ich möch-
te das nicht thun/ was ich ein-
mal hatte gesagt? Phorm. 58, 8.

f Sed quidnam Pamphi-
lum exanimatum video? vereor
quid sit? Aber wie sehe ich den
Pamphilum so gar erschrocken?
rhedarius, gubernator, ein Joch
führer/ Kutscher. Sidon. es
seyn möge. Andr. 1, 4, 7.

g Mirabar, hoc si sic abi-
Appollin.

Verendus, equus velox, vel rhe-
ret, & heri semper lenitas, vere-
dam vehens, ein Zelter. Mart. bar.
vorsum evaderet, es nach
Verenda orum, m. corporis par-
tes, quæ non nisi cum verecun-
dia nominantur. Plin. Epist.
sorgte mich/ wo doch die junier-
Verennes, instrumenta sunt ru-
wärende Luidigkeit meines
Herrn

est interpretatio, Wendung/
Dolmetschung/Übersetzung.

Verlipellis a, c. quod facile ver-
tit pellem, h. e. vultum, &
quomodo libet faciem mutat,
verschmigt/verschlagen/ un-
de pro astuto & callido poni
solet. Plaut.

Verlito as, are, Freqv. à verso,
Verso as, are, vel

Verlor aris, ari, est frequenter
vertere, oft wenden/hin und
her kehren/ ut: Uvater die
versate per triduum, quarto
exprimuntur. Plin.

b Versare suam naturam
& regere ad tempus, seine Na-
tur oder etgen Willen brechen/
und nach der Zeit richten. pro
Cael. VI.

c Versare in corde, est co-
gitare, bey sich wol erwegen/
hin und her denken. Trin.

Versare se ad omnes cogi-
tationes. Curt. 1219.

d Pecunias non ex fide ver-
sare, i. e. non fideliter tractare,
nicht treulich mit dem Geld
umgehen. Svet. in Galb.

e Versari est assiduum essetatis perjurandum versari, i. e. hu-
in re aliqua, mit einem Ding manum se prestare, sich sehr
umgehen/ ut: Si uno in argu-
mento unaq. in personâ mensura
tota versabitur, wenn du deinen
Sinn nur auff einerley Inhalt
und eine Person richten wirst.
lib. 5. epist. 12.

f Versari in veteri curri-
culo, in seinem alten Stand

sich wieder befinden pro Marc. I.
d Versari in insidiis, in
Gefahr schweben/ ut: Etenim
jam diu in his periculis conjura-
tionis & insidiis versamur. I.
Catilin. XIV.

h Mediocriter in exerci-
tatione dicendi versatum esse,
ziemlich in dem Reden geübt
seyn. pro Archia I.

i Versari in labore, in der
Arbeit begrieffen seyn. pro Cæ-
lio XXII.

k Versari in iisdem rebus,
mit einerley umgehen/ einer-
ley treiben oder fûrhaben. l. 4. 3.

l Versari quotidie in acie,
immer im Streit leben. pro
Cael. XXII.

m Versari inter eos sine
dedecore potero? werde ich auch
mit Ehren unter ihnen seyn
können? l. 10, 7. Att.

n Versari ante oculos, fûr
Augen schweben. l. 14. ep. 3.

o Omni tempore inpradâ
atq. sanguine versari, pro Sext.
Rose. XXVI.

p In suavitatis humani-
c Versari est assiduum essetatis perjurandum versari, i. e. hu-
in re aliqua, mit einem Ding manum se prestare, sich sehr
umgehen/ ut: Si uno in argu-
mento unaq. in personâ mensura
tota versabitur, wenn du deinen
Sinn nur auff einerley Inhalt
und eine Person richten wirst.
lib. 5. epist. 12.

q Versari, im Schwang
gehen/ ut: In domo meretriciâ
omnia inaudita vitia atq. flagi-
tia versantur. pro Cal. XXVI.

r Versari in meis castris,
i. e.

i. e. mea defensione uteris, pro
Cecin. XXX.

s Versatus in re aliqua,
der ein Ding oft getrieben hat/
ut: Homo audax & sape in cade
versatus, einfûhrer Gefell/der
ihrer viel auff der Seelen hat.
pro S. R. XII.

t Versari in celeritate, be-
rûhmt seyn. Corn. 6.

Verloria a, f. funis est, quo
vertitur velum secundum au-
ram, ut: Quia tu, quod pe-
rit, perisse ducis: cape mo-
do verloriam, i. e. da velare-
trorsum, sehr wieder umb.
Trin. 4. 3. 19.

Verlorius a um, vim habens
vertendi. Plaut.

Versura a, f. est conversio, eine
Umbwendung/ eine Kahr/
ut: Ex versurâ quorundam
foliorum, quod sit anni tem-
pus, dici potest Varro.

b Versuram facere, doctè
dicimus pro puerili phrasi, ad u-
suram sumere pecuniam, Geld
auff Zins aufnehmen/ Schuld
mit Schuld bezahlen/ ut: Ver-
suram facere publice. Corn. 7. 48.

Versuram nunquam omni-
no fecit ullam, i. e. nunquam
pecuniam accepit fœnoratitiam,
er hat nie Geld auff Zins ge-
nommen. pro M. Cael. XIX.

c Versuram solves, du
wirst eine Lûcken auff- und die
andere mit zusickè. Phor. 5. 2. 15.
Versus, Prapof. gegen. Cic.

b Versus aliquando Adv.
ut: Sursum versus, deorsum ver-
sus. Cat.

Verlus as, m. idem quod car-
men. Reymen/ ut: Nemo est
tam aversus à Musis, qui
non mandari versibus ater-
num suorum laborum pracon-
ium facile paratur. pro Ar-
chiâ VII.

b Ornatissimis atq. opti-
mis versibus de re aliqua dicere.
schöne Verse von einem Ding
machen. i. de Orat.

Verlute, Adv. callidè, ver-
schlagen/ verschmigt. Cic.

Verlutia a, f. calliditas & ma-
litia, Spisfûndigkeit/ Arg-
listigkeit.

Verlunloqvus a um, qui ver-
sute loqvitur. Cic.

Verlus a um, dicitur, qui in-
constanti animi motu huc at-
que illuc variè & simulate
fertur, callidus, verschmigt/
listig/ unbeständig/ ut: Ver-
sutor es, quàm rota figura-
ris, i. e. vaser & callidus es.
Epid. 3. 2. 35.

Vertagus, canis, qui sponte se
veret in venationem, pre-
damq. domum refert. Martin.

Vertebra a, f. ossa spina dicun-
tur vertebra, die Gewerbe-
bein/ in quarum medio spina-
lis medianila est, numerantur
que septem colli, duodecim
thoracis, & quinq. lumborû.

Vertebratus a um, in vertebra

modum tornatus. Plin. 11, 37.
Vertex *ictis*, m. à *vertendo*, ut &
Vortex apud antiquos, juxta
 Quintil. *ventum contortum*
 significat, ein Wirbel-Wind.
 Lucan.

b *Vertex aqua*, ein Wir-
 bel im Wasser. Virgil.

c *Vertex capitis* dicitur
 etiam propter flexum capillorum,
 die Scheitel / unde à *vertice* ad
calcem, von der Scheitel an
 bis auff die Fußsohlen / i. e. à
principio ad finem.

d *Vertex arboris*, der
 Gipfel eines Baums. Plin.
 1. 12. c. 1.

e *Vertex montis* dicitur e-
 minentiſſima montis pars; quod,
 qua ibi nascuntur, partim in
 dextram, partim in sinistram
 vertantur. Virgil.

f *Vertices*, altissimi cœli
 partes, quas Græci polos dicunt;
 quod circa hos mundus rotetur,
 ut: *Hic vertex nobis semper
 sublimis: at illum sub pedibus
 styx atra videt, manesq; pro-
 fundi.* Virg. 1. Georg.

g *Verticem* pro Aquilone
 posuit Virgil. 2. Georg.
Vertibulum, idem quod *verte-
 bra*. Lactant.

b *Vertibulum*, instrumen-
 tum, quo carbones vertuntur
 in fornace. Martin.
Verticillatus vel *verticulatus*,
 ad *verticillum* seu *vertebram*
 pertinens. Cell.

Verticillum & *verticillus*, in
Muscis notat, quo *fides* in-
 tenduntur, ein Wirbel. Zehn.

b *Verticillum*, spondylus,
 quo *fusus* facilius vertitur, ein
 Wirtel an der Spindel. Plin.
 1. 37. c. 2.

Verticordius a um, ut: *Venus
 verticordia*, qua *fœminas* à
libidine ad *pietatem* flecte-
 re putabatur. Valer. Max.

b *Verticordiam* illam
 deam religiose colere, i. e. rebus
 veneris impeditum esse. Scal.
Verticolus vel *Vorticofus a um*,
 ut: *Amnis vorticofus*, i. e. pro-
 pter *vortices* periculosus. Liv.

Verticula a, f. &
Verticillum i, n. à *vertendo*,
 idem quod *verticillum*. Fest.

b *Verticulas* Lucilius po-
 suit pro *articulis* sive *spondy-
 lis* spina. Martin.

Vertiginosus, *vertigine* laborans.
Vertigo inis, f. nihil aliud est,
 quam *falsa conversionis* &
circumgrationis imaginatio,
 ab *inordinato* & *circulari* spi-
 ritus animalis, in *cerebri* parte
 anteriore, motu exorta, der
 Schwindel. Sennert. Joist.

Verto is, versi, versum, vertere,
 est *convertere*, *wenden* / fe-
 ren / ut: *Rotundam, redigam*,
 ut, quod se *vertat*, *nesciat*, ich
 wil ihn also zuschlagen / und
 zu recht bringen / daß er nicht
 wissen sol / wo er sich hin
 wenden möge. Heavt. 5, 1. 73
 b *Quo*.

b *Quo me vertam, nescio.*
 pro Lig. I.

c *Vertere*, i. e. *mutare*, ut:
*Videte nunc, quam versa & mu-
 tata in peiorem partem sint o-*
mnia. pro S. R. XXXIII.

Verti in candidum, weiß
 werden. Solin. 270.

d *Vides, versa esse omnia*,
 du siehest / wie sich alles verfeh-
 ret hat. pro S. R. XIX.

e — *Varia vita est: Nos* tat, id est *vertatur*, daß es wol
 divitem eum meminimus, atq;
 iste pauperes nos; *Vertentur*
se memoria, die Zeiten ändern
 sich: *Wer* gedencken noch / daß
 dieser reich war / und er erinnert
 sich, daß wir arm waren: Dies
 ses Erinnern hat sich verfehret.
 Truc. 2, 1, 10.

f *Vertere aliquem in su-*
gam, est *cogere*, ut *quis fugiat*,
 in die Flucht schlagen. Liv. 10.
 bell. Pun.

g *Omnium oculos in se*
vertere, est *facere ut omnium*
oculis quis conspiciatur. Liv. 7.
 ab Urbe.

h *Res vertitur in meo fo-*
ro, i. e. *de mea re agitur*, es gilt
 meine Haut / es ist umb mich
 zu thun / ut: *Ubi ego video, rem*
vorti in meo foro, quantum pos-

est, *facio idem*, quod plurimi alii,
 quibus *res timida* aut *turbida*
 est. Mostell. 5, 1, 10.

i *Verti* pro *versari* etiam
 habet Cicero, ut: *Non in suppli-*
sio crimen meum vortitur, in
 Veit.

k *Qua mihi atq; vobis res*
vortat, (i. e. *eveniat*) *bene!* das
 wale Gott! Asin. prol. v. 1.

l *Vertere male*, est *male*
cadere, *male habere*, *übel ab-*
laufen / ut: *Si malus aut ne-*
quam est, males res vertunt, quas
agit, ist er ein Bösewicht oder

Schalt! / so läuffet alles / was
 du siehest / wie sich alles verfeh-
 er fürnimbt / übel ab. Persa.

Quod bene (vortat) ver-
tat, id est *vertatur*, daß es wol
 ablauffen möge / wol gelinge /
 GOTT gebe zu allem Glück.
 Curt. 24. 1732.

m *Vertere solum*, est *locum*
mutare, & proprie in *exilium*
abire, seinen Stab weiter sehen /
 aufstreten / ut: *Qui volunt pœ-*
nam subperferere, aut *calami-*
tatem, eo *solum vertunt*, h. e. *se-*
 dem ac *locum mutant*. pro Cec.

n *Vertere solum exilii cau-*
sa. pro Quint.

o *Vertere*, est *versuram*
facere, ut: *Vel qui ipsi vertant*,
 vel *qui alii subversandos pra-*
 beant. Curcul.

p *Vertens*, das herum ist /
 ut: *Annus vertens*, i. e. *con-*
 meine Haut / es ist umb mich
 zu thun / ut: *Ubi ego video, rem*
vorti in meo foro, quantum pos-

est, *facio idem*, quod plurimi alii,
 quibus *res timida* aut *turbida*
 est. Mostell. 5, 1, 10.

q *Anno vertente*, wenn
 das Jahr umb ist. Corn. 503.
 r *Nunquam hunc menssem*
vertentem servabit tibi, er wird
 dir diesen Monat nicht aufdie-

nen. Pers. 4, 4, 6.
 s *Vertere*, i. e. *interpreta-*
ri, ut: *Vertere Platonem*, Platonis

Schriften verdolmetschen/oder
übersetzen.

Verton vel Ferton habetur in
Decret. Pont. 12. 9. 1. quod
quatuor in partes res Eccle-
siastica dividenda sunt, qua-
rum quarta cedat Episcopo.
Hanc hodieq. sacrificuli redi-
munt aliquot nummis, vo-
cantque Vertonem. Verton au-
tem vel Berding / est vetus
Germanorum vocabulum,
quod nunc Bierheil vel
Bierzahl nominatur, & sub-
inde legitur in vetustis libris
Germana lingua scriptis, ein
Verton / oder Berding-
wachs. Oldend.

Vertumnus i, m. inquit Acron.
deus dictus est, qui humanis
mentibus praest, a vertendo.
Hic quondam Roma colebatur.
Aliter Vertumnus dicitur deus,
qui praest sensibus ab eo, quod
vertat & mutet cogitationes
humanas: Scribitur itaque
multiformis. Is autem dicitur
iniquo Vertumno natus, qui
nescit se regere.

Veru, indeclin. in sing. haec ve-
rua in plural. instrumentum
ferreum, quo carnes ad ignem
torrere solemus, ein Brate-
spieß. Virgil. 7. Georg.

b Veru, telum ad veru
similitudinem factum id. 7. Aen.

Vervactum, ager novalis, i. e.
vere actum arum, i. e. ver-
sum. Varro 1. Rust. c. 44. ein
gebrachter Acker.

Veruculum i, n. parvum veru,
& ei simile instrumentum
ferreum ad despumanda me-
talla. Plin. 33. c. 6. Quidam
legunt verriculum.

Verveccus a um, ad similitudinē
vervecis factum. Plaut. Capt.

Vervecinus a um, quod ex ver-
vece est, ut: Caro vervecina,
Hämmel-Fleisch / Schöpfen-
Fleisch.

Vervex ecis, m. mas ovium, cui
inversi sunt sive adenti tes-
ticuli, ein Schöpf / Hämmel.
Plaut. Capt. Isidor.

Veruina, quatuor syllabarū obe-
lisum significat, i. e. parvum
veru & tanquam vericulum.
Plaut.

b Veruina, jaculi genus
longum, quod aliqui verutum
nominant.

Verum i, n. i. e. veritas, ut:
Veri periculum ad me non re-
cipio, ich wil nicht gut für
seyn / daß es wahr sey / ich sa-
ge / wie ichs gehört. Solin. 463.

b Sape quod falso credi-
tum est, veri vicem obtinet.
Curt. 1968.

Verum, Conj. idem quod sed,
aber. Terent.

b Verum, pro tamen, vel
at. Plaut.

Verumenim, i. e. attamen, quia,
&c. Terent. Adelph.

Verumenimvero, idem quod
verum. idem.

Veruntamen, idem quod tamen,
aber doch. Cic. b Ver-

b Veruntamen, pro in-
quam, ut: Cum essem in Tuscu-
lano, &c. veruntamen, cum ibi
essem. Cic. ad Att.

Verus a um, est sincerus, non fal-
sus, wahr / ut: Miserrima est
hac miseria est servo bono a-
pud herum, qui veraloqui-
tur, si id vi verum vincitur,
es ist wol ein armseliger

Handel bey einem frommen
Knecht / der bey einem Herrn gil. 9. Aen.

die Wahrheit sagt / wenn sie
mit Gewalt heraußer ge-
zwungen wird. Amph. 2. 1. 43.

b Actum est, siquidem
hac vera predicat, wenn es wahr
ist / was diese sagt / ist alles ver-
lohren. And. 3. 1. 7.

c Verus, idem quod a-
quus, iustus, billich / recht / ut: Plin. 15 c. 8.

Metiri se queng, suo modulo ac
pede, verum est, es ist recht und
billich / daß ein jeglicher sich stre-
cke nach der Decke / nach seinem
Vermögen sich richte und achte.
Horat.

d Verisimile vix videtur,
es scheinet gar schwerlich wahr
zu seyn. 1. 7. Ep. 2.

c Color verus, nativus,
non adulteratus.

Verutum i, n. veruta, inquit Fe-
stus, pila dicuntur, quod velut
verua habent praefixa. Nonius
verutum esse telum breve &
acutum putat.

Verutus a um, verutis armatus.
Virgil. 2. Georg.

Vesania a, f. vecordia, Unsin-
nigkeit / ut: Discors vesania
vos agit. Horat.

Vesano is, i. v. itum, ire, wüthen /
unsinnig seyn / toben. Catul.

Vesanus a um, vecors, crudelis,
furiosus, wütersch / gräulich /
grausam / unsinnig / ut: Vesa-
nus & furiosus. Cic. pro do-
mo sua.

b Fames vesana. Vir-
gil. 9. Aen.

c Flamma vesana. Catull.

Vescibilis e, c. idem quod vescus.

Vescor eris, vesci, cibo uti, essen /
ut: Vesci carne. Cic.

b Aurā vesci, i. e. vive-
re. Virgil. 3. Aen.

c Vescendo esse, h. e. esui
esse, zur Speise dienlich seyn.
Plin. 15 c. 8.

d Vesci pro videre, apud
veteres. Non.

Vesculus a um, Dim. (ὄστρος)
male curatus, & gracilis, ut
ait Festus.

Vescus a um, quod edi potest,
deinde, quo vescimur, tum
quod depascimur, & sic mi-
nuimus. Tandem, quia a pas-
sione ad actionem facilis est
transitus, etiam vescus est e-
dax. Martin.

Veses, vide Vesidia.

Vesuvius & Vesuvius, mons pro-
pinquus Neapoli, ignibus per-
petuis & fumis celebris. Plin.

Vesica a, f. receptaculum, in quod
urina colligitur, die Blase /
ut:

ut: *Levare vesicam*, i.e. min-
gere. Solin. 83 S.

b *Vesica* est vas metalli-
cum, ex cupro in forma vesicae
vel ovis formatum, quo vegeta-
bilia destillare solent.

Vesicaria a, f. herba species, quae
alias solanum, *halicacabū* di-
citur, Jüden. Kirsche. Matth.

Vesicans is, o. vesicas excitans,
et humorem ardoris vim pro-
licens, ut: *Vesicantia medica-*
menta, Blasenziehende
Arzeneien.

Vesicatorius a um, idem quod
vesicans, ut: *Vesicatorium*
medicamentum Schröd.

Vesicula a, f. Dimin. ein Bläs-
lein/ ut: *Vesicula fellis*, das
Gallen-Bläslein.

b *Vesicula* in herbis di-
cuntur quibusdam folliculi, qui-
bus semen includitur. Cic. 2. de
Divinat.

Vesidia, *desidia*, ergo *veses* effect,
qui male sedet, nulla re hone-
sta occupatus. Martin.

Vespa a, f. insectum volatile, ap-
pense, eine Wespe. Varro.

Vesper *vesperis*, m. vel
Vespera a, f. vel *Vesperus* m.

est tempus vespertinum
Abend/ ut: Cum mane me in
sylvam abstruxi densam et u-
esperam, non ex eo inde ante ve-
esperum, wenn ich mich des
Morgens frühe in einem di-
cken Wald verstecket/ gehe ich
vor Abend von dannen nicht
heraus. Attic. 1. 12.

In *vesperam* inclinat dies,
es wird Abend. Curt. 14. 13.

b *Nescis*, quid serus ve-
spar veheat, i.e. ne praesentium suc-
cessum prosperitate elatus futuri
curam abjicias, nec ullā de rese-
curus sis, priusquam exitum vi-
deris, es ist noch nicht aller Tage
Abend worden. Gell.

c In secundis rebus nihil
in quengram superbē ac violen-
ter consulere decet, nec praesenti
cedere fortuna, cum, quid *vesper*
ferat, incertū sit. Liv. Dec. 5. 5.

d *Vespera* matutino ele-
ganter opponitur, dum de vici-
tudine calamitatum et conspi-
cationis, quam Deus observat in
credentibus, sermo est, Plal. 9. 6.
in *vesperā* pernoctabit fletus, et
mane latitia, sc. adest, quia, dum
in caligine crucis flere quidem
prius coguntur, at venia iterum
latissima solaminis et auxilii di-
vini aurora et lux. Glass.

Vespera um, etiam dicuntur,
unde cum *vesperum* dicimus
Neutro genere, intelligimus
tempus. Plin. 19. c. 12.

Vesperalis o, c. ut: *Vesperalis*
plaga, i.e. occidens, Westen/
der Niedergang Solin. 234.

Vesperascit, in tertiis tantum per-
sonis, es wird Abend. Terent.

b *Vesperascente* die, pro
in *vesperam* inclinante Tacit.
Vesperatus a um, ut: Die jam
vesperata, als es nun Abend
wurde, Solin. 335.

Ve-

Vesperē, vel *Vesperī*, Adverb
i.e. principio adventus noctis,
Abends. spat. Cicero.

Vesperna a, f. *cena* apud veteres
dicebatur. Fest.

Vespero as, are, *vesperam* fieri.
Gell. c. 8.

Vespertilio onis, m. mus alatus,
jēd sine pennis, nomen a *ve-*
spertino accepit volatili, cinerum quacunq;
stuprum in se ad-
gleder. Mauss / Spect. mississet, vix a
desodiebatur. Plut.
Mauss. Plin. 10. c. 68.

b *Vespertilio* etiam di-
cuntur, qui are altero gravati
interdum domi se continent, noctu
prodeunt. Erasim.

Vespertinus a um, quod sit *ve-*
sperti, abendit/ ut: Tempus
vespertinum Cicero.

b *Regio vespertina*. Horat.

c *Vespertinis*, Ablativ. pro
Adv. sc. horis. Plin. 30. c. 10.
Vesperugo onis f. idem quod *ve-*
spert, stella *venus* dicta. Plaut.

Vesperus, vide *Hesperus*.
Vespices, fruteta densa dicta a
similitudine vestis. Paul. apud
ria, neq; cibaria tenere, weder
Festum.

Vespillo onis m. vilis cadaverum
funeratores, qui vespertino tem-
pore eos efferro solebat, qui fu-
neris pompā duci propter ino-
piam non poterant Sipont.

Vesta a, f. mater Saturni, Terra,
dicta vel a vestitu, quod va-
riis floribus atq; herbis vesti-
ta sit terra, quae admodum Si-
pontinus annotavit, vel quod
vi sua stet, ut Ovidius puta-
vit. 1. 6. Fast,

Stat vetera sua, vi stan-
do *Vesta* vocatur.

b *Festa* altera huius filia
et d. n. s. i. s. appellata fuit, i.e.
a foco, veluti Cicero ostendit
1. 2. de leg. Colebatur igne perpe-
tuo a virginibus, quae *Vestales* a

Vesta dicebantur, Collegio earum
jēd sine pennis, nomen a *ve-*
a *Numa* Pompilio instituto, quae
spertino accepit volatili, cinerum quacunq;
stuprum in se ad-
gleder. Mauss / Spect. mississet, vix a
desodiebatur. Plut.
Mauss. Plin. 10. c. 68.

b *Vestalis* o, c. ad *Vestam* perti-
nens, Foci *vestales*, Lucan. *Virgines*
vestales, vide *Vesta*.

Vester a um, Pronom. Possess.
euer/ ut: *Vestrum* est dare, vin-
cere nostrum. Ovid. 4. Fast.

Omnium *vestrum* bona,
pro omnia vestra. Cic. ad Att.
Vestiarium i, n. locus, ubi vestes
vel servantur, vel vendun-
tur. Plin. 15. c. 8.

b *Vestiarii* nomine, ali-
quando *vestitus* intelligitur,
quando *vestitus* intelligitur,
Kleidergeräthe/ ut: Neq; *vestia-*
similitudine vestis. Paul. apud
ria, neq; cibaria tenere, weder
Festum.

Vestis a, f. mater Saturni, Terra,
dicta vel a vestitu, quod va-
riis floribus atq; herbis vesti-
ta sit terra, quae admodum Si-
pontinus annotavit, vel quod
vi sua stet, ut Ovidius puta-
vit. 1. 6. Fast,

c *Vestiarium*, in postremis
libris Codicis. Et in libro *Notitia*
imperii Rom. accipe, in quo *ve-*
piam non poterant Sipont.
fes Principis conduntur et repo-
nuntur. Schard.

Vestiarium a um, ut: *Vestiarium*
arca, ein Kleider-Kasten / in
qua vestes reponuntur et con-
servantur. Cat. c. 11.

Vestiarium i, m. qui vestes ven-
dit.

dit, ein Kleider-Krämer/
Trändler. l. 5. ff. de insti.

Vestibulum i, n. locus ante ja-
nuam domus, per quem à viâ
ad ades itur, der Vorhoff/ it.
Eingang. Gell.

In vestibulo regia tua velo-
cissimus consistit Rex: ante ille,
agmen, quam tu mensam istam
movebis. Curt. 1556.

b Vestibulum dictum est,
(inquit Servius) vel quod ja-
nuam vestiât, ut videmus came-
ram duobus sustentatam colu-
mnis, vel quoniam Vesta conse-
cratum est: unde nubentes puella pedis, Fuß-
limen non tangunt. Lucan. l. 2.

c Vestibulum, ut Varro stant Antipodes. 4. Acad.
dicit, Etymologia non habet pro-
prietatem, sed sit pro capto inge-
nii. Alii dicunt ab eo, quod nul-
lus isthic stet. In limine enim so-
lus est transitus, quomodo ves-
tus dicitur non sanus: sic vesti-
bulum, quasi non stabulum. F. R.

d Vestibulum, tametsi ex-
tra januam domus sit, adibus ta-
men adscribi, & ceu earum pars,
sive membrum estimari, l. fin. §.
de verb. signif. scribit Alciatus.

e Vestibulum pro aditu se-
pulcri. Schard.

f Vestibulum dicitur ad-
itus ad alia quocq, non tantum a-
dificia, sed & res spirituales præ-
paratio. Martin.

Vesticeps ipis, puer jam pubes.
Gell. 5 c. 19.

Vestigator oris, m. venator, à ve-

stigiis ferarum dictus, ein Jä-
ger. Varro de Ling. Lat.

Vestigio, pro quo contrahi-
t Vestigo.

Vestigium i, n. est pedis impres-
sio, ein Fußstapfen/ ut: Pa-
lâm professi, nusquam inde,
nisi in patriam, vestigium esse
moturos, sie bekanten offento-
lich/ sie wolten von dannen/
es were denn nach Hauß/ tei-
nen Fuß versetzen. Curt. 2269.

Socii video vestigium in
pulvere. Cistell.

b Vestigium, est ima pars
Sohle/ ut: Adver-
limen non tangunt. Lucan. l. 2.

c Vestigium contra nostra vestigia

d Vestigium, est corporis
impressio, ut: Præsertim cum in
lectulo decumana mulieris vesti-
gula viderent recentia. 6. Verr.

d Premere alicujus vesti-
gia, est imitari aliquem, in eius
Fußstapffen treten. Tacit. l. 2.

e Vestigium, idem quod
signum, ein Zeichen/ Anzeigung/
ut: Ne vestigium ullum, nicht
die geringste Anzeigung. l. 4. 14.

f Vestigia invenire, eines
Dinges nicht die geringste An-
zeigung finden. Curt. 444.

g Vestigia exipere, dem
Flüchtigen nachspüren. Curt. 782.

h Vestigia summorum ho-
minum tueri, was andere für
nehme Leute gethan/ vertheidi-
gen. l. 13, l.

g Vidisses ne vestigium
videm fratris tui, nec simula-
rum, sed quandam effigiem spi-
rantis mortui. lib. 1, 3. Qv. Fr.

h Vestigia antiqui officii
manent, i. e. documenta vel signa
antiquæ virtutis super sunt. pro
S. R. IIX.

i In negotio, quod actum
esse videtur, nullum vestigium
sermonis, loci, temporis. pro
Cæl. XXV.

Vestigo as, are, indagare vesti-
gia, diligenter quærere, spüh-
ren/ nachspüren/ aufforschen/
heftig suchen und nachtrach-
ten. Cic.

Vestimentum i, n. idem quod
vestis. l. 23. §. 1. ff. de auro & ar-
gent. legat.

b Vestimentum in sacris
beneficiorum Christi collationem
& appropriationem, tam in hac,
quam in futura vitâ, significat.
Psal. 45. 10. Esa. 61. 10.

c Vestimenta ovium
Pseudopphetis & falsilogvis in
Ecclesia Doctoribus, tribuuntur,
in seditione populi, ut Num. 14. 6.
Matth. 7. 15. per quæ externa spe-
ciosa quævis denotantur, quibus aut dolore privato, & omnino
autoritatem, gratiam & auram
popularem, illi sibi comparant.
Gloss. Phil. Sacr.

Vestis is, ire, vestem induere, ut:
Optimè vestitus. Cicero. Ali-
ab aliquo & vestiri. id.

b Montes vestiti sylvis,
mit Wäldern bewachsene Berge.
idem,

c Reconditas exquisitasq;
sententias mollis & pellucens ve-
stiebat oratio. id.

Vestis is, f. est tegumentum, in-
dumentum, vestimentum, ma-
teria vestis, Zeug zum Kleid/
Gewand/ it. ein Kleid/ ut:
Vestes astrictæ, geschürzte
Kleider. Curt. 363.

Et aurum, & vestem o-
mnem suam esse aiebat, quicquid
haberet. Curcul.

b Vestem mutatâ adesse, in
Traur-Kleidern anwesend seyn.
pro Lig. XI.

c Vestes virum faciunt,
videl. vel turpem vel honestum,
Kleider machen einen Mann.
Erasmus.

d Vestis dicitur, quod ve-
sti simile, quo teguntur & alia res,
animalia, arbores, &c.

e Vestes scindere frequens
mos veteribus in perturbatione.
Lacerabant enim vestes non tan-
tum in publico luctu, ne audirent

blasphemiam in Deum, sed etiam
in seditione populi, ut Num. 14. 6.
Matth. 7. 15. per quæ externa spe-
scindebant quocq, vestes in luctu
cerimonia erat vetus, quâ præci
illi homines cor suum lacerari te-
stificabantur. Hunc ritum omni-
bus ferè populis præcis commu-
nem fuisse, constat ex Homero,
Virgil. & Herodoto. Martin.

f Vestis pro pilo & lanugi-
ne, seu barba primâ.

g Vestes sacre erant dupli-

ces, alia sacerdotes, quibus sacerdotes induebantur fungentes ministerio; alia erant vestes ministerii, videl. tapetia, quibus arcus, mensa, candelabrum, & reliqua vasa operiebantur & involuebantur. Schind. in Lex.

h Homo mollibus vestibus amictus, Matth. 11, 8. Christo dicitur, voluptatibus deditus, ut de Dei infinita & admiranda, ex Luc. 7, 25. expressè patet, & quæ in creatione lucis, & aliis simul adulator aulicus, qui peccata Magnatum vel approbat, ciendam hominibus praebeat, vel ad illa connivet, vel certè, si quid moniturus est, verbis mollissimis utitur.

i Vestis, pro quibusvis necessariis, Esa 3, 6.
Vestispicus i. m. & Vestispica, f. servus seu ancilla, custodiens vestes, quod frequentè diligentia vestes inspiciant. Nonius.

Vestitissimus a um, quod est optime vestitum. Colum.

Vestitor oris, m. qui vestire solet, ut: Vestitores divinorum simulacrorum. Firmic.

Vestitus a um, besetdet/ut: Homines male vestiti. Cicero.

b Genus vestitus, i. e. barbatus, Bärtig. Senec.

c Montes vestiti sylvis. Liv.

d Oculi vestiti membrana, i. e. operiti, muniti, correcti. Cic. 2. de nat. deor.

Vestitus us, m. vestis ornatus, & ipsa vestis contextio, Kleidung: Vestus vestitusq; necessarius. Cic. pro Quint.

b Vestitus, pro vestimentis. Plin. 8. c. 22. Vir muliebri vestitu indutus. Cic. ad Att.

c Vestitus Deo tribuitur, Psal. 93, 1. Dominus regnavit, gloriam induit, induit Dominus fortitudinem, accinxit se, Psal. 104.

v. i. gloria & decore indutus es. Denotatur majestas & pulcritudine operibus magnis, se quasi conspicua Magnatum vel approbat, ciendam hominibus praebeat, vel ad illa connivet, vel certè, si quid moniturus est, verbis mollissimis utitur.

Vestras atq; p. Pronom. quod ex regione vestra est aut patria, der Euren einer.

Vetatio oris, f. non vetitio. Berbietung/autore Valla lib. 1.

Veter eris, o. antiquum, idem quod vetus.

Veteramenta, vetera coria, Martin.

Veteramentarius, sutor, qui calceos veteres reficit, ein Altneu-/Schuhmacher. Svet.

Veteranus a um, idem quod vetus, ut: Veterana vitis. Col.

b Veterana mancipia sunt, quæ anno continuo serviverunt: Novitia autem mancipia intelliguntur, quæ nondum annum serviverunt. Schard.

c Veterani milites sunt, qui per viginti annos in legione vel vexillo militaverunt. Bud.

Veteraria, Seneca vocat apothecas frugum & vinorum veterum. Epist.

Veterarius ii, m. qui vetera resuit. Martin.

Veterasco is, ere, idem quod vetustatem induere. Colum.

Veterator oris, m. παλαιός, est homo astutus vetus, & in omni re callidus, ein alter Schalk. Cic. pro Cæcia. ult. ff. de ædilit. edict.

b Veterator etiam ad liberos homines transfertur. Cic. 2. de fin.

c Veterator, Advocatus, dici hodie potest, qui diu ac multum in foro versatus, omnes litium tradendarum anfractus, omnes ambagiosas fugitandi lusionis, omnes prehesionis, nexuq; litium lubrici certaminis tenet, qui eam se artem scire atq; exercere proficitur, quæ arte causâ inferior, superior evadere, vel reclamante a quo bonoq; possit. Budæus.

Veteratoricè, Adv. listiglich/ut: Acute & veteratoricè dicere. Cic. de Orat.

Veteratorius a um, subdulus, impostorius, astutus, arglistig/berrieglich. & c. idem.

Veterinarius ii, m. qui veterinorum curam gerit, & veterinaria ducit, ein Vieh-Arzt. Col.

Veterinarius a um, ut: Veterinaria medicina. id.

Veterinus a um, ut: Veterina animalia, quæ aliquid vehere possunt, last-Thier. Plin. 11, 46.

Veternofus a um, qui gravi somno premitur, fest.

b Veterinosum Cato hydropticum appellat. id.

c Veterinosum eunuchum vocat Terent. in Eunuch.

Veternus i, m. morbus ex nimio otio perpetuum inducens somnum, Schlassucht. Plaut. Menæch.

b Veternus, pro pigritia aliquando ponitur. Virgil. 1. Georg.

c Veternus, nimia dormitio. Plin. 8. c. 36.

d Siu & veterne macerare vites dicitur muscus. Colum. 4. c. 26.

Vetero as, are, vetustescere, vetustatem acquirere, veralten/alt werden. Cell.

Vetutum i, n. quod prohibetur, ein Verbot. Ovid.

Veto as, (avi, atq; &) vetui, vetitum, vetare, est prohibere, verbieten/ut: Aruspex metuuit ante brumam aliquid novi negotii incipere. Phorm. 1. 4, 28.

b Literas reddi vetui, ich habe verboten/daß die Briefe überantwortet würden. 1. 12, 12.

c Vetare, obesse. Horat.

d Deo vetante agere aliquid, etwas wider Gott thun. Propert.

Vetonica, idem quod Betonica. Pancov.

Vetula a, f. ein altes Weib. Marcial. Vetula edemula. Plaut. Mustel.

b *Turpis vetula*, i.e. infamis. Juvenal.

Vetulus a um, ziemlich alt/äl-
lich/ ut: *Arbor vetula*. Cic.

b *Vinum vetulum*. Col.
Vetus eris, o. dicitur id, quod est
multorum annorum, anti-
quus, alt/ ut: *Vetus maceria*,
eine alte Wand. Trucul.

b *Veteri Gracia* per pauci
digni, es werden wenig alte auff-
richtige Griechen gefunden. l. i.
ep. 1. Qv. Fr.

c *Credendum est veteri-*
bis & *priscis*, (ut *ajunt*) *vivis*.
Cicero.

d *Vetus pro carioso*, & *qf.*
rancido. Terent. in Prol. Heavt.

c *Vetus* & *novus homo* in
sacris non ipsam substantiam ho-
minis, sed ejusdem hominis di-
versas qualitates, & condi-
tionem notat. *Vetus quidem ho-*
mo notat congenitum peccatum,
& malam concupiscentiam, Ro-
man. 6, 6. *novus vero homo sta-*
tum, & conditionem nova crea-
tura, (de qua. 2. Cor. 5, 7.) seu re-
novationis Spiritus Sancti. Eph.
c. 4, 24. Glaff.

Vetustas atq., f. est antiquitas,
die alte/ ut: *Oppidum nobile*
vetustate. Solin 250.

b *Semper populus Roma-*
nus, *semper omnes gentes loquen-*
tur, nulla unquam obmutescet
vetustas. pro Mil. XXXIII.

c *Vetustas habet aliquid*
commune cum multis, amor non

babet, der alten Freunde können
etwan viel seyn/ aber einer ist
der liebste. l. i. 1, 27.

c *Vetustate repressus*, i. e.
obliteratus, veraltet.

Vetustas exedit monumen-
ta, das Alter und die Zeit ver-
derben viel denkwürdige Sa-
chen. Curt. 194.

Vetustas non opera solum
manufacta, sed etiam ipsam na-
turam paulatim exedendo peri-
mit. Curt. 856.

In adificio nihil mutavit,
nisi si quid vetustate coactus est,
er hat nichts am Bau geändert/
es habe denn wollen einsallen.
Corn. 802.

f *Res vetustate repressas*
in memoriam excitare, alte Sa-
chen wieder aufwecken. pro Cæ-
lio XXXI.

g *Nihil est opere aut ma-*
nu factum, quod aliquando non
conficiat aut consumat vetustas.
pro Marcell. III.

Vetuste, Adverb. ältlich/ von
alten her. Plin. 27, 7.

Vetustesco is, ere, *vetustatem*
acquirere, alt werden. Co-
lum. 1. c. 7.

Vetustus a um, idem quod *ve-*
tus. Cic.

b *Vetustum dicitur 40. an-*
norum spatium. l. fin. Cod. de
reip. aliquando notat 10.
annos. l. i. §. fin. & l. 2. in princ.

ff. de aqua pluv. arc.

Vexatio onis, f. vexandi actus,
ut:

ut: *Multa cum vexatione pro-*
cedere, mit großem Unge-
mach fort gehen. Curt. 933.

Vexillarius ii, m. antesignanus,
ein Fähnrich. Liv.

Vexillatio onis, f. ut: *Equitum*
ala dicuntur ab eo, quod ad
similitudinem alarum ab us-
trâq. parte protegant acies;
qua nunc vexillationes vo-
cantur. Sveton.

Vexillum i, n. quasi parvum
velum, signum, eine Fahne/
Fähnlein/ quo in exercitu
aut classe Imperatores utun-
tur. Cæli.

b *Vexillum seu trophæum*,
victoria, superioritatis & dominii
signum est. Hinc Christus di-
citur staturus in vexillum popu-
lorum. Esa. 11, 10.

Vexo as, are, à *vehendo* deducit
Gellius l. 2. c. 6. estque nunc
huc nunc illuc vehementer a-
gitare, bald hin/bald her trei-
ben/ ut: *Qui fertur & raptu-*
tur, atq. huc atq. illuc distra-
hitur, is *vexari* proprie di-
citur.

b *Vexare aliquem omni-*
scelere, eum alles gebrantem
seyn anthon. pro Mil. IIX.

c *Sua quæq. fraus*, &
suus terror maxime vexat;
suum quæq. scelus agitat, amen-
tiaq. afficit, sua mala cogitatio-
nes conscientiaq. animi ter-
rent. pro Sext. Roic. XXI.

d *Vexare aliquem fortu-*

nas, est diripere. pro S. R. XLVI.
c *Vexare senatum*, est la-
dere. pro Milone XXIX.

f *Vexare alicujus conju-*
gem, est injuriose tractare, ut:
Dominum incenderat, liberos, con-
jugem meam vexarat, Pompejo
Clodius nefarium bellum indix-
erat. pro Milon. XXIX.

g *Direptor & vexator*
urbis, ein Stadt-Placker/ Leuten-
Placker. 3. Phil.

Via a, f. est, quæ imus, ein
Weg/ ut: *Sciunt ipsi viam*,
domum quæ redemunt, sie wif-
sen den Weg selbst nach Haus.
Hec. 3, 2, 25.

b *Factum est periculum*,
jam pedum visa est via, es ist
gewagt/ ich weiß schon/ wo ich
hinaus sol/ ich habe mir schon
den Weg außersehen/ dardurch
ich entkommen kan. Phor. 2, 2, 12.

c *Fuga suavitatem quærere*
viam, pro Cecin. XVII.

d *Cui via ista non pateat?*
i. e. quis nequeat? wer sollte wol
diesen Weg nicht treffen? pro
Cæli. IV.

e *Viam munire*, i. e. fieri
scelere, eum alles gebrantem
seyn anthon. pro Mil. IIX.

f *Viam celebrare*, i. e. obi-
tere, frequentare, den Weg offe-
gehen. pro Cæli. XVIII.

g *Vita deserta & inculta*,
atq. interclusa frondibus & vir-
gultis. pro Cæli. XX.

h *Nemo ire quæquam*
publi-

publica prohibet via; dum ne
per fundum septum facias semi-
tam, aufſſ gemeiner Straſſen zu-
gehen / iſt niemand verboten
wenn man nur durch die ver-
zäunte und gehägte Aecker hei-
nen Fußſteig machet. Cur-
cul. 1. 1. 35.

i Dare alicui viam per
hortum ſuum, einem einen Weg
oder Gang durch ſeinen Gar-
ten geſtatten. pro Cecin. X.

k Tota via errare, eſt ve-
hementer aberrare, ſehr irren
ut: Quid tu his rebus credis fieri?
totā erras viā. Eun. 2. 2. 14.

l Tentare viam, eſt va-
gen. 3. Georg. 2.

m Via per vulgata, dicitur
conſuetudo. Heavt. 1. 1. 49.

n Tuta frequensq; via eſt per ami-
ci fallere nomen:

Tuta frequensq; licet ſit via, exiguorum
crimen habet. Ovid. de arte.
n Noſcere vias pecunia, qua pluri-
ma, ſatis magna & val-
auſſ Geld abgerichtet ſeyn / ut
Omnes vias pecunia norunt, & libet
bono teſcopio inſtruito, li-
omnia pecunia cauſſa faciunt, cet
oculorum ſenſu inueniri. He-
Qvint. Frat.

o Redire in viam, eſt re-
ſpiſcere, ſich befehren. 12. Phil.

p Declinare viā militari,
von der Land-Straffe, wie man
tini Krieg pfleget / abzuweichen.
Curt 1006.

q Anſractum longiorem
copioſe capere via. 380.

r Via, (die Land-Straffe)
diſtingvitur a ſemita, (ein Fuß-
ſteig)

ſteig) ut: Cum praſto ſit via,
tu requiris ſemitam; qui, pra-
ſens negotium ſuffugientes, qua-
runt diverticula. Eraſm.

s Viam qui neſcit, qua de-
veniat ad mare, eum oportet a-
mnam quarere comitem ſibi,
Prov. i. e. qui per ſe non ſapit, aliis
obtemperet, qui plus ſapere vi-
dentur. id.

t Vias novit, quibus effugit
Eucrates, Prov. quadrat in eum,
qui ſemper aliquam invenit ri-
mam, per quam elabatur, ut of-
ficio ſubterfugiat. Eucrates
fuit molitor, & nihilominus
Rempubl. adminiſtravit. id.

u Via exacta viaticum
avaros, id.

x Via lactea in Caelo nihil
aliud eſt, quam innumerarum
carvatio ingensq; cumulus, in
n Noſcere vias pecunia, qua pluri-
ma, ſatis magna & val-
auſſ Geld abgerichtet ſeyn / ut
Omnes vias pecunia norunt, & libet
bono teſcopio inſtruito, li-
omnia pecunia cauſſa faciunt, cet
oculorum ſenſu inueniri. He-
Qvint. Frat.

y Via publica ſunt, quas
Græci Baſilicas, Jæti Praſoria-
les & Conſulares appellant, Ger-
mani, frey-offene Land-Stras-
ſen / & quibusdam appoſite, des
H. Reichs Straſſen. Schard.

z Via vicinales, qua vel in
vicin ſunt, vel in vicos ducunt:
qua ſi non ex collatione privatio-
rum

rum ſiant, publicarum loco ha-
bentur. Sed inter eas, & externas dicitur
Deus, quando conatus
vias militares, hoc intereſt, quod
militares exitum ad mare, aut
in urbes, aut in flumina publica,
aut ad aliam viam militarem
habent: Harum autem vicina-
rum viarum diſſimilis conditio
eſt; nam pars earum in militares
vias exitum habent, pars ſine ul-
lo exitu intermoriuntur. 13. ff. de
locis & itin. publ.

aa Via privata, qua & a-
grarie dicuntur, dupliciter acci-
piuntur: vicia, qua ſunt in a-
gro, quibus eſt impoſita ſervitus,
ut ad agrum alterius ducant, vel
ea, qua ad agros ducunt, per quas
commeari licet, in quas exitur de
via conſulari. 1. 1. ff. de ſervit.
tuſt. præd.

bb Via ſacra multis ratio-
nibus dicebatur. Primum, quod
augures per eam proficiſci; Dein-
de, quod omnia Romanorum
pſeudoſacra per eam vehi; De-
nique, quod Triumpho omnes hac
agi ſolerent. Varro.

cc Bonam viam habere,
hæc ſignificat proſpere age-
re, feliciter vitam traducere, ad
anima quod ſpectat bona. 3. E-
piſt. Joh. v. 2.

dd Via Domini, eſt cale-
ſtis doctrina. Pſal. 119. v. 3. & 14.

ee Via vocatur Chriſtus,
Johan. 14. 6. nempe, qua itur ad
Patrem caeleſtem & vitam æ-
ternam.

ff Dirigere viam hominis
eius felices facit. Pſal. 5. 9.

Viaculus e, m. qui viam colit.
Martin.

Vialis e, e. ad viam pertinens, ut:
Dui vel genit viales, qui præ-
ſunt viis.

Vians iſ, o. iter faciens, viantes,
reiſende Leute. Solin. 389.

Viarius a um, ut: Lex viaria,
non diſſimilis Agraria Rull.
Cæſ. Cic.

Viaticor aris, ari, viaticum pa-
rare. Plaut. Men.

Viaticulum i, n. Dimin. l. 18. in
fin. ff. de iudic. ein ſchlechter
Zehr. Pfennig.

Viaticum i, n. quicquid ad iter
neceſſarium ſive cibis ſive pec-
cunia, Weg. Zehrung / Zehr-
Geld. Plaut. Captiv. Viatico
aliquem inſtrere, einen mit
einem Zehr. Pfennig verſe-
hen. Eraſm.

b Beata res eſt bonitas in
universum, & mirum vite vi-
aticum, eſt iſt ein überall recht ſe-

cc Bonam viam habere, luges Ding oder Zuſtand um
die Frömmigkeit / und eine mün-
deſſe Lebens-Griffung. Stob.

Bias filio ad Aegyptios abeun-
ti & percontanti, quidnam fa-
ciendo rem ipſi gratiſſimam fa-

dd Via Domini, eſt cale-
ſtis doctrina. Pſal. 119. v. 3. & 14.

ee Via vocatur Chriſtus,
Johan. 14. 6. nempe, qua itur ad
Patrem caeleſtem & vitam æ-
ternam.

Viaticus a um, idem quod via-
ticum.

SECTIO III. Iyy lii.

lis, ut: *Viatrica coena*, qua datur ab ituro. Plaut.

Viator oris, m. qui iter facit, Wandersmann/Wanderer/ ut: *Cautus praeingitur ense viator*. Ovid. 2. Trist.

b *Viatores* etiam dicebantur, qui magistratibus apparent, ed quod initio omnium tribuum cum agri in propinquo erant urbis, atq; assidue homines rusticabantur, crebrior opera eorum erat in via, quam in urbe; quod ex agris plerumque homines vocabantur a magistratibus, & frequens eorum erat ab agris ad urbem via. Fest.

c *Viator* Theologis est, cui via est ad beatitudinem; Ex illo 1. Cor. 9. Sic currite, ut comprehendatis. Martin.

Viatorius a um, quod ad viam pertinet, ut: *Cubilia viatoria*. Plin.

Vibex icis, f. signum seu vestigium plage, ein Strieme. Plaut.

Vibia a, f. Vara opposita pertica, eine Stange. Sunt enim vibrae, dissimileq; est proximo Vara & vibia pertica duo in-ter se colligata. vide Vara.

Vibilia, Dea, qua ab erroribus viam liberare fingitur. Arnob.

Vibrans tis, o. ut: *Draco vibrans linguas multifidas*. Valer. 1. Argonaut.

b *Vibrans sonus*, aures feriens vel tremulus. Plin. 10. 29.

c *Vibrantes sententiae*, i. e.

incitata. Quintil. 1. 10. c. 1. *Vibratus a um*, geschwungen/geschossen/ ut: *Vibrata hasta*; tela vibrata lacerta. Ovid. 12. Metam.

b *Fulgor vibratus* ab aethere. Vivg. 8. Aeneid.

c *Membra vibrata* vertigine. Claud. 2. Eutr.

d *Sibila vibrata* per auroras. Sil.

c *Vibratum* pro crispo. Virg. 12. Aeneid.

Vibrissae seu *Vibrici*, sunt pilina naribus: dicti, quod isseculis caput vibretur. Festus.

Vibrissas, are, est vocem in cantando crispare, colorum/Coloraturen machen. Fest.

Vibro as, are, movere & quasi vi agitare seu concutere schwenken/schütteln/ ut: *Tela vibrare*. Curt. 306.

b *Vibrare* dicitur mare; h. e. micare & intremiscere, ut ait Rudens; live contremisceri. Cic. 4. Academ. Quodq; nunc, quia a Sole collucet, albescit & vibrat, dissimileq; est proximo ei continenti.

c *Fambos truces vibrare*, grausame hässerungen auff ein ausstossen. Catul.

Viburnum i, n. genus fructu, Schling-Baum. Matthioli.

Vica, Pota, Senec. 1. 2. de leg. nomina deorum, & confecta, alterum a vincendo, alterum a potuendo. Martia.

Vicinalia vulgo appellantur, qua ad pagum aliquem inire, quod non aliquas vices semper pertinet. Schard. *Vicanus*, qui in vico habitat. paganus. Cic. 1. de divin.

Vicariatus us, m. vicarii dignitas seu officium.

Vicarius a um, est vicem alicuius gerens, ut: *Vicem alicuius amici opere sua supponere*, i. e. substituere amicum in locum suum, einen andern guten Freund an seine Stelle schassen. pro S.R. XXXV.

b *Vicarius* dicitur, servus qui alterius gerit vices, qui servo majore in familia servit, et nescit Rnechts Jung. Asin.

Vicarius ii, m. qui vicem alicuius gerit. 1. 4. §. 4. & 1. 13. ff. de legation.

Vicatum, sparsum, per vicos & pagos.

Vice-Cancellarius ii, m. qui vicem gerit Cancellarii, ein

Vice-Congler.

Vicedominus, qui domini vices ipse administrat, eig. vicariam operam praestat.

b *Vicedominus* apud Canonicos aconomus, qui e Clericorum numero Episcopatum administrat, ein Vicedom.

Vice is, vicem vocamus, alienationem, Umbwechselung/ ut: *Indices vel praesidentes magistratus appellandi sunt frequentius*, ut loquendi vices serventur. Quintil. 1. 6. 5.

b *Nihil est in opere naturae*, quod non aliquas vices feriat, es ist nichts in der Natur, daß nicht etliche Uebeschelung der Ruhe begehre.

c *Vice alicuius*, i. e. loco, an statt eines andern / gleich

cujus gerens, ut: *Vicem alicuius amici opere sua supponere*, i. e. substituere amicum in locum suum, einen andern guten Freund an seine Stelle schassen. pro S.R. XXXV.

d *Vicem* (i. e. sortem) alicuius dolere, umb einem befümmert seyn. 1. 4. 5.

e *Vicem reddere meritis*, est meritis respondere. Ovid. 1. Amor.

Vicem servitia alicuius reddere, Grausamkeit mit Grausamkeit vergelten. Curt. 639.

f *Alia vico*, ein ander mal/bac vice, diesmal/ &c. minus doctè dicitur, pro alio tempore, hoc tempore.

g *Breves & mutabiles rerum vices* sunt. Curt. 750.

h *Vices mitiores expectare*, auff besseres Glück warten. Curt. 1016.

i *Maestas non suam vicem*, sed propter ipsum periclitantium fravum, es war nicht umb ihn selbst zu thun/ sondern/ daß seine Brüder semet wegen in Gefahr stünden. Curt. 1489.

Vicenarius a um, der zwanzigste. Plaut. Picud.

Vicennium ii, n. viginti annorum

rum spatium. l. 8. ff. de administ. rer.

Viceni a a, quamvis proprie distributivus numerus, accipitur tamen simpliciter, pro viginti.

Vicesima a, f. vettigal, quod ex mille, vel ex centum colligitur, ut decima ex decem. Cic.

Vicesimarius a um, ut: Aurum vicesimarium, quod ex vicesima colligebatur. Liv. 7. Pun.

Vicesimus a um, idem quod vicesimus.

Vicia a, f. genus leguminis a vinciendo dicta, Wicke. Varr.

Viciarius a um, quod ad vicias pertinet, ut: Cribrum viciarium, in quo vicia expurgatur. Colum. l. 8. c. 5.

Vicies, Adverb. pro vicesies, ut Bis & vices, Cic. ad Att.

Vicinalis e, c. quod ad viciniam pertinet, ut: Vicinalis usus Liv. 1. Pun.

Vicinia a, f. locus vicinus seu ipsa vicinitas, Nachbarschaft / ut: Inde vicinia nostra Averni lacus. Cic. 1. Tusc.

b Ad viciniam lactis accedens aqua, h. e. lacti similis. Plin. 31. c. 3.

c Solis vicinia mollit terras. Ovid. 8. Metam.

Vicinitas atis, f. vicinorum propinquitas, & aliquando vicinorum multitudo, Nachbarschaft Cic. 6. Verr.

b Vicinitas etiam aliarum

rerum dicitur, ut: Vicinitas sylve, vicinitas nominis, &c.

Vicinium ii, n. idem quod vicinitas. Senec. de brev. vit.

Vicinus a um, propinquus, cognatus, nahe gelegen / ut: Vicinam malum, i. e. proximum. Plaut. Merc.

b Vicina & finitima Rhetorica Dialectica. Cic. in Orat.

c Aliquid mali propter vicinum malum, Proverb. quod Germani sic efferunt: Es ist ein Nachbar dem andern einen Brand schuldig. Erasim.

Vicinus i, m. vel Vicina a, f. ein Nachbar oder Nachbarin / qui vel qua eundem locum colit, & prope domum nostram habitat, ut: Adsum & opem ferunt, ubi auxilio opus est, vicini, mit den Nachbarn hebt man den Jarm auf. Er.

Vicis i, em, e, es, ibus. vide Vice.

Vicissatim, Adverb. idem quod vicissim, sed antiquum est. Plaut.

Vicissim, Adverb. i. e. per vices, Wechsels weise / ut: Uti fortes docet milites, domi, focu, fac vicissim, ut memineris, seu wiederumb auf eine gute Herbitz und Küchen (Barbare ein gut Quartier) bedacht / in massen denn tapffern Soldaten zuschueh und gebühret. Eun. 4. 7. 45.

b Terra uno tempore flo-

re-

vere, dein vicissim horrere potest. 2. de Nat. D.

d Sed nunc, Clinia, date mihi vicissim. Nam amici res est videnda, aber nun / mein lieber Clinia, thue mir wieder einen Dienst: denn man muß auch sehen / wie einem guten Freund zu recht zu helfen. Heaut. 4. 3. 10.

Vicissitas atis, f. idem quod vicissitudo, sed antiquum. Non. Vicissitudo inis, f. est alternatio, Abwechslung / ut: Omnia rerum vicissitudo est, alle Ding eine Weile. Lun. 2. 2. 44.

b Nihil vicissitudine seu dierum officiorum, jucundius, es ist nichts lieblicheres / denn daß einer dem andern einen Dienst und Fleiß um den andern erzeige. Cic. de Amic. Victima a, f. quae post victoriam dextra victrice immolabatur, Schlacht: Vieh zum Dank Opffer. Ovid.

b Sacrificium omnia significat, seu res, qua sacrificatur: idem §. 318. & vis in specie; deinde ipsa actio sacrificandi. Martin.

c Victima sacrificium ad inveniendum foedus notat, ut Agni casti. Hoc apud Homero dicitur, quia iuramenta foedere firmabant, idem.

d Victima in divinis Agnus Paschalis: it. Sacrificium Christi figuratum per eum, notat. Krieg ein Ende hatte / als nun

Victimalis e, c. ad victimam pertinens.

Victimarius ii, m. qui victimas vendebat. Plin. 7. 12.

b Victimarius, minister victimarum, qui in sacrificiis victimas ligabat, cultrum, aquam molam parabat, & reliqua, quae sacris erant necessaria. Valer. & Liv.

Victimo as, are, offerre, sacrificare. Apul. 1. 7.

Victito as, are, Frequenter, vesci & quasi victu uti, leben / essen / ut: Bene libenter victitas, du lebst gern wol / du issest gerne was Gutes. Terent.

Parce victitare, sarschlich leben. Plaut.

Victor oris, m. dicitur, qui vicit, ein Ueberwinder / ut: Multa victori eorum arbitrio, per quos vicit, etiam invito facienda sunt. l. 4. 9.

b Haret in tergis fugientium victor, der Ob Sieger verfolgt die Flüchtigen. Curt.

Victor instat fugientibus.

Quoniam victores, omnium inopes sumus. Idem 2101.

Leges a victoribus dicuntur, a victis accipiuntur. id. 491.

Victoria a, f. der Sieg / ut: Victoriā parare, nach dem Sieg trachten. l. 10. ep. 8.

b Posteaquam victoria constituta est, nach dem der Krieg ein Ende hatte / als nun

der Sieg richtig erhalten. pro vult. Hinc Aufonius: *In quoq;*
Sext. Roic. V. *ab atherio præpes victoria lapsu.*

c *Victoria naturâ insolens* Et Prudentius: *Marmoreo in*
Et *superba est* pro Marcell. III. *templo rutilas, Victoria pennas ex-*
Vidimus tuam *victoriam* *placet, & multis surgat famata*
prætorum exitu *terminatam* *calentis.*
pro Marcell. V.

e *Victoria memorabili præ-* vincitur, 1. Joh. 5. v. 4. *Hæc est*
lio *parta*, ein durch eine denck- *victoria fides nostra, h. e. instru-*
würde ge Schlacht erhaltener *mentum victoria.* Eph. 6, 16.
Sieg. Curt. 25.

f *Victoria consequi glo-* *Victoriatus i. m. genus nummi,*
riam, durch Sieg Ruhm und *signatâ victoria, qui & qui*
Ehr erlangen. Corn. 79. *narius, quod esset quingue*
assium. Plin. 33. c. 3.

g *Victoria civilis omnis* b *Victoriatus Scribonio*
putatur funesta. idem 469. *sæpe ponderis nomen notat, pro*
h *Victoria ea ducitur præ-* quo Cello *semidenarii.* Mart.

clara, in quâ plus est clementia, *Victoriola a, f. Diminutiv. ein*
quâm crudelitatis, der Sieg *schlechter Sieg.* Cic.

word vor rühmlich gehalten / *Victoriosus a um, qui varias si-*
ben welchem mehr St. rgkeit *ve plures victorias reportavit.*
und Gnade / als Grausamkeit *Siegreich.* Cato teste Gell.
und Tyranney verspüret wird. *lib. 4. c. 9.*

Corn. 622. *Victoriosus a um, ad victoriam*

i *Præcipua & optima vi-* *pertinens, ut: Anna victricia,*
toriarum omnium est, si sei- *pro vincens vel victori-*
psum quis vincat; turpissimum *bus.* Virg. Æn. 3.

verò quiddam est & pessimum, *Victrix ias, f. quæ vicat, eine*
si à seipso quis vincatur. Plato. *Siegerin / Überwinderin / ut:*

k *Victoria non incrementa,* *Erat victrix Republica, casis*
Prov. in nos *convenit, quos, licet* *Antoni copis, ipso expulso.*
vincant item, corruptela tamen *Cic. ad Brut.*

judicium, & patronorum rapa- b *Literæ victrices, victo-*
ritas facit, ut, non raro prætere-iam *denunciantes.* Cic. ad Att.
seleat, litem suscepisse. Erasim.

l *Victoriam, tanquâ Deam* *Lauri victrices.* Virgil. 8.

Vetustas pinnatam & aligeram *c Victrix, voti compos.*
pinnat ut è caelo de plantem ad *Virg. 7 Æn.*
eos, quos, ius ornare successibus *Victus a um, überwunden / ut:*

Viti & subacti populi. Cic. *dummodo non sunt clausa mæ-*
pro Font. *nibus, idem.*

Vitus us, m. quâ voce continen- *Videlicet, Adv. idem quod nem-*
tur, quæ ejui, potui, cultuiq; *pe, nemlich / ut: Sapiens vi-*
corporis, quæque ad viven- *delicet homo cum primis nostra*
dum homini necessaria sunt, *civitatis, i. de Invent.*
vestimenta quoq; & cætera, *b Videlicet, i. e. scilicet I-*
quibus legendi curandiq; cor- *tonica vocula, ja hinter sich /*
poris nostri causâ utimur, eâ- *minus wahr ist. 1. 16, 17.*
dem appellatione intelligun- *Videos es, vidi, visum, videre,*
tur, lebens-Mittel / Speiß *est sensu oculorum perspicere,*
und Trank. 1. 43, 44, 45. ff. de *cernere, sehen / ut: Certo his-*
Verb. signif. *ce oculis egomet vidi, ich hab*
h *Vitus simpliciter pro* *für wahr mit diesen meinen*
nibo accipitur, ut: In bello nihil *Augen gesehen.* Adelph. 3, 2, 31.
attigit, nisi arma, quorum indi- *Non videmus arbores cre-*
getur, & quæ ad vitam perti- *scere, sed crevisse, wir sehen nicht /*
nent. Corn. 246. *wie die Bäume wachsen / aber*
c Vili, Genit. pro victus, *wie sie nach der Zeit gewachsen*
legitur apud Plaut. in Captiv. *haben / das können wir merken.*

d *Vitus spinosus, Prov. i. e.* b *Videre, etiam est visere,*
vita spinosa, aspera, dura ac *besuchen / ut: Propediem te vi-*
prisca, qualem agebant illi, qui- *debo, ich wil dich ehsten Tages*
bus glandes erant loco placenta- *besuchen. 1. 5 Ep. 15.*
rum, Erasim. b *Invitus me vides: vivo*

Viculus i, m. Dimin. parvus vi- *tamen, wenn du mir gleich die*
cus, ein Gäßlein / Dörflein *Augen nicht gönneß / lebe ich*

Vicus i, m. pars urbis est, quæ ex *doch. Casin. 2, 4, 23.*
multiplicatis domibus fit: & *d Videre significat, quod*
ex pluribus vicis urbs constat. *Germani ajunt, für etwas sor-*
Dividitur enim urbs in vicos, *gen / ut: Quàm id rectè fiat, vi-*
quasi in membra minora, eina- *derint sapientes, wie recht das*
Gasse. Cic. *zugehe / laß ich die für sorgen /*
c Vicus ruri sive rusticus *die es verstehen. de Am.*

dicitur, cum plures simul villa, *c De hoc tu videris, was*
quæ pagi dicuntur, h. e. plures *dieses anlangt / magstu zuse-*
rusticana domus conjuncta sunt, *hen, Att.*

& aliquo spatio remota ab urbe, *f Sed de illâ ambulatione*
xy 4 *fore*

fors viderit, aut, si quis est, qui curet, deus. Att.

g Videre, est amice intueri, ut: Fructus, qui in te vidende est, literis percipi non potest, dei Iust / welchen ich von deinem Anschauen / von deiner Gegenwart habe / kan durch Schreiben nicht erhalten werden. l. 15, 14.

h Videre, est sapientem esse, ut: Sed eo vidisti multum, quod praesimisti, quod ne pluris emerem, aber hierinnen bistu klug gewesen / du hast dich wol fürgesehen / daß du fürgeschrieben / vorher bedinget / damit ich nicht zu theuer kauffte. l. 7. Ep. 2.

i Videre sibi recte, sich wol fürsehen / jhat wol rathe. Phorm. l. 4, 12.

k Nos autem id videamus, quod in nobis ipsis esse dicit, ut quicquid acciderit, fortiter ad sapienter seramus & accidisse hominibus meminimus. lib. 14. c. 13. Att.

l Me vide, i. e. mihi confide, siehe auff mich / ich wil dir gut für allen Schaden seyn / ut: Atque istuc ipsum nihil periculi est, me vide. Terent.

m Videns, i. e. vigilans, ut: Et prudens, sciens, virus, vidensq. pere. Eun. l. 1, 28.

n Videri Personale, Gerbil desiderare videntur, es hat das Ansehen / als mangelte ihnen nichts / als gute Hoffnung. l. 10. Ep. 4.

o Videor ipse iratus, es däncket ihn / ich seye zornig.

p Videor vobis iratus, es däncket euch / ich seye zornig.

q Videor illis iratus, es däncket sie / ich seye zornig.

r Videor mihi sapere, mich däncket / ich seye klug / ich klug seyn.

s Videor mihi sustinere posse Rempublicam, mich däncket / ich könne dem Regiment vorstehen. l. 19, 11.

t Videor mihi hanc urbem videre lucem orbis terrarum atq. arcem omnium gentium. IV. Cat. VI.

u Videtis mihi doctus, mich däncket du seyst gelehr.

x Videris illi doctus, es däncket ihn / du seyst gelehr.

y Ille videtur mihi doctus, er däncket mich gelehr seyn.

z Altera ratio videtur mihi periculosa, diese andere Artz / däncket mich / seye gefährlich. Lib. 4. Ep. 2.

aa Videtur tibi irati, es däncket dich / wir seyen über dich zornig.

bb Illi videntur nobis sumere, mich däncket / als weren sie klug.

cc Prater bonam spem nihil desiderare videntur, es hat das Ansehen / als mangelte ihnen nichts / als gute Hoffnung. l. 10. Ep. 4.

dd Ille videtur sibi doctus, es

es däncket ihn / er sey gelehr / er däncket sich gelehr seyn.

cc Ille vehementes contentiones vanae vanae videntur, jener Streit scheint nur wie ein Spiegel-Schatten. l. 11, 14.

ff Ego cum tua lega, te audire, & cum ad te scribo, te cum loqui videor, mich däncket / qua maritum habet inutilem, pu- wenn ich deine Schreiben lese / ta damnatum ad perpetuos car- ich an dich schreibe, dänckt mich / ich rede mit dir. l. 1, ep. 1. Qv Fr. sacris pro quibusvis afflictis & a-

gg Independentis periculum non est. Exod. 22, 21. Deuter. 10. non mihi videre videor, mich däncket / ich mercke allbereit et- was Gefahr. lib. 14, 13. Att.

hh Vale, mea Terentia, quam ego videre videor, gehab dich wol / liebe Terentia, welche mich dänckt / ich sehe sie vor mir. l. 14, 13.

ii Illum audiens, te videbar audire, in dem ich ihn höre. te / däncke mich / ich hörte dich. l. 10, 3.

kk Visum est, man hats für gut angesehen / ut: Visum est faciendum, vel ut facerem, man hat es also für gut angesehen / daß mans thue / oder daß ichs thäre. l. 4. Ep. 12.

ll Visum est occultius agendum, man hat es für ratsam geacht / daß es in der Geheim- de zugeinge. l. 5. Ep. 13.

mm Videre se invicem in sacris, pro inire praelium, & bello configere. 2. Reg. 14, 8. Glass,

Vidua e, f. cuius maritus est mortuus, ab antiquo verbo deductum Iduo, quod separare significat, eine Wittib / Wittfrau / ut: Qua tandem vidua suo caruit viro, Plaut. Stich.

b Vidua dicitur etiam ea, cum loqui videor, mich däncket / qua maritum habet inutilem, pu- wenn ich deine Schreiben lese / ta damnatum ad perpetuos car- ich an dich schreibe, dänckt mich / ich rede mit dir. l. 1, ep. 1. Qv Fr. sacris pro quibusvis afflictis & a-

c Vidua & Orphanus in independentis periculum non est. Exod. 22, 21. Deuter. 10. non mihi videre videor, mich däncket / ich mercke allbereit et- was Gefahr. lib. 14, 13. Att.

dd Vidua dicitur etiam ea, cum loqui videor, mich däncket / qua maritum habet inutilem, pu- wenn ich deine Schreiben lese / ta damnatum ad perpetuos car- ich an dich schreibe, dänckt mich / ich rede mit dir. l. 1, ep. 1. Qv Fr. sacris pro quibusvis afflictis & a-

ee Vidua dicitur etiam ea, cum loqui videor, mich däncket / qua maritum habet inutilem, pu- wenn ich deine Schreiben lese / ta damnatum ad perpetuos car- ich an dich schreibe, dänckt mich / ich rede mit dir. l. 1, ep. 1. Qv Fr. sacris pro quibusvis afflictis & a-

ff Vidua dicitur etiam ea, cum loqui videor, mich däncket / qua maritum habet inutilem, pu- wenn ich deine Schreiben lese / ta damnatum ad perpetuos car- ich an dich schreibe, dänckt mich / ich rede mit dir. l. 1, ep. 1. Qv Fr. sacris pro quibusvis afflictis & a-

gg Vidua dicitur etiam ea, cum loqui videor, mich däncket / qua maritum habet inutilem, pu- wenn ich deine Schreiben lese / ta damnatum ad perpetuos car- ich an dich schreibe, dänckt mich / ich rede mit dir. l. 1, ep. 1. Qv Fr. sacris pro quibusvis afflictis & a-

hh Vidua dicitur etiam ea, cum loqui videor, mich däncket / qua maritum habet inutilem, pu- wenn ich deine Schreiben lese / ta damnatum ad perpetuos car- ich an dich schreibe, dänckt mich / ich rede mit dir. l. 1, ep. 1. Qv Fr. sacris pro quibusvis afflictis & a-

ii Vidua dicitur etiam ea, cum loqui videor, mich däncket / qua maritum habet inutilem, pu- wenn ich deine Schreiben lese / ta damnatum ad perpetuos car- ich an dich schreibe, dänckt mich / ich rede mit dir. l. 1, ep. 1. Qv Fr. sacris pro quibusvis afflictis & a-

kk Vidua dicitur etiam ea, cum loqui videor, mich däncket / qua maritum habet inutilem, pu- wenn ich deine Schreiben lese / ta damnatum ad perpetuos car- ich an dich schreibe, dänckt mich / ich rede mit dir. l. 1, ep. 1. Qv Fr. sacris pro quibusvis afflictis & a-

ll Vidua dicitur etiam ea, cum loqui videor, mich däncket / qua maritum habet inutilem, pu- wenn ich deine Schreiben lese / ta damnatum ad perpetuos car- ich an dich schreibe, dänckt mich / ich rede mit dir. l. 1, ep. 1. Qv Fr. sacris pro quibusvis afflictis & a-

mm Vidua dicitur etiam ea, cum loqui videor, mich däncket / qua maritum habet inutilem, pu- wenn ich deine Schreiben lese / ta damnatum ad perpetuos car- ich an dich schreibe, dänckt mich / ich rede mit dir. l. 1, ep. 1. Qv Fr. sacris pro quibusvis afflictis & a-

nuptias, der Wittben. Stand, ut: In viduitate relicta sunt filia, singulos parvos filios habentes Liv. 10. Maced.

b Omnium copiarum atq; auxiliū viduitas nos tenet, (i.e. privatio) wir sind ganz hülffloß gelassen. Plaut. Rud.

Videlum i, n. & Vidulus i, m. marisupium ē corio, in quod peregrinantes condebant res suas: Sacculus, fortē dicitur, quod in viam datur, aut quod saepe lufretur & videatur. Martin.

Viduas, are, privare, ut: Urbs civibus viduata, eine Stadt ohne Bürger. Virg. 8. Aen.

Viduvium, qua duos amisit maritos, quasi vidua bis, vel vidua vi facta. Martin.

Viduus a um, privatus, ut: Leotus viduus. Lucan.

Et viduo discedere lecto, ut: i. c. nubere. Ovid. Bpist.

b Viduas noctes exigere, h. e. sine conjuge vivere. id.

c Ager viduus pecudibus. Colum.

Vico es, viere, victum & vietum, viere, alligare, inflectere, quia vietis virgis ligare possumus quidlibet, binden/zusammen ziehen / ut: Ibant viere Veneream corollam. Varro.

b Viere, in obliquum flectere. Plaut. Menæch.

Victor oris, m, qui vasa vinaria reliquit, spitz, ein Böttiger / Fassbinder. Schard.

Vietus a um, languidus, mollis, sine vi, & naturalibus privatus viribus, ut: Mala vietia, welche Epffel. Varr.

b Vietus homo. Ter. Eun. Vietia vestis aranei, tela flexibilis & mollis. Lucret.

Vigeni a, a, je zwanzig.

Vigco es, vigui, vigere, est vivere, potentem esse, vermogend seyn / ut: Deus est, qui viget, qui sentit, qui meminit, qui providet. Cic. in Somn. Scip.

b Vigere, est exerceri, im Schwange gehen / ut: Flagrabant vitia libidinis apud illum, vigeant etiam studia rei militaris. pro Cael.

c Vigere, est exercere se, ut: Miles vigeat assiduo certamine, ein Soldat sol sich im Streiten stetig üben. Tibul.

d Vigere, est in vigore esse, ut: Animus post mortem sentit & viget, pro Selt.

Qui paulo ante viatores vignerunt, perterriti pacem petunt.

e Vigere, est in usu esse, ut: Purpura vigeat eo tempore. Plin. l. 9. 29.

Vigesco is, ere, frisch und wacker werden / ut: Jam lati studio pedes vigescent. Catull.

Vigescis vel Vicescis, zwanzigmal.

Vigesima a, f. tributum seu exactio, sicut decima, der zwanzigste Theil. Plin. Paneg.

Vige-

Vigesimarius a um, ad vigesimam vel vicesimam pertinens, ut: Vigesimarium auctum, quod ex vigesima exigebatur. Livius.

Vigesimatio onis, f. (ut Decimatio, centesimatio, erant militares poena) cum vigesimus (decimus aut centesimus) quisq; ad supplicium legabatur.

Vigefis is, m. viginti assium. Martial.

Vigil is, m. Adjectivè, qui non est torpens, wachend oder wacker / munder / ut: Canum vigiliū excubia. Horat. 3. Carm.

Vigil is, m. Substant. excubitor, per noctem, quem vigilarium metu. 7. Philipp. in epistolis dixit Seneca, ein Wächter / ut: Clamor à vigilibus, fanig; custodiibus tollitur. Lucret.

Vigilanter, Adv. cum diligentia & sollicitudine, wachsam / auffmerksam / ut: Ut vigilanter nervosq; nos, qui stamus in acie, subornes. Plancus Cic.

Vigilantia a, f. diligentia, Fleiß / Wachsamkeit. Cic. Att. l. 1. ff. de mun. & hon.

Vigilarius ii, m. idem quod Vigil Senec.

Vigilax acis, c. pro vigilante. Colum. 7. 12.

Vigilia vel Vigiliae, dicuntur noctes insomnes, stetias Wachen / ut: Noctem extrahere vigiliis, die Nacht durch wachen, Curtius 1701.

Cui non sunt audita Demosthenis vigiliae? Wer hat nicht von des Demosthenis stetige Wachen gehöret? 4. Tusc.

b Vigiliae, sunt ipsi custodes, qui vigilant, die Wächte / die Wächter / ut: Vigiliās agere, Schildwacht halten. Corn. 254.

Vigiliās intentiore cura servare, die Wacht mit Fleiß bestellen. Curt. 703.

Vigiliarum vices ante cubili fores servare. Curt. 164.

Urbs vigiliis munita, eine Stadt / darinnen die Wächter wol bestellt. Sallust. vid. pro Mil.

c Vigilia & providentia suā reddere aliquem vacuum metu. 7. Philipp.

d Vigilia pro die, qui festum praecedat, heiliger Abend / ut: Vigilia Cereris. Aulul.

e Hebraei diem in quatuor dividunt partes, quas vigilias vocabant. Prima Vigilia erat à vespere: secunda à mediā nocte: quarta à meridie.

f Vigilia notat in sacris veteram poenitentiam, & pietatis studium. Matth. 24. v. 42.

Luc. 21. v. 36. 1. Cor. 16. 13.

g Vigilia alacritatem, diligentiam, prudentiam, in officio ritè obeundo notat. Act. 20. 31.

h Ut somnus mortem, ita vigilia vitā significat: Utrumq; cōiungitur 1. Thes. 5. 10. Glass.

Vigilantius ii, m. pro excubitore. Senec. Epist.

Vigilium ii, n. apud antiquos pro
Vigilia, Non.

Vigilo as, are, est vigilem esse,
wachen / ut: Vigilare usq. ad
lucem, wachen bis gegen
Morgen. Eun. 2, 2, 47.

b Vigilare est vigilanter
providere, seine Sachen wol in
acht nehmen / seiner Sachen
wol wahrnehmen / ut: Vigilare
deceat hominem, qui vult sua tem-
pori conficere officia. Rud. 3, 6, 16.

c Vigilare pro aliquo, ein
wachendes Auge auff einen ha-
ben / ut: Quamobrem, Quirites,
consilio quantum potero, labore
plus penè quam potero, excubabo,
vigilaboq. pro vobis. G. Philipp.

d Vigilare de Deo usurpa-
tur, quo ipso assiduitas quasi ejus
atq. festinatio, vel in insligendis
poenis, vel in exhibendis benefi-
ciis, intelligitur. Jer. 1, 12, c. 31, 28.
c. 44, 27.

Vigilor aris, ari, Passiv. ut: No-
tate se, tam vili tritico, es ist
etiam vigilantur amara. Ov. 12.

b Vigilatur, Imperf. man-
lacht. Martial.

Viginti, Nom. numeral. indecl.
zwanzig / ut: Annos viginti
natus, zwanzig Jahr alt.

Vigintiviratus us, m. viginti vi-
rorum officii in causis judi-
candis fuit, quod minus ma-
gna indolis juvenibus conferri
solebat, illinc enim gradum ad
reliquo honores aspiciaban-
tur viri ingenio & doctrina
pollentes. Schard.

Vigintiviri, nomen Magistratus
apud Romanos. Cic. ad Att.

Vigor oris, m. integritas, Krass /
Stärke / ut: Membris aliquis
redibat vigor, die Glieder sa-
men etwas wieder zu Krass-
ten. Curt. 1535.

b Animi vigor. Ovid. Ep.
Vigoratus a um, vigore pradius.
Apul. 1. 9.

Vigorosus a um, vigore plenus.
Martin.

Vilescio is, ere, vile fieri; hinc
evilescere apud Sveton.

Vilipendium, m. vocab. in Bar-
barie natum.

Vilis e, e. est, quod parum va-
let, schlecht / gering / ut: Sem-
per eos (honores) putavi, si
vulgares sunt, esse viles, ich
habe sie allzeit für gar schlecht
geachtet / wenn sie gemeiner
Art seyn. I. 1, 1. Qv. Fr.

b Mirum est, lolio vilitio
tate se, tam vili tritico, es ist
Wunder / daß du in so wolfeil-
ler Zeit dich so sorglich behilffst.
Mil. glor. 2, 3, 50.

c Hem istoc verbum vile
est viginti minus, i. e. non carè
quis emat hoc verbum, si pro eo
XX. minas expendat, das Wort
war mehr denn 20. minas werth.
Mostell. 1, 3, 139.

d Vilus algæ, nichts werth /
nichts tüchtig / ut: Et genus
virtus, nisi cum re, vilior algæ
est, wo kein Geld ist / da taugt
we

weber Geschlecht noch Jugend.
Rorat. 2. Serm.

c Istoc vilis, i. e. nihil vel vinitor, vel arborator habi-
minus, nicht so viel / ut: Tutum dandum sibi obtinet, & familia
officium facies, atq. huic aliquid villaticæ, atq. instrumento omni
paululum præ manu dederis, un-
rustico condendo aut continendo,
de utatur: reddet tibi eisd. M.
Istoc vilis, du wolst das Dei-
ne thun / und diesem in etwas
an die Hand gehen / und was
geben / dessen er genießen könne,
er wird dir bald wieder geben.
M. nicht so viel / nicht ein
Schnupplein. Adelph. 5, 9, 24.

f Vile pro abundanti. Vir-
gil. 1. Georg.

Vilulas aris, f. cui opponitur ca-
ritas, Wolfseilkauff / Gering-
schätztheit / ut: Vilitas nec malis,
qua ruri nutrinuntur, ut-
spinata. Cic.

Vilulas annona, wolfeile
Zeit. Cic. pro leg. Manil.

Vilito as, are, vile facere. Non.
Villa a, f. est suburbana domus,
ein Meyerhoff / ut: Ad vil-
lam ali, auff dem Bauerhoff
erzogen werden. pro Sexto
Rose. XIII.

b Villa, à vehendo, quasi
vehilla dicitur, quod in eam ru-
ti fructus convehantur ex agris.
Schard.

c Villa urbana, quæ & Pra-
torium dicitur, ea pars est, quam
dominus sibi recepit: qua, quia
elegantius amœnissq. edificari
solet & instrui, ideo urbana vo-
catur, quasi minoris urbani & e-
legantia plius habens, quam ru-
stica. Schard.

d Villa rustica; est ea pars
villæ, quam villicus, colonus

habitus, i. e. nihil vel vinitor, vel arborator habi-
minus, nicht so viel / ut: Tutum dandum sibi obtinet, & familia
officium facies, atq. huic aliquid villaticæ, atq. instrumento omni
paululum præ manu dederis, un-
rustico condendo aut continendo,
de utatur: reddet tibi eisd. M.
Istoc vilis, du wolst das Dei-
ne thun / und diesem in etwas
an die Hand gehen / und was
geben / dessen er genießen könne,
er wird dir bald wieder geben.
M. nicht so viel / nicht ein
Schnupplein. Adelph. 5, 9, 24.

Villanus i, m. villa adscriptus
& colonaria conditioni addi-
tus. Budæus.

Villaris e, c. &
Villaticus a um, quod ad vil-
lam pertinet, ut: Villares gal-
lina. Plin.

Villaticus canis, qui in
villa tenetur. Columel.

Villatica pastio, dicitur a-
limentum, quod pertinet ad ani-
malia, qua ruri nutrinuntur, ut-
puta pecudes, aves, &c.

Villica a, f. uxor villici, eine
Meyerin / Käsemutter / Auf-
geberin. Colum. 12. c. 1.

Villicatio onis, f. rustica nego-
tiatio, vel villa dispensatio,
Bauern - Handthierung /
Haushaltung. Colum. 11, 1.

Villico onis, m. idem quod vil-
licus, vel præfectus villicat. o-
nis. Apul.

Villico as, are, &
Villicor aris, ari, rusticari vel
villa præesse.

Villicus i, m. villa gubernator,
ein Meyer / Hoffmeister / Ver-
walter. Colum.

Villicus est is, qui præposi-
tus est rationibus rusticis, fructi-
bus percipiendis universoque o-
peri

peri rustico. l. i. ff. de instru-
ment. leg.
Villosus *a um*, villis plenus, zot-
tiger / rauch / ut: Villosa pellis,
zottigter Pelz. Ovid.
Pectus villosum. Virgil.
b Radix villosa, eine fa-
seligte Wurzel. Plin.
Villula *a, f.* parva villa.
Villum *i, n.* dimin. à vino, ein
geringer Wein.
b Villum pro ebrietas per
Metonymiam, ut: Interea in an-
gulum aliquem abeam, atq; e-
dormiscam hoc villi, ich wil mich
indessen in einen Winkel ver-
schieffen / und den Rausch auß-
schlafen. Ter. Adelph.
Villus: *m.* Haar oder Haarzot-
ten / ut: Animalia villis ve-
stita. Cic.
b Villi five villamen-
ta, idem quod Fibra, vide Fi-
bra. d.
Vimen *inis, n.* omne virgultum
molle, & ad ligandum aptum.
Wiet / schwanche Reysen / ut:
Salices fecunda vimini-
bus. Virg. 2. Georg.
b Viminibus raris facie
fenestra. Varro 3. rust. c. 9.
c Vimen notat aliqua vi-
mineum, per Meton ut: Incan-
tosq; trahunt macularum vimi-
ne thunnos. Manil. Nam non
nassas, sed retia ille intelligit.
Qvin & Virgilius id, quod cratis
formam habet, ita vocat: Arbu-
teus texunt virgus & vimine
guerno. Martin.

Viminalis *e, c.* ad vimina per-
tinens. Plin. 17. c. 20.
b Viminalis collis dictus est
Roma, quod ibi viminum sylva
fuit. Plin. 17. c. 10.
Vimineus *a um*, quod ex vi-
mine est, ut: Qualis vimi-
neus, ein gestochrener Korb.
Colum.
Vimineæ tegumenta,
Pflichten. Caesar.
Vinacea orum, vel Vinacia &
Vinacius *ii*, grana sunt urva pre-
sa, Weintrester. Colum. Cat.
Vinacia *a*, f. idem notat. Colum.
Vinago, vide Oenas.
Vinalis, dies, quo vinum novum
fovi litabant. Fest.
Vinalis *e, c.* ad vinum pertinen-
ti, ut: Sed & si qua vinalis for-
tudo in homine reledit, hanc
diluit & extinguit. Macro-
b. 1. 7. c. 7.
Vinarius *a um*, quod ad vinum
pertinet, ut: Taberna vina-
ria, ein Wein-Keller. Plin.
b Vinarius lacus, Wetts-
Butte / Wein-Zuber / Kelter-
Trog. Colum.
c Vinariam navem Ul-
ian. 1. 21. §. 5. ff. de furt. eam
interpretatur, in quam vinum in-
funditur, & postea ex ea hau-
ritur.
d Crimen vinarium, i.e.
portorium, vini exportandi gra-
tia, solvendum: quod à Fontejo
constitutum in Gallia fuisse, accu-
sator ejus dicebat, Cic. pro Fonti-
o.

Vinarius *i, m.* vini venditor, etn
Weinschenck / ut: Sed vina,
qua heni vendidi vinario.
Plaut. Asin.
b Vinarius pro vinoso &
ebrioso. l. 4. §. 2. ff. de adit.
edict.
Vincapervinca, herba, qua &
Clematis Daphnoides, Sim-
grün / Junggrün. Matthiol.
Vincetoxicum *i, n.* herba, idem
quod Hircunianum, vide supra
Vincibilis *e, c.* quod facile vinci-
tur, das zu erhalten ist / ut:
Causa iusta, facilis, vincibilis,
optima. Terent. in Phorm.
b Vincibilis, pro quo Ci-
cero dicit, quod naturam & con-
ditionem, ut vinci possit, habet.
Marc. I.
Vincio *is, vixi, victum, vin-*
eque est constringere, binden /
ut: Manus vincere post ter-
ga, die Hände auff den Rücken
binden. 2. Aen. 17.
b Quem tu asseruare re-
de, ne aufugiat, vides, esch. atq;
poitione vincere decet, wenn du
einen wol behalten willst / das er
nicht entlauffe / so mußt du ihn
mit Essen und Trinken anbin-
den. Menach. 1. 1. 11.
c Vincire severis legibus, turalem ordinem vitæ longiore
mit ernstigen Befehlen verbinden /
ut: Omnia, quæ delapsa jam flux-
erunt, severis legibus vincienda
sunt. pro Marcel. VI.
d Vincire præditi locum,
i.e. tenere, einen Ort mit Kri-
ges-Besatz besetzen. Att.

e Vincire numeris mem-
bra orationis, eine Rede in gewis-
se Theile vertheilen. 3. de Orat.
Vincio *is, vici, victi, ere, est* supe-
rare, überwinden. Quos ne-
mo posse superari ratus est, eos
auspicio meo atq; ductu primo
catu vicimus. Amph. 2. 2. 24.
Quos viceris, amicos tibi
esse, carere, credas, gläube du es
nicht / das diejenigen / welche
du überwunden / deine Freunde
seyn werden. Curt. 1. 7. 28.
Arte sua & militum vir-
tute vincere hostem, die Feinde
mit List und Soldaten Tapf-
ferkeit schlagen. Curt. 10. 7.
b Ceteros quidem omnes
victores bellorum civilium, jam
ante agvitate & misericordia
viceris: hodierno vero die rei-
eque est constringere, binden /
ut: Manus vincere post ter-
ga, die Hände auff den Rücken
binden. 2. Aen. 17.
b Quem tu asseruare re-
de, ne aufugiat, vides, esch. atq;
poitione vincere decet, wenn du
einen wol behalten willst / das er
nicht entlauffe / so mußt du ihn
mit Essen und Trinken anbin-
den. Menach. 1. 1. 11.
c Vincire severis legibus, turalem ordinem vitæ longiore
mit ernstigen Befehlen verbinden /
ut: Omnia, quæ delapsa jam flux-
erunt, severis legibus vincienda
sunt. pro Marcel. VI.
d Vincire præditi locum,
i.e. tenere, einen Ort mit Kri-
ges-Besatz besetzen. Att.

ceris, hinter deines Vaters Wissen und Willen bistu zu Haus. Weib und Kind kommen/ man hat auch Leute herbey gebracht/ die da sagen/ sie seye eines Burgers Tochter. Magstu derowegen immer hin deines Kopfs leben. And. 5. 3. 21.

g Divina cuiusdam virtutis est, es ist eine sonderbare Gnade von Gott. 1. 1. 1. Qv. Fr.

h Continentia omnes ante se vincere, der allereingezogteste seyn. Curt. 350.

Fœmina, quam nulla alia extendas, tandè astringunt aratatis sua pulcritudine corporis. vinct, die aller schönste Weib. Person. idem. 351.

Urbis (Persepolis) divitiarum vicore praterita, gegen dem Schatz dieser Stadt war das vortheil/ wie nichts zu schätzen. idem. 972.

i Vinci, sich ergeben/ peccavi pater, vincor, lieber Vater/ ich habe unrecht gethan/ ich ergebe mich. Ter. Heaut. 4. 1. 31.

Vinctio onis, f. Vincendi actus, Bindung. Plin. c. 37. & Ar. nob. 1. 2. adv. gent.

Vinctus us, m. ligatus, Bindung/ Band. Varr. 1. de re rust. Vinctus a um, coarctatus, gebunden/ut: Vinctum aliquem lesto.

alicui tradere, einen gebunden übergeben. Curt. 104.

b Vincto pectore virgo, i. c. tenui & gracili. Ter. Eun.

c Fides vincta teste namine, iurejurando obligato. Ovid. Epist.

d Vinculus, pro servo. Plin. Epist.

e Vinculus pro coacto. Hor. Vinculum i, n. est ligamen, ein Band/ut: Adimere vincula canibus, die Hunde los lassen. 8. Metamorph.

b In vincula duci, gebunden werden. I. Catil. XIII.

c Ita istac nimis lenta vincula sunt escaria, quam magis. Menæch. 1. 1. 18.

In vinculis adducere, gefangene herbey führen. Curt. 90.

d Vincula, & ea semper terrena, certè ad singularem poenam nefarii sceleris inventa sunt. IV. Catil. IV.

e Ex vinculis effugere, aus dem Gefängniß entweichen. Corn. 122.

f Interire in vinculis, im Gefängniß sterben. idem. 143.

g Vincula frustrari, dem Gefängniß entgehen. Solin. 23.

h Vincula Tyrrena dicebantur odiosa negotia, quibus distringebatur aliquis. Tractatum a vinculis, quibus Tyrreni captivi vos vinciebant gravibus & mobilibus.

i Vincula orum, per translat, Carcer, in quo noxii vincti servantur. 1. 224. ff. de verb. sign.

k Vincula & funes, servi-

utis, oppressionum & calamitatum, poenarumq; symbolum Metaphoricum sunt. Pl. 18. 5. Prov. 5. 22.

l Vinculum perfectionis, caritatis epitheton est, Col. 3. 14. Quo non significatur, nos caritate perfectos reddi ad consistendum in iudicio Dei, sed docetur fideles per caritatem invicem coniungere, tanquam membra unius corporis, & ita perfici, ut nulli quicquam desit, sed singulis necessaria suppetant, ex mutuo eorum ceteris membris consortio.

m Vincula & funes iniquitatis, Esa. 5. 18. Act. 8. 23. dicuntur, quibus tum impiorum colligatio conspiratioq; tum specialis peccati captivitas notatur. Glass. Phil. sacr.

Vindelicia a, f. regio inter Rhetiam & Noricum, cuius incolae Vindelici vocantur. Hinc Augusta Vindelicorum, Augusturg.

Vindemia a, f. quasi vindemia, à vino demendo, Weinleseung/ Wein-Ernde. Virg. 2. Georg.

b Vindemia mellis, Honig-Aufnehmung. Plin. 11. 14.

c Vindemia olivarum. Plin. 1. 15. c. 1.

Vindemialis e, e. idem quod vindemiatoris, Macrobi.

Vindemiator oris, m. qui vineam qua vendicabatur, debet re-legit, ein Weinleser. Colum. 4. c. 17.

b Vindemiator, fidus, quod tertio Nonas Martii apparet. Columell. 11. c. 2.

Vindemiatorius a um, quod ad vindemiam pertinet, zur Weinlese gehörig/ ut: Vasa vindemiatoria. Var. 3. rust. 2.

Vindemio as, are, vindemiam facere, Wein lesen. Plin. 1. 2.

Vindemiola a, f. Dimin. à vindemia, eine schlechte Wein-Ernde.

Vindemitor oris, m. idem quod vindemiator, ein Weinjam-ler. Ovid. 3. Fast.

Vindex vindicis, est ultor iniuria, ein Rächer/ ut: Facinorum & sceleris speculator & vindex. 3. de nat. deor.

b Carcer nefariorum vindex. II. Caül.

Vindicæ arum, f. pl. item singulariter Vindicia, assertionem significat, quâ scil. res à controversia vindicatur, eine Beschreibung bey einem Recht/ ut: Postulare vindicias secundum libertatem, rechtlichen Schutz bey Freyheit begehren/ bis zu Auftrage der Sache. Liv.

b Vindicia (quod nunc vocant Possessorium) erant ius possessionis, quo disceptabatur pendente iudicio, penes quem res vendicabatur, debet remanere. Sic dictæ, quod qui id obtineret, vindicem, i. e. praedem

SECTIO III. Zzz da-

dare deberet, nil in re possessa de-
serius interim se facturum. Al-
ciatus.

Vindico as, are, est ulcisci, rā-
chen / ut: Graviter olim ista
vindicaui vetus illa Grecia,
jene alte Griechen rächeten
diese Sachen vor diesem
ernstlich. 2. de leg.

b Vindicare est punire.
ernstlich straffen / ut: Petimus a
vobis, iudices, ut quam acerri-
mè maleficia vindicetis. pro S. ff. de collat. bonor.
Rosf. IV.

c Vindicare interdum idē vis,
est, quod liberare, asserere, ut
Mare à piraticis classibus vindi-
care, das Meer von den See-
Räubern befreien. Curt. 584.
Oppressam à Tyrannis ex-
servitute in libertatem vindica-
ro patriam. Corn. 237. 456.
Magnitudo doloris, à quā
me brevitas temporis vindica-
bat. 2. Tusc.

d Sapientia à libidinum inordinata ex pro-
prietate & formidinum terrore veniens, tendens in perniciem
nos vindicat. de Fin.

e Vindicare etiam est excu-
sare, entschuldigen. l. 12. ep. 16.
f Vindicare aliquem ab
interitu, einen von seinem Un-
tergang ledig machen. pro Mar-
cel. III.

Vindicare aliquem à ma-
lo. Solin. 788.

g Vindicare sibi alienam
laudem pro sua, i. e. fateri glo-
riam sibi debere propter virtutem
alterius. pro Mu. XII.

h Vindicatum est, Imperf.
pro animadversum est, man-
bat es abgestrafft.

Vindicta e, f. animadversio pro
delicto, Straffe / Rache / ut:
Omne malum vindicta ma-
net, eine jede Sünde oder
Ubelthat hat Straffe auf
sich. Herodot.

b Vindicta, pro ultione a-
pud Paulum l. 33. ff. de injur. &
pro pena persecutione, l. 2. §. 4.
de Castrenf. pecul. l. 14. in fin.

c Vindicta tarda, sed gra-
vis, Proverb. ubi, qui diu multa
est, quod liberare, asserere, ut
Mare à piraticis classibus vindi-
care, das Meer von den See-
Räubern befreien. Curt. 584.
Oppressam à Tyrannis ex-
servitute in libertatem vindica-
ro patriam. Corn. 237. 456.
Magnitudo doloris, à quā
me brevitas temporis vindica-
bat. 2. Tusc.

d Vindictam deorum esse
expeditam, Sophocles ait, ut in
aliquod prolapsi malum maturè
reppiscamus.

e Vindicta est vel privata,
inordinata ex pro-
prietate & formidinum terrore veniens, tendens in perniciem
nos vindicat. de Fin.

f Vindicta, inquit Boe-
thius in Top. Cic. est virgula
quadam, quam licetor manumit-
tendi servus capiti imponens, cum
dem servum in libertatem vindi-
cabat, dicens quædam verba
solennia, atque ideo illa virga
Vindicta vocabatur.

g Romani, inquit Plutar-
chus,

chus, corporibus, quos in liberta-
tem efferunt, tenuem festucam
imponunt. Festuca igitur vindi-
cta nominatur à vindice, ut scri-
bit Liv. l. 2. Qui servus cum a-
dolescentum nobilium conjura-
tionem patefecisset, libertate &
civitate donatus est. Quare
vindicta idem est, quod festuca:
Nec alio sensu dixit Persius, In-
de vindictam imponere l. 19. §. 4.
de Castrenf. pecul. l. 14. in fin.
ff. de manumiss.

Vinea e, f. locus vitibus confi-
tus, Weingarten / Weinberg /
vel ipsa vitis, Weinstock / ut:
Vinea pubescit. Virg. 2. Georg.

b Vinea, machina bellica,
cujus descriptio apud Livium
exstat: Lata fuit octo pedes, alta
septem, longa XVI. tecta duplici
ligno, gradibus Gro. ut: Vineis
& testudinibus constituta pro-
prie accedere ad muros. Corn. 46.

c Vinea, est locus vitium
plantatarum, inque Metaphorā
continuata & parabola, Eccle-
siam designat, tam Veteris, quam
Novi Testamenti, Cant. 8, 11.
Esa. 3, 14. c. 5, 1. c. 27, 2. seqq.
Matth. 20, 1. cap. 21. v. 33. seqq.
Glass. Phil. S.

Vinealis e, c. quod est aptum ad
vineam. Colum. 3. c. 12.

Vinearius a um, quod est vinea,
vel quod ad vineam pertinet,
ut: Collis vinearius, ein Berg
oder Hügel zum Weinwachs-
gelegen. Colum. 5. c. 6.

Vineaticus a um, idem signifi-
cat, ut: Falces vineaticæ. Var.
Vinetum i, n. locus, ubi multi-
tudo vitium confita est, h. e.
ubi multa vites, vel multa
vineæ sunt. Colum. 3. c. 4.

b Propria vinea cadere,
Proverb. in seipsum cadere,
viti grafen gehen: Translatum
videri potest vel ab amputanti-
bus vineam, vel ab iis, qui per in-
juriam novellas vites ledunt. Er.

Vinipotor oris, m. potator vini,
Weinsäufer. Plin. 14. c. 54.

Vinitor oris, m. rusticus, vinea-
rum cultor, ein Winger /
Weinbauer / ut: Separandi
sunt aratores à vinitoribus.
Colum. l. 2.

Vinitorius a um, quod est vini-
toris, ut: Vinitoria falx. Co-
lum. 4. c. 25.

Vinnicus vel Vinnulus, imbe-
cillus. Martin.

Vinolentia e, f. ebrietas, Trun-
ckenheit / ut: Pueritia, somnus,
imprudencia, vinolencia, in-
sania, ejus generis sunt, ex
quibus verum sapissimè audi-
tur, Kinder / Narren und
truncene Leute treffen gern
die Wahrheit. Cic. in Top.

Vinolentus a um, ebrius, quē
se vino ingurgitavit, trun-
cken / voll Weins / ut: Bac-
chatur vinolentus. Cic.

Vinolentos rebusq; veneris
deditos fuisse Thraces, scribit Cor-
nel. 233.

rea, leucojum purpureum, braun
Winter-Viofen idem.

g Viola lutea, leucojum
aureum, Cheirs, gelbe Vellen/
Nägel-Viofen idem.

h Viola tricolor, vide Facea.
Violabilis e, c. qui aptus est, ut
violetur, ut: Cor violabile
levisbus telis. Ovid. Epist.

Violaceus a um, idem quod pur-
pureus, veilbraun/ ut: Viola-
cea purpurea. Plin. 9. c. 39.

Violaria e, f. idem quod viola
enim est, quod fit per vim, &
Martia. Pancov.

Violarium ii, n. locus, ubi viola
per ignorantiam, & dicitur actio
nascentur, Serv. 4. Georg.

Violarius ii, m. violacei coloris
infectior. Plaut. Aulul.

Violatio onis, f. corruptio, profa-
natio, Verletzung. Liv.

Violator oris, m. corruptor, ein
Berleher/ Verderber/ Ge-
waltthätiger idem.

Violatus a um, verlegt/ ut: Ab
arcu violatus. Ovid. 3. Pont.

b Fletu genas violata Dia-
na. Stat.

c Jura violata mariti.
Ovid. 2. de arte.

Violens tia, o. pro violentus. Hon.

Violenter, Advrb. per vim, ge-
waltfam/ mit Gewalt.

Violentia e, f. vis major, impe-
tus, Gewalt/ Zwang/ Unge-
stümigkeit/ ut: Proficere

violentiam inimicorum. Cic. schwächen/ it. nothzüchtigen.

b Violentia vini vehe-
mens. Lucret.

Violentus a um, qui vim facit,
Vipera e, f. dicta, quod vipariat,
teste

gewaltfam/ geschwind/ ut:
Aper violentus. Ovid. 8. Me.

b Amnis violentior in-
fluit in mare. Virg. 4. Aen.

c Mors violenta, ein un-
natürlicher oder gewaltsamer
Tod. Tibull.

d Nullum violentum diu-
turnum.

e Violentum, quod ab ex-
trinseco principio adventit, & fa-
cit actionem invitam. Invitum

enim est, quod fit per vim, &
proprie dicitur violentum, vel
imprudens.

f Violentum non tam com-
petit voluntati, qua cogi non po-
est, quam actionibus exteriori-
bus ex voluntate procedentibus,
qua cogi non possunt.

Violon, are, vitium offere, cor-
rumpere, verlegen/ besessen/
ut: Famam violare ne fas pu-
tatur. Corn. 137.

b Violare Regis clementiam.
idem. 226.

c Violare cedentes, den
Flüchtigen nachjagen. id. 246.

d Violari a Tyranno cru-
deliter. id. 283. 481.

e Violare alicujus existi-
mationem, eines guten Namen
beschmigen/ beleidigen.

f Violare puellam, eine
Violata legis rous. l. i.

g Violata legis rous. l. i.
Cod. de petit. bon.

Vipera e, f. dicta, quod vipariat,
teste

teste Isidoro, qui scribit: Cùm Vipretum i, n. vide Vepretum.
venter ejus ad partum intus-
muerit, catuli non expectantes
natura maturam solutionem,

sed corrosis lateribus vi erum-
punt, cum matris interitu. Ve-
ponitur adolescenti, ut: Quod
runt contra experientia vari-
tatem. Dicitur ergo vipera te, sed etiam in viro admiratione
quasi vivipara, quod animal dignum. Plin.

in se continet. Est autem vi-
pera venenatus serpens, polli-
cis crassitudine, quandoq; duo-
bus oblonga cubitis, plus aut
minus, vari coloris, plano la-
toq; capite, moedens recta cer-
vice, reliquo corpore irrepens,
salutem in animantes irrui-
t, ut: Vir fortissimus maximiq;
consilii. Corn. 303.

ut: Vir fortissimus maximiq;
consilii. Corn. 303.

Sentiat, qui vir sim, ex (o-
der sie) sol es innen werden/
daß ich eines Mannes. Herz ha-
be / daß ich kein Kind bin. Eu-
nuch. 1. 1. 21.

Confert a robora virorum,
herzhafte Männer. Curt. 150.

Vir viro, arma armis con-
serta, Mann für Mann/ Waf-
sen gegen Waffen. Curt. 150.

d Vir clarissimus, specta-
tissimus, in Reipublic. maximis
gravissimisq; causis cegitus at-
que imprimis probatus vir, ein
sehr fürnehmer Mann. l. 3. 12.

e Proposita invidia, mora-
te, pænâ, qui nihilo segnius Remp.
defendit, is vir verè putandus est.
pro Milon. XXIX.

f Vir & in Republ. fortis-
simus, & in suscepta causa fir-
missimus, & bonorum voluntatâ
& autoritati senatus deditissimâ,
& in hac Milonis sive invidia,
sive fortunâ singulari, divinâ &
incredibili fide. pro Milon. XXXI.

g Vir summâ autoritate
Zz. 4

Vipio onis, grus minor, ein jun-
ger Kranich, Plin. l. 10. c. 49.

Viperale e, e. ad viperam perti-
nens, sive vipera resistens, ut:
Viperale ruta, quia serpenti-
bus & viperis resistit. Gesner.

Vipereus a um, &
Viperinus a um, ex vipera para-
tum, vel ad viperam pertinens,
ut: Sal viperinum. Schröd.

ger Kranich, Plin. l. 10. c. 49.

ger Kranich, Plin. l. 10. c. 49.

ger Kranich, Plin. l. 10. c. 49.

ger Kranich, Plin. l. 10. c. 49.

ger Kranich, Plin. l. 10. c. 49.

et religione et fide, ein ansehnlich gewissenhaft und beglaubter Mann. pro Arch. III.

b Magni cuiusdam animi atque ejus viri est, quem de susce-
pta causa proposita, sententia
nulla contumelia, nulla vis, nul-
lum periculum posset depellere
pro Lig. IX.

i Laudo, Ctesipho, patri-
fas, abi, virum te judico, ich
lobo / mein lieber Ctesipho, du
fährst deinem Vater nach / gehe
hin / ich halte dich für einen
tapffern Kerl. Adelph. 4, 2, 26.

k Tandem perdoluit, vir ac precibus seduntur: Contra
es, er hats endlich verschmirztet /
du bist ein tapfferer Gesell. Eu-
noch 1, 2, 74.

l Vir idem, qui maritus,
ein Ehemann / ut: Tibi generum
firmum, et filia invenies virum,
du wirstu einen steiffen Endam /
und deiner Tochter einen Mann
bekommen. And. 3, 3, 40.

m Vir, ein wehrhafter illi, qui lubrica et insincera sunt
Mann / ut: Oppidum in campo fide, alias bilingues appellati, id.
scum, magis opere, quam natura

nuntum, nullus idonea rei et procul amici, i. e. infelices nullos
gens, armis virisq, opulentum, et habent amicos, unde Horatius
ne auff der Ebene liggende Stadt, vilis amicorum annona est, bonis
welche mehr durch Kunst / als ubi quid deest, id.

o Vir non videtur, qui
bon Natur fest / derem niches /
was dienlich / mangelt / sondern
ist an Gewehr und Ranschaft
reich. Sallust Jug.

p Vir non videtur, qui
irasci nescit. Dicitur de eo, quic
dozynis vito, mansuetudinis
opposito, laborat.

o Vir fugiens haud moratur
lyra strepitum, Prov. in eum, qui
in rebus periculosis ac feriis, pro-
perandi studio negligit leviora,
Erasmus.

p Vir fugiens denud pu-
gnabit: Proverbium monens,
non protinus abiciendum esse a-
nimum, si quid parum feliciter
cesserit. Nam victi possunt vin-
cere, et vix ea perierit, quae vix
alternisq, viris victoria cedit, id.

q Viri boni lacrymales,
Prov. dicuntur illi, qui facile
commoventur ad misericordiam
duros et inexorabiles, adamanti-
nos, ferreos, et corneis sbris dici-
mus. idem.

r In discrimine apparet,
qui vir, Prov. de re periculosa dis-
firmum, et filia invenies virum,
du wirstu einen steiffen Endam /
und deiner Tochter einen Mann
bekommen. And. 3, 3, 40.

s Duplices viri, dicuntur
qui vir, Prov. de re periculosa dis-
firmum, et filia invenies virum,
du wirstu einen steiffen Endam /
und deiner Tochter einen Mann
bekommen. And. 3, 3, 40.

t Viri infortunati sunt
munum, nullus idonea rei et procul amici, i. e. infelices nullos
gens, armis virisq, opulentum, et habent amicos, unde Horatius
ne auff der Ebene liggende Stadt, vilis amicorum annona est, bonis
welche mehr durch Kunst / als ubi quid deest, id.

u Virum improbum vel
mus mordeat, Prov. qvo signifi-
cat, quacumq, ratione vindi-
cat, non deesse malis, id.

x Vir in sacris Metaphori-
is nescit. Dicitur de eo, quic
dozynis vito, mansuetudinis
opposito, laborat.

y Vir in sacris Metaphori-
is nescit. Dicitur de eo, quic
dozynis vito, mansuetudinis
opposito, laborat.

significat. 1. Sam. 26, v. 19. item
prudentem et fortem. 1. wieder
Reg. 2, v. 2. Deinde sumitur in
genere pro quovis homine. Pl. 1, x. et a copia, qua non ferro ac viribus
Porro Vir respondet Pronomini debetari frangi, possit. pro
aliquis, ut: Non vir, i. e. nullus. Marc. III.

Es. 63.
Vira, f. foemina homo, vira op-
posita sexus. Fest.

Viragoinis, f. mulier foris ani-
mo et virtute viri proflans,
eine tapffere Heldin / eine
Männin / ut: Diva virago
Diana Senec.

Viriatus, m. qui est magnarum
virum, ut: Annibal viria-
tus. Lucil. 1, 26.

Virbius, m. sic dicitur autem
Hippolytus Thesei filius, qui
a novercale calumnia necatus
beneficio Aesculapii, vel Diana,
revocatus fertur ad vitam. Niemen oder Bänder. Curt. 167.
Servius F.R.

Viretum, n. idem quod Viretu-
citur obeliscus. Nota scil. negli-
Vireo ovis, arvicula, quae & viri-
gentis et improbat versus. Qv.
dia dicitur de Graecis χλαγls
Chloris, ein Grünling / Grün-
virga, Vogel mit der feum. Ru-
stinct / Hirsch. Stinct / Hirsch, eben fangen. Virgil.
Vogel / vescitur enim milio
Faber.

Vireo es, virui, ere, viride esse,
ut: Nemus omne viret. Virg.
Ecleg. 7.

b Genua virent, firma
sunt. Horat.

c Pectora felle virent. Ov. niolus, Hartriegel. idem.

Vires, sunt idem, quod robur,
Kräfte / Stärke / ut: Ali-
rentes in nuba inaequali partim
quid virium colligere, et was densiore et aquea, partim rari-
zu Kräften kommen, Ep.

Corporis vires recipere,
wieder gesund werdē. Curt. 237.

b Nulla est tanta vis, tan-
genere pro quovis homine. Pl. 1, x. et a copia, qua non ferro ac viribus
Porro Vir respondet Pronomini debetari frangi, possit. pro
aliquis, ut: Non vir, i. e. nullus. Marc. III.

c Viribus corporis et la-
bore aliquem aequiparare. Cor-
nel. 232.

Vireo is, ere, viride fieri, grāt
werden / anfangen zu grū-
nen / ut: Gramina insussa vi-
rent. Virgil. 1. Georg.

Viretum, sive Viretum, locus
viriditate plenus, vel ipsa herba
virentes, ein grüner Platz.
Virgil. 8. En.

Virga, f. eine Ruthe / ut: Ca-
dere aliquem virgis ad necem,
einen zu todt steuppen.

b Aurea virga, quā dēno
Nemen oder Bänder. Curt. 167.

c Virga censoria, aliā di-
citur obeliscus. Nota scil. negli-
Vireo ovis, arvicula, quae & viri-
gentis et improbat versus. Qv.

d Volucres viscatā fallere
virga, Vogel mit der feum. Ru-
stinct / Hirsch. Stinct / Hirsch, eben fangen. Virgil.

e Virga aurea aliā soli-
dago Saracenica, herbæ nomen,
heidnisch Wundkraut.

f Virga pastoris, idem
quod Dipsacus, wild Harten-
Distel. Matthiol.

g Virga sanguinea sive cor-
niolus, Hartriegel. idem.

h Virga sunt linea appa-
rentes in nuba inaequali partim
quid virium colligere, et was densiore et aquea, partim rari-
zu Kräften kommen, Ep.

re, soli ad latus posita, ex ejusdem
radius orta, wenn die Sonne
Wasser zeucht. Physic.

i Virga in sacris castigatio-
nem quamvis notat. Job. 21, 9.
Esa. 9, 4. 1. Cor. 4, 21.

k Virga Christi, seu sea-
perum significat verbum ejus sal-
vificum, quo Regnum & Eccle-
siam suam dirigit. Esa. 2, 3.

l Virga Dei etiam castiga-
tionem, & poenam ejus notat.
Job. 9, 3, 34.

Virgarius, licet, qui fasces virga-
rum fert. Martin.

Virgator oris, m. qui virgis ca-
dit. Plaut. Afinar.

Virgetum i, n. locus virgis confi-
tus, ad illigandas vites. Cic.

Virginalis, vel Virginalis i, n.
virginis natura verenda.

b Virginalis instrumentum
musicum, virginibus frequens.
Martin.

Virginalia, concha quaedam Apu-
lejo dicuntur, a mulierum vir-
ginumque natura, i. e. obscena
parte. Turneb.

Virginalis e, c. ad virginem per-
tinens, ut: Virginalis mode-
stia. Cic. 1. de divin.

Virginarius a um, idem quod
virginales. Plaut. in Pers.

Virgindemia a, f. coll. dia vir-
garum ob verbera, aut ad ali-
quid vincendum. Varro.

Virginensis, Dex gentilis, h. e.
figmentum ignorantie. Aug.

Virgineus a um, ad virginem

spectans, ut: Formâ virgi-
neâ puer.

b Morbus virgineus, est
coloris naturalis in facie in vi-
scentem & pallidum mutatis,
ab humorum crudorum copia
proveniens. Jonston.

Virginitas atis, f. castitas, casti-
monia, Jungfräuligkeit/
Jungferschaft; ut: Perpetua
virginitas. Ovid. 4. trist. Plin.
Sec. de vir. illustr. in Proc.

b Virginitas ethice sumi-
tur pro firmo proposito corporis
animaeque integritatem & purita-
tem, tamdiu servandi, quamdiu
extratorum virginitas.

Virginor ari, ari, est virginis
agere. Terul.

Virgobretus, Nomen Magistra-
tus, nempe summus Heduo-
rum. Isidor.

Virgoinis, f. est foemina, virum
non experta, eine Jungfrau/
ut: Pro virgine aliquam nu-
ptum dare, eine sur etne Jung-
frau verheyrathen. Adelph.
1, 3, 2, 48.

b Virga monialis vel ve-
nalis, eine Nonne oder Kloster-
Jungfrau. Hieronym.

c Virgo pro muliere, qua
adhuc est in viride aetate & vi-
gore. Virgil. Ecl. 6.

d Virginem, omne incorru-
ptum & intactum dixerunt. Cic.
in Orat.

e Virgo primam, nuptias
a pata, Proverb. de his dici
so-

solium, qui rem paternam pro-
funderent, quod virgines adhuc
rudes & meretricii quastus igna-
re, facile sui copiam faciunt:
Iidem adolescentes nuper nacti
facultates, prius quam intelligant,
quid sit pecunia, largius effun-
dunt. Erasmi.

f Semper virgines Furia;
Proverbiū, obscurius deterrens a
peccando. Erinnyes enim male-
factorum ultrices corrumpi non
queunt, quod minus sumam po-
nam de his, qui commeruerunt,
atq; hac gratia dicta virgines.
idem.

g Virginis nomine & icone
Cretensum Ecclesia proponitur,
2. Cor. 11. ubi de peculiari de-
fensione Christi & Ecclesia
agitur. Dicuntur & salvandi pii
virgines Cantic. 1, 3. Zach. 9, 7.
Eorumque interior puritas, tam-
in doctrina & cultu divino,
quam in vita & moribus, deno-
tatur.

h Virgo, sidus caeleste, ut:
Virginis signum veteribus inter
astra collocaverunt, propterea,
quod iisdem diebus, in quibus
Sol per illud decurrit, terra exu-
sta Solis ardore nihil pariat.
Est enim hoc tempus canicula-
rium dierum. Isidor.

i Virgo saliva, nächter-
ner Speichel. Plin.
Virgula e, f. Dimin. ex virga,
ein Rüblein. Cic.

b Virgula metallica, eine
Berg-Ruthe,

c Virgula Mercurii, Gluck-
Ruthe oder Wunschel-Ruthe.
Agric. 1. 2. de re metal.

d Virgula censoria, vide
virga censor.

Virgulatus a um, ut: Distin-
ctione virgulata, crinita, crispâ
dixit Plin. 1, 9. de conchis.

Virgultus a um, ut: Virgultea
scapula Egeum trans mitte-
re, in eos dicitur, qui rem su-
pra modum arduam levi ope-
ra conficere tentant. Erasmi.

Virgultum i, n. ein Gesträuch/
Hecken-Busch. Plin. 12, c. 19.

Resonant avibus virgulta
canoris. Virg. 2. Georg.

Virguncula e, f. Dimin. parva
virgo, ein Jungfräulein.

Viria vel Viriola e, f. ornamen-
tum colli e gemmis viridibus.

b Viria armilla sunt viro-
rum, inquit Isidor, quoniam
mulierum etiam armilla viria
appellari coeperunt.

Viricula, parva vires. Martin.

Viriculum i, n. missilis genus.
Würff-Gewehr/Pfeil. idem.

Viridarium ii, n. locus, in quo
sunt herba & planta viren-
tes, ein Lust-Garten/ grüner
Platz. Sveton. in Tiber. Plin.
1, 18, c. 2.

Viridarius a um, unde viridarii
servi dicuntur, qui hortos cu-
rant. Ulpian.

Viridia, idem quod Viridaria.
1, 49. in fin. ff. de verbor.

signification,

Vir-

Viride *aris*, idem quod *arugo*,
Grünspan. Schröd.

Viride, *Adverb.* grün / ut: *Viridius virere*. Plin. 17. c. 5.

Viridis *e, c.* à *vigore* dicitur,
grün / unde dicimus *virides*
plantas, quæ nondum arue-
runt. Columel.

b *Viride*, quod *viridita-
tem* habet, & *viridi* colore tin-
ctum est. Cic.

Lapilli *virides*. Horat.

c *Viridis* *juventa*. Virg. 5.
Æneid.

Viriditas *atis*, f. color *viridis*,
Grünheit / grüne Farb / ut:
Terra *semen* tepesactum va-
pore & complexu suo diffun-
dit, & elicit *herbascens* ex
eo *viriditatem*. Cic. de Senect.

b *Viriditas* accipitur pro
vigore seu flore. id. 3. Tusc.

Viridium *ii, n.* locus *viriditate*
plenus.

Virido *as, are*, cuius Participium
tantum in usu est, ut: *Grami-
na viridantia*. Stas.

Virile *is, n.* per quod quis vir
est Plin.

Virilis *e, c.* quod est viri, män-
lich / ut: *Sexus virilis aut stirps*.
Plin. 10. c. 55.

b *Virilis animus*, i. e. for-
tis, qualis debet esse viri. Ter.

c Pro *virili* parte, i. e. pro
viribus seu pro conatu virili:
quod & sine Ablativo Substan-
tivè solet efferni, ut: Pro *virili*,
pro meâ virili, nach meinem

Bermögen / so viel in mir ist /
was ich nur thun kan und ver-
mag / nach Bermögen.

Virilitas *atis*, f. idem quod *vir-
ilia* & *pudenda*, Mannheit /
ut: *Excisa virilitas*. Quintil.
1. 5. c. 12.

Viriliter, *Adverb.* virili virtu-
te, fortiter, mannhaftiglich /
tapffer / männlich.

Viripotens vel Viripostis, *c.* nu-
bilis, viro matura, mannbar /
ut: *Virgo viripotens*. Plaut. in
Pers.

Viritanus *a um*, ut: *Viritanus*
ager dicitur, qui viritim po-
pulo distribuitur. Plaut. apud
Festum.

Viritim, *Adverb.* per singulos
viros, Mann für Mann / von
Mann zu Mann / ut: *Viritime*
dimicare, Mann gegen Mann
streiten. Curt. 157.

Rumor *otiosi militis viri-
tim* sine auctore percrebuit, es ist
ein Geschrey unter den müßigen
Soldaten von einem zum an-
dern erschollen / dessen Ursprung
unbekant. Curt. 1152.

b *Viritim*, pro particula-
tim, Senec. Nat. quæst. 5. c. 7.

Viro *as, are*, unde *evirare*.

Virops, quæ opus jam habet vi-
ra. Ilidor.

Viror, actus virentis, viriditas,
Apulej.

Virosus *a um*, primâ syllabâ bre-
vi, viri cupidus, ut: *Virosa*
mulieres. Non.

Viridius *a um*, prim. long. ve-
menosus, a virus, quod qui-
dam derivant a viribus, &
meinet / es dienet alles zum be-
sonnant pro fortis. Martin.

Virtuosus *a um*, virtute plenus,
Tugendhaftig; Bonis auto-
ribus admodum infrequens,
pro quo Latinius dicitur & u-
surpatur honestus, etiam tu-
gendreich.

Virtus, primariò notat fortitu-
dinem, Tapfferkeit / ut: *Vir-
tus nihil in expertum relin-
quit*, Tugend laßet nichts un-
versucht. Curt. 1026.

In veteratâ virtutis sua a-
liquem admonere, einen seiner
alten Tugend erinnern. Cur-
tius 296.

Egone? imperatoris vir-
tutem noveram & vim mili-
tum, sine sanguine hoc fieri non
posse. Wer? ich? nur war der
Obersten Mannheit und der denn an den Menschen. pro
Soldaten Macht wol bekant / Cæl. XX.

und wußte / daß es ohne Blut
nicht fonte ablauffen. Eun. 4. 7. 8. mum.

Nihil tam altè natura con-
stituit, quod virtus non possit eni-
ti. Curt. 1778

Nihil obstat virtuti. Cur-
tius 2199.

b Virtus in genere notanda est virtus. Amph. 2. 2. 21.
quemvis virtutis habitum, eine
Tugend / ut: *Virtutibus elucere*, ra, ut: De eo nunc bene sumus
Tugendhafti seyn. Corn. 117.

Virtute comite, duce fortu-
nâ aliquid consequi, etwas durch förderung. Trin. 4. 2. 28.
Tugend und Glück zu wegen
bringen. l. 10. Ep. 3.

c Omnia ad virtutem
sunt, es ist alles zum besten ge-
meinet / es dienet alles zum be-
sten. Heavt. 1. 2. 33.

d Virtus mirifica, grosse
Tugend. l. 10. 7. Att.

Virtus micat clarissime,
Tugend leucht herrlich herfür.
Curt. 40.

Apud Lacedamonios sum-
ma ponebatur virtus in patien-
tia. Corn. 233.

e Perditis rebus omnibus,
tamen ipsa virtus se sustinere
videtur, wenn alles verlohren /
kan doch die Tugend allein sich
erhalten. l. 6. 1.

f Hac genera virtutum
non solum in moribus nostris, sed
vix jam in libris reperiuntur,

dergleichen Tugenden findet
man jetziger Zeit kaum in den
Büchern beschrieben / geschweig
Obern Mannheit und der denn an den Menschen. pro
Soldaten Macht wol bekant / Cæl. XX.

g Virtus primum est opti-
mum. Virtus omnibus rebus an-
teit profecto. Amph. 2. 2. 17.

h Qui per virtutem peri-
tat, non interit. Captiv. 3. 3. 32.

i Virtus omnia in se ha-
bet: omnia assunt bona, quem pe-

k Virtus, i. e. gratia, cu-
quemvis virtutis habitum, eine
Tugend / ut: *Virtutibus elucere*, ra, ut: De eo nunc bene sumus
Tugendhafti seyn. Corn. 117.

tua virtute, darbey befinden wir
uns jetzt wol durch deine Be-
Tugend und Glück zu wegen
bringen. l. 10. Ep. 3.

nostrorum diues sum satis, durch Gottes Gnade und meiner Eltern Borsorg bin ich reich genug. Aulul. 2.1.44.

m Virtuti est, es ist Kunst/ut: Est pugna & virtuti de prandibus pradam capere. Trucul. 1.2.14.

n Virtutes pro vitiis per Ironiam aliquando ponuntur. autore Donat. Ter. in Adelph.

o Virtus, proprietas, Eigenschaft/ut: Sunt quidem haec, quas supra retuli, virtutes aliarum quoque partium. Quint. 1.432.

p Virtus est aeterna, i. e. gloria nominis apud posteritatem semper virut. Erasim.

q Virtus gloriam parit, Prov. i. e. benefactis potius, quam opibus paratur gloria vera.

r Virtute duce, comite fortuna, Prov. quod symboli vice a quibusdam usurpatum est. Vir- tus enim eligit, quod est optimum. Quod si non succedit, tamen in rebus praclaris, ut in magnis etiam voluisse pulcrum est. sin succedit, prima laus debetur virtuti, tanquam egregii facinoris duci: proxima fortuna, quae virtuti subservierit. idem.

s Virtutem omnem expl- ca, i. e. cura & effice, ut omnes te laudent & ament. id.

t Virtutem & sapientiam veneno. Plin. 8. c. 22. vincunt testudines. Prov. est velut aenigma, innuens pecuniam longe plus posse, quam aut viris.

tem aut sapientiam. Antiquitus enim Peloponnesiorum nomina- tur, propter testudinis figuram in eo insculptam. idem.

u Virtus, in Ethicis est habitus animi, a quo homo & bo- n° redditur, & ad mun° suu recte obsequiu idoneus. Virtus Heroica, est virtutis eminentia vel virtus excedens, (non vulgari sed heroico modo, supra communem hominis conditionem posito.) Ethic.

x Virtus intellectus est habitus mentis, ex institutione potissimum iam originem, quam incrementum, habens, quo anima affirmando vel negando verum enunciat. ibid.

y Virtus Moralis, est habitus in mediocritate consistens. Ethic.

z Virulentus a um, plenum veneno, giffis/vergiftet. Gell. 16. 11.

b Virulentum adium, giffis tiger hab.

Virus, indecl. Viri enim & viro, quibus usus Lucretius legitur, Calus hodie explosi sunt. Est autem virus odor veler & venenum, ein schädlicher schändlicher Gestand oder Giffi/ ut: Virus paludis, pro terro odore. Colum. 1. c. 5.

b Amatorium virus, pro

c Virus significat asperita- tem saporis. Plin. 31. c. 8.

d Vi-

d Virus, asperitas coloris. idem. 9. c. 36.

e Virus, genitura, ut: Ne- seditis ovis inter se versando mares & femina vitulo adper- serunt virum. Plin. 9. c. 5. de pisc.

f Vitus, viror, seu herba virentes. Stat.

Vis, in Gen. vii, vim, vi, i. e. po- testas, Gewalt/ Kraft/ ut: Verborum vis, der Wort Ber- stand/ quae Graecis εἰσπραξις di- citur. pro Cluent.

Sine nulla vis verbis, ob- ne die & hat haben die Wort fet- te Kraft. Quid.

c Harum literarum vis, quanta fuerit, was dieser Brief außgerichtet. lib. 13. Ep. 6.

d Vis, i. e. potentia agens, 1. 2. 3. 27.

Quanta vis humana esse poterat, admo: a est, man hat gethan/ bet accedere, ac qua decedere ali- mas mensi, und möglich ist. Curt. 21. 16.

Non ea sola vis est, qua ad corpus nostrum vitamq; perve- nit, sed etiam multo major ea, qua periculo mortis injecto, formidine animum perterritum, loco saepe, & certo de statu dimoveret. pro Ce- cin. XVI.

e Vis armata nulla juris defensione delenda est, i. e. nullo iure excusanda. pro Cecin. XXX.

f Vi omne, mit aller Ge- walt, mit ganzer Gewalt. vide Retineo.

g Per vim expellere ali- quem demo sua. pro S. R. X.

d Vi-

h Vim alicui asserere, einem Gewalt anlegen. pro M. Cael. 1.

i Vis obstat, quod minus id possimas, quod maxime volumus. pro Cecin. XIX.

k Vim vita aus corpori asserere. pro Cec. XXIII.

l Vim armatorum habere ad nocendum. pro Cecin. XXIII.

m Nec vi, nec clam, nec precario aliquid possidere. pro Cecin. XXXIII.

n Facere aliquid vel vi, vel clam, vel precario, etwas ent- weder mit Gewalt/ oder versto- lerer Weiß/ oder durch Viti zu- wegen bringen/ ut: Vel vi, vel clam, vel precario fac tradas, men- nihil refert, dum potiar. Eun.

o Vis aquae est, qua prohi- quem alicunde cogit cum pericu- lo, pro Cecin. XVII.

p Vis idem etiam est, quod multitudo, ut: Ingens vis, eine grosse Menge. Curt. 17. 38.

Magna vis auri & argen- ti, viel Gold und Silber.

q Infinita vis lacrymarum & dolorum, unaussprechlich viel Weinens und Schmerzens. 1. 3. Qv. Fr.

Vis mali undig, urget, das Unglück schlägt allenthalben zu. Curt. 451.

r Vim vi repellere, Ge- walt mit Gewalt vertreiben. Curt. 1961.

s Vis

s *Vis*, idem quod *seditio*, ut: *No qua repentina vis existeret in civitate*, damit nicht ein Aufruhr entstände. *Gr. Cornelius 186.*

t *Vis*, vide *vires*.

u *Vis*, est *virtus potestatis*, per quam causa siue res, vel aufertur vel extorquetur. *Mart. a Vis*, etiam res est vi producta, aut semine procreata. *Scalig.*

y *Vis* est necessitas rei faciendi prater voluntatem nostram extorta. Vel, est maioris rei impetus, cui resisti non potest. *l. 2. ff. quod met. caus.*

z *Vis* maior est, inquit *Ca. jus*, quam *Græci* *ἰσχυρὰ* appellant. *l. 25. §. 5. ff. locat. i. c. ea, qua consilio humano neq. provideri, neq. vitari potest; & est animadversio Dei in homines, cujus evitande ipse facultatem ademit: veluti fulgura, grandines.* *Schard.*

aa *Vis publica* dicitur, quæ armis inferitur, quia armorum usus publicus est, non privatus. *l. 1. C. ad leg. Jul. divi publ. & priv.*

bb *Vis privata* dicitur, quæ coactis hominibus sine armis fit, cujus exempla multa extant sub titulo sequenti veluti, si quis sine armis aliquem deiecerit de agro suo. *l. 5. C. eod. Si quis concussum fecerit, quod minus quis in jus producat ab eo, qui in jus vocat. l. 4. C. eod. Si quis convoca-*

vis hominibus vim fecerit, quod quis verberetur. *l. 2. C. eod. Viscatus a um, visco oblitus, mit Vogel-heim bestreichen / ut: Virga viscata, eine heim-Ruthe. Ovid.*

b *Viscra munera eadem* dicuntur, quæ & *hamata*, quibus plura aut majora scilicet attrahuntur, quam dantur, eine Bratwurst gegen eine Seite Spect. *Plin. Epist.*

Viscellia, lex adversus libertinos, ingenuitatis munia & iura usurpantes, & sibi vindicantes scripta, fuit. *Tit. ad l. visc. C.*

Visceratim, *Adv.* per viscera. *Ennius.*

Visceratio onis, f. cruda carnis distributio, qua fieri solebat in solennitate quadam, vel in funere alicujus excellentis personæ. *Gell. Liv. l. 54. ff. de legat. III.*

Viscero as, are, unde eviscerare. vide supra.

Viscidus & viscosus a um, tenax, glutinosus, flebrich / zähe wie Heim.

Viscus eris, n. παχύρροπος, quasi affusio, corpus compactum, ex affuso & sparso humore, ejusmodi est substantia pulmonis jecoris, lienis, renis, &c. ut: *Anthropophagis execrandi sunt cibi humana viscera.* die Menschenfresser brauen den Menschen Eingeweide.

weide / als eine abscheuliche Speise. *Solin. 382.*

b *Videbar mihi partem viscerum meorum abruptere*, mich dünkte / als riefte ich mir ein Stück vom Herzen. *Cur. tius 1350.*

c *Viscera mea eripere* ex tribuitur ad innuendam exactis-vinculis, i. e. conjugem & liberos, &c. *Cur. 752.*

d *Viscera terre, i. e. partes interiores ejusdem*, ut: *Sed itum est in viscera terre, quasi recondiderat*, sygisch, admoventur que omnis doctrina per prophetas divinius revelata, ac tam

e *Viscera*, pro corde, viscera, ac si coram oculis omnia

f *Viscera Deo tribuuntur*, disse se, *Elias ait, cap. 2. v. 1. Vel quibus misericordia & dilectio fidei in Christum, & fiducia in eius ardentissima exprimitur.* *Deo posita. Mich. 7. 7. Joh. 6. 63. 15. Jerem. 31. v. 20.*

Luc. 1. 78.

Viscus i, m. &

Viscum i, n. frutex arborum nonnullarum ramis adharens,

semper virens, baccas autumnu ferens, quibus vescuntur

turdi, merula, palumbes; *Nascitur in quercu, pomis, pyris,*

tilis, &c. *Mistel / ut: Viscum quercinum, Etchen-Mistel /*

Bogel-heim / viscum tilia-

ceum, Linden-Mistel / viscum corylinum, Hasel-Mistel. *Matthiol. Schröder.*

Visibilis e, t. quod videri potest. *Plin. 11. 37.*

Visio onis, f. actus videndi, ut: Nec potest is, cui est visio ve-

ri falsiq. communis, nullum habere iudicium, aut ullam omnino veritatis notam. *Cic. 4. Acad.*

b *Visio Phantasia etiam dicitur.* *Quintil. 6. c. 2.*

c *Visio & aspectus DEO*

tribuitur ad innuendam exactissimam ejus notitiam. *Exod. 32. 9. 1. Sam. 16. 7.*

d *Visio spiritualis, quæ vel*

Prophetia est, Num. 24. 16. 17. 1. Sam. 9. 9. Ezech. 7. 13. &c.

Est condiderat, sygisch, admoventur que omnis doctrina per prophetas divinius revelata, ac tam

e *Viscera*, pro corde, viscera, ac si coram oculis omnia

f *Viscera Deo tribuuntur*, disse se, *Elias ait, cap. 2. v. 1. Vel quibus misericordia & dilectio fidei in Christum, & fiducia in eius ardentissima exprimitur.* *Deo posita. Mich. 7. 7. Joh. 6. 63. 15. Jerem. 31. v. 20.*

Luc. 1. 78.

Viscus i, m. &

Viscum i, n. frutex arborum nonnullarum ramis adharens,

semper virens, baccas autumnu ferens, quibus vescuntur

turdi, merula, palumbes; *Nascitur in quercu, pomis, pyris,*

tilis, &c. *Mistel / ut: Viscum quercinum, Etchen-Mistel /*

Bogel-heim / viscum tilia-

ceum, Linden-Mistel / viscum corylinum, Hasel-Mistel. *Matthiol. Schröder.*

Visibilis e, t. quod videri potest. *Plin. 11. 37.*

Visio onis, f. actus videndi, ut: Nec potest is, cui est visio ve-

ri falsiq. communis, nullum habere iudicium, aut ullam omnino veritatis notam. *Cic. 4. Acad.*

b *Visio Phantasia etiam dicitur.* *Quintil. 6. c. 2.*

c *Visio & aspectus DEO*

Viso is, *visi, visum, ere*, ad videndum ire, besuchen / zu sehen kommen / ut: *Aliquem longo intervallo visere*. Cic. ad Attic.

Visor oris, *m. Inspektor*. Tac. l. 16.

Visula a, *f. genus visis*. Colum. l. 3. c. 2.

Visum i. n. pro eo, quod videmus, ut: *Referre visa*. Ovid. 3. Fast.

b Visum, somnium est nocturnum sive etiam diurnum, phantasma, quod vigilantibus quoque apparet, ut: *Huic omnia visa obiciuntur à mente ac ratione vacua*. Cic. 1. de divinat.

Visurgis is, *m. fluvius, cuius ortus in Hennebergia Franconiae Orientalis, die Weser / eo loco, ubi Schlauß cum eo commiscetur, atq; ab eà commixtura sine dubio Germanicè, die Werre / à Wirren / Lat. Vierra vocatur: à nomine verò, die Weser / nomen accepit claustrum Vesseranum, à Comite Gottfrido de Henneberg, rogatu Conjugis Ludgardis anno 1131. fundatum & edificatum. videatur Chronic. Henneberg. Spangenberg.*

Visus us, *m. est inter sensus externos nobilissimus, quo luxatio, ein elendes Leben / ein arger color, tanquam objectum*

visibile, percipitur oculo, ut: Deprehendere aliquid visu.

Valer. 1. Argonaut.

Visu plurimum posse, ein quam si intelligam deficere vitā,

quis Gesicht haben. Solin. 117. b Subtrahere visibus obviatorum, unsichtbar machen. Idem. 387.

c Visus, pro apparitione. Plin. 7. c. 22.

d Visus, species. Cic. 1. de nat. deor.

Vita a, *f. est vivendi actus, das Leben / ut: Tam mihi mea vita, quam tua tibi cara est, mein Leben ist mir so lieb / als dir das deine. Casin. 3. 6. 24.*

b Vita curriculum exiguum & breve. pro Arch. IX.

c Tempus est, nos de illā perpetuā jam, non de hac exigua vita cogitare. l. 10. 7. Att.

d Vitam ponere in re aliqua, das Leben über etwas lassen wollen. l. 9. 25.

e Vitā excedere, i. e. mori. l. 4. 5.

Ex vita migrare, i. e. mori. Corn. 842.

f Vita anteacta, das vorübergelebte Leben. lib. 11. ep. 28.

Præteritam vitam potius, quam culpam intueri, viel mehr auf das Vorhergehende Leben und Wandel / als gegenwertiges Absehen haben. Curt. 1303.

g Iniquissima vita conditio, ein elendes Leben / ein arger color, tanquam objectum

visibile, percipitur oculo, ut: Deprehendere aliquid visu.

Valer. 1. Argonaut.

Visu plurimum posse, ein quam si intelligam deficere vitā,

jam ipse vitam tibi largiar, & de mea ad tuam addam. Alin. 3. 3. 19.

i Puncto temporis frui vita & hoc communi spiritu, einen Augenblick leben bleiben. l. Catil. IV.

k Vitam sua pertinacia amittere, durch seinen eigenen Trost umbs Leben kommen, pro Marcell. VI.

Dare alicui vitam, i. e. a mortis supplicio absolvere, einem das Leben schenken. Curt. 226.

l In mea vita pars aliqua tua vita reposita est, dein Leben hängt an dem meinen. l. 1. 3. Qv. Fr.

m Diutius hac in vita esse non possum, also kan ich länger nicht leben. l. 1. 3. Qv. Fr.

n Diutius in tam miserā tamq; turpi vitā non possum commorari. l. 1. 3. Qv. Fr.

o Quia non idem in tuā causa efficio, vitam mihi acerbam puro, weil ich in deiner Sache nicht eben so viel verrichten kan / düncke mich mein Leben sauer. lib. 1. 1.

p Vitam alicujus summa diligentia custodire, eines Lebens wol in acht nehmen. pro S. R. IX.

q Omnem vitam sua cursum in labore corporis atq; in animi contentione conficere, sein ganzes Leben in Arbeit und

Streß zubringen. pro Cal. XX.

r Vide, quam sit varia vita

commutabilis, ratio, quam vaga, volubilisq; fortuna. pro Milon. XXIII.

s Illa vita est tua, quam vigebit memoria seculorum omnium, quam posteritas alet, quam ipsa aternitas semper tuetur: Huic tu infer vias, huic te ostentas, oportet. pro Marc. VII.

t Vita rustica est honestissima ac suavissima. pro S. Rosc.

u Sic vita est hominum, ut ad maleficium nemo conetur sine spe, eine solche Beschaffenheit hat es umbs das menschliche Leben / daß niemand sich an eine Ubelthat waget / er verhoffe denn etwas dadurch zu erlangen. pro Sext. Rosc.

x Splendore & dignitate vita aliquem superare. Corn. 231.

y Vita doliaris, vide Doliaris.

z Vita macerata, Proverb. dicitur de molliter viventibus, quibus ex facili omnia suppetunt. Huic contrariatur vita spinosa. Erasmus.

aa Vitam viris insperatam, i. e. talem, quam ne sperare quidem auderes, aut in qua non spes aliat animum, sed ipsa res adfuit. Pindaro dicitur ἀνελπις. Bios. idem.

bb Vita, pro vita conservanda mediis & organis. Devt. c. 24. v. 6.

cc Vita & vivere, pro vita felicitate, vivere. & in clu-

ideam

Vititate, saepe accipitur 1. Reg. 1. v. 25. Psal. 69. 33. Eccles. 6. 8.

dd **Vita aeterna**, quid sit, nemo explicare potest, 1. Cor. 2. v. 9. Credimus tamen, quod sit futura ineffabilis beatitudo, quam fideles suos DEUS aeternam beatitudinem glorificabit, ut in ipso cum omnibus Angelis aeternum vivant, & de mundi huius miseriis triumphantes, Deum sine fastidio ament, sine satietate colant, sine fine intueantur. Augustin. Psal. 16. v. 10.

Vitalis e, c. quod vitam praestat, aut quod vitam habet, ut: **Aura vitalis**, i. c. aer, quo vivimus. Virgil. 1. Aeneid.

b **Auxilium vitale**, quod ad vitam sustinendam pertinet. Lucr.

c **Vitalis calor**, die naturae sicque Wärme. Cic. 2. de N. D.

d **Sanguis vitalis**, in quo vita continetur. Plin. 11. c. 37.

e **Vitalia capitis**, cerebrum. idem 8. c. 7.

Vitalitas atis, f. pro vita & motu vitali. Plin. 11. c. 37.

Vitaliter, Adv. vitali modo. Lucr.

Vitatio onis, f. vitandi actus. Cic.

Vitellus i, m. a vitis dictus est, pars ovi rubra, quod ex eo vitat pullus, ein Eyerdotter / ut: **Candida** si croceos circumfluit unda vitellos. Martial.

Viteus a um, quod est ex vite, das von Weinreben ist.

Vitex icis, f. fruticis genus. Schaffmüle. vide Agnus c.

Vitiarium, vitium seminarium. Columel.

Vitiatio onis, f. corruptio. Seneci.

Vitiator oris, m. qui vitiat, Berberber.

Viticella e, f. vide Balsamina.

Viticula e, f. parva vitis; deinde flagellum vitis, quod & capreolus Varroni dicitur.

Vitifer a um, vites ferens.

Vitigenus a um, quod a vite gignitur.

Vitiligo inis, f. cutis species infesta, ein Fleck / ut: Vitiligo quamvis per se nullum periculum afferat: tamen foeda est, & ex malo corporis habitu fit.

Ejus tres species sunt: **Alphos** vocatur, ubi color albus est, fere subasper, & non continuus, ut quadam quasi gutta dispersa esse videantur; **Melas** differt ab hoc colore, quia niger est, & umbra similis; At **Leuce** habet quiddam simile **Alpho**, sed magis alba est, & altius descendit. Omnia haec serpunt tardius. Cels. 1. 5.

Vitilis e, c. quod ad ligandum vitis aptum est. Budaeus.

Vitiligator oris, m. vitiosus litigator, est obrectator, & calumniator, Laster-Maul. Plin.

Vitilitigo as, are, criminari, damnare. idem.

Vitio as, are, corrumpere, destruere, verderben / schwächen / ut: Vitiantur odoribus

aura, die Luft wird verfälschet. Ovid. 7. Metam.

Vitiose, Adv. male, corrupte, ut: Vitiose facere, lästlich handeln. Quint.

Vitiositas atis, f. Lasterhaftigkeit / Gebrechlichkeit / ut: Malitia certi cujusdam vitii nomen est, vitiositas omnium. Cic. 4. Tusc.

Vitiosus a um, est vitii plenus, Lasterhaftig / ut: Vita vitiosa ac flagitiosa. 2. de Fin.

b **Vitiosus** etiam ponitur pro eo, cui aliquid deficit, quod est corruptum, ut: Corpus vitiosum. de Divin.

c **Vitiosus** & corruptus sanguis, bößes Geblüt.

d **Magistratus vitiosi** dicuntur, qui in vitio sunt creati. 2. Philipp.

Vitis is, f. frutex vinifer, ein Weinstock / Wein-Rebe / ut: Applazare vites arboribus, den Wein an Bäume leiten. Quintil.

b **Vitis arbutiva**, Baum-Stock / ein Wein-Stock / den man an einen Baum hinaufsetzt. Colum.

Vitis pergularia, ein Hütten-Stock / Bogen-Reb.

c **Vitis compluviana**, ein Weinstock / der weit und breit aufgelegt und zerlegt ist. Plin.

d **Vitis jugata** vel cante-rinata, Weinstock / der mit Zwergstangen geleitet wird / wie in einem Gang. Colum.

Vitis pedata vel statuminala, ein aufgefählter Weinstock. idem.

Vitis vidua, ein ungepfählter Weinstock.

e **Vitis humi projecta** vel humilis, ein ligender Weinstock. id.

f **Vitis lacrymans**, ein threnender oder triessender Weinstock. id.

g **Vitis luxurians**, ein Weinstock / der zu sehr aufscheußt / der viel Holz trägt.

h **Vitis siderata**, ein verdorretter Weinstock. Plin. Zehn. Nomencl.

i **Vitis Idæa** vel myrtillus, gemeine Heidel-Beer. Mart.

k **Vitis preta**, apud Plin. quam quidam exponunt uvam crispam. id. vide Uva.

l **Vitis alba**, id. vide Bryonia.

m **Vitis nigra**, schwarz Stöck. Wargel. idem.

n **Vitis**, bacillus viteus, quo Centuriones ferire milites, cum quid peccassent, solebant. 1. 13. §. 3. ff. de remilit.

o **Vitis**, in sacris tam in bonum adhibetur, ut Psal. 8. 9. Ela. 5. 2. quam in malum, Deut. c. 32. v. 32. & 33. Sub vite sua & sicu sedere, secuta pacis & tranquillitatis est descriptio. 2. Reg. c. 4. v. 25.

p **Vitis** dicitur Christus, veluti discipuli, & omnes credentes palmites, ob arctissimam unionem. Anna 3. n. m.

nam inter ipsos Johan. 13. v. 2.
Vitisfactor oris, m. qui vinum ferit, nec non rebus inanimis tribui-
Epitheton Saturni, nos id ad tur, pro quo pueri defectum po-
Neam accommodare possu-
mus. Martin.

Vitisco is, ere, vitem feri. Col.
de arbor. l. 7. Reliquas gem-
mas, quae in terrâ abscondun-
tur, exceptis quatuor imis, fac-
abras, na in summa radice
vitiscat. Ita Calepinus. At

nunc legimus, ne in summo
radices vitis citet.

Vinium is, n. est vel excessus vel
defectus virtutis, fastus ut: Vir-
tus est vinum fugere, das ist
Zugend / wenn man das fast
stet meiden, pro Cluent.

Defendi à vitiorum illede-
bra, für fasten sicher seyn. So-
lin 840.

Vitia vincunt, die fasten
nehmen überhand, Solin. 841.

b Vitio aliquid dare, et vitis non parca obnoxium, das
was übel auflegen / übel deu-
ten. l. 7, 6.

d Atq; hac scultitia est, me
illi vitio vertere, egomet quod fa-
tavi in adolescentia. es ist l. 5.
Thorheit / wenn ich ihm das
bel deute / was ich selbst in
meiner Jugend also gemacht
Epid. 3, 30.

e Aliud fortassis alii vi-
ti est, ego sum animo leni natus,
andere haben vielleicht andere
Mängel / ich bin von Natur
sanftmüthiges Sinnes. He-
cy. 2, 2, 18.

f Vitium quoq; corpori,
sus. l. 11. C. de acquir. posses. l. 13.
§. 1. ff. de acquir. rer. domin. l. 24.
ff. de usucapion.
o Vitium temporale ap-
pellat Ulpianus, non quod tem-
pore tollitur, sed quod tempore
ipsum, i. e. sensus attulit, quod
atrum est, & indies augebit
magis ac magis. Schard.
p Vitium, stuprum, unde
offerre vitium virginis, idem est
ac vitare virginem. Terent.
Vito as, are, est plus quam care-
re, & quasi vi avertere, mei-
den, ut: Bellum vitando ali-
tur. Corn. 1671.

g Vitio vni aliquid fac-
re, i. e. per ebrietatem, im Trunc
et was thun. Trucul.

h Carere debet omni vitio,
qui in alterum dicere est paratus,
wer einen andern tabeln will /
sol aller fasten unschuldig seyn.
Cic. in Salust.

Vitus obrutus, i. e. vitiosus.
Cornel. 117.

i Vitium, i. e. error ex neg-
ligentia commissus, ut: Vitium
commissum est per sacerdotes, die
Priester habens versehen. So-
lin. 61.

k Vitium, i. e. macula, ut:
Vitiis non parca obnoxium, das
leicht unscheinlich werden fan-
Solin. 852.

l Vitia detestanda sunt
trio: Ludus, Ebrietas, Otium.
§. 6. ff. de edilit. edict.
m Vitium facere, patida-
bel deute / was ich selbst in
meiner Jugend also gemacht
conduat.

n Vitia possessionum alia
sunt ex re, veluti, quod res fisci
contra Legem Juliam repetun-
darum accepta: alia ex persona
veluti si mala fide, si clam, si pre-
ca-

caro quis possessionem sit ingres-
sus. l. 11. C. de acquir. posses. l. 13.
§. 1. ff. de acquir. rer. domin. l. 24.
ff. de usucapion.

o Vitium temporale ap-
pellat Ulpianus, non quod tem-
pore tollitur, sed quod tempore
ipsum, i. e. sensus attulit, quod
atrum est, & indies augebit
magis ac magis. Schard.

p Vitium, stuprum, unde
offerre vitium virginis, idem est
ac vitare virginem. Terent.
Vito as, are, est plus quam care-
re, & quasi vi avertere, mei-
den, ut: Bellum vitando ali-
tur. Corn. 1671.

Vitare aliquid plene, ein
Ding gänglich meiden. l. Ep.
Qu. Fr.

b Scipsum vitare, est sibi
non constare, vel sibi propter sce-
lerum conscientiam ipsi displice-
re, sich selbst scheuen. Horat. 2.
Serm.

c Undiq; violentia tem-
pestatis major, quam vitatur, oc-
currit. Curt. 1910.

Vitraria a, f. herba, vide Parie-
taria.

Vitrea orum, n. vasa vitrea,
Gläser. Plin. c. 19.

Vitreamina, vascula vitrea, qua
ornatus causâ parantur. l. 18.
§. 8. ff. de instr. vel instr. leg.
Vitreus a nm, quod est ex vitro,
gläsern / ut: Vitrea ampulla.
Plin. 20. c. 14.

b Vitreus, quod vieri co-

lorem refert, vel perlucidum est,
gläserfarbig. Plin. 9. c. 31.

c Fama vitrea, i. e. fragi-
lis. Horat. Porphyrio interpreta-
tur splendidam.

d Vitrea, membrana oculi
quinta & ultima, humorem vi-
treum circumdat, la vore & te-
nuitate insignis. Vesling.

Vitriaria, scil. officina, eine Glas-
Hütte.

Vitriarius ii, m. qui vitra facit,
ein Glasmacher / Glaser.
Senec. Epist.

Vitricus i, m. matris mea mari-
tus, ein Stieffvater. Cic.
ad Attic.

Vitrifico as, are, i. e. in vitrum
redigere. Schröd.

Vitriolum i, n. est sal minerale
metallis proximum, ac prae-
cipue cupro, Sc. Græc. χαλκαίον,
Arab. Calcantum, Cal-
cant, Acalcadis, Latine Atra-
mentum sutorium, Vitriol /
Kupfer, Wasser. Schröd.

Vitrum i, n. materia transluce-
da, qua ex arena & cinere pa-
ratur, Glas / ut. Splendidior
vitro fons. Horat.

b Vitrum, pro re fragile
caducâ, ut: Si tanti vitrum,
quanti margaritum? hält man so
viel vom vergänglichem (zeit-
lichen) Gut / wie hoch sol man
das beständige (ewige) halten?

c Vitrum Ant moni quid
sit, vide apud Sch öd

Vitta a, f. fascia capitis, quâ an-

tiqvi vel crinas, vel fersa, aut flores, aut quidvis aliud reli-
gabant, eine Binde/ Haupt-
Binde/ Schleier/ Haube.
ut: Alba vittæ coërcet negle-
ctos capillos. Ovid. 2. Metam.

b Vittis coronabantur &
victima & victorum pramia.
Virgil. 5. Æn.

Vittatus a um, vittâ ornatus, ut:
Capilli vittati. Ovid. 1. Amor.

b Vittata sacerdos. Lucan.
Vitula & f. vacca viridioris ata-
ta, eine Kalbe/ Mottsch. Kalb/

ut: Discernuntur in primâ
vitulus & vitula, in secundâ
juveneus & juvenca. Varr. 2.
Rust. c. 5.

b Vitula dea, qua latitia
præesse fingebatur. Macrob.
Vitulinus a um, quod ex vitulo
est, ut: Vitulina caro, Kalb-
Fleisch. Plaut. in Aulul.

Vitulus aris, ari, voce latari, la-
servire, mit Freuden sprin-
gen. Fest.

Vitulus i, m. bos junior, à lasci-
viâ sic dictus, ein Kalb/
Dopslein/ ut: Lactentes vi-
tuli. Ovid. 8. Metam.

b Plinius Elephatorum
& balanarum etiam vitulos di-
xit; Sic Virgilius equorum, lib. 3.
Georgie

c Vitulus marinus, idem
qui Phoca, ein Meer-Kalb.
Vituperabilis e, a, ignum, quod
vituperetur, das strâfflich
und zu schelten ist/ ut: Vita-

perabilis consularius. Cic. 3.
de leg.

Vituperatio onis, f. rectius dici-
tur, quàm vituperium, ut:
Effugera vituperationem, es
also machen/ daß man nicht
gescholten werde. Att.

b Vituperationem sum-
mam vix vitare, einem ernstern
Berweiff taum entgegen. lib. 1. 1.
Qv. Fr.

c Cadere in vituperatio-
nem, scheltwürdig sehn. 1. 14. 13.
Attic.

d Defendere aliquem à
vituperatione, etnes andern/
wenn er gescholten wird/ Wort
reden. IV. Catil. V.

Vituperator oris, m. qui vitupe-
rat, ein Scheller. Cic. 2. Tusc.

Vituperium, pro quo rectius vi-
tuperatio, Scheltung.

Vitupero as, a, ero, est vitio ali-
quid dare, schelten/ ut: Meo
jure possum, si quid in hac par-
te mihi non placeat, vitupera-
re, ich kan mit Recht schelten/
wenn mir dieses Orths et-
was nicht gefällt. pro Sext.
Rosc. XLIV.

b Isti id vituperant fa-
ctum. Andr. Prol. v. 15.

Vivacitas atis, f. naturalis vigor,
das Vermögen lang zu leben.
Colum. II. c. 3.

Vivarium ii, n. locus, in quo vel
aves, vel pisces, vel fera con-
tinentur, qua ad vitam dun-
taxat pertinent, ein Thier-
Gar-

Garten/ Vogel-Haus/ Fisch-
Behälter/ Wenher. Plin. &
Gell. 1. 2. c. 20. l. 62. §. 1. ff. de
usufruct.

Vivax acis, o, validus, vigorosus,
eines langen Lebens/ langle-
big/ ut: Cervus vivax. Virg.

b Virtus vivax expersq;
sepulcri. Ovid. 4. de Ponto.

c Verba vivacia, efficacia,
vel ad pastoritatem usq; parven-
tura. idem ac Pison.

Viverra e, f. mustela rustica est,
magnitudine quàm Melitenensis
castellus minor, sed pilo, for-
ma, albedine partis inferio-
ris & merum astutiâ muste-
la similis est, mansvescit, al-
vearibus officit, mellis enim
avidus est, aves etiam edit, ut
felis, ein Iltis. Gesner.

Vivisco sive Vivisco x, ero, si-
gnificat vivere, sive vivum
fieri. Quod verbum præcipue
usurpamus, cum de aliis rebus
ab homine, & etiam ab ani-
malibus, qua communi vita-
te. Corn. 90.
fruantur, loquimur, ut: An-
guilla atterunt se scopulis, ca-
strimenta viviscunt, nec alia
est earum procreatio. Plin. 9. 51.

b Ulenis vivescit, & in-
veterascit alendo. Lucret.
Vividus a um, plenum vigoris,
lebhafft/ wacker/ frisch/ le-
bendig/ ut: Membra vivida.
Silius.

b Virtus vivida bello, i. e.
fortis. Virgil. 5. Æneid.

Vivifico as, are, vivum facere,
vivum reddere. Apul.

Viviparus a um, vivum pa-
riens. Apul.

Viviradix icis, f. planta, qua
cum radice feritur, quasi vi-
vam radicem habens: ad dif-
ferentiam malleoli & talea-
rum. Plin. 17. c. 22.

Vivicomburium is, n. suppli-
cium est, quo capitis damna-
ti vivi igne cremantur & ex-
uruntur.

Vivilco is, ere, vide Vivisco.
Vivo is, vixi, victum, vivere,
est vitam habere, leben/ ut:
Dei providentiâ & misericor-
dia vivo. Curt. 13. 5.

Non, ut edam, vivo; sed
ut vivam, edo, ich lebe nicht Es-
sens halben/ sondern Lebens-
halben esse ich. Quintil.

Quantum ad hostes pertinet,
vivunt, fürm Feind sind sie
nicht umbkommen. Curt. 19. 51.

Vivere magnâ cum digni-
tate. Corn. 90.

b Satis diu vixisse, seine
Zeit gelebet haben. Corn. 46.

Illam tuam præclarissimam
& sapientissimam vocem in vi-
tus audiri, satis te diu vel na-
tura vixisse vel gloria satis, si ita
vis, natura fortasse; addo etiam,
si placet, gloria: at, quod ma-
ximum est, patria certè parum.
pro Marcell. VI.

c Sibi soli vivere, Ihm al-
lein leben/ ut: Credo, si tibi soli

vivere, aut si tibi etiam soli er sich wol verhalten. Hec. 35. u.
natus esses. pro Marc. VII.

d Vivere in agro colendo, sunt, ejus existimationi consulere
auff dem Feld sich auffhalten. non curant, bey wem sie sich
pro S. R. XII.

e Spero, eum vivere, ich sen Ehr und Frommen achten
hoffe/er sol mit dem Leben da- sie auch wenig. lib. 1. 1. Qv. Fr.
von kommen/es sol ihm am Le- n Uolus hora usuram ali-
ben nicht schaden. l. 4. 12. cui ad vivendum non dare, eis

f Posteaquam comperit, nen nicht eine Stunde leben las-
eum posse vivere, nachdem er sen. l. Catil. XIV.

pernommen / daß er mit dem o Cum tristibus serare,
Leben davon kommen moge/daß cum remissis jucund, cum seni-
es ihm am Leben nicht schade. bus graviter, cum juventute

pro Sext. Rosc. X. comiter, cum facinorosis auda-
g Quid autem fuit, quociter, cum libidinosi luxuriose
illam hoc tempore ad vivendum vivere. pro M. Cael. VI.

magnopere invitare posset: was p Vivere alieno more, et
hätte sie doch jetziger Zeit großnem andern zu Gebot stehen/
reizen sollen / länger zu leben? Vivere suo more, seines eigenen
lib. 4. 5. Willens seyn/ ut: Cum alieno

h Vivere in diem, dicunt more vivendum est mihi, sine
Latini, pro non esse sollicitum de nunc meo me vivere interea mo-
erastino, futura nihil curare, sich do, ich muß sonst nach andern
umbs künftige nichts beküm- leuten mich richten/ jeso lasse
mern/in Tag hinein leben/ut: mir meinen Willen. Ter. Andr.
Nos in diem vivimus, wir sind l. 1. 125.

umbs künftige unbestimmt. Huncine erat equum ex
Tuscul. illius more, an illum ex huius vi-

i Cum latronibus non so- vere? sollte dieser nach jenes
dem die, sed in diem vivere in A Kopff sich richten / oder schickte

k Vivere cum aliqua li- sichs/daß jener nach diesem sich
centius, liberior, familiaris, sich richtete? l. 1. 29.

mit einer etwas zu gemein ma- q Sapietate vivendi ex-
chen. pro Cael. XXVI. plere naturam, seine Lebens-Zeit

Vivere liberius, lustig und vollenden / ut: Si voles, cum
guter Ding seyn. Corn. 52. patria, quod debes, solveris, &

l Vixit, dum vixit, bene, naturam ipsam exploraveris satis-
so läng er im Leben gewesen/hat s ne vivendi, satis diu vixisse di-
cito.

cito, alebenn sage / du habest
lang genug gelebet/wenn dir ge-

liebet (zu sterben) und du dem
Vaterland bezahlet / was dure, cosq, velut citatos in sermo-
ihm schuldig/ auch von Natur nem adducere. Erasmi.

Lebens satt bist. pro Marcel. VII.

r Vivere hominem, ein
menschliches Leben führen / ut:

dem vivere, das habita est. So-
lin. 176.

s Vivitur, Imperson. man-
lebet. Plin. 18. c. 1.

Vivus a um, i. e. vivens, leben-
dig/ ut: Ut eam mortuus in-
cenderet, quam vivus ever-
terat. pro Mil.

b Id spero vivis nobis fo-
re, ich hoffe / dasselbe solle bey
unsern Lebzeiten noch geschehen.
l. 10. 7. Att.

c Vivum eum vocitarunt
Tyrannum, bey seinem Leben ha-
ben sie ihn einen Tyrannen ge-
nennt. Corn. 319.

d Vivus, validus, vehe-
mens, ut: Vivo tentat praver-

tere amore, resides animos, de-
svetaq, corpora. Virgil. l. Aeneid. dignas Claudio, ich habe mit

e Vivus, pro naturali, ut: großer Noth einmal zu lesen be-
Viva sepes, ein lebendiger Zaun. kommen ein Schreiben/ des sich
Colum. 11. c. 3. der Claudius nicht schämte darff.

Viva aqua dicitur vulgò
illa, quæ de fonte exir. Varro. Cic. 1. famil.

f Lapis vivus, ignitus, quod
vim habeat emittendi ignem. Ulceratio ontis, f. Schwärung.

Plin. 36. c. 19. g Vivorum oportet me.
minisse, Adagium vetus in eos, num, ut: fecur ulcerosum. Hor.

vi plurimum de vitâ defunctis
loquuntur, id quod vulgò putant

ommosum, mortuos in ore habet
cosq, velut citatos in sermo-

h Vivum cadaver, vi-
rum sepulcrum, Proverb. in eos

dicetur, qui sic vivunt, ut nihil
dignum vitâ agant. Idem.

i Vivus fueris vel capa so-
lûm accipiens, in eos dici soli-

tum, qui e re quapiam pusilla,
magnam opinionem consequun-

tur. Natum apparet ab agrote,
qui Medico porrigente capite rova-
luerit, herbam aliqui plebejam.
nec eam admodum salubrem cor-

pori. idem.

Vix, Adverb. significat eum vi-
ac difficultate & labore, kaum/
mit grosser Noth/ut: Vix cla-

morem eorum, nedum impe-
tum tulere. Liv.

Vix dum epistolam tuam
legerem, cum &c. ich hatte dei-

nen Brieff noch kaum gelesen /
als ic. Att.

b Vix tandem legi literas
dignas Claudio, ich habe mit

c Vixit, pro naturali, ut: großer Noth einmal zu lesen be-
Viva sepes, ein lebendiger Zaun. kommen ein Schreiben/ des sich
Colum. 11. c. 3. der Claudius nicht schämte darff.

Viva aqua dicitur vulgò
Cic. 1. famil.

Ulceratio ontis, f. Schwärung.

ta facere ulcera. Plin. 28. c. 9.

g Vivorum oportet me.
minisse, Adagium vetus in eos, num, ut: fecur ulcerosum. Hor.

b *Ulcerosum ad arbores* si non cras jam comeream a-
transfertur. Plin. 17, 14. *Ulciscor* eris, ultus sum, ulciscor illud poteris ulcisci probe,
aliquem Cicero dicit, pro eo, gleich als wenn ich nicht mor-
quod vulgus, vindictam degen was anders begehen fön-
aliquo sumere, sich an einem da du alsdenn beydes dieses und
rächen/ut: Odi hominem, & jenes abstraffen fönstest. Mo-
odero, utinam ulcisci possim; Stell. 5, 2, 56.

illum ulciscuntur mores sui, ich f. *Ulus* est hujus victoria
habe den Gefellen/ und wero crudelitatem postea Sylla. III. Ca-
de ihn hassen, O daß ich mich rihn. X.
an ihm rächen solte! Aber g. Absq. eo esset, recte ego
seine Ubelthaten werden mihi vidissem, & senis essem ul-
schon Rache an ihm übe. Att. tus iracundiam, were es mir

b *Ulcisci adversarios*, sich nicht umb ihn / ich wolte mir
an seinen Feinden rächen. He- wol zu rathen gewußt/ uno an
cyr. 1, 1, 15. dem alten zornigen Manne

c *Aliter perire pestis illa* mich gerochen haben. 1, 4, 12.
non potuit: nunquam illum Res- h. Est, ubi vos ulciscar pro-
publ. suo iure esset ulta. pro Mi- bē, ich habe schon Gelegenheit/
lon. XXX. mich statlich an euch zu rächen.

d *Ut per alium te ipsum* Phorm. 5, 8, 96.
ulciscuntur, laborant, sie bemü- i. Ego pol te pro istis dictis
hen sich/ daß sie sich durch einen & factis, scelus, ulciscar, ut ne
andern an dir rächen möge. I. V. impune in nos illiseris, ich wil
illatam injuriam ulcisci, fürwar dieser Worten und Tha-
das angethane Unrecht rächen. ten halben mich an dir Stück.
Curt. 50. Schelmen wol rächen/ daß du

Sarvitiam alicujus eade ul- nicht ungenossen uns verspottet
cisci, mit dem Tod an eines haben solst. Eun. 5, 4, 20.
Grausamkeit sich rächen. Curt. Ulciseris, n. est sanies concreta
lib. 1959. intra cutem latitans, ein

Atticus non si injuriam ac- Schwären/ ut: Os summum
ceperat, malebat ulcisci, quam ulceris rescindere, den Buzen
oblivisci, wenn dem Attico Un- am Schwären aufstecken. 3.
recht geschehen/wolte er solches Georg. 91.

viel lieber vergessen/als rächen. b *Vicus tangere*, est do-
Corn. 794. lorem movere, ejusq. rei, qua

c *Ulcisci aliquid*, ut: Qua- magnopere urat, mentionem fa-
cere,

cere, ut: Quid minus utile
fuit, quam hoc ulcus tangere?
was hätte doch können schädli-
cher seyn/ als daß man dieses
Schwär gerühret hat/ daß
man einen schlaffenden Hund
aufgewecket hat/ daß man ihn
da angegriffen/da es ihm we-
he thut. Phorm. 4, 4, 11.

Ulcusculum i, n. parvum ulcus.
Celsus.

Ulex, frutex voris marini similis,
asper adrumq. retinens. Plin.
1, 33, c. 4.

Uliginosus a um, semper uvi-
dum, ut: Uliginosus aer, qui
semper est humidus. Varr. 1, 1, 1.
Rust. 6.

Uligo inis, f. humor terra nati-
vus, natürliche Feuchtigkeitt
der Erden. Varro 2. Rust.

Ulo is, ere, pro ulus fuero. Mart.

Ullus a um, quasi unum aliquid
irgend eines/ nunquam au-
tem affirmativè ponitur, sed
vel negativè, ut: Non est ul-
lus, qui currat: vel interroga-
tivè, Estne ullus, qui currat?
vel subjunctivè, ut: Si ullus
me vocaverit, statim veniam.

Ulmaria a, f. herba, vide Bar-
ba i.

Ulmarium ii, n. arbusculum ex
ulmis, vel ulmorum semina-
rium. Plin. 17, c. 11.

Ulmus a um, quod est ex ulmo,
ut: Virga ulmea. Plaut.

Umitriba, qui assidue ulmeis
virgis teritur, Martin.

Ulmus i, f. arbor vineis ami-
ca, Rüstholz oder Lindbast/
Ulmien. Matthiol. Pancov.
Ulmungere vitis ulmis. Virgil.
1. Georgic.

Ulna a, f. est spatium exten-
sum virag. manu, eine Klaff-
ter/ quemadmodum Servius
indicavit.

b *Ulna*, cubiti ossium pri-
mum vocatur, quia res mensu-
randas ad hujus longitudinem
sapius exigimus, eine Ellen/der
Ellenbogen.

c *Ulna* vel cubitus, in
Geodasia, valet pedem unū cum
dimidio, sive spithamas 2. vel
palmas 6, vel digitos 24.

Ulpianus, f. C. Iulius, Adriani Impe-
ratoris scriniorum magister,
patria fuit Tyrius; In libris
Pandectarum Pomponii auto-
ritate perit. Perit in Gallia
in populari tumultu, ut Vol-
lateranus annotavit.

Ulpicum i, n. genus allii gran-
dus inter pulmentaria raris
adscriptum. Plin. & Columell.

Uls, facit ultra & ultimus, in-
quit Festus. Nonius. uls Cato
pro ultro posuit.

Ultimatum, est, ultra quod nihil
requiritur, & dicitur in Logi-
cis ac Metaphysicis ultima-
tum abstractum, ceu est hu-
manitas, Menschheit/ ejus
concretum est homo, qui re-
spectu humani, menschlich/
est abstractum (non ultima-
tum)

tum) alias adaequatum & perfectum. Sic ultimat a intemperies, forma, &c.

Ultimate, Adv. dicitur significare & terminare, quod non mediate alio, sed immediate significat & terminat.

Ultimo, Adv. denique, endlich/zum letzten.

Ultimor aris, ari, Scholasticis est, ultimam didici, siue em sit perfectio, siue imperfectio, acquirere.

Ultimum, Adv. postremum, letztlich/zum letzten/endlich/ut: Darius, Artabazum ultimum illi visurus amplectitur. Curt.

Ultimus a um, vide ultra.

Ultio onis, f. vindicta, Rache/ut: Illis enim ultionis causa datum est. Plin. 11. c. 26.

Ultror oris. m. qui ulciscitur, ein Racher/ut: Conjuratoris investigator atq; ultor. Cic. pro Syll.

Habere paratum mortis sue ultorem, allbereit wissen/oder in Bereitschaft haben/wer seinen Tod rächen werde. Curt. 155.

Ultra, ulterior, ultimus, est prater, trans, drüber/ut: Sed & mori accedunt etiam ultra, ut: Ultra citroq; (i. e. hinc hac, qua diximus, aber über atq; illinc) cursare, auf und niedas/was wir gemeldet/kömbel zu der Bühleren auch noch dieses. Merc.

b Nihil ultra, i. e. nihil prater ea, ferner nichts/ut: Est M. Cacl. X.

autem oratio scripta elegantissime sententis. verbis, ut nihil possit ultra cogitari.

c Ulterior ripa, qua trans flumen est, das Ufer/ jenseid des Flusses. Liv. 2. Dec. 5.

d Ulcima expectare, des Endes erwarten. 1. 7. 17.

c Ulcima terra, weit entlegenere Orther/ ut: Quid scias accadat, in ultimis terris, cum audirem in Italia querelas civium. 1. 1. 1. Qv. Fr.

f Ulcima experiri Cicero- ni, Livio vero dicitur de summa rerum decertare vel dimicare, extremam belli aleam experiri, summam salutem periclitari, das eusserste versuchen/alles wagen und dran setzen.

g Ad ultimum, zu aller- letzt. Curt. 18. 121.

Ultramarinus a um, jenseid des Meers gelegen.

Ultrix icis, f. qua ulciscitur, ut: Hac ultrix afflicta civitatis. Cic. pro dom.

Ultror, Adv. i. e. insuper, darüber/ ut: His lacrymis vitam damus, & misere scimus ultror. 2. An. 50.

b Ultra, i. e. altera ex parte, ut: Ultra citroq; (i. e. hinc hac, qua diximus, aber über atq; illinc) cursare, auf und niedas/was wir gemeldet/kömbel zu der Bühleren auch noch dieses. Merc.

c Ultra, i. e. sponte, freiwillig/ ut: Ultra se alicui offerre, sich selbst etnem anbieten. pro

pratorea, ferner nichts/ ut: Est M. Cacl. X.

d Vl-

d Ultra, pro ipso jure, & sine aliquo facto adventitio. 1. 2. ff. de leg. Rhod.

Ultroneus a um, idem quod spontaneus, willig/ freiwillig/ gern/ anerbietlich/ ut: Ultronea voluntas nostris oblata dicitur, siue non requisita. 1. fin. C. de Crim. sacrileg.

b Merx ultronea putet, angebotene Gut/ hat ist nicht angenehm.

Ultratributa, impensa sunt, & attritiones operum publicorum faciendorum, qua censores quinto quoq; anno mancipibus, certa mercede locabant, sic appellata, quod ab ipsis locatores ultra attribuerentur, & persolverentur. Turn. Virgil. 2. An. quam quidam Typham esse putant.

Steriles ulva. Ovid. 14. Met.

Ulula a, f. avis nocturna genus, dicta ab epulare, vel ululare, autore Servio, eine Eule/ Nacht-Eule/ ut: Ulula flammata, eine Schleyer-Eule/ quod circa faciem mulieris pappo seu flammeo obvoluta caput & faciem referat.

Ululatus us, m. clarius & inconditus clamor, ein Geschrey/ das Heulen/ ut: Foemineus arcent, ein Fächer.

c Umbella, sunt summita- Repente e proximo tabernaculo lugubris clamor, barbaro ululatu planctuq; permixtus, epulantes conserruit. Curt. 33. 2.

Implere montes ululatuibus.

Ovid. 4. Fast.

Ululo as, are, heulen/ ululante autem canes, lupi, & alia, ut: Per noctem resonare lupis ululantibus urbes. Virg. Georg. b Latus ululare triumphis.

Lucan.

c Edes ululant plangoribus foemineis. Virg. 2. An.

Ulysses is, m. sapientissimus in exercitu Græcorum ad Trojam, qui Ulyssiponam metropolim Lusitania condidisse fertur. Strabo. 1. 3.

b Ulysses pannos exuit. Prov. accommodare licebit eis, qui genere vite subito commutato, e pauperibus divites, e squalidis nitidi, e tristibus hilares exiunt. Nam Ulysses simulatq; pannos, in quibus mendicam apud procos egerat, exutus, magnificis vestibus ornatus est.

c Ulyssis remigium Horadicta ab epulare, vel ululare, tius in Epist. appellavit homines autem Servio, eine Eule/ nequam, & voluptatibus addictos. Erasim.

d Ulyssium commentum, i. e. callidum, astutum & vafrium. idem.

Umbella a, f. Dimin. ab umbratumbella, est instrumentum, quo mulieres solem a facie res plantarum sinuosa, instar nidi aniso, &c.

c Umbella, sunt summita- res plantarum sinuosa, instar nidi aniso, &c.

Ula-

Umbellifer a um, umbellas fe-
rens, ut: umbellifera herba.

Umbra, qui est ex Umbria regio-
ne Italia.

Umbilicalis e, c. vel Umbilica-
ris, ad umbilicum spectans, ut:

Arteria umbilicaris. Vesling.

Umbilicatus a um, quod um-
bilicos, vel aliquid ad umbilici
similitudinem habet. Plin. 13. 4.

Umbilicus, m. proprie est liga-
mentum intestinum, me-
dium ventris continens, in se-
tu est membranofus ductus, per
quem à fœtu vena & arteria
maternum ad iterum sur-
gunt, der Nabel; Translate
notat, quicquid in re aliqua
medium, ut: Dies ad umbi-
licum jam est, es ist Mitttag.
Menæch.

b Librum aliquem ad um-
bilicum ducere, est dimidiam
partem absolvere, vel planè fini-
re. Martial.

Sunt umbilici orna-
menta quadam, umbilici for-
mam imitantia, qualibet compa-
cto adduntur, Buckeln.

c Umbilicus, parvus cir-
culus in terrâ descriptus, ad di-
gnoscentes ventos. Plin. 18. c. 33.

d Umbilicus marinus, um-
bilici humani similitudinem &
magnitudinem habens; Unde no-
men obtinuit à nonnullis umbili-
cus veneris Germ. eine Meer-
Bohne / quasi dicas, faba mari-
na. Videtur diligenter intuenti

concha esse rudimentum, aut con-
cha compressa. Boët de Boot.

c Umbilicus veneris, her-
ba, Nabel-Kraut / cuius species
aliquot recenset Matthioli.

f Umbilici vox in sacris me-
dicatam & prominentiam terra
significat. Glass. Phil. Sacr.

Umbo onis, m. media pars clypei
est, der erhabene Orth mitten
im Schild. Liv. 4. urb.

b Umbo ipsum scutum no-
tat. Virg. 9. Æn.

c Umbo, in gemma promi-
nentiam notat. Plin. 37. e. 6.

Umbra e, f. est aer carens sole,
Schatten / ut: Nigra um-
bra discit aer lucidus. Lucr.

b Ne umbram quidem a-
licujus rei vidisse, i. e. ne mini-
mum quidem, nosse, ut: O ho-
minam amentem & miserum,
qui ne umbram quidem tibi nãdẽ
viderit. Att.

c Umbra dicitur, qui con-
vivium non ipse vocatus, sed co-
mes alterius accedit, Græcè di-
citur ἐπὶ τῆς ἐφελξίς, pro-
prie navicula majorem navem
sequens, ab ἐπὶ & ἐλκεται trahi,
ut: Locus est & pluribus umbris,
es ist auch noch Raum für viel
ungebetene Gäste. Horat.

d Umbra dicitur indivi-
duus comes, ut: — Certum est
mihic quasi umbra, quoquid ibi
tu, te persequi. Casin. Actus 1. 4.

c Umbra inferorum ima-
gines. Virg. 6. Æn.

f Um-

f Umbra dicuntur, quas
faciunt pictores, ut imagines, qua
plana sunt, solis videantur.

g Ne umbram quidem e-
jus novit, Prov. videtur ductum
ab antiqua pictura, quæ rem dum-
taxat umbris ruditer representa-
bat; & nota est specus Platonica,
in quâ qui desident, rerum obli-
vantur umbris. Erasmi.

h Umbra fumi, Prover-
bialis Hyperbole, id dixit anti-
qvitas pro re qualibet vili.

i Umbra, defensionem ad-
versus mala notat in sacris. Esa.
c. 49. v. 2.

k Umbra dicuntur cerimo-
nia & typi Vet. Testam. respectu
Christi.

l Umbra vocatur Deus,
Plal. 121. v. 5. ob protectionem cœ-
lestem, quam credentibus prestat,
sicut umbra à radiis & astu solis
protegit, & refrigerium confert.

Umbra dicitur, qui con-
vivium non ipse vocatus, sed co-
mes alterius accedit, Græcè di-
citur ἐπὶ τῆς ἐφελξίς, pro-
prie navicula majorem navem
sequens, ab ἐπὶ & ἐλκεται trahi,
ut: Locus est & pluribus umbris,
es ist auch noch Raum für viel
ungebetene Gäste. Horat.

b Umbra dicitur indivi-
duus comes, ut: — Certum est
mihic quasi umbra, quoquid ibi
tu, te persequi. Casin. Actus 1. 4.

c Umbra dicitur inferorum ima-
gines. Virg. 6. Æn.

f Um-

Umbra dicuntur, quas
faciunt pictores, ut imagines, qua
plana sunt, solis videantur.

g Ne umbram quidem e-
jus novit, Prov. videtur ductum
ab antiqua pictura, quæ rem dum-
taxat umbris ruditer representa-
bat; & nota est specus Platonica,
in quâ qui desident, rerum obli-
vantur umbris. Erasmi.

h Umbra fumi, Prover-
bialis Hyperbole, id dixit anti-
qvitas pro re qualibet vili.

i Umbra, defensionem ad-
versus mala notat in sacris. Esa.
c. 49. v. 2.

k Umbra dicuntur cerimo-
nia & typi Vet. Testam. respectu
Christi.

l Umbra vocatur Deus,
Plal. 121. v. 5. ob protectionem cœ-
lestem, quam credentibus prestat,
sicut umbra à radiis & astu solis
protegit, & refrigerium confert.

Umbra dicitur, qui con-
vivium non ipse vocatus, sed co-
mes alterius accedit, Græcè di-
citur ἐπὶ τῆς ἐφελξίς, pro-
prie navicula majorem navem
sequens, ab ἐπὶ & ἐλκεται trahi,
ut: Locus est & pluribus umbris,
es ist auch noch Raum für viel
ungebetene Gäste. Horat.

b Umbra dicitur indivi-
duus comes, ut: — Certum est
mihic quasi umbra, quoquid ibi
tu, te persequi. Casin. Actus 1. 4.

c Umbra dicitur inferorum ima-
gines. Virg. 6. Æn.

b Umbra dicitur indivi-
duus comes, ut: — Certum est
mihic quasi umbra, quoquid ibi
tu, te persequi. Casin. Actus 1. 4.

c Umbra dicitur inferorum ima-
gines. Virg. 6. Æn.

f Um-

Umbra dicuntur, quas
faciunt pictores, ut imagines, qua
plana sunt, solis videantur.

g Ne umbram quidem e-
jus novit, Prov. videtur ductum
ab antiqua pictura, quæ rem dum-
taxat umbris ruditer representa-
bat; & nota est specus Platonica,
in quâ qui desident, rerum obli-
vantur umbris. Erasmi.

h Umbra fumi, Prover-
bialis Hyperbole, id dixit anti-
qvitas pro re qualibet vili.

i Umbra, defensionem ad-
versus mala notat in sacris. Esa.
c. 49. v. 2.

k Umbra dicuntur cerimo-
nia & typi Vet. Testam. respectu
Christi.

l Umbra vocatur Deus,
Plal. 121. v. 5. ob protectionem cœ-
lestem, quam credentibus prestat,
sicut umbra à radiis & astu solis
protegit, & refrigerium confert.

Umbra dicitur, qui con-
vivium non ipse vocatus, sed co-
mes alterius accedit, Græcè di-
citur ἐπὶ τῆς ἐφελξίς, pro-
prie navicula majorem navem
sequens, ab ἐπὶ & ἐλκεται trahi,
ut: Locus est & pluribus umbris,
es ist auch noch Raum für viel
ungebetene Gäste. Horat.

b Umbra dicitur indivi-
duus comes, ut: — Certum est
mihic quasi umbra, quoquid ibi
tu, te persequi. Casin. Actus 1. 4.

c Umbra dicitur inferorum ima-
gines. Virg. 6. Æn.

b Umbra dicitur indivi-
duus comes, ut: — Certum est
mihic quasi umbra, quoquid ibi
tu, te persequi. Casin. Actus 1. 4.

c Umbra dicitur inferorum ima-
gines. Virg. 6. Æn.

f Um-

est pedis, digitus maior, seu pollex, constans latitudine unius digiti cum ejus una tercia, ein Zoll. Gao. l.

c *Unciarum* foenus omnium minimum, quod ex centum, unciam tantum in aurum reddebat. Tacit.

d *Uncia*, moneta species, ein Schärff oder halber Heller. *Uncialis* e, c. ad unciam pertinet, quod est unius uncia.

b *Uncialis* argenteus, vulgo *Thalerus*, ein Reichsthaler.

c *Uncialis* aureus valet scutatos vel ducatos octo. Stath. *Unciarius* a um, unciam pendens, ut: *Unciaria* stirps duodecima pars assis. Schard.

b *Unciaria* usura, qua singulos nummos à centenis quotannis efficiunt. l. 47. ff. §. de administr. tutor.

c *Unciaria* vites, quod inter quamlibet vitem unius jugeri uncia intervallum aequale faceret.

Unciatim, Adverb. bey eingeleiten halben Hellerlein / ut: *Unciatim* comparcere, Heller weiß zusammen sammeln und ersparen. Terent.

Uncinatus a um, unci more incurvatus, frumb oder gekrümmet wie ein Hacke / ut: Hamata & uncinata corpora.

Uncinus i, m. hamus est, & ster summus Rex, sacerdos & mucro sagitta inflexus.

b *Uncinus*, baculus recur-

vo nodo. cujusmodi est trimotis illa clava Herculis. Jun.

Uncinulos i, m. Dimin. quo vestis astringitur, ein Hacklein / Häffe / Häfflein. idem.

Unciola e, f. Dimin. ex uncia. Javen.

Unctio onis, f. unguendi actus, Salbung. Plaut. Stich.

Unctio as, are, Frequenti. offit schmierem oder salben.

Unctiusculus a um, Dimin. ab Adject. unctus, in etwas geschmieret / ein wenig gesalbet. Plaut.

Unctor oris, m. dicitur homo sordidus, alipta, ein Schmierflegel. l. 7. cp. 24.

Unctorius a um, ad unguendum pertinet, ut: Hypocaustum unctorium. Plin. epist.

Unctura e, f. idem quod unctio. Cic. 2. de Leg.

Unctus a um, gesalbt / geschmiert / ut: Capillis unctis puer. Horat.

b *Unctula* uncta pinxi lardo, fettgeschmälztes Fleisch oder Köhl. idem.

c *Unctor* loquendi consuetudo, i. c. terrior. Cic. de clar. Orat.

d *Unctos* scriptura vocat quoscunq; à Deo singulariter vocatos, eig. consecratos, Psal. 105. v. 15. Esa. 45. 1. Per excellentiam

autem Messias unctus dicitur propheta, benedictus in seculum secula. Dan. 9. 24. Ps. 2. 2. Joh. 1. 42.

Un-

Uncus i, m. fustis incurvus ein Hacke / sic appellatus à tumore, ejus scil. partis, qua retorta seu curvata est, quo puniebantur damnati, ut: Nemo spectator, spectaculum factus, miseras voluptates unco & ignibus expiavit. Plin. Paneg.

b *Navalis uncus*, Harpagus, ein Unter. Valer. 8. Argon. *Uncus* a um, curvus, gekrümmt / frumb / ut: Cauda uncā minatur Scorpis. Ovid. 5. Metam.

u *Morsu unco* navas alligat ancora. Virgil. 1. Aen.

c *Dente unco* recluditur tellus, das Land wird mit dem Pflug umgerissen. Virg. 2. G.

d *Uncis* est unguibus, er meris, & quidem propè articulat frumme Finger / er sticht late eleganter adhibentur, nempe pro novendecim unde viginti.

Unda e, f. dicitur aqua, Wasser / ut: Caeis erramus in undis, ut: Caeis erramus in undis, item pro viginti novem, viginti wir schweben im Finstern auff octo, undetriginta, &c. duodecim Wassern. 3. Aen. 40.

b *Unda* Comitiorum dicitur varia sententiarum multitudi, quibus veluti undis mare, ita etiam comitia, fervere videntur, ut: Sin hoc per se accidit, ut & factos aliquos, & non factos esse miremur: si campus atq; ille unda comitiorum, ut mare profundum & immensum sic effervescent quodam quasi aestu, ut ad alios accedant, ab aliis autem recedant: in tanto nos impetis studiorum & motu temeri-

tatis modum aliquem & consilium & rationem requiramus? Cic. pro Plane.

Undabundus a um, plenus unda. *Undabundum* i, n. mare apud Gell. l. 2. c. 30. dicitur.

Unde, Adverb. pro à quo woher / von wannen / ut: Domi habuit, unde disceret, er hat zu Haus einen Lehrmeister gehabt / von dem er lernen kan. Adelph. 3. 4. 50. vide Phorm. 2. 2. 1.

b *Unde*, pro ex quo, ut: Qui eum necavit, unde ipse natus est, careere debet omnibus rebus iis, ex quibus omnia nata esse dicuntur. pro S. R. XXII.

c *Unde* & duode in Nuda *Uncis* est unguibus, er meris, & quidem propè articulat frumme Finger / er sticht late eleganter adhibentur, nempe pro novendecim unde viginti.

Unda e, f. dicitur aqua, Wasser / ut: Caeis erramus in undis, ut: Caeis erramus in undis, item pro viginti novem, viginti wir schweben im Finstern auff octo, undetriginta, &c. duodecim Wassern. 3. Aen. 40.

b *Unda* Comitiorum dicitur varia sententiarum multitudi, quibus veluti undis mare, ita etiam comitia, fervere videntur, ut: Sin hoc per se accidit, ut & factos aliquos, & non factos esse miremur: si campus atq; ille unda comitiorum, ut mare profundum & immensum sic effervescent quodam quasi aestu, ut ad alios accedant, ab aliis autem recedant: in tanto nos impetis studiorum & motu temeri-

ut: Duodequadragesima (i. e. 38.) fuit Dionysius. Tusc.

Undecem e a, idem quod undecim Plin. 36. c. 8.

Undecentum, qf. uno decimo de centū, neun und neunzig. id.

Undecies, Adverb. eilff mal. Columel.

Undecim, eilff.

Undecimus a um, qf. unum & decem, der eilfte / ut: Undecimus dies. Plin.

2243 Und
 Undecimem is, *navis undecim ordines habens*. Plin. 26. c. 40.
 Undecunqve, *Adverb. ex quocunqve vel quolibet loco, eo sen-
 toher es wolle*. Plin. Paneg.
 Undelibet, *Adv. woher man wil.*
 Uadeni erum, *undecim*. Plin.
 Unde octoginta, *neun und sie-
 benzig* / ut: *Unde octoginta an-
 nos natos*. Horat.
 Unde quadragesies, *neun und
 dreszig mal*.
 Unde quadraginta, *Adj. indecl.*
 ut: *Ad mille CCCC. Cartha-
 gensium casti, unde quadra-
 ginti viri capti*. Liv. 5. Pun.
 Unde quinquagesimus a um, *der
 neun und vierzigste* / ut: *Vn-
 de quinquagesimus dies*. Cic.
 pro Leg. Manil.
 Unde quinquaginta, *neun und
 vierzig*. Liv.
 Unde sexaginta, *neun und funff-
 zig*. Plin.
 Unde trigessimus a um, *der neun-
 und zwanzigste*.
 Unde vicesimus a um, *der neun-
 zehende* / ut: *Annus unde vi-
 cesimus*. Cic.
 Unde viginti, *neunzehn* / unde-
 viginti annos natus. Cic. de
 Orat.
 Unde vis, *ex uno quovis loco,
 woher du wilst*. Aut. ad Her.
 Unde unde, *idem notat*.
 Undique, *Adverb. in omnes par-
 tes, allenthalben* / ut: *Mundus
 perfectus undiq; est*. Cic. 2. de
 nat. deor.

Und Und 2244
 Undique versum, *idem quod un-
 deq; Solin.*
 Undisonus a um, *quod unda-
 rum more strepit*, Wasser-
 rauschend / wasserbrausend /
 ut: *Undisoni aur.* Probert.
 Undivagus, *super undas vagans*.
 apud Poet.
 Undivomus, *i. e. undas seu a-
 quas vomens, unde undivoma
 Charybdis*.
 Undo as, *are, fluctuare, undas
 agitare, Wellen geben oder
 treiben / Gluthen treiben* / ut:
Freretum undans. Cic.
 b *Undans Aetna, i. e. unda-
 modo flammam evomens*. Serv. 1.
 Georg.
 c *Habena undantes*. Virg.
 12. Aeneid.
 d *Undare curis*. Valer. 5.
 Argonaut.
 e *Undans bello Nilus, qf.
 non undas, sed bella portans, pro-
 pter Antonii & Cleopatras pra-
 lium gravissimum*. Virgil.
 Undosus a um, *undis plenum,
 wassericht / voll Wasser* / ut:
Undosum mare.
 Undulatus a um, *ad undarum
 similitudinem pictus, ut: Undu-
 lata vestis, ein Kleid aus ge-
 wasserter Zeug gemacht*. No-
 nius, Plin.
 Unedo onis, *f. arboris genus, cu-
 jus fructus etiam unedo dicitur*.
 Alias vocatur Arbutus.
 Matthiol.

Un-

2245 Ung
 Ungarus a um, *ad Vngariam
 pertinens, vide Hungarus*.
 Ungo is, *unxi, unctum, ungere,
 est illinere, salben / beschmie-
 ren* / ut: *Ungere unguentis, sal-
 ben*. 6. Varr.
 Ungveninis, *n. idem quod un-
 guentum, significat omnem
 succum, ex quo aliquis ungi
 potest, ut: Pingves unguine
 cere*. Virgil. 3. Georg.
 b *Ungven cetti*. Colum.
 Unguentaria a, *f. ars ipsa con-
 sciendi unguentorum*. Plaut.
 Unguentarius a um, *quod ad
 unguenta pertinet, ut: Vasa
 unguentaria*. Plin. 36. c. 8.
 Unguentarius ii, *m. vel*
 Unguentaria a, *f. qui vel quamen-
 ta quadam, quibus unde-
 unguenta conficit ac vendit,
 ein Salben- & Krämer, oder
 Krämmerin / Quacksalber*. Cic.
 1. Offic.
 Unguentatus a um, *unguento
 oblitus, gesalbet / beschmieret*.
 Catul.
 Unguentum i, *n. quod & un-
 gentum, est medicamentum
 topicum, medium inter lina-
 mentum & ceratum, consi-
 stentia mellis ex oleo, pulvere,
 cera ad varios usus confectum,
 eine Salbe*. Morell.
 Unguinosus a um, *unguine ple-
 nus*. Plin.
 Ungviculus i, *m. parvus un-
 guis, Nägelein* / ut: *Contem-
 pla, Epidice, usq; ab ungvicu-
 lo ad capillum summum*. Plaut.

Ung 2246
 b *A teneris ungviculis,
 h. e. ab infantia*. Cic. ad Lent.
 Ungvis is, *m. est munimentum
 digitorum in homine, simia
 & ovibus, Nägel / Klauen* /
 ut: *Ut ego ungvibus facile illi
 involem in oculos venefico*.
 Eun. 4. 3. 6.
 b *Ne ungvem transver-
 sum, nicht eines Nagels breit*.
 lib. 7. ep. 25.
 c *Ungvium immanitate
 armatus est Crocodilus, der Cro-
 codill hat ungeheure Klauen*.
 Solin. 684.
 d *Ungvis pro ungula*. Co-
 lum. 6. c. 12.
 e *Ungves ferrei, instru-
 miatores ungvium vice uteban-
 tur ad colligendas uvae*. Colum.
 1. 12. c. 18.
 f *Ungves arrodero, caput
 scabere, gestus hominis sunt co-
 gitabundi, & de mutando, cujus
 poeniteat, secum agentis Erasmi*.
 g *Ungvi notare, Proverb.
 ubi quid parum placet, idem*.
 h *Ungvium crinium pra-
 segmina ne commingito, Prov.
 cuius talis sensus conicitur: Si
 quos habemus affines, aut co-
 gnatos humiles, & inutiles, eos
 tamen non esse usquequaq; sper-
 nendos & contumeliosi confectan-
 dos*. idem.
 i *Ungvis odoratus, vide
 Blatta c.*
 k *Ungvis, seu πτερόχο
 Bbb 3*

& sagitta, est membranula nervosa, fibrosa & albicans, quae ab angulis oculorum, majore imprimis, prodit, adnata valide adhaerescit: interdum usque ad corneam producit; saepe, si nimium incrementum, pupillam tegit. Jonst.

Ungula a, f. Denominat. ab unguis, de iis dicitur animalibus, quae carent digitis, eine Klauē / ut: Ungula solida est, aut fissā seu bifida, die Klauen sind entweder ganz oder gespalten. Plin.

Ungula Aleis, Elends-Klauen.

b Omnibus ungulis, Proverb. significat, omnibus viribus, manuumque, pedumque, conatus, & totius corporis, ut etiam ungues, qui in extremitate sunt collocati, intenduntur, quos Plinius existimat esse summas nervorum clausulas.

Ungulatus a um, qui magnosicam & virulentiam. Psal. 22. habet ungues ac scabros, quasi v. 22. Glasi. Phil. S. ungulis similiores, quam unguitibus.

Ungulum i, n. antiquis significabat anulum, ab Ojstis nictis est medicamentum ex calcis Solis, optime reverbata, paratum, cum eam aliquoties monstruo Solari imbibere solent. Schröder.

Unicalamus a um, unicum habens calamum, einhalntig / ut: Frumentum unicalamum Plin. 18. c. 8.

Unicaulis e, c. quod unum habet caulem. id. 18. c. 10.

Unicē, Adverb. singulariter, eintig und allein / ut: Unicem diligo. Plaut. Truc.

Unicinium ii, n. idem quod Monodia. vide supra.

Unicolor oris, e. unius coloris, das einerley Farb hat. Plin. lib. 32. c. 9.

Unicornis is, m. sive Unicornius vel Unicornium ii, animal, vide Monoceros.

Unicornis e, c. quod unum tantum cornu habet, einhornigt. Plin. 11. c. 40.

Unicornu, idem quod unicornis, sive monoceros. Quinque autem animalia reperiuntur diversa, quae unum gerunt cornu: Bos indicus, Rhinoceros, Monoceros, Asinus indicus, & Oryx. Plura vide de his apud Boetium de Boot. 1. 1. c. 244.

b Unicornu ad pios transfertur in facris, ob fortitudinem & robur. Psal. 92. 11. & ad impios & persecutores, ob audentiam. Psal. 22.

c Unicornu, pro cornu Monocerotis, Einhorn.

d Unicornu Solare, Chytricis est medicamentum ex calcis Solis, optime reverbata, paratum, cum eam aliquoties monstruo Solari imbibere solent. Schröder.

e Unicornu fossile, cornu fossile, Ebur fossile, Lapis Ceraites, est lapis colore & lavore cornu referens, interdum etiam forma ipsa, gegraben Einhorn /

ge

gegraben Elfenbein. Saepē tam crassum ac magnum reperitur, ut a nullo unquam animali produci potuerit. Substantia lapidea semper & vel dura, vel mollis est: Invenitur in variis Germaniae locis. idem.

Unicuba, unus viri uxor. Martin.

Unicus a um, est unus & solus, eintig / allein / ut: Unicum habeo filium, ich habe einen einzigen Sohn. Terent.

b Unicus, idem quod praefans, summus, praclarus, ut: Nam tu Poeta es ad eam rem unicus. Alin. 4. 1. 5.

Virgo pulchritudinis unica, vide Parcum Lex Crit. in voce. Unicus.

Uniformis e, c. unam formam habens, gleichförmig / Macrobius 1. 7. c. 5. cibum uniformem opponit vario.

Uniformitas atis, f. Gleichförmigkeit. Idem 1. 7. c. 15.

Unigena, qui unus & solus est genitus. Sic. Cic. libr. de univers. mundum vocat unigenā, quod solus atque unus esset.

b Unigena Pallas, apud Catull. quia ē Jovis cerebro atque uno parente orta.

Unigenitus a um, qui solus genitus, nec fratrem ullum habuit aut sororem.

Unijugae vineae dicuntur, si habitibus in terra defixis, singula transversa per tica in u-

nam tantum partem ordinis annexuntur. Plin. 17. c. 12.

Unimanus a um, unam tantum manum habens, einhändig. Lilius.

Inimodus a um, unius modi, einerley. Apul.

Unio onis, m. margarita, eine Perle. Dicitur ab unus, recte Plinio, quod nunquam duo reperiantur indiscreti, i. e. qui non candore, magnitudine, orbe, lavore & pondere a se invicem differant.

Nunquam duo simul reperiuntur uniones; Inde unionibus nomen datum. Solin. 956. vide Margarita.

b Unio capa simplex, quae pluribus bullis non coagmentatur. Martin.

Unio onis, f. differentium conjunctio seu copulatio, vel in unum concursus, Einigung. Estque vel Essentialis, cum ex pluribus sit una essentia; Sic uniuntur Materia & Forma, Genus & Differentia. Vel Accidentalis, ut cum junguntur Accidentia Subiecto, aut Substantia substantia, ut ex ea copula non exurgat, nisi Forma accidentalis, ut ex lignis & lapidibus sit domus. Vel Substantialis, cum substantia, quae aliqui per se existeret, trahitur ad rem alicuius suppositi, & ab illo pendet tanquam pars, aut quasi in-

Bbbb 4

fru

strumentum ἐκ τῶν αὐτῶν. Mart. secant, seu punctum, seu casum.
 b Unio in sacris, Persona- Tum, quæ frangunt, ut lapides, lis est Natura divina & huma- ligna, &c. Adhæc quæ tunc dunt na in Persona Christi communio. & rumpunt, vel partem replendo.
 c Unio sacramentalis, est vel nimis tendendo. Tandem, corporis & sanguinis Christi in qua adurunt, ut res ignita, ferra- Sacramento Cœna cum pane & menta candentia, &c. Ionst. vino communicatio. Unitestis, uno teste pradius. Mart.

d Unio spiritualis seu My- Universalis e, c. communicabile stica, est Ecclesia membrorum ad multa, allgemeinlich/ ut: cum capite Christo communio. Universalis ratio. Aut. ad Her.

e Unio in Oeconomicis, b Universalis Metaphysicis est vel Conjugalis inter mari- dicitur, quod ad multa pertinet. tum & uxorem; vel paterna in- Estque aliud in distribuendo, ut: ter parentes & liberos; vel He- Omnis, nullus; aliud in signifi- rilis inter dominum & servum, cando, quod est vox seu species

f Unio Politica, est inter plura representans: aliud in es- Magistram & Subditos. lendo, siue ἐν κοινῇ, ut Ani- Unio is, i. v. situm, unire, veret- mal; aliud in pradicando siue nigen. iusta κοινῇ post multa, ut Genus.

Unioculus a um, einäugigt/ ein Species; aliud πρὸς κοινῇ ante Einäugigter. Plaut. multa, ut Idea hominis in mente divina.

Uniroarius, ein Schubfärner/ Universalitas atis, f. est cuius ra- qui uniroto (Schubfärn) a- tio consistit in communicabili- liquid vehit, & economi. tate seu aptitudine essendi in multis. Micræl.

Unisonus, unam habens sonum. Universaliter, Adv. universali modo, gleichdurchgängig/ Music. allgemeinlich.

Unistirpis e, c. unius stirpis. Plin. Universè, Adv. generaliter, seu l. 16. c. 30. generatim, cui sigillatim op- ponitur. Cic. 7. Verro

Unitas atis, f. indivisibile numeri Universalitas atis, f. die ganze principium, Einigkeit/ acci- Gemeine / der allgemene pitur & pro omnimodâ simili- Hauffe/ ut: Universalitas gene- tudine, Colum. l. 7. c. 3. ris humani. Cic.

b Unitatis soluta morbus Universalitas rerum. id. de stica, putrefactentia. Deinde, qua nat. deor.

b Universitas, i. e. totum, ut: Si abrumpere partem velis, universitas sequetur. Solin. 72.

c Universitas, conjunctio plurium collegiorum sub eodem imperio. Dicitur Politicis corporibus, unde patet causa, quare Academia dicantur universitates. Micræl.

d Universitas etiam pro universitate bonorum, ut hereditate, ut castris peculio, sumitur. l. 1. ff. quor. bonor.

e Universitas quoque vocatur grex, peculium, armentum, equitum. l. 70. ff. de usufr.

f Universitatis res sunt, qua in civitatibus sunt Theatra, stadia, & si qua alia sunt communia civitatum. l. 6. §. 1. ff. de rerum. divers.

Universus a um, est totus, omnis, ut: Unversus exercitus, das ganze Heer.

Unversi pares (scil. hosti vel potentissimo) sunt, dispersi pereunt. Corn. 70.

Unversos opprimere, alle überwinden. Corn. 71.

b Hac loquor de univer- His de causis ego huic causæ pa- sis, das redeich von allē. 4. Acad. rozus extiti, non electus unus,

c Unverses opponuntur qui maximo ingenio, &c. nicht singula, ut: Qua si singula nos fortè non movent, unversa certe movere debent. nat. deor.

d In unversum, gang und gar/ durchaus. l. 5. Ep. 16.

Univocè, Adv. ενὸνύμως uni- ut: Nemo unus erat vir, quo ma- voco modo. Bbb s

Univocum i. n. idem quod Synonymum, estq. vel univocans seu signi, ut Nomen Generis univoci: vel univocatum, seu rei, ut res ipsa sub eode genere. Unusmodi, Nomen indecl. non varius, uniformis. Ter. Heavt. Unoculus a um, einäugigt/ ut: Unoculus Cyclops. Gell.

Unoculus Cyclops. Gell. l. 3. c. 11.

Unosè, Adv. antiquis significat simul. Non.

Unquam, Adv. aliquo tempore, jemals. Terent.

Unus a um, principium est numerorum, einer/ eins/ ut: Unus multorum, einer aus vielen. Horat.

b Unus de tuis, der Deinigen einer. l. 13. Ep. 17.

c Unus ex omnibus, i. e. solus, ut: Anima una ex omnibus est, qua se moveat. Cic. Somn.

d Veniebatis in Africam provinciam unam ex omnibus, hinc victoria maximè infestam. pro Lig. 11X.

e Unus, i. e. optimus, ut: His de causis ego huic causæ pa- rozus extiti, non electus unus,

f In uno servulo familia nomen non valet. pro Cecin. XXI.

g Nemo unus, i. e. nullus, ut: Nemo unus erat vir, quo ma- Bbb s

gi res Romana staret. Cic. Har-
dian. Curt. 163.

h Unus vir, nullus vir.
Prov. qvo significatur, nihil a-
gregium prastari posse ab uno ho-
mine, omni auxilio destitute.
Erasmus.

Unum, Metaphysicis est affectio
eius, qua ens est indivisum in
se, & divisum ab alio.

b Unum per se, est vel nu-
mero, ut Paulus; vel specie, ut
Petrus & Paulus; vel genere,
ut Homo bestia.

Unusquisque, unaquaque, unum-
quodque, ein jeder / ein jedes /
ut: Unaquaque, de re. Cic.

b Leviter unumquodque
tangere. Cic. pro Rosc.

c Sigillatim unicuique, cala-
mitati fore se, denunciabat. Cic.
l. 6. Verr.

Unx uncis, idem quod Uncia.

Vobis as, are, vide Vobisito.

Vocabularium ii, n. dictiona-
rium, libellus vocabularum
continens, ein Wörter-Buch.

Vocabulum i, n. est id, quo res
nominantur & vocantur, aut
voce efferuntur, ein Wort /
ut: Speciosa vocabularum.
Horatius.

Plura sunt negotia, quam
vocalia. l. 4. ff. de praefer. verb.

b Vocabulum, i. e. nomen,
ut: Multa habere vocabula alia,
viel andere Namen haben. So-
lin. 787.

c Vocabulum, pro nomi-

ne substantivo accipit Gellius
l. 1. c. 16.

Vocalise, c. sonorum, voce ma-
gna pradtum, clarum, clamo-
rum, laut / ut: Rana, ultra so-
litum vocales, sunt signa tem-
pestatis, wenn die Frösche
mehr schreyen als sonst / so
zeigen sie Regen-Wetter an.
Plin. l. 18.

b Vocalis scilicet, litera, ein
laut-Buchstab / quae per se so-
num facit, e. g. a c i o u.

Vocalitas, c. consonantia,
quam Graeci εὐφωνία vocant,
Wollautung. Quint. l. 1. c. 5.

Vocamen ius, n. idem quod no-
men, appellatio, ein Name /
ut: Anthropophagorum mo-
res vocamen sonant, die Men-
schen-Fresser haben den Na-
men mit der That. Solin. 628.

b Hyana assidue auditu
pastorum addiscit vocamen. So-
lin. 573.

Vocatio onis, f. actus vocandi,
Ruffung / utuntur vulgo vo-
cationis nomine pro officio di-
vinitus delegato, seu injun-
cto, Veruff.

b Vocatio ad ministerium
duplex est Una immediata, qua-

lis erat vocatio Prophetarum &
Apostolorum, quae à Deo ipso sine
medio facta est, & cum Prophe-
tis & Apostolis desinit: Altera est
mediata, quae hodie fit per Ecce-
lesia ministros & auditores reli-

quos, quos vulgo plebem, sive lai-

cos appellitant. Comp. Theol.
Vocativus aum, ad Vocativum
pertinens, unde Vocativus sc.
Casus. Priscian.

Vocator oris, m. qui vocat, Voca-
tores dicti sunt, quibus datum
est invitandi negotium, sive
qui ipsi vocant ad Cenas. Plin.
pro Cecin. XXX.

Vocatus aum, geruffen / gesor-
dert / ut: Vocatus & non vo-
catus audit. Horat.

Ad pocula vocatus. Ovid.
l. 14. Met.

Vocatus us, m. Erforderung /
Ruffung / ut: Senatus fre-
quens vocatu Druse in curiam
venit. Cic. de Orat.

Vociferarius, qui vociferatio-
nem moderatur. Martin.

Vociferatio onis, f. clamor, ein
Geschrey / ut: Muliebris vo-
ciferatio, ein weibisch Ge-
schrey / Weheflag. Autor. ad
Heren.

Furiosa vociferatio, ein un-
sinniges Geschrey. Quintil.
Vociferatus us, m. idem notat.
Plin. l. 10. c. 60.

Vociferor ari, ari, vehementius
clamare, überlaut ruffen /
Schreyen / ut: Liberè voci-
ferari. Cic. pro Rosc.

b Vociferare Activum pro-
tulit Cicero (si locus mendo-
caret.) 4. Verr.

Vocito as, are, Frequ. offe ruffen
oder fordern. Plaut. Capt.

Voco as, are, est appellare, cla-
mare, ruffen / ut: Vocare ali-

quem domum suam, einen zu
sich in sein Haus laden.

Domum suam istum non
ferè quisquam vocabat. pro Sext.
Rosc. XVI.

b Vocare aliquem ad ver-
bum, i. e. urgere literam, & sp-
rov. pro Cecin. XXX.

c Vocare aliquem in invi-
diam, est creare alicui invidiam,
einem Feindschaft machen / ut:
Qui claros viros in invidiam
vocaverunt. pro S.

d Vocare aliquem in lu-
stum, einen zum Trauren bew-
gen. l. 3. Ep. 7. Att.

e Vocare aliquem in cri-
men, i. e. criminis aliquem ar-
guere.

f Vocare ad vastitatem,
wüste machen / ut: Tempa deo-
rum immortalium, tecta urbis,
vitam omnium civium, Italiam
denique totam ad exitium & va-
stilitatem vocas. I. Catil. VI.

g Decretum, quem vo-
cant, den
Schluß / welchen man vo-
cationem (submonitionem) Be-
fügung nennet. lib. 13. 1.

h Vocare aliquem in par-
tem hereditatis, i. e. admittere,
einem einen Theil des Erbes
lassen. pro Cecin. V.

i Milo Clodium ad judi-
cium bis, ad vim nunquam vo-
cavit. pro Mil. XII.

k Post Sardiniam res vo-
cant Sicula, nach Sardinien er-
for-

2259 Vol
 fordert die Ordnung/ daß man
 Sicilien betrachte. Solin.
 Voconia pyra, à Plin l. 15. inter
 ea censentur, quibus incerta
 causa nominum est. Fortè à
 cultore. Martin.
 Voconia lex, de mulierum
 hereditatibus, quam Q. Voconius Metam.
 Saxe tribunus plebis à plebe roga-
 vit. Carvebatur autem ea, ut ne Cupidinis.
 quis census mulierem ultra qua-
 drantem hereditatis relinqueret
 heredem. Schard.
 Vocula, f. Dimin. parva vox,
 e. n. Stimmlein / Wörlein/
 ut: Quanto molliores sunt
 & delicatiores in cantu flexio-
 nes, & falsa vocula, quam cer-
 ta & vera? Cic. 3. Orat.
 Voculatio onis, f. accentus voca-
 tur Nigidio. Gell. 13. c. 24.
 Vola, f. media manus superfi-
 cies, die flache Hand/ ut: Vo-
 la homini tantum, &c. Plin.
 l. 11. c. 45.
 b Vola, vestigium medi pe-
 dis concavum, sed & palma ma-
 nus vola dicitur. Fest.
 Hujus rei nec vola nec ve-
 stigium extat, i. e. hujus rei ne-
 minimum quidem apparet in-
 ducium.
 c Vola in avibus est media
 pars alarum, quarum motu pen-
 nae agitantur. Martin.
 Volans tis, loco Substantivi pro
 ave. Virgil.
 Volaticus a um, velox, quasi vo-
 laticus, hin und her fahrend,
 unbeständig. Cic.

Vol 2260
 b Volatica macula, vide
 Macula f.
 Volatilis, e. quasi volans, was
 fliegt oder fliegen kan/ unde
 Volatilis pro avibus, Fliege-
 werck/ Vogel. Cic. 2. nat. deor.
 b Volatilis atas. Ovid. 10.
 c Volatilis pueri arcus, i. e.
 fixo in Chymicis.
 Volatilisatio onis, f. volatilis an-
 di actus.
 Volatilis as, are, cum quid de-
 stillando aut sublimando vo-
 latile redditur. Schröd.
 Volatura a, f. idem quod Vola-
 tus. Varro.
 Volatus us, m. volandi actus,
 Flug/ das Fliegen/ ut: A-
 vium volatus.
 Volena orum, n. pyra à Gallis
 dicuntur & bona, & grandia,
 eo quod impleant manum. Ca-
 ro. Colum. 5. c. 10.
 Volenter, Adv. animo volente.
 Apuleius.
 Volentia, i. e. qua vellent, à vo-
 luntate. Non.
 Volgiolum i, n. instrumentum
 rusticum, quo quid complana-
 tur aut aequatur. Plin. 17. c. 10.
 Volito as, are, Frequent, ut: In-
 finita vis innumerabilium vo-
 litat atomorum. Cic. 1. N. D.
 b Vo-

2261 Vol
 b Volitare per forum, pro
 discurrere. Cic. pro Dom.
 c Volitare per ora homi-
 num, den Leuten in den Mäul-
 tern seyn. Cic. Tusc.
 Volitio onis, f. est actus, quo quis
 vult, vox Scholasticorum, 2.
 Omnis actus voluntatis, affir-
 mativus & negativus, h. e. quimus, ajunt, quando, ut volu-
 velle & nolle, 3. Certa qua-
 dam volitio. Martin.
 Volo as, are, dicuntur ea, quae
 pennas habent, stehen/ ut: Vo-
 lat ille per aera magnum re-
 migio alarum. 1. Aen. 61.
 b Volare est celeriter cur-
 rare, ut: Ne me frustra illic ex-
 pectet, vola. Hec 3. 4. 24.
 c Fama volat, i. e. celeri-
 ter fertur. 3. Aen. 25.
 d Volantes, pro avibus.
 Virg. 6. Aen.
 Volo vis, velle, est cupere, wol-
 len/ ut: Vis ergo inter nos quid
 possit uterq; experiamur?
 Vultu/ so laß uns einen Ver-
 such thun/ was wir beyde ei-
 ner über den andern vermag?
 Eclog. 3. 6.
 b Quod vis, non ducos, ni-
 si illud, quod non vis, feres, was
 du wilt/ wirstu nicht erlangen/
 wenn du nicht auch dasjenige/
 was du nicht wilt/ gedültig trä-
 gest. Trin. 5. 2. 35.
 c Ex animo alicui bene
 velle, einem von Herzen wol ge-
 neigt seyn. Heavt. 5. 2. 6.
 Velle alicujus causâ, vide
 Cupio.

Vol 2262
 d Quoniam non potest
 fieri quod vis, id visis, quod pos-
 sis, weil das dir nicht werden
 kan/ was du wünschest / so
 magstu mit dem vorlieb neh-
 men / das du haben kanst. Ter.
 vult, vox Scholasticorum, 2. And 2. 1. v. 5.
 f Velle est optare, ut: Ut
 mativus & negativus, h. e. quimus, ajunt, quando, ut volu-
 velle & nolle, 3. Certa qua-
 mus, non licet, wie wir können/
 wenn es nicht seyn wil/ wie wirs
 gern hätten. And 4. 5. 10.
 g Male alicui velle, einem
 übels gönnen/ ut: Vitiam sic
 sine, qui mihi male volunt/ wolte
 & Det/es grenge allen denen al-
 so? welche mir übels gönnen?
 Eun. 4. 3. 13.
 h Velle factum, ich wol-
 te/ daß es geschehen were. He-
 avt. 4. 6. 11.
 i Nollem factum, ich wol-
 te/ es were nicht geschehen. A-
 delph. 2. 1. 11.
 k Quam velit, peculia-
 ris loquendo formula ex hoc
 exemplo liquet; Illa nisi à viris
 honestissimis ac plenissimis digni-
 tatis, quam velit, sit potens, nun-
 quam hoc impetravisset, dieses
 hätte sie (Clodia) sie sey auch so
 mächtig als sie wolle / von nie-
 manden / als von ehrlich und
 ansehnlichen Leuten erhalten
 können. pro Cael. XXIIII.
 l Praestas velle cum possis,
 quam non posse, cum velis. Mar-
 selaer p. 558.
 Velle alicujus causâ, vide
 Cupio.

Punico quum deessent, qui scriberentur, pro dominis pugnatores se polliciti in civitatem sunt recepti. Et volones appellati, quia hoc sponte voluerunt. Festus.

Volfella, instrumentum, quo pilos comprehensos radicibus à torrentes. Ovid. 2. Met. corpore extirpant. Aliter scribunt *vulsella*; à *vulsione*, ex *vella*. Martin.

b *Disputator non gladio*, sed *volfellis* pugnans, i. c. rebus levibus nec gravibus occupatus. Varro. de L. L. 1. 8.

Volsgrae, f. qua res vellit. Augures hanc fecilitram appellant. Martin.

Volturnalia, *Volturno* deo sacra, cuius sacerdotem *Volturnalem* vocabant. Fest.

Volubilis e, c. quod facile voluitur, ut: *Caelum volubile*, der bewegliche Himmel. Cic.

b *Fortuna volubilis*, das unbeständige Glück. idem pro Milon.

Volubilis, herba species, vide Helxine.

Volubilitas atis, f. volubilis motus, Beweglichkeit / ut: *Mundi volubilitas*, nisi in globosa forma esse non posset. Cic. 2. de nat. deor.

b *Volubilitas fortuna*, Unbeständigkeit des Glücks. Cic. 2. de Divin.

c *Volubilitas lingua*. Cic. pro Planc.

Volubiler, Adv. volubili modo. id. in Orat.

Volucer haec volueris, hoc volucere, celer. geschwind / schnell / ut: *Cursus volucer*. Ovid. 1. Trist.

b *Aquae volucres*, fluvii

c *Sagitta volucris*, Virg. 1. 5. Aen.

Volucrae, f. genus est animalis, quod vere praeodit teneras adhuc pampinos & uvas. Col. 15.

Volucris is, f. omne id, quod volat, non solum aves, sed & insecta, ut: *Picta volucres*, variis plumis ornata, bunde Vögel.

b *Fallere volucres* viscagula, Vogel mit der Leim-Ruthen fangen. Ovid. 15. Metam.

Volumen mis, n. est codex, ein Buch / ut: *In volumina referre*, in die Bücher eintragen / einschreiben / registriren. 1. 16. 17.

Voluntarie, Adv. siue voluntario, dono & prompto animo, & non coacto, willig / williglich / mit Willen. Cael.

Voluntarius aum, quod sit sponte, mit Willen / freiwillig / ungezwungen / ut: *Testes voluntarii* Quintil.

b *Voluntaria herba*, quae sponte nascitur, ein Kraut / das ungepflanzt von sich selbst wächst. Plin. 27. c. 22.

c *Voluntaria jurisdictio*,

que servatur in volentes. 1. 2. ff. de offic. Procon. & Legat.

d *Voluntaria societas* opponitur societati hereditaria, i. e. conferre, einem guten Willen ercommunionem, quae intercedit cum iocibus / ut: *Quaeso*, ut ad eam herede defuncti socii. Hac n. vo. voluntatem, si quam in illum antelaria non est, quare, non conle has meas literas contulisti, sensu, consistit. *Voluntaria* autem quam maximus mea commenda est, qua consensu contrahitur, tione postea cumulus accedat, ich tractatunq; habito inter socios. Et bitte / daß zu dem guten Willen / hinc proprie dicimus societatem, wenn du ihm vor diesem Schreiben verum communionem, ben einen erzeiget / durch diese 1. 2. ff. de rer. cur. Vel communiter, meine Commendation, noch eur gestum, 1. 31. 32. ff. pro socio, & viel mehrers thun woll. 1. 13. societatem improprie. Schaid. Epist. 17.

Voluntas atis, f. est facultas animi rationalis, quares ab inditum est, est quod mihi succentelleu cognitas vel sequimur, seas. Trin. 5. 2. 42.

vel averfamar, der Wille / ut: *Voluntas* est, quae quid cum ratione desiderat. 4. Tusc. tit. VII.

b *Facere aliquid summa* sua voluntate, etwas mit allem / gegen einem gesinnet seyn / Willen thun. Lib. 1. Ep. 1. Qv. Fr. ut: *Tum multo mihi iucundius* c *Voluntas tua mihi valde est*, te esse in me tali voluntate, ut de grata est, & minimè nova, plus prois amicis meis, quam ego dein geneigter Wille ist mir sehr praesens fortasse prodessem. 1. 13. Epist. 27.

gewohnt. 1. 3. 7. Att.

Certum habeo, vos non tam liberalitatem intueri meam, quam voluntatem. Curt. 1780.

d *Eximiam quandam* admirabilem in causa quadam voluntatem alicujus, & singularem amorem prospicere. lib. 15. c. 15. Att.

c *Voluntates hominum* fle-

f *Fraterna plena humanitatis ac pietatis voluntas*. 1. 5. 2.

g *Voluntatem in aliquam* ponitur societati hereditaria, i. e. conferre, einem guten Willen ercommunionem, quae intercedit cum iocibus / ut: *Quaeso*, ut ad eam herede defuncti socii. Hac n. vo. voluntatem, si quam in illum antelaria non est, quare, non conle has meas literas contulisti, sensu, consistit. *Voluntaria* autem quam maximus mea commenda est, qua consensu contrahitur, tione postea cumulus accedat, ich tractatunq; habito inter socios. Et bitte / daß zu dem guten Willen / hinc proprie dicimus societatem, wenn du ihm vor diesem Schreiben verum communionem, ben einen erzeiget / durch diese 1. 2. ff. de rer. cur. Vel communiter, meine Commendation, noch eur gestum, 1. 31. 32. ff. pro socio, & viel mehrers thun woll. 1. 13. societatem improprie. Schaid. Epist. 17.

Voluntas atis, f. est facultas animi rationalis, quares ab inditum est, est quod mihi succentelleu cognitas vel sequimur, seas. Trin. 5. 2. 42.

vel averfamar, der Wille / ut: *Voluntas* est, quae quid cum ratione desiderat. 4. Tusc. tit. VII.

b *Facere aliquid summa* sua voluntate, etwas mit allem / gegen einem gesinnet seyn / Willen thun. Lib. 1. Ep. 1. Qv. Fr. ut: *Tum multo mihi iucundius* c *Voluntas tua mihi valde est*, te esse in me tali voluntate, ut de grata est, & minimè nova, plus prois amicis meis, quam ego dein geneigter Wille ist mir sehr praesens fortasse prodessem. 1. 13. Epist. 27.

gewohnt. 1. 3. 7. Att.

Certum habeo, vos non tam liberalitatem intueri meam, quam voluntatem. Curt. 1780.

d *Eximiam quandam* admirabilem in causa quadam voluntatem alicujus, & singularem amorem prospicere. lib. 15. c. 15. Att.

c *Voluntates hominum* fle-

h *Si id mea voluntate* fa-

i *Voluntate* adesse, seimen Willen dargu geben. IV. Ca-

k *Voluntate* in aliquem ef-

l *Maxeo in voluntate*, &

m *Repentina* voluntate

n *ad aliquam rem* incidere, unbe-

o *Tibi persuadeas* vehementer ve-

p *lim, non me* repentina aliqua vo-

q *lun-*

luntate ac fortuito ad tuam am-
plitudinem meis officiis ample-
tendam incidisse. l. 5, 8.

n Et nihil adhuc prater i-
psum voluntatem cogitationemq[ue]
accidit, nisi quod tuis nobis Ro-
mā profectus est. II. Catil. VII.

o Voluntate adduci, mit-
Willen dran kommen/ut: Ego,
qua tua causa antea feci, volun-
tate sum adductus, posteaq[ue] con-
stantia, was ich deinetwegen zu-
vor gethan / daran bin ich mit
allem Willen kommen/dazu hat
mich mein guter Will gebracht/
darnach aber habe ichs gethan/
daß ich beständig bliebe. l. 5. Ep. 9.

p Quantum tua fert vo-
luntas, mit deiner Bewilligung,
l. 5. Ep. 4.

q Est mihi iucunda &
grata in dolore vestra erga me
voluntas. IV. Catil. I.

r Professio voluntatis, i. e.
declaratio, eine Erklärung / was
einer gemeinet oder gesonnen,
l. 4, 7.

s Voluntatem alicujus ca-
rissimam habere, i. e. approbare a-
licujus studium. pro Lig. XII.

t Ad voluntatem meam
nach meinem Willen und be-
gehren/illepide dicimus, rectius
pro jure meo.

u Ad voluntatem unius
aliquid accommodare, nach ei-
nes Willen etwas anstellen.
l. 4, 6.

x Diversa voluntates ci-

vium fuerunt, distracta senten-
tia. pro Marcello IIX.

y Hoc scitrimosum, ne-
cessitatis crimen est, non volun-
tatis, i. e. hoc si crimini vel vitio
detur, non libenter, sed ex necessi-
tate factum fuit. pro Lig. II.

z Ad voluntatem suam a-
liquem perducere pecuniā, einen
bestehen. Corn. 442.

aa Eadem severitate vo-
luntatem sceleris, quā effectum,
puniri iura voluerunt. l. 5. princ.
C. add. Jul. Majest.

bb Voluntas alia est con-
suetudinis, alia determinativa per
accipitur; alia universalis, ut

volo fieri beatus, alia particula-
ris, ut volo fieri beatus per stu-
dium sapientie aut per militiam;
alia per essentiam in ipsa mente,
alia per participationem in parte
sensitiva rationi obediēte. Phys.

cc Voluntas Dei alia est
absoluta, operans per omnipoten-
tiam, alia conditionata & ordi-
nata, certo ordini & conditioni

adstricta, it. alia antecedens, qua
vult omnes homines salvos; alia
consequens, qua tantum creden-
tes vult salvos, & incredulos da-
mnatos. Micrael.

Volvo is, volvi, volutum, vol-
vere, est convertere, wälzen/
ut. Saxum ingens volvunt a-
lii. 6. Æn. 124.

b Volvere, est cogitare,
versare animo, ut: At pius Æneas
per noctē plurima volvens. i. Æn.

c Vol-

c Volvens annus, daß fol-
gende Jahr. Sol. 281.

d Plaustra volventia, vo-
lubilia. Virg. i. Georg.

Volvox ocis, m. vermes, qui & cum esse, zur Wollust dienen.
convolutus dicitur & in vol-
vulus & volucra. Plin. 18, 18.

Volup vel Volupe, est delecta-
bile, ein angenehmes Ding/
ut: Facite animo vestro vo-
lupe, thut euch gutlich. Ca-
lin. 4, 2, 5.

b Volupe est mihi, es ist
mir sehr lieb/ut: Quia vos tran-
quillos video, gaudeo & volupe
est mihi. Amphit. 3, 3, 3.

Volupia, Dea paganorum, a vo-
luptate dicta. Martin.

Voluptabilis e, c. gratus, wol-
lüstig/angenehm. Plaut. Ep.
Voluptarius a um, quod volu-
ptatem affert, ut: Mollis &
voluptarius, qui voluptatibus
gandet, der in Wollust lebt.
Cic. 5. Tuscul.

Voluptas atis, f. dicitur, quic-
quid cum delectatione demul-
cet animum, Wollust / ut:
Omne id, quo gaudemus, vo-
luptas est; ut omne id, quod
offendimus, dolor. Fin. l. XI.

Nulla nisi ex permissio vo-
luptas, eine zugelassene Wol-
lust. Curt. 2, 16.

In amore & voluptatibus
adoleſcentiam suam collocare,
seine Jugend in der Zuhleren
und Wollüsten zubringen. pro
Cæl. XIX.

b Obstrictū voluptatibus te-
neri, i. e. delectari. pro Cæl. XXII.

Ad irritandas illiciendasq[ue]
immodicas voluptates instru-
tum esse, zur Wollust dienen.
Curt. 558.

c Voluptates cum inclusa
diutius, & prima aetate compres-
sa & constricta fuerunt, subito
se nonnunquam profundum atq[ue]
ejiciunt universa, i. e. volant
tandem & erumpunt cumulatē.

d Ita dis placitum, volu-
ptatem ut moror comes conse-
quatur, es ist also Gottes
Schickung / daß nach der Lust
Schmerzen folge. Amph. 2, 2, 5.

e Voluptatum mearum o-
mnium inventor, eine Ursach
alles meinen guten Wollerge-
bens und Lustes. Eun. 5, 9, 4.

f Voluptatem magnam ex
aliquo capere, große Beliebung
und Gefallen an einem haben.
lib. 13, ep. 28. lib. 11, 28.

g Voluptatibus se dare, sich
den Wollüsten ergeben. pro M.
Cæl. XIV.

h In voluptate esse, i. e.
voluptatem afferre, lustig ma-
chen/ut: Quod dolore caret, id
voluptati est. Cic. i. Fin. 5.

i Architectari voluptates.
idem 2. Fin. 16.

k Voluptatum calculos sub-
ducere, ihm die Rechnung ma-
chen / was für eine Lust bey ei-
ner Sache sey, idem 2. fin. 16.

SACTIO III. Cccc IV.

1 Voluptati aurium indul-

gentissime deditum esse, an et in pectore, einen Ding nachsin-
was lustig zu hören seine höchst neu / ut: Hoc patricium cum
se Ergeßigkeit suchen. Sol. 296. diu volutassent, als sie mit die-
m Voluptates als differunt sem. Römis. Mord lang umb,
specie. Nam alia sunt volupta-

tes propria, alia aliena: alia ho-

nesta, alia turpes: alia sincera aliud consilium, sich allerhand

et pura, alia impura: alia hu-

mana, alia bestiales: alia animi,

alia corporis, de quib. in Ethic.

Voluptuor aris, aris, voluptate

frui, in Wollust leben. Erasim.

in Lat. Plutarch, opusc, de sa-

nit. tuend.

Voluptuosus a um, voluptatis

plenus, wollüstig / ut: Res vo-

luptuosa, Plin. epist.

Voluta e, f. est Helix in capitu-

lo, quod propendet circuli tor-

tilis ad modum aut cincinni

crispati, a volutione. Vitr. 1. c. 2.

Volutabrum i, n. locus, ubi suus

volutantur, Pful / Pfüge.

Virg. 3. Georg.

Volutatim, Adverb. iterum at-

que iterum voluendo, ut: Vo-

lutatim domum te rapiam.

Plaut. in Mil.

Volutatio onis, f. volutandi a-

ctus, Wälz / Wälzung. Plin.

Volutatus us, m. idem significat.

Volutina, dea paganorum, quom.

in volumentis folliculorum se-

getis praesse sinxerunt. Martia.

Voluto as, are, proprie crebro lores coarctantur. Pers. 1, 5, 10.

volvare, hüt und her wälzen.

Colum. In luto volutari. Cic.

7. Verrin.

b Volutare rem aliquam

Volutare animo aliud atq;

Bedanken machen. Id. 1076.

Quantum in pectore hanc

rem meo magis voluto, tanto mi-

hi agriundo auctior est in animo,

je mehr ich diesem Ding nach-

denke / je mehr bekümmere ich

mit derentselben. Capt. 4, 2, 1.

b Volutatus nonnunquam

idem est, quod multum ver-

us, ut: In veteribus scriptis mul-

rum volutatus, der sich in alten

Schriften wol umbgesehen /

wol belesen. Att.

Vomer is, m. dicitur instrumen-

tum aratri sulcos ducens, ita

dictus, quod terram utrinq;

vomat, h. e. motam cumu-

let, die Pflugschär. Plin.

Vomica a, f. est ulcus sanien-

frequenter emittens, ein Blut-

Schwär / ut: Laborare vo-

micam aneinem Blut-Schwär

darnieder liegen. Celsus.

b Vomica pressare, das

Blut-Schwär drücken / ut: — Vo-

mica est, pressare parce, Nam u-

bi quivis mala tetigit manu, do-

c Secare vomicam, das

Schwär auffbauen, ibid. v. 12.

d Se-

d Secare vomicam immatu-
ram, ut: Metuo, ne immaturam
secem, ne exhibeat plus negotii,
ich besorge / ich möchte es noch
ungetrig auffstehen / und also
mir mehr zu thun machen. Pers. 2, 5, v. 10, 13.

c Vomica vera officinarum

vel nux Metalla vera, Nech-

Neuglein / sic dicta, quod vom-

itum cieat; nascitur in India O-

rientali; quid? quod mortem in-

ferre solet, si in dosi modus exce-

datur. Lomper. Hinc in vulga-

to versiculo: Unica nux prodest,

nocet altera, tertia mors est, per-

teritam nucem nonnulli intelli-

gunt vomicam. vide Nux.

Vomis, idem quod vomer.

Vomitina a, i. e.

Vomitio onis, f. vomendi a-

ctus, Spehung. Cic.

b Vomito, est humorum

medicamentis vomitoriis, con-

venienter datis et applicatis, per

superiora ejectio. Jonston.

Vomitivus a um, idem quod

vomitoriis.

Vomito as, are, Frequent. ut:

Pecudes nauseā correpta vo-

mitant atq; expurgantur. Col.

Vomitor oris, m. der sich leicht-

lich bricht / der leicht speyet.

Plin. 23, c. 1.

Vomitorius a um, quod vim vo-

mitum faciendi habet, das

Brechen macht / ut: Vomito-

rium medicamentum, quod

humores per superiora ejicit,

vel quia inclinationem suam
sursum habet; vel quia ven-
triculo quasi innatat. Et ipsum
grat; vel quia orificium su-
perius ventriculi laxat. Jonst.
Vomitus us, m. das Brechen /
sich übergeben / speyen / ut:
Concitare vomitus, Brechen
oder Speyen verursachen.
Plin. 24, c. 18.

Aquam sine modo infu-
sam vomitu egerere, das ohne
Maß eingesoffene Wasser wie-
der ausspeyen. Curt. 1590.

Vomo is, vomui, vomitum, v.o-
mere, außwerffen / sich bre-
chen / speyen / ut: Nolim mihi
ingere a sato, ut soletis, qui in
mensam vomant, et qui de
conviviis auferantur, crudiq;
postridie se rursus ingurgient,
qui solem, ut agunt, nec occi-
dentem unquam viderint, nec
orientem. Cic. 2. de fin.

b Fluctus vomit ac resor-
bet Seylla. Ov d epist.

Vopiscus i, m. dicitur, qui ex
duobus conceptis, uno abortu
excluso, ad partum legitimum
ducitur, ein Zwilling's-Kind /
so nach seines Gefellen Tod /
lebendig geboren / zur Welt
kommen. Plin. 7, c. 10.

Voracitas atis, f. contrarium ab-
stinentia, quā in appetendo ci-
bo modus exceditur, Viel
fressigkeit.

Vorago inis, f. est in aquis pro-
funditas, barathrum, ein

Grundloses Loch / ut: Ingen
vorago faucibus vasis patet.
Senec.

b Vorago notat etiam pro-
digum & heluonem, ut: Gurgis
& vorago patrimonii, ein
Schlamm. Cic. pro Sest.

c Charybdis bonorum, vel
potius vorago, Cic. 3. Or.

Voraginosus a um, voraginibus
plenum, voll tiefer grundlo-
ser Löcher. Hirt.

Voratio onis, f. Greßerey, Cat.

Voratrina, officina vorandi, gu-
losus homo. Martin.

Vorax as, o. plurimum vorans,
fressig / hungerig / ut: Ventris
voracis placare jejunia. Ovid.
Metamorph.

b Charybdis vorax. Cic.

Voro as, are, cibos non confe-
ctos deglutire, ganz in sich
fressen / verschlingen / ut: A-
lia vorant, alia mandunt.

Cic. 2. de nat. deor.

b Vorare, avidè sumere.

Plaut. Truculent.

c Vorare literas, h. e. avi-
dè discere vel legere. Cic. ad At.

d Vorare viam, celerrimè
currere, Catul.

Vorsura idem quod versura.

Vortex, vide Vertex.

Vos, Pron. Plur. num. 2. Tu, ihr.

Vosmetipsi, vos ipsi.

Vossito at, are, ihergen / iher
heissen / vox nova, apud Era-
smum, unde nomina Vossita-
tor, Vossitatio, quibus oppo-

nuntur Tuissare & tuissatio,
dußen / du heissen. De Insee
tüs in Opere de consensib. epist.
p. 32. ita: Consequenter in-
fussissimam quidem illam, sed
aliquot jam seculis mirè rece-
ptam, unum hominem mul-
titudinis numero compellan-
di, non tam denocenti juve-
nes, quam animandi, ut au-
sint contemnere, cerè quoties
cum his agitur, inde nihil sit
periculi. Mea cerè etate (per-
git Erasmus) jam hæc incepta
magna ex parte obsolevit, pau-
latim subolescentibus bonis li-
teris. Quamquam supersunt
& hodie non pauci vossitato-
res, quod pueri male didice-
runt, non solum ipsi mordicus
tenent, verum etiam ab aliis
exigunt. Inexpiable consu-
melia se putant officii, si quis
unum singulari numero sa-
lutet, ac plandem putant in-
juriarum actione dignam, ac
legibus vindicandam. Quid
tu (inquirit,) me tuissas?
tuissas famulos tuos. Quid ais,
hominis monstrum? &c. Et
paulo post: Hic indignatur,
nisi dixeris: Bene vertat, quod
agunt vestra dominationes,
perinde quasi Hecatem quam-
piam triforem, aut Herme-
tem Trimegistem, aut Gor-
gonem tricorpoream alloqua-
mur. Hoc fortasse in mulier
gravidâ sit tolerabilius, an-
etiam

etiam, si maris, in scrophâ, &c. patria, i. e. periculis se pro pa-
tria obicere Cic. 5. de Fin.
Votivus a um, quod ex voto
dari uliro promittitur. Horat.

b Votivum, quod voto de-
sideratum est. Apul.

c Votiva legatio, qua pro
voto ac voluntate, vel voluntate
suscepitur. Cic. ad Att.

Votum i, n. est promissio facta
Deo, ein Gelübde / ut: Persi-
cere votum, das Gelübde ver-
richten. Solin. 238.

Votum & promissum. At.

b Vota facere, i. e. optare,
ut: Quotidie vota facimus, ut
votum primum videre te possimus.
l. 7. ep. 2. pro Mil. XIV.

c Reddere Deo vota pro
salute suscepta, für empfangene
ne Gesundheit Gott danken,
Dancksagung thun. Curt. 238.

d Votum alicujus implere,
thun was einer haben wil. Cur-
tius 719.

e Votum susceptum sol-
vere. Corn. 171.

f Votum, i. e. appetitus, ut:
Votum clamandi habere, gern
schreyen wollen. Solin. 182.

Vovco es, vovis, votum, vove-
re, est Deo aliquid sanctè pro-
mittere, geloben / ut: Quid
optamus à diis immortalibus? Est vocis sat, gnug Wort. Tru-
quid vovemus? 1. de nat. d. cul. 2. 3, 29.

b Vovere est votis optare,
wünschen / ut: Quicquid ani-
mus optaret, amantes vovent.
Senec.

c Vovere caput pro salute

tria obicere Cic. 5. de Fin.

Vox vocis, f. dicitur, quicquid
sonat, eine Stimme / ut: Cir-
cumiecta nemora, petraque,
quantumque accipiunt vo-
cem, multiplicato sono refe-
runt, in umbligenden Wäl-
dern und Felsen gibt es einen
Wiederhall / (i. e. Echo.) Cur-
tius 294.

Urgenda vox non est ultra
vires. Quintil.

b Nescit vox missa rever-
ti, wenn ein Wort gesagt / san-
mans nicht widerrufen. Hor.

c Faciantur voces, qua
perveniant ad aures meas, die
Sage gehet und tömmer für
meine Gesundheit Gott danken,
gemeinen Sage. IV. Cat. VI.

d Hæc una vox omnium
est, dieses ist die allgemeine
Sage. l. 9. 14.

e Vocem mittere, i. e. loqui.
pro Cæl. XXV.

f Interruptis & morientib-
us vocibus aliquid significare,
i. e. debili sermone. p. Cæl. XXVI.

g Scio, te bonâ voce esse,
ne clama nimis. Mostel. 3. 1. 49.

h Vox, i. e. vocabulum, ut:
Est vocis sat, gnug Wort. Tru-
quid vovemus? 1. de nat. d. cul. 2. 3, 29.

i Me quidem exanimant,
& interimunt hæc voces, quæ
me optaret, amantes vovent.
sum quotidie. pro Mil. XXXI.

k Na tua vox valde va-

2279 Upu
let. hastu nicht eine starke
Summe? Pers. 3, 3, 22.

l Vocem pro Republica ne-
mo misit, des gemeinen Wesens
haben hat kein Wort niemand
verlohren.

m Vox Meton. pro homine
loquente, ut: Callisthenis vox
carcere inclusa est, quia solus
poteat dicere. Curt. 1954.

n Vox, idem ac sermo, ut:
Metus vocis est incitamentum, die
Surch: mather reden. Solin. 130.

Erumpere in vocem vi ti-
moris, aus Surcht anfangen zu
reden. id. 141.

o Vocem perdere, nicht
schreien können. Solin. 574.

p Vox non hominem sonat,
dicitur de vehemeter iratus. Virg.

q Voces in Musicis sunt Ba-
sis, Tenor, Altus & Discantus.

r Voces Musicales Veterum
sunt: Ut re mi fa sol la, Recen-
tiorum vero Belgarum: bo ce di
ga lo ma ni. Musica.

Upilio onis, m. positum est pro
Opilione à Virgilio metri cau-
sa. Eclog. 10.

Upupa a, f. avis obscena, hu-
mani stercoreis & sepuclorum
fietore se oblectans, ein Wied-
hopff. Upupa cum cygnis cer-
rant, proverbiale est, de cer-
tamine stulto inter impares,
Meminit ejus Gesnerus. Qvin-
& Germani dicunt, arverfan-
tes sordidos & male olentes,
du stinckest wie ein Wied-
hopff / sotes ut upupa.

Ura 2280
b Upupa pro meretrice.
Plaut. Captiv.

Urachus i, m. (σενχός ab ἔρ-
τι, lotium, & ἔχω, habeo,) li-
gamentum vesicae in adultis,
die Blasen-Schnur in Em-
bryone est meatus è vesica fun-
do ad umbilicum.

Uragus, extremi agminis da-
ctor, ab ἔρξ cauda, extremi-
tas, & ἄγω, duco.

Urania a, vel
Uranie es, f. Vna ex Musis,
quae apud nos dicitur caelestis.
Ovid. 5. Fast.

Uranoscopia, sive Uranologia
a, f. scientia de caelestibus cor-
poribus, vide Astronomia.

Uranoscopus i, m. σενχό-
πας, qui coelum contempla-
tur, ein Sterngucker.

b Uranoscopus piscis, qui
& callionymus dicitur. Plin.
l. 32. c. 7.

Uranus, σενχός, autore Bocatio
l. 2. c. 23 pater Saturni: alio
nomine Caelus vel Calus. For-
Rom. Natal. Comes lib. 2. c.
Mythol. p. 128.

Urbanatim, Adv. modeste & e-
leganter. Non.

Urbanè, Adv. facete, höff-
lich. Cic. 1. Fin.

Urbanicus a um, ut: Urbani-
ci (vel urbaniciani) milites,
qui in presidio urbis locati
sunt. l. 35. §. 1. ff. ex quibus
caus. major.

Urbanitas atis, f. festivitas, vir-
tus

2281 Urb
tus in locis honestis decenter
proferendis & audiendis, höff-
ligkeit. Ethic.

Vir nostrorum hominum
urbanitate lunatus. Cic. 2. n. d. cupata.
Urbanus a um, ad urbem per-
tinent, städtisch / bürgerlich /
ut: Vita urbana. Ter.

b Sermo urbanus & ve-
nustus, i. e. cultus & modestus,
eine höfliche und zierliche Re-
de. Cic. pro dom.

c Urbana pradia à rusti-
cis non loco, sed materia & bus,
qui in urbe degunt. Virgil.
qualitate discernuntur. Schard. 2. Aeneid.

Urbicula a, f. Dimin. parva
urbs.

Urbicus a um, quod ad urbem
pertinet, ut: Occupationes ur-
bicae, Stadt-Geschäfte. Mar-
tialis.

Urbina a, f. teli genus. Plaut.
in Bacch.

Urbo as, are, urbem facere, u
pro o more Umbrosum. Felt.
Scaliger ad Varr. urbare &
orbare est circumlocutionem
scribere, & ὑπερβαίνει, unde
urbs & Orbis. Martin.

Urbs urbis, f. est oppidum mu-
ro cinctum, eine Stadt / ut:
Urbem tenere clausam, quoad
vi expugnetur, eine Stadt
zuhalten / bis sie mit Gewalt
übergeben. l. 12. ep. 12.

Urbs vetustate famag, con-
ditorum incluta, eine alte be-
rühmte Stadt. Curt. 388.

b Urbs claritate & magni-

Urc 2282
tudine ante omnes alias memora-
bilis, eine grosse weitberühmte
Stadt. idem 415.

c Urbs non tota tellis oc-
cupata, eine Stadt / in welcher
viel lediger Plage. id. 849.

d Urbem ab urbo appella-
tam, i. e. à curvatura aratri,
quod in urbe condenda olim ad-
hiberi solebat. l. 239. §. 6. ff. de
verb. sign.

e Urbs, pro civitate ipsa
aliquando ponitur, i. e. pro civi-
tate, qui in urbe degunt. Virgil.
lib. 9. c. 2.

f Urbs proprie dicta est
Roma, per Antoniasiam, cum
cetera dicantur oppida. Quintil.
lib. 9. c. 2.

g Urbs vel civitas pro Ec-
clesia tum militante, tum trium-
phante, in sacris accipitur.
Glossius.

Urceolaris e, c. unde urceolaris
herba dicitur, quod sit lavandi
dis urceolis idonea. vide Pa-
rietaria.

Urceolus i, m. Dimin. parvus
urceus, Kräuslein. Colum.

b Urceoli vascula paran-
da potioni accommodata. l. 21. ff.
de aur. arg.

c De urceolis ministrato-
riis, h. e. quibus aqua ad lo-
tionem manuum ministrabatur,
extat Epigramma apud Martial.
lib. 14.

Urceus i, m. vas erat ansim ha-
bens lateri applumbatam vo-
me

modo ex are, ut alienum fe-
bat, ceu Varro ait, sed & ex
quavis alia materia. Nam
Martialis fœtile ponit. Krause
b Urceus est vas, quo aqua
in urnam funditur, vel in ahe-
num, (ein Wassergeschirr) ut
Paulus J. Cr. ait, ein Füll, Töpf-
lein.
Uredo inis, f. morbus herbarum,
arborum, frutietū, qui in viti-
bus etiam dicitur carbuncu-
lus, & in cæteris rubigo, pisa,
plantas, arboresq; adurens, der
Brandt. Plin.
b Uredo, est exustio cum
pruritu, qualis ab urtica, cum
herbâ tum pisce, excutitur. id.
l. 9. c. 47.
Vrephotrophium, dictio Græca
est βρεφοτροφειον, locum signi-
ficans, ad infantes nutriendos
paratum. Schard.
Ureteres, canales teretes è du-
plici membrana compositi, at-
tractumq; à renibus serum ad
vesicam deducentes, die Harn-
gänge. Vesling.
Urethra a, f. ductus urinaris,
die Harn-Röhre. idem.
Ureticus a um, idem quod Diu-
reticus.
Urgeo es, urxi, ursum, urgere, est
cogere, premere, impellere, trü-
cken/treiben/ut: Vehementer
aliquem urgere, einem viel zu
schaffen machen. Curt. 915.
At urget onus me, die Last
aber trücket mich. Poen.

b Urgeri ex re aliqua, emer-
gessen haben getrieben wer-
den. l. 10. 13. Att.
c Urgeri est exereere, ch-
treiben / ut: Laboribus urgere
famulos. Ovid. 4. Metam.
d Urgeri est safestare, ut:
Satis est homines imprudentia
lapsos non erigere: urgere vero
facientes, aut precipitantes impel-
lere, certè est inhumanum. pro
Rabir.
Urica a, f. vitium satorum,
Mecktau. Plin. 18. c. 17.
Urigo inis, f. pro uredine, &
qua ex causidica vi medica-
menti alicui admoti provenit.
Urim, ארם (Thummim)
sieht und Reicht / ab גרם
lux. Erant in pectorali illo
summi sacerdotis Vet. Test. pe-
culiaria indicia voluntatis di-
vina, qua per gemmas 12. co-
gnosci poterunt, atque ex Jo-
sepho opinantur, lapides Deo
annuente falsasse illustres, re-
nuente vero nullum indicium
ex eis potuisse colligi. vide D.
Rung. in Ex. c. 28.
Urina a, f. à Græce ὑρῖν mejo,
humor, qui ex renibus in ves-
icam profunditur, & per ure-
tram excernitur, der Harn/
ut: Urina difficultas, die Harn-
Beschwerlichkeit / urina sup-
pressio, die Harn-Verhal-
tung/urina involuntaria, der
unverhaltliche Harn-Fluß.
b Fa-

b Facere vel mejere uri-
nam, das Wasser lassen / har-
nen. Plin. 8. c. 16.
Urinaculum, idem quod Urachus.
Urinaris e, c. ad urinam per-
tinent.
Urinarius a um, idem notat, ut:
Vesica urinaria, urinaris
meatus.
Urinator oris, m. qui sub aqua
nascitur, ein Zäucher / l. 4. §. 1. ff.
de leg. Rhodia, ut: Urinatores,
qui merces è navi ejectas na-
vigationis facilius gratia,
sub aquis natantes extrahunt,
die unter dem Wasser gehen/
und das Versunkene herauf
bringen. Liv.
Urino as, are, vel Urinor ari,
ari, in aquam mergi, & na-
tando emergere, untertau-
chen / ut: Sub aqua rana &
phoca urinantur. Plin. l. 11. c. 37.
b Urinandi artem docui te,
& tu me vis demergere, Prov. in
eos, qui benefacta malefacta com-
pensant. Erasim.
Urinosus a um, urinâ abundans.
Urinum ovum, generationi ine-
ptum, quod sit incubatione de-
relictâ. Martin.
Urna a, f. ab urinando, vas est
aquarium, ein Wasser-Ei-
mer / ut: Aqua urna. Horat.
b Urna mensura est, quam
quidam quartarium dicunt; pro-
priè autem vas est, quod pro con-
dendis defunctorum cineribus ad-
hiberi solet. Isid.

c In urnam antiqui non
tantum tabellas judicarias judi-
cum, sed & nomina conscribant,
cum prætor judices sortiebatur.
Cicero.
Urnalis e, c. quod ad urnam per-
tinet, ut: Urnalis urceus. Plin.
b Urnales caliculi vel ur-
cei, urnam continent. Plin.
l. 9. c. 30.
Urnarium ii, n. mensa quadrata,
super qua urna aqua plena in
culina reponebantur, eine
Wasser-Banc. Non.
Urnula a, f. Dimin. parva Urna,
ein Eimerlein. Varro.
Uro is, ussi, ussum, urere, est con-
cremare, brennen / verbren-
nen / ut: Flammis subjectis a-
liquid urere. 2. Æn. 8.
Urere regionem aliquam,
ein Land verheeren. Curt. 457.
b Urere de frigore quoque
dicitur, ut: Pernoctant venato-
res in nive, in montibus uri sepa-
rantur. 2. Tuseul.
c Uri virgus, est cadi, fla-
gellari. Horat.
Pro hominem, i. c. crucio,
ango, ich fârdere den Gesellen.
Eun. 2. 2. 43.
c Populari urbes & agros
Urere, die Städte verwüsten/
und das Land verbrennen. Cur-
tius 284.
Uropygium est angusta & ul-
tima pars, das Ende des
Rückgrats / der Wörgel.
Urpheda, cautio super hostili-
Cccc 5 rate

tato ponenda, Ueberfehde/Ur-
fehde/quasi dicas, Oberfehde/
pax primaria, summa, prima,
pax & securitas in offensionibus
à Magistratu iure consti-
tuta: pax iurata sive stipula-
ta: transactio pacis, iureju-
rando firmata, & per magi-
stratum indicta. Martin.

Urpixicis, m. instrumentum ru-
sticum, fortassis autem Roma-
narum rectius legas Vepex
quam Vpex. Videtur fuisse in-
strumentum, quo ager aratus
coaquatur. Cato c. 10. ap. Fab.

Uruncus est, quod in imo spica,
circa culmi cacumen, minus
grano; aut quod in primis sole-
uri soleat; aut ab ὕρῳ & ὄ-
quod sit villosum aliquid, ut
pilus. Martin.

Ursa, f. eine Bärin / ut: Vil-
losa urse catuli. Ovid. 13. Met.

b Vrsa, sidus caeleste, figu-
ram habens similem plaustra, der
Wagen am Himmel.

c Vrsa piscis testacei gene-
ris, h.e. ex cancrorum seu squil-
larum genere. Gesner.

Ursinus a um, quod urforum est,
ut: Ursinus sanguis. Colum.

Ursulus i, m. Diminut. parvus
ursus.

Ursus i, m. animal notum ab in-
formi sic appellatum figura, ein
Bär. Plin. Virg.

b Ursus in sacris Tyrannum
seruum designat, Prov. 28. v. 15.

& Deum, vindictam gravem
exercentem. Thren. 3. v. 10.

Urtica a, f. herba, cuius aliquod
species recensent Botanici, ut:
Urtica urens maxima, grosse
heisse Brenn-Nessel.

b Urtica urens minor, heisse
ger. Nessel.

c Urtica urens, f. Roma-
na aut legitima. Nötmische / wals-
che Nessel. Schrod. Matthiol.

d Urtica mortua, vide
Galeopsis.

e Urtica pro priuivis libidi-
nis. Juvenal.

f Urtica, genus piscis. Plin.
1. 9. c. 4.

Urus i, m. bos vel bubulus sylve-
stris, ein grosser wilder Bue-
fel / vulgo vocant, ein Auer-
Ochs. Vri autem vocabulum
Gallicum est, quo bovem syl-
vestrem ipsi nominant. Faber.

Urvum, vel Urbum i, aratra
curvatura, a quo

Urvo as, are, quod est aratro de-
finire. Festus.

Uria soria Lat. essentia sive sub-
stantia. 1. 9. 3. 2. ff. de contrah.
emtor.

b Uria vermis est porci, ita
appellata, quia urit, quasi Vria.
Martin.

Urio onis, f. idem quod usus,
Gebrauch. Geil. 1. 4. c. 1.

Uritate, Adverb. gebräuchlich/
nach gemeinem Gebrauch/
ut: Cur igitur, cum de re
conveniat, non malum usi-
tate loqui? Cic. 4. de fin.

Uritatus a um, quod est in usu,
ge

gebräuchlich / ut: Mos usita-
tus. Cic. 4. Verr in Quint. 1. 7.

Urior aru, ari, Frequent. ab u-
tor, obsoletum est. Gell. 17. 1.

Ulinea, Arab. idem est ac mu-
scus. Asina enim est muscus.

arbores. v. Gol. Lex. Arab.
fol. 114. lin. 2. Moß / Meß.

Caeterum Chlad. N. 1. 1. vel
N. 1. 1. muscus. Buxi. Lex.

Chald. Rabb. fol. 101.

b Uinea cranti, (i.e. mu-
scus nascens in cranio interemti,
aëri exposto,) adstringit valide.
Schrod.

Uspiam, Adv. in loco aliquo, ali-
cubi, jrgends etwan an ei-
nem Orth.

Uspiam, Adv. in loco, jrgend
an einem Orth / ut: Neque
istis, neq. alicubi usquam tibi
erit in memora, du solst wede-
hie / noch etwan anderswo
meinetwegen gesäumer wer-
den. Ter.

Usque, quam vocem inter Pra-
positiones alii, alii inter Adver-
bia numerant, bis. Vsq. dñ scitè
adhibetur pro tamquam, donec,
ut: Mihi quidem usq. curae-
rit, quid agas, dum quicquam
egeris, seio, mir zwar sol alle-
zeit angelegen seyn das jent-
ge / was du vorhast / bis so
lang ich erfahren werde / was
du gethan hast. Ep.

b Vsq. a vel ab, saepe at-
tribuitur tempori praeterito, &
notat initium, unde aliquid duci-

tur, ut: Quod augures omnes us-
que à Romulo, (von dem Romu-
lo an) decreverunt. in V.

c Vsq. à Thalete enume-
rasti sententias Philosophorum.
de N.

d Jam usq. ab Heroicis tem-
poribus, de D.

e Id usq. nunc durat, die-
ses währet noch bis auff unsere
Zeit. Solin. 25.

Usquequaque, Adv. scitè notat
omni ex parte, an allem Orth /
zu jeder Zeit / ut: Usquequaq.
sapere oportet. 1. V.

b Aut undiq. religionem
tolle, aut usquequaq. conserva.

Usterigo, i. e. Utililago, avena
& tritici vitium: cum spica
qf. uruntur, d. Brandt. Martin.

Uthio onis, f. das Brennen/
Brennung. Cato 38.

b Uthio, pro cauterizatio-
ne. Plin. 34. c. 18.

Ustor oris, m. qui corpora in bu-
stuaris cremabat. Martial.

Ustriculus i, m. qui calamorū ni-
mio usu pellem adurit. Pilos e-
nim suburere solebant antiqui
vel metu, ut Dionysius Tyran-
nus, de quo Cic. 1. 5. Tusc. vel
caussa deliciarum. Martin.

Ustrigo, rubedo, rubigo, idem.

Ustrina a, f. locus, ubi aliquid
uritur, ac vel metalla can-
descunt, & mortui comburun-
tur. Plin. 36. c. 21. it. Fest.

Ustulo as, are, idem quod urere,
Pacuv.

Vst.

Vstulati palā, gesenckte Pfähle. Vtruv. l. 5. c. 12.

Usualis, c. quod usui nostro servit. Schard.

Usuarium a um, idem quod Usualis. Geil. l. 4. c. 1.

Usuaria res, l. 23. ff. de usu & habit.

Usuarium, qui nudum usum alicujus rei habet, non etiam fructum nec proprietatem. l. 1. ff. de usu & habit.

Usucapio onis, f. ab usu dicitur Rull.

acquisitio, sive adjectio domini per continuationem possessionis temporis lege definiti, l. 3. ff. de usucap. ut puta triginta aut quadraginta annorum, si res immobilis, quam possidemus: it. trium annorum, si res mobilis sit. Recentiores primam illam prescriptionem vocant hanc vero usucapionem.

Schard.

Usucapio est finis sollicitudinis, & periculi litium, i. e. quod longe tempore possessum, de eo non amplius contendendum est, cujus sit. pro Cecin. XXVII.

Usucapio usucapis, cepi, captum, usucapere, Verb. Jctorum, ut: Hereditas usucapta est. Cicero.

Usufructuarius a um, cujus est ususfructus alicujus rei, non etiam proprietate. Schard.

Usura a. f. est annus, Zins / Wucher / ut: Pendere usuram, Zins bezahlen.

b Usura etiam idem est, quod usus, ut: Natura dedit usuram vita tanquam pecunie, nullā praestitutā die, die Natur borget uns das Leben / wie Geld / und sezet keine gewisse Zeit.

Tuscul.

c Parviam exigui temporis usuram bona de me opinionis sum alicujus rei habet, non etiam fructum nec proprietatem. l. 1. ff. de usu & habit.

d Usuram lucis evipere alicui, est occidere. pro Syll.

d Aes alienum multiplicandis usuris. Corn. 749.

Usurarius a um, ex quo usura capitur, vulgo etiam faenorarius res usurarios appellant.

b Usuraria pecunia est, quae sub usuris debetur. l. 1. ff. de compens.

c Usuraria uxor, pro usuaria, i. e. qua quis pro uxore utitur. Plaut. Amph.

d Usurarium debitum, cum ius usura debetur. l. 6. in fin. ff. de negoc. gesti.

c Usurarius debitor appellatur, qui sub usuris pecuniam debet. l. 7. ff. de usur.

Usurpatio onis, f. frequens usus, Nützung / Brauchung. Cic. de Orat.

b Usurpatio, apud Jctos est usucapionis interruptio. l. 2. ff. de usucap.

Usurpo at, aui, atum, usurpare, est

est in frequenti usu habere, Gebrauch / ut: Usurpare alicuius bonis. 6. Verr. deiner fürtrefflichen Weisheit

b Usurpare est dicere, ut: comitet so grosse Übung. l. 13. Clar. est hoc usurpatum a doctis. Q. Fr.

simis in Parad.

c Usurpare aliquem, est dicere, ut: Transire in usum alicuius, ut: Fratres inter se agnatosque usurpare atque appellare videmus. Cic. de universi.

d Crebris sermonibus alicuius usurpare, offe von einem Ding reden. pro Marcell.

c Usurpare alicujus dictum, est citare, ut: Vi Solonis dictum usurpare. l. 5. 4.

f Usurpare nomen civitatis, est dicere se civem. 7. Verr.

g Usurpare nomen virtutis, sich der Tugend rühmen / ut: Nomen tantum virtutis usurpas; quid ipsa valeat, ignoras. Paradox.

h Usurpare aliquid oculis, est videre, etiam sehen. Luc.

i Sensibus usurpare rem aliquam, est cogitare de re aliqua. Lucet.

Usurula a, f. parva usura. Mart.

Ulus us, m, est usurpatio, Brauch / ut: Nam neque erat corii usus. 3. Georg. 113.

b Usus, idem quod exercitatio, die Übung / ut: His autem eo domesticus usus & consuetudo in rebus jam te usus ipse profecto do, ich wohne bey ihm im Hause eruduit, diese Sachen hat dir die Übung beigebracht. l. 1. Ep. 1. Q. Fr.

c Ad tuam summam prudentiam tantus usus accedit, zu quidem alterius bonis. 6. Verr. deiner fürtrefflichen Weisheit

b Usus pro utilitate recte

c Usus pro utilitate recte

ut: Fratres inter se agnatosque usurpare atque appellare videmus. Conciliare sibi animos hominum, & ad suos usus conferre, ihm die Leute Gemüther günstig machen / und zu seinem Nutzen anwenden. Offic.

c Ex usu esse, nützlich seyn / ut: Ex usu quod est, id persequar, was mir wird nützlich seyn / demselben wil ich nach kommen / auff das selbe wil ich dringen. Hec. 4. 3. 10.

f Usui esse alicui, einem nützlich seyn / ut: Crassus multis in rebus magno mihi usui fuit, Crassus ist mir in vielen Stücken sehr nützlich gewesen. Plaut. Mil. glor. l. 3. 1. 6. l. 13. Ep. 17. l. 10. 33.

g An cuiquam est usus homini, se ut cruciet? Ist es auch einem einigen Menschen gut / wenn er sich selbst peiniget? Brauch / ut: Nam neque erat corii usus. 3. Georg. 113.

h Usus consuetudinem quodque significat, ut: Est mihi cum ratio, die Übung / ut: His autem eo domesticus usus & consuetudo in rebus jam te usus ipse profecto do, ich wohne bey ihm im Hause eruduit, diese Sachen hat dir die Übung beigebracht. l. 1. Ep. 1. Q. Fr.

i Mihi sic est usus, tibi ne opus est facto, fac, mein Brauch

habet /

hät also / theu du auch / wie es
deine Gelegenheit mit sich bringet.
Heavt. 1. 1. 26.

k *Vsus est*, pro opus est, ut: *rim s. & maximis causis*; sic hoc
Moneo, quid facto usus sis, ich
erinnere das / was nöthig ist.
Adelph. 3. 4. 66.

l *Vsu venire est accidere*,
ut: Nunc venit idem usu mihi,
quod inscribis, jeso begegnet
mir eben dieses / was du schreibest.
Att.

m *Mibi usu venit hoc*, mir
gehet es so. Phorm. 1. 2. 23.

n *Idem mihi usu venit in Persa*,
causä optimä, dieses begegnet
mir eben auch in einer so guten
Sache. p. p. S. R. XII

o *Non usus veniet, spero*,
ich hoffe / es sol mir nicht in die
Hände kommen / es sol sich nicht
begeben. Heavt. 3. 2. 42.

U *usu fructus us, m. dicitur, cum duntaxat*
res aliqua non nostra est, sed
perinde ex ea fructum atq; uti-
litatem, ac si nostra esset, capi-
mus definitur ab Ulpiano, l. 1. *citra cum eo*, so bald ich mich auff
ff. de usufructu, quod sit jus alienis die
rebus utendi, fruendiq; saluären begeben / sind wir in Freund-
verum substantiä.

b *Vusu fructus est duplex*, l. 1. Ep. 17.
nudus, qui servitus est in perfo-
nam, & alter, qui proprietatis fuit,
heret. l. 1. 26. §. 1. ff. de verb. oblig. gifti, so bald du in Asiam kom-
men / ist dir dieses am meisten
angelegen gewesen. lib. 1. Ep. 1.

Ut, *Conjunctio causam finalem*
notat, daß / ut: *Quam hic au-*
dax, ut alia obliviscar, hinc o-
mnes intelligere potuerunt. pro
Sext. Rosc.

b *Vt pro sicut, ut: Nam*
ut illud incredibile est, mortem
oblatam esse patri a filio sine plu-
rimis & maximis causis; sic hoc
verisimile non est, &c.

c *Vt pro qualis, ut: Vt vo-*
les esse me, ita ero, wie du mich
begehrest / so soltu mich haben.
Pleud.

d *Vt pro tanquam, ut: E-*
jus negotium sic velim suscipias,
ut si esset res mea. Ep.

e *Vt pro quomodo, ut: Vt*
vales? Wie befindest du dich?
Persa.

f *Vt pro quamvis, licet,*
ut: *Vt desint vires, tamen est lau-*
danda voluntas. Ovid.

g *Vt pro utinam, ut: Vt te*
omnes dii deaq; perdunt, cum
hoc invento tuo, daß dich Gott
schände mit dieser deiner Ersin-
nung. Adelph. 4. 6. 2.

h *Vt prima ponimus pro*
statim ac, ut: *Vt primum in so-*
litate, ac si nostra esset, capi-
rum veri, iustitiam mihi est ami-
mus definitur ab Ulpiano, l. 1. *citra cum eo*, so bald ich mich auff
ff. de usufructu, quod sit jus alienis die
rebus utendi, fruendiq; saluären begeben / sind wir in Freund-
verum substantiä.

i *Hoc tibi antiquissimum*
ut primum Asiam atti-
beret. l. 1. 26. §. 1. ff. de verb. oblig. gifti, so bald du in Asiam kom-
men / ist dir dieses am meisten
angelegen gewesen. lib. 1. Ep. 1.

Qv. Fr.
Uteunq; i. e. quomodocunq; ut:
Vtq; cessura res est, es mag ab-
laufe

lassen / tote es wil. Curt. 1. 48. 1.
Utenfilis e. c. quod ad utendum
factum est, das man täglich
gebraucht oder im Brauch
hat / ut: *Vtenfilia*, allerley
Haßgeräth. Liv.

Utenfilitas atis, f. usus, utilitas.
Tertull.

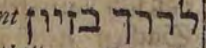
Uter uira, utrum, quod unus ex
duobus? welcher aus den bey-
den / ut: *Epistoliarum genus u-*
num est familiare, alterum se-
verum & grave. Virone mi-
nus decessit uti, non intelligo.
lib. 2. 4.

b *Vter utri insidias fece-*
rit nescio, wer dem andern nach-
getrachtet / weiß ich nicht. pro
Milon.

Uter i, m. Uterus i, m. qui con-
tinet, & tanquam uter est, ad
foetum continendum, Plinius.

Etiq; pars infimi ventris foemi-
narum, e membranis compa-
cta, ut ampliari conceptu foetu,
eodemq; in lucem edito, decen-
ter iterum colligi possit, die Ge-
bähr Mutter / Natur. Vesl.
Vtero gravis, schwanger /
schweer leibes. Plin. 9. c. 16.

b *Vteri suffocatio, vide*
Suffocatio.

c *Vterus* in sacris
pro femina seu puella, quæ foetus
gratiä teneretur, Jud. 5. 30. Qui-
dā dicit ita ajunt

modo contemtili, ut Germani
de scortis contemtili loqui solent.
C. 1. 1. 1. 1. 1.

d *Vterus, tribuitur Deo. ad*
eius misericordiam exprimendam.
Esa. 46. v. 3. id.

Uter utra, m. pellis, quæ vinum
aut oleum deferri solet, eut
Schlauch. Plin. 12. c. 7.

b *Vter, quicquid inflari*
solet; hinc utrem mergere ventro
plenum, est idem quod frustra
conari aliquid. Erasim.

c *Virem cadis, aut utrem*
excorias. Prov. sumtum vel à
Bacchi sacris, vel ab iis, qui per-
cussis uribus inanem movent
strepitum. Id.

d *Virem vellis, Prov. fru-*
stra agis, vel quod non sentiat,
getrachtet / weiß ich nicht. pro
vel quod pilis careat. idem.

e *Vter & thylacus diceba-*
tur, qui cibo potuq; indulgebat.
idem.

f *Vire terribilis, Prov. dici*
solitum, quoties inanem formi-
dinem aut concipit aliquis, aut
ita, ut ampliari conceptu foetu,
eodemq; in lucem edito, decen-
ter iterum colligi possit, die Ge-
bähr Mutter / Natur. Vesl.
Vtero gravis, schwanger /
schweer leibes. Plin. 9. c. 16.

Utricularius i, m. qui inflat ex u-
tre fistulam, ein Sackpfeiffer.
Svet. in Nerv.

Uterculus, sive Utriculus, par-
vus uter.

b *Viriculi in frugibus et-*
iam seminum sunt involucri &
operimenta, quæ siliqua alias vo-
cantur, darinnen die Körner oder
Cere

Saamen stecken/ it. calices vel folliculi, ex quibus erumpit flos, die Blüth-Knospen. Plin.

c Viriculus, eine Sad-pfeiffe. Zehner.

Uterinus a um, ad uterum perti-nens, ut: Uterini morbi, Mut-ter. Verschwerung. Sennert.

b Medicamenta uterina si-ve hysterica, der Mutter-dienē. de Argeneen. Schröd.

c Uterinus; qui ex eodem mus ad eam rem utilem? Wen utero prodiit. Just. inst. de poss. bonor.

Uterque utraq, utrumq, alle beyde/ ut: Vterq, deluduntur dolis mirum in modum, siele, sicut inutile inuile, quon werden alle beyde mächtig betrogen. Amplul.

b In utramq, rem valere, auff beyde Recht seyn. pro Ce-cin. XXXII.

Utervis utravis, utrumvis, wel-chen du wilt / ut: Vtrumvis, salvo officio se facere posse arbi-trarentur. Cic. pro Rosc.

b At minus habes virium, quam vestrum utervis. Cic. de Senec.

Uterus, vide Uter.

Uti, Adv. simil. idem atq, ut. Ule.

b Vti, pro atq, id, vel tan-quam id, aut nempe quod. Cic. 9. Philipp.

Utibilis e, c. idem quod Utilis. Plaut. Mæn.

Uticensis, c. ad Vticam, Africa minoris civitatem, pertinent (Strab. lib. ult.) unde Cato

dicatur Vicensis, quia se apud Vticam interemisit.

Utile e, c. i.e. commodus, nüt-lich/ ut: Non est utile, est nicht rathsam. Ad. 3. 2. 42.

b Intelligo te, id quod o-mnes fortes ac boni viri facere debent, nihil putare utile esse, ni-si quod rectum honestumq, sit. l. 5. 19.

c Quem hominem invenie-mus ad eam rem utilem? Wen werden wir doch bekommen/der sich zu der Sache schicken möge? Epid.

d Vile Vti vocant civi-dolis mirum in modum, siele, sicut inutile inuile, quon werden alle beyde mächtig nempe utilitati civili repugnat.

c Vile Stoici ab honesto negant separari posse: & omne inutile existimant turpe. Micro.

Utilitas atis. f. commodus. Nüt-tiligheit/ ut: In ea re utili-tatem, ego faciam, ut cogno-scas meam, du solt innen wero den/ was ich gutes in der Sa-chen aufrichten kan. Eun. l. 2. 3. 17.

b Utilitatis in plur. pro usu. Cic. ad Truc.

Utiliter, Adv. commodē, nüt-lich. Cic.

Utinam, Adv. opt. wolte Gott! ut: Utinam ipse Varro incum-bat in causam! wolte Gott! daß sich Varro selbst solcher Sachen fleissig annehme. Cic. ad Att.

Utiqve, Adv. usurpatur pro igi-

tur & omnino, ja freylich/ ge-wislich/ ut: Vtiq, si ve hinc a-biero, si ve hic ero oppressus, ea manet opinio.

Hoc quidem utiq, perficies, dieses wirstu ja gewis außrich-ten. Att.

c Illud utiq, scire cupio. At. d Ipse vero utiq, fac ve-nias, komme ja selbst. Lib. 4. Ep. 4. Att.

Utor eris, usus sum, uti, est uti-litatem capere, nutzen/ ge-brauchen/ ut: Tam utor domo, quam mea, ich thue in deinem Hause/ als were ich daheim. lib 13. 17.

b Si quid uti voles, do-mo abs te asser, ne operam per-das poscere, wiltu was nutzen/ bringe es mit dir von Hauß/ so darffstu es nicht vergebens von einem andern borgen. Au-lul. 2. 5. 14.

c Vti aliquo, est versari cum aliquo, mit einem umbge-ben/ ut: Vti cum aliquo fami-liarissimo. Corn. 485. 773.

Patre ejus, claro homine & forti viro, plurimum usi sumus. l. 6. 9. l. 11. 28. vide pro S. R. IIX.

d Catilina utebatur ho-minibus improbis multis, der-te, sich eines Gutwilligkeit ge-Catilina hienge an vielen bösen brauchen/ ut: Vti vestra beni-gnitate, quoniam me hoc novo

c L. Lamia utor uno o-dicendi genere tam diligenter at-mium plurimum, mit dem La-mia gehe ich unter allen am

freundlichsten umb. lib. 11. ep. 16. f Lucius multum utitur Bruto, Lucius gehet mit dem Bruto viel umb. At.

g Trebatio multos annos utor familiariter. Ep.

h Utor te iniquiore, ich fan mit dir nicht wol umbge-hen. Aul. 2. 2. 53.

i Vti aliquo facili & bo-no, einen zum geneigten und guten Freunde haben. l. 10. 7. At.

Vt propemodum justioribus cert a Philosophia, daß wir fast mit den jenen besser zu frie-den/ welche ganz und gar die Philosophiam verwerffen. Cic. de Fin.

k Vti munere aliquo, ein Amt verwalten / ut: Lamia summo splendore, summa gratia est usus munere adilitio, der La-mia hat mit höchsten Ehren und Gefallen das Baumeister Ampe verwalter. lib 11. 16.

l Vti alicujus opera & con-silio, eines Hülffe und Rath-schlag sich gebrauchen. l. 4. 5.

m Vti consilio aliquo, sich eines Raths gebrauchen/ nach einem Rath sich achten. l. 4. 7.

n Vti alicujus benignita-te, sich eines Gutwilligkeit ge-brauchen/ ut: Vti vestra beni-gnitate, quoniam me hoc novo

o Vti re aliqua ex libris, SACTIO III. Dddd iii

in den Büchern ein Ding nach-
schlagen. l. 4, 13.

p *Vti aliquo adiutore*, sich
eines Hülffe gebrauchen. l. 10, 11.

q *Vti aliquo interprete*,
durch einen etwas annelden o-
der entbieten lassen. l. 10, 11.

r *Vti promissa*, eine Ver-
heißung thun. l. 6, 7.

s *Vti aliquo magistro bre-
vitatis*, es einem in der Kürze
nachmachen / es also fasy ma-
chen / wie ein anderer. l. 11, 13.

t *Vti fluctibus pacatis*, sich
des Friedens gebrauchen. l. 8.
ep. 3. Att.

u *Vti*, i. e. *habere*, ut: Lo-
cuplestioribus his & melioribus ci-
vibus uteremur, wir hätten rei-
cher- und bessere Bürgerschaft.
II. Catil. VIII.

x *Vtendum alicui aliquid*
dare, est mutuum dare, commo-
dare, einem etwas borgen / lei-
hen / ut: Mater ei (annulum) uten-
dum dederat. Curcul. 5, 2, 5.

y *Vtendum aliquid ab a-
liquo* rogare, est mutuum acci-
pere, abborgen / ut: Cultum,
securim, pistillum, mortarium;
qua vasa utenda vicini semper hinc
rogant. Aulul. 1, 2, 13.

Utpote, Adverb. confirm. idem
quod nempe, nemlich / ut: sula.

Ea nos, utpote qui nihil cor-
temnere debemus, non perti-
mescebamus. Cic. ad Att.

Utipura, Adverb. verbi gratia,
als nemlich. Cic. 7. Epist.

Utricularius, vide Uter.

Utriculus, vid. ibid.

Utrinqve, Adverb. ab utroq; la-
tere, ab utraq; parte, zu bey-
den Seiten. Cael. 7. Gall.

Utrū, Adv. utram partem ut-
sus, gegen welcher Seiten.
Plin. 18. c. 19.

Utrobique, Adverb. in-utroq; lo-
co, an beyden Orten oder
Seiten. Liv. 6. ab Urb.

Utroque, ad utrumq; locum, auff
beyden Seiten. Non.

Utrum, Adverb. modo interro-
gantis est, ut: Utrum id vo-
rum putas, an non? meinst
du wol/ daß dieses wahr sey/
oder nicht? Plant.

b *Modo dubitamus*, ut:
Utrum id nobis conveniat, ani-
madvertendum. Senec.

Utut, utcumq; significat, sive
quovis modo. Donat. in Phor.

Uva a. f. fructus vitis, ein Wein-
traubel/ Weinbeer / ut: Vva
generosa. Ovid. Amor.

b *Vva crassa*, vva spina,
Kräuselbeer/ Klosterbeer/ Her-
persbeer/ Stachelbeer. Matth.

c *Vva inversa*, sive vul-
garia, vide Paris c.

d *Vva passa*, kleine Rosin-
lein/ Meertraublein / vide Pal-

e *Vva quercina*, veteri-
bus ignota censetur. Est autem
concretitium quiddam in forma

vva, ad radices quercuum, sal-
terra tempore Veris, ex humore

radicum forsitan superfluo. sa-
poris omnino styptici colore fo-
ras purpureo, intus candido, &
quasi lactifero. Matthioli, item
Johnson.

f *Vva* dicitur in apibus,
quando examen congregatum ad
similitudinem botri dependet. Co-
lum. 9. c. 9.

g *Vva* in homine idem est
quod uvula. Plin. 7. c. 37.

Uvea membrana sive tunica o-
culi, atrā quasi fuligine per-
fusa. Vesling.

Uvesco is, ere, uvidum fieri,
feucht od naß werden. Luciet.

Uvidus a um, idem quod hu-
midus, feucht/naß/ut: Voi-
dus Bacchus. Horat.

Vvi cæli status uvidus
ventosusq; est. Colum. 7. c. 3.

Uviser a um, uvae producens.
Silius.

Vulcanalia orum, n. festa Vulca-
no dedicata. Colum. 11, 3.

Vulcanicus & Vulcanius a um,
ad Vulcanum pertinens, ut:
Vulcania arma, à Vulcano fa-
bricata. Virgil. 8. Aeneid.

b *Vulcanium* vinculum pro
modo inextricabili.

c *Pestis Vulcania*, incen-
dium. Silius l. 7. c. 73.

Vulcanus i. m. Deus antiquis pu-
tat^r est, quo significatur ignis,

quod canus per aëra volat.
Volat enim flamma & candi-
da est. Hic & Mulciber appel-

latur, quod ferrum mulceat,
vros. Cic. pro Rosc. Amer.

Fingunt enim Poëtae, hunc
fuisse deum, & Jovis ex Ju-
none filium, qui faber Jovis
fulmina contra Gigantes fa-
bricavit. Cæterum recensent
Vulcanos IV. quorum primus
natus fingitur Cælo, ex quo
& Minerva: Secundus in
Nilo natus Opas, ut Egyptii
appellant: quem custodem esse
Egypti volunt. Tertius è ter-
tio Jove & Junone, qui Le-
monē fabrica traditur præsui-
se. Quartus Menelao natus,
qui tenuit insulas prope Sici-
liam, quæ Vulcania nomina-
bantur. Cic. 3. nat. deor.

b *Vulcanus pro igne*, ut:
Superante Vulcano ruinam de-
dit domus. Virg. 2. Aeneid.

Vulga sive Vulga a. i. e. folliculus,
crumena, ein Waatsack / di-
citur quasi volva, quod via-
ticum involvat. Calepin.

Vulgago, herba, macer. Est a sa-
ron Græcè, vulgago dicta La-
tinè. Martin.

Vulgaris e, c. quod est vulgi, sed
vile & commune, ut: Jejunus
stomachus raro vulgaris es-
t. Horat.

b *Vulgare*, est tritum &
convetum, ut: Vulgarem ingre-
di viam, den gemeinen Weg
gehen. Quintil.

c *Vulgares artes*, i. e. me-
chanicae, ut: Mitto has artes vul-
gares, coquos, pistorum, lectum-
latur, quod ferrum mulceat,
vros. Cic. pro Rosc. Amer.

d *Commendatio non vulgaris*, i. e. *non modica*, nicht ein schlechtes Lob. l. 13, 16.

e *Oratio ad vulgarem populum*, *sensum accommodata*, eine Rede / wie der gemeine Mann sie gerne höret. i. de Or.

f *Puella vulgares*, *qua prostant*, gemeine Dirnen. O vid. Fast.

g *Vulgares actiones appellantur actiones legibus prodita*. l. 1. ff. de pign. actio.

h *Vulgare pactum*, *vulgò & communiter contractibus adscribi solitum*. l. 30. ff. de pact. dotalib.

i *Vulgaria nomina*, i. e. *rius castra movit*. Curt. 833.

k *Vulgaria vasa*, *qua non sunt proprio loco attributa*. l. 1. sup. pelle cili de supell. leg. Spieg.

l *Vulgaris auctoritas*, *qua ex levi notitia contingit*, & *inter improbos quoque plerumque est*. Paul. in l. latae culpae de verb. significat.

m *Vulgaritas atis*, f. *vulgi consuetudo*, ut: *Palem*, sed *non foeminam illam*, *quam vulgaritas accipit*, sed *masculinam*, *nescio quem*. *generis ministerium juris*. Arnobius lib. 13 adversus gentes.

n *Vulgariter*, *adverb. idem quod Vulgò*. Cic.

o *Vulgator oris*, m. *qui vulgat*, ut: *Taciti vulgator*. Ovid. 3. Amor.

p *Vulgatus aum*, ut: *Vulgatus ci-*

bis, *quo vulgus passim & quotidie utitur*. Plin. 13. c. 23.

c *Fama vulgatio*. Liv. l. 3. Lib.

d *Vulgivagus aum*, pro *plebejo*. Lucret.

e *Vulgo as, are*, *in vulgus emittre*, *gemein machen* / *unter den gemeinen Mann bringen* / *laut uñ ruchtbar machen* / ut: *Vulgari carminibus*, durch *Poetische Gedicht bekant uñ berühmt werden*. Curt. 194.

f *Vulgare librum*. Quintil.

g *Ingruentibus morbis*, *quos odor cada verum totis jacentium campis vulgaverat*, *manu-*

h *Vulgare corpus suum*, *dicunt meretrix*. Plant. Amph.

i *Vulgò*, *Adv. passim, populariter*, *assenthaben/ins gemein/ut: Vulgò dicitur*, so spricht man

k *ins gemein* / *der gemeine Mann pflegt also zu redē*. Ter.

l *Vulgò quæsitus*, pro *spurio*, *ein Hund*. l. 19. ff. de stat. hom. & l. 2. ad Tertyll.

m *Vulgus i, m.* & *Vulgus z, n.* est *multitudo ignobilior*, *der gemeine Mann* / ut: *Ceteri omnes strenui, boni, nobiles atq; ignobiles, vulgus fuimus*, *sine autoritate*. Sallust. in Catil.

n *Emanare in vulgus*, i. e. *publicari, divulgari*, *unter die Leute kommen*. pro S. R. I.

o *In vulgus edi*, *unter die Leute kommen*. Curt. 193.

b In

d *In vulgum dari*. Sol. 784.

e *In vulgus libri ediri*. Cornel. 816.

f *In vulgus pervulgare*, *jederman bekant machen*. Cic. 2. fin. 5.

g *Vulgus*, *de ovibus dixit* Virgil. 3. Georg.

h *Vulnerarius aum*, *quod ad vul-*

i *nus pertinet*, ut: *Herba vulneraria*, ein *Wund-Kraut* / *durch aufschneiden die Wunde*

k *emplastrum vulnerarium*, ein *den grösser machen*. Curt. 214. 2.

l *Vulnus accipere*, eine *Wunde bekommen*. l. 10. 33.

m *Vulnus curat*, ein *Wund-*

n *Verat Plin. 29. c. 1.*

o *Vulneratio onis*, f. *sauciatio*, *an den Wunden sterben*. l. 10. 33.

p *Vulneratio*, *Cic. pro Cecin.*

q *Vulnero as, avi, atum, are*, est *acupunctum videtur*, eine *Wunde*

r *vulnus infligere*, *verwunden* / *den in der Seiten* / *als wenn sie*

s *ut: Sanctissimum corpus non solum tractum ac violatum pro Mil. XXI.*

t *manu, sed vulneratum ferro*

u *confectumq; vidistis. post redit. vitatem*, ohne *Schwerd-Schlag*

v *b Vulnerare aliquem*, *vo-*

w *ce, i. e. nominatum aliquem ap-*

x *bellare*, einen mit *Namen nen-*

y *nen oder anstecken*. I. Cat. IV.

z *Vulnerari*, i. e. *veritatis*

d *Vulnus*, est *abertura corporis istis*

e *aliquo inflicta*, eine *Wunden/*

f *ut: Jactationem vulneris non*

g *tolerare*, nicht *wol leiden kö-*

h *ten* / *daß die Wunden gere-*

i *get werde*. Curt. 119.

k *Vulnera, qua consenuera,*

l *recrudesunt*, *Wunden/so zuge-*

m *heilset/brechen wieder auff*. l. 4. 6.

n *Secundo vulnus augere*,

o *auffschneiden die Wunde*

p *emplastrum vulnerarium*, ein *den grösser machen*. Curt. 214. 2.

q *Vulnus accipere*, eine

r *Wunde bekommen*. l. 10. 33.

s *Vulnera excipere*. Curt. 2651.

t *Ex vulneribus mori*,

u *Vulneratio onis*, f. *sauciatio*, *an den Wunden sterben*. l. 10. 33.

v *Vulneratio*, *Cic. pro Cecin.*

w *Vulnero as, avi, atum, are*, est *acupunctum videtur*, eine *Wunde*

x *vulnus infligere*, *verwunden* / *den in der Seiten* / *als wenn sie*

y *ut: Sanctissimum corpus non solum tractum ac violatum pro Mil. XXI.*

z *manu, sed vulneratum ferro*

aa *confectumq; vidistis. post redit. vitatem*, ohne *Schwerd-Schlag*

bb *b Vulnerare aliquem*, *vo-*

cc *ce, i. e. nominatum aliquem ap-*

dd *bellare*, einen mit *Namen nen-*

ee *nen oder anstecken*. I. Cat. IV.

ff *Vulnerari*, i. e. *veritatis*

gg *cepit*, *signa sunt virtutis*, die

hh *Wunden* / *so ein jedweder be-*

ii *kommen* / *sind Zeugen und Zei-*

jj *chen seiner Tapfferkeit*. Curt. 820.

kk *Cruore siccato frigescent*

ll *vulnus aggravat dolorem*, wenn

mm *durch das gedrochnete Blut die*

nn *Wunde ertaltet* / *mehret sie den*

oo *Schmerzen*. Curt. 1996.

pp *g Moxa vulnera, mutuas*

qq *amor. Ovid. 14. Metam.*

rr *Dddd 3*

ss *b Vul*

h *Vulnus* pro dolore, ut:
Vulnus conscientia, *vulnus orbi-*
tatis, des Herzeleid der Eterni-
wegen Beraubung der Kinder.
Quintil.

i *Vulnera tabularum re-*
centia, pro lituris. Cic. 4. Verr.
Vulnera adversa, i. e. an-

teriore corporis parte inflata, vide
Adversus (d)

Vulnuscum i, n. Dimin. eine
kleine Wunde.

Vulpecula e, f. Dim. ein Fuchs-
lein/ ein Fuchs.

Vulpes is, f. vel *Vulpes*, quasi
Barn gewesen/ qui apit, non i-

Volupes, quia volubilis est terum ad eundem offendit lapi-
pedibus, nec unquam rectis i-

domidem. i. *Vulpes* in sacris notat Ec-
clesia hostes & hereticos. Can-
dam dicitur, Reinise / unde
dicunt / i. e. fallacia. Martin.)

Vulpinor aris, ari, astute delu-
dere, & insidias declinare, vero
schlagen / tückisch und listig
seyn. Non.

b *Vulpe pellace benignior*,
dicitur is, qui comin- di sui causā
simulat benevolentiam. Erasim.

c *Vulpes haud corrumpi-*
tur muneribus, Prov. de callidis
aut veris, quos haud facile est
obsequio munusculo pollicitisq; sal-
lere, *ad dānāz & dāpā dānāz & dāpā*.

d *Vulpes anno a haud ca-*
pitur loqueo, Prov. in eum, qui
longā etate multāq; rerum expe-
rientiā callidior est, quam ut ar-
te dolisq; capi queat.

e *Vulpes hominem agit vel*
ducit, dicitur, quando res absur-
de geritur.

f *Multa novit vulpes*, ve-
rum echinus unum magnum, i. e.
quidam unica astutiā plus effice-
re possunt, quam alii diversis
technis, quemadmodum echinus

solis spinis suis se defendit, *vulpes*
verō multis artibus se tuetur, ad-
versus venatores. Erasim.

g *Tam facile vinces, quam*
vulpes pyrum comest, Prov. de
refractu proclivi. Quod nihil ne-
gotii sit vulpi, pyrum edere.

h *Vulpes non iterum capi-*
tur laqueo, ex ist schon vor dem

i *Vulpes in sacris notat Ec-*
clesia hostes & hereticos. Can-
dam dicitur, Reinise / unde
dicunt / i. e. fallacia. Martin.)

Vulpinor aris, ari, astute delu-
dere, & insidias declinare, vero
schlagen / tückisch und listig
seyn. Non.

b *Vulpinari cum vulpe vel*
adversus vulpem, est, fallaciam
fallacia pellere, quod Germani di-
cunt: Fuchse mit Füchsen fa-
chen / it. wer Schälde fahen wil/
der muß einen Schalck für die
Lücke stellen. Erasim.

c *Vulpinus aum*, quod ad vulpem
pertinet, ut: *Pellis vulpina*, est
Fuchs-Bald. Sveton.

d *Vulpinus, astutus, ut:*
Vulpinus animus. Plaut.

e *Vulpio, vafer homo, ut vulpes*
Apulejus.

f *Vulsella, vide Volsella.*

g *Tam facile vinces, quam*
vulpes pyrum comest, Prov. de
refractu proclivi. Quod nihil ne-
gotii sit vulpi, pyrum edere.

h *Vulpes non iterum capi-*
tur laqueo, ex ist schon vor dem

Vulsio onis, f. vel *Vulsura* a, f.
vellendi actus. Varro.

Vulticulus i, m. Dimin. a vul-
tus, quo usus est Cicero.

Vultuosus aum, qui seu indecen-
tem seu arrogantem vultum
sumit, ungeberdig/stolz. Cic.
in Orat.

Vultur uris, m. & *Vulturis* vel
Vulturius, avis rapax, ein
Geher/ ut: *Vultur rubicun-*
da, ein Rötchel-Geher/ *vul-*
tur feriens, ein Stoß-Geher/

vultur lepararius, ein Hasen-
Geher/ *vultur vespens* cada-
veribus, Raß- oder Aß-
Geher/ *vultur in rupibus ni-*
dicans, ein Stein-Geher.

Gesner.

b *Vulture edacior*, freßti-
ger als ein Geher.

c *Vultur*, ein lachender
Erbe/ ut: *Cujus vulturis erit*
hoc cadaver? Martial. l. 6. Epi-
gram. 62. v. 4. de Silano interro-

gat absq; liberis morituro.

Vulturinus aum, quod est vul-
turis, ut: *Vulturinus sanguis*.
Plin. 30. c. 4.

Vulturius, idem quod *Vultur*,
deinde vorax & avarus ho-
mo. Apulejus *Causidicos* & o-

ratores forenses vocat *vultu-*
rios togatos.

b *Vulturius jactus*, in luto
calorum est is, qui canis dicitur,
Eß. Martin.

Vulturinus, ventus ab Oriente hy-
berno spirans. Gell. 2. c. 22. Eß.

& *Vulturinus* seu *Vulturinus*
Campania oppidum cum flu-
vio eiusdem nominis, uti scri-
bit. Plin. 3. c. 6.

Vultus is, m. dicitur hominis ex-
terna facies. das eusserliche
Angezicht/ quatenus pro ani-

mi motu mutatur, ut: *Vultus*
non fallit. Curt. 11. 31.

Animus vultu astimatur,
man siehts einem an der Stirn
an. Curt. 13. 02.

Vultus tuus, nescio quod in-
gens malum praefert, ich sehe dir
an Augen an/ daß ein groß Un-
glück obhanden. Curt. 6. 36.

Vultu preferre dolorem a-
nimae, seinen Schmerzen durchs
Gesicht an Tag geben. Curt.

§. 13. 32.

Vultum diffare animo
ferre, sich anders stellen als ei-
nem umbs Herz ist. Curt. 17. 00.

Vultu assentiri, Curt. 19. 21.
Adolescentula vultu mode-
sto & *vanusta*, ein züchziges und
seines Mägdelein. Terz. Andr.

l. 1. 1. 94.

b *Vultum* alicujus contem-
plari, einem ins Gesicht sehen.
Phorm. 1. 4. 34.

c *Vultu* alicujus, sibi fieri
insidias, intelligere. Corn. 1. 40.

Indiscreti vultus, gleiche
oder einander ähnliche Ange-
sichter. Solin. 101.

c *Vultum* a vultu alterius
comparare, i. e. vultum suum a
vultu alterius fingere & confon-

mare, sich nach einem in allem
richtest/sich einem gleich stellen/
ut: Proinde heri ut sint, ipse
tem sit, vultum ē vultu compa-
ret: Tristes sit, heri si tristes, hila-
rus sit, si gaudeant. Amph. 3, 3, 5.
Vulva a, f. dicitur in animalibus,
quod uterus in mulieribus.
Plin. u. c. 37.

Vulvam ex porca in deliciis
aliquando habuere Romani. ib. modē vivitur, at sine ipsis planē
Uvularia a, f. quae ē cervica- non vivitur, Cato.
ria dicitur, Halß-Kraut/
Huch-Blat. Pancov.

Uxororis, f. dicitur, quā viri et
tradita, et in Ehe-Weib/ ut:

Uxorem ducere. Corn. 146. Uxor
sine dote venit? A-
delph. 4, 7, 41.

b Filiam alicuius pscere
uxorem, einen umß seine Toch-
ter ansprechen/ut: Quares ro-
ste vortat mihiq, tibiq, tuag, filia,
filiam tuam mihi uxorem pscō;
promitto hoc fore, helffe od gebe
Goet/daß es mir/dir/und deiner
Tochter zum besten gereiche:
ich spreche dich umß deine Toch-
ter an/ich begehre deine Tochter
mir zum Weibe/ und sage/ daß
es mein Ernst sey. Aulul. 2, 2, 41.

c Sororem suam alicuius

uxorem ultro promittere, einem
seine Schwester ohne Ansu-
chung oder Werbung zum Weib-
be versprechen. Curt. 79.

d Vxorū numero (apud
Thracēs) se viri jactant, die
Männer achtens für eine Ehre/
wenn sie viel Weiber haben.
Solin. 307.

e Cum uxoribus incom-
aliquando habuere Romani. ib. modē vivitur, at sine ipsis planē
Uvularia a, f. quae ē cervica- non vivitur, Cato.

ria dicitur, Halß-Kraut/
Huch-Blat. Pancov.

Uxororis, f. dicitur, quā viri et
tradita, et in Ehe-Weib/ ut:

Uxorem ducere. Corn. 146. Uxor
sine dote venit? A-
delph. 4, 7, 41.

b Filiam alicuius pscere
uxorem, einen umß seine Toch-
ter ansprechen/ut: Quares ro-
ste vortat mihiq, tibiq, tuag, filia,
filiam tuam mihi uxorem pscō;
promitto hoc fore, helffe od gebe
Goet/daß es mir/dir/und deiner
Tochter zum besten gereiche:
ich spreche dich umß deine Toch-
ter an/ich begehre deine Tochter
mir zum Weibe/ und sage/ daß
es mein Ernst sey. Aulul. 2, 2, 41.

Uxoritis a um, quod est uxoris,
vel quod ad uxorem pertinet,
ut: Uxoritis res, Cic.

b Uxoribus bibere, de eo, cui
meretrix potionem odit dederat,
Quintilianus dixit Declam. 15.

Uxoritis ii, m. quod uxori nimium
inserui, ein Frauen-Diener/
Knecht / Weiber-
kummel / jor uxoris palatū pos-
cui a mulieribus imperatur.

Virgil. 4. Aen.

W.

W. Litera figura ex duobus
VV composita est, mollis-
sima consonarum, Germanis
usitata. Martin.

Wacta, vigilia, excubia, Wacht,

Capitul. 2. tit. 68.
Wadium ii, pignus, unde
Wadio as, are, est Wadium pra-
stare, wedden/certare pignore,
decertare precio, deposito pigno-

re vadiumonium constituere.
Martin.

Walapauz in LL. Longobard.
est, dum quis alienum furti-
vum vestimentum induit, aut
sibi caput, latrociniandi animo,
aut faciem transfigura ve-
rit idem.

Walavvorf in ll. Bojor. tit. 7.
c. 5. dicunt, si discrimina-
jecerit de capite, vel virgini li-
bidinosa crines de capite extra-
xerit id.

Wanchuga in ll. Bojor. tit. 7. c. 17.
si quis liberam foeminam sva-
serit, quasi ad conjugem, & in
viam dimiserit, an a Wan-
cken & Kegen/ vacillare men-
tiendo. id.

Wancstodal in ll. Bojor. tit. 3.
l. 26. de simulatis, cum, qui li-
berū fugientē sstis, & ipsū non
ludit, supervenientib⁹ interim
hostibus & ipsum necantibus.
Wan est vanum fortuitum,
stoten offendere, Ita erit for-
tuita offensus id.

Wantus, Chirotheca, manica. id.
Wardia, custodia, a Warten/
custodire.

Wchadine, sacram sponsionem
putant esse. Duellum enim in-
dicatur, quod veteribus nimis
frequens ē sacrum fuit. id.

Wrigeldum, quod ē Widri-
gild a Werra, quod pugnam
ē cadem, & gild, quod valo-
rem ē astimationem signifi-
cat, quasi sit cadis & pugna
astimatio. Licebatur apud ve-
teres Germanos homicidium
certo pecorum numero, recipie-
baturq, satisfactionem uni-
versa domus.

Wic lucus in ll. Bojor. tit. 21 §. 6.
a Wicken cadere, locus ab
habitoribus remotus. Idem.

Winchilful, columna angularis,
ll. Bojor. tit. 9. c. 6. Windel/
angulus, Geule/ columna. id.

Widerboran, renatus idem.

Wisa, signum, quod rei venali
affingitur. idem.

Wipo as, are, signum apponere,
idem.

Witiscalci pueri Regii, qui judi-
cia exequuntur, & multam
exigunt. Sax. Wette est mul-
ta legitima. idem.

X.

X. Latinarum literarum ul-
tima, consonans dupla est,
duarum scil. potestatum es-
sē & s.

X. in numerorum notis de-
narium repraesentat numerum.
Xanthicus, mensis apud Macedo-

nas septimus post dōspos (Mar-
tium,) ante Artemision, quod
in regionibus calidioribus jam
flavescit campus aridis. Mart.
Xanthium ii, n. lappa minor.
kleine Kletten/ Bitters- & anse.
Matthiol. Schröder.

Xanthippe, uxor Socratis Philo-
sophi morosa admodum fuisset ea hospitibus affatim appo-
fertur, & iurgiosa. Gell. 1. 17. nere, deinde saturos, bellariorum

Xantho, fuit unus ex Nymphis, vice domum auferre, iubens.
Oceanus & Thetys filia. Virg.

4. Georg.

Xanthus, ξανθος, Latine dicitur
flavus: quo nomine dictus flu-
vius Trojanus, qui & Scamander dicitur. Nam quod in Tro-
janis campis proxima flumen
armenta rufa & pecora leuco-
phea nascantur, ideo flumen
ad Elieenses Xanthum appel-
lavisse dicuntur. For. Rom.

Xanthos, ab Indis Henni voca-
ta, bamacitis est species, est ful-
vo candicat. Plin. 37. c. 10
Boët.

Xenias balneas apud Cicer. Ba-
jas esse suspicantur; sic ab ho-
spitibus, qui ibidem recipie-
bantur; Xenias, i. e. hospita-
les fuisse cognominatas.

Xenion ii, n. auratum capitis or-
namentum Pollux 5. c. 16.

Xenium apophoretum, munus
hospitalitatis dici potest, Ver-
ehrung / Neujahrs-Ge-
schenck. Martial.

b Xenia vocabantur mu-
nuscula, quae a provincialibus,
Recloribus provinciarum offere-
bantur. l. 6. ff. de offic. procant.

c Calabri hospitis xenia,
dici possunt ea, quae in lautiori-
bus conviviiis bellaria hospites
secum domum auferunt. Calabri
vini (Calabriam incolentes)

Xenius, Jupiter, Deus erat ho-
spitalis, quem hospites invo-
cabant, si quando iura hospi-
talia violarentur: cum quip-
pe vindicem fore sperabant. Bud.

Xeniolum i, n. parvum xenium,
ein Geschendlein.

Xenodochium ii, n. ξενδοχείον,
locus hospitalis, in quo pere-
grini pauperes recipiuntur, est
Armē-Haus / Spital. Schard.

Xenoparochus, i. e. qui publice
munera hospitibus contribuit,
idem.

Xerampelinus a um, ξερμπέρι-
λινος, vitis frondibus arefa-
ctis similis. Martin.

Xerolophus i, n. significat tu-
mulum aridum & siccum, ex
congestis nempe lapideis. Soc.

Xerophthalmia e. f. arida lippitudo.
Cels. l. 6.

Xiphias, piscis, qui & gladius &
galeotes dicitur, ein Schwerd-
Fisch / Horn-Fisch. Plin. 32. 2.

Xiphion vide Gladiolus.

Xiphoides, ξιφοειδής, in ensis
effigiem exiens, mucronatus.
Lex. Angl.

Xiphomachara, ensis & gladius,
rhomphaea.

Xiphopæus, qui facit gladios,
gladiarius, ein Schwerdfeger.

Xylinus a um, ligneus, hölzern.
b Xy-

b Xylinum, scil. linum, gos-
ypium; linum de xylo nascens,
Baumwolle.

Xyloaloes vel Xylaloës, vide
Agallochum.

Xylobalsamum i, n. balsami In-
dici species crassior, ex seg-
mentis trunci ramisque, cum
aqua coctis, supernatans.
Schröder.

Xylocharacta, vide Siliqua sive
Ceratia, Johannis-Brot.

Xylocinnomum, lignum cinno-
mi, Zimmet-Holz / cortice
ignobilis.

Xylomanicum, lignum masti-
ce. Martin.

Xylophagus, vermis, qui lignum
edit, ein Holzwurm.

Xylopola, qui ligna vendit, ein
Holz-Händler.

Xylosteum, fraxex periclymano
cognatus. Martin.

Xylothea, locus, ubi ligna re-
ponuntur, ein Holz-Haus /
Holz-Stall.

Xyris herba, quæ & spatula fa-

rida dicitur, Wand-Edaß-
Kraut. Matthiol.

Xystarches, qui xysto præst: quæ
moderatur athletarum exer-
citia, per Metaph. is, qui pie-
tatis & fidei exercitui præsi-
det. Martin.

Xysticus a um, ad Xystum per-
tinens.

Xystis, Gr. ξυστίς, talaristunica
& muliebris, Cæl. l. 21. c. 18.
Hanc autem Pollux ponit in-
ter vestimenta communia vi-
rorum & mulierum. l. 7. 13.

Xystra, strigilis, quæ corpus ξύ-
ραι, i. e. raditur. Martin.

Xystrophylax, qui xystram cu-
stodit idem.

Xystropæus, qui xystras facit.
Xystus i, m. porticus amplâ la-
titudine, ubi athleta per hy-
berna tempora exercentur.
Vitruv. l. 6.

b Xystus Latinis est sub-
dialis ambulatio, arborum, frus-
ticumve ordinibus distincta, Cic.
in Brut.

Y.

Y Virtutis & vitii discrimen,
auctore Pythagora, notat,
forsan, quippe cuius sinistrum
cornu latius vitii, dextrum
verò exilium, virtutis viam
significat. Unde Pers. sat. 3.
Et tibi, quæ Samios diduxit li-
tera ramos,

Surgentem dextrâ monstravit li-
mite callem.

vide Vossium de art. Gr. l. 1.
pag. 95.

Yerva, est radix Bezoartica, vel
alexipharmaca, vide Con-
trayerva.

Z.

- Z** Aba, lorica. Martin.
 Zabaria vel Zabarium, *Zabaria*, repositorium zabarium; deinde armarium quodlibet. idem.
 Zaberna, ubi vestes ponuntur, vel quodlibet aliud. idem.
 Zabalius, idem quod Diabolus. idem.
 Zacanum, *Zacanum*, adscriptio vane, et ob eius violationem dati, quia fit in literis et monumentis. idem.
 Zacharum, i. e. sacharum.
 Zacyntus a, f. herba, quæ & eucatorium verrucarium dicitur. Matthiol.
 Zahafaran, vide Zaphran.
 Zambach & Zambachum idem quod Jasminum.
 Zamia, *Zamia*, *Zamia*, multa, damnum.
 Zaphran, crocus. vox Arab. *زفر* crocus, à *زفر* flavus fuit.
 Zarsaparilla, vide Sarsaparilla.
 Zea a, f. frumenti genus, idem quod spelta, Spelken/Dinkel. Matthiol.
 Zedoria a, f. Zedura, Zedoor, vel Zedur, dicitur & Zarumbet seu Zarumbethum, Zitrwer / diversa dantur species. Avehitur à Sinarum regione, & ab extremis India finibus. Schröder.
 Zelo as, oro, &
 Zelor ari, art, significat amulari, cupido aliquid imitari, vehementer amare.
 Zelotes is, m. amulator dicitur, qui nullum amatores tollerant rivalem.
 b Dicitur zelotes, qui ardentius amat eos, qui spiritualis cum ipso pacti fœderis fidem servat.
 Zelotypia a, f. agridudo animi, cum quis timeret, ne adsit alteri, quod cum nomine veli habere commune, Enfersucht.
 Zelotypus, qui in amore socium non fert, ein Enferer.
 Zelus, *Zelus*, agridudo, si quis eo, quod cupit, & quod alius potitur, ipse caret, Enfer.
 Zenith, (vox Arabica) punctum in celo directe vertice superimpositum, cui opponitur Nadir.
 b Zenith juvenula, i. e. primus sanguis menstruus.
 Zopyron, frumentum compositum nature, ex *Zea* & *triticum*, i. e. spelta & tritico. Martin.
 Zephyritis iridis, f. Patronym, quo nomine dicta est Chloris, seu Flora dea Zephyri filia. Cat.
 Zephyrius a um, ut: Zephyria ova, i. e. sterilia. Plin. 10. c. 16.
 Ze-

- Z**ephyrus i, m. *Zephyrus* Græcis diu positum, & ex foetidissimo illo dicitur ventus, quem Latini odore. sponte sua longâ digestionem nominant Favonium, der *Wassermann* (varveolentiam nascens). Wind / West-Wind. Schröd.
 Vitgil.
 Zeros, gemma similis Iridi aspectu. Plin. 37. c. 9.
 Zeta, idem quod Diæta. Martin.
 Zethus, Jovis filius, ex Amphiop, Amphionis frater. Cic. 2. Orat.
 Zeugites, *Zeugites*, jugalis, ad jugum pertinet. id.
 Zeugla, lignum propendens à iugo.
 Zeugma atis, n. quasi ligatio, est figura apud Oratores, cum duæ partes orationis ita disponuntur, ut denud repetantur cum additamento.
 Zeus, piscis, qui & faber. Plin. 1. 9. c. 18.
 Zibedæ, i. e. uvis passa, lange Rosinen/Zibeben. Schröd.
 Zibethinus catus, eine Zibeth-Rage/ animal est peregrinum, ad nostras oras tamen transportatum, à nonnullis oblectationis ergo aliæ cepit.
 Zibethum i, n. (Zibetta) est jam dicti animalis excrementum (seu sudor) inter testiculos concretum, vesicâ involutum, ex quâ incisa Zibethum depromitur, Zibeth. Schröd.
 b Zibetta Occidentalis, quantum ex Paracelsi archidox. conjecturari potest; nihil est aliud, quam stercus seu sulphur humanum, in digestionem aliquam
 Zigeun, orti à Zogaris, qui circa Caucasum, ut quidam volunt, orti sunt. Martin. Ziegeuner. al. Zigari.
 Zignys lacerta minor, chalcis. id.
 Zingiber, vel Zinziber, it. Gingiber, Arab. Zingibel vel Lexington, planta exotica cujusdam radix, referturque inter aromata, Jngber/Jmber/ advehitur copiosum ex Calecut, India emporio, atq; ex Troglodytica regione. Matth. Schröd.
 b Zingiber conditum, ein gemachter Jngber.
 Zingnites alias Zingrites, secundum Albertum, lapis est vitreus coloris, sed hunc fabulosum putat Boët de Boot.
 Zion, mons in Jerusalem, in qua Regia Davidis sita, qui & *zal' i' xon'* aliquando dicitur mons Domini, mons sanctus, &c. Is ut Ecclesia Christi in N. T. Symbolum proponitur. Plal. 2, 6, & 68, 16. Glass. Phil. Sacr.
 Zizania a, vel Zizanium ii, idem quod Lolium.
 b Zizania notat vitia, quæ virtutum segetem suffocant. Martin.
 Zizipha, vel Ziziphus, idem quod Jujubæ, vide supra.
 Zmilaces, gemma in Euphrate nascitur Proconnesio marmoris simili.

similis, medio colore glauco.
Plin. & Boet. de Boot.

Zoboles, genus mustelarum quin-
tum omnium pulcerrimum &
nobilissimum, Zobel in sylvis,
ut martes, degit, ea paulo mi-
nor, tota tamen obscura fulva,
praeter guttur, quod habet ci-
nereum. Agric. de anim. subt.

Zodiacus a um, dici potest ani-
malis, ab effigie animalium,
ut: Zodiacus decursus, Solin.
54. vide Sol (d.)

Zodiacus, in sphaericis est
circulus maximus, obliquus re-
spectu Aequatoris: distinctus in
12. partes, quae Dodecatemoria
dicuntur.

Zoilus, Ptolemaei temporibus, so-
phisia quispian fuit, hoc faci-
nora potissimum nobilitatus,
quod Homerum, Poetarum
omnium principem, ausus est
libris aliquot contra eum scri-
ptis incescere, unde *ἰσχυροπό-
νισ* appellatus. Erasmi.

Zona a, f. dicitur id, quo cingi-
mur, ein Gürtel/ ut: Venter
sit tumeat, tum tibi zona bre-
vis. Martialis.

b Zona dicitur, in quâ pe-
cuniam deferebant veteres, ein
Geld-Gürtel/ ut: Zonas, quas
plenas argenti extuli, eas ex pro-
vinciâ inanes retuli, den Beutel/
den ich voll Gelds mit hinaus
gebracht/ denselben bringe ich
aus der Provinz ledig wieder.
Gel. 1312.

c Zonam perdere dicuntur
milites, qui nihil habent num-
morum, ut: Ibit eâ, quod vis, qui
zonam perdidit. Horat.

d Zonam non habere, fein
Geld haben. Pœn.

e Zona, globi terreni am-
bitus, inter duos proximos mino-
res aequidistantes circulos com-
prehensus: Estque una torrida,
dua temperata & dua frigida,
Geograph.

f Zona, morbigenus. Scri-
bon. Latg.

Zonarius a um, quod ad zonam
pertinet, ut: Sector zonarius,
i.e. crumenifera, ein Beutel-
Schneider. Plaut. Trin.

Zonarius ii, m. qui zonas facit,
ein Gürtler. Cic. pro Plac.

Zonatin, Adv. in modum zona,
per gyrum. Lucil.

Zonitis idis, caenae species.
Martin.

Zonida a, f. Dimin. parva zona.
Catull.

Zoologia a, f. est pars Pharma-
copoeiae, quae medicamenta ex
animalibus desumpta recenset.
Schröd.

Zoonychon, herba, quae & Leon-
opodium dicitur. Martin.

Zoophthalmos, herba, sedum
majus. idem.

Zoophytum, Zoophyton est cor-
pus mediae naturae, inter ani-
mal & plantam, unde etiam
vocalur plantanimal. Bud.

Zo-

Zophorus, pars est supra episty-
lium. Martin.

Zopissa a, f. pix cum cera navi-
bus maritimis darsa. Schiff-
Pech. Plin. 24. c. 7.

Zoroastres, Rex Bactrianorum
fuit, Nini Assyriorum Regis
temporibus, annis quadrin-
gentis ante bellum Troianum,
primus magus Plinio est 30.
c. 1. In fragmentis Berosi
Chaldaei legitur, Zoroastrem
fuisse Charum seu Cham fi-
lium Noe, sic dictum, quia
ἄνθρωπος, i.e. virum a-
strum, à diligenti contempla-
tione motus siderum.

Zoronisios, in Indo flumine na-
scitur, magorum gemma esse
narratur. Plin. 37. c. 10.

Zoster eris, cingulum, baltheum,
deinde species ignis sacri, quae
hominem necat, ubi eum cir-
cumcinxerit. Martin.

Zulapum, vide Julepum.

Zura a, Lingua Afrorum, palivra
semen. Martin.

Zuz, *ἡ δραχμα* seu devarint,
ein Qwentgen. Martin.

Zygena, piscis, *ἰσθὺς ζυγῆς*, i.e.
à iugo nuncupatur, quod ut

transversum boum cervicibus
imponitur, ita & Zygena ca-
put ex transverso situm est.
Martin.

Zygia, sibia, Apul. l. 5. Sonus ti-
bi Zygia mutatur in quetu-
lum Lydium modum.

b Zygia Juno, quae Zyris
sibi conjugis praesidet. Sid. l. 6.
Zygis Zyris, serpillum sylvestre,
an quod jungat se terra, ser-
pendo per eam. idem.

Zygites, remex in medio sedens,
in Zygoici. c. jugis & transtris.
Zygostates libripens, ponderum
caussa in civitatibus constitu-
tus, ein Wardein, l. ult. Cod.
de pender.

Zygotaticus a um, ad ZygoSta-
tem pertinens.

Zyme, *ζυμὴ*, fermentum,
Gauer-Teig.

Zythepsa a, ein Bierbrauer o-
der Braumeister.

Zythum i, n. vel Zythus, potus
ex hordeo aquâ resolutus, in
Egypto plerumq; fieri solebat.
ideoque Poëtis quandoque
Pelusiachus dicitur; Aquilonari-
bus in Regionibus Cerevis
sua appellatur Bier.

F I N I S.

SOLI DEO GLORIA;

Corrigenda.

pag. 38. lin. 33. lege geehrt pro
gelehrt.

80, 27.

acipenseris.

182, 25.

elatis.

297, 30

ambientis

actio, propriè Umgebung.

Solin. 739. (b) *immoderata*

honoris cupiditas, Thracibus.

331, 28. amplius deliberan-

dam cenſeo.

עולם 15 352.

447, 24. *Ajellii mentus.*

349, 22. *quos -- quod.*

629, 18. *Pannonia*

722, 17. blasphemia.

- - 19. blasphemo.

781, 13. сависеит.

972, 30. Egerland.

1539, 32. *CYTHRA*.

2936, 29. *gyratus*.
2937, 29. *calvus*.

3922, 21, 22. *colica*.
3923, 21. *scarifica*

1944, 31. January.

43-13 121 000000 000

In Sectione Tertia.

Pag. 488. lin. 26. lege *Poästria*.

652, 10. *prasimus.*

1740. 19. *debet pro dicit.*

Addenda in Sect. 1.

Pag. 239. lin. 5. *adde* Flügel.

640, 26. (h) Axis, c57 in

Sphaericis linea recta, per

quam immobilem Sphera

volvitur, Geil. 13. c. 10.

1160, 33. Collatro *vide*

Conlatro.

In Sectione Tertia.

Pag. 1631, 18. hohlfeel.

1866, 92. *Gr. Terebrum i. n.*

2264,22, vel volumentum,

Transponenda.

Pag. 1209. *legitur* Schaddai re-

revertendum ad pag. 1327

1675. Suboleo, è linea 25.

reducetur ad 28.

H-86818

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова